

José Saramago

A Caverna

Romance

HANG ĐỘNG

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

JOSÉ SARAMAGO

HANG ĐỘNG

Nguyên tác: A Caverna (2000)

Lê Xuân Quỳnh *dịch*

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN 2007

*Quang cảnh bạn mô tả kỳ lạ làm sao và những tù nhân kỳ lạ làm sao. Giống
hệt như chúng ta.*

Platon, Nước Cộng hoà, Quyển VII

Ebook miễn phí tại : www.Sachvui.Com

Mục Lục

Giới Thiệu
Chương 1
Chương 2
Chương 3
Chương 4
Chương 5
Chương 6
Chương 7
Chương 8
Chương 9
Chương 10
Chương 11
Chương 12
Chương 13
Chương 14
Chương 15
Chương 16
Chương 17
Chương 18
Chương 19
Chương 20
Chương 21

• Giới Thiệu •

Lấy cảm hứng từ huyền thoại hang động trong đối thoại triết học của triết gia thời cổ đại Platon, *José Saramago* đã viết cuốn tiểu thuyết nổi tiếng *Hang Động*, để phê phán xã hội tiêu thụ nói riêng và chủ nghĩa tự do mới của chủ nghĩa tư bản hiện đại, thông qua hình ảnh khủng khiếp của Trung tâm thương mại khổng lồ đang từng ngày từng giờ bành trướng về đất đai, về quyền uy, không chỉ về vật chất mà cả tinh thần, “một thành phố trong một thành phố, nhưng lại to hơn chính thành phố kia”. Cuốn tiểu thuyết phản ánh bước chuyển biến từ xã hội nông nghiệp - thủ công nghiệp sang xã hội công nghiệp hoá, hiện đại hoá với tốc độ nhanh chóng trên đất nước Bồ Đào Nha, qua đó chỉ rõ mỗi con người trong quá trình này đang bị đặt vào thế tiến thoái lưỡng nan: khi mà lối sống thực dụng, thói quen tiêu thụ, triết lý thị trường của xã hội tư bản ngày càng phát triển, sinh ra những mối quan hệ mới, những thế giới quan mới, buộc người ta phải quen với một trạng thái nô lệ kiểu mới “ai không điều chỉnh được sẽ không dùng được”, và cũng như trong tác phẩm của Platon, một số người thoát ra khỏi hang động này, kịp thời nhận ra có thể có một cách sống khác.

Câu chuyện xoay quanh số phận của một gia đình ba đời làm nghề gốm ở một vùng quê nghèo và đã bị Trung tâm đẩy vào bước đường cùng. Là nhân viên của Trung tâm, Marçal thì làm việc quần quật, đến nỗi vợ của anh, Marta “chỉ được tận hưởng sự có mặt của chồng ở nhà và ở trên giường vền vền có sáu đêm và ba ngày mỗi tháng”. Trước bước phát triển như vũ bão của nền kỹ thuật, công nghiệp, cha con ông Cipriano Algor là những người thợ gốm cuối cùng cũng đành bỏ nghề, một nghề xưa nay vẫn có thể sản xuất ra của cải nay chỉ còn là kỷ niệm, nhà xưởng biến thành nghĩa trang, sản phẩm thành di sản khảo cổ cho hàng ngàn năm sau. Họ chuyển vào sống ở Trung tâm, vốn là ước mơ của bao nhiêu người, trong gần ba tuần, mà chẳng khác gì bị tù, để rồi người cha phải thốt lên “tại sao mình lại có thể để bị giam kín trong suốt ba tuần mà không nhìn thấy ánh mặt trời và những ngôi sao...” Cuộc sống tự do đã thôi thúc họ từ bỏ tất cả, đi tìm một cuộc sống

mới không chỉ cho họ mà cho con cái của họ nữa. Câu chuyện có ý nghĩa hiện thực sâu sắc và cũng hết sức cảm động về tình cảm vợ chồng, cha con, về tình yêu giữa hai người goá bụa nảy nở trong hoàn cảnh khó khăn cùng cực.

Một cốt chuyện giản dị, sâu sắc được kể liền mạch như trong một độc thoại nội tâm dài. Phong cách viết tiểu thuyết của *José Saramago* hết sức độc đáo. Ông thường viết những câu văn rất dài, dùng dấu chấm, dấu phẩy mới nhìn tưởng là sai ngữ pháp, nhưng xem kỹ lại thấy hợp lý, mọi đối thoại đều liền mạch, nối dài như mãi không dứt. Xen vào mạch truyện, ông thường đưa ra những nhận xét về mọi bình diện của cuộc sống, tuy đôi khi có những ý kiến rất khó hiểu nhưng độc giả luôn tiếp nhận một cách thích thú.

Cùng với hai cuốn tiểu thuyết *Mù Loà* (1995) và *Mọi Cái Tên* (1997), *Hang Động* (2000) làm thành bộ ba tiểu thuyết nổi tiếng nhất của *José Saramago*. Ông được đánh giá là một trong những nhà văn quan trọng nhất của thế kỷ XX.

José Saramago sinh ở làng Azinhaga vào ngày 16 tháng 11 năm 1922, trong một gia đình nông dân nghèo. Sau khi hoàn thành xuất sắc bậc tiểu học, vì hoàn cảnh kinh tế khó khăn, ông phải đi học nghề cơ khí và làm nhiều nghề khác để kiếm sống. Năm 1947, ông xuất bản cuốn tiểu thuyết đầu tiên *Mảnh Đất Tội Lỗi*. Dù được đánh giá rất cao, nhưng ông vẫn gác bút trong gần hai mươi năm. Ông là một nhà báo nổi tiếng và là một đảng viên Đảng cộng sản Bồ Đào Nha kiên định. Ông ủng hộ cuộc “Cách mạng hoa cẩm chướng” của giới quân nhân lật đổ chế độ độc tài, lập lại nền dân chủ ở Bồ Đào Nha vào năm 1974. Hiện nay, ông sống với vợ là nhà báo, nhà văn Pilar del Rio, người Tây Ban Nha, cũng là người dịch tất cả các tác phẩm của ông sang tiếng Tây Ban Nha, trên quần đảo Islas Canarias (Tây Ban Nha), tham gia tích cực vào các hoạt động xã hội, ủng hộ các phong trào cánh tả tiến bộ khắp nơi trên thế giới. “Nhờ những tác phẩm mang tính ngụ ngôn, hàm chứa trí tưởng tượng phong phú, lòng trắc ẩn và tính hài giễu, giúp người đọc nhận chân được cái hiện thực huyền hoặc của thế giới” mà ông đã được trao giải Nobel văn học năm 1998, cho đến nay ông là nhà văn viết bằng tiếng Bồ Đào Nha duy nhất được tặng giải thưởng này (Văn học tiếng Bồ Đào Nha ngoài nước Bồ Đào Nha còn có Brazil, Angola). Ngoài ra

ông còn được nhận nhiều giải thưởng khác.

CHƯƠNG 1

Người đàn ông lái chiếc xe tải nhẹ có tên là Cipriano Algor, làm nghề gôm và đã sáu mươi tư tuổi, dù nhìn thoáng qua ông trẻ hơn nhiều. Người đàn ông ngồi bên cạnh chính là con rể của ông ấy, tên là Marçal Gacho, và chưa quá ba mươi tuổi. Nhưng với gương mặt ấy chẳng ai đoán anh ta nhiều tuổi đến vậy. Ngoài tên riêng, hai người còn mang họ khá kỳ dị mà cả hai đều không biết rõ nguồn gốc, ý nghĩa và lý do mà mình được mang theo. Chắc chắn là cả hai sẽ rất bực bội nếu biết rằng *algor* có nghĩa là rét cóng toàn thân, dấu hiệu của cơn sốt, và *Gacho* là bộ phận ở cổ của con bò để mang chiếc ách kéo cày. Người trai trẻ mặc đồng phục, nhưng không mang vũ khí. Người lớn tuổi mặc áo khoác dân sự, quần tương đối chặt, áo sơ mi cài cúc cẩn thận đến tận cổ, không thắt ca vát. Hai bàn tay đang điều khiển vô lăng trông to và mạnh mẽ, như của người nông dân, và tuy nhiên có lẽ do nghề nghiệp đòi hỏi, hàng ngày phải tiếp xúc với đồ gôm mỏng mảnh, nên trông chúng cũng khá mềm mại. Trên tay phải của Marçal Gacho không có gì đặc biệt nhưng ở phía mặt trái của bàn tay trái có một vết sẹo do bị bỏng chạy dài từ cuối ngón cái đến cuối ngón út. Chiếc xe tải nhẹ không xứng với cái tên mà nó được gọi, chẳng qua nó chỉ là chiếc ô tô hòm cỡ trung bình, kiểu cũ đã hết thời, và chở đầy hàng gôm sủ. Khi hai người rời khỏi nhà, cách đây khoảng hai mươi cây số, trời mới tờ mờ sáng, bây giờ ánh nắng ban mai đã đủ để người ta thấy rõ vết sẹo của Marçal Gacho và quan sát được đôi tay mềm mại của Cipriano Algor. Họ cho xe chạy với tốc độ chậm để bảo vệ lô hàng dễ vỡ và cũng vì đường xá xấu tệ xấu hại. Hôm nay, việc giao lô hàng gôm này chẳng có gì gấp gáp, vì theo lịch trình mãi đến khoảng giữa buổi sáng mới đến phiên, nhưng sở dĩ hai người đàn ông phải dậy sớm là vì Marçal Gacho phải có mặt nửa giờ trước khi Trung tâm mở cửa cho mọi người ra vào. Trong những ngày đi giao hàng mà không phải mang theo con rể, Cipriano Algor cũng chẳng cần dậy sớm đến như vậy làm gì. Nhưng chính ông luôn là người đến đón Marçal Gacho ở công sở đưa về nghỉ cùng gia đình trong vòng bốn mươi tiếng đồng hồ, và cũng chính ông,

dù chở hàng ở trên thùng xe hay không, cũng là người đưa anh trở lại nơi làm việc thật đúng giờ để thực hiện nhiệm vụ bảo vệ trong Trung tâm. Con gái của Cipriano Algor tên là Marta, mang họ Isasca của người mẹ đã quá cố và họ Algor của cha, chỉ được tận hưởng sự có mặt của chồng ở nhà và ở trên giường vền vền có sáu đêm và ba ngày mỗi tháng. Một trong những đêm đó, cô đã mang thai nhưng lúc này vẫn chưa hề biết.

Vùng này đất ngập sương và bản thủ, không xứng đáng cho ta nhìn đến hai lần. Ai đó đã đặt cho vùng đất mênh mông mà bề ngoài chẳng có vẻ nông thôn chút nào đó cái tên kỹ thuật là *Vành đai xanh Nông nghiệp*, hay pha chút thơ mộng là *Vành Đai Xanh*, mặc dù cảnh sắc duy nhất ta thấy trải dài theo hai bên đường suốt hàng ngàn hecta là những hình khối mái bằng, hình chữ nhật, bằng nhựa màu nhờ nhờ mà do thời gian và bụi bặm dần dần nó biến thành màu xám và nâu. Ở phía dưới, nơi người qua đường không thể nhìn thấy, cây cối đang mọc sum suê. Trên những nhánh đường ngang nối vào quốc lộ, xe tải và xe kéo rơ móc chở đầy rau chạy đi chạy lại tấp nập, nhưng phần lớn các phương tiện vận tải hoạt động vào ban đêm, còn những xe đang lưu thông vào lúc này đều phải có giấy phép hoặc phép đặc biệt để được giao hàng chậm hơn thông thường hoặc đi nghỉ. Marçal Gacho kín đáo kéo tay áo bên trái lên để nhìn đồng hồ, vẻ đầy lo lắng vì lưu lượng xe mỗi lúc một đông thêm nữa khi vào đến Vành đai Công nghiệp thì việc đi lại càng khó khăn hơn nhiều. Ông bố vợ nhận ra cử chỉ đó, nhưng vẫn giữ im lặng, chàng con rể trẻ tuổi, dễ thương này tuy luôn tỏ ra sốt ruột nhưng thuộc nòi giống láu táu, lúc nào cũng vội vội vàng vàng sợ thời gian trôi qua mau, kể cả khi có thừa, đương nhiên phải hiểu là thời gian, cũng chẳng biết dùng nó để làm gì. Khi bằng tuổi mình anh chàng này sẽ ra sao nhỉ, ông tự hỏi. Họ đi qua Vành đai Nông nghiệp, quốc lộ bây giờ càng bản thủ hơn, đi vào Vành đai Công nghiệp giữa những nhà máy đủ kích cỡ, hoạt động náo nhiệt, nào là những kho có bồn chứa xăng dầu hình ống, nào nhà máy phát điện, mạng lưới kênh rạch, ống dẫn khí, cầu treo, các đường ống dày cộp, một số sơn màu đỏ, số khác màu đen, những ống khói cuộn cuộn xả khói độc lên trời, những chiếc cần cầu ngắt ngưỡng, những phòng thí nghiệm hoá chất, nhà máy lọc dầu, mùi hôi thối nồng nặc, mùi chua loét hoặc cả mùi ngọt lợ, tiếng rít của các mũi khoan, tiếng rú của các vòng cửa pha trộn với tiếng búa nện

âm âm một cách tàn bạo, thỉnh thoảng có những khu vực im ắng mà chả ai hiểu ở đó người ta đang sản xuất cái gì. Đến lúc đó Cipriano Algor mới nói, con đừng lo, chúng ta sẽ đến đúng giờ. Con có lo lắng gì đâu, chàng rề đáp, vụng về che giấu sự sốt ruột của mình, Bố biết mà, đó chỉ là cách nói của con thôi, Cipriano Algor nói. Ông quật xe sang con đường chạy song song vốn chỉ dùng cho các phương tiện lưu hành nội đô. Chúng ta sẽ đi tắt đường này, ông nói, nếu cảnh sát có hỏi tại sao chúng ta không đi theo quốc lộ, thì con phải nhớ trả lời đúng như đã thoả thuận nhé, rằng chúng tôi rẽ vào đây giải quyết công chuyện với một trong những nhà máy kia trước khi đi vào thành phố. Marçal Gacho hít thật sâu, khi lưu lượng xe ở quốc lộ quá nhiều, thì ông bố vợ sớm muộn gì cũng rẽ vào đường tắt. Anh chỉ ngại là ông đăng trí, chậm rẽ vào đường nhánh này. Dù sợ hãi và lo lắng nhưng rất may chưa bao giờ cảnh sát chặn hai người lại để hỏi. Sẽ có lúc phải giải thích cho ông hiểu là mình đâu còn là một đứa trẻ nữa, thậm chí trong lòng, rằng ông không cần phải nhắc lại câu chuyện giải quyết vấn đề ở nhà máy nào đó. Cả hai đều hình dung được chính bộ đồng phục bảo vệ của Trung tâm mà Marçal Gacho khoác lên người là lý do khiến họ được cảnh sát giao thông cho qua một cách dễ dàng, chứ không phải là đã gặp may như cách họ trả lời ai đó hỏi tại sao cho đến nay họ chưa hề bị phạt. Nếu biết được cái uy của bộ đồng phục, chắc Marçal Gacho đã có thể làm oai với bố vợ, và nếu Cipriano Algor biết được điều này thì đã bốt lên giọng rao giảng với con rề. Thực tế đúng là nhiều khi tuổi trẻ không biết được điều mình có thể làm và người già thì không thể làm những gì mình biết.

Qua Vành đai Công nghiệp là bắt đầu vào thành phố, dù chưa phải thành phố theo đúng nghĩa, cái đó còn ở xa tít phía trước dưới ánh nắng lấp loáng, ở đây mới chỉ là những dãy nhà ổ chuột được xây cất lộn xộn bằng đủ mọi thứ vật liệu hết sức xoàng xĩnh, chỉ để cho cư dân nghèo không bị phơi ra ngoài trời, những căn nhà chỉ nhằm che mưa, chống rét. Theo cách nói của những người dân trong thành phố, thì đó là khu vực đáng ngại. Thỉnh thoảng, ở khu vực này, với cái cơ cũ rích là do nhu cầu bức thiết, người ta chặn lại một chiếc xe tải chở lương thực thực phẩm và xông vào cướp sạch trong khoảng thời gian còn nhanh hơn là nhắm tính xem mất bao lâu. Cách thức hành động này hiệu quả đến mức mẩu mực, vốn đã được vạch ra và

triển khai thực hiện qua quá trình tư duy tập thể sau thất bại đầu tiên vì thiếu ý thức chiến lược, chiến thuật phù hợp, và thiếu sự phối hợp chặt chẽ của những người tham gia. Vì luồng xe lưu thông gần như liên tục suốt đêm nên việc phong toả quốc lộ, chặn một chiếc xe tải, như ý tưởng ban đầu, trở thành một cái bẫy đối với chính những người tham gia vụ cướp, bởi vì ngay sau chiếc xe tải này sẽ có rất nhiều xe khác chạy đến hỗ trợ, giúp đỡ người lái xe gặp nạn. Giải pháp cho vấn đề này, thực sự là rất siêu việt, theo những lời nhận xét thăm thì của các nhà chức trách cảnh sát, thực ra cũng khá đơn giản, những tên cướp chia làm hai toán, một toán chiến thuật, toán kia chiến lược, và lập hai hàng rào ngăn chặn, thay vì một như ý định ban đầu, bắt đầu bằng toán chiến thuật cắt đứt quốc lộ ngay sau khi chiếc xe tải đầu tiên đi qua tách khỏi dòng xe, và sau đó toán chiến lược, ở cách đó mấy trăm mét về phía trước, được thông báo kịp thời bằng tín hiệu ánh sáng, sẽ nhanh chóng lập hàng rào thứ hai, thế nên chiếc xe có số phận bất hạnh không còn cách nào khác là phải dừng lại để mặc cho người ta cướp sạch. Đối với các xe đi theo chiều ngược lại thì chẳng cần phải chặn đường làm gì, vì sau đó bản thân những người lái xe sẽ dừng lại xem chuyện gì đã xảy ra. Toán thứ ba, được gọi là can thiệp nhanh, sẽ có trách nhiệm thuyết phục những người có ý định giúp đỡ tay lái xe bất hạnh bằng một trận mưa đá. Hàng rào là những tảng đá lớn được những kẻ tổ chức cướp khiêng bằng cáng đến, và rất nhiều người trong số đó sẽ thề thốt là mình chẳng có liên quan gì đến những chuyện vừa xảy ra, không những thế sau đó còn giúp dọn dẹp các chướng ngại vật này ra khỏi lòng đường. Bọn cướp này làm ô uế thanh danh của khu phố chúng tôi, chúng tôi là những người trung thực, họ nói, và cánh lái xe của những chiếc xe tải khác, chỉ mong muốn nhanh chóng dọn sạch đường để kịp đi đến Trung tâm, chỉ còn biết tạ lời, Tốt, tốt, tốt thôi. Chiếc xe của Cipriano Algor tránh được những vụ rắc rối này vì luôn đi vào ban ngày.

Tối thiểu cũng là cho đến hôm nay. Thực tình ông cũng hiểu những vật dụng bằng gốm nói chung là vô tích sự, thường chỉ nằm trên bàn của người nghèo, và lại rất dễ vỡ, nên người thợ gốm này hình dung sẽ có ngày nào đó một trong nhiều người phụ nữ đang sống khốn khó trong khu nhà ổ chuột sẽ nói với người chủ gia đình, Nhà mình cần đĩa bát mới rồi đây này, người chủ gia đình chắc chắn sẽ đáp lại, Được rồi, anh sẽ lo chuyện đó, thường xuyên

có chiếc xe tải sơn ở bên ngoài chữ *Đồ gốm*, chắc chắn là nó chở bát đĩa. Và cốc, người phụ nữ bỏ sung thêm nhân lúc làn sóng nhiệt huyết đang trào dâng, Ủ, cả cốc nữa, anh không quên đâu.

Giữa khu nhà ổ chuột và những căn nhà đầu tiên của thành phố là một khu đất hoang vô chủ có công dụng ngăn cách hai khu vực kinh địch nhau, đó là một khoảng trống chưa có công trình xây dựng nào, nhưng nhìn kỹ hơn một tí sẽ thấy xen kẽ giữa mạng lưới chông chéo các máy kéo, một vài mảnh đất bằng phẳng mà chắc chắn là do những chiếc máy ủi to lớn tạo ra, những chiếc máy có chiếc lưỡi hình vòng cung bằng thép đã dừng dung ủi tất tậ mọi thứ đi về phía trước, căn nhà cỏ, đám rế cây mới, bức tường bao, một bóng mát che phủ mà sẽ không bao giờ quay lại nữa. Tuy nhiên, như mọi chuyện vẫn thường xảy ra trong đời, khi ta nghĩ mình đã mát sạch sành sanh, thì bỗng lại thấy vẫn còn thứ gì đó, ở đây vẫn còn những mảnh vỡ các loại, một vài bộ quần áo rách bần thiu, một số vật liệu phế thải, dăm ống bơ gi, vài miếng ván mục, những túi nylon được gió quất đến, tất cả như cho ta biết rằng vùng đất này trước đây là xóm liều của những kẻ ngoài lề xã hội. Nhưng chẳng bao lâu sau, những dãy nhà của thành phố đã lan ra và người ta nhanh chóng lấn chiếm khu đất này, thế là giữa những căn nhà mới xây và khu ổ chuột chỉ còn ngăn cách bằng một thềm đất hẹp, một dải đất vô chủ mới còn tồn tại ở đây cho đến khi bước sang giai đoạn ba.

Ngày nay, con đường quốc lộ chính họ vừa đi qua đã rộng rãi hơn nhiều, có riêng một làn cho xe tải hạng nặng, và mặc dù chỉ trong tưởng tượng chiếc xe hòm mới có thể được liệt vào tầm cỡ những xe tải này, nhưng dù sao nó cũng là xe chở hàng hoá nên người lái xe vẫn có quyền được bình đẳng chen vai thích cánh với những cỗ máy khổng lồ, chậm chạp, luôn kêu rống lên và phun những luồng khói ngọt ngạt ra ngoài ống xả, không những thế chiếc xe hòm của ông còn nhanh chóng vượt những chiếc xe kia bằng những động tác luôn lách khéo léo khiến những đồ gốm trên thùng xe phải cọ vào nhau cọt kẹt. Marçal Gacho lại nhìn đồng hồ và thở dài. May ra thì đến đúng giờ. Họ đang ở ngoại vi thành phố nhưng vẫn phải đi qua một số phố nghèo nghèo nữa, quẹo sang trái, bẻ quặt sang phải, rồi lại sang trái, rồi lại sang phải, bây giờ thì qua phải, qua phải, qua trái, phải, trái, đi thẳng, cuối cùng sau bao nhiêu khó nhọc, hai cha con cũng đến được một quảng

trường và từ đó một đại lộ sẽ dẫn họ đến đích, nơi nhiệm vụ bảo vệ đang chờ đợi Marçal Gacho, và cũng là nơi mà người thợ gốm Cipriano Algor giao hàng. Phía kia là một bức tường rào cao vút, tối thẫm, cao hơn nhiều so với chiều cao nhất của các toà nhà dọc theo đại lộ, và cắt ngang con đường. Trên thực tế thì nó không cắt con đường, đó chỉ là kết quả của ảo ảnh, có những đường phố chạy dọc hai bên bức tường rào, thực ra cũng không hẳn là một bức tường rào, mà là bức tường của một công trình xây dựng to lớn, một toà nhà khổng lồ hình vuông, không có cửa sổ. Chúng ta đến rồi, Cipriano Algor nói, con thấy chưa, chúng ta đến đúng giờ mà, còn những mười phút nữa mới đến giờ con phải vào, Bố cũng thừa biết là con không được đến chậm, con sẽ mất chỗ trong danh sách những ứng cử viên vào biên chế bảo vệ, Nhưng vợ con không say sưa gì với ý định này của con đâu. Nhưng đó là khả năng tốt nhất cho chúng con, chúng con sẽ sống khá hơn, có nhiều tiện nghi tốt hơn mà. Cipriano Algor dừng xe ở góc toà nhà, không đáp lời con rề mà lại hỏi, Tại sao người ta lại phá bỏ dãy nhà kia vậy, Cuối cùng thì cũng khẳng định, Khẳng định cái gì vậy, Cách đây mấy tuần người ta đã nói đến chuyện mở rộng, Marçal Gacho trả lời trong khi chui ra khỏi chiếc xe hòm. Hai cha con đang đứng trước cửa ra vào, trên đó có ghi *Cửa ra vào dành riêng cho nhân viên an ninh*. Cipriano Algor nói, Có lẽ, Không phải là có lẽ nữa đâu, bằng chứng rõ ràng kia kia, cuộc phá dỡ đã được bắt đầu. Bố không nói về việc mở rộng, mà về điều con nói trước, về các điều kiện sống tốt hơn, về những tiện nghi mới thì bố không bàn cãi nữa, dù sao thì chúng ta cũng chẳng có gì phải than phiền, chúng ta chưa phải là những người nghèo khổ nhất đâu, Con tôn trọng ý kiến của bố, nhưng con có quan điểm của riêng mình, để rồi xem Marta nghĩ gì, cuối cùng cô ấy cũng sẽ đồng ý với con thôi. Anh đi lên hai bước, dừng lại, chắc nghĩ đó không phải là cách chia tay đúng đắn giữa con rề với người bố vợ đã chở mình đến tận nơi làm việc, nên anh nói, Xin cảm ơn bố, chúc bố có chuyến đi về bình an. Hẹn mười ngày nữa gặp lại con, người thợ gốm nói, Hẹn mười ngày nữa gặp lại bố, anh chàng bảo vệ nói, đồng thời chào một đồng nghiệp vừa đến. Hai người cùng đi vào trong, cửa đóng lại.

Cipriano Algor khởi động máy, nhưng chưa cho xe chạy ngay. Ông nhìn những căn nhà đang bị phá bỏ. Lần này, do các công trình bị phá vỡ không

cao lắm nên có lẽ người ta sẽ không dùng đến chất nổ, một quy trình hiện đại, nhanh chóng và ấn tượng mà chỉ cần ba giây đã có thể biến một khối kiến trúc chắc chắn và được tổ chức tốt thành đống gạch vụn. Đương nhiên, đường phố cắt thẳng con đường này đã bị phong tỏa, cấm mọi xe cộ và người lưu thông qua lại. Để giao hàng, người thợ gốm phải đi vòng phía sau khu vực bị dỡ bỏ, sau đó mới tiến lên, cái cửa phải gọi ở góc đường xa tít đằng kia so với nơi đang đứng, ở cuối con đường thẳng tưởng tượng vắt chéo qua căn nhà mà Marçal Gacho đã vào. Đúng một đường chéo góc, ông thợ gốm thẳm nhủ trong lòng. Mười ngày nữa khi đến đón con rể, chắc chẳng còn dấu vết gì của những bất động sản đang bị phá bỏ, bụi bay tung trời kia nữa, và cũng có thể lúc đó nó đang đào những rãnh sâu làm móng cho công trình mới rồi cũng nên. Sau đó, người ta sẽ xây ba bức tường, một bức giáp với đường phố nơi Cipriano Algor phải đi vòng qua, hai bức tường khác sẽ được xây bao lấy lô đất kẹp giữa con phố trung gian và khu nhà vừa bị phá bỏ, làm biến mất mặt tiền căn nhà vẫn còn đang thấy hiện hữu, cửa ra vào dành cho nhân viên an ninh sẽ phải dời đi chỗ khác, chắc không lâu sau thì kể cả những người tinh ý nhất cũng không thể phân biệt được công trình mới xây dựng với công trình xây dựng trước đây, nếu nhìn từ bên ngoài, và càng khó nhận ra khi ở bên trong căn nhà. Ông thợ gốm nhìn đồng hồ, vẫn còn sớm, trong những ngày chờ con rể, ông buộc phải chờ hai tiếng đồng hồ trước khi bộ phận nhận hàng mở cửa, và sau đó còn phải chờ đến phiên mình được giao hàng. Nhưng dù sao mình cũng có ưu thế được chiếm một trong những chỗ đầu tiên, thậm chí đứng đầu hàng, ông tự nhủ. Nhưng chưa bao giờ ông là người đứng đầu vì bao giờ cũng có người dậy sớm hơn, chắc là một số trong những người lái xe này đã ngủ qua đêm ngay trong cabin xe tải của họ. Tảng sáng, họ lên phố uống cà phê, ăn bánh mì và một chút thức ăn, một ly rượu trong buổi sáng ấm ướt và giá lạnh, rồi ở đó nói chuyện với nhau, khoảng mười phút trước khi các cửa ra vào được mở ra, trong khi những người trẻ tuổi, nôn nóng như những phụ xe thì chạy vội xuống phía dưới nhận chỗ, còn những người cứng tuổi hơn, nhất là những khi xe phải xếp ở cuối hàng, thì thủng thẳng vừa đi xuống vừa tán chuyện rôm rả, hít những hơi thuốc lá cuối cùng bởi vì dưới đường hầm khi các xe đều nổ máy thì người ta không cho phép hút thuốc lá nữa. Nơi tận cùng của thế giới, họ

nghĩ, chạy cho lắm cũng chẳng được tích sự gì.

Cipriano Algor cho xe chạy. Ông đã phân tán đầu óc vào chuyện phá bỏ khu nhà và bây giờ phải giành lại thời gian đã mất, những lời lẽ gàn dở và những giọng điệu vô lý mà ta thường dùng để che giấu thực tế chua chát là bất cứ thời gian nào đã mất đi thì không thể lấy lại được nữa, ấy thế mà có lúc ta vẫn tưởng rằng, ngược lại chân lý này, thời gian mà ta cho rằng đã mất đi vĩnh viễn có lẽ vẫn còn lưu lại ở đâu đó kiên nhẫn chờ đợi người đến kiểm lại. Luẩn quẩn với ý nghĩ người đến trước kẻ đến sau, ông thợ gốm cho xe chạy nhanh vòng qua khu nhà và tiến thẳng vào phố giáp với mặt tiền phía bên kia của toà nhà. Như mọi lần, bất di bất dịch, lúc này đã có người đang chờ các cửa cho công chúng mở ra. Ông đi theo làn đường bên trái để rẽ vào dốc xuống tầng hầm, đưa thẻ người cấp hàng cho nhân viên bảo vệ và chiếm vị trí của mình trong dãy hàng dọc, sau một chiếc xe tải chở đầy hòm mà nhìn ký hiệu bên ngoài thùng thì biết đó là hàng thủy tinh. Ông ra khỏi xe để kiểm tra xem có bao nhiêu xe ở phía trước và dự tính khoảng thời gian phải chờ đợi. Ông ở vị trí thứ mười ba. Ông đếm lại một lần nữa, chắc chắn rồi. Tuy không phải là người mê tín, nhưng ông cũng thừa biết ý nghĩa xấu của con số này. Trong bất cứ cuộc chuyện trò nào về sự may rủi và về số phận, bao giờ cũng có người kể về chuyện không may, thậm chí còn có hậu quả bi thảm do *con số mười ba* gây ra trong cuộc đời mình. Ông cố nhớ lại xem trước đây mình đã có lúc nào đứng ở thứ mười ba trong hàng chưa, nhưng hình như chưa bao giờ thì phải, hoặc có khi mình không nhớ ra chẳng. Tự tranh cãi một mình trong lòng, ông tự nhủ rằng đó chỉ là chuyện vớ vẩn, thật là ngu xuẩn lo lắng về một chuyện không hề có trong thực tế, đúng là trước đây mình chưa bao giờ nghĩ đến chuyện này, những con số làm gì có trong thực tế, mọi việc chỉ được phân biệt với nhau qua những con số mà ta gán cho nó, nói mười ba cũng chẳng khác gì nói bốn mươi tư, thế thì điều tối thiểu rút ra là đừng quan tâm gì số thứ tự của ta trong hàng. Con người không phải là đồ vật, là người ai cũng muốn đứng hàng đầu, người thợ gốm tự nhủ. Và không chỉ muốn ở hàng đầu mà còn muốn những người khác cũng phải nhận ra và nói ra điều đó nữa, ông thì thầm. Trừ hai người bảo vệ kiểm soát ở hai đầu, lối vào và lối ra, trong đường hầm chẳng có ai nữa. Xưa nay vẫn thế, những người lái xe của mình xếp hàng dọc theo trình tự khi đến rồi đi lên

phố, vào quán cà phê. Các vị đùng tưởng bở là tôi sẽ đậu xe ở đây, Cipriano Algor nói to. Ông lùi xe lại, làm như vừa phát hiện ra là không có hàng hoá gì để bốc dỡ xuống ở cửa này và đi ra khỏi hàng. Và thế là mình không còn phải là người thứ mười ba nữa rồi, ông nghĩ. Mấy phút sau một chiếc xe tải đi xuống đường hầm và đậu đúng nơi chiếc xe hòm vừa để trống. Người lái xe nhảy ra khỏi cabin nhìn đồng hồ. Mình còn phải chờ một chút nữa, có lẽ anh ta nghĩ như vậy. Khi anh lái xe kia khuất hẳn khỏi đường hầm, ông thợ gốm liền nhanh chóng lái xe của mình đến đỗ ngay sát phía sau chiếc xe tải. Thế là bây giờ mình có số thứ mười bốn rồi, ông tự nhủ và hết sức hài lòng vì meo vặt của chính mình. Ông dựa lưng vào ghế, thở dài, lắng nghe xe cô đi lại ì ầm dọc các con phố phía trên đầu, trước đây ông cũng thường lên phố để uống cà phê và mua báo, nhưng ngày hôm nay thì ông chán không muốn đi. Ông nhắm nghiền hai mắt như đang cố thu mình lại và mơ màng ngủ, chính anh con rể đã từng giải thích cho ông biết rằng khi được vào biên chế làm bảo vệ bên trong thì hoàn cảnh của anh sẽ thay đổi đột ngột như từ đêm sang ngày, rằng Marta và anh ta sẽ từ bỏ nghề làm đồ gốm, đã đến lúc họ phải bắt đầu cuộc sống tự lập, phải ra ở riêng. Xin bố thông cảm, *việc gì đến thì nó phải đến*, như câu tục ngữ đã nói, có sức khoẻ, thế giới không bao giờ dừng lại, nếu người mà ta phụ thuộc vào điều kiện cho ta thăng tiến, thì ta phải giơ hai tay lên trời mà tạ ơn, sẽ rất ngu xuẩn nếu ta quay lưng lại với may mắn khi nó đến, hơn nữa con tin chắc rằng niềm mong ước lớn nhất của bố là được thấy Marta hạnh phúc, vì thế chắc bố cũng sẽ rất vui. Cipriano Algor nghe con rể nói và cười thầm trong bụng. Con nói tất cả điều này vì tưởng bố là số mười ba, không biết rằng bây giờ bố đã là số mười bốn rồi. Ông giật mình tỉnh dậy vì nghe tiếng đập thành thành ở ngoài cửa xe, dấu hiệu là việc bốc hàng xuống đã bắt đầu. Lúc này chưa tỉnh ngủ hẳn, ông nghĩ, Mình đã không thay đổi số thứ tự, thay vì số mười bốn hoá ra mình vẫn là số mười ba.

Đúng như vậy. Khoảng một giờ sau đến lượt ông dỡ hàng. Ông xuống xe và đi đến chỗ bàn tiếp nhận với đầy đủ các thứ giấy tờ như mọi khi, phiếu giao hàng gồm ba bản, hoá đơn thanh toán đợt giao hàng cuối cùng, giấy kiểm định chất lượng công nghiệp đi kèm theo từng lô hàng trong đó nhà sản xuất gốm phải chịu trách nhiệm về bất cứ sai sót kỹ thuật nào được phát

hiện, giấy bảo đảm tính độc quyền phân phối cũng có tính bắt buộc đối với từng lô hàng trong đó nhà sản xuất đồ gốm phải cam kết là không được cung cấp mặt hàng này cho người khác bán, nếu vi phạm sẽ bị phạt. Như mọi khi, một nhân viên sẽ đến bên xe để giúp ông dỡ hàng xuống, nhưng lần này, viên phó phòng tiếp nhận hàng lại gọi anh ta lại và ra lệnh, Chỉ bốc dỡ nửa số hàng thôi nhé, nhớ đối chiếu với phiếu giao hàng. Kinh ngạc, hoảng hốt, Cipriano Algor liền hỏi, Một nửa thôi ư, tại sao vậy. Hàng bán không chạy trong suốt mấy tuần vừa qua, có thể chúng tôi còn phải trả lại ông số hàng tồn trong kho nữa đấy, vì bán không được.

Trả lại hàng tồn kho à, Đúng, như hợp đồng đã ký, Tôi biết là có trong hợp đồng, nhưng hợp đồng cũng quy định là tôi không được bán cho khách hàng khác, thế ông nói xem tôi sẽ bán cho ai nữa số hàng này bây giờ đây. Đó không phải là trách nhiệm của chúng tôi, tôi chỉ làm theo mệnh lệnh được giao. Tôi có thể nói chuyện với ngài trưởng phòng không, Không, chẳng cần thiết đâu, ông ta chẳng tiếp ông đâu. Cipriano Algor run bần cả hai tay, nhìn xung quanh phân vân, cầu mong nhận được sự giúp đỡ, nhưng chỉ gặp vẻ mặt lạnh lùng phớt lờ của ba người lái xe đang xếp hàng sau ông. Mặc dù vậy, ông cũng cố khơi gợi tình đoàn kết giai cấp. Các bạn thấy tình cảnh của tôi rồi đấy, một người đem hàng hoá sản phẩm lao động của mình đến đây, người đó từng móc đất, nhào trộn với nước, nhào kỹ, đổ khuôn theo mẫu người ta đặt, cho vào lò nung và bây giờ người ta lại nói chỉ nhận một nửa những gì mình đã bỏ công sức ra làm và người ta còn định trả lại số hàng tồn kho, tôi muốn biết liệu việc này có công bằng hay không. Những người lái xe nhìn nhau, nhún vai, không chắc là có nên trả lời hay không, và câu trả lời sẽ có lợi cho phía nào, một trong ba người rút điều thuốc lá ra hút để chứng tỏ là mình chẳng hiểu gì về vấn đề này, sau đó, nhớ ra là không được hút thuốc ở dưới tầng hầm này liền quay lưng leo lên cabin xe tải, tránh né chuyện đang xảy ra. Người thợ gốm nhận ra rằng mình sẽ còn mất mát nhiều hơn nữa nếu cứ tiếp tục phản đối, liền đổ nước dập tắt ngọn lửa do mình tự đốt lên, dù sao thì bán được một nửa cũng còn hơn là chẳng bán được gì, mọi chuyện rồi sẽ đâu vào đấy thôi, ông nghĩ. Ông nhẫn nhục hỏi viên phó phòng, Ông có thể nói cho tôi biết tại sao hàng bán sụt giảm đến như vậy được không. Tôi cho rằng vì bây giờ xuất hiện nhiều đồ bằng nhựa

bắt chước đồ gốm sứ, và chúng giống đến mức tưởng đó chính là hàng gốm sứ thật, hơn nữa chúng lại có ưu thế là nhẹ hơn và rẻ hơn nhiều. Đó không phải là lý do mà khách hàng không mua hàng của tôi, gốm sứ bao giờ cũng là gốm sứ, chúng là đồ thật, đồ tự nhiên, Thế thì mời ông đi nói điều này với khách hàng, tôi chẳng hề muốn làm ông phiền lòng nhưng tôi tin rằng từ nay trở đi đồ gốm sứ chỉ làm cho những nhà sưu tập quan tâm mà thôi, và những người này thì ngày càng ít đi. Việc kiểm đếm đã xong, viên phó phòng viết vào giấy giao nhận hàng. Tôi đã nhận một nửa, ông ta nói, ông đừng mang thêm nữa cho đến khi nhận được tin tức của chúng tôi nhé. Ông có nghĩ là chúng tôi nên tiếp tục sản xuất hay không, người thợ gốm hỏi. Quyết định là của ông, tôi không có trách nhiệm can dự vào chuyện này. Thế việc trả lại hàng, có đúng là các ông định trả lại số hàng tồn kho hay không, tiếng nói run run vì tuyệt vọng và cay đắng như muốn hoà giải với người kia, Chúng tôi sẽ xem xét sau. Người thợ gốm vào trong xe hòm, bọc bội khởi động máy, một số hòm xếp không chặt sau khi đã lấy đi một nửa số hàng va mạnh vào cửa sau của chiếc xe. Cho chúng mày vỡ hết luôn đi, ông bọc bội kêu to. Ông phải dừng lại ở cửa ra của đường hầm và theo quy định phải trình thẻ cho người gác ở đây, đó là chỉ là thủ tục hành chính quan liêu, chẳng ai biết vì sao, cửa là cho người cung ứng vào và ra, nhưng rõ ràng bây giờ đã có ngoại lệ rồi, mà ta đã có trường hợp của Cipriano Algor, nếu mọi việc diễn ra như lời đe dọa trên, thì ông ta ra nhưng sẽ không vào được nữa. Chắc là vì tội nợ của con số thứ mười ba đây mà, mưu mẹo thế cũng không thay đổi được số phận. Chiếc xe hòm leo lên và lao vào quảng ánh nắng trên phố, chẳng có việc gì làm nữa, ngoại trừ việc phải về nhà. Ông thợ gốm buồn bã mỉm cười. Chẳng phải lỗi của con số thứ mười ba đâu, số mười ba làm gì có, giả dụ có đến đầu tiên thì kết quả cũng vậy thôi, bây giờ vẫn còn nửa lô hàng, ta sẽ xem lại sau, đời thật như cút đá!

Người phụ nữ ở khu nhà ổ chuột, người đang cần tách đĩa mới, hỏi chồng, Chuyện gì đã xảy ra vậy, anh không gặp được chiếc xe hòm chở đồ gốm sứ à, và người chồng đã trả lời, Có chứ, anh đã buộc nó phải dừng lại, nhưng rồi đành phải cho nó đi, Tại sao thế, Nếu em nhìn thấy bộ mặt của người đàn ông ngồi trên xe, thì anh cược là chắc chắn em cũng sẽ làm như anh mà thôi.

Ông thợ gồm dừng xe lại, hạ kính cả hai bên cửa xuống, và chờ người đến ăn cướp hàng của mình. Chẳng có gì là lạ trong một số hoàn cảnh hoàn toàn tuyệt vọng, bị mất tinh thần, bị chằm bập trong suốt cuộc sống đã làm cho một số nạn nhân đi đến những quyết định bi thảm như thế này, có khi còn tệ hại hơn nữa. Có lúc người bị sốc hoặc quá buồn phiền bỗng nghe ong ong trong đầu mình tiếng nói. Bị mất vì mười, bị mất vì một trăm, và lúc đó tùy theo hoàn cảnh và nơi cụ thể mà người đó đang có mặt, có thể là đã tiêu hết sạch số tiền đã có trong sổ số, hoặc vừa đặt lên bàn chơi bài chiếc đồng hồ gia bảo của bố mình và hộp đựng thuốc lá bằng bạc do mẹ tặng, hoặc đặt cược vào màu đỏ mặc dù đã nhìn thấy nó xuất hiện liên tục đến năm lần, hoặc một mình nhảy lên chiến hào lưỡi lê tuốt trần xông vào ổ súng máy của địch, hoặc dừng chiếc xe hòm lại vặn kính của hai cánh cửa xuống, mở toang các cửa xe ra, và chờ đợi con dao kẻ cổ và những thứ lý lẽ thông thường là do nhu cầu cuộc sống, những người trong khu nhà ổ chuột chạy ào đến cướp hàng. Nếu những kẻ bán hàng không muốn thì cũng mong những người này mang đi hộ. Đó là ý nghĩ cuối cùng của Cipriano Algor. Mười phút trôi qua mà chẳng thấy ai bèn mảng đến ăn cắp, một phần tư giờ đã trôi qua mà thậm chí cũng không có đến một con chó hoang nào trèo lên xa lộ đá vào lớp xe và ngửi xem trên đó có hàng hoá gì, và mãi khi sắp qua nửa giờ mới có một người đàn ông bản thủ mặt mũi cau có hỏi người thợ gồm, Ông gặp chuyện gì thế, có cần giúp đỡ không, tôi sẽ đẩy xe giúp cho, có lẽ là hỏng ắc quy đây. Chà, ngay đến những người có tâm hồn cứng rắn nhất cũng có lúc không cưỡng lại nổi sự mềm yếu, chính là lúc thể xác không đáp ứng được đòi hỏi của tinh thần, nên ta sẽ không ngạc nhiên thấy Cipriano Algor xúc động mạnh đến nỗi lệ trào ướt đầm khoé mắt trước ước nguyện muốn giúp đỡ của người mang dáng vẻ của kẻ cướp kia, Không, xin cảm ơn ông, tôi không cần giúp đỡ đâu, Cipriano Algor nói, nhưng ngay sau đó khi người hảo tâm kia vừa quay lưng đi, ông liền nhảy ra khỏi xe hòm, chạy đến mở tung cửa sau của xe, và gọi tíu tít, Oi, ông ơi, ông ơi, quay lại đây nào.

Không, không phải vậy. Thế thì sao, Mời ông đến đây. Người đàn ông đi đến tận nơi và Cipriano Algor nói, Mời ông lấy hết số đĩa còn lại này, ông cứ mang về nhà cho vợ dùng, đó là quà tặng của tôi, và cầm thêm sáu chiếc nữa này, đó là tô đựng xúp dầy. Nhưng tôi đã làm gì cho ông đâu, người đàn ông ngại ngần nói. Ông đừng ngại, ông cứ coi như đã làm giúp tôi nhiều việc rồi ấy mà, và nếu ông cần ấm đựng nước thì có đây này. Thực ra mang được chiếc ấm về nhà cũng tốt đấy. Thế thì ông cầm về đi, cầm đi nào. Người thợ gốm xếp lại những chiếc đĩa đầu tiên là những chiếc đĩa bằng, rồi đến những chiếc đĩa sâu, rồi xếp loại thứ hai chồng lên loại thứ nhất, để lên trên cánh tay trái co lại của người đàn ông, và vì tay phải của ông ta đang cầm chiếc ấm, nên không thể ra hiệu cảm ơn được đành chỉ nói lời cảm ơn thông thường, đương nhiên cũng hết sức chân thành, và đáng kinh ngạc hơn chính là động tác cúi đầu chẳng ăn nhập gì với địa vị xã hội của ông ta, điều này chứng tỏ nếu như chịu khó nghiên cứu những mâu thuẫn trong cuộc sống thì chúng ta sẽ biết nó phức tạp ra sao chứ đừng nên mất thời gian vào việc định nghĩa và phân chia nó ra thành từng loại.

Khi người đàn ông mang dáng vẻ kẻ cướp nhưng thực ra là không phải kiểu người đó, hoặc là trong trường hợp này ông ta không muốn là kẻ cướp, biến mất khỏi nơi này và đi vào khu nhà ổ chuột, Cipriano Algor liền nổ máy cho chiếc xe hòm lên đường. Dù nhìn tinh đến đâu chắc chắn cũng không thể nhận ra sự thay đổi trong hệ thống giảm xóc và trên những chiếc lốp xe khi lấy đi mười hai chiếc đĩa và một chiếc ấm bằng sứ, sức nặng của chúng quá nhỏ nhoi đối với một chiếc xe tải, dù đó chỉ là hạng trung bình, khác xa với việc đặt lên trên đầu người yêu hạnh phúc mười hai bông hồng bạch và một bông hồng đỏ thắm. Chẳng phải ngẫu nhiên mà ta cũng dùng từ hạnh phúc để nói về cảm giác của Cipriano Algor, người mà giờ này có ai nhìn thấy cũng không thể hình dung được là mới cách đó ít lâu ông chỉ bán được có một nửa lô hàng cho Trung tâm. Cảm giác buồn chán sẽ chỉ trở lại khi ông chợt nhớ lại sự thất bát trong thương vụ vừa rồi lúc xe đã chạy được hai cây số và đi vào Vành đai Công nghiệp. Nhìn các ống khói to lớn đang nhả những cột khói lên trời, ông tự hỏi không biết cái nào trong những nhà máy kia đang sản xuất ra những chiếc đĩa nhựa lừa đảo ngu ngốc, những thứ bắt chước hàng gốm sứ, Làm sao chúng có thể giống được từ tiếng ngân đến độ

nặng của sản phẩm gốm sứ chứ, ông tự nhủ, và hơn nữa mối quan hệ giữa nhìn bề ngoài và cảm giác khi tiếp xúc mà ta đã đọc đâu đó trong một quyển sách, cái nhìn qua những ngón tay khi sờ vào đồ gốm sứ, và những ngón tay, dù không đụng chạm đến đồ sứ, vẫn cảm thấy được cảm giác do mắt nhìn thấy tạo nên. Và dường như nỗi đau chưa dừng ở đó, vì Cipriano Algor bỗng nhớ đến những chiếc lò nung gốm xưa cũ của mình, biết bao nhiêu chiếc đĩa, những chiếc khay, bát, chén, tách được những chiếc máy mát dạy kia phun ra trong một phút, bao nhiêu những thứ được chúng làm ra để thay cho những chiếc ấm, những chiếc bình. Những câu hỏi này và nhiều câu khác đã làm cho gương mặt của ông thợ gốm tối sầm lại, và từ đó trong suốt quãng đường đi còn lại, Cipriano Algor băn khoăn trăn trở về tương lai khó khăn đang chờ đón gia đình mình. Trung tâm cứ tiếp tục chỉ coi trọng các loại sản phẩm mới, mà nạn nhân đầu tiên có lẽ là ngành gốm sứ. Nhưng thật đáng khâm phục là không lúc nào Cipriano Algor hối hận vì cử chỉ hào phóng của mình đối với người đàn ông định ăn cắp hàng nếu những lời đồn đại về khu nhà ổ chuột là đúng. Ở cửa ngõ của Vành đai Công nghiệp còn có những nhà xưởng xuềnh xoàng mà người ta không hiểu nổi tại sao chúng vẫn sống sót được trước sự bành trướng tham lam về không gian của những nhà máy khổng lồ sản xuất các mặt hàng hiện đại, nhưng việc chúng vẫn đứng ở đó và được nhìn thấy chúng mỗi khi đi qua đây cũng đã là một niềm an ủi đối với Cipriano Algor nhất là ở những thời khắc băn khoăn lo lắng nhất trong đời trước viễn cảnh tương lai của ngành nghề mình. Sẽ không kéo dài được lâu đâu, ông nhủ thầm, đây là ý nghĩ của ông về các nhà xưởng, chứ không phải về tương lai của các hoạt động gốm sứ, nhưng đây là vì ông chưa động não đầy đủ thời gian, chuyện vẫn thỉnh thoảng xảy ra, là ta tin rằng đã có thể khẳng định một sự thật mà không cần chờ đợi những kết luận cuối cùng mặc dù mới đi được nửa đường dẫn đến chân lý ấy.

Cipriano Algor đi nhanh qua Vành đai Xanh, thậm chí không nhìn những cánh đồng, cảnh tượng đơn điệu với những hình khối quái dị kéo dài đến vô tận và hết sức bản thủ vốn luôn làm cho ông kinh tởm thì trong lúc tâm trạng nặng nề như thế này ông càng cảm thấy khó chịu hơn nữa trước cảnh đồng không mông quạnh ấy. Giống như kẻ muốn kéo váy áo dài của tượng nữ thần nữ thánh trên bàn thờ lên xem phía dưới đó có đôi chân của con

người không hay chỉ là hai chiếc cọc sơ sài, đã từ lâu, ông thợ gốm cũng đã từng muốn tò mò dừng xe lại và nấp vào chỗ rình xem có đúng là bên trong những mái che kín kia thực sự có cây cối mọc hay không, có đúng là chúng cho những thứ sản vật có thể ngửi, sờ và cắn được hay không, chúng có những chùm lá, chùm củ và mầm có thể nấu, nêm gia vị và bày lên đĩa, hay chỉ là cảnh buồn thảm bên ngoài đang che đậy đi cái nhân tạo gì đó bên trong, dù gì đi nữa thì cũng nên xem. Sau Vành Đai Xanh, ông thợ gốm rẽ vào một con đường nhánh, đi qua khu vực có dấu tích bản thủ của cánh rừng xa xưa, những mảnh ruộng manh mún, những con sông nhỏ nước đục ngầu và dơ bẩn, sau khúc quanh của con đường xuất hiện những phế tích của ba căn nhà nay đã mất hết cửa và cửa ra vào, mái đã gần như đổ sụp và bên trong mọc đầy cây cỏ dại, những thứ chuyên môn ngón ngấu các đống đồ nát, cứ như chúng đã từng ẩn mình chờ đợi tới khi người ta đặt nền móng cho đến thời khắc được vươn lên. Cách đó khoảng trăm mét là đến thị trấn nơi con đường chạy xuyên qua ở chính giữa, cắt mấy dãy phố, một quảng trường nho nhỏ ở về hẳn một bên đường, ở đó còn có một chiếc giếng đã bị đóng kín lại với chiếc máy bơm và một chiếc bánh xe bằng sắt lớn nằm khuất dưới bóng hai cây chuối cao. Cipriano Algor chào một số người đang ngồi tán gẫu, nhưng trái với lệ thường khi trở về sau chuyến chở hàng gốm sứ lên Trung tâm, lần này ông không dừng lại, vào những lúc như thế này chẳng ai nghĩ là ông thích chuyện trò, dù là với những người quen biết. Xưởng gốm và căn nhà nơi ông sinh sống cùng con gái và con rể ở về phía đầu kia của thị trấn, giữa đồng, cách xa những căn nhà cuối cùng. Khi vào đến thị trấn, Cipriano Algor đã giảm tốc độ, nhưng bây giờ thì phải đi chậm hơn nữa, con gái ông chắc đã nấu xong bữa trưa, và cũng đã đến giờ ăn rồi. Mình làm gì đây, nên nói trước hay sau bữa ăn nhỉ, ông tự hỏi, Có lẽ nên nói sau bữa ăn thì hơn, mình sẽ để xe ở kho củi, con bé chắc sẽ không đến xem mình mang gì về đâu, hôm nay đâu phải ngày mua bán, như thế hai bố con sẽ điềm tĩnh ngồi ăn uống, tức là con bé sẽ được bình tĩnh ăn, rồi cuối bữa mình sẽ kể cho nó nghe mọi chuyện xảy ra hôm nay, hoặc mình để đến giữa buổi chiều khi cả hai bố con đang làm việc, nói chuyện trước hay sau bữa ăn thì con bé cũng sẽ khổ sở như nhau thôi. Ở cuối thị trấn, con đường lượn một khúc quanh lớn, khi vượt qua căn nhà cuối cùng sẽ thấy một cây dâu lớn cao

ít nhất cũng phải trên mười mét, ở đó có xưởng gốm. Rượu vang sẽ được bay ra, phải uống thôi, Cipriano Algor với nụ cười mệt mỏi tự nhủ và nghĩ giá mà nôn được nó ra khỏi miệng thì tốt hơn. Ông lái xe quặt sang bên trái, theo con đường hơi dốc dẫn đến nhà mình, đến giữa đoạn đường, ông bóp còi ba lần để báo mình đã về đến nơi, đó là dấu hiệu như mọi khi, con gái ông sẽ ngạc nhiên nếu hôm nay ông không làm việc này. Căn nhà và xưởng gốm được xây dựng trên một khu đất rộng, có lẽ vốn là khu đất chung của làng mà ở ngay chính giữa lô đất ông nội của Cipriano Algor cũng làm nghề gốm và cũng mang tên như vậy, vào một ngày xa xưa không ai còn nhớ rõ nữa, đã quyết định trồng một cây dâu. Lò nung được xây hơi xa một chút chính là công trình hiện đại hoá mà bố của Cipriano Algor, người cũng mang chính cái tên này, đã làm thay cho chiếc lò nung cổ lỗ trước đây, và nếu nhìn bên ngoài, nó có hình dạng hai khúc gỗ hình chóp chồng lên nhau, cái trên bé hơn cái ở dưới, và cũng không ai nhớ nổi nó có từ bao giờ. Trên nền móng cũ người ta xây lên chiếc lò nung hiện nay chính là nơi làm ra các sản phẩm mà Trung tâm chỉ muốn tiêu thụ có một nửa, và hôm nay, lò đã nguội, nên đang chờ đợi một mẻ nung mới. Cipriano Algor đỗ xe ở kho củi, giữa hai đống củi khô, sau đó tính phải qua khu lò nung một lát để kéo dài thêm thời gian, nhưng chẳng có lý do gì, không như nhiều lần trước đây khi lò còn đang nung ông còn có cơ để đến nhìn vào lò, ước lượng nhiệt độ bên trong qua màu sắc của đồ gốm, xem chúng đã chuyển từ màu đỏ sẫm sang màu đỏ tươi hoặc từ màu đỏ tươi sang màu da cam hay chưa. Ông dừng lại ở đống củi như hồn vía còn lưu lạc trên đường chưa về kịp, nhưng chính tiếng gọi của con gái đã buộc ông phải đi tiếp. Tại sao bố lại không vào, bữa trưa đã dọn ra rồi. Lo lắng vì sự chậm trễ của bố, Marta ra tận cửa, Bố vào đi, nhanh lên nào kéo thức ăn nguội mát. Cipriano Algor bước vào nhà, hôn con gái và vào ngay buồng tắm, một căn phòng được xây từ khi ông còn trẻ và từ lâu đã cần phải được nới rộng và thêm tiện nghi. Ông nhìn vào gương, không thấy có thêm nếp nhăn nào trên mặt, Nếp nhăn lặn vào trong lòng mình rồi, chắc vậy, ông tự nhủ, sau đó mở vòi nước, rửa hai tay rồi đi ra. Hai bố con dùng bữa ngay trong bếp, ngồi bên chiếc bàn lớn nơi họ đã từng trải qua những ngày rất hạnh phúc và những cuộc hội ngộ đông đảo hơn. Giờ đây, sau cái chết của người mẹ, Justa Usasca, người mà có lẽ chúng ta sẽ không nói nhiều

trong phần còn lại của câu chuyện này, bà ta chỉ còn để lại tên và họ, hai bố con ngồi về một phía bàn, bố ngồi ở đầu bàn, con gái ngồi ở chỗ người mẹ đã để lại, và phía bên kia bàn là chỗ của Marçal Gacho khi có mặt ở nhà. Công việc của bố sáng nay ra sao ạ, Marta hỏi. Tốt thôi, vẫn như mọi khi, người cha trả lời, đầu cúi xuống đĩa thức ăn, Anh Marçal gọi điện thoại về, À, tốt thôi, và thế nó muốn gì, Anh ấy nói là đã nói chuyện với bố về việc sẽ chuyển về sống ở Trung tâm khi chính thức được nhận vào biên chế bảo vệ nội bộ. Ừ, bố và nó có nói chuyện với nhau về việc này, Anh ấy bực mình vì một lần nữa bố nói không đồng ý, Bố chỉ bảo là sẽ suy nghĩ kỹ hơn, bố tin là sẽ có giải pháp tốt cho cả hai, Chuyện gì đã xảy ra với bố, đột nhiên bố lại thay đổi ý kiến như vậy, Có lẽ con không muốn làm thợ gốm trong phần còn lại của đời mình nữa phải không, Không, mặc dù con thích công việc con đang làm, Con phải đi với chồng mình, sau này con còn con cái, ba đời ăn nhờ vào đồ gốm là quá đủ rồi, Thế bố có đồng ý đi với chúng con đến sống ở Trung tâm không, từ bỏ luôn nghề làm gốm ở đây, Marta hỏi, Bỏ nghề này ư, không bao giờ, đó là chuyện khác, Thế có nghĩa là bố một mình làm tất cả, đào đất, nhào nặn, nặn hình trên bàn và trên bàn xoay, vác vào lò và nung, dỡ ra, tháo khuôn, lau chùi sau đó đưa lên xe và mang đi bán, con nhắc bố là mọi chuyện ngày càng khó đây, chắc bố cũng biết sự giúp đỡ của anh Marçal là đáng quý lắm dù anh ấy chỉ ở đây rất ít thời gian, Bố sẽ tìm được người giúp một tay, trong thị trấn còn khối người, Bố quá biết là chẳng ai muốn làm thợ gốm nữa cả, không có việc đồng áng thì người ta liền ra tìm việc ở các nhà máy trên Vành đai Công nghiệp, chẳng ai muốn rời đất đai rồi đến với đất bùn, Đó cũng là một lý do nữa để con đi phải không, Bố đừng nghĩ là con sẽ để bố ở đây một mình, Thỉnh thoảng con về thăm bố là được rồi, Bố à, xin bố hiểu cho là con đang nói nghiêm túc đây, Thì bố cũng vậy, con gái ạ.

Marta đứng dậy để đổi đĩa và múc xúp cho cả hai bố con, theo đúng thói quen của gia đình bao giờ cũng ăn món xúp cuối cùng. Người cha nhìn con gái và nghĩ, Thế là qua cuộc nói chuyện này mình đã để mọi chuyện trở nên phức tạp quá rồi, tốt hơn hết là kể ngay cho nó biết luôn thể. Ông đã không làm điều này, và đưa con gái bỗng quay về với thời chỉ mới lên tám tuổi để ông nói với nó, Con chú ý nhé, con phải làm như mẹ nhào bột làm bánh mì

ấy. Mẹ nhào bột lên phía trước rồi ra phía sau, ấn mạnh xuống rồi kéo dài ra bằng phần sau của lòng bàn tay, đập thật mạnh xuống bàn, ngắt nó ra thành từng cục, ấn mạnh chúng xuống bàn, làm lại như vậy từ đầu, một lần, lần khác nữa, lần nữa, Tại sao phải làm như vậy, con gái hỏi, Để đất thật nhuyễn, không còn vón cục, không còn tạp chất và các bong bóng ở bên trong vì chúng sẽ làm hỏng sản phẩm. Để ống nén đất sang một bên, nó bắt đầu dùng tay nhào. Con đã bắt đầu học được rồi đây, ông nói, nhưng ngay sau đó ông lại hối hận. Thôi con ra ngoài chơi đi, đi đi nào, trong này lạnh lắm, nhưng đứa con gái trả lời là không muốn đi chơi, rằng nó đang muốn dùng số đất đang còn dính vào các ngón tay làm một con búp bê, mà sao đất này nhão quá, Đất ấy chưa dùng được đâu, con thử làm với đất này xem nào, chắc là được đấy, người bố nói. Marta băn khoăn nhìn bố, thường không bao giờ ông cúi gầm mặt xuống trong khi ăn, dường như ông cố che giấu gương mặt để giấu đi nỗi lo lắng nào đó, có lẽ là tại vì cuộc nói chuyện với Marçal chẳng, nhưng về chuyện này hai cha con vừa trao đổi với nhau rồi mà có thấy điều gì hiện trên gương mặt bố đâu, hay là bố bị ốm, mình thấy bố suy sụp, héo hắt hẳn đi, nhớ hôm nào mẹ nói với mình, Cần thận đấy con gái ạ, đừng cố quá đấy, và mình đã trả lời mẹ, Công việc này cần sức mạnh của đôi cánh tay và bả vai thôi, các bộ phận khác trong cơ thể chỉ nhìn ngó, Chớ nói điều đó với mẹ, mẹ thấy đau nhức đến tận chân tơ kẽ tóc chỉ sau một giờ nhào nặn đất đấy con ạ. Chắc là gần đây mẹ hơi bị mệt mỏi rồi đây, Có lẽ tại mẹ bắt đầu già nua rồi, Xin mẹ bỏ ngay những ý nghĩ đó đi, mẹ chưa già tí nào đâu, nào mình đâu có ngờ, chỉ hai tuần lễ sau cuộc nói chuyện đó, mẹ đã ra đi vĩnh viễn, đó chính là những điều bất ngờ mà cái chết đem đến cho cuộc đời. Bố đang nghĩ gì nhỉ. Cipriano Algor dùng khăn lau miệng, cầm ly lên định uống nhưng lại để ngay xuống bàn thậm chí chưa đưa gần đến môi. Bố nói đi, nói điều gì đi chứ, con gái giục, và để mở đường thoát cho những lúng túng, cô gái hỏi, Bố vẫn băn khoăn vì lỗi lầm của Marçal à hay bố có chuyện buồn gì khác. Cipriano Algor lại cầm ly lên, uống một hơi hết số rượu còn lại, và trả lời nhanh, cứ như ngôn từ đang đốt cháy lưỡi của mình vậy. Họ chỉ nhận có một nửa lô hàng thôi, họ nói rằng hiện nay ít người mua đồ gốm sứ, rằng đã bán được nhiều đĩa chén bằng nhựa giả gốm sứ, và rằng bây giờ khách hàng đang ưa chuộng loại hàng này hơn. Chẳng có gì bất ngờ

cả, trước sau gì thì chuyện đó cũng xảy ra, đồ sứ dễ nứt mẻ, hơi đụng mạnh là vỡ, trong khi đồ nhựa bền hơn, không bị vỡ, Cái khác chính là đồ sứ giống như con người luôn luôn cần được giữ gìn cẩn thận, Đồ nhựa cũng vậy thôi, nhưng đỡ hơn, Thế nhưng điều tệ nhất lại là họ bảo bố không được mang đồ sứ đến nữa, cho đến khi nào họ yêu cầu, Thế thì ta ngừng công việc lại thôi, Ngừng ư, không được đâu, khi họp đồng đến ta phải có hàng để chuẩn bị sẵn để giao ngay trong ngày, chứ không lúc đó mới cuống cuống đốt lò lên thì làm sao kịp được, Thế trong lúc này chúng ta sẽ làm gì, Chờ, phải kiên nhẫn thôi, ngày mai bố thử đi một vòng xem liệu có bán được gì hay không, Bố nhớ lại đi, cách đây hai tháng bố đã từng đi tìm mỗi tiêu thụ mà chẳng có mấy ai chịu mua cả, Con đừng làm bố nản chí nữa, Con chỉ muốn nhìn sự việc đúng như nó có mà thôi, chính bố vừa nói với con là ba thế hệ làm đồ gốm đã quá đủ rồi đúng không nào, Sẽ không có thế hệ thứ tư nữa, con sẽ đến sống ở Trung tâm với chồng rồi còn gì, Con sẽ đi, đúng thế, nhưng bố cũng sẽ phải đi với con, Bố đã nói là không bao giờ con thấy bố sống ở Trung tâm đâu, Thì chính Trung tâm đã nuôi chúng ta từ bấy lâu nay rồi, nó mua sản phẩm của chúng ta, nó sẽ tiếp tục nuôi dưỡng chúng ta khi hai bố con mình đến sống ở đó dù ta chẳng có gì để bán, Nhờ vào tiền lương của Marçal chứ gì. Chẳng có gì đáng xấu hổ nếu con về nuôi bố vợ cả, Cái đó còn tùy thuộc vào ông bố vợ là người thế nào, Bố ơi, tự hào đến mức đó thì chẳng tốt nữa đâu bố ạ, Đó không phải là tự hào, Thế là cái gì, Bố không thể giải thích cho con hiểu, nó phức tạp hơn sự tự hào, nó là chuyện khác, một thứ thể diện, một thứ xấu hổ, nhưng xin lỗi nhé, bố thừa nhận là đáng lý không nên nói ra những gì bố đã nói, Điều con mong muốn là không để bố phải thiếu thốn, Có thể bắt đầu bán cho những thương nhân trong thành phố, vấn đề là Trung tâm phải cho phép, nếu mua ít đi thì Trung tâm không có quyền cấm bố bán hàng cho người khác, Bố biết rõ hơn con là những thương nhân trong thành phố đang khó khăn lắm mới tồn tại được, tất cả mọi người đều mua hàng ở Trung tâm, Bố thì không hề muốn, Thế bố sẽ làm gì nếu Trung tâm không mua đồ gốm sứ của chúng ta nữa và mọi người chỉ dùng rất đồ nhựa thôi, Bố hy vọng mình sẽ chết trước khi điều đó xảy ra, Mẹ đã chết trước khi chuyện đó xảy ra rồi, Mẹ con chết khi làm việc, mong sao bố cũng được như vậy, Xin đừng nói đến chuyện chết chóc nữa, bố ơi, Trong

khi còn sống thì ta phải nói đến chuyện chết, còn khi chết rồi còn nói gì nữa. Cipriano Algor uống thêm tí rượu vang nữa, đứng dậy, lấy mu bàn tay chùi miệng cứ như thói quen lịch duyệt sau khi ăn đã trở nên lỗi thời vậy, và nói, Bố phải đi đào đất mới đây, số cũ sắp hết rồi. Ông sắp đi ra khỏi phòng thì con gái gọi giật lại, Bố ơi, con có ý này, Ý gì, Vâng, gọi điện thoại cho anh Marçal bảo anh ấy nói chuyện với tay trưởng phòng cung ứng dò hỏi xem ý đồ thực sự của Trung tâm trong việc hạn chế mua hàng là lâu dài hay trong một thời gian ngắn, bố biết rằng Marçal được cấp trên khá tin nhiệm đấy, Ít ra thì đó cũng là điều nó nói với chúng ta, Anh ấy nói đúng đấy, Marta sột ruột cãi lại và nói thêm, Nhưng nếu bố không muốn thì con không gọi đâu, Con cứ gọi đi, ừ, cứ gọi đi, đó là ý tốt đấy, hiện tại đó là cách tốt nhất, mặc dù bố ngại rằng tay trưởng phòng của Trung tâm chẳng sẵn lòng làm việc này đâu, không dung hãn chịu giải thích cho một anh chàng bảo vệ hạng hai biết lý do mà cấp trên của hắn đưa ra ư, bố biết được lòng dạ của lũ người này, chúng cứ tưởng mình là vua của cả vũ trụ, hơn nữa một tay trưởng phòng chỉ là một chỉ huy cấp thấp, phải phục tùng mệnh lệnh của cấp trên, thậm chí còn có thể đánh lừa chúng ta bằng những lời giải thích tào lao chỉ để ra vẻ mình là người quan trọng. Marta lắng nghe bài thuyết giảng dài dòng đến cùng, nhưng không nói lại câu nào. Vâng, đương nhiên thôi, cha phải là người có lời cuối cùng, con gái không thể tranh giành quyền uy đó của ông được. Nhưng khi ông đi ra ngoài, Marta liền nghĩ thầm, Mình phải thông cảm với bố, đặt mình vào địa vị của bố, thử hình dung xem bỗng nhiên mất việc làm, phải rời xa ngôi nhà, rời xa nghề làm gốm, xa lò nung, xa rời cuộc sống. Cô nói to lại mấy chữ cuối, Xa rời cuộc sống, và lúc đó hai mắt tối sầm lại, Marta đã ở vào cương vị của bố và đau nỗi đau mà bố đang phải chịu đựng. Cô nhìn xung quanh và lần đầu tiên nhận ra mọi vật đều bao phủ bằng đất sét, không phải vẻ dơ bẩn của đất, mà chỉ có màu của đất, là thứ màu của tất cả các màu sắc ở khu khai thác đất sét quyện lại, màu mà hết ngày này qua tháng khác cả ba thế hệ đã nhuốm đẫm hai bàn tay, và ngoài ra còn màu của tro rục cháy trong lò nung, của tro lúc lò còn ấm sau khi lấy hết sản phẩm ra như trong một căn nhà khi những người chủ đã ra đi nhưng nó vẫn kiên nhẫn chờ đợi, và ngày mai khi mọi việc chưa kết thúc vĩnh viễn, một lần nữa củi lại được đốt lên, niềm an ủi nóng bỏng đầu tiên lại trù lên

những sản phẩm đất sét khô và sau đó, dần dần, cơn bão khí, cuồng phong, bình minh rực lửa tràn ngập trong lò nung. Ta sẽ không bao giờ nhìn thấy cảnh tượng này nữa khi chúng ta đi khỏi đây, Marta nói và tự thấy tim mình thất lại như khi phải đưa tiễn người thân yêu nhất, mà lúc này chưa biết nói về ai, phải chăng là người mẹ đã mất, hoặc người bố đang buồn khổ, hay người chồng, Û, cũng có thể là người chồng lắm chừ, đương nhiên trên cương vị người vợ của anh ấy. Marta nghe thấy tiếng vỗ đập đất như đang vang lên từ trong lòng đất, nhưng hôm nay sao cô thấy tiếng động khác quá, có lẽ vì nó không còn là tiếng thúc giục đi làm việc, mà là nỗi bức dọc của kẻ đã mất việc làm. Mình phải đi gọi điện ngay, Marta nhủ thầm, trong lòng pháp phủng sợ chuyện này cũng có kết cục buồn mất. Cô rời bếp đi đến phòng ngủ của bố. Ở đó, trên chiếc bàn nhỏ, nơi Cipriano Algor vẫn ngồi tính toán mọi thu nhập và chi tiêu của lò gốm, có chiếc điện thoại kiểu cổ lỗ. Cô quay số tổng đài và xin được nối với bộ phận an ninh, gần như ngay tức khắc vang lên tiếng đàn ông khô khốc, Đây là bộ phận an ninh, việc kết nối và trả lời nhanh chóng không làm cô ngạc nhiên vì ai cũng biết bất cứ chuyện gì liên quan đến an ninh, dù nhỏ nhất nhất cũng được ưu tiên giải quyết trong giây lát. Tôi muốn nói chuyện với nhân viên bảo vệ hạng hai Marçal Gacho, Marta nói, Ai ở đầu dây đó ạ, Tôi là vợ của anh ấy, tôi gọi từ nhà, Nhân viên bảo vệ hạng hai Marçal Gacho lúc này đang trực, không bỏ vị trí được, Thế thì làm ơn chuyển hộ anh ấy lời nhắn, Cô là vợ anh ấy, Vâng tôi là vợ anh ấy, tôi tên là Marta Algor Gacho, ông có thể kiểm tra lại ở đó, Thế thì cô chớ quên là chúng tôi không truyền đạt lời nhắn gửi, chỉ ghi lại tên ai đã gọi đến mà thôi. Tôi chỉ nhắn anh ấy gọi ngay về nhà càng sớm càng tốt, Khẩn ư, tiếng nói hỏi lại. Marta phải suy nghĩ lại hai lần, khẩn cấp, không khẩn, chảy máu thì không phải, vấn đề nghiêm trọng ở lò nung cũng không phải, để non lại càng không phải, nhưng cuối cùng cô vẫn trả lời, Vâng ạ, thực tế cũng hơi khẩn một chút, Tôi đã ghi đây rồi, người đàn ông nói, và cúp máy. Marta thở dài nhắn nhục, bỏ ống nghe xuống, không có việc gì khác để làm nữa, An ninh không tồn tại nếu không lên mặt với mọi người, kể cả trong những trường hợp vợ vẫn như bây giờ, quá bình thường, chuyện hàng ngày, một người phụ nữ gọi điện đến Trung tâm vì cần nói chuyện với chồng mình, cô không phải là người đầu tiên và chắc chắn cũng

chẳng phải là người cuối cùng. Khi Marta ra ngoài sân thì thấy tiếng vỗ không còn như từ lòng đất vọng lên nữa mà biết chắc là vọng đến từ chỗ góc khuất của xưởng gốm nơi cát đất sét lấy từ mỏ về, cô đi lại phía cửa, nhưng không đi qua ngưỡng cửa, Con đã gọi điện thoại, cô nói, họ đồng ý sẽ nhắn lại với anh ấy, Chúng ta hy vọng là họ sẽ làm như thế, người cha trả lời, và không nói thêm lời nào nữa rồi tiếp tục đập thật mạnh, vỗ vào tảng đất to nhất phía trước. Marta quay lưng đi ra vì biết là không nên vào nơi đã được bố chọn để ở một mình, và bản thân cô cũng có việc phải làm, hơn chục chiếc ly lớn, nhỏ đang chờ cô ghép quai. Cô đi vào cửa gian bên cạnh.

Quối giờ chiều, sau khi hết phiên trực thì Marçal Gacho gọi điện về nhà. Anh ta lúng ta lúng túng trả lời các câu hỏi của vợ, không tỏ ra thương cảm, lo lắng hay tức giận trước việc bố vợ là nạn nhân của việc buôn bán bất công. Anh nói chuyện với giọng vô hồn, dường như vừa nói vừa nghĩ đến chuyện khác, luôn miệng nói, ừ, à, vâng, anh hiểu, đồng ý, anh cho là bình thường, anh sẽ đi khi có thể, thỉnh thoảng không được, đương nhiên rồi, được thôi, anh hiểu mà, em không cần nhắc lại điều đó với anh, rồi chấm dứt cuộc điện đàm bằng một câu chẳng ăn nhập gì, Em cứ an tâm đi, anh sẽ không quên chuyện mua hàng cho em đâu. Marta hiểu rằng chồng đang nói chuyện trước mặt ai đó, có thể là bạn đồng nghiệp, có lẽ là một vị cấp trên xuống kiểm tra, và anh phải nói tránh đi để khỏi gây sự tò mò khó chịu, hoặc thậm chí nguy hiểm nữa là đàng khác. Tổ chức của Trung tâm được thai nghén và xây dựng nên theo một hình mẫu tuyệt đối kín gồm nhiều hoạt động và chức năng dù không thể khép kín hoàn toàn theo một mạch nối duy nhất, khó dò la tìm hiểu về nhau, nhưng vẫn có thể thông tin với nhau được. Đương nhiên là một bảo vệ hạng hai, do tính chất công việc quá nhỏ nhoi trong khung biên chế của nhân viên cấp thấp nói chung là không thể có đủ trình độ nhạy bén để nhận biết và phân biệt được đặc tính tổ chức này, nhưng Marçal Gacho, người tinh ranh nhất trong số nhân viên ở đẳng cấp đó, lại thêm ưu thế là đang áp ủ tham vọng, mà mục tiêu trước mắt là được làm bảo vệ trong biên chế lâu dài, do đó, dĩ nhiên là được đôn lên bảo vệ hạng nhất, chúng ta chưa biết trong tương lai gần anh sẽ được cất nhắc đến đâu, và liệu anh có còn tương lai xa hơn nữa hay không. Vì anh luôn luôn có hai mắt mở to và đôi tai thật thính kể từ khi được vào làm việc ở Trung tâm, anh đã có thể học được, trong thời gian ngắn, khi nào và bằng cách nào nên nói, hay nên im lặng, hoặc giả vờ giả vịt. Sau hai năm kết hôn, Marta tưởng là đã hiểu cặn kẽ về người chồng kể vai áp má trong mọi chuyện vợ chồng, đã dành cho anh ấy mọi tình cảm yêu thương của người vợ, thậm chí cả lòng nhẫn nại mà đáng ra câu chuyện này phải ít đi sâu vào chi tiết riêng tư để thêm

phần hấp dẫn, đến mức có thể nói cô yêu thương chồng đến cuồng nhiệt, nhưng cũng không đến mức ngờ nghệch để không thấy được chồng mình đôi khi tỏ ra quá khéo léo, nếu không dùng từ quá tính toán và cũng biết rằng ai cũng có phần tối trong nhân cách con người. Marta hiểu chắc chắn rằng chồng sẽ rất bực bội sau khi nói chuyện, và bắt đầu bắn khoăn về chuyện đi gặp ông trưởng phòng cung ứng. Không phải vì nhút nhát hay mặc cảm vì là cấp dưới, đúng là Marçal Gacho thường hay khoe khoang là mình không thích đi gây chú ý của người khác ngoài những gì liên quan đến công việc, nhất là, theo ý kiến nhận xét của người biết rõ về anh ấy, trong những hoàn cảnh chẳng đem lại tính thiết thực cho anh ta. Cuối cùng thì ý tốt mà Marta nghĩ ra cũng chỉ như bố nói là cách duy nhất vào thời điểm đó mà thôi. Cipriano Algor ở trong bếp không nghe được bài diễn văn, đứt đoạn, lộn xộn và thiếu nhất quán của con rể, nhưng dù có nghe được toàn bộ thì cũng thế thôi, nó hoàn toàn trống rỗng, điều đó ông được được trên gương mặt đăm chiêu của con gái, khi sau mấy phút dài vô tận, cô đi ra khỏi phòng. Và vì không nên mỗi miệng trong thời gian ngắn ngủi nên thậm chí ông cũng chả mất thời gian hỏi con gái, Sao, nó nói gì mà chính cô ấy bảo với ông chuyện rõ ràng mười mười. Anh ấy sẽ nói chuyện với ông trưởng phòng, ngay cả câu này Marta cũng chẳng cần phải mất công nói nên lời, hai người chỉ trao đổi ánh mắt cũng đủ nói lên tất cả. Cuộc sống là vậy, đầy những từ ngữ không cần thiết, hay trước thì cần nhưng lúc này thì không, mỗi từ ta nói ra chiếm mất chỗ của một từ khác xứng đáng hơn, xứng đáng không phải tự nó mà vì kết quả do nó được nói ra. Bữa ăn tối diễn ra trong im lặng, im lặng cũng diễn ra suốt trong hai tiếng đồng hồ tiếp theo trước màn hình vô tuyến hờ hững, có lúc nào đó, như vẫn thường xảy ra trong mấy tháng vừa qua, Cipriano Algor đã ngủ thiếp đi. Hai hàng lông mày nhíu lại biểu hiện nỗi bực bội, cứ như vừa ngủ ông vừa tự trách mình quá dễ ngủ, mà đáng ra phải thức để duy trì nổi tức giận và buồn bực chán nản suốt ngày, đêm, buồn bực để chịu bằng hết nổi sỉ nhục, giận dữ để có thể đương đầu được với nỗi khổ đau. Ngồi trơ ra như vậy, bị tước hết vũ khí, đầu ngoẹo ra phía sau, miệng hé mở, thất thần, đó là hình ảnh đau đớn của một người bị bỏ rơi không phương cứu chữa, như một bao hàng rách làm rơi vải hàng dọc suốt đường đi. Marta chăm chú và say mê nhìn cha, và nghĩ thầm, Đây là người cha già của mình,

mà theo những lời khẳng định hơi quá nhưng có thể chấp nhận được của những người đang ở buổi bình minh đầu tiên của tuổi cao thì một người sáu mươi tư tuổi, tâm hồn chỉ hơi bị héo quắt như người đang được thấy ở đây, thì không thể gọi một cách dễ dàng là người già được, đó chẳng qua là thói quen của cái thời mà người ta bắt đầu rụng răng từ khi mới ba mươi lăm tuổi, và bắt đầu có nếp nhăn từ khi mới hai mươi lăm tuổi, còn hiện nay, tuổi già, thực sự là già, không thể chối cãi được nữa, không còn cách nào khác, kể cả giả vờ, làm dáng, chỉ bắt đầu từ tám mươi tuổi, thực xứng đáng với cái tên gọi khi chia tay. Chúng ta sẽ ra sao nếu đúng là Trung tâm không mua hàng nữa, ta sản xuất đồ gốm sứ cho ai đây nếu chính Trung tâm là kẻ áp đặt thói quen tiêu dùng cho mọi người, Marta tự hỏi, không phải tay trưởng phòng là người quyết định giảm khối lượng hàng tiêu thụ xuống còn một nửa, mệnh lệnh chắc chắn từ cấp trên ả xuống, mệnh lệnh là của những người lãnh đạo cấp cao hoàn toàn thờ ơ với việc có cần tồn tại hay không một thợ gốm nữa ở trên đời này, chuyện vừa xảy ra có thể chỉ là bước đầu tiên, bước thứ hai có thể là chấm dứt vĩnh viễn việc thu mua đồ gốm, chúng ta phải chuẩn bị cho thảm cảnh này, đúng, phải chuẩn bị sẵn, nhưng mình đã muốn biết làm sao chuẩn bị đập một nhát búa vào đầu, và khi người ta cất nhắc Marçal làm bảo vệ nội bộ trong biên chế, mình sẽ làm gì với bố đây, để ông một mình ở nhà không việc làm thì không thể được rồi, không thể được, đứa con gái bất nhẫn, hàng xóm láng giềng sẽ rửa như vậy, tệ hơn nữa là chính mình tự trách mình, mọi việc sẽ khác nếu mẹ còn sống, bởi vì, đối với những gì người ta thường nói, hai điểm yếu không làm thành một điểm yếu lớn hơn, mà làm nên một sức mạnh mới, có thể điều này không đúng và cũng có thể chưa từng có bao giờ, nhưng cũng có trường hợp chuyện này xảy ra, không, bố ơi, không, bố Cipriano Algor ạ, khi con đi khỏi nơi này bố phải đi theo con, dù con phải dùng sức mạnh ép bố đi, con không nghi ngờ gì chuyện một người có thể sống cô độc, nhưng con tin chắc rằng người đó sẽ bắt đầu chết chính lúc khép lại cánh cửa nhà mình. Như bị ai kéo mạnh tay, hoặc nghe thấy người ta nói về mình, Cipriano Algor bỗng mở hai mắt và ngồi thẳng người dậy trên ghế xích đu. Đưa hai bàn tay lên xoa mặt và như cử chỉ của đứa bé bị bắt lỗi, ông nói thảm thì, Bố ngủ quên mất. Ông luôn nhắc lại câu, Bố ngủ quên mất, khi chợt tỉnh sau những giấc ngủ chớp

nhoáng trước máy vô tuyến truyền hình. Nhưng tối nay không giống như những tối khác, nên ông phải bổ sung thêm, Giá mà bố không tỉnh dậy thì có lẽ tốt hơn, ông nói thì thầm, ít nhất, trong khi ngủ, bố vẫn là người thợ gốm có công ăn việc làm, Chỉ có khác là công việc trong giấc ngủ thì không làm ra sản phẩm, Marta nói, Cũng giống hết như trong cuộc sống tỉnh táo thôi, con làm việc, làm việc và làm quần quật, rồi một ngày tỉnh dậy sau giấc mơ này hay sau cơn ác mộng, chẳng làm được trò trống gì, Có dùng được, có chứ, bố à, Cũng như vô dụng mà thôi, Hôm nay bố con mình có một ngày tệ hại, ngày mai chúng ta sẽ bình tâm suy nghĩ xem có cách nào thoát ra khỏi khó khăn này không, Ừ, phải đấy, chúng ta sẽ xem xét, chúng ta sẽ suy nghĩ. Marta đến gần, hôn bố thân thiết, Bố đi ngủ đi, đi đi nào, và chúc bố ngủ ngon nhé, cho đầu óc này nghỉ ngơi đi đã. Đến trước cửa phòng ngủ, Cipriano Algor dừng lại, ngoảnh lại, hơi chút chần chừ rồi mới nói cứ như để tự trấn an bản thân mình, Có lẽ ngày mai Marçal sẽ gọi điện về, có lẽ báo cho chúng ta một tin tốt đẹp. Ai mà biết được, hả bố, ai mà biết được, Marta trả lời, anh ấy nói với con là sẽ hết sức cố gắng, đó là quyết tâm của anh ấy.

Ngày hôm sau Marçal không gọi điện về nhà. Hết ngày hôm đó, vốn là thứ Tư, thứ Năm trôi qua, thứ Sáu qua đi, thứ Bảy và Chủ nhật trôi qua, và mãi đến ngày thứ Hai, gần một tuần lễ sau nỗi nhục của nghề gốm sứ, điện thoại mới reo vang trong nhà của Cipriano Algor. Trái với những gì đã nói, người thợ gốm đã không đi một vòng ra các vùng xung quanh để tìm nguồn tiêu thụ mới. Ông dùng những ngày khôn khó của mình để làm những việc lật vật, có những việc vô tích sự như kiểm tra quét dọn tỉ mỉ chiếc lò nung, từ trên xuống dưới, từ trong ra ngoài, từng mỗi nôi một, từng viên ngói một, cứ như đang chuẩn bị cho một mẻ nung lớn nhất trong lịch sử của xưởng gốm vậy. Ông nhào một mẻ đất mà con gái cần dùng, nhưng trái với thái độ chăm chút đối với chiếc lò nung, ông nhào đất một cách cầu thả đến nỗi Marta phải lén làm lại cho nó nhuyễn hơn. Ông chẻ củi, dọn dẹp khu đất trống, và những chiều, lúc mưa bụi buồn chán suốt ba tiếng đồng hồ liền, ông ngồi trên thân cây dưới mái nhà kho lúc thì nhìn ra phía trước với vẻ chăm chú của người mù biết là chẳng thấy gì nếu quay đầu về hướng khác, nhiều khi lại tự ngắm những đường chỉ trong lòng hai bàn tay mở rộng của mình, cứ như khi ta đang đứng trước ngã tư, xem đường nào ngắn nhất hoặc đường

nào dài hơn, để đi tùy theo mức độ vội vã hay thảnh thơi mà ta có thể đến nơi cần đến, cũng không quên trường hợp có ai hoặc chuyện gì thúc ép ở sau lưng hay không mà không biết vì sao và đâu là nơi ta phải đến. Buổi chiều hôm đó, khi trời tạnh mưa, Cipriano Algor đi xuống con đường mòn dẫn ra quốc lộ mà không biết rằng cô con gái đang đứng ở cửa xưởng gốm dõi nhìn theo mình, nhưng bản thân ông không cần nói đi đâu và cả con gái cũng chẳng cần ông nói ra điều đó. Bố là người đàn ông cô chấp, Marta nghĩ, đáng lý ông phải đưa xe hòm đi, trời có thể mưa bất chợt. Lo lắng của Marta là lẽ tự nhiên của người con gái, bởi vì, khác hẳn những gì người ta thường hay nói quá về điều ngược lại, đúng là trời chẳng có gì đáng tin cậy cả. Tuy vậy lần này, mặc dù cơn mưa phùn vẫn đổ xuống đầy trời, nhưng không đến nỗi làm ướt đầm người, nghĩa trang của thị trấn rất gần, ngay cuối một trong những dãy phố cắt ngang quốc lộ, và Cipriano Algor, dù ở độ tuổi khá cao nhưng vẫn giữ được những bước đi dài, nhanh nhẹn mà những người trẻ hơn khó theo kịp. Già hay trẻ thì hôm nay cũng chẳng có ai nhờ ông chở hàng. Dù Marta có khuyên nhủ ông mang theo xe đi thì cũng chẳng có ý nghĩa gì, bởi vì để đi đến các nghĩa trang, nhất là các nghĩa trang ở làng quê thanh bình, yên ả thì bao giờ ta cũng phải đi bộ, không chỉ đơn thuần là chuyện bắt buộc, mà vì tôn trọng ý muốn được thoải thuận của người đời, dù sao đi nữa, đã có biết bao người đi bộ hành hương chỉ để viếng hài cốt vị thánh, thì chẳng có lý gì mà ta lại làm cách khác để đi đến một nơi mà mình biết trước sẽ gợi nhớ bao kỷ niệm của bản thân và có khi còn làm ta rơi lệ nữa. Cipriano Algor đứng lặng mấy phút trước mộ của vợ, không phải để đọc kinh mà ông đã quên lãng, cũng chẳng phải để cầu xin bà ấy đang ở trên trời cao, nếu như nhờ công đức mà bà đã được lên đến đó, can thiệp với người mà theo nó người ta mới có thể làm được mọi chuyện, thực ra lúc này ông chỉ muốn nói với vợ nỗi bất bình của mình. Điều mà họ làm với anh thật là bất công quá, Justa ạ, họ đã dựa giỡn với công sức của anh và của con gái chúng ta, họ nói rằng đồ gốm sứ không còn đáng quan tâm đến nữa, rằng bây giờ chẳng có ai muốn sử dụng chúng, chính vì vậy giờ đây bố con anh cũng trở thành người thừa rồi, bố con anh như những chiếc đĩa vỡ không đáng để người ta mất thời gian hàn gắn lại khi còn sống, em đã gặp may. Trên những con đường nhỏ hẹp đầy cát mịn của nghĩa trang có những vũng nước nhỏ, cỏ

hoang mạc khắp nơi, chẳng cần đến một trăm năm để ở người ta còn biết ai đã bị đưa xuống nằm dưới những đồng đất ngập bùn này, và mặc dù người ta có biết đi nữa thì cũng khó mà tin được rằng họ thực sự quan tâm đến kẻ nằm dưới mộ, ai đó đã nói rằng, những người chết giống như những chiếc đĩa đã vỡ chẳng đáng dùng những sợi thép cũ móc lại làm gì, không thể nói lại những gì đã vỡ và đã chia lìa, hay nói cách khác, ký ức và nỗi nhớ thương chẳng thể nói lại được cuộc sống của người đã chết. Cipriano Algor tiến gần đến mộ của vợ, đã ba năm rồi bà nằm dưới đó, đã ba năm rồi bà không còn xuất hiện ở bất cứ đâu nữa, không ở trong nhà, không ở xưởng gốm, không nằm trên giường, không ngồi dưới bóng cây dâu, cũng chẳng dưới ánh nắng chói chang thiêu đốt ngoài mỏ đất sét, không thấy quay lại ngồi bên bàn ăn, hay ở bên lò nung, không cào tro ra, cũng không lật lại những sản phẩm phơi đã khô, không gọt khoai tây, không nhào đất, không nói, Mọi chuyện là như thế, Cipriano ạ, cuộc đời chỉ cho anh có hai ngày thôi, và có bao nhiêu người chỉ sống được có một ngày rưỡi thôi và bao người khác còn không có được từng ấy thời gian sống, anh thấy rồi đấy, chúng ta không thể than phiền gì được. Cipriano Algor chỉ đứng có ba phút, ông có đủ trí thông minh để khỏi nghe người ta nói rằng điều quan trọng không phải là đúng ở đó, cầu nguyện hay không cầu nguyện, để nhìn một nấm mộ, điều quan trọng là đã đến, điều quan trọng là con đường đã làm, thời gian đã đi, nếu có ý thức kéo dài việc nhìn ngắm chính là vì bạn tự ngắm mình hoặc tệ hơn nữa là vì để người ta nhìn ngắm bạn. So với tốc độ nhanh tức thì của ý nghĩ, vốn chạy thẳng băng thậm chí cả khi không nhận ra hướng bắc, vì nó chạy theo mọi hướng, và như ta vừa nói, so sánh với ý nghĩ thì từ ngữ đáng thương bao giờ cũng cần xin phép một chân mới có thể làm cho chân kia đi được, và thậm chí thường gặp trở ngại, nỗi nghi ngờ, đắn đo, nó còn phải dừng lại lẩn quẩn nhưng một tính từ, một thì của động từ, đó chính là lý do mà Cipriano Algor không có đủ thời gian để nói với vợ tất cả những gì mình suy nghĩ trong đầu, những câu như: điều mà họ làm với anh thật bất công quá, Justa ạ, nhưng cũng khá đầy đủ những gì ông đã định nói với vợ trong tiếng nói thì thầm mà bây giờ chúng ta đang nghe thấy khi ông đi trên đường quay ra khỏi nghĩa trang. Khi sắp ngừng nói thầm, ông bỗng đi qua một người phụ nữ vận đồ tang đang đi vào, bao giờ cũng có người vào kẻ ra, bà ta nói, Xin chào ông Cipriano, hành

vi tôn trọng người khác là tỏ sự chên lệch về thể hệ và cũng là thói quen ở nông thôn, và ông liền đáp lại, Xin chào, ông không nhắc tên bà ta, ông nghĩ rằng người phụ nữ đang chịu tang chồng này chẳng can dự gì vào những sự kiện đen đui sắp tới, mặc dù đúng là bà ta có ý định ngày mai đến xưởng gốm mua một cái bình, theo như lời bà ấy nói, Ngày mai tôi sẽ đến mua một cái bình, nhưng cầu trời là nó phải tốt hơn cái cũ rồi, khi tôi vừa cầm lên thì trên tay chỉ còn có chiếc quai, nó đã vỡ tan từng mảnh làm nước bắn tung toé ra khắp nhà bếp, ông thử hình dung cảnh tượng khó chịu đến mức nào, thành thật mà nói, đúng là cái bình đáng thương đó cũng đã nhiều tuổi rồi, và Cipriano Algor đáp lại, Xin mời bà đến xưởng gốm, tôi sẽ đưa cho bà chiếc bình mới thay cho chiếc đã vỡ, và bà không phải trả tiền đâu, đó là quà tặng của xưởng gốm. Ông nói vậy vì tôi là bà goá phải không, người phụ nữ hỏi, Không, sao bà lại có ý nghĩ như vậy được chứ, đó chỉ là một cách chào hàng thôi mà, không có ý nghĩa gì khác cả, chúng tôi đang có nhiều bình mà có lẽ chẳng bao giờ chúng tôi làm nữa. Dù sao đi nữa thì tôi cũng xin cảm ơn, ông Cipriano Algor ạ, Không dám ạ, Một chiếc bình mới cũng là một vật phẩm đầy chứ. Đúng thế, nhưng chỉ là một vật mà thôi, Thế thì hẹn mai gặp lại nhé, Xin chào, ngày mai gặp lại. Vậy là, ý nghĩ chạy song song khắp các hướng, như trên đã giải thích rõ và đi, song hành là những tình cảm, nên ta cũng đừng ngạc nhiên khi biết rằng niềm hân hoan của bà goá vì sẽ được nhận một chiếc bình mới mà không phải trả tiền đã làm dịu bớt trong chốc lát nỗi đau khổ mà trước đó bà phải chịu đựng trong buổi chiều buồn bã khi rời khỏi nhà đi thăm nơi cư ngụ vĩnh hằng của người chồng. Rõ ràng là chúng ta thấy bà đang dừng lại ở công nghĩa trang, trong lòng khắp khởi niềm vui của người nội trợ sắp được nhận món quà bất ngờ, tuy không thể không đi tiếp đến nơi mà nghĩa vụ để tang bắt buộc bà phải đến, nhưng ở đó có lẽ bà sẽ khóc than ít hơn dự kiến ban đầu. Trời chiều đang dần dần sẫm tối, bắt đầu xuất hiện ánh đèn chập chờn ở các ngôi nhà xung quanh nghĩa trang, nhưng hoàng hôn chắc còn phải kéo dài thêm một lúc nữa đủ cho người phụ nữ cầu nguyện xong mà không phải sợ hãi trước những ánh ma trời hay những linh hồn đau khổ mà bà mong ước cho chúng mãi được bình an nơi thế giới bên kia.

Khi Cipriano Algor rẽ vào cuối làng, nhìn về phía xưởng gốm thì thấy

ánh đèn phía ngoài đã sáng lấp lánh, đó là loại đèn dầu kiểu cũ bằng kim loại được treo trên cửa nhà, và mặc dù không đêm nào không được thắp lên, nhưng lần này ông bỗng thấy trái tim rung động, tâm hồn được bình yên, cứ như căn nhà đang nói với bản thân ông, Tôi đang chờ ông chủ về đây này. Những giọt nước nhỏ bé, mỏng tang, đậm hương vị của khí trời rơi nhẹ nhàng trên mặt ông, nhưng còn lâu chiếc cối xay máy mới bắt đầu nghiền và tung ra những hạt nước đủ độ ẩm để làm mọi vật không thể khô ráo ngay được. Có thể là do buổi chiều bình lặng hoặc do cuộc viếng thăm hồi tưởng đến nghĩa trang, hoặc thậm chí do lòng hào phóng đã cho người phụ nữ goá bụa chiếc bình mới mà lúc này Cipriano Algor thấy trong lòng không vướng bận gì chuyện được hay mất trong công việc nữa. Vào những thời khắc như thế, khi bạn đi trên nền đất ẩm ướt và đầu bạn rất gần với lớp da đầu tiên của bầu trời, thì hầu như không ai có thể nói với bạn chuyện vô lý rằng bạn hãy mang nửa lô hàng về đi hoặc rằng con gái bạn sắp để bạn sống một thân một mình rồi đấy. Người thợ gốm đi đến đoạn cuối của con đường và hít vào thật sâu. Cắt ngang giữa bức rèm mây xám, cây dâu tằm đen hắt lên. Ánh sáng của ngọn đèn dầu không toả đến được tán cây, thậm chí chỉ chiếu rọi được thấp thoáng những cành lá thấp nhất, chỉ có những vệt sáng yếu ớt trải thảm mặt đất gần đến gốc cây to. Chiếc chuồng chó cũ kỹ vẫn ở đó, mấy năm năm trống không, từ khi kẻ cư ngụ cuối cùng chết trong vòng tay của Justa và bà nói với chồng, Từ nay trở đi em không muốn có thêm một con vật như thế này ở trong nhà mình nữa đâu nhé. Ngay lối ra vào của chiếc chuồng có điểm sáng lay động rồi biến mất ngay. Cipriano Algor muốn biết đó là gì, liền tiến lên mấy bước và cúi gập mình xuống nhìn. Phía trong tối đen. Ông hiểu ra là mình đã che mất ánh đèn, liền đứng dịch sang một bên. Hoá ra có hai điểm sáng lấp lánh, hai con mắt, một con chó. Có khi là một con cầy đốm, nhưng có lẽ là một con chó thì đúng hơn, người thợ gốm trầm nghĩ, và chắc là ông đã đúng, về loài chó săn thì ở vùng này không còn dấu vết gì nữa rồi, và những con mắt của loài mèo, dù là loại hiền lành hay hoang dã, mà ít ra cũng phải biết rõ, thì bao giờ cũng là mắt mèo, trong trường hợp tệ hại nhất để làm cho người ta lẫn lộn với mắt hổ, nhưng đương nhiên một con hổ trưởng thành không thể nào chui lọt vào trong chiếc chuồng chó cỡ này được. Khi vào nhà, Cipriano Algor không hề nói gì về chuyện mèo hay hổ,

cũng như một lời nào về chuyện đến nghĩa trang và về chuyện hứa cho người phụ nữ đang để tang chiếc bình mới, ông hiểu chưa đến lúc bàn về chuyện này, điều duy nhất mà ông nói với con gái là, Này, ở ngoài kia có con chó đấy, ông ngừng lại như đợi câu trả lời, rồi nói tiếp, Ở phía dưới gốc cây dâu, trong chuồng chó ấy. Marta vừa tắm vừa thay quần áo, đang ngồi nghỉ ngơi mấy phút trước khi chuẩn bị bữa tối, nên không sẵn sàng chú ý đến những gì xảy ra bên ngoài nơi có những con chó bị lạc hay chó hoang đến cư ngụ. Tốt hơn hết là cứ để nó ở đấy, bố ạ, nếu không phải là loại thú thích đi lang thang ban đêm, thì sáng mai nó sẽ đi khỏi đây, cô nói, con xem còn có thứ gì ăn được ở trong bếp mà có thể cho nó nữa không, người bố hỏi, Một ít đồ thừa bữa trưa, một vài mẩu bánh mì, còn nước nó chẳng cần đâu, từ trời rơi xuống bao nhiêu từ chiều đến giờ rồi, Bố sẽ mang ra cho nó, Tùy bố, nhưng bố chú ý đừng để cửa mở nhé, Bố cũng định như vậy. Marta cho số xúp thừa của bữa trưa vào một chiếc đĩa cũ ở dưới ngạch cửa, bóp vụn thêm vào đó mẩu bánh mì cứng và trộn thêm nước xốt, Bố ơi, đây rồi này, và bố nhớ là đây chỉ là khởi đầu thôi. Cipriano Algor cầm lấy chiếc đĩa và khi đã bước một chân ra khỏi cửa bếp thì nghe tiếng cô con gái hỏi, Bố có nhớ là khi con chó Constante bị chết mẹ đã nói không bao giờ còn muốn nuôi chó ở trong nhà nữa không, Bố nhớ chứ, có mà, nhưng bố bảo đảm là nếu mẹ còn sống thì không phải bố là người mang thức ăn này ra cho cái con chó mà mẹ chẳng thích thú gì kia đâu, Cipriano Algor trả lời, và đi ra mà không kịp nghe những tiếng thì thầm tiếp theo của con gái, Có lẽ bố đã nói đúng. Trời lại mưa, vẫn là cơn mưa phùn dối trá, vẫn là những hạt mưa bụi nhảy nhót và làm lẫn lộn mọi khoảng cách xa gần, thậm chí hình ảnh nhờ nhờ của lò nung hình như cũng nhất quyết lùi ra chỗ khác, và chiếc xe hòm có dáng vẻ một chiếc xe tang hơn là một chiếc xe có động cơ mạnh mẽ, mặc dù không phải là kiểu xe hiện đại như ta đã biết rõ. Dưới bóng cây dâu, nước trượt trên những chiếc lá thành những giọt to, phân tán, bây giờ một giọt, đây đó giọt khác, bay tung lên không trung, cứ như các quy tắc về thủy lực và về dòng chảy của dòng nước tuy có giá trị ở chỗ khác nhưng không áp dụng được ở tán cây này. Cipriano Algor để đĩa thức ăn xuống dưới đất, lùi lại ba bước, nhưng con chó vẫn không ra khỏi chỗ trú ẩn, Nó không thể không bị đói được, người thợ gốm nhủ thầm, hoặc nó thuộc một trong những con chó có

tự trọng, có thể mày không muốn tao nhìn thấy mày đang đói ngấu. Ông chờ mấy phút, sau đó quay lưng đi khỏi và bước vào nhà, nhưng không đóng kín cửa. Nhìn qua chấn song sắt không được rõ lắm, nhưng vẫn phân biệt rõ một con chó màu đen chui ra khỏi cửa chuồng và tiến đến đĩa thức ăn, và ông cũng nhận ra con chó, đúng là chó chứ không phải là hổ hay là mèo, trước hết ngược nhìn về phía căn nhà rồi sau đó mới cúi xuống đĩa, cứ như muốn nói lời cảm ơn với người chủ đã bắt chấp mưa gió, đi ra ngoài trời, làm tan cơn đói cho nó. Cipriano Algor đóng cửa để đi vào bếp. Nó đang ăn, ông nói, nếu đói ngấu thì nó sẽ ăn hết ngay bây giờ, Marta mỉm cười trả lời, Đó là điều chắc chắn, người bố cũng mỉm cười nói, Những con chó bây giờ cũng giống những con chó trước đây. Bữa tối rất đơn giản, chỉ một lúc sau đã được dọn lên bàn. Ngồi xuống, Marta mới nói, Thêm một ngày nữa mà chẳng có tin tức gì của anh Marçal, con không hiểu tại sao anh ấy không gọi điện về nhà, ít nhất cũng một lời, chỉ một lời là đủ, có ai yêu cầu anh ấy phải nói cả một bài diễn văn đâu. Có lẽ nó chưa nói chuyện được với tay trưởng phòng. Thì anh ấy cứ nói thẳng chuyện đó với bố con mình, Ở đó mọi chuyện đâu có dễ dàng gì, con biết rõ rồi còn gì, người thợ gốm nói, giọng mềm mỏng đến bất ngờ. Cô con gái ngạc nhiên nhìn ông, lạ không chỉ ở giọng nói, mà trước hết ở ý nghĩa mấy từ ngữ vừa rồi. Trước đây, chẳng mấy khi bố bệnh vực hoặc cãi hộ anh Marçal, cô nói, Bố vẫn coi trọng nó, Bố sẽ coi trọng anh ấy, nhưng bố không coi chuyện đó là nghiêm túc, Người mà bố chưa thấy nghiêm túc chính là người bảo vệ đang trở thành một anh chàng đáng mến, dễ thương mà con đã quen biết, Bây giờ anh ấy là một đáng mến, dễ thương, và nghề bảo vệ cũng có một lối sống không kém trung thực và đáng kính trọng như bất cứ một nghề nào khác, Không giống như nghề khác đâu, Khác nhau thế nào ạ, Sự khác nhau chính ngay ở Marçal, như bố con mình biết lúc này, đó là một người bảo vệ chính hiệu, bảo vệ từ chân đến đầu, và bố còn ngờ rằng, bảo vệ đến tận con tim nữa đấy, Bố ơi, xin bố đừng nói như vậy về người chồng của con gái mình, Con có lý, bố xin lỗi, hôm nay không phải là ngày để trách móc và buộc tội lẫn nhau, Tại sao là ngày hôm nay ạ, Bố đã đi ra nghĩa trang, bố đã tặng cho bà hàng xóm một chiếc bình và chúng ta có một con chó ngoài kia, đó là những sự kiện rất quan trọng đối với họ đấy. Chuyện chiếc bình là sao vậy, Bà ta chỉ giữ được cái

quai, còn chiếc bình đã vỡ tan tành. Đó là chuyện vẫn thường xuyên xảy ra, chẳng có vật gì tồn tại mãi được, Nhưng bà ta đã khôn ngoan thú nhận đó là chiếc bình cũ rồi, và vì vậy bố thấy nên cho bà ta một chiếc mới, chúng ta có thể đoán là chiếc bình kia bị lỗi trong quá trình sản xuất, hoặc cũng chẳng cần đoán làm gì, tặng thì là tặng thôi, chẳng cần giải thích dài dòng làm gì. Ai là bà hàng xóm vậy bố, Đó là Isaura Estudiosa, bà bị goá chồng từ mấy tháng nay ấy mà, Bà ấy còn trẻ đấy, Bố không hề có ý định tục huyền nữa đâu, đó là điều con đang suy nghĩ trong đầu, Đúng là con vừa thoáng nghĩ đến điều đó đấy, tuy chưa biết chắc, nhưng có lẽ cũng nên là như thế đấy, đó là cách thức để bố khỏi ở một mình, vì bố cứ nhất định không chịu đi với chúng con đến sống ở Trung tâm, Bố nhắc lại là không hề có ý định tục huyền, nhất là với người đàn bà mới gặp lần đầu, về những chuyện khác, bố đề nghị con không được làm rối ren buổi tối nay nữa. Con có muốn thế đâu, con xin lỗi bố. Rồi Marta đứng dậy, thu dọn đĩa và thìa nĩa, gấp khăn trải bàn và khăn ăn hàng hiệu, sẽ rất nhảm nếu ai đó tin rằng đồ đạc của người thợ gốm, nhất là ở những thị trấn bé nhỏ và hẻo lánh như thế này là không thể phù hợp với thói quen tiêu thụ tinh tế và đầy óc thẩm mỹ của tầng lớp cao hiện nay, họ thậm chí nghĩ rằng người thợ gốm sinh ra đã mang sẵn sự ngu muội và hoang dã của tổ tiên, nhưng những người trong dòng họ Algor rất chịu khó học hỏi, tiếp thu tốt những gì được học và vì thế sử dụng kiến thức đó để học tiếp tốt hơn, và Marta là thế hệ cuối cùng lại được tiếp thu những thành quả của sự phát triển và may mắn hơn nữa là đã được đi học ở thành phố vốn thuận lợi hơn nhiều so với những làng mạc đông dân này. Và cuối cùng cô cũng quyết định trở thành thợ gốm là ví dụ thích và nguyện vọng tha thiết của một thợ làm khuôn và chế tạo. Một lý do cũng ảnh hưởng đến quyết định này nữa là cô không có anh em trai để tiếp tục truyền thống của gia đình, và cũng không nên quên lý do thứ ba là tình thương yêu bố mẹ, cô không bao giờ tự cho phép mình bỏ bê chuyện chăm sóc cha mẹ khi họ đã về già. Cipriano Algor mở vô tuyến, nhưng rồi lại tắt ngay, nếu lúc này có ai bảo ông kể lại nội dung những gì đã xem và nghe trong khoảng thời gian giữa mở và tắt máy truyền hình, thì chắc chắn ông sẽ không biết trả lời ra sao, nhưng nếu câu hỏi là, Ông đang nghĩ gì mà có vẻ lơ đãng thế thì ông sẽ trả lời ngay, Không, thưa ông, sao ông lại có ý kiến như vậy được chứ, tôi có lo

đăng gì đâu, chỉ là để không phải thú nhận tình cảm trẻ con của mình vì đang lo lắng cho con chó, chẳng biết nó ở trong chuồng có ấm không, có thoả mãn cái bụng không, đã hồi phục được năng lượng chưa hay đang tiếp tục đi tìm thức ăn nhiều hơn hoặc đi tìm người chủ có nơi ở an toàn hơn trước những cơn gió lớn và mưa rơi dầm dề. Con đi về phòng đây bố ạ, Marta nói, con còn nhiều đồ phải may vá quá, nhưng chỉ làm trong hôm nay thôi, Bố cũng ngủ sớm thôi, người cha nói, chẳng làm được gì mà bố cũng thấy mệt mỏi quá, Bố đã nhào đất, đã kiểm tra lại lò nung, bố đã làm khối việc ra rồi còn gì, Con quá biết là ta phải nhào lại số đất kia, và lò nung chưa cần đến công việc của thợ nề, lại còn chưa cần đến sự chăm sóc của vú em, Ngày nào cũng cãi nhau, nhưng giờ thì không thể đâu nhé, khi những ngày sẽ đến cuối bao giờ chúng cũng đã có đủ hai mươi bốn giờ, kể cả khi những giờ đó rỗng tuếch chẳng có gì trong đó cả, nhưng đó không phải là trường hợp giờ và ngày của bố đâu, Marta, con là một triết gia về thời gian đấy, người cha nói, và hôn vào má con gái. Cô con gái cũng đáp lại tình cảm của ông và mỉm cười nói, Bố đừng quên xem con chó của bố ra sao nhé, Vào lúc này nó vẫn chỉ là con chó qua đường mà thôi và coi cái chuồng đó là chỗ trú mưa tốt, có thể nó bị ốm hay bị thương, có khi nó có đeo chiếc vòng có khắc số điện thoại của người cần gọi, có lẽ là một người trong thị trấn, có thể là nó bị đánh nên bỏ trốn, và nếu là như vậy thì ngay sáng mai nó không còn ở đây nữa đâu, con biết rõ loài chó ra sao rồi, người chủ bao giờ cũng là người chủ kể cả lúc trừng phạt nó, vì vậy con đừng vội nói nó là của bố, thậm chí bố còn chưa nhìn thấy nó, không biết nó có thích mình hay không nữa, Biết nó thích hay không là chuyện khác, bây giờ con lại trở thành triết gia về tình cảm nữa cơ đấy, người cha nói, Giả dụ con chó ở lại thì bố định đặt tên cho nó là gì nào, Marta hỏi, Quá sớm để nghĩ đến chuyện đó, Nếu sáng mai nó còn ở đây, thì chính cái tên là những chữ đầu tiên mà con được nghe từ miệng của bố đấy, Bố sẽ không gọi nó là Chandinore, đó là một con chó đã không quay về với nữ chủ của mình và cũng không gặp lại được người chủ nếu nó quay về, có lẽ bố sẽ gọi con chó này bằng cái tên *Perdido*^[1] tên này hợp với nó đấy, Có tên khác hợp với nó hơn nữa, Tên là gì ạ, *La Achado*^[2], Achado không phải tên của một con chó, Tên Perdido cũng không phải, Ủ, bố thấy đó cũng rất hay, nó bị lạc và đã được tìm thấy, đó sẽ là tên của nó,

Xin chào, hẹn bố đến sáng mai nhé, chúc bố ngủ ngon, Chào con, đừng khâu vá quá khuya nhé, phải chú ý đến đôi mắt đấy. Cô con gái đi về phòng, Cipriano Algor mở cửa ra vào, và nhìn về phía cây dâu. Trời vẫn mưa và ông không nhận thấy có dấu hiệu sự sống trong chuồng chó. Có lẽ nó vẫn ở trong đó, người thợ gốm tự hỏi. Ông tự cho mình cái lý giả tạo để đi ra tận nơi nhìn ngó xem sao, Chẳng cần thiết đâu, ướm hết thân mình chỉ vì một con chó hoang u, một lần là đủ lắm rồi. Ông quay về phòng ngủ và lên giường nằm, nhưng còn đọc sách khoảng nửa tiếng nữa rồi mới ngủ lịm đi. Nửa đêm ông chợt tỉnh, bật đèn lên, kim đồng hồ chỉ bốn giờ rưỡi. Ông trở dậy cầm lấy chiếc đèn pin vẫn để trong hộp rồi mở cửa sổ. Trời đã tạnh mưa, ánh sao lấp lánh trên trời đêm đen. Cipriano Algor bật đèn pin và chiếu về phía chuồng chó. Ánh sáng không đủ mạnh để ông có thể nhìn thấy hết những gì có ở bên trong, nhưng Cipriano Algor không cần nhiều như vậy, hai điểm sáng là đủ rồi, hai con mắt, và nó vẫn ở đó.

Từ khi họ bảo ông đưa một nửa lô hàng về nhà, xin mở ngoặc đơn là nó vẫn còn ở trên chiếc xe hòm chưa được bốc dỡ xuống, Cipriano Algor bỗng nhiên đã không còn xứng với danh tiếng người lao động thức khuya dậy sớm và phải tốn bao công sức và hy sinh mọi nghỉ ngơi mới giành được. Ông trở dậy khi mặt trời đã mọc rồi, rửa ráy và cạo râu chậm chạp hơn mức cần thiết đối với một gương mặt luôn mày râu nhẵn nhụi và một cơ thể luôn sạch sẽ thơm tho, ăn sáng rất ít, nhưng hết sức từ tốn và cuối cùng, không tỏ ra vui vẻ thoải mái gì hơn so với khi vừa ra khỏi giường, ông đi làm việc. Tuy nhiên, hôm nay, sau một đêm mơ thấy con hổ cắn vào tay mình, ông chỉ bỏ khăn xuống khi mặt trời bắt đầu vẽ nắng trên không trung. Không mở cửa sổ, chỉ mở một ô cửa nhỏ để nhìn ra xem thời tiết ra sao, đó chính là điều mà ông nghĩ, hay là điều mà ông muốn nghĩ, mặc dù xưa nay ông không có thói quen làm việc này, người đàn ông này đã sống quá đủ để biết rằng nếu trời nắng, như hôm nay, thời tiết sẽ hứa hẹn điều gì, và nếu trời mưa, như hôm qua, thì sẽ ra sao, trên thực tế khi ta mở cửa sổ ra và ngẩng mũi lên không trung thì ta chỉ có ý định xem thời tiết có đúng như ta mong muốn hay không mà thôi. Khi soi mói bên ngoài, Cipriano Algor chỉ muốn biết, chẳng cần sự thôi thúc của mình hay của bất cứ ai khác, xem con chó có còn chờ để được cho một tên mới khác hay không, hoặc đã mòn mỏi chờ đợi không được nên nó đã bỏ đi tìm một người chủ tháo vát hơn. Chỉ nhìn thấy mõm của nó đang để trên hai chân trước bắt chéo nhau và đôi tai cụp xuống, nhưng chẳng có lý gì nghi ngờ rằng phần còn lại của cơ thể nó không nằm trong chuồng. Nó là con vện, ông tự nhủ. Tối qua khi đưa thức ăn ra cho nó, Cipriano Algor đã cảm thấy nó có màu đen nâu rồi, hoặc sau đó khi thấy nó không có màu này, nhiều người khác khẳng định đó là do ông nhìn nó vào ban đêm, và rằng trong đêm tối mèo trắng cũng như mèo đen mà thôi, hoặc còn đáng sợ hơn, người ta có thể nói rằng một con chó được nhìn thấy lần đầu tiên dưới gốc cây dâu trong một đêm mưa tầm tã đã hoà tan cái ranh giới giữa một sinh vật và một đồ vật, làm cả hai thứ đó tiến lại gần nhau, để sớm

hay muợn cũng sẽ biến thành duy nhất một thứ đồ vật. Thật ra con chó không có màu đen, mõm và hai tai hơi đen đen một chút, nhưng những phần khác của cơ thể mang màu xám tro với những đốm lông màu sắc từ nâu sẫm đến hoe hoe đen. Với một người thợ gốm sáu mươi tư tuổi, mắt mũi đã kèm nhèm do tuổi tác, và lại không dùng kính do lỗi của màu sắc trong lò nung thì ta không thể nào chê trách được khi ông ấy nói, Nó là con vện, vì hôm qua là do trời tối và mưa, còn bây giờ là do ở cách xa trong ánh nắng nhấp nhোang của buổi sáng sớm. Cuối cùng, khi Cipriano Algor đến gần nhìn con chó thì không bao giờ ông có thể nhắc lại câu, Nó là con vện, và cũng không mắc sai lầm nghiêm trọng chống lại sự thật nếu ông khẳng định rằng, Nó màu xám, nhất là khi ông phát hiện ra nó có một vệt nhỏ lông màu vàng như một thứ cà vạt tinh tế, từ dưới ngực cho đến nơi bắt đầu vùng bụng. Tiếng nói của Marta vang lên từ phía bên kia nhà, Bố ơi, dậy đi con chó đang đợi đấy, Bố dậy rồi, và đi bây giờ đây, Cipriano Algor trả lời nhưng ngay lập tức ông cảm thấy hối hận và đã trót nói ra mấy tiếng cuối cùng kia, thật là dở hơi, hơi nực cười, một người đàn ông cỡ tuổi như vậy mà lại tỏ ra hớn hờ như đứa trẻ được nhận món quà bấy lâu mơ ước, tất cả chúng ta đều biết rõ là ở những nơi như vùng này một con chó chỉ thực sự được coi trọng khi nó đã chứng tỏ mình hoàn toàn có ích lợi thực tế với chủ, phẩm chất mà không một thứ đồ chơi nào cần phải có, còn chuyện mơ ước đạt được, thì một con chó chắc chắn không phải là thứ mà người vừa nằm mơ thấy bị hồ cần cần đến, mặc dù sau đó tự trách móc mình, nhưng lần này Cipriano Algor đã không bỏ phí thời gian trong việc tự sửa soạn, chăm chút vệ sinh cá nhân, ông nhanh chóng mặc quần áo và đi ra khỏi phòng. Marta hỏi, Bố có muợn con chuẩn bị chút gì cho nó ăn không, Để sau con ạ, lúc này thức ăn làm cho nó đặng trí đấy, Chà chà, cứ như bố đi thuần dưỡng con mãnh thú ấy, Chẳng phải mãnh thú gì đâu, đó là một con vật đáng thương thôi, chính là điều bố đã quan sát được từ phía cửa sổ đấy, Con cũng đã nhìn thấy nó, Thế con thấy nó như thế nào, Con không cho rằng nó là của ai đó trong thị trấn này, Có những con chó không bao giờ ra khỏi vườn nhà, sống và chết ở ngay trong đó, trừ trường hợp người ta đưa chúng ra đồng để treo cổ lên cành cây hoặc táng cho nó một nhát búa vào đầu, Nghe chuyện này không tốt lành gì để bắt đầu một ngày mới đâu bố ạ, Thực tế không phải vậy đâu

con ạ, nên ta sẽ bắt đầu tiếp xúc với nó một cách không quá nhân đạo nhưng nhiều thông cảm hơn, Cipriano Algor nói, rồi đi ra bãi trống. Cô con gái không đi theo ông mà ở lại sau cánh cửa ra vào nhìn ra, Lễ hội là của bố, cô tự nhủ. Người thợ gốm tiến lên mấy bước cất giọng rõ ràng, mạnh mẽ, dù không đến mức hét to, để xưng lên cái tên đã được lựa chọn, *Achado*, Con chó đã ngẩng đầu lên khi nhìn thấy ông, và bây giờ được nghe thấy tên mà nó đã chờ đợi, toàn thân nó liền đi ra khỏi chuồng. Một con chó không lớn nhưng cũng chẳng nhỏ, một con vật còn non tơ, thanh mảnh, lông quăn, thực sự màu xám, thực sự pha đen, với vệt trắng nhỏ chia đôi bộ ngực, trông như chiếc cà vạt. *Achado*, người thợ gốm nhắc lại và bước thêm hai bước nữa. *Achado*, đến đây nào. Con chó vẫn đứng nguyên, đầu vẫn ngẩng cao và chậm chậm vẫy đuôi, nhưng không động đậy. Thế là người thợ gốm cúi xuống ngang tầm mắt của con vật rồi lại nói, lần này với giọng hăm dọa, gay gắt như đó là nhu cầu riêng của bản thân mình, *Achado*. Con chó tiến tới một bước, thêm một bước nữa, không dừng lại cho đến khi đến ngang tầm cánh tay của người đang gọi nó. Cipriano Algor đưa tay phải ra, sát mũi của nó, chờ đợi. Con chó đánh hơi mấy lần, sau đó vươn cổ ra trước, và chiếc mũi lạnh giá lướt qua những đầu ngón tay của người thợ gốm. Bàn tay của ông từ từ vươn tới đến sát vành tai gần nhất rồi xoa xoa vào đó. Con chó đi nốt bước chân còn thiếu, *Achado*, *Achado*, Cipriano Algor nói, tao không biết tên trước của mày, nhưng từ bây giờ trở đi tên mày là *Achado* đấy nhé. Vừa lúc ấy, ông nhận ra con thú không mang vòng cổ và bộ lông không phải là màu xám, người nó bần thiu vì bùn đất và rác rưởi, nhất là ở chân và ở bụng, dấu hiệu quá rõ ràng là nó đã phải vất vả đi qua những cánh đồng trồng cây và đồng hoang chứ không được đi trên đường cái. Marta tiến lại gần, trên tay mang chiếc đĩa đựng chút thức ăn cho con chó, chẳng nhiều nhận gì cho cam, chẳng qua chỉ để khẳng định cho cuộc gặp gỡ và lễ đặt tên mới. Con cho nó ăn đi, người cha nói, nhưng cô con gái trả lời, Bố cho nó ăn đi, sẽ còn nhiều dịp khác nữa để con cho nó ăn mà. Cipriano Algor đặt chiếc đĩa xuống đất, sau đó đứng dậy một cách khó nhọc, Ái chà, đầu gối bố đau quá, giá bây giờ có được đầu gối của năm trước thì bao nhiêu bố cũng chi, Khác xa nhau quá rồi bố ơi, Ở thời buổi này, sự khác biệt được thấy rõ từng ngày, cũng còn may là thỉnh thoảng cũng có biến chuyển tốt hơn. Con chó *Achado*, lúc này

đã có tên nên từ đây ta không cần phải thêm từ con chó theo thói quen đặt danh từ chỉ loài lên trước nữa, dù đó là chó hay loài thú vật khác hoặc con bọ, tức là những loài không thuộc thế giới khoáng chất và thực vật, tuy nhiên để tránh phải lặp lại một cách đáng ghét một cái tên, nhiều khi ta đành phải nhắc chữ con chó thay cho tên của nó, cũng như nhiều khi phải viết ông thợ gốm, ông ấy, ông già và cha của Marta để chỉ Cipriano Algor. Nào, như ta đã nói, Achado, sau khi liếm hai nhát vét sạch thức ăn ở trên đĩa, biểu hiện rõ ràng là tối hôm qua chưa thoả mãn con đói, liền ngẩng đầu lên như đòi tiếp khẩu phần, tối thiểu thì đó cũng là cách hiểu của Marta, nên cô nói với nó, Mà phải kiên nhẫn chờ thôi, bữa ăn trưa chốc nữa mới đến cơ, trong lúc này mà phải vui lòng với những gì đã có sẵn, đó là nhận xét vội vàng của cô gái, như nhiều lần diễn ra trong trí não của con người, mặc dù vẫn còn thèm ăn, nhưng thức ăn không phải là thứ làm cho Achado lo lắng lúc này, cái mà nó muốn chính là hai người kia ra hiệu cho nó phải làm gì tiếp theo. Achado khát, đương nhiên đã có thể uống trong vô số những vũng nước mưa ở ngay xung quanh nhà, nhưng nó phải kiềm nén vì một điều, mà nói về tình cảm con người ta thì có thể gọi là sự thận trọng hay sự tinh tế. Nếu như hai người kia đã để thức ăn cho nó vào trong chiếc đĩa, nếu họ không muốn nó ăn một cách thô thiển trên đất bùn, thì nước là thức uống cũng cần được đựng trong thứ phù hợp. Nó khát nước đấy, Marta nói, loài chó cần uống nhiều nước lắm, Nó có khối vũng nước ra kia kia, người cha trả lời, nó không uống là vì nó không muốn mà thôi, Nếu chúng ta muốn nuôi nó, thì không thể để nó uống lung tung trong các vũng nước này như một kẻ không nhà, không nơi trú ngụ, ta cũng phải có trách nhiệm với nó. Trong khi Cipriano Algor chăm chú phát âm những từ rời rạc, vô nghĩa chỉ để cho con chó quen với giọng nói của mình, cố sắp xếp chúng thành điệp khúc cho Achado có thể lặp lại thành từ, thì Marta bê chậu sành lớn đựng nước sạch ra để bên cạnh chuồng. Trái hẳn với nỗi nghi ngờ của người đời sau khi đã đọc và nghe hàng ngàn câu chuyện về cuộc sống mầu mịch và những điều kỳ lạ của loài chó, chúng ta lại phải nói rằng Achado lại làm cho những người chủ mới phải ngạc nhiên khi nó vẫn đứng nguyên tại chỗ trước mặt Cipriano Algor, rõ ràng là chờ đợi ông kết thúc những gì đang cần phải nói với nó. Chỉ khi ông thợ gốm im lặng và làm dấu hiệu chia tay thì nó mới quay đầu đi uống nước.

Chưa bao giờ con thấy một chú chó có thái độ như thế, Marta nhận xét, Sau những việc này, điều tệ hại là có ai đó nói con chó là của họ, con không tin là chuyện đó sẽ xảy ra đâu, thậm chí con còn thề rằng Achado không phải ở vùng này, chó chần chừ và chó canh gác không hành động như con này đâu, Sau khi ăn điếm tâm xong, bố sẽ đi một vòng để hỏi mọi người, Nhân tiện bố mang chiếc bình cho bà hàng xóm Isaura đi, Marta nói, chẳng cần phải giấu điếm nụ cười, Bố cũng đã nghĩ đến chuyện đó rồi, đúng như cụ cố đã từng nói, *đừng để đến chiều những việc có thể làm được vào buổi sáng*, Cipriano Algor đáp trong lúc vẫn đang nhìn sang bên cạnh. Achado uống hết nước, và vì không ai trong hai người kia tỏ ra chú ý đến nữa nên nó liền nằm xuống cửa chuồng vốn là chỗ khô ráo nhất.

Sau bữa điếm tâm, Cipriano Algor lấy chiếc bình từ trong đồng thành phẩm rồi cẩn thận để nó lên thùng xe hòm, chẳng buộc thật chặt để nó không đổ lăn lông lốc giữa các kiện hàng đựng đĩa, sau đó lên xe, ngồi và mở máy. Achado ngẩng đầu lên để chứng tỏ mình chẳng lạ lùng gì những tiếng động kiểu này trước những cuộc đi xa, sau đó là biệt tăm luôn, nhưng những kinh nghiệm trước đây trong đời nhắc nhở nó có cách để ngăn không cho tai hoạ này xảy ra. Nó vươn người đứng trên những đôi chân dài, vẩy mạnh đuôi như hươu chiếc cò và lần đầu tiên kể từ khi đến xin ăn nấu ở đây, Achado đã sủa vang. Cipriano Algor cho xe chạy từ từ về phía cây dâu và dừng lại gần chuồng chó. Ông tin là mình hiểu được điều mong muốn của Achado. Ông mở cửa phía bên kia xe và trước khi kịp ra hiệu mời nó đi chơi một vòng thì con chó đã nhảy vào trong xe rồi. Trước đó Cipriano Algor không tính đưa nó đi theo, chỉ định đến từng nhà hàng xóm hỏi xem họ có biết một con chó như thế này, như thế nọ, với màu lông thế này và hình thù thế nọ, có hình chiếc cà vạt và những phẩm chất thế kia, và trong khi miêu tả một số đặc điếm của con vật ông phải cầu tất cả những vị thánh thần trên trời và tất tần tật mọi quỷ dữ dưới đất xin đừng để cho mọi người, vì dụng ý tốt hay xấu, buộc ông phải trả lời từ xưa đến nay con vật này chưa từng thuộc về ông và rằng ông cũng chẳng có tin tức gì về nó. Vừa con Achado ở trong xe, ông không còn phải đưa những lời miêu tả nhằm chán nữa, giảm bớt sự lặp lại, và có dịp được hỏi ngay, Con chó này có phải của ông không, hay của cậu không, tùy theo mức độ thân mật đối với người đối thoại, và nghe thấy câu

trả lời, Không, vâng không phải, trong trường hợp đầu tiên thì sẽ nhanh chóng sang chỗ người khác để người kia không kịp sửa sai, và trong trường hợp thứ hai phải quan tâm kỹ phản ứng của Achado, để không bị mắc lõm vì những lời giải thích dôi trá của kẻ định làm ông chủ mới của nó. Khi nghe thấy tiếng động cơ, Marta đã xuất hiện với hai bàn tay lấm đất ngay ở cửa xưởng gốm để xem con chó có đi theo hay không. Ông bố trả lời, Nó có đi theo, đi cùng và chỉ mấy phút sau khu đất đã lại trống trơn, và Marta lại đứng cô đơn đến mức như đối với ông và đối với cô gái này đây là lần đầu tiên chia tay vậy.

Trước khi đến được dãy phố nơi Isaura Estudiosa sinh sống, một dòng họ cũng như Gacho và Algor mà chẳng ai biết lý do tồn tại và từ đâu đến, ông thợ gốm đã gọi cửa mười hai nhà hàng xóm và rất hài lòng được nghe tất cả mọi người đều nói một câu trả lời giống nhau, Không phải của tôi đâu, tôi không biết nó là của ai. Vợ một thương nhân thích Achado đến mức đưa ra một mức giá mua rất hào phóng nhưng đã bị Cipriano Algor từ chối thẳng thừng, và ở ba nhà khác mà không có ai trả lời tiếng gọi cửa nhưng vẫn nghe thấy tiếng những con chó canh nhà sửa gắt gỏng khiến ông thợ gốm suy nghĩ và cho rằng Achado không phải là của gia chủ này, vì theo một quy luật chung của những con vật nuôi trong nhà nơi nào đã có một con chó rồi thì sẽ không có con khác. Cuối cùng Cipriano Algor dừng xe trước cửa nhà người phụ nữ đang để tang, gọi cửa và khi bà ta vận áo váy đen xuất hiện, ông liền cất lời chào to hơn mức tự nhiên nhiều, lỗi của việc lạc giọng, cái chính là của Marta, tác giả của ý nghĩ khủng khiếp về một lễ cưới giữa hai người già goá bụa, một chuyện rất đáng bị phê bình nghiêm khắc, nhất là về phía Isaura Estudiosa, người quả phụ bốn mươi lăm tuổi, nhưng nếu tính cho thật chính xác thì phải thêm dăm ba tuổi nữa, dù thực ra trông bà trẻ hơn rất nhiều. A, xin chào ông Cipriano, bà ấy nói, Tôi đến để thực hiện lời hứa, tôi mang chiếc bình đến cho bà đây này, Rất cảm ơn ông, nhưng đáng ra ông không cần phải vất vả đến tận đây, sau buổi nói chuyện với ông ở nghĩa trang tôi đã nghĩ ra rằng giữa đồ vật và con người chẳng khác gì nhau bao nhiêu, đều có cuộc đời, sống được một thời gian, rồi tất cả đều chấm dứt như nhau. Dù vậy thì một chiếc bình có thể thay thế được cho chiếc bình khác, mà không phải nghĩ gì đến chuyện khác ngoài việc vất cái cũ vào đồng xà

bần và đổ nước vào bình mới, con người thì đâu có như thế được, người ta ấy mà, khi sinh ra thì khuôn đúc cũng tan luôn vì vậy không thể đúc một con người khác giống hệt được đâu, Người đâu có ra từ khuôn đúc nhưng tôi tin là mình đã hiểu được điều ông muốn nói, Đó là lời của một người thợ gốm, bà đừng để ý đến làm gì, chiếc bình đây này, và cầu mong chiếc quai thật bền. Người phụ nữ giơ hai tay nhận chiếc bình rồi áp nó vào ngực mình và một lần nữa cảm ơn, Rất cảm ơn ông Cipriano, và ngay sau đó bà mới nhìn thấy con chó trong xe, Con chó này, bà ta nói, Cipriano Algor cảm thấy bị sốc, ông chưa thể tưởng được khả năng chính là bà Isaura Estudiosa lại có thể là chủ của Achado, và bây giờ bà ấy lại nói, Con chó này, cứ y như bà đã nhận ra nó với thái độ ngạc nhiên của người vừa gặp được thứ mà mình đã mất bao công sức đi tìm kiếm, bạn cố hình dung ra nỗi chán chường của Cipriano Algor khi phải hỏi, Nó là của bà ư, và bạn cũng cố hình dung ra niềm vui trong lòng ông sau khi nghe câu trả lời, Không, không phải của tôi đâu, nhưng tôi chắc là đã thấy nó đi hoang ở đâu đó cách đây hai hoặc ba ngày, thậm chí tôi còn gọi nó, nhưng nó cứ tảng lờ như không nghe thấy tiếng của tôi, đó là con chó đẹp đấy, Hôm qua khi từ nghĩa trang về nhà, tôi thấy nó nằm gằn như trốn tránh trong chuồng dưới gốc cây dâu, thực ra đó là cái chuồng của con chó khác mà chúng tôi từng có, chính là con Constantine, lúc ấy trong bóng tối chỉ thấy lấp lánh hai con mắt, Nó đã đi tìm người chủ thích hợp, Tôi không biết mình có phải là người chủ phù hợp với nó hay không trước khi nó có chủ thật sự, tôi đang đi kiểm tra đây, Ở đâu cơ, ở đây à, Isaura Estudiosa hỏi, không chờ được nghe câu trả lời, bà đã nói tiếp, Tôi mà như ông thì chẳng thèm mệt sức làm gì, con chó này không phải ở vùng này, nó từ nơi xa đến, ở vùng khác, ở thế giới khác, Tại sao bà nói nó ở thế giới khác, Tôi không biết, có lẽ là vì tôi thấy nó khác với những con chó thời bây giờ, Bà chỉ mới nhìn thấy nó vào lúc này thôi cơ mà, Với tôi nhìn thế là đủ rồi, thế nếu ông không thích thì để nó cho tôi nhé, tôi tình nguyện nhận nó cho ông đấy, Nếu là con chó khác có lẽ tôi chẳng ngại gì giao ngay cho bà, nhưng con này thì tôi đã quyết định nuôi nó rồi, nếu không xuất hiện chủ cũ, Tức là mọi người chỗ ông đều muốn nuôi nó chứ gì, Thậm chí chúng tôi còn đặt tên cho nó rồi, Tên nó là gì vậy, Achado, Với một con chó bị lạc thì cái tên đó là hợp nhất đấy. Đó cũng là điều mà con gái tôi nói, Vậy ông

muốn giữ nó cho mình thì đừng bán khoản gì nữa, Tôi có nghĩa vụ phải tìm cho ra chủ cũ, bản thân tôi cũng muốn người ta trả lại cho mình con chó của nhà bị lạc, Nếu ông làm vậy thì hoá ra đi ngược lại nguyện vọng của con chó kia rồi, ông hãy nghĩ rằng con chó đã muốn chọn nhà khác để sống cơ mà, Nhìn từ góc độ này thì tôi phải nói là bà đã có lý, nhưng tôi buộc phải tuân thủ, tập quán buộc phải noi theo, Xin ông đừng nghĩ đến luật lệ và tập quán nữa, ông Cipriano ạ, hãy làm những gì thuộc về bản thân mình, Đó quả là quá tin cẩn đấy, Nhiều khi ta phải lợi dụng sự tin cẩn một tí chứ, Bà tin thật vậy ư, Vâng, tôi tin như thế, Tôi rất thích được nói chuyện với bà, Tôi cũng vậy, ông Cipriano ạ, Xin hẹn gặp lại nhé, Xin hẹn gặp lại. Với chiếc bình ôm chặt ở ngực, Isaura Estudiosa vẫn đứng ở cửa nhà nhìn mãi cho đến khi chiếc xe lượn một vòng rồi mất hút cuối con đường, nhìn con chó và người đàn ông lái xe, người đàn ông đó còn giơ tay trái lên ra hiệu tạm biệt, con chó chắc là đang nghĩ về căn nhà dưới gốc cây dâu mà trời ban cho nó.

Như thế là, sớm hơn nhiều so với dự kiến, Cipriano Algor đã trở về xưởng gốm. Lời khuyên của bà hàng xóm Isaura Estudiosa, hay nói ngắn gọn là Isaura, đúng là rất khôn ngoan, hợp lý, hết sức phù hợp với hoàn cảnh, và nếu áp dụng với mọi hoạt động chung trên thế giới này thì cũng chẳng khó khăn gì đưa vào diện được coi là gần như hoàn hảo. Khía cạnh đáng khâm phục nhất chính là việc bà ta bày tỏ ý kiến này hết sự tự nhiên, chẳng phải rào trước đón sau gì cả, cứ như hai cộng với hai là bốn mà chẳng cần mấy chút thời gian suy nghĩ nào cả, đầu tiên, hai cộng một bằng ba, và sau đó, ba cộng một bằng bốn, Isaura đã có lý, nhất là, mình phải biết tôn trọng nguyện vọng của con chó chứ và phải biết biến ý nguyện thành hàng động cụ thể. Dù ai là người chủ, hay xin nói lại một câu khôn ngoan hơn, là bất cứ ai đã từng là chủ, thì bây giờ cũng không còn quyền đến đây mà đòi. Con chó này là của ông bởi vì các dấu hiệu rõ ràng đã chứng tỏ nếu Achado có đặc ân nói được như con người thì chỉ duy nhất tồn tại một câu trả lời, Tôi đã không hề thích ông chủ này. Vì vậy, cần ngàn lần tôn vinh chiếc bình đứt quai, mãi mãi đáng tôn vinh ý tưởng mang chiếc bình mới cho người phụ nữ đang chịu tang, và, chúng ta cũng cần báo trước điều sẽ xảy ra sau này, rằng rất đáng hoan nghênh cuộc gặp gỡ đã diễn ra trong buổi chiều ẩm ướt và u sầu kia, một buổi chiều nước đổ dầm dề, hết sức khó chịu cả về vật chất lẫn

tin thần, khi mà ta biết rất rõ rằng, nếu không phải vì lý do mất mát mới đây, thì hoàn cảnh thời tiết này không thuận lợi cho những người đau khổ đến nghĩa trang tiếc thương người đã khuất đâu. Không còn nghi ngờ gì nữa, con chó Achado có đủ mọi thứ thuận lợi, có thể ở bất cứ đâu nó muốn với tất cả thời gian nó thích. Và còn có một lý do nữa làm tăng thêm niềm vui và sự hài lòng của Cipriano Algor, đó là việc ông không gọi cửa nhà của bố mẹ Marçal, họ là cư dân trong thị trấn nhưng ông lại không mấy thân thiết, nếu phải đứng trước cửa nhà của họ thì thật khó chịu vì chắc chắn sẽ không được đón tiếp tử tế. Ông cũng biết chắc rằng Achado không phải của họ, những người trong dòng họ Gacho mà ông quen biết đều chỉ cảm tình với chó ngao và các loại tương tự. Một buổi sáng tốt đẹp với hai ta, Cipriano Algor nói với con chó.

Mấy phút sau họ đã về đến nhà. Chiếc xe vừa dừng lại, Achado đã nhìn chăm chú vào ông chủ, tự thấy rằng từ bây giờ sẽ không phải đi du ngoạn và nó không đi về phía chuồng của nó, mà đi với dáng vẻ của kẻ vừa quyết định phải thăm dò khu vực mình sẽ cư trú. Mình có cần phải quàng cho nó chiếc vòng cổ không nhỉ, ông thợ gốm băn khoăn tự hỏi, và sau đó, khi ông nhìn thấy những hành động của con chó, nào là hít ngửi, nào là dùng nước đá đánh dấu lãnh địa của mình, lúc ở chỗ này lúc ở chỗ kia, Không, mình thấy chẳng cần phải cột nó làm gì, nếu muốn thì nó đã trốn đi rồi. Ông bước vào nhà và nghe thấy tiếng con gái đang nói chuyện qua điện thoại. Anh chờ đã, đợi chút, bố vừa về đây này. Cipriano Algor cầm lấy ống nghe và không cần rào trước đón sau, hỏi luôn, Có điều gì mới không. Phía đầu dây bên kia, sau một lúc im lặng, Marçal Gacho bắt đầu cuộc nói chuyện với đầy đủ thủ tục giữa bố vợ và con rể sau một tuần lễ không biết in tức gì của nhau, anh bình thản nói, Chào bố, rồi hỏi, Bố có khoẻ không, Cipriano Algor đáp lại cũng bằng lời khô khan, Chào con, và không ngưng nghỉ hay chuyển giọng, mà nói luôn, Bố đã chờ đợi, suốt một tuần lễ chờ đợi, bố muốn biết nếu ở cương vị của con thì con sẽ cảm thấy ra sao, Con xin lỗi bố, mãi sáng nay con mới nói chuyện được với ông trưởng phòng, Marçal giải thích cố lờ đi thái độ cộc cằn mà anh không đáng bị bố vợ đối xử, Thế ông ta nói với con cái gì, Ông ấy nói rằng vẫn chưa có quyết định dứt khoát nào cả, nhưng trường hợp của bố không phải là duy nhất, hàng hoá được ưa thích rồi không

được ưa chuộng nữa, đó là chuyện bình thường gần như xảy ra hàng ngày ở Trung tâm, Thế con đã suy nghĩ gì, Con suy nghĩ ra sao ư, Û, giọng điệu, cách nhìn, con thấy liệu ông ta có tỏ ra thân thiện dễ mến hay không, Bố cần phải biết rằng, theo kinh nghiệm của bản thân, thì thường ta có cảm tưởng là tuy là vậy nhưng họ lại thường nghĩ đến chuyện khác, Û, đúng vậy, Và nếu bố cho phép con sẽ nói thẳng rằng họ sẽ không mua đồ gốm của bố nữa đâu, đối với họ những chuyện này hết sức đơn giản, hoặc là sản phẩm được ưa thích, hoặc là sản phẩm không được ưa chuộng, mọi chuyện khác họ không hề quan tâm, không hề hứng thú, đối với họ không có chuyện nửa vời đối xử, Và đối với bố, đối với chúng ta, chuyện cũng hết sức đơn giản, cũng không hề hứng thú, cũng không có chuyện nửa vời, Cipriano Algor nói, Con đã làm tất cả những gì có thể trong khả năng của mình, nhưng con cũng chỉ là một người bảo vệ tâm thường, Con không thể làm được nhiều hơn nữa đâu, ông thợ gốm nói với giọng điệu vỡ òa ở từ cuối cùng. Marçal Gacho cảm thấy nỗi khổ của bố vợ qua cách chuyên giọng đó và cố cứu vãn lại dự báo u ám vừa rồi, Dù sao thì cánh cửa cũng không hoàn toàn khép lại đâu, ông ta nói là đang nghiên cứu vấn đề này, trong khi đó chúng ta vẫn cần phải hy vọng thôi, Bố không còn ở tuổi hy vọng nữa rồi, Marçal ạ, bố cần phải biết chắc chắn và phải là chuyện ngay trước mắt chứ không phải là chờ đợi ở một ngày mai mà không phải là của bố, Con hiểu, bố biết cuộc đời là những bước thăng trầm liên tục, luôn thay đổi, nhưng không thể nản chí, bố còn có chúng con, Marta và con, và cả xưởng gốm hay không còn nó nữa. Thật dễ hiểu, Marçal bước đi đến đâu với bài diễn văn đoàn kết gia đình kia, trong khi giữa mọi vấn đề, dù là ở hiện tại hay sẽ phát sinh ở tương lai, đều sẽ tìm được phương cách giải quyết vào cái ngày mà cả ba người lên sinh sống ở Trung tâm. Trong dịp khác và với trạng thái tâm lý khác, Cipriano Algor đã có thể trả lời một cách thô bạo hơn, nhưng bây giờ, hoặc là vì nỗi buồn đã lướt qua lòng ông rồi, hoặc là vì đã biết chắc chắn sẽ không mất con chó Achado, hoặc có lẽ, ai mà biết được, nhờ có cuộc nói chuyện ngắn ngủi giữa hai người còn tạm xa nhau vì một chiếc bình, ông thợ gốm đã nói rất dịu dàng, Thứ Năm đúng vào giờ mọi khi, bố sẽ ghé đón con về, nếu từ nay đến lúc đó, có tin tức gì mới, con nhớ gọi điện cho hay nhé, và không để cho Marçal trả lời, ông đã chấm dứt cuộc đối thoại, Bố chuyển máy cho Marta vợ

con đây này. Marta trao đổi dăm câu rồi nói, Chúng mình thử xem chuyện này sẽ kết thúc ra sao, sau đó chia tay hẹn gặp lại nhau vào thứ Năm và gác máy điện thoại. Trước đó, Cipriano Algor đã đi ra ngoài đến xưởng gốm, đang ngồi ở đầu bên một trong những chiếc bàn xoay. Chính ở đó một con đau tim cấp đã cắt đứt cuộc sống của Justa Isasca. Marta ngồi trên ghế bên chiếc bàn xoay khác, chờ đợi. Sau một phút dài dằng dặc, người cha nhìn con gái, sau đó nhìn đi nơi khác. Marta nói, Bố đi một vòng quanh thị trấn không lâu mấy hả. Ừ, không lâu la gì, Bố đã hỏi tất cả các nhà xem người ta có biết con chó hay không, nhưng sau đó bố nghĩ rằng chẳng cần tiếp tục làm gì nữa, Tại sao thế ạ, Đó cứ như một cuộc xét hỏi, Không đâu bố ơi, đó là cách để làm cho bố khuây khoả thôi, con không muốn thấy bố buồn bã, Bố có buồn bã gì đâu, Thế thì trông bố có vẻ thất vọng, Bố cũng chẳng thất vọng đâu, Được rồi, bố cứ thế nhé, nhưng bây giờ bố nói cho con biết tại sao bố lại cho rằng chẳng cần tiếp tục hỏi người khác nữa, Bố đã nghĩ rằng nếu con chó có chủ ở ngay trong thị trấn và đã bỏ trốn khỏi nơi đó thì nó đã có thể trở về rồi, nhưng nó có về đâu, thế tức là nó muốn được tự do đi tìm chủ mới, và bố không có quyền bắt nó từ bỏ nguyện vọng, Nhìn từ góc độ này thì bố có lý đấy, Đó chính là điều mà bố đã nói, đúng từng chữ như vậy, Bố đã nói điều đó với ai vậy, Cipriano Algor không trả lời. Sau đó, vì cô gái không làm gì khác mà chỉ lặng lẽ nhìn ông, nên ông mới quyết định nói, Với bà hàng xóm, Bà nào vậy, Bà mà bố cho chiếc bình ấy, A, đúng rồi, bố có mang theo chiếc bình, Ừ, bố để vào trong xe chính là vì vậy, đương nhiên rồi, Đúng thế, và nếu con hiểu đúng thì chính bà ấy là người đã giải thích rằng bố không cần phải tiếp tục đi tìm chủ cũ của Achado nữa chứ gì, Ừ, chính bà ấy đấy, Không còn nghi ngờ gì nữa, bà ấy là một người phụ nữ thông minh, Hình như vậy, Và bà ta đã nhận chiếc bình rồi phải không, Con thấy chuyện ấy là xấu ư, Bố đừng giận, hai cha con mình mới chỉ nói thôi, làm sao con có thể cho một chuyện chỉ đơn giản như tặng chiếc bình là xấu được, Đúng, nhưng chúng ta có những vấn đề nghiêm trọng hơn chuyện này, và con thì cứ giả vờ làm như cuộc sống của chúng ta đang hết sức thuận buồm xuôi gió, Đó chính là những gì mà con muốn nói chuyện với bố đây, Thế mà bố không hiểu tại sao con cứ phải nói vòng vo mãi, Bởi vì con muốn được nói chuyện với bố không phải trên cương vị người cha, mà thích được làm việc

này, như người ta thường nói, trên cương vị giữa hai người rất thương yêu nhau, cha và con gái, đương nhiên đã thương yêu nhau rồi, nhưng con cũng muốn nói là chúng ta còn có tình thương yêu giữa những người khác dù ta đâu có phải là bạn bè, Con làm cho bố phát điên rồi đấy, con xem đây, ở cái tuổi này của bố những giọt nước mắt đã bắt đầu trở nên phản trắc đấy, không thể nào giữ chúng được, Bố biết là con muốn làm tất cả để được thấy bố hạnh phúc, Nhưng con cứ định thuyết phục bố đi với con đến sống ở Trung tâm mặc dù biết rằng đó là điều tệ hại nhất có thể xảy ra với bố, Con đã tin rằng điều tệ hại nhất có thể đến với bố chính là phải xa rời con gái, Nếu điều đó xảy ra thì con không phải là đứa con hiếu thảo, con phải xin lỗi bố mới phải chứ, Con xin lỗi bố, thực ra đó không phải là hiếu thảo, xin bố tha lỗi cho con, Marta đứng dậy ôm hôn cha, Bố hãy tha thứ cho con, Không quan trọng gì đâu con ạ, ông thợ gốm trả lời, nếu chúng mình bớt buồn rầu thì chắc sẽ không sống như thế này. Marta đưa chiếc ghế băng đến gần ghế của bố, ngồi xuống và nắm lấy tay ông, bắt đầu nói, Trong khi bố đưa con chó đi dạo thì ở nhà con nảy ra một ý, Con giải thích xem nào, Bây giờ ta hãy gác sang một bên vấn đề liên quan đến Trung tâm, tức là không nói gì đến quyết định của bố có đi hay không đi với chúng con, Bố thấy tốt thôi, Vấn đề không phải là việc của ngày mai hay tháng tới, sẽ đến lúc bố quyết định giữa đi hay ở lại vì cuộc đời là của bố mà, Cảm ơn vì cuối cùng con cũng đã để cho bố thở, Con không để thế đâu, Thế chúng ta còn chuyện gì nữa đây, Sau khi bố ra khỏi nhà, con đến làm việc ở xưởng gốm đấy, trước hết con đến nhìn qua kho và thấy thiếu nhiều lọ hoa nhỏ, thế là con định làm một vài cái nhưng khi đã để đất sét trên bàn quay, con lại nhận thấy cứ tiếp tục sản xuất mò mẫm như thế này thì thật là hết sức vô lý, Mò mẫm ư, thế là thế nào, Bởi vì chẳng ai đặt hàng cho con làm lọ hoa nhỏ hay lớn cả, bởi vì không có ai nóng lòng chờ con làm xong để chạy đến mua và khi nói đến lọ hoa con cũng muốn nói đến tất cả những đồ mà chúng ta sản xuất ra, lớn hay nhỏ, có ích hay vô ích, Bố hiểu mà, nhưng dù sao chúng ta cũng phải chuẩn bị sẵn chứ, Chuẩn bị sẵn để làm gì ạ, Để khi đơn đặt hàng đến, Thế chúng ta sẽ làm gì nếu đơn đặt hàng không đến, chúng ta làm gì nếu Trung tâm không mua, chúng ta sẽ sống ra sao và sống bằng gì đây, chúng ta chờ những quả dâu chưa chín, còn Achado sẵn được thỏ què ư, Marçal và con đâu có gặp vấn đề

đó, Bố ơi, chúng ta đã thoả thuận là không nói về Trung tâm nữa mà, Ủ, thì con nói tiếp đi, Nào, giả sử xảy ra chuyện kỳ diệu là Trung tâm đặt hàng với chúng ta, điều mà con không tin là sẽ đến, và bố chắc cũng không muốn lừa dối con bằng thứ hảo huyền đó, thì ở đây chúng ta còn phải khoanh tay chờ hoặc cứ sản xuất đồ gốm mà không biết cho ai, trong bao nhiêu lâu nữa hả bố, Trong tình hình của chúng ta hiện nay, bố không thấy có việc gì khác có thể làm được, Con có ý kiến khác, Thế ý kiến khác là khác ra sao, con đã nảy sinh ý tưởng tuyệt vời thế nào nào, Rằng chúng ta sẽ sản xuất ra những thứ khác, nếu Trung tâm đã không mua những thứ kia của chúng ta, thì cũng chẳng chắc gì họ chịu mua những thứ khác, Có lẽ không, có lẽ, có lẽ thế cũng nên, Nay con đang nói chuyện gì thế, con gái ơi, Con đang nói rằng chúng ta cần bắt đầu sản xuất những con búp bê, Búp bê ư, Cipriano Algor thốt lên đầy vẻ kinh ngạc pha chút giễu cợt, búp bê à, chưa bao giờ bố nghe thấy ai nói ý tưởng vớ vẩn như vậy, Vâng, thưa bố, nhưng là búp bê đấy, những búp bê tượng nhỏ, con rối, hình dáng những động vật nho nhỏ, đồ trang trí có chân và đầu, tùy muốn gọi sao cũng được, nhưng đừng nói là đồ vớ vẩn nếu chưa thấy thành quả cuối cùng. Con nói cứ như đã biết chắc chắn là Trung tâm sẽ mua ba cái thứ búp bê này rồi ấy, Con chưa tin chắc điều gì cả đâu, trừ chuyện chúng ta không thể cứ ngồi chờ thế giới đổ sụp xuống đầu được, Thì nó đã đổ xuống đầu bố rồi còn gì, Tất cả những gì đổ lên đầu bố cũng đổ lên đầu con, bố hãy giúp đỡ con và con sẽ giúp bố, Sau bao nhiêu năm làm cốc đĩa, nay có lẽ hai tay bố đã mất khả năng làm khuôn mới rồi, Chắc con cũng vậy, nhưng nếu như con chó bị lạc mắt còn có thể tìm lại được, như bà Isaura Estudiosa đã giải thích một cách hết sức thông minh, thì sự khéo léo của những bàn tay, của bố và của con đã mất, cũng có thể, ai mà biết được, tự được đất sét tìm lại thì sao, Đó là một cuộc phiêu lưu có kết cục xấu, Cũng sẽ có kết cục xấu nếu không dám phiêu lưu. Cipriano Algor lặng lẽ nhìn con gái, rồi nhón một chút đất sét và bắt đầu nặn một hình người đầu tiên. Chúng ta bắt đầu từ đâu đây, ông hỏi, Bắt đầu từ chỗ mà lâu nay chúng ta vẫn bắt đầu ấy, từ đầu, bố ạ, Marta trả lời.

Dộc đoán, uy hiếp, vòng vo và đôi lúc ngắn gọn, những câu nói thường dùng, mà ta cũng gọi đùa là những bụi vàng, chính là tai ương tệ hại nhất có thể làm khô cằn, huỷ hoại thế giới. Ta thường nói với những người đang băn khoăn tự hỏi trong lòng, Hãy tự hiểu mình đi, cứ như việc tự nói mình là phép tính thứ năm và hiệu quả nhất trong môn số học là con người vậy, ta thường nói với những người hèn yếu, muốn là được, cứ như những thực tế tàn nhẫn của thế giới không thể giải trí hàng ngày bằng cách đảo lộn vị trí của động cơ, ta thường nói với những người hay dẫn đo do dự, Hãy làm những bước đầu, cứ như bước khởi đầu này là một đầu luôn ló ra khỏi cuộn chỉ rối mà ta chỉ cần cầm lấy kéo ra, kéo ra mãi cho đến khi lấy được đầu kia, tức là đầu cuối của sợi chỉ, và cứ như thế, từ đầu này đến đầu kia của sợi chỉ, trên tay chúng ta chỉ có một sợi chỉ thẳng không hề bị rối rắm hay có những mối thắt lại thành gút, một điều không bao giờ có trong cuộc đời của cuộn chỉ, và nếu những câu thường dùng khác cũng được chấp nhận một cách sẽ bất khả thi như vậy, trong cuộn chỉ của cuộc đời. Marta nói với bố, Chúng ta hãy làm lại từ đầu, và hình như chỉ cần thế hai bố con đã có thể ngồi vào bàn xoay nặn hình búp bê với những ngón tay bỗng nhiên trở nên nhanh nhẹn và chính xác, với sự tinh tế khéo léo xưa kia nay đã được hồi phục lại sau một thời gian dài ngủ lịm. Đơn giản đó chỉ là thói tự huyễn hoặc của những người ngây thơ và bất cần, sự khởi đầu không bao giờ là đầu sợi chỉ lộ ra một cách rõ ràng và chính xác, sự khởi đầu là một quá trình chậm rãi, kéo dài yêu cầu phải có tiếng và sự nhẫn nại để có thể nhận biết đâu là phương hướng muốn đi, chứ không mò mẫm như người mù, sự khởi đầu chỉ đơn giản là bắt đầu thì việc làm ấy chẳng có giá trị gì cả. Vì thế sau đó Marta nhắc nhở bố nhưng với giọng điệu bớt khăng định hơn, Chúng ta chỉ có ba ngày để chuẩn bị trình bày dự án, đó là cách mà người ta thường nói trong giao dịch buôn bán và là cách nói của người lãnh đạo, con cho là như vậy, Con hãy giải thích xem nào, đầu óc bố không theo kịp con rồi, người cha nói, Hôm nay là thứ Hai, bố sẽ đi đón anh Marçal vào chiều thứ Năm, rồi

ngay trong ngày hôm đó phải đưa cho tay trưởng phòng cung ứng bản đề án sản xuất búp bê của chúng ta với đầy đủ chi tiết về thiết kế, mẫu mã, giá trị, nghĩa là tất cả những gì cần thiết để hấp dẫn người ta mua loại hàng mới và khiến họ phải đưa ra quyết định nhanh không chờ đến tận sang năm. Cipriano Algor hỏi mà chẳng nhận ra mình đang lặp lại chính câu hỏi trước đây. Chúng ta sẽ bắt đầu từ đâu, nhưng câu trả lời của Marta thì không giống như trước, Chúng ta phải chú ý làm ra khoảng nửa tá hàng mẫu, hoặc ít hơn chút ít để công việc bước đầu không đến nỗi phức tạp, tính toán xem mỗi ngày sẽ làm được bao nhiêu sản phẩm, những cái đó còn phụ thuộc vào việc chúng ta dự định làm sản phẩm theo cách nào, làm khuôn đất theo kiểu người ta đẽ gọt trực tiếp, hay chúng ta làm hình mẫu đàn ông cũng như đàn bà rồi sau đó mới khoác áo quần cho nó tùy theo nghề nghiệp, đương nhiên con nói đến những con búp bê có chân, có tay, ý con thì nên làm tất cả giống nhau, công việc sẽ dễ dàng hơn, Thế con khoác quần áo cho chúng là nghĩa làm sao, Khoác quần áo tức là mặc quần áo ấy, nghĩa là dính vào thân hình mẫu còn đang trần trụi những loại xiêm y và phụ kiện tùy theo đặc tính từng loại người và để cá thể hoá chúng ấy mà, con tin là hai bố con mình cùng làm theo cách này thì công việc sẽ thuận lợi hơn nhiều, sau đó chỉ còn chú ý để màu sắc được chuẩn xác, Bố thấy con đã suy tính rất kỹ rồi thì phải, Cipriano Algor nói, Bố chớ vội nghĩ thế, con chỉ mới nghĩ sơ bộ mà thôi, Thế là tốt rồi, Bố đừng làm con xấu hổ, Và cũng được rất nhiều điều rồi, dù con có nói là chưa, Bố nhìn mặt con đỏ bừng rồi đây này, Thật may cho bố là con có khả năng suy nghĩ nhanh, suy nghĩ được nhiều điều tốt cùng một lúc, Chú ý bố ạ, tình yêu của cha, sai lầm của cha thường đi song hành với nhau đấy, Theo con thì mẫu tượng nào chúng ta cần làm, Đừng cũ quá, có nhiều ngành nghề đã biến mất rồi, ngày nay không còn ai biết những người này đã làm được việc gì, có ích lợi gì không và con cũng cho rằng cũng đừng nên là hình mẫu những người hiện nay, để làm việc này đã có những con búp bê bằng nhựa, nào là những người hùng, những rambo, những nhà du hành vũ trụ, thần linh, quý tử, siêu cảnh sát, và siêu kẻ cướp và các vũ khí, nhất là các vũ khí, Bố đang nghĩ, thỉnh thoảng mình cũng nảy ra dăm ba ý tưởng, tuy không được tốt bằng của con, Thôi bố đừng khiêm tốn quá đi, nó không hợp với bố đâu, Bố đang nghĩ ta nên ngó qua những cuốn sách có minh hoạ

trong nhà mình đây, ví dụ như cuốn bách khoa toàn thư cũ do ông con mua, biết đâu ta chẳng gặp được những bức hình có thể dùng trực tiếp làm mẫu cho những con búp bê và đồng thời cũng là bản thiết kế mà bố sẽ mang theo, tay trưởng phòng sẽ không nhận ra mình đã bê nguyên xi, dù có nhận ra thì cũng không chú ý đến chuyện đó lắm, Vâng, thưa bố, đây là một ý tưởng xứng với mười sáng kiến đấy, Bằng con thôi bố cũng đã rất hài lòng rồi con ơi, nó sẽ không gây ồn ào gì lắm, Ta làm ngay đi bố.

Rất dễ hình dung ra rằng thư viện của dòng họ Algor cũng chẳng lấy gì làm lớn về số lượng và cũng không cao lắm về chất lượng. Họ là những người bình dân, và ở một nơi như ở thị trấn này, cách xa nền văn minh thì không thể chờ đón quá nhiều điều thông thái, nhưng dù sao đi nữa thì cũng có thể tìm thấy hai hoặc ba trăm cuốn sách để trên tủ, một số sách cũ kỹ, một số ở tuổi trung niên, và đó là số chiếm nhiều nhất, phần còn lại thì tương đối mới, mặc dù số mới toanh có rất ít, vì trong thị trấn này không có được một cửa hàng nào cho đúng nghĩa là hiệu sách, chỉ có một quầy nhỏ bán văn phòng phẩm đồng thời làm công việc trung gian đặt mua ở các nhà xuất bản các quyển sách về những nghiên cứu cần thiết, họa hoàn lắm mới có một vài tác phẩm văn học được đài phát thanh và vô tuyến truyền hình nói đi nói lại nhiều lần và nội dung, phong cách, ý tưởng phải phù hợp với niềm thích thú của cư dân nơi đây. Marçal Gacho không phải là người chăm chỉ và có ý thức đọc sách, nhưng khi anh ta xuất hiện ở xưởng gốm với cuốn sách để tặng Marta thì ta cũng phải thú nhận rằng dù gì đi nữa anh cũng đã phân biệt được sự lựa chọn giữa sách hay và sách tầm thường, mà quan niệm thuần túy về cái hay và cái tầm thường vốn xưa nay đã là nguyên nhân cho biết bao cuộc bàn cãi và đánh dấu biết bao sự chia rẽ về quan điểm. Cuốn bách khoa toàn thư mà hai cha con vừa xem để trên bàn bếp vốn được coi là cuốn sách được cho là tốt nhất vào thời đó, nhưng bây giờ cũng chỉ dùng trong việc tìm kiếm lại các kiến thức không còn phù hợp nữa hoặc là những hiểu biết mà thời xa xưa ấy mới chỉ là những họa tiết đầu tiên và đáng ngờ được xướng lên mà thôi. Đặt những cuốn bách khoa toàn thư của hôm nay, hôm qua và hôm kia bên cạnh nhau sẽ thấy hiện lên những hình ảnh kế tiếp nhau của thế giới bị ngưng đọng lại, những cử động của các hành vi bị gián đoạn, những từ ngữ phải đi tìm nghĩa cuối cùng hoặc gần cuối cùng. Các cuốn bách khoa

toàn thư như những tấm màn vây bất biến, những máy chiếu hình ảnh mà chúng tự bị bao vây và phóng lên những phong cảnh cứng đờ, bất động, vĩnh viễn không thay đổi, cùng với thời gian sẽ trở nên cũ kỹ, già cỗi và vô tích sự. Cuốn bách khoa toàn thư do bố ông Cipriano Algor tuyệt vời và vô ích chẳng khác nào các bài thơ hay mà ta không thể nào nhớ ra được. Tuy nhiên chúng ta cũng đừng vội kiêu căng và vô ơn bạc nghĩa, mà phải luôn nhớ những lời khuyên của người lớn tuổi là luôn giữ lại những gì không cần thiết, bởi vì sớm muộn gì chúng ta cũng sẽ tìm thấy ở đó những thứ mà ta đang cần. Cúi đầu trên trang sách ó vàng, ngửi mùi ẩm ướt của đồ vật bị giam hãm suốt bao nhiêu năm không được tiếp xúc với khí trời và ánh sáng, hai cha con đang tận dụng các bài học, tìm những gì mình cần ở trong quyển sách mà bấy lâu nay bị coi là vô dụng. Hai cha con đã tìm thấy trên con đường một viện sĩ hàn lâm đội mũ mũ có cài lông chim, đeo đoản kiếm và đeo gù ở vai áo, họ cũng tìm thấy một anh hề xiếc và một diễn viên biểu diễn động tác thăng bằng, còn thấy một bộ xương với cái liềm và tiếp tục tìm kiếm họ gặp một nữ kỹ sĩ đang cưỡi ngựa và một vị đô đốc không có thuyền, rồi họ gặp một đấu sĩ đấu bò tốt và một người đàn ông mặc áo chèn, rồi một võ sĩ đánh bốc và địch thủ, rồi một người lính và một vị giám mục, rồi gặp một thợ săn cùng với con chó, rồi gặp anh lính thủy đang về phép và một nhà giáo, một anh hề và một người La Mã khoác tấm choàng, rồi gặp một thầy tu Hồi Giáo và một người lính cầm kích, rồi gặp một cảnh sát tư pháp và một thầy ký đang ngồi, rồi gặp một nhân viên bưu chính và một thầy tu khổ hạnh, cũng gặp một võ sĩ giác đấu và một người chạy đua có vũ trang, một nữ y tá và một diễn viên tung hứng, một hiệp sĩ và một thợ thủ công, họ gặp một thầy dạy đánh kiếm và một người nuôi ong, một thợ mỏ và một ngư phủ, một lính cứu hỏa, gặp một nông phu, gặp một vị thánh và một nữ thánh, gặp một quý dũ, gặp một Thánh nữ Ba ngôi, gặp những người lính và sĩ quan ở tất cả các cấp hàm, gặp một thợ lặn và một người trượt băng, họ thấy một người gác đêm và một tiểu phu, thấy một thợ đóng giày đeo kính râm, thấy một người đang đánh trống và người khác đang thổi kèn, thấy một bà già đội khăn bịt đầu và quàng khăn ở vai, gặp một ông già với cái tẩu hút thuốc trên bờ môi, gặp nữ thần Venus^[3] và thần Apollo^[4], gặp một quý ông đội mũ chóp cao, gặp một vị giáo chủ đội mũ lễ, gặp một cột tượng hình đàn bà và

cột tượng hình đàn ông, gặp một kỵ binh cầm giáo đang cưỡi ngựa, và một người kỵ binh khác đi bộ, gặp một người Ả Rập trùm khăn, gặp một ông quan người Trung Quốc, gặp một viên phi công, gặp một viên tướng đánh thuê và một thợ làm bánh mì, gặp một ngự lâm quân, gặp một cô hầu đeo tạp dề và một người Eskimo^[5], gặp một người thuộc vùng Lưỡng Hà cổ^[6] để râu quai nón, gặp một người gác ghi xe lửa, gặp một thợ làm vườn, gặp một người đàn ông khoả thân với cơ bắp cuộn cuộn và một sơ đồ hệ thống tuần hoàn và hệ thần kinh, cũng gặp một người đàn bà đang dùng tay phải che âm hộ và tay trái che vú, họ còn gặp rất nhiều loại người khác nhưng không phù hợp với công việc sắp làm, hoặc là vì hình thể của họ khi chế tác bằng đất sét sẽ quá phức tạp, khác là vì không nên lợi dụng quá đáng danh tiếng của các yếu nhân thời cổ đại và hiện đại được minh họa trong cuốn Bách khoa toàn thư, dù hình ảnh của họ được mô phỏng đúng, đáng khen hay bị làm sai lệch cũng có thể bị xuyên tạc là thiếu tôn trọng, bất kính, và thậm chí trong trường hợp yếu nhân đó còn sống, hoặc người đã chết nổi tiếng vẫn còn người thừa kế, chuyện này có thể đưa đến những vụ kiện tụng về làm nhục nhân phẩm, tổn thất tinh thần đạo đức và lợi dụng hình ảnh.

Thế chúng ta sẽ chọn ai trong số những người này, Cipriano Algor hỏi, con phải tính là ba hoặc bốn vẫn chưa đủ đâu nhé, đó là chưa kể trong khi Trung tâm đang cân nhắc mua hay không mua thì chúng ta vẫn phải tập làm khá nhiều nữa nếu muốn có những sản phẩm đạt mức mong muốn, đẹp, Bồ ơi, con nghĩ dù thế nào đi nữa tốt nhất là chúng ta sẽ trình bày với họ sáu mẫu, Marta nói, hoặc họ đồng ý và chúng ta chia quá trình sản xuất thành hai giai đoạn, vấn đề tùy thuộc vào thời hạn hợp đồng phải giao hàng, hoặc điều này thì có khả năng xảy ra hơn, bước đầu họ chọn hai hoặc ba loại búp bê để thăm dò sự tò mò và kích thích thú mua của khách hàng đã, Có thể để lại ở đó, Đúng vậy, nhưng con tin là nếu chúng ta mang theo sáu mẫu thì khả năng thuyết phục họ sẽ tăng hơn nhiều, số lượng dù sao cũng có giá trị của nó, số lượng có ảnh hưởng đấy, đó là vấn đề tâm lý, Tâm lý học chưa bao giờ là điểm mạnh của bố, Con cũng vậy, nhưng ngay cả những người ngu dốt cũng có bản năng dự đoán, Con đừng dùng bản năng tiên tri đó vào việc đoán định tương lai của bố mình đấy nhé, ông ấy chỉ thích biết chuyện xảy ra hàng ngày thôi, dù đó là tốt hay xấu, thì cứ nói với ông ấy, Một đàng là

chuyện hàng ngày xảy ra, phía khác là chuyện do chúng ta đem lại cho chính chúng ta, Ngày hôm trước, Con không hiểu điều bố vừa nói, Ngày hôm trước chính là cái mà chúng ta đã đem lại mỗi ngày đang sống, sống chính là vận chuyển những ngày hôm qua như người ta chở sỏi đá vậy, khi ta không còn chịu đựng được gánh nặng đó nữa thì cuộc vận chuyển cũng chấm dứt, ngày cuối cùng chính là ngày duy nhất không được gọi là ngày hôm qua, Bố đừng làm con buồn nữa, Không đâu con gái ạ, nhưng có lẽ chính con là người có lỗi đấy, Có lỗi về chuyện gì ạ, Chuyện trò với con bao giờ cũng dẫn đến những chuyện nghiêm túc, Thì chúng ta đang nói đến chuyện nghiêm túc nhất đấy thôi, chúng ta đang chọn mẫu búp bê mà. Cipriano Algor không phải là người hay cười, và thậm chí trên miệng ông thỉnh thoảng lắm mới thấy một nụ cười thoáng qua, cũng ít khi thấy ánh mắt ông vụt sáng, đôi lúc chỉ thấy ông nhếch mép như cố cười để nén cười. Cipriano Algor không phải là người hay cười, nhưng hôm nay ông đang cười một nụ cười đã được cất giữ từ lâu. Nào ta tiến hành nhé, ông nói, bố chọn một mẫu, con chọn một mẫu, cho đến khi có sáu mẫu, nhưng chú ý, hình mẫu phải dễ làm và hợp với sở thích đã quen thuộc hoặc có thể được mọi người chấp nhận, Đồng ý, mời bố chọn trước đi, Anh hề, người cha nói, Anh hề xiếc, cô gái nói, Cô y tá, người cha nói, Người Eskimo, cô con gái nói, ông quan Trung Quốc, người cha nói, Người đàn ông khoả thân, cô con gái nói, Người đàn ông khoả thân thì không, không thể được, con phải chọn mẫu khác đi, những người ở Trung tâm sẽ không thích người đàn ông khoả thân đâu, Tại sao thế, Vì chính điều đó đấy, vì nó khoả thân, Thế thì người đàn bà khoả thân vậy, Còn tệ hơn nữa đấy, Nhưng bà ta đã lấy tay che rồi mà, Che kiểu đó còn tệ hơn là để lộ ra tất cả, Con thấy kinh ngạc trước những kiến thức về lĩnh vực này của bố đấy, Bố đã sống, nhìn, đọc, cảm nhận, Việc đọc thì làm được gì ở đây, Khi đọc người ta có thể biết được gần như tất cả, Con cũng đọc mà, Vì vậy chắc con cũng biết được điều gì chứ, Bây giờ thì con thấy không chắc chắn gì nữa, Thế thì con phải đọc theo cách khác đi, Sao cơ, Không có cách đọc nào dùng chung cho tất cả mọi người, mỗi người phải tự tìm lấy cách đọc cho mình, con phải có cách đọc riêng của con, có những người đọc suốt đời mà vẫn không thể vượt ra ngoài những gì đã đọc, chỉ biết dán mắt vào trang sách, không hiểu được rằng ngôn từ chỉ là những viên đá được đặt để ta vượt qua

dòng chảy của con sông, chúng được đặt ở đó là để ta có thể vượt sông sang bờ bên kia, nên bờ bên kia mới là điều quan trọng, Nếu không, Nếu không thể thì sao, Nếu không thể thì những con sông đó không chỉ có hai bờ mà rất nhiều bờ, rằng mỗi người đọc phải tìm thấy bờ riêng của mình và chỉ của riêng mình, là bờ duy nhất mà người đó tìm đến, Nhận xét tốt đấy, Cipriano Algor nói, một lần nữa chúng tỏ những người già không nên tranh luận với thế hệ mới, vì bao giờ cũng thua mà thôi, cuối cùng thì cũng phải thừa nhận là họ cũng hoặc được điều gì đó, Rất biết ơn về phần bố nói về con, Nào ta quay lại việc chọn con búp bê thứ sáu, không thể là người đàn ông khoả thân phải không bố, Không được, Cũng không thể là người đàn bà khoả thân, Không được, Thế thì thầy tu khổ hạnh, Những thầy tu khổ hạnh nói chung cũng giống như ông thư ký và những người thợ gốm thường là ngòi, một thầy tu khổ hạnh mà đứng thì chẳng khác gì một người bình thường khác, và ngòi thì lại trông nhỏ bé hơn người khác, Trong trường hợp này thì chọn một lính ngự lâm vậy, Lính ngự lâm cũng được, nhưng chúng ta phải giải quyết vấn đề thanh gươm và những lông chim cài trên mũ, về những chiếc lông chim thì ta có thể làm được nhưng thanh gươm thì ta buộc phải làm nó sát với chân, mà một thanh gươm dán chặt vào chân thì chẳng khác gì một thanh gỗ, Thế thì người đàn ông vùng Luõng Hà có bộ râu quai nón vậy, Lời đề nghị này có thể chấp nhận được, chúng ta chọn mẫu người đàn ông vùng Luõng Hà với bộ râu quai nón, dễ làm vì là một hình khối, Con cũng đã từng nghĩ đến người thợ săn với con chó, nhưng hình con chó còn phức tạp hơn thanh gươm của người lính ngự lâm, Và còn khẩu súng săn nữa, Cipriano Algor bổ sung thêm, và nhân nói chuyện về con chó, không biết con Achado đang làm gì nhỉ, chúng ta đã quên bằng nó đi mất rồi, Chắc là nó đang ngủ, Ông thợ gốm đứng dậy, kéo tấm rèm che cửa sổ, Bố không thấy nó ở trong chuồng, ông nói, Có lẽ nó đi đâu đó, thực hiện nghĩa vụ trông nhà, canh giữ chung quanh, Nếu nó chưa bỏ đi, Mọi chuyện đều có thể xảy ra trong cuộc sống, nhưng con không tin là nó đã bỏ đi. Cipriano Algor lo lắng, sợ hãi, vội mở mạnh cửa ra vào và suýt nữa đụng phải con chó. Achado nằm trên tấm thảm chùi chân ngay ngưỡng cửa, mõm chĩa vào trong nhà. Khi nhìn thấy ông chủ, nó liền đứng dậy và chờ đợi. Nó ở ngay đây này, ông thợ gốm thông báo, con thấy rồi, Marta trả lời từ trong nhà. Cipriano Algor bắt đầu

khép cửa, Nó đang nhìn bố, ông nói, Đó đâu phải là lần duy nhất đâu, Bố phải làm gì bây giờ, Hoặc là đóng cửa và để nó ở bên ngoài nhà, hoặc ra hiệu cho nó vào nhà rồi đóng cửa lại, Con đừng nói đùa, Con có nói đùa đâu, hôm nay bố phải quyết định có chấp nhận cho Achado vào trong nhà hay không, bố biết rõ là nếu cho nó vào thì từ nay trở đi nó sẽ ra vào thường xuyên đấy, Con Constante cũng đã từng ra vào khi nó muốn, Đúng, con chó đó vốn thích được độc lập với cái chuồng, nhưng nếu con không nhầm thì con chó này cần được ở bên cạnh con người cũng như cần có bánh mì cho vào miệng vậy, Lý lẽ này bố thấy được đấy, ông thợ gốm nói, Ông mở rộng cửa và ra hiệu, Vào đi nào. Không rời mắt khỏi chủ, con Achado dè dặt đi bước một, sau đó dường như muốn chứng tỏ là mình chưa hiểu hết mệnh lệnh, nó dừng lại. Vào đi, ông thợ gốm giục. Con chó đi từ từ rồi dừng lại ở giữa phòng bếp. Chào mừng mi đã vào trong nhà, Marta nói, nhưng ta cần cảnh báo rằng tốt hơn hết mi phải bắt đầu làm quen với nội quy của gia đình, các nhu cầu của loài chó, dù là chất rắn hay chất lỏng đều phải thải ở ngoài nhà, và có nhu cầu ăn uống cũng thế, ban ngày mi có thể vào ra trong nhà bao nhiêu lần tùy thích, nhưng ban đêm mi bắt buộc phải ngủ trong chuồng để trông nhà, với tất cả những điều này mi đừng cho rằng ta không yêu quý mi bằng chủ cũ, bằng chứng là chính ta đã nói mi rất cần có bạn bè. Trong suốt thời gian nghe những lời giảng giải kia, Achado không hề rời mắt khỏi Marta. Nó không thể hiểu được những gì Marta chỉ bảo, nhưng bộ não nhỏ bé của loài chó cũng đã hiểu được rằng muốn hiểu thì phải nhìn và nghe. Khi Marta ngừng nói, nó vẫn còn chờ đợi một lúc nữa, sau đó mới đi đến và nằm cuộn mình ở một góc phòng bếp, dù chưa nằm ấm chỗ nhưng khi Cipriano Algor vừa ngồi xuống là nó vội đổi chỗ đến nằm ngay sát ghế ông đang ngồi. Để coi những người chủ mới không còn nghi ngờ xem mình đã rõ hay chưa về nghĩa vụ và trách nhiệm, chỉ không đầy mười lăm phút sau, Achado đã đứng dậy và đi đến bên Marta, nó biết khi nào và ai đang cần nó ở bên cạnh.

Đó là ba ngày hoạt động căng thẳng, thần kinh phấn khích, liên tục làm ra rồi phá bỏ giấy tờ và đất sét. Không ai trong hai cha con chịu chấp nhận kết quả của ý tưởng và công việc đang làm có thể bị từ chối thẳng thừng, không một lời giải thích nào khác ngoài câu nói, Thời của những con búp bê này đã qua mất rồi. Tàu bị đắm, chèo thuyền cứu sinh đi tìm một hòn đảo mà không

hề biết đó là một đảo thật hay là một ảo ảnh. Trong hai người, Mara vẽ thạo hơn nên chính cô là người chuyển hình ảnh sáu mẫu người được chọn lên mặt giấy, phóng đại lên theo đúng quy trình cổ điển là kẻ ô vuông đến kích cỡ chính xác của con búp bê sau khi đã được nung xong, theo cô tay không phải của cô, vốn bé hơn, mà là của người cha. Tiếp theo là quy trình tô màu cho các bức hoạ, khá phức tạp không phải vì quá lo lắng trong lần đầu tiên làm công việc này, mà vì phải lựa chọn rồi trộn màu mà không biết chắc chắn trong thực tế hình mẫu có màu sắc thật ra sao, bởi vì trong cuốn Bách khoa toàn thư các hình minh hoạ được in theo kỹ thuật thời bấy giờ. Dù sao đi nữa thì dễ nhất vẫn là tô màu cho hình cô y tá, tất cả đều màu trắng, áo blu trắng, quần trắng, giày trắng, trắng trắng trắng, toàn màu trắng tinh khiết, cứ như một vị thần nhân ái xuống trần gian với nhiệm vụ làm vui nổi thống khổ và giảm nỗi đớn đau của con người, trong khi trước và sau cô chẳng có vị thần nào an ủi, sẻ chia nỗi đau khổ của chính mình. Hình người Eskimo cũng không khó khăn gì lắm, tấm áo khoác bằng da có thể được tô màu giữa màu nâu và màu xám, điểm xuyên thêm vài điểm trắng như da gấu được lột ra ngoài, vấn đề quan trọng là bộ mặt phải đúng là của người Eskimo. Về người hề xiếc, vấn đề khó khăn hơn chính là vì anh ta nghèo.

Đúng thế, thay vì một người nghèo ăn mặc rách rưới, nếu anh ta là một hề xiếc giàu có, có thể tô những màu sắc sỡ xen lẫn những hạt cườm lóng lánh được đính trên mũ không vành, trên áo sơ mi, trên quần lửng chỉ thế là đủ giải quyết được vấn đề. Nhưng đó là một người hề xiếc nghèo, nghèo thâm hại, mặc y phục nhàu nhĩ, dị hợm, vá chằng vá đụp từ trên xuống dưới, vạt chiếc áo khoác dài đến đầu gối, chiếc quần rộng thùng thình dài chỉ đến bắp chân, một áo sơ mi lòi ra ba cổ áo, một chiếc nơ to như cái quạt, một chiếc áo gilê sặc sỡ, đôi giày to như những chiếc thuyền. Cô có thể an tâm về những thứ kia, vì đó là anh chàng hề xiếc nghèo, chẳng có ai chịu mất thời gian xét nét xem màu sắc của sinh vật bằng đất sét nung này có đúng là của người nghèo trong thực tế hay không, thậm chí kể cả khi anh ta không làm xiếc. Điều tệ hại lại là mớ hỗn tạp này cũng không dễ nặn hơn là hình hài người thợ săn và người lính ngự lâm mà hai cha con đã lường trước là sẽ rất khó làm. Chuyển từ hình ảnh anh hề xiếc sang anh hề tức là chuyển những nét hơi giống nhau sang những nét giống hệt, từ nét hao hao sang nét giống y

chang, từ chỗ tương tự sang chỗ hết như nhau. Những màu sắc của hình mẫu này có thể dùng cho hình mẫu kia, và chỉ hai hoặc ba thay đổi trong trang phục đã nhanh chóng biến anh hề thành anh hề xiếc và từ anh hề xiếc sang anh hề. Về mặt trang phục và nghề nghiệp, hai hình hài này giống nhau, cái khác duy nhất, xét về mặt xã hội, là anh hề xiếc thường không được vào hoàng cung của vua. Ông quan với áo tụng và người đàn ông vùng Lưỡng Hà với chiếc áo dài cần phải được quan tâm đặc biệt, chỉ cần sửa hai nét trên gương mặt của người Eskimo đã có bộ mặt của người Trung Quốc và bộ râu rậm khiến việc nặn cái cằm của người đàn ông vùng Lưỡng Hà trở nên dễ dàng hơn nhiều. Marta làm ba kiểu thiết kế khác nhau, loại thứ nhất hoàn toàn trung thành với nguyên mẫu, loại thứ hai ngập chìm trong phụ kiện, loại thứ ba không có chi tiết rườm rà phù phiếm, bằng cách này cô tạo điều kiện xem xét nhanh và dễ dàng hơn cho những người của Trung tâm có thể nói lời sau cùng đối với đề nghị của hai cha con, và trong trường hợp họ đồng ý, hai cha con hy vọng rằng cũng sẽ làm giảm bớt khả năng kiện cáo trong tương lai về sự khác nhau giữa hình hoạ và hình thù thực tế bằng đất sét. Trong lúc Marta chưa bước qua giai đoạn thứ ba thì Cipriano Algor chỉ biết quan sát công việc tiến triển ra sao, sốt ruột vì không thể giúp gì được cho con gái, và ông cũng ý thức được rằng bất cứ sự can thiệp nào của mình cũng chỉ làm khó thêm và làm chậm công việc của con gái mà thôi. Tuy nhiên, khi Marta đặt tờ giấy bắt đầu vẽ loạt hình mẫu cuối cùng thì ông đã nhanh chóng gom tất cả những bản vẽ đầu tiên và đi xuống xưởng gốm. Cô con gái còn kịp nói với ông, Bố chớ bực bội nếu nặn không được đúng hình mẫu đầu tiên nhé.

Hết giờ này qua giờ khác, suốt trong phần còn lại của ngày hôm đó, và một phần của ngày hôm sau, cho đến tận khi đi đón Marçal Gacho ở Trung tâm, ông thợ gốm nặn, rồi bỏ đi và làm lại những con búp bê hình những cô y tá và những ông quan, hình những anh hề và những người đàn ông vùng Lưỡng Hà, người Eskimo và những anh hề xiếc, lúc đầu không thể nhận ra hình thù của những hình người mẫu này, rồi dần dần mới rõ ra hình hài và ý nghĩa của từng con búp bê khi mà theo đúng quy luật những ngón tay bắt đầu tự diễn giải được các mệnh lệnh từ đầu đưa xuống. Rất ít người thực sự biết được rằng mỗi ngón tay đều có một bộ não nhỏ, ở đâu đó giữa các xương đốt ngón tay. Còn cơ quan khác mà ta gọi là não bộ, cái mà đã cùng

chúng ta ra đời và chúng ta mang trong hộp sọ, nó cũng mang theo chúng ta để rồi cùng chúng ta lại mang theo nó, cái cơ quan đó không bao giờ sản xuất ra một ý định mơ hồ, chung chung, lẫn lộn và không hề thay đổi để chỉ đạo bắt hai bàn tay và cả toàn thân chúng ta phải làm theo. Ví dụ, nếu ở bộ não trong đầu ta nảy sinh một ý tưởng về hội hoạ, âm nhạc hoặc điêu khắc hay văn học hay những con búp bê bằng gốm, nó sẽ biểu thị ra thành điều mong muốn và sau đó nó chờ xem chuyện gì sẽ xảy ra. Bởi vì khi đã phát ra mệnh lệnh cho đôi bàn tay và cho những ngón tay nó chỉ tin, hoặc giả vờ tin, rằng đó là tất cả những gì cần cho công việc, sau hàng loạt động tác thực hiện của bàn tay, sẽ hiện ra sự việc cụ thể. Không bao giờ nó tò mò tự hỏi xem lý do tại sao kết quả cuối cùng của thao tác này, vốn luôn luôn phức tạp, lại ít giống điều đã tưởng tượng trước khi chỉ thị cho đôi bàn tay. Bạn hãy chú ý rằng, khi ta sinh ra, những ngón tay chưa hề có những bộ não, chúng chỉ được tạo ra dần dần với tiếng nói và với sự hỗ trợ của điều mà đôi mắt nhìn thấy. Sự trợ giúp của đôi mắt là rất quan trọng, cũng tương tự như sự trợ giúp của cái mà chính những ngón tay tự nhìn thấy. Vì vậy điều mà những ngón tay làm tốt nhất chính là phát hiện ra thứ được giấu kín. Cái mà não bộ có thể cảm nhận được như tri thức thiên bẩm, kỳ diệu hoặc siêu nhiên, với đầy đủ ý nghĩa của các từ này, chính là những ngón tay và những bộ não nhỏ bé của nó. Để cho não bộ của đầu ta biết được hòn đá là cái gì thì các ngón tay phải cầm nó, cảm nhận được vẻ sâu sùi, sức nặng và độ cứng của nó. Mãi sau đó não bộ mới hiểu rằng từ cục đá kia người ta có thể làm ra được một vật mà mọi người gọi là con dao găm và một thứ được gọi là tượng thần. Suốt cuộc đời não bộ của chúng ta luôn đi sau đôi tay, và thậm chí trong thời gian này, khi mà hình như đã có những bước tiến lớn thì những ngón tay vẫn phải giải thích về những kinh nghiệm xúc giác, về những rung động ngoài da, khi đụng chạm đến đất sét, sự dẻo gọt của dao vào khối đá, sự găm nhăm của axit trong tấm kim loại, cái rung lên nhẹ tênh của tờ giấy khi được trải ra bàn, những đường vân theo khoa học về núi trong từng thớ đá, đường nét của sợi tơ, bảng chữ cái nổi. Và màu sắc. Ai đó đã từng nói đúng là bộ não hiểu về màu sắc ít hơn người ta tưởng. Thực ra nó nhìn được gần như rõ ràng tất cả những gì đôi mắt chỉ ra, nhưng nói chung nó gặp vấn đề mà ta có thể gọi là định hướng khi phải biến những gì

đã nhìn thấy thành tri thức. Nhờ có khả năng bảo vệ tiềm ẩn thu nạp được trong đời mà nó có thể đọc chắc chắn được tên các màu sắc cơ bản và màu phụ khác, nhưng ngay sau đó lại lạc hướng, lại nghi ngờ, lẫn lộn khi cố gắng tìm những từ ngữ giải thích những điều khó diễn đạt, những cái khó tả, thứ màu sắc chưa ra đời hoàn toàn, những thứ mà đôi mắt còn nghi ngại, còn kinh ngạc nhưng đang được đôi bàn tay và những ngón tay tạo ra và có lẽ không bao giờ có thể gọi đúng tên được. Hoặc có lẽ đã có tên rồi nhưng chỉ có hai bàn tay là biết hỏi vì hai bàn tay pha mực như người ta phá bung các nốt trong một đoạn nhạc, bởi vì hai bàn tay trộn màu sắc rồi giữ cho ở lớp da trong, bởi vì chỉ có sự nhận biết vô hình của các ngón tay đôi lần người ta mới vẽ được trên lớp vải mỏng manh của những giấc mơ. Tin vào những gì mà đôi mắt cho rằng đã nhìn thấy, não bộ của đầu ta khẳng định, tùy theo ánh sáng và bóng tối, tùy theo gió nổi và gió lặng, theo sự ẩm ướt hay khô cằn, là bãi biển có màu trắng hay màu vàng hay màu hồng hay màu xám hay màu hoa cà hoặc đại loại một màu gì đó, nhưng sau đó những ngón tay bốc lên tất cả mọi màu sắc của thế giới. Điều mà tưởng là duy nhất hoá ra lại là số nhiều, điều tưởng là số nhiều sẽ còn nhiều hơn nữa. Và đúng là trong mọi âm độ, hay trong một biên độ âm nhạc đã có đủ mọi âm sắc hiện tại và những âm sắc đã có trước đó, màu sắc cũng giống như vậy, những màu sắc đã có tên, cũng như những màu còn đang chờ được đặt tên, tương tự như một mặt tưởng là phẳng có thể bao gồm những gì hiển hiện bên ngoài, những dấu vết của những gì đã trải qua và đã từng xảy ra trong lịch sử thế giới. Khảo cổ về vật chất cũng là khảo cổ về con người. Điều mà khối đất sét này che giấu bên trong và biểu lộ ra ngoài chính là quá trình chuyển hoá của một bản thể trong tiếng nói và bước đi của nó trong không gian, những dấu vết của các ngón tay, những vết cào của móng tay, những mùn tro và những vết của đồng lửa đã tắt, xương của chính mình và của kẻ khác, những con đường phân đôi rời xa nhau mãi mãi. Một hạt nổi lên trên bề mặt chính là một hồi ức, một sự sa sút, một dấu vết trên thân thể đã ngã xuống. Não bộ hỏi và yêu cầu, bàn tay trả lời và làm theo. Marta nói theo cách khác. Nó đã biết mảnh khốe nhà nghề rồi.

Gìờ tao đi thực hiện thương vụ của con người, lần này mi phải ở nhà đấy nhé, Cipriano Algor nói với con chó vừa chạy đến khi thấy ông tiến lại gần chiếc xe tải. Đương nhiên không cần phải ra lệnh cho Achado lên xe, chỉ cần để mở cửa xe là nó đã có đủ thời gian hiểu rằng ông chủ sẽ không đuổi nó xuống, nhưng nó phải hốt hoảng chạy vội đến nơi là vì sợ bị bỏ lại một mình. Marta đi ra bãi trông để nói chuyện với cha và cùng đi với ông đến tận xe, trên tay cầm một chiếc phong bì đựng các bản vẽ và thư đề nghị, và mặc dù con chó không có ý niệm rõ ràng gì về nội dung và mục đích của chiếc phong bì, nhưng nó quá hiểu cuộc sống, biết rằng khi những người chuẩn bị lên xe thường mang theo đồ vật, và trước khi bước vào xe thường quăng chúng lên băng ghế phía sau. Trí nhớ làm cho Achado nghĩ rằng Marta sẽ đi cùng với người cha trong chuyến xe này. Mặc dù về đây có mấy ngày ngắn ngủi, nó cũng không hề nghi ngờ rằng căn nhà của các người chủ này chính là nhà của mình, nhưng ý thức của nó về sở hữu chỉ mới bắt đầu, chưa cho phép nó khi nhìn ra xung quanh và nói, Tất cả đây là của ta. Hơn nữa, con chó, dù vóc dáng to nhỏ ra sao, dù thuộc giống nào và dù có cá tính ra sao đi chăng nữa thì cũng không bao giờ phát âm ra những từ ngữ khẳng định thô bạo về sở hữu như kiểu nhiều người thường nói, Tất cả đây là của chúng ta, và thậm chí trong trường hợp cụ thể của hai cha con ông thợ gốm và những bất động sản và động sản của chính họ, thì con chó Achado từ đây cho đến mười năm tới cũng không thể tự coi là người chủ thứ ba được. Có lẽ điều lớn nhất mà nó có thể đạt được khi đã là một con chó già nua chỉ là thứ tình cảm mờ ảo là đã được tham gia vào một chuyện gì đó phức tạp đầy mạo hiểm và cũng có thể nói là tham gia vào tổng thể một chuyện có nhiều phần trong đó, mỗi phần là tất cả. Phiêu lưu chính là ý tưởng này, rằng não bộ của con người, về đại thể, có thể lĩnh hội tương đối được, nhưng sau đó mở xẻ ra thì gặp rất nhiều khó khăn, đó cũng là chuyện thường ngày trong các cộng đồng loài chó khác nhau, về mặt quan điểm đơn thuần lý thuyết cũng như về mặt hậu quả thực tế. Dù sao thì bạn cũng đừng nghĩ rằng linh hồn của những con

chó là một áng mây lặng lẽ lướt qua, một buổi bình minh mùa xuân tràn ngập ánh sáng dịu dàng, một hồ nước lặng trong vườn đầy thiên nga trắng đang bơi, bởi nếu là như vậy thì Achado đã không đột ngột kêu rên đến buồn thảm. Còn tôi, và tôi, nó đã muốn nói như vậy. Cipriano Algor không chuẩn bị để trả lời cho nỗi đau giằng xé tâm hồn như thế kia, ông đang lo ngại trước trọng trách phải thực hiện nhiệm vụ đi đến Trung tâm, nên chỉ nói được mấy từ tốt nhất, Lần này thì mi phải ở nhà nhé, cũng may là lúc đó con vật đau khổ kia đã nhìn thấy Marta lùi lại hai bước sau khi trao chiếc phong bì cho cha, thế là Achado hiểu rằng họ không để nó đơn độc ở nhà. Đúng là trong trường hợp mỗi phần tự nó đã là một tổng thể duy nhất, cứ như chúng ta tin rằng mình đã chứng minh $a + b$, hai bộ phận nếu luôn gắn bó với nhau thì sẽ tạo thành một tổng thể khác. Marta mệt mỏi ra dấu hiệu chào từ biệt và quay về nhà. Con chó không đi theo cô ngay tức thì, mà chờ cho chiếc xe, sau khi đi qua dốc xuống quốc lộ rồi mất hút sau căn nhà đầu tiên ở thị trấn. Ngay sau đó, con chó vào trong bếp và thấy cô chủ đang ngồi ngay trên chiếc ghế vẫn ngồi làm việc trong suốt mấy ngày qua. Cô đang lấy mấy ngón tay dụi đi dụi lại hai mắt như để làm dịu cơn đau hay xua bớt đi bóng tối trong đôi mắt. Chắc chắn là ở tuổi còn non nớt này Achado chưa kịp tạo lập được những ý kiến rõ ràng và dứt khoát về sự cần thiết và ý nghĩa của những giọt nước mắt của con người, tuy vậy, đã coi những dịch thủy này như biểu hiện thường xuyên của khối nước kỳ lạ thể hiện tình cảm, lý trí và sự tàn ác vốn làm nên con người, nên nó nghĩ sẽ không phải là một sai lầm nghiêm trọng gì lắm nếu tiến gần đến cô chủ đang khóc và dịu dàng ngả đầu mình vào hai đầu gối của cô. Một con chó nhiều tuổi hơn, nếu cho rằng tuổi tác càng cao thì buộc phải nhận tội cao gấp nhiều lần hơn, phải trơ trẽn hơn mức bình thường, có lẽ đã có thể mỉa mai bình phẩm hành động tỏ tình thân của chú chó non tơ này, nhưng chính khoảng trống của tuổi già đã làm cho nó quên mất rằng trong vấn đề trái tim và tình cảm, cái thái quá bao giờ cũng tốt hơn sự ít ỏi. Lòng đầy xúc động, Marta lấy tay xoa đầu con chó, và vì nó vẫn chưa đi ra lại vẫn tiếp tục chăm chú nhìn nên cô liền lấy bút chì và vẽ lên giấy những nét phác thảo đầu tiên. Lúc đầu, nước mắt làm cho cô nhìn không rõ, nhưng dần dần, cùng với bàn tay đã chắc chắn hơn, đôi mắt đã sáng tỏ hẳn nên nhìn thấy đầu con chó như vừa nổi lên từ một đáy nước ấm

hiện hiện tất cả vẻ đẹp và sức mạnh của nó. Từ hôm nay, Marta sẽ yêu mến Achado như Cipriano Algor yêu mến nó, điều mà chúng ta đã biết quá rõ.

Người thợ gốm đã bỏ lại phía sau thị trấn của mình, ba ngôi nhà lẻ loi bị đổ sập mà bây giờ chẳng ai buồn đến dựng lại, và lúc này ông đang đi ven bờ nông nặc mùi hôi thối, rồi sẽ đi qua những cánh đồng bị bỏ hoang, cánh rừng bị bỏ rơi, đã bao lần ông đi theo con đường này mà hầu như không để ý đến cảnh buồn thảm xung quanh, nhưng hôm nay có hai lý do làm ông lo lắng, lộ ra trong vẻ chán chường trên nét mặt, một trong hai lý do đó chính là thương vụ đòi hỏi hết sức khéo léo ở Trung tâm, đương nhiên lý do này không cần phải giải thích gì nhiều, nhưng lý do khác, mà ta không biết còn ảnh hưởng đến ông bao nhiêu thời gian nữa, đó cũng chính là điều làm cho tâm hồn ông bất ổn nhất, một niềm xúc động thật sức bất ngờ và không thể lý giải được, khi ông đi qua đầu đường nơi Isaura Estudiosa sống, ông muốn đến gần để biết tin tức về chiếc bình xem quá trình sử dụng nó có lộ ra khiếm khuyết gì không, xem nó có bị rò nước ra ngoài không, xem nó có còn giữ cho nước mát được nữa không. Rõ ràng Cipriano Algor không phải mới quen biết người phụ nữ lẳng giềng này từ hôm nay, cũng chẳng phải từ hôm qua, kể ra thì chẳng có ai sống ở trong thị trấn này mà do nghề nghiệp hàng ngày ông không quen biết, và mặc dù chưa bao giờ ông giữ mối quan hệ thân tình theo đúng nghĩa với gia đình này, những người Algor, bố và con gái, đã đi cùng thân nhân nhà họ ra tận nghĩa trang trong đám tang của người quá cố, ông Joaquim Estudiosa, và bà Isaura đã được biết đến bằng chính họ này theo lệ làng. Từ một làng xa xôi hẻo lánh Isaura đã đến lấy chồng ở đây. Cipriano Algor nhớ là mình cũng đã bày tỏ lời chia buồn với bà ấy ngay ở công nghĩa trang, là nơi mà mấy tháng sau hai người lại gặp nhau để trao đổi cảm tưởng và lời hứa hẹn về chiếc bình bị hỏng quai. Đó cũng chỉ là một bà goá nữa trong thị trấn, một người phụ nữ buộc phải mặc đồ tang hết sức nghiêm ngặt trong vòng sáu tháng giậm dũ, rồi sau đó còn thêm sáu tháng để tang nhẹ nhàng hơn, nhưng thế cũng còn là may rồi, bởi vì trước đây, hai kỳ tang này, nghiêm khắc và nhẹ nhàng, đã từng đè nặng lên thân xác và biết đâu đây cả tâm hồn nữa, của người phụ nữ, mỗi kỳ tang kéo dài một năm ròng rã, cả ngày và đêm, đó là chưa kể đối với những bà luống tuổi thì theo phong tục còn phải vận đồ đen cho đến tận ngày cuối cùng của đời họ.

Cipriano Algor tự hỏi không biết trong tiếng khá dài giữa hai cuộc gặp gỡ ở công nghĩa trang đã có lần nào mình được nói chuyện với Isaura Estudiosa hay chưa, và câu trả lời làm chính ông cũng phải ngạc nhiên, Chà, thậm chí mình còn chưa gặp bà ấy lần nào nữa trong suốt thời gian đó, và mặc dù chúng ta đừng lấy làm lạ trước chuyện độc đáo này thì cũng nên biết rằng trong lĩnh vực của những chuyện ngẫu nhiên, dù ở một thành phố mười triệu dân hay ở một làng mấy trăm người thì chuyện gì phải xảy ra vẫn nhất định sẽ xảy ra. Vào lúc này ý nghĩ của Cipriano Algor lại quay về Marta, suýt nữa ông lại đổ lỗi cho con gái về tất cả mọi chuyện viễn vông đang quay cuồng trong đầu mình, nhưng rồi sự công minh, chính đại, lòng tự trọng, tính cảnh giác của ông vẫn thắng thế, Này, mi đừng có mà lẩn tránh, hãy để cho con gái mi được yên, con bé chỉ nói những gì mi thích nghe mà thôi, bây giờ phải biết liệu mi có gì hơn để tặng cho Isaura ngoài chiếc bình kia, và mi cũng đừng quên, xem liệu bà ấy có sẵn sàng nhận những gì mà mi hình dung ra là có thể trao cho bà ấy không, và liệu mi có hình dung nổi cái gì không đã. Cuộc độc thoại bị dừng lại trước rào cản của lý lẽ bác bẻ đó, mà vào lúc này, là không thể vượt qua nổi, và việc ngưng bất ngờ này đã được lý do lo lắng thứ hai tận dụng, mấy bản khoản lo lắng cùng chụm vào một chân duy nhất, hình ảnh những con búp bê bằng đất sét, Trung tâm, viên trưởng phòng cung ứng. Rồi ta sẽ xem vụ việc này kết thúc ra sao, ông thợ gốm nói thảm, ý tứ của câu nói này còn được lặp đi lặp lại nữa, mà cũng có thể dùng đề đề cập vấn đề khá phân khích về Isaura Estudiosa.

Quá muộn rồi, ta đã vượt qua Vành đai Nông nghiệp, hay Vành đai Xanh, như cách gọi cuối cùng người ta cứ muốn dùng lời mỹ miều làm đẹp cho thực tế, một vùng đất phủ đầy băng xin màu bản thiêu, một biển ngập đầy đồ nhựa phế thải, nơi mà những khu nhà kính trồng rau, cao như nhau, trông như những tảng băng trôi, như những quân bài domino không lồ trần trụi không lỗ đục. Ở trong đó không lạnh, ngược lại, những người làm công như một nhóm giẻ rách ướt đầm và bị những bàn tay tàn nhẫn xoắn lại, còn thấy nóng ngọt ngọt. Nếu không cùng nói một lời thì cùng chung một ý nghĩ. Hôm nay chiếc xe không chở hàng hoá gì, Cipriano Algor không còn là thành viên của công đoàn những người bán hàng nữa rồi bởi vì hàng ông sản xuất ra chẳng được ưa chuộng nữa, bây giờ ông chỉ mang theo nửa tá bản

thiết kế do Marta làm để ngay bên cạnh mình, chứ không phải ở hàng ghế phía sau như con chó Achado tưởng tượng, và những thiết kế này là chiếc la bàn duy nhất và hết sức mong manh cho chuyến đi, vốn khởi đầu một cách hạnh phúc khi rời khỏi nhà, mặc dù trước đó, chính người vẽ chúng ra trên giấy đôi lúc đã cảm thấy bị thất bại. Người ta nói phong cảnh chính là tình trạng của tâm hồn, ta thường nhìn phong cảnh với con mắt ở bên trong lòng mình, sờ dĩ như vậy bởi vì các cơ quan nhãn khoa ở bên trong cơ thể thật tuyệt vời, chúng không biết nhìn những nhà máy và những kho hàng này, những cột khói đang nuốt chửng bầu trời, những hóa chất độc hại này, những vũng bùn lầy vĩnh cửu nơi đây, những lớp bồ hóng này, số rác hôm qua quét chồng lên đồng rác của mọi ngày trước, số rác của ngày mai quét chồng lên đồng rác của ngày hôm nay, ở đây có quá đủ những con mắt bình thường ở trên các gương mặt để có thể chỉ bảo cho linh hồn thoải mái nhất hãy nghi ngờ niềm hạnh phúc mà nó tưởng là đang được hưởng.

Vượt qua vành đai Công nghiệp dọc quốc lộ, ngay trên vùng đất hoang do khu nhà ổ chuột chiếm giữ, thấy một chiếc xe tải đã bị đốt cháy. Không có dấu hiệu nào về số hàng hoá mà nó đã chuyên chở, trừ một số thùng cháy xém vút lung tung nhưng không hề có nhãn mác ghi nội dung và xuất xứ của hàng hoá. Hoặc lô hàng đã bị cháy rụi cùng chiếc xe, hoặc người ta đã kịp cứu được hàng trước khi ngọn lửa bốc lên dữ dội. Mặt đất ở xung quanh còn ẩm ướt chứng tỏ lính cứu hoả có đến nhưng nhìn bề ngoài cũng biết họ đã đến muộn, vì chiếc xe tải đã bị cháy hoàn toàn. Phía trước có hai xe cảnh sát giao thông đang đỗ, phía bên kia đường quốc lộ còn có một xe quân sự chở đầy lính. Người thợ gốm giảm tốc độ để nhìn rõ hơn chuyện gì đã xảy ra, nhưng những viên cảnh sát, mặt mày cau có, khó chịu ra lệnh cho ông phải đi ngay, chỉ kịp hỏi có ai bị chết không nhưng chẳng nhận được một câu trả lời nào. Đi tiếp đi, đi đi, họ hét to giục giã và vung mạnh cánh tay. Đến lúc này Cipriano Algor mới nhìn sang phía bên kia đường và thấy những người lính đang đi đi lại lại trong khu nhà ổ chuột. Vì phải cho xe chạy nhanh nên ông không nhìn kỹ được gì thêm, trừ chuyện hình như những người lính đang lừa cư dân ra khỏi nhà. Chắc là lần này những kẻ tham gia vụ cướp không chỉ thoải mái với việc vơ vét hàng hóa. Có thể vì nguyên nhân chưa được rõ, chuyện chưa từng xảy ra trước đây, những kẻ này đã phóng hoả đốt

chiếc xe tải, có lẽ là vì người lái xe đã chống trả thẳng thừng hành vi dùng bạo lực để cướp bóc, hoặc do chính những nhóm có tổ chức ở khu ổ chuột quyết định thay đổi chiến thuật, dù khó mà hiểu được chúng giành được thứ quý quái gì với hành động bạo lực như vậy, một việc làm chỉ đem lại cơ cho những hành động cũng không kém bạo lực của các nhà chức trách, Minh làm sao mà biết được, người thợ gốm nhũ thắm, đây là lần đầu tiên quân đội vào trong khu nhà ổ chuột này, cho đến nay, mọi hành động vậy rập luôn là chuyện của cảnh sát, thậm chí cả ở những khu phố có lực lượng cảnh sát đóng quân, nhân viên cảnh sát đến, có lần thì hỏi dăm ba câu, những lần khác thì không hỏi han gì, bắt đi hai hoặc ba người, và cuộc sống ở đó vẫn tiếp tục cứ như không hề có chuyện gì xảy ra, sớm muộn gì thì những tù nhân kia cũng mất tích. Người thợ gốm Cipriano Algor quên cả bà hàng xóm Isaura Estudiosa mà mình cho chiếc bình, quên cả viên trưởng phòng cung ứng của Trung tâm mà ông không biết liệu có thuyết phục được chuyện chấp nhận những vẽ đẹp nghệ thuật của những con búp bê gốm hay không, tư tưởng của ông thợ gốm vẫn luẩn quẩn với chiếc xe tải bị đốt cháy thành than đến nỗi không còn tí dấu vết gì về số hàng hoá mà nó đã chuyên chở, nếu như trên thực tế nó có chuyên chở gì đó. Có, có chứ, ông nhắc đi nhắc lại mấy từ này giống như ai đó, sau khi bị vấp hòn đá, lùi lại, rồi đi và vấp tiếp với chính hòn đá đó và cứ vấp vấp liên tục như vậy dường như còn chờ một tia lửa bật cháy trong lòng mới nhảy qua, nhưng tia lửa chẳng thấy xuất hiện, Cipriano Algor cũng đã mòn mỏi với ý nghĩ này tới suốt hơn ba cây số đường đi và gần như thôi không nghĩ đến nữa, bà Isaura Estudiosa đang chuẩn bị tranh chấp lãnh địa với viên trưởng phòng, thì bỗng nhiên tia lửa xuất hiện, ánh lửa bùng sáng lên, chiếc xe tải không phải bị những người trong khu ổ chuột đốt mà chính là do các cảnh sát đốt để tạo cơ cho sự can thiệp của quân đội, Ta lấy đầu mình ra đánh cược là sự việc đã diễn ra đúng như vậy, người thợ gốm thắm thì, và lúc đó, ông cảm thấy rất mệt mỏi, không phải vì đã bắt trí óc làm việc quá nhiều mà vì đã tự nhận ra được thế giới là như vậy, rằng điều giả dối thì nhiều mà sự thật thì chẳng có, hay chỉ có dăm ba điều là thật, đúng, đáng lý phải ở đó mà ngược lại mình lại tiếp tục đi, khiến mình không kịp nghĩ về sự thật là chuyện gì đã xảy ra, đáng ra trước tiên ta phải điều tra xem có phải đó là một điều dối trá hay không.

Cipriano Algor liếc nhìn đồng hồ, nếu định xem giờ thì hành động đó chẳng giúp gì được cho ông, bởi vì ngay sau cuộc tranh luận giữa khả năng dôi trá và khả năng sự thật thì dường như ông đang chờ tìm ra kết luận thông qua vị trí của các kim đồng hồ, một góc vuông thì có nghĩa là đúng, một góc nhọn sẽ đặt trước một câu trả lời khôn ngoan là có lẽ, một góc tù là câu trả lời dứt khoát không đúng, một góc phẳng chứng tỏ tốt hơn hết là không nghĩ đến chuyện này nữa. Tiếp theo sau, khi ông lại nhìn mặt đồng hồ, thì chỉ thấy các kim chỉ giờ, phút, giây lại quay đúng như chức năng của chúng, Mình đang đi đúng giờ, ông nói, và chính xác là đi đúng giờ, dù sao đi nữa thì chúng ta luôn đi đúng giờ, đi cùng thời gian, trong thời gian, và không bao giờ chệch thời gian dù ta luôn bị lên án vì chuyện này. Bây giờ ông đã vào trong thành phố, đang đi trên đại lộ dẫn đến mục tiêu, phía trước, nhanh hơn tốc độ của chiếc xe là tốc độ của dòng suy nghĩ, viên trưởng phòng cung ứng, Isaura Estudiosa, người đàn bà đáng thương, đã ở lại phía sau rồi. Phía xa, trên bức tường cao tối thăm ngăn ngang con đường, nhìn thấy rõ một hàng rào trắng thật lớn, hình vuông, nơi có dòng chữ sơn màu xanh dương lấp lánh, *HÃY SỐNG AN TOÀN, HÃY SỐNG TRONG TRUNG TÂM*, ở ngoài cùng bên phải cũng thấy rõ một dòng ngắn chỉ có vài chữ, màu đen, mà đôi mắt cận thị của Cipriano Algor không đọc nổi, mặc dù cũng đáng coi là câu phụ, nếu chúng ta muốn cho là như vậy, của câu chính trên đây, nhưng nó cũng có tính độc lập nhất định, *HÃY ĐỂ NGHỊ THÔNG TIN*, đó chính là lời khuyên. Hàng rào thỉnh thoảng lại xuất hiện, nhắc lại chính những chữ này, chỉ khác nhau màu sơn, thỉnh thoảng còn kèm theo hình ảnh những gia đình hạnh phúc, người chồng ba mươi lăm tuổi, người vợ ba mươi ba tuổi, đứa con trai mười một tuổi, con gái chín tuổi, và còn có, tuy không phải thường xuyên, một người ông, một người bà mái tóc bạc, không có nếp nhăn và không rõ tuổi tác, tất cả buộc phải cười hở hàm răng hoàn mỹ, sáng lấp lánh. Cipriano Algor thấy lời mời này là một điềm báo trước, ông đã từng nghe con rể nhắc đi nhắc lại hàng trăm lần rằng cả nhà sẽ sống ở Trung tâm khi anh ta được cất nhắc làm bảo vệ nội bộ chính thức theo biên chế. Cả ba chúng ta sẽ sống ở một trong trại lính như thế kia, ông nghĩ thầm, như đôi vợ chồng trẻ đã có Marta và người chồng, người ông sẽ là mình, nếu chúng thuyết phục được ta, bà thì không có, đã chết từ ba năm nay rồi, bây giờ vẫn còn thiếu những đứa

cháu, nhưng thay vào đó có thể đưa Achado vào bức ảnh, dù kỳ lạ đến đâu thì một con chó cũng rất phù hợp với một gia đình hạnh phúc, dù phi lý nhưng cũng là một nét tinh tế, là ưu việt của con người. Cipriano Algor quay xe về dãy phố bên phải, song song với Trung tâm, vừa đi vừa nghĩ, không, không thể được, ở Trung tâm người ta không chấp nhận chó và mèo, có lẽ chim trong lồng thì được, những con vẹt, con chim hoàng anh chim kim oanh, những vật nuôi có mỏ, và đương nhiên cả những con cá trong bể nuôi cá cảnh, nhất là những loài cá nhiệt đới, những loại có nhiều vây, mèo thì không, và chó lại càng không được, đó là điều tệ hại cuối cùng, một lần nữa lại phải từ bỏ con Achado, một lần nó bị bỏ rơi đã quá đủ rồi, vào lúc này trong ý nghĩ của Cipriano Algor chẳng hề xuất hiện hình ảnh của Isaura Estudiosa bên tường hàng rào nghĩa trang, sau đó ôm chiếc bình vào ngực, rồi từ cửa ra vào nhà nói lời chia tay, nhưng mọi vật đã xuất hiện thì cũng biến mất, và lúc này ông đã đến trước cửa đi xuống tầng hầm nơi thường giao hàng hoá và cũng là nơi trưởng phòng cung ứng kiểm tra phiếu giao hàng và hóa đơn và quyết định về những thứ sẽ được nhập vào và không được nhập vào.

Ngoài chiếc xe tải đang dỡ hàng còn hai chiếc xe khác đang chờ đến lượt. Người thợ gồm tính rằng, vì không đến giao hàng, theo logic, ông đâu cần phải xếp vào hàng các xe tải làm gì. Vấn đề mà ông mang đến chỉ liên quan trực tiếp đến viên trưởng phòng, không phải thương lượng với những nhân viên cấp dưới và hơn nữa đây là chuyện kín đáo nên chỉ cần đến chỗ quầy và trình bày lý do đến đây làm gì. Ông đỗ xe, cầm giấy tờ và với những bước chân tưởng là mạnh mẽ nhưng ai quan sát kỹ sẽ nhận ra đôi chân run run đã ảnh hưởng đến độ thăng bằng của thân thể ra sao, ông đi qua sàn lát gạch đầy vết dầu cũ và mới cho đến quầy tiếp nhận giấy tờ, ông chào người tiếp tân hết sự nhã nhặn, Xin chào ông, và xin được nói chuyện với ngài trưởng phòng. Người nhân viên mang lời đề nghị bằng miệng đi, ngay lập tức quay lại. Ông ấy đến đây bây giờ, ông ta nói. Phải chờ mười phút mới xuất hiện, không phải ông trưởng phòng như lời đề nghị, mà một trong những vị phó phòng. Cipriano Algor không hài lòng với việc phải trình bày câu chuyện với người, mà nói chung, không có tác dụng gì hơn trong cơ cấu tổ chức và trong thực tiễn là chuyển giấy tờ cho người ở cấp cao hơn. Cũng may là khi người

thợ gốm giải thích đến nửa chừng thì bản thân ông phó phòng hiểu ra rằng nếu nghe tiếp đến cuối câu chuyện này cũng chỉ nhọc thân mà thôi, và rằng dù thế nào đi nữa thì quyết định cuối cùng luôn luôn là của người được bổ nhiệm để làm việc này và, vì lẽ đó thì tốt nhất việc ai người nấy làm. Thật dễ dàng nhận ra rằng với cách hành xử của vị phó phòng là biểu hiện của nỗi bất mãn xã hội. Ông ta đột ngột ngắt lời người thợ gốm, cầm lấy bản đề nghị và những bản vẽ rồi bỏ đi. Mãi mấy phút sau ông ta mới xuất hiện ở chiếc cửa mà ông đã đi vào, từ chỗ đó ra hiệu cho Cipriano Algor tiến lại gần, cũng chẳng cần nhắc lại một lần nữa làm gì rằng, trong tình cảnh đó, đôi chân có xu hướng làm tăng thêm sự run rẩy đã có sẵn trên thân người, và, sau khi bước đi, thì đôi chân mới quay lại đúng nhiệm vụ của mình. Viên trưởng phòng cầm bản đề nghị trên tay phải, những bản vẽ được đặt ngay ngắn trên bàn, trước mặt ông ta, như một bức thư khẩn cầu. Ông ta ra hiệu cho Cipriano Algor ngồi xuống, một phép màu đã cho phép người thợ gốm không nghĩ đến đôi chân nữa và xông ngay vào việc giải thích vấn đề, Xin chào ông, xin ông thứ lỗi nếu tôi đến quấy rầy công việc của ông, nhưng đây là một ý tưởng mà con gái tôi và tôi, thật thà mà nói, thì cô con gái là chính đã nghĩ ra. Viên trưởng phòng ngắt lời, Trước khi ông tiếp tục, thưa ông Algor, tôi phải có trách nhiệm thông báo cho ông biết rằng Trung tâm đã quyết định không mua các sản phẩm ở xưởng gốm của ông, tôi đang nói về chuyện mới đây chúng tôi chỉ tạm đình chỉ mua nhưng nay thì việc chấm dứt mua là quyết định cuối cùng và không thể đảo ngược được nữa. Cipriano Algor cúi đầu, phải hết sức thận trọng trong từng lời nói, dù xảy ra bất cứ chuyện gì thì cũng không thể nói hoặc làm gì để hỏng mất khả năng thương lượng về những con búp bê, vì vậy, ông chỉ nói nhỏ nhẹ, Tôi đã chờ đợi chuyện như thế này rồi, thưa ông, nhưng, xin cho phép tôi được thoải mái một chút, đúng là đau đớn nặng nề, sau bao nhiêu năm được cung ứng mặt hàng này, nay phải nghe từ miệng ông những lời đó, Cuộc sống là vậy mà, ta làm bao nhiêu thứ để rồi phải kết thúc, Cũng có nhiều thứ ta làm để bắt đầu, thưa ông, Nhưng không bao giờ chúng giống nhau được. Viên trưởng phòng ngừng lại, xoay nhẹ các bản vẽ, với dáng vẻ lơ đãng. Con rể ông có đến đây nói chuyện với tôi, Tôi có nhờ nó, thưa ông, chính tôi nhờ nó đấy, để giải toả những nghi ngại của tôi lúc bấy giờ thôi mà, vì lúc đó tôi không biết mình có

thể tiếp tục sản xuất nữa hay không, Bây giờ thì ông đã biết rồi, Vâng thưa ông, tôi đã biết rồi, Ông cũng biết rõ rằng từ xưa đến nay nguyên tắc của Trung tâm, kể cả với mặt hàng cao cấp, luôn luôn là không chấp nhận sự ép hoặc sự can thiệp của những người thứ ba trong mọi hoạt động buôn bán của mình, và nhất là của những nhân viên trong nhà. Thưa ông, đó không phải là việc gây sức ép đâu ạ, Nhưng đó đó là một sự can thiệp, Tôi rất lấy làm tiếc. Một khoảng im lặng nữa, Ta còn phải nghe chuyện gì nữa đây, người thợ gốm xót xa nghĩ thầm. Ông không phải chờ đợi lâu để biết được điều đó, ngay lúc đó viên trưởng phòng mở cuốn sổ theo dõi hàng hoá, đọc lướt qua, xem kỹ một số trang, sau dùng máy tính nhỏ cộng ngay ra một số liệu và cuối cùng ông ta nói, Ở trong kho chúng tôi đang có số lượng hàng rất lớn ở xưởng gốm của ông, hàng đủ loại không thể tiêu thụ được với giá cơ bản, thậm chí với giá thấp hơn giá chúng tôi đã mua, và chúng lại còn chiếm chỗ mà chúng tôi đang rất cần trong kho, vì lý do đó, tôi buộc phải đề nghị ông mang đi trong thời hạn tối đa là hai tuần, sáng nay tôi đã định bảo nhân viên gọi điện báo cho ông biết, Tôi chưa thể hình dung ra mình phải đi bao nhiêu chuyến xe mới chở hết số hàng này, chiếc xe tải của tôi rất nhỏ, Mỗi ngày một chuyến là có thể giải quyết được vấn đề, Thế tôi bán đồ gốm cho ai được bây giờ, người thợ gốm cúi đầu hỏi. Đó là vấn đề của ông, chứ không phải của tôi, Ít nhất bây giờ tôi được phép thương lượng với những thương nhân ở thành phố chứ, Hợp đồng của chúng ta đã hết hiệu lực, ông có thể thương lượng với ai tùy thích, Nếu cần thiết, Đúng thế, nếu cần thiết, một khủng hoảng ở bên ngoài đang rất trầm trọng, ngoài chuyện đó ra, viên trưởng phòng im lặng, cầm các bản vẽ lên, xếp lại, sau đó từ từ mở ra, từng bản một, chăm chú nhìn có vẻ chân thật, cứ như đây là lần đầu tiên ông ta nhìn các bản vẽ này. Cipriano Algor không thể hỏi, Ngoài chuyện đó ra là sao, ông phải chờ, cố nén sự lo lắng, dù sao đi nữa, hay ngay từ đầu cuộc nói chuyện này, viên trưởng phòng vẫn là người quyết định luật chơi, và vào lúc này cuộc chơi hoàn toàn bất bình đẳng, trong đó tất cả mọi chiến thắng đều rơi về một bên và trong cuộc chơi này, nếu cần thì tất cả mọi giá trị của những quân bài sẽ thay đổi tùy theo ý chí của người đang cầm trên tay những quân bài đó, trong trường hợp này là bài K có thể giá trị hơn là bài A và kém hơn là bài Q, hoặc lá bài thấp nhất con tốt đen cũng bằng với lá bài J, mặc dù

vẫn phải thừa nhận rằng với sáu bản vẽ hình đã trình bày, ông thợ gốm cũng có chút lợi thế về số lượng, tuy chỉ như sợi tóc mà thôi. Một lần nữa, viên trưởng phòng gom các bản vẽ lại, để sang bên cạnh một cách vô cảm, và sau khi nhìn lại cuốn sổ theo dõi hàng hóa xong mới nói nốt câu lúc nãy, Ngoài chuyện đó ra, ý tôi muốn nói là, ngoài tình hình bi đát của nền thương mại truyền thống, trong đó mặt hàng đồ gốm cũng đã bị thời gian và những thay đổi về sở thích làm cho mất uy tín, thì đồ gốm cũng đã bị cấm buôn bán ở bên ngoài khu vực mà Trung tâm chỉ định kể cả những sản phẩm đang được đề nghị hiện nay, Thưa ông, tôi cho rằng mình đã hiểu là chúng tôi không thể bán các hình búp bê cho các thương nhân ở thành phố, Ông đã hiểu rõ tôi, nhưng chưa hiểu tất cả, Tôi không hiểu ông sẽ đi đến đâu, Ông không những không thể bán cho họ các con búp bê gốm này, mà cũng không thể bán cho họ bất cứ sản phẩm gốm sắp tới nào, kể cả khi, giả sử có một khả năng vô lý hết sức là họ đặt hàng cho ông nữa, Hiểu đúng ra là kể từ khi các ông quay lại chấp nhận tôi là người cung ứng hàng cho Trung tâm, tôi sẽ không được là người cung ứng hàng cho bất cứ ai khác nữa, Chính xác là như vậy đấy, nhưng vấn đề này không có lý do gì đáng ngạc nhiên cả, xưa nay đó vẫn là quy tắc mà, Dù sao, thưa ông, trong tình trạng hiện nay khi mà một số sản phẩm nhất định không còn được Trung tâm quan tâm nữa thì cũng nên cho nhà cung cấp được tự do tìm các người mua khác, đó mới là công bằng hợp lý chứ. Chúng ta đang ở trên lĩnh vực thực tế buôn bán, thưa ông Algor, những lý thuyết mà không phục vụ cho thực tế và không củng cố cho thực tế thì không có chút giá trị nào ở Trung tâm, và từ bây giờ ông phải biết rằng chúng tôi cũng đủ điều kiện để làm ra các loại lý thuyết, và một số lý luận đó chúng tôi cũng đã tung vào thực tế trong thị trường, tôi muốn nói là, chỉ những lý luận dùng để phê chuẩn và nếu cần, để xoá bỏ những sự việc mà đôi khi trở nên tệ hại. Cipriano Algor tự nhủ thậm chí không nên đáp lại sự thách thức của ông ta. Rơi vào cám dỗ, lời qua tiếng lại đôi co với một vị trưởng phòng, tôi khẳng định, ông phủ định, tôi phản đối, ông đáp lời, thì cũng chỉ đưa đến một kết quả tệ hại mà thôi, không bao giờ ta biết được khi nào một lời bị hiểu lầm và đem lại hậu quả tai hại là làm hỏng hết mọi nỗ lực tinh tế để thuyết phục đối tác, châm ngôn của người xưa đã từng nói, đừng bao giờ chơi trò quả lê với chủ của bạn, ông chủ sẽ ăn quả chín và để cho

bạn quả xanh. Viên trưởng phòng cười nửa miệng nhìn ông nói, Thực tình tôi chẳng biết vì sao mình lại nói tất cả chuyện này với ông, Nói thật, tôi cũng thấy ngạc nhiên đấy, ông ạ, tôi chỉ là một người thợ gôm bình thường, những thứ ít ỏi mà chúng tôi có để bán cho ông chẳng đáng để ông mất bao lòng kiên nhẫn với tôi và không xứng với những suy tư lâu lắc của ông, Cipriano Algor trả lời, và ngay lập tức ông tự cắn vào lưỡi mình, vừa mới tự hứa là không đổ thêm dầu vào lửa cho cuộc nói chuyện vốn đã hết sức căng thẳng này rồi mà, thế mà mình lại tung ra những lời khiêu khích, không chỉ trực tiếp mà còn không đúng lúc nữa cơ chứ. Tự nghĩ để tránh một câu trả lời làm chính mình run sợ, ông đứng dậy và nói, Tôi xin lỗi đã làm mất thì giờ của ông, thưa ông, tôi xin được để lại các bản vẽ cho ông đánh giá, trừ phi, Trừ phi cái gì vậy, Trừ phi ông đã có một quyết định, Quyết định gì, Tôi không biết, thưa ông, tôi không biết được ý nghĩ của ông, Quyết định không đặt hàng cho các ông làm những con búp bê, phải vậy không, viên trưởng phòng hỏi, Vâng thưa ông, người thợ gôm trả lời mà mắt vẫn không rời khỏi đôi tác và trong thâm tâm vẫn tự nguyên rủa mình là ngu ngốc và bất cần, Tôi vẫn chưa đưa ra một quyết định nào cả, Tôi có thể hỏi ông là việc này có lâu không ạ, là vì, như ông đã biết, tình cảnh của chúng tôi, Tôi sẽ quyết định nhanh thôi, viên trưởng phòng ngắt lời, có lẽ ông sẽ nhận được tin ngay trong ngày mai đấy, Ngày mai ư, Vâng, ngày mai, tôi không muốn người ta dị nghị là Trung tâm không cho ông cơ hội cuối cùng, Tôi cho rằng có thể rút ra kết luận về những điều ông vừa nói với tôi là quyết định sẽ tích cực, Có thể là tích cực, đó là tất cả những gì tôi có thể nói được với ông vào lúc này, Xin cảm ơn ông, Chưa có lý do để cảm ơn tôi về bất cứ điều gì cả, Cảm ơn vì niềm hy vọng mà tôi có thể mang về khi ra khỏi đây, đó cũng đã là một điều gì đó rồi đấy ạ, Niềm hy vọng chưa bao giờ đáng tin cả đâu, Tôi cũng nghĩ như vậy, nhưng chúng tôi biết làm gì được đây, chúng tôi phải bám vào một cái gì đó trong những giờ phút khó khăn chứ ạ, Xin chào ông Algor, Xin chào ông. Người thợ gôm túm lấy cái để nắm tay cửa ra vào chuẩn bị đi ra, viên trưởng phòng vẫn còn chuyện gì cần nói với ông, Ông cần bàn cụ thể với ông phó phòng, chính người đã dẫn ông vào đây, về kế hoạch rút hết hàng gôm tồn kho của ông, cần nhớ là ông chỉ có hai tuần để mang đi, cho đến cái đĩa cuối cùng đấy, Vâng, thưa ông. Câu nói, kế hoạch rút hết, không

hợp với miệng một người thường dân, nghe như đang nói về một chiến dịch quân sự hơn là công việc trả lại hàng hoá thông thường hàng ngày, và nếu thực hiện chính xác từng ly từng tí câu nói đó và so sánh vị thế của đơn vị Trung tâm và đơn vị xưởng gốm thì đúng là một cuộc rút lui theo ý trời về chiến thuật để tập hợp lại các lực lượng đang bị tản mát và sau đó, khi thời cơ đến, nghĩa là, khi đề nghị sản xuất búp bê gốm được thông qua, sẽ mở lại cuộc tấn công, sao cơ, ngược lại, có nghĩa là điểm kết thúc của tất cả, thất bại trên khắp các chiến tuyến, cuộc tháo chạy, cảnh mạnh ai nấy chạy. Cipriano Algor nghe viên phó phòng nói một thôi một hồi không ngưng nghỉ và không nhìn thẳng vào mặt ông, Bốn giờ chiều hàng ngày ông phải tự mình làm hoặc nhờ người ở nơi khác đến giúp đỡ, nhân công ở đây không thể làm việc này dù ông có trả thêm tiền cho họ, vừa nghe người thợ gốm vừa tự hỏi liệu mình có nên tiếp tục ở lại đây để chịu cảnh nhục nhã, bị đối xử như một kẻ ngớ ngẩn, một tên vô tích sự nữa hay không, và nhất là trong hoàn cảnh lý lẽ đang thuộc về họ, và rằng đối với Trung tâm mấy cái đĩa bằng gốm thô thiển hoặc những con búp bê nực cười bắt chước hình y tá, người Eskimo và người xứ Lương Hà râu quai nón chẳng hề quan trọng gì, không mấy may quan trọng, hoàn toàn không là cái gì cả, chỉ là con số không, Chúng ta chỉ là như vậy đối với họ, con số không, zero. Cuối cùng ông cũng ngồi lại được trên chiếc xe tải nhẹ của mình, nhìn đồng hồ, còn phải đợi gần một tiếng đồng hồ nữa mới phải đi đón con rể, một ý nghĩ vụt đến trong đầu ông hay là đi vào Trung tâm, đã lâu lắm ông chưa đi vào cửa ra vào dành cho công chúng, dù chỉ vào để nhìn ngắm, hay vào để mua hàng, mua hàng luôn luôn là việc của Marçal làm để tận dụng quyền lợi được giảm giá của nhân viên, và vào chỉ để nhìn ngắm cũng xin miễn nhé, xin lỗi phải nói điều này, rõ ràng ai đó tay không mà đi dạo trong ấy thì chắc chắn sẽ nhanh chóng trở thành mục tiêu chú ý đặc biệt của những người bảo vệ, sẽ có khả năng xảy ra chuyện dở khóc dở cười là chính con rể đến chặn mình lại, Bố ơi, bố làm gì ở đây vậy, bố có mua gì đâu, và ông sẽ phải trả lời, Bố đến khu vực bán bình, lọ, xem có còn trưng bày mặt hàng gốm nào nữa không. Algor, ông đang tưởng tượng, biết chiếc ly được khảm một màu đá thạch anh kia giá bao nhiêu không, đáp, Có, thưa ông, đó là chiếc ly rất đẹp, hiện nay còn rất ít ngành thủ công có thể thực hiện được những công việc tinh tế như thế này,

một sản phẩm hoàn mỹ biết bao, có thể người đại diện của khu vực hàng mỹ nghệ này xúc động trước những lời giải thích uyên thâm của vị chuyên gia, sẽ ngay lập tức khuyên lãnh đạo phòng cung ứng nhập gấp hàng trăm chiếc ly, loại có khảm mẫu đá thạch anh, và thế là trong trường hợp này, chúng ta không còn phải mạo hiểm với những anh hề xiếc, những chú hề và những ông quan Trung Quốc mà mình chẳng hề biết kết cục sẽ ra sao nữa. Cipriano Algor không cần phải tự nhủ trong lòng, Không, bố không đi, từ hơn một tuần nay ông đã nói đi nói lại câu này với con gái và con rể, giờ chỉ cần nói lần cuối cùng là đủ. Khi người thợ gốm, đầu dựa vào tay lái xe, đang chìm đắm trong suy nghĩ mơ mơ màng màng một cách vô ích ấy, thì người bảo vệ canh cửa ra vào cửa đường hầm đã tiến lại và nói, Nếu đã giải quyết xong công việc của mình, thì đề nghị ông đi khỏi đây cho, chỗ này không phải bến đậu xe. Người thợ gốm nói, Tôi biết rồi, mở máy và lái xe đi không nói thêm lời nào nữa. Nhân viên bảo vệ liền ghi số xe lên một tờ giấy, thực ra anh ta chẳng cần làm việc đó, vì đã biết rõ chiếc xe này ngay từ ngày đầu tiên đến canh gác ở đường hầm này, nhưng vẫn cố tình ghi số xe là vì không thích kiểu trả lời cộc lốc, Tôi biết rồi, con người ta, nhất là các vị bảo vệ, phải được tôn trọng, phải được đối xử một cách trọng thị, không nên trả lời, Tôi biết rồi cụt lùn như vậy với họ, đáng lý ông già kia phải nói thêm, Thưa ông, đó là những lời nói đáng yêu và ngoan ngoãn, có thể dùng cho tất cả, thực ra, anh nhân viên bảo vệ kia không thấy tức giận mà chỉ cảm thấy hơi lạ lùng, vì vậy cũng tự nghĩ đáng ra mình cũng đừng nên nói, Chỗ này không phải bến đậu xe, nhất có giọng điệu khinh miệt cứ như mình là ông vua của thế giới, trong khi cái đường hầm bản thủ này là chỗ ra vào thường xuyên hàng ngày của bao nhiêu xe cộ. Anh ta liền xóa số xe kia đi và quay lại chỗ làm việc của mình.

Cipriano Algor tìm một đường phố yên tĩnh để giết thì giờ chờ đợi đến lúc đi đón con rể ở cửa an ninh. Ông dừng xe ở góc phố nơi có thể nhìn ra xa, cách ba dãy nhà dài rộng, thấy được một trong những bức tường cao rộng của Trung tâm, chính là tường bao của khu cư xá. Trừ cửa ra vào thông ra bên ngoài, toàn bộ mặt tiền của bức tường không hề có một lỗ trống nào nữa, một mảng tường hoàn toàn kín mít mà những tấm panô treo ở bên trên quảng bá cho sự an ninh cũng không phải là thủ phạm của việc che hết ánh sáng và

ăn cấp bầu không khí của những người sống ở bên trong. Ngược hẳn với phía mặt tiền nhẵn thín này, bề mặt của phía khác lại lỗ nhố đầy cửa sổ, hàng trăm và hàng trăm cửa sổ, hàng ngàn cửa sổ, luôn luôn đóng kín để chạy máy điều hoà ở bên trong. Rõ ràng là khi ta không biết được chiều cao chính xác của một toà nhà mà lại muốn có khái niệm về kích thước của nó thì thường ta hãy căn cứ vào số tầng, có thể là hai, hoặc năm, hoặc mười lăm hay hai mươi, hay ba mươi, hay bao nhiêu đó, khoảng từ một đến con số vô tận. Toà nhà của Trung tâm không thật nhỏ nhưng cũng không quá to, nó hài lòng với việc trung ra bốn mươi tám tầng lầu trên mặt đường phố và giấu đi mười tầng ở phía dưới lòng đất. Vì Cipriano Algor đậu xe ở chỗ này nên chúng ta có thể bắt đầu kể ra một vài con số chứng tỏ tầm cỡ của Trung tâm, ta hãy nói ngay rằng chiều rộng của mặt tiền nhỏ nhất cũng là gần một trăm năm mươi mét, và mặt lớn nhất là khoảng ba trăm năm mươi mét, đương nhiên không tính đến việc mở rộng được nói chi tiết ở đầu câu chuyện này. Tiến thêm một chút trong việc tính toán và lấy đơn vị tính là chiều cao của mỗi tầng là ba mét, kể cả bề dày của lớp gạch kết nối giữa các tầng, thì ta sẽ có, kể cả mười tầng hầm, chiều cao tổng cộng là một trăm bảy mươi bốn mét. Nếu ta nhân con số này với một trăm năm mươi mét chiều rộng và ba trăm năm mươi mét chiều dài kết quả ta sẽ có, trừ những sai sót, cố ý bỏ qua hoặc nhầm lẫn, một khối lượng là chín triệu một trăm ba mươi lăm ngàn mét khối, thêm bớt dăm khối hoặc dăm điếm gì đó nữa. Trung tâm, không ai là không kinh ngạc khi biết nó, thật sự là to lớn. Và chính ở đó, Cipriano Algor nghiêng răng nói, là nơi mà chàng rể yêu quý muốn mình đến sống, phía sau một trong những cánh cửa sổ không bao giờ mở, người ta nói để khỏi làm đảo lộn bầu không khí đã được điều hoà, nhưng sự thật lại khác, con người có thể tự sát được, nếu muốn, nhưng không phải là nhảy từ độ cao một trăm mét xuống mặt đất, vì quá thất vọng và kích động sự tò mò bệnh hoạn của người đi đường vốn luôn muốn biết lý do tại sao. Cipriano Algor đã từng nói, không phải một mà rất nhiều lần, rằng sẽ không bao giờ đến sống ở Trung tâm, rằng sẽ không bao giờ từ bỏ nghề làm gốm vốn là nghề gia truyền của bố và ông bà để lại, và đến Marta, con gái độc nhất của ông, tội nghiệp cho nó quá, không có cách nào hơn là buộc phải đi theo chồng khi anh ta được vào biên chế chính thức, làm bảo vệ nội bộ, chính Marta, với

lòng hiếu thảo của người con, cách đây hai hoặc ba ngày, cũng đã hiểu được rằng cha là người duy nhất được đưa ra quyết định cuối cùng, mà không bị những người thứ ba nào ép buộc hay dụ dỗ, dù những áp lực này xuất phát từ tình thương yêu của người con hay từ lòng thương trắc ẩn đối với những người già cả. Ta sẽ không đi, ta sẽ không đi, và ta sẽ không đi, dù có chết ta cũng không đi, người thợ gốm lắm bả, nhưng vẫn ý thức được rằng, những lời nói này, tuy rất dứt khoát, rất cương quyết vẫn có thể giả vờ một niềm tin mà trong sâu thẳm của tâm hồn ông không hề cảm thấy, cố che giấu sự mềm yếu trong ông, như lỗ nhỏ không nhìn thấy trên bề mặt nhẵn nhụi của chiếc bình. Rõ ràng đó là lý do tốt nhất, bởi vì khi tiện nhắc đến chiếc bình cũng là dịp hình ảnh Isaura Estudiosa quay lại trong tâm tưởng của Cipriano Algor, và đã xảy ra đúng như vậy, chính ý tưởng này, hoặc sự suy luận, nếu có suy luận diễn ra, như một tia chớp chợt loé lên trong đầu, đã đưa ông đến một kết luận khá lúng túng, được nhắc lại trong mấy lời nhủ thầm hết sức mơ mộng, Như vậy thì mình khỏi phải đến sống ở Trung tâm. Hành động ngược lại của Cipriano Algor sau khi nói thì thậm chí mấy lời trên không cho phép chúng ta được quay lưng lại với sự thật hiển nhiên rằng người thợ gốm rất thích nghĩ đến Isaura Estudiosa nhưng vẫn không tránh được tác động hài hước là ra mặt từ chối chuyện thích thú đó. Rất vô ích nếu ta cứ mất thời gian giải thích tại sao ông ấy thích nghĩ đến bà kia, trong đời có những thứ tự nó giải thích rồi. Một người đàn ông nào đó, một người phụ nữ nào đó, một lời nói nào đó, một thời điểm nào đó, chỉ cần ta nhắc đến là mọi người đã nhận biết đó là gì rồi, nhưng cũng có những thứ khác, thậm chí chính người đàn ông đó, chính người phụ nữ đó, chính lời nói đó, chính thời điểm đó, mà nhìn từ góc độ và với ánh sáng khác lại đem đến sự nghi ngờ và phân tán những dấu hiệu lo lắng, sự hồi hộp kỳ lạ, vì vậy Cipriano Algor bỗng mất hứng thú nghĩ đến Isaura Estudiosa, không phải là vì câu nói kia, Như vậy thì mình khỏi phải đến sống ở Trung tâm, như người ta vẫn thường nói, Hãy cưới bà ấy cho rồi, sẽ có người chăm sóc cho mình, một lần nữa đã chứng tỏ khó khăn nhất đối với một người chính là thừa nhận những điểm yếu của mình và bộc lộ chúng ra. Nhất là khi những điểm yếu ấy bộc lộ ra không đúng thời điểm phù hợp, giống như một trái cây trơ trọi trên cành vì chín muộn hay trái mùa. Cipriano Algor thở dài, sau đó nhìn đồng hồ. Đã đến giờ đón con rể ở cửa dành riêng

cho nhân viên an ninh.

Con chó Achado không thích Marçal. Có bao nhiêu điều cần kể, bao nhiêu đổi thay, bao nhiêu thăng trầm và dững khí đã trải qua trong mấy ngày vừa rồi. Ông Cipriano Algor chẳng còn bụng dạ nào, trong suốt quãng đường từ Trung tâm về xưởng gốm, muốn nói với con rể về sự xuất hiện bí ẩn và cách hành xử độc đáo của chú chó. Với tình yêu đối với sự thật và tính tỉ mỉ, thận trọng của người kể chuyện, ta không thể không nhắc lại rằng tuy trí nhớ còn tốt nhưng người thợ gốm cũng đã có lúc nói về chuyện đó dù không thể nói kỹ được, bởi vì Marçal Gacho, buồn bực một cách chính đáng, đã ngắt lời bố vợ để hỏi vì lý do gì mà ông và cả Marta đã không hề thông báo cho anh ta biết một tí gì những chuyện xảy ra ở nhà, về ý tưởng làm những con búp bê, các bản vẽ thiết kế, việc làm thử các khuôn, Thậm chí dường như con không còn tồn tại trong mắt bố thì phải, anh ta chua chát nói. Bị điểm đúng huyệt vì lời nói này, Cipriano Algor đành lựa lời giải thích rằng vì mọi người căng thẳng rồi trí và vì phải tập trung mọi suy nghĩ trong sáng tác nghệ thuật rồi thái độ bất lịch sự của người nghe máy điện thoại ở Trung tâm mỗi khi có cuộc gọi đường dài của thân nhân những nhân viên bảo vệ khi anh ta đang làm nhiệm vụ, và cuối cùng, cộng thêm bao nhiêu những từ hoa mỹ cùng thái độ mềm mỏng, ông mới kết thúc được bài diễn thuyết. Rất may, việc cả hai người đều nhìn thấy xác chiếc xe vận tải bị đốt cháy đã đánh lạc hướng chú ý của anh con rể ra khỏi câu chuyện có thể dẫn đến mâu thuẫn gia đình, nhưng cũng phải nói trước là nguy cơ này vẫn chưa chấm hết, mặc dù Marçal Gacho vẫn còn có ý định quay lại vấn đề đó khi hai vợ chồng nằm riêng với nhau, trên giường, trong phòng cửa đóng then chốt. Với thái độ thanh thản hiện rõ trên mặt, Cipriano Algor để cho chuyện về hình mẫu bằng đất sét những con búp bê sang một bên để nói với chàng rể nghe những nghi ngờ của mình về vụ hoả hoạn trên, một lập trường mà Marçal Gacho, vẫn đang khó chịu vì bị coi thường trong chuyện gia đình, đã trả lời hơi chút thô bạo trên danh nghĩa quyền và nghĩa vụ công dân, về ý thức đạo đức và sự trong sạch của các lực lượng vũ trang, nói chung, của các

nhà chức trách hành chính và cảnh sát nói riêng. Cipriano Algor nhún vai, con nói thế chẳng qua bởi vì con là nhân viên bảo vệ của Trung tâm, nếu là một thường dân như bố, con sẽ nhìn sự việc theo một cách khác, Việc là nhân viên bảo vệ của Trung tâm không làm cho con trở thành một cảnh sát hay một quân nhân, Marçal trả lời khô khan, Không làm cho con thành những người đó, nhưng cũng gần như vậy, ngay trên ranh giới đấy, Bây giờ bố buộc phải nói cho con biết xem bố có cảm thấy xấu hổ hay không khi một người bảo vệ của Trung tâm ngay đây bên cạnh bố, trong chiếc xe của mình, cùng hít thở bầu không khí với mình. Người thợ gốm không trả lời ngay, ông ân hận vì một lần nữa đã đại dột làm con rể giận dữ, Sao mình lại làm chuyện đó nhỉ, ông tự hỏi thầm, dường như ông cũng đã biết rõ câu trả lời rồi, vì, cái người đàn ông này, cái anh chàng Marçal Gacho đã muốn cướp con gái của ông, thực sự anh ta đã cướp mất khi cưới con bé đó, nó giựt mất con bé mà ông không có cách nào cưỡng lại được. Mặc dù luôn miệng nói là không nhưng chắc chắn cuối cùng thì mình cũng đành phải đi sống chung với chúng ở Trung tâm mất thôi, ông tự nhủ. Rồi ông bắt đầu nói thật chậm rãi, cứ như phải móc từng lời một từ trong miệng ra ngoài, ông nói, Xin lỗi con, bố không hề có ý định làm tổn thương con, hay muốn tò mò khó chịu đối với con, đôi lúc bố không tránh được việc này, cứ như việc đó nó mạnh mẽ hơn ý chí của bố vậy, và cũng đừng hỏi bố vì sao, bố không trả lời đâu, hoặc là bố sẽ phải nói dối con, nhưng mọi việc đều có lý do của nó cả đấy, nếu ta tìm thì luôn luôn tìm thấy ngay thôi, lý do để giải thích bất cứ chuyện gì đều không bao giờ thiếu đâu, thậm chí cũng chẳng thiếu những lý do không chính xác, thời gian chính là thứ luôn thay đổi, người già cũng già đi hàng ngày, hàng giờ, công việc thì vẫn thế, còn chúng ta vẫn chỉ có thể là bản thân mình từ bấy lâu nay, rồi ta bỗng phát hiện ra rằng mình chẳng còn cần thiết gì nữa đối với thế giới, nếu như trước đây có lúc ta thực sự cần cho thế giới, nhưng chỉ cần cho rằng mình là cần thiết thôi dường như cũng đã tương đối đủ rồi, và bằng cách nào đi nữa thì ý nghĩ đó cũng đã mang ý nghĩa trường tồn, trong suốt thời gian cuộc sống của ta, rằng đó là nguyện vọng vĩnh hằng, không gì khác hơn là như vậy. Marçal Gacho không nói gì, chỉ đặt bàn tay trái của mình lên bàn tay phải của bố vợ đang nắm vô lăng chiếc xe. Cipriano Algor nuốt nước bọt khô, nhìn bàn tay mềm mại nhưng

rắn rỏi, hình như đang muốn bảo vệ che chở bàn tay của mình, thấy vết sẹo uốn cong vắt ngang từ bên này qua bên kia, dấu vết của lần bị bỏng tàn nhẫn mà không ai hiểu vì lý do bí ẩn nào đó mà lại không xuyên xuống tận những mạch máu ở phía dưới. Còn non nớt, vụng về, nhưng Marçal Gacho lại muốn ra tay đưa củi vào lò nung, để chứng tỏ mình trước cô người yêu mới chính thức có được mấy tuần lễ, và có lẽ chủ yếu là để chứng tỏ cho người cha của cô ta thấy mình đã thực sự là một người đàn ông, khi mà trên thực tế mới vừa qua khỏi tuổi vị thành niên và điều duy nhất về cuộc sống và về thế giới mà anh ta cần phải biết trong vô vàn những kiến thức phải thông hiểu chỉ là biết yêu thương cô con gái của người thợ gốm. Đối với chàng trai trẻ cũng không khó khăn gì trong việc hình dung ra những tình cảm nhiệt tình của những người thân khi thấy anh kéo từng thanh củi rồi đưa vào trong lò nung, rồi phần thưởng lớn nhất chính là sự ngạc nhiên vui vẻ của Marta, nụ cười hiền hậu của người mẹ, ánh mắt nhìn nghiêm nghị và hoàn toàn đồng tình của người cha. Rồi hoàn toàn bất ngờ, không hiểu vì sao, theo trí nhớ của những người thợ gốm thì chưa bao giờ xảy ra chuyện tương tự, một ngọn lửa mỏng mảnh, mau lẹ và cong queo như lưỡi của con rắn hổ mang từ miệng của lò nung vụt lao ra thổi phì phì và căn không thương tiếc bàn tay của cậu thanh niên lúc đó đang ở rất gần, ngay thơ vô tội chưa kịp đề phòng. Chuyện xảy ra cũng làm cho gia đình nhà Gacho bức bối ra mặt với những người nhà Algor, mà họ coi là những kẻ không những bất cần, vô trách nhiệm, mà còn lợi dụng trắng trợn tình cảm của một đứa trẻ thơ ngây buộc nó phải làm công việc vô ích, theo ý kiến khẳng định của những người nhà Gacho. Không chỉ ở các làng mạc cách xa nền văn minh mới có những đầu óc cổ hủ sinh ra những ý tưởng như vậy. Marta chăm chút chữa chạy cho bàn tay của Marçal, nhiều lần an ủi anh, nhiều lần thổi vào vết thương để làm mát cho nó, đôi trẻ kiên trì giữ vững ý chí sắt đá của mình nên mấy năm sau đó có thể thành vợ thành chồng, mặc dù bố mẹ hai bên không hoà thuận với nhau. Bây giờ tình yêu của hai người như đang nguội ngủ, chúng ta làm gì được đây, có thể đó là tác dụng tự nhiên của thời gian và của nỗi khát khao được sống, nhưng nếu như sự hiểu biết từ ngàn xưa vẫn còn dùng được vào việc gì đó của ngày nay, nếu như nó còn mang lại chút lợi ích gì cho sự ngu dốt của hiện đại, thì ta hãy nhớ đến nó, một cách kín đáo để người ta khỏi cười nhạo quá, đó tức

là câu châm ngôn, trong khi còn cuộc sống là vẫn còn hy vọng. Vâng, đúng vậy, dù tầng mây trên đầu ta có nặng nề và đen đặc cỡ nào, thì phía trên cao bầu trời mãi mãi xanh ngắt, nhưng mưa, mưa đá và sấm chớp luôn rơi xuống những người ở phía dưới, thực sự ta không biết phải nghĩ ra sao khi cần hiểu một cách khoa học tất cả những chuyện này. Bàn tay của Marçal đã được rút lại, đó là thói quen giữa những người đàn ông với nhau, tình thương, sự quý mến thường phải biểu hiện theo kiểu đàn ông, nhanh gọn, ngay tức thì, cũng có người khẳng định rằng đó là vì phái nam hay cả thẹn, có lẽ đúng thế chẳng, nhưng ta cần thừa nhận sẽ đàn ông hơn, theo đúng nghĩa của từ này, nếu Cipriano Algor dừng xe lại để ôm chầm lấy con rể ngay từ đầu và cảm ơn cử chỉ của anh ta bằng những lời duy nhất đáng nói, Cảm ơn con vì đã đặt tay lên tay của bố, đáng ra đó phải là những gì ông cần nói, chứ không nên lợi dụng bầu không khí nghiêm túc này để than thở về quyết định tối hậu của trưởng phòng cung ứng, Con hãy tưởng tượng xem, ông ấy đưa ra thời hạn có mười lăm ngày để lấy ra hết số đồ gốm trong kho, Mười lăm ngày ư, Đúng thế, mười lăm ngày, mà không cho ai giúp đỡ bố, Con tiếc là không thể giúp bố một ngày nào được, Đương nhiên là con không thể giúp bố được, con không có thời gian, hơn nữa, cũng chẳng tốt đẹp gì cho nghề nghiệp của con nếu người ta bắt gặp con đang làm công việc của người phu khuân vác, nhưng điều tệ hại hơn là cả là bố không biết phải giải thoát như thế nào khỏi mớ đồ gốm mà chẳng còn ai muốn mua này nữa, Vẫn có thể bán được một số thứ chứ ạ, Thì những đồ gốm hiện tại vẫn còn ở xưởng cũng đủ để bán rồi, Thế thì phức tạp đấy nhỉ, Rồi ta nghĩ cách xem nào, có lẽ bố sẽ vát chúng ở giữa đường, Cảnh sát không cho phép đâu, Giá đây không phải là chiếc xe tải mà là một chiếc xe tải lớn có bộ phận tự nâng hàng thì mọi việc sẽ dễ dàng hơn biết bao nhiêu, bấm một cái nút điện nho nhỏ và thế là hàng được nâng lên, trong không đầy một phút tất cả đã ở trên thùng xe. Có thể bố trốn tránh được cảnh sát giao thông một, hai lần, nhưng cuối cùng thì vẫn bị bắt quả tang thôi, Một giải pháp khác là tìm một cái hố nào đó, không cần phải thật sâu, chỉ cần rộng, rồi tống hết cả vào đó, con thử hình dung xem cảnh tượng vui biết bao, nếu một ngàn năm nữa chúng ta có thể chứng kiến những cuộc tranh luận nảy lửa giữa các nhà khảo cổ học và nhân chủng học về đồ gốm và lý do cho sự hiện hữu của số lượng tách đĩa, và ý nghĩa sử

dụng của chúng ở một chỗ xa xôi như thế, Bây giờ thì không có người ở, nhưng từ nay cho đến ba ngàn năm nữa thì không có lý gì mà thành phố không phát triển đến tận nơi hiện nay chúng ta đang đi, Marçal Gacho nhận xét, rồi ngưng lại, cứ như những lời vừa nói ra phải được giữ lại và, với giọng nói lưỡng lự của người vừa tìm ra, mà chẳng hiểu vì sao, một kết luận hết sức hợp lý, anh bổ sung, biết đâu trung tâm lan ra tận đây. Biết rõ rằng trong cuộc sống của bố vợ và anh con rể vấn đề Trung tâm khôn khéo đó dẫn dắt họ, cho nên ta cũng lấy làm lạ là câu nhận xét bất ngờ của người bảo vệ Marçal Gacho chỉ lơ lửng ở đó mà không tác động tức thì gì, tức là câu Hoặc là Trung tâm lan ra đây, không trở thành nguyên cớ của một cuộc cãi vã mới, ta không lặp lại những bất đồng đã quá quen thuộc hay những quan niệm buộc tội lẫn nhau mà chẳng ai chịu nghe cả ngoài chúng ta quan sát thấy, lý do mà cả hai đều im miệng chính là những lời nói này, qua miệng của Marçal, trong bối cảnh lúc đó, đúng là một điểm hoàn toàn mới mẻ. Người ta cũng có thể nói không phải là như vậy, mà, có lẽ tôi phải thừa nhận một ngày nào đó trong tương lai, trong quá trình bành trướng lãnh thổ không gì cản nổi sẽ nuốt chửng những vùng nông thôn mà chiếc xe tải đang đi qua lúc này, anh chàng bảo vệ nội bộ Marçal Gacho có ý nhấn mạnh đến sức mạnh bành trướng của cái doanh nghiệp mà mình hiện đóng góp một phần dịch vụ khiêm nhường. Sự lý giải này sẽ được công nhận và chấm dứt vĩnh viễn vấn đề nếu như không có cái khoảng im lặng tĩnh tế kia, nếu như giây phút ngừng suy nghĩ đó không xuất hiện, xin phép được mạo muội đề nghị, một người có khả năng nghĩ theo cách khác. Nếu sự việc diễn ra như vậy, thì cũng dễ hiểu là Marçal Gacho không thể đi tiếp trên con đường đã được mở ra, bởi vì con đường này là dành cho một người không phải là anh ta. Về phía người thợ gốm, ông đã sống bao nhiêu năm đủ để biết rằng cách tốt nhất làm cho bông hoa hồng héo đi là dùng vũ lực bắt nạt của nó phải nở bung ra ngay. Vì vậy, ông đã lặng lẽ giữ những lời nói của con rể trong ký ức của mình và làm như chẳng để ý gì đến tầm quan trọng thật sự của chuyện này. Hai người không nói gì nữa cho đến khi về đến đầu làng. Như lệ thường, khi đón con rể từ Trung tâm trở về, Cipriano Algor thường dừng xe lại trước cửa nhà của hai ông bà thông gia vốn chẳng lấy gì làm thân thiện cho lắm, trong khoảng thời gian vừa đủ để Marçal vào nhà hôn mẹ và bố,

nếu ông ấy ở nhà, hỏi han tình hình sức khoẻ của bố mẹ từ lần gặp trước và quay ra sau khi nói, Ngày mai con sẽ ở lại lâu hơn. Nói chung, chỉ cần năm phút là đủ cho việc biểu lộ tình cảm của người con đối với bố mẹ, những chuyện khác sẽ để dành cho ngày hôm sau, có hôm cùng ăn trưa, có hôm không nhưng hầu như Marta không đi cùng. Hôm nay, tuy nhiên, năm phút đã không đủ, thậm chí mười phút, và mất gần hai mươi phút Marçal mới xuất hiện. Anh nhanh chóng vào trong xe và đóng mạnh cửa. Bộ mặt hết sức nghiêm nghị, gần như tối sầm lại, những biểu hiện cứng cỏi của người lớn tuổi mà những thớ thịt thanh niên của anh chưa được chuẩn bị để diễn tả. Hôm nay con đã ở trong đó khá lâu đấy, có ai bị ốm à, gia đình có chuyện gì ư, ông bố vợ ân cần hỏi, Không ạ, không có gì nghiêm trọng cả ạ, con xin lỗi vì đã làm bố phải chờ hơi lâu, Trông con có vẻ bức bối, Không có gì nghiêm trọng đâu ạ, như con vừa nói ấy mà, bố đừng lo. Gần đến nơi, chiếc xe rẽ quặt sang trái bắt đầu leo dốc dẫn đến xưởng gốm, khi chuyển tốc độ, Cipriano Algor chợt nhớ là mình đã đi qua nhà của Isaura Estudiosa mà chẳng nghĩ ngợi gì về bà ấy, và đúng lúc này, con chó vừa chạy xuống dốc vừa sủa inh ỏi, điều bất ngờ thứ hai mà Marçal Gacho thấy, hay là điều thứ ba, nếu coi cuộc gặp với cha mẹ là điều thứ hai. Con chó này từ đâu ra vậy bố, anh hỏi, Nó xuất hiện ở đây từ mấy ngày hôm trước, bố và Marta để nó ở lại, đó là một con vật dễ thương, bố và Marta đặt tên cho nó là Achado, mặc dù, nếu nghĩ kỹ những người được gặp phải là chúng ta chứ không phải là nó. Khi chiếc xe lên hết dốc và dừng lại, một loạt sự kiện xảy ra cùng một lúc, hoặc cách nhau khoảng thời gian rất ngắn, Marta xuất hiện ở cửa bếp, người thợ gốm và anh bảo vệ nội bộ bước xuống xe, Achado gầm gừ, Marta tiến đến gần Marçal, Marçal đi đến phía Marta, con chó gầm gừ to hơn, người chồng ôm lấy vợ, người phụ nữ ôm chầm lấy chồng, sau đó hai người hôn nhau, con chó ngừng gầm gừ, xông vào cắn đôi ủng của Marçal, Marçal lắc lắc ống chân, con chó không chịu buông tha con môi, Marta hét thật to, Achado, người cha cũng hét to như vậy, con chó bỏ chiếc ủng và định cắn vào mắt cá, Marçal đá nó một cái, có ý đồ nhưng không mạnh lắm, Marta nói, Đừng đánh nó, Marçal phản đối, Nó đã cắn anh, Tại vì nó không quen anh, Bây giờ đến con chó cũng không quen anh, những lời đáng sợ này đã thốt ra khỏi miệng Marçal như tiếng khóc, đau đớn và than thở như thốt ra từ

từng lời, từng chữ trong câu đó, Marta quàng chặt hai tay lên vai chồng, Anh đừng lặp lại những lời này nữa, đương nhiên là người chồng đã không nhắc lại nữa, không cần thiết, có một số chuyện người ta chỉ nói một lần rồi thôi, Marta sẽ còn nghe vọng mãi trong đầu mình những lời nói này cho đến tận ngày cuối cùng của cuộc đời, còn Cipriano Algor, nếu ta muốn biết lúc này ông đang làm gì thì câu trả lời dễ nhất là, Chẳng làm gì cả, nếu rõ ràng là không nhanh chóng ngoảnh mặt đi khi nghe thấy điều Marçal nói thì có thể ông đã làm một việc gì đó. Con chó đã đi về chuồng, nhưng đến nửa đường nó bỗng dừng lại, quay đầu quan sát. Thỉnh thoảng nó lại bật ra tiếng gầm gừ từ trong cuống họng. Marta nói, Nó không biết ôm nhau nghĩa là làm sao, có lẽ nó nghĩ rằng anh đang làm hại đến em đấy mà, nhưng để làm trong sạch bầu không khí, Cipriano Algor lại đưa ra một ý kiến vớ vẩn hơn, Cũng có thể nó hờn giận những bộ đồng phục cũng nên, đã có những trường hợp như vậy rồi đấy. Marçal không trả lời, trong lòng anh hai nỗi niềm đan xen nhau, niềm ân hận vì đã nói ra những lời bộc lộ nỗi đau giấu kín trong tâm khảm bấy lâu nay, và nỗi niềm của linh cảm theo bản năng rằng bằng cách buột miệng nói ra những lời đó có thể làm người khác hiểu rằng anh sắp từ bỏ một con đường để đi theo con đường khác, mặc dù còn quá sớm để biết đi theo hướng nào. Anh hôn lên trán Marta và nói, Anh đi thay quần áo đây. Chiều buông xuống rất nhanh, chỉ không đầy nửa tiếng nữa là trời tối. Cipriano Algor nói với con gái, Bố đã nói với anh chàng phụ trách việc mua hàng rồi, Vì chuyện vớ vẩn của con chó mà con đã quên hỏi bố xem việc thương thảo vừa qua kết quả ra sao, Ông ta nói có lẽ ngày mai sẽ có câu trả lời, Nhanh thế ư, Thật khó mà tin được điều đó, và còn khó hơn nữa là việc nghĩ đến chuyện họ quyết định chấp thuận, ít nhất thì điều mà bố cảm nhận được là mình đã hiểu. Cầu mong là bố cảm nhận không sai. Người đẹp duy nhất không có nhưng mà người bố quen biết chính là con đấy, Bố nói thế nghĩa là sao, à mà tại sao lúc này bố lại nói đến những người đẹp và những chữ *nhưng*, Bởi vì sau một tin tốt lành thường có một tin xấu đi theo, Thế

bây giờ là tin gì vậy, Trong hai tuần tới bố phải lôi đi bằng hết số hàng gồm còn tồn trong kho, Con sẽ đi cùng để giúp đỡ bố, Có mà mơ, nếu Trung tâm chấp nhận đơn đặt hàng cho chúng ta, thời gian ở đây sẽ trở nên quá ít ỏi đấy, phải hoàn chỉnh việc thiết kế các con búp bê, làm khuôn, đúc khuôn,

ché tác hình mẫu, vẽ, đưa gôm vào rồi đưa ra khỏi lò nung, bố muốn được trao lô hàng đầu tiên trước khi chở đi hết hàng tồn kho cũ, đừng để ông ta thay đổi ý kiến, Thế ta làm gì với số hàng cũ này hả bố, Con đừng lo, bố đã thống nhất với Marçal là để chúng ở ngoài đồng, trong một cái hang nào đó, cho mọi người tận dụng. Chuyển đi chuyển lại như thế, phần lớn số hàng chắc là bị vỡ rồi còn gì nữa, Đó là điều chắc chắn. Con chó đến và đưa mũi lên bàn tay của Marta, hình như nó muốn được giải thích về cơ cấu mới của tổ hợp gia đình, như có một thời người ta đưa nhau nói theo một này. Marta trách nó, Nào để xem từ giờ mày sẽ xử sự ra sao, mày phải tin rằng giữa mày và chồng tao, dứt khoát tao chọn chồng. Chiếc bóng duy nhất ở trên mảnh đất, bóng cây dâu đang thu hẹp dần lại để chìm vào trong chiếc bóng sâu rộng hơn của đêm tối đang ập đến. Cipriano Algor nói thì thầm, Phải cẩn thận với Marçal, điều nó vừa nói là một mũi dao găm, và Marta cũng thì thầm trả lời, Phải, đó là một mũi dao găm, đau lắm.

Ngọn đèn trên cửa ra vào được bật sáng. Marçal Gacho xuất hiện trên ngưỡng cửa, đã thay bộ đồng phục bằng một bộ đồ mặc ở nhà thường ngày. Con chó Achado chăm chú nhìn anh, rồi ngẩng đầu tiến lên mấy bước, sau đó đứng sững lại chờ đợi. Marçal tiến lại gần, Chúng mình làm lành với nhau được không, anh hỏi. Chiếc mũi lạnh ngắt lướt nhẹ trên vết sẹo ở tay trái, Chúng mình làm lành với nhau. Ông thợ gôm nói, Xem kia, đúng là bố đã có lý, con chó Achado của chúng ta không thích những bộ đồng phục, Trong cuộc sống tất cả đều mặc đồng phục, chỉ khi nào loã thể hoàn toàn thì thân thể con người ta mới là thường dân, Marçal trả lời, nhưng không còn thấy nét chua chát trong giọng nói nữa. Trong bữa ăn tối họ nói chuyện rất nhiều về việc làm sao Marta có thể nghĩ ra sáng kiến làm các con búp bê, và về những nghi ngại, những lo sợ và những hy vọng đang tràn ngập trong nhà và về nghề làm gôm trong những ngày vừa qua và, khi chuyển qua nói về các vấn đề thực tế, họ cùng tính toán thời gian cần thiết cho từng giai đoạn sản xuất và những yếu tố an toàn tương ứng với từng giai đoạn, khác với cách sản xuất trước đây họ đã từng quen làm. Tất cả phụ thuộc vào số lượng mà họ đặt chúng ta làm, sẽ rất thuận lợi cho chúng ta nếu số lượng vừa phải không nhiều và cũng không ít quá, đại loại như cầu mặt trời cho sân phơi, cầu mưa cho vườn rau ở cái thời mà chưa có nhà kính ấy mà, Cipriano Algor

bình phẩm. Sau khi thu dọn khăn trải bàn ăn, Marta trình bày với chồng các bản vẽ mà mình đã làm, các dự định, các thực nghiệm màu sắc, cuốn sách bách khoa toàn thư cũ mà từ đó mình phóng tác ra các hình mẫu, thoáng nhìn thấy quá ít việc làm cho một niềm mong ước quá lớn lao, nhưng cần phải hiểu rằng trong cuộc hành trình trên đại dương cuộc đời, một bước ngoặt thích hợp của những người này có thể là bão táp của những người khác, tất cả tùy thuộc vào độ mớm nước của con thuyền và tình trạng của những cánh buồm. Trong phòng ngủ, cửa đóng then cài, Marçal trầm nghĩ không cần phải yêu cầu Marta giải thích tại sao đã không thông báo cho mình biết về ý tưởng làm những con búp bê bằng gốm, trước hết bởi vì việc này như nước chảy qua cầu nên cũng đã cuốn theo mọi rác rưởi và nổi bực bội, thứ hai, bởi vì trong lòng anh đang nung nấu những lo lắng nghiêm trọng hơn nhiều so với nỗi uất ức vì cảm thấy hay tưởng là bị coi thường. Những lo lắng nghiêm túc hơn và không kém phần khẩn cấp. Khi một người đàn ông trở về nhà với vợ sau mười ngày chịu đựng thiếu thốn tình cảm, lại còn trẻ trung như Marçal, hoặc có thể lớn tuổi hơn, nhưng nếu tuổi tác chưa đến mức quật đở ham muốn tình yêu, thì điều tự nhiên chính là anh ta muốn làm thỏa mãn ngay tức thì mọi rung động của cảm xúc, để việc tâm sự làm sau. Nói chung, những người phụ nữ lại không nhất trí với cách này. Nếu thời gian không đặc biệt eo hẹp, nếu ngược lại, Đêm nay là của hai ta, và ai nói đêm nay cũng có thể nói chiều nay hoặc sáng nay, điều chắc chắn là người phụ nữ thích chuyện làm tình phải được bắt đầu với cuộc tâm tình từ tốn, không vội vã, và nếu được thì phải hoàn toàn không có ý nghĩ có sẵn như con quay kêu ì ầm trong đầu người đàn ông. Như một chiếc bình sâu đang dần dần được đổ nước vào, người phụ nữ từng bước tiến đến người đàn ông, hoặc, có lẽ nói thật chính xác, từ từ làm anh ta tiến gần lại, cho đến khi nhu cầu khẩn thiết của người này gặp nỗi khát khao của người kia, không thể trì hoãn được nữa, làm cho dòng nước tràn đầy cùng lúc trong tiếng reo ca. Tuy nhiên cũng có những ngoại lệ, như trong trường hợp Marçal mà, dù rất muốn đẩy Marta xuống giường, nhưng cũng chẳng thể làm được trong khi chưa dốc ra bằng hết chiếc bao nặng đầy những âu lo, không phải từ Trung tâm, không phải từ cuộc nói chuyện với bố vợ suốt dọc đường về, mà từ nhà của bố mẹ mình. Lần này cũng thế, những lời nói đầu tiên vẫn là của Marta. Có thể là con chó

không quen anh, Marçal ạ, nhưng vợ anh thì quen anh quá rồi, Anh không muốn nói đến chuyện này, Chúng mình cần phải nói về cái làm ta đau, Anh đã là kẻ ngu xuẩn và bất công, Chúng ta hãy bỏ cái gọi là ngu xuẩn sang một bên, bởi vì anh chẳng hề ngu tí nào, chỉ nói đến cái gọi là bất công, Anh đã thừa nhận điều này rồi mà, Anh cũng không phải là người bất công, Thôi đừng phức tạp hoá mọi chuyện lên nữa đi nào, Marta, chuyện gì đã qua thì cho qua luôn, Những chuyện tưởng đã qua mà thực ra là những chuyện duy nhất sẽ không bao giờ qua, những người bất công chính là chúng em, Chúng em là ai vậy, Là bố và em, nhất là em, bố có người con gái đã có chồng và bố sợ mất em mãi mãi, và ông không cần lý giải gì thêm. Thế em thì sao, Em là người chẳng cần lời biện bạch, Vì sao, Tại vì em yêu anh, và đôi lúc, quá nhiều lần là đằng khác, em cứ có cảm tưởng mình đã lãng quên, hoặc mình bị lãng quên, rằng anh là một con người cụ thể, hoàn thiện như chính con người của anh, rằng tình yêu mà em có được không phải là nhờ người từng thoả mãn với thứ tình cảm mù mờ rồi dần dần đành chấp nhận như sự an bài của số phận, mà nhờ khởi đầu từ sự thiếu thốn tình yêu. Hôn nhân chính là như vậy đấy, người ta sống như vậy mà, em hãy để ý đến bố mẹ anh mà xem, Em còn một thiếu sót nữa, Thôi xin em đừng nói nữa, Chúng ta phải đi đến cùng chứ, anh Marçal à, bây giờ chúng ta đang đi đến cùng, Xin em đừng nói nữa, Marta ạ, Anh không muốn em tiếp tục nói bởi vì anh đã đoán được điều em định nói với anh chứ gì, Thôi xin em, Khi anh nói đến những con chó cũng không quen biết anh, tức là anh ngụ ý vợ anh không những không quen biết anh mà lại còn không thèm làm gì để quen biết anh, thôi ta cứ nói là hầu như không làm gì, Không đúng thế đâu, em quen biết anh mà, không ai biết anh hơn em, Em chỉ đủ biết hiểu được ý nghĩa của những lời anh nói mà thôi, nhưng em không thông minh hơn bố được, người đã nhanh chóng hiểu ngay những lời nói đó như em đã hiểu, Riêng giữa hai vợ chồng mình, người đã trưởng thành chính là em, còn anh thì vẫn chỉ là một đứa trẻ con, Có lẽ anh đã có lý, ít nhất thì anh cũng đã thấy em nói đúng, nhưng cả cái người trưởng thành kỳ diệu là em và cả người vợ hết sức khôn ngoan của Marçal Gacho đều không đủ khả năng hiểu được, đáng ra phải hiểu mới đúng, con người đã nói một cách đơn giản và trung thực mình là một đứa trẻ con, Không phải lúc nào anh cũng như vậy, Đương nhiên không phải lúc nào

anh cũng như vậy, nên đã đến lúc em phải làm hết sức mình để hiểu đúng con người anh, và có thể đã đến lúc rút ra kết luận rằng ở anh, dù sao đi nữa thì là trẻ con cũng là hình thức khác của việc là một người lớn đã trưởng thành, Nếu chúng ta cứ tiếp tục nói chuyện như thế này thì anh cũng chẳng hiểu nổi mình là ai nữa mất, Có thể bố em sẽ nói với anh rằng đó là một trong rất nhiều việc thường xảy ra với chúng ta trong đời, Anh thấy hình như mình bắt đầu thông cảm với bố rồi, Không biết anh có hình dung nổi hay không rằng điều này đã làm cho em cảm thấy hạnh phúc biết bao. Marta cầm hai tay của Marçal và đưa lên môi hôn, sau đó áp chặt chúng vào ngực mình. Thỉnh thoảng, cô nói, chúng mình nên trở về với một số cử chỉ âu yếm của ngày xưa, Em biết gì về những chuyện này, em đâu có sống ở thời đại hôn tay và kính cẩn như vậy đâu, Em đã đọc trong sách, thì cũng giống như đã từng sống ở thời đó vậy, dù sao thì không phải chuyện hôn tay và thái độ thành kính là điều em đã nghĩ đến, Đó là những phong tục tập quán khác, chúng ta không còn làm theo cách cảm nhận và chia sẻ với nhau nữa rồi, Có lẽ anh sẽ cảm thấy hơi lạ lùng nếu em nói ra sự so sánh này, đối với em mọi cử chỉ đều là những nét vẽ của cơ thể người này lên cơ thể người kia. Lời mời khéo đã được đưa ra, nhưng Marçal vẫn tảng lờ như không hiểu, mặc dù anh biết đã đến lúc phải kéo Marta về phía mình, phải xoa tóc cô, phải hôn lên mặt cô, lên mi mắt, thật nhẹ nhàng, cứ như trong lòng ta chưa cháy lên một niềm ham muốn, cứ như ta vẫn còn đang lơ đãng, sẽ sai lầm nếu nghĩ như vậy, trong những trường hợp như thế này điều xảy ra phải là niềm ham muốn sẽ chiếm trọn thân thể và hoàn toàn làm chủ nó, xin cáo lỗi nhà duy vật và người theo thuyết đối chiếu thực dụng nhé, cái lòng ham muốn này nó như một thứ dụng cụ đa năng, vừa dùng để đẻo gọt vừa có thể mài nhẵn, vừa mạnh mẽ trong dâng hiến cũng như trong tiếp nhận, rất tỉ mỉ trong đếm cũng như trong đo, mãnh liệt để lên cũng như để xuống. Anh làm sao vậy, Marta hỏi, bỗng nhiên thấy toàn thân mình cứng đờ. Không có gì quan trọng đâu em ạ, chỉ là đôi ba chuyện khó chịu tí chút thôi, Khó khăn trong công việc ư, Không, Thế thì cái gì, Thời gian chúng mình ở bên nhau thì quá ngắn ngủi, thế mà người ta cứ muốn xía vào cuộc sống của chúng mình nữa chứ, bực thật, Chúng mình có sống kín mít như trong hũ nút đâu, Anh đã tạt qua nhà bố mẹ, Có tai nạn gì xảy ra hả anh, có chuyện rắc rối gì à.

Marçal lắc đầu và nói tiếp, Lúc đầu bố mẹ tỏ ra rất quan tâm hỏi bao giờ anh được vào biên chế chính thức của ngạch bảo vệ nội bộ, và anh trả lời rằng chưa, rằng cũng chưa có lý do chắc chắn nào khẳng định chuyện đó sẽ xảy ra, Gần như chắc chắn mà, Ủ, gần như chắc chắn, nhưng phải tóm được chim trong tay mới chắc, Chim còn đang bay, và rồi sao hả anh, Bố mẹ nói vòng vo một hồi và anh thì không hiểu bố mẹ định nói gì, mãi đến khi bố mẹ nói ra một ý tưởng vĩ đại, Thế ý tưởng vĩ đại đó là gì hả anh, Đó chính là việc bố mẹ đang dự tính bán nhà và đến sống với chúng ta, Với chúng ta ư, ở đâu, Ở Trung tâm, Em không nghe nhầm đấy chứ, bố mẹ anh muốn đến sống ở Trung tâm, cùng chúng ta ư, Đúng như vậy, Thế anh, anh đã nói gì với bố mẹ, Lúc đầu anh nói với bố mẹ rằng còn quá sớm để suy nghĩ về chuyện này, nhưng bố mẹ bảo rằng việc bán nhà cũng chẳng phải một sớm một chiều là xong, chỉ sau khi anh và em đã an cư rồi bố mẹ mới đi tìm người mua nhà, Thế anh nói gì với bố mẹ, Để thủ tiêu luôn chuyện này nên anh vội nói với bố mẹ rằng chúng mình đã có ý định đem bố em cùng đi khi chúng mình dọn nhà lên đó vì không nỡ để ông sống một mình ở đây, nhất là khi lúc này xưởng gốm đang trong thời gian khủng hoảng, Anh nói chuyện đó với bố mẹ anh à, Ủ, nhưng hai ông bà chẳng để ý gì đến lý do, chỉ một lúc sau đã gào khóc, anh nói là mẹ anh khóc lóc, còn bố anh thì không phải là người hay mũi lòng mau nước mắt, ông chỉ phản đối và văng tục, rằng anh là thứ con cái gì mà chỉ biết lo cho những người không chung một huyết thống, quên cả những nhu cầu của song thân phụ mẫu mình, bố mẹ nói đúng những từ đó, song thân phụ mẫu, anh cũng chẳng biết ông bà đã lòi đâu ra mấy từ đó nữa, và rằng bố mẹ chưa bao giờ hình dung ra sẽ có ngày phải nghe từ chính miệng anh những lời từ chối yêu cầu của những người đã sinh thành và nuôi dưỡng, giáo dục anh rằng đúng là khi lấy vợ lấy chồng thì con cái phải xa bố mẹ, nhưng ông bà không thể chấp nhận được sự coi thường, và thế thì từ nay anh cũng khỏi phải bận tâm làm gì nữa, rằng bố mẹ chưa đến mức phải đi ăn mày ngoài đường xó chợ đâu, nhưng anh đừng quên rằng nỗi ân hận trước sau gì cũng đến, nếu không ở trên đời này, thì sẽ đến sau khi chết, và lúc đó còn tệ hại hơn nhiều nữa, và rằng cầu trời anh sẽ không bao giờ có con để trừng phạt cho tội vô nhân đạo mà anh đang đối xử với chính ngay bố mẹ mình. Đó là câu nói cuối cùng ư, Anh không nhớ liệu đó có phải

là câu nói cuối cùng không, anh đã quên một số câu rồi. Đáng lý anh phải giải thích cho bố mẹ là đừng lo lắng làm gì, vì anh biết rất rõ là bố mẹ không hề muốn sinh sống ở Trung tâm, Đúng, anh biết rõ điều này nhưng không muốn nói ra làm gì, Tại sao, Sẽ làm cho bố mẹ nghĩ rằng họ là những người duy nhất chiếm lĩnh mảnh đất ấy, Nếu bố mẹ anh cứ tiếp tục yêu cầu thì anh chẳng còn cách nào khác đâu, Điều đó đủ để anh không chấp nhận việc được thăng chức vào biên chế chính thức nữa, chỉ cần tìm được lý do thuyết phục được Trung tâm nữa thôi, Em ngờ rằng anh không thể tìm được có nào hết. Hai người ngồi trên giường, có thể sờ được vào người của nhau, nhưng giây phút âu yếm vuốt ve nhau đã qua mất rồi, hình như đã đi khỏi nơi này rất xa rồi, giống như thời của hôn tay và kính cẩn cúi mình, hoặc thậm chí cũng như giây phút nọ khi đôi bàn tay của người đàn ông được đưa lên môi hôn rồi sau đó được ôm ấp bầu vú của người phụ nữ cũng đã qua lâu lắm rồi. Marçal nói, Anh biết là một người con trai không nên đưa ra những lời tuyên bố này, nhưng sự thật là anh không hề muốn sống chung với bố mẹ mình, Tại sao vậy, Vì không bao giờ anh và bố mẹ hiểu nhau, anh không hiểu bố mẹ và bố mẹ cũng chẳng hiểu anh, Nhưng đó là bố mẹ anh cơ mà, Đúng, đó là bố mẹ của anh, một tối nọ họ lên giường và bỗng nổi cơn thèm khát, thế là sinh ra anh, anh nhớ là hồi còn bé đã từng nghe hai người nói, giống như người ta kể chuyện tiếu lâm để mua vui vậy, rằng hôm đó bố say rượu, Tất cả chúng ta đều sinh ra từ chuyện đó, có rượu hay không có rượu, Anh thừa nhận đó là việc đã bị nói phóng đại lên một chút, nhưng anh tự thấy kinh tởm khi nghĩ rằng bố sinh ra anh trong tình trạng say rượu, cứ như anh là con của một người đàn ông khác, cứ như cái người đáng lý phải là bố anh lại không thể làm được việc đó, vị trí của ông đã bị người khác chiếm mất rồi, và hôm nay anh đã nghe chính cái người khác này nói cầu trời trừng phạt anh không có con cái gì nữa, Đó chắc là không phải điều bố anh đã nói đâu, Nhưng chính xác là điều ông đã nghĩ. Marta nắm chặt bàn tay trái của Marçal trong hai tay mình và nói thì thầm, Tất cả những người bố người mẹ đều đã từng là những đứa con, rất nhiều người con lại trở thành bố mẹ, nhưng một số lại cứ quên mất là mình đã từng là con, còn những người con thì không ai giải thích cho họ hiểu được rằng họ cũng sẽ trở thành bố mẹ, Không dễ để hiểu như vậy đâu, Ngay cả em cũng chẳng hiểu thấu chuyện này, nó bật phát xuất

hiện trong đầu thôi, anh đừng để ý đến nó làm gì, Chúng mình đi ngủ đi, Nào đi ngủ. Họ cởi quần áo rồi nằm lên giường. Thời khắc vuốt ve âu yếm đã trở lại trong phòng ngủ, nó xin lỗi vì đã ở bên ngoài phòng quá lâu, không tìm được lối đi vào, nó biện bạch như vậy, và bỗng nhiên như vãn hay xảy ra ở mọi thời khắc, thời gian vuốt ve yêu đương đã biến thành bất tận. Mười lăm phút sau, khi hai thân thể vẫn còn quấn chặt lấy nhau, Marta thì thầm, Anh Marçal ơi, Gì cơ, Marçal hỏi trong cơn ngái ngủ, Em đã chậm mất hai ngày rồi.

Trong không gian tĩnh mịch thăm kín của căn phòng ngủ, giữa những tấm khăn trải giường nhàu nhĩ vì cuộc vật lộn yêu đương mới xảy ra tức thì, người đàn ông nghe thấy vợ thổ lộ là vòng kinh nguyệt của mình bị chậm mất hai ngày, và tin này làm anh ngỡ ngàng và vô cùng kinh ngạc, một *fiat lux*^[7] thứ hai trong thời đại mà tiếng Latin không còn được sử dụng nữa, một người lang thang, vô định không có ý niệm mình đi đâu, và vì vậy giật mình lo sợ. Marçal Gacho, mà mới một giờ trước đây, khác không lâu đến như vậy, khi than vãn vì bị cảm thấy bị bỏ rơi, chuyện hiếm hoi trong giới đàn ông, đã thú nhận mình chỉ là một đứa trẻ con, thế mà, cuối cùng, dù chưa hình dung ra, từ cách đây mấy tuần lễ đã là người cha của một đứa con còn trong trứng, điều đó một lần nữa chứng tỏ rằng đừng bao giờ chúng ta được quá tin vào ý nghĩ mình là người thế này thế nọ, bởi vì, vào lúc đó, có thể ta đã là một người khác mất rồi, gần như tất cả những gì Marta và Marçal nói với nhau trong đêm đó, trước khi lăn ra ngủ vì quá mệt mỏi, đều đã ghi lại trong hàng ngàn hàng vạn câu chuyện vợ chồng với con cái, nhưng sự phân tích cụ thể trong tình huống cụ thể mà đôi vợ chồng này đang trải qua phải xem xét đến một số vấn đề riêng biệt của họ, ví như vấn đề Marta ít có khả năng tiếp tục chịu đựng được công việc nặng nhọc của nghề gồm, và lúc này chưa thể có giải pháp nào, bởi vì chuyện này còn phụ thuộc vào việc thăng chức đang được khát khao hy vọng, vào mối nghi ngại không biết liệu đứa bé sẽ được sinh ra trước hay sau khi hai vợ chồng chuyển đến sinh sống ở Trung tâm. Về vấn đề đầu tiên trong số những vấn đề kia, Marta không tin rằng người mẹ quá cố của mình, bà Justa Isasca, vốn làm việc cật lực không nghỉ ngơi đến ngày cuối cùng của cuộc đời, lại có thể quyết định tận hưởng món quà là được nghỉ ngơi hoàn toàn chỉ vì đang mang thai. Chính em có thể minh chứng cho điều này nếu như khôi phục lại được trí nhớ của chín tháng sống bên trong người mẹ. Làm gì có chuyện một thai nhi trong bụng mẹ lại biết được mọi chuyện xảy ra ở bên ngoài, Marçal vừa ngáp vừa đáp lại, Cứ cho là đúng như thế nhưng chí ít anh cũng phải thừa nhận rằng đương

nhiên đưa bé hoàn toàn có thể hiểu những gì xảy ra bên trong thân thể của người mẹ, theo ý kiến của em, vấn đề ở trong trí nhớ. Ấy thế mà chúng ta chẳng nhớ được ngay đến nỗi đau mà mình phải chịu đựng trong quá trình sinh ra, Có lẽ chính ở đó là nơi chúng ta đã mất trí nhớ đầu tiên trong những trí nhớ của mình đấy, Em đang tưởng tượng hơi nhiều, thôi hôn anh đi nào. Trước khi có chuyện nói chuyện tình tế và nụ hôn kia, Marçal đã kịp bày tỏ ước mong cháy bỏng của mình là được chuyển lên sinh sống ở Trung tâm trước khi sinh con, Em sẽ được chăm sóc về y tế tốt hơn nhiều so với tưởng tượng của em đấy, ở đó sẽ chẳng có cái gì giống những thứ mà em đã thấy, gần hoặc xa, trong lĩnh vực thuốc men cũng như trong lĩnh vực giải phẫu, Làm sao anh có thể biết được tất cả chuyện này khi mà anh chưa từng ở trong bệnh viện của Trung tâm, thậm chí có lẽ anh chưa hề bước chân vào đến đó nữa, Anh quen một người đã từng phải nằm viện, ông ấy là cấp trên của anh, khi nhập viện ông ta gần như sắp chết và khi ra viện đã thành một người mới khác hẳn, thậm chí nhiều người ở ngoài cũng chạy chọt để được vào nằm trong bệnh viện đó, nhưng nguyên tắc không nhận người ngoài là bất di bất dịch, Nghe anh nói người lạ cứ tưởng là trong Trung tâm chẳng có ai bị chết cả đâu nhỉ, Có người chết, đương nhiên rồi, nhưng tỷ lệ chết thấp hơn, Đó là một lợi thế, không còn nghi ngờ gì nữa, Em sẽ thấy rõ khi chúng mình đến sống ở đó, Em sẽ thấy rõ cái gì nào, sẽ ty ty lệ người chết thấp hơn, anh định nói thế phải không, Anh đâu có nói về cái chết, Đúng là anh có nói về cái đó mà, Anh chẳng hề quan tâm tí gì về cái chết cả, anh đã nói về em và về con của chúng ta, về bệnh viện mà em sẽ có, Nếu như việc bổ nhiệm của anh không quá muộn, Nếu trong vòng chín tháng mà họ không nâng bậc cho anh vào biên chế chính thức thì họ sẽ chẳng bao giờ làm việc đó nữa đâu, Hãy hôn em đi, chàng bảo vệ nội bộ ạ, và chúng mình đi ngủ nhé, Hãy nhận nụ hôn của anh đây này, nhưng còn một vấn đề nữa mà chúng ta phải nói với nhau, Vấn đề gì vậy, Rằng từ nay trở đi em phải bớt làm việc trong xưởng gôm và trong hai hoặc ba tháng nữa em phải chấm dứt hoàn toàn công việc này, Anh tưởng là bố em có thể một mình làm được việc này ư, nhất là nếu Trung tâm chịu chấp nhận giao cho chúng ta làm các hình người bằng gôm, Phải thuê người đến giúp bố em, Anh quá biết đó là một bước đi thất bại, chẳng ai muốn làm việc trong xưởng gôm đâu, Thế tình

trạng của em, Tình trạng của em thì sao nào, mẹ em vẫn làm việc khi mang thai em cơ mà, Làm sao em biết được điều đó, Em nhớ lại mà, Cả hai bật cười, sau đó Marta đề nghị Trước mắt chúng mình khoan nói chuyện này với bố em nhé, ông sẽ rất vui, nhưng tốt nhất là ta đừng nói với ông vào lúc này, Tại sao vậy, Em không biết, có quá nhiều chuyện đang luẩn quẩn trong đầu ông rồi, Xưởng gốm ư, Xưởng gốm chỉ là một trong những chuyện đó, Trung tâm ư, Trung tâm cũng thế, có được sản xuất hay không những bức tượng nhỏ bằng gốm, số hàng tồn kho phải lấy ra khỏi kho, còn những vấn đề khác nữa, câu chuyện về một chiếc bình bị rơi mất quai, là một ví dụ, mà em sẽ kể cho anh nghe sau. Marta là người đầu tiên ngủ lịm đi, Marçal không còn giật mình lo sợ nữa, nói chung anh cũng đã biết được đường hướng mà mình sẽ đi sau khi sinh con, và gần nửa tiếng đồng hồ sau, khi mà những ngón tay bằng hơi của giấc ngủ chạm vào người, anh đành để nó cuốn đi trong tâm trạng bình yên, không hề chống lại, ý nghĩ tinh táo cuối cùng của anh là phải hỏi xem có phải Marta thực sự đã nói về một chiếc quai của cái bình bị rơi ra đúng không, Dở dãn thật, có lẽ mình nằm mơ, anh tự nhủ. Anh là người ngủ ít hơn, nhưng là người đầu tiên tỉnh dậy, ánh nắng ban mai lọt qua song sắt cửa sổ. Thế là mi sẽ có con, anh tự nhủ trong lòng, rồi nhắc lại, một đứa con, một đứa con, một đứa con. Sau đó, kích động vì sự tò mò không chủ định, gần như là ngây thơ, nếu như vẫn còn sự ngây thơ ở chỗ này trên thế gian mà ta vẫn gọi là chiếc giường, anh nâng chiếc chăn lên để ngắm nhìn thân thể của Marta. Cô đang nằm co hai đầu gối lên hướng về phía anh. Phần dưới chiếc áo chùng cuốn lại ngang trên thắt lưng, màu trắng ngần của làn da bụng chỉ ẩn hiện thấp thoáng giữa ánh tranh tối tranh sáng và hoàn toàn biến mất ở khu tối đen của âm hộ. Marçal buông chiếc chăn xuống và cảm thấy rằng cái thời khắc âu yếm mân mê vẫn chưa đi khỏi đây, vẫn đứng sừng sững trong phòng ngủ suốt đêm, và còn tiếp tục đứng đó, chờ đợi. Có lẽ bị luồng khí lạnh chui qua tấm chăn và vải trải giường mơn man nên Marta thở dài và thay đổi thế nằm. Tựa như con chim nhẹ nhàng bay xung quanh một nơi để lựa chọn tổ ấm đầu tiên, bàn tay trái của Marçal, nhẹ nhàng, chỉ lướt nhẹ trên làn da bụng của vợ. Marta mở mắt và thở dài, sau đó tinh nghịch nói, Xin chào buổi sáng, thưa ông bố, nhưng lời nói của cô bỗng thay đổi đột ngột vì cô vừa nhận ra rằng hai người không đơn độc ở trong phòng ngủ. Cái

thời khắc âu yếm mân mê đang len lỏi giữa hai người, luồn vào lớp chăn trải giường và tấm chăn đắp, nó không biết nói to lên điều mình muốn, nhưng ý chí tự nguyện cũng đã làm nó hài lòng sung sướng lắm rồi.

Cipriano Algor đã đi thơ thẩn bên ngoài nhà. Ông ngủ chập chờn với ý nghĩ liệu hôm nay có nhận được câu trả lời của viên trưởng phòng cung ứng hay chưa, và câu trả lời sẽ ra sao, tích cực, tiêu cực, dè dặt, trì hoãn, nhưng điều làm ông mất ngủ hoàn toàn suốt mấy giờ liền lại chính là một ý tưởng nảy ra trong đầu giữa đêm khuya mà cũng như mọi ý nghĩ tấn công chúng ta vào những giờ chết trong cơn mất ngủ, ông cho rằng đó thật là tuyệt vời, kỳ diệu, và thậm chí, trong trường hợp này, còn là một đòn thương lượng tài tình xứng đáng được tất cả mọi người hoan hô. Khi tỉnh dậy, sau hai giờ ngủ chập chờn, mà cơ thể mệt mỏi đến tuyệt vọng cố gắng lắm mới đạt được, ông bỗng nhận ra rằng ý tưởng đó chẳng có chút giá trị nào cả, rằng khôn ngoan hơn là đừng nuôi hy vọng gì về bản chất và tính tình của kẻ đang điều khiển chiếc gậy chỉ huy, và rằng bất cứ một mệnh lệnh nào xuất phát từ kẻ đang được trao cho quyền hành hơn mức bình thường cũng cần phải coi như là phán quyết không thể bác bỏ của số phận. Sự thật là, nếu như giản dị là một phẩm chất đạo đức, thì không có ý tưởng nào đạo đức hơn ý tưởng này, như đánh giá ngay sau đây, Thưa ông trưởng phòng, có lẽ Cipriano Algor sẽ nói như thế, tôi đã suy nghĩ kỹ về điều mà ông đã nói với tôi về việc trong vòng hai tuần phải rút ra hết số đồ gốm đang chiếm chỗ trong kho hàng, lúc đó tôi chưa kịp nghĩ, có thể là vì quá cảm động khi được biết còn chút hy vọng tiếp tục được là người cung cấp hàng cho Trung tâm, nhưng sau đó tôi bắt đầu nghĩ, nghĩ đi nghĩ lại và thấy rằng không dễ dàng một chút nào, thậm chí là bất khả thi cùng một lúc thực hiện hai trách nhiệm, tức là rút hết hàng gốm tồn kho và sản xuất các búp bê gốm, vâng, tôi biết rõ là ông không có nói sẽ giao cho chúng tôi làm việc này nhưng giả sử ông đồng ý cho chúng tôi làm, tôi bỗng nảy ra ý kiến, chỉ đơn thuần là lường trước thôi mà, đề nghị các ông cho chúng tôi tự do trong tuần lễ đầu tiên để làm nhanh các búp bê gốm, còn việc rút số hàng gốm tồn kho sẽ bắt đầu từ tuần lễ thứ hai, quay lại làm các hình người bằng gốm trong tuần thứ ba và kết thúc việc vận chuyển hàng gốm tồn kho trong tuần thứ tư, vâng tôi biết điều đó rồi, tôi biết điều đó rồi mà, ông không cần phải nói ra đâu, tôi cũng biết còn có phương án khác,

đó là bắt đầu chuyển hàng tồn kho vào tuần đầu tiên, và sau đó luân chuyển công việc, theo thứ tự, lúc thì làm hình người, lúc thì chuyển hàng tồn kho, rồi làm hình người, nhưng tôi tin là trong trường hợp cụ thể này nên coi trọng những yếu tố tâm lý, mọi người đều biết rõ tinh thần của người sáng tạo không giống như tinh thần của người phá hoại, của kẻ đập phá, nếu tôi được bắt đầu bằng việc làm các hình người, tức là bằng việc sáng tạo, và cộng thêm tinh thần sẵn sàng trên cả tuyệt vời hiện nay, tôi sẽ dũng cảm chấp nhận làm một việc nặng nề là phải đập bỏ những thành quả công sức của chính mình, tức là không tìm được người mua hàng thì chẳng khác nào đập bỏ chúng đi, và, tệ hại hơn nữa, không gặp được người yêu thích món hàng đó, kể cho người ta cũng không lấy. Bài diễn văn này, vào hồi ba giờ sáng tác giả còn cảm thấy nó mang đầy đủ tính hợp lý không thể chối cãi, thế mà khi tia nắng ban mai đầu tiên mới xuất hiện ông đã thấy nó trở nên vô lý, và vĩnh viễn thành trò nực cười dưới ánh sáng chói chang của mặt trời. Rốt cuộc chuyện đâu lại vào đấy thôi, người thợ gốm nói với con chó Achado, quý dữ không phải lúc nào cũng rình mò sau cánh cửa đâu mà ả. Do sự khác nhau quá rõ ràng giữa các khái niệm và bản chất từ ngữ giữa người và chó, Achado không dám mong hiểu được dù là sơ lược những gì ông chủ định thông tin cho nó, và nghĩ theo cách khác thì điều này cũng có cái hay, bởi vì, điều kiện bắt buộc để chuyển sang cấp độ hiểu là phải hỏi ông chủ thế nào là quý dữ, hình người, thực chất hoặc nhân vật, mà như người ta hình dung, hoàn toàn không hề hiện diện trong thế giới tinh thần của loài chó ngay từ khởi nguồn của tất cả mọi thời kỳ, và ta cũng đã từng thấy rằng, đặt ra một trong những câu hỏi như vậy lập tức sẽ mở đầu cho một cuộc bàn cãi không có kết thúc. Marta và Marçal xuất hiện, vui vẻ đến bất ngờ, cứ như đêm qua đã thưởng cho họ điều gì đó còn tuyệt vời hơn niềm khoái cảm thông thường họ đạt được sau khi thoả mãn những thèm muốn tiếp tục suốt mười ngày xa nhau. Nhìn thấy họ, Cipriano Algor quảng nốt những bực dọc cuối cùng còn lại trong lòng, và, hành động tiếp theo, nhờ trí não đi theo con đường thẳng dễ dàng vốn dành cho người biết rõ tiền đề và kết luận, ông nghĩ ngay đến Isaura Estudiosa, về bản thân con người bà cũng như cái tên mà bà đang dùng, mà ta không hiểu nổi tại sao vẫn cứ phải tiếp tục gọi bà Estudiosa dù cái tên Estudiosa là của người chồng, và ông này thì đã chết

rồi. Trong lần gặp đầu tiên sắp tới, người thợ gốm nhủ thầm, mình sẽ không quên hỏi họ của bà ấy, tên riêng, tên đệm và họ. Hút hồn vào cái quyết định nghiêm trọng này, quan tâm đến lĩnh vực dành riêng cho họ tên, thật ra không phải lần đầu tiên một chuyện tình yêu bắt đầu theo kiểu này, ví dụ, bắt đầu bằng câu hỏi định mệnh, Anh tên là gì, người đàn bà hỏi. Cipriano Algor chưa nhận ra ngay cảnh con chó và Marçal tỏ ra thân mật với nhau và vui đùa như những người bạn cũ lâu lắm mới gặp lại. Chuyện trước là vì bộ đồng phục, người con rể nói, và Marta nhắc lại, Chuyện trước là vì bộ đồng phục. Ông thợ gốm ngạc nhiên nhìn họ, cứ như mọi chuyện trên thế giới bỗng thay đổi hết ý nghĩa, có lẽ là vì ông đã nghĩ đến bà hàng xóm Isaura qua cái tên hơn là con người đàn bà của bà ấy chẳng, thực tình bình thường, kể cả trong khi suy nghĩ một cách lơ đãng, người ta không hay thay đổi việc này bằng việc khác, trừ khi đó là hậu quả việc đã sống rất lâu, có lẽ có những việc ta chỉ bắt đầu hiểu khi ta đã đến tận đáy, Đến tận đáy, là đến tận đâu, Đến khi có tuổi. Cipriano Algor đi về hướng lò nung, vừa đi vừa lải nhải những từ ngữ, Marta, Marçal, Isaura, Achado, sau đó lại thay đổi thứ tự, Marçal, Isaura, Achado, Marta, rồi theo thứ tự khác, Isaura, Marta, Achado, Marçal, rồi lại khác nữa, Achado, Marçal, Marta, Isaura, sau cùng gộp chúng với tên riêng của mình, Cipriano, Cipriano, Cipriano, cứ lặp đi lặp lại mãi cho đến khi quên cả đếm số lần, cho đến khi thấy chóng mặt hết cả, tự chủ bản thân, không còn biết ý nghĩa của những gì mình đang nói nữa, thế là bắt đầu phát âm các từ ngữ, từ lò nung, từ mái che, từ đất sét, từ cây dâu, từ mảnh vườn rau, từ đèn bão, từ đất, từ cửa, từ giường, từ nghĩa địa, từ cái quai, từ chiếc bình, từ xe tải nhẹ, từ nước, từ xưởng gốm, từ cỏ, từ nhà, từ lửa, từ chó, từ đàn bà, từ đàn ông, từ ngữ, từ ngữ, và tất cả mọi vật trên đời, những thứ có tên gọi và những thứ không có tên gọi, những thứ đã quen thuộc và những thứ bí mật, những thứ nhìn thấy và những thứ không nhìn thấy được, giống như đàn chim bay mãi đã mệt mỏi nên từ trên tầng mây lần lượt bay xuống đậu ở chỗ của mình, lấp đầy sự thiếu vắng và sắp xếp lại các ý nghĩa. Cipriano Algor ngồi xuống trên chiếc ghế đá cũ mà ông nội cho đặt bên lò nung, chống hai khuỷu tay lên trên đầu gối, mặt để giữa hai bàn tay chụm vào như để mở, không nhìn về phía nhà cũng chẳng nhìn đến xưởng gốm, cũng không đoái hoài đến cánh đồng trải dài đến tận quốc lộ, cũng

không nhìn những mái nhà trong thị trấn ở phía bên phải, chỉ chăm chăm nhìn xuống đất đầy những mảnh đất nung nhỏ bé, đất trắng nhờ nhờ và đầy hạt mịn ở phía dưới, một con kiến đi lạc ngậm chặt hạt to gấp đôi thân mình giữa hai hàm răng chắc khoẻ, sau tảng đá nhô ra cái đầu nhỏ nhỏ của con thằn lằn da sần sùi nhìn nhìn ngó ngó thăm dò rồi biến mất. Không có tư tưởng cũng chẳng có cảm giác, chỉ là miếng đất nung lớn nhất mà thôi, mẫu đất khô mà chỉ bóp nhẹ cũng nát vụn ra, một hạt từ quả bung ra được con kiến vô tình tha đi, một tảng đá rơi thỉnh thoảng có sinh vật nào đó, một con bọ hung, hoặc một con thằn lằn hay một ảo giác đến ẩn nấp. Achado bỗng xuất hiện như từ chôn hư vô, nó đâu có mặt ở đó thế mà bỗng thấy đứng ngay trước mặt, bất ngờ đặt hai chân lên đầu gối của ông chủ, làm ông mất tư thế một kẻ quan sát ngắm nhìn những cảnh hư vô của thế giới để giết thời gian, hoặc để tranh thủ thời gian, thậm chí hỏi lũ kiến, lũ bọ hung và lũ thằn lằn. Cipriano Algor để tay lên đầu con chó và lại hỏi nó một lần nữa, Mà muốn gì, nhưng Achado không trả lời, chỉ thở hỏn hên và há hốc miệng như muốn cười trước sự phù phiếm của vấn đề. Vừa lúc đó ông nghe thấy tiếng gọi của Marçal, Bố ơi, về thôi, bữa điểm tâm đã chuẩn bị xong rồi. Đây là lần đầu tiên anh con rể làm việc này, hình như có chuyện gì đó không bình thường đã xảy ra ở trong nhà và trong cuộc đời của hai vợ chồng chẳng, còn ông thì không hiểu nổi đó là chuyện gì, ông tưởng tượng cô con gái nói, Anh gọi đi, hoặc thậm chí, một sự kiện còn kỳ lạ hơn, Marçal chủ động nói trước, Anh sẽ gọi bố cho, phải có lý do nào đó để giải thích cho sự việc vừa rồi. Ông đứng dậy, xoa đầu con chó một lần nữa, và cả hai cùng đi. Cipriano Algor không nhận ra rằng con kiến sẽ không bao giờ còn có thể đi trên con đường trở về tổ được, nó còn giữ chặt giữa hai hàm răng, nhưng công việc của nó thì đã kết thúc ở đó, lỗi là vì con Achado cả thộn không biết đặt chân ở đâu nên đã dè bẹp con kiến.

Trong khi ăn điểm tâm, Marçal, như để trả lời một câu hỏi, thông báo rằng mình đã điện thoại nói bố mẹ biết vì công việc khẩn cấp nên không thể về ăn cơm trưa với họ được, còn Marta, thì có ý kiến là việc vận chuyển số hàng gồm tồn kho không thể bắt đầu trong ngày hôm nay được, Như thế chúng ta sẽ có một ngày ở bên nhau, thời hạn hai tuần nên có hơn kém một ngày cũng chẳng có gì nghiêm trọng. Cipriano Algor nhận xét rằng bản thân

ông cũng đã nghĩ đến chuyện đó, hơn nữa viên trưởng phòng cũng có thể gọi điện thoại đến bất cứ giờ nào, Bố phải ở nhà để tiếp chuyện ông ta chứ. Marta và Marçal nhìn nhau hơi chút nghi ngờ, và anh con rể dè dặt nói, Nếu con ở vào cương vị của bố, biết rõ cung cách làm ăn ở Trung tâm thì con sẽ chẳng tin tưởng lắm đâu, Con phải nhớ rằng chính ông ta nói ra khả năng có thể trả lời bố trong ngày hôm nay cơ mà, Dù là như vậy đi nữa thì những lời nói đó cũng phát ra từ cái miệng nhỏ nhoi mà thôi, nên người ta không coi trọng gì lắm đâu, Chẳng phải là chuyện tin hay không, khi mà quyền quyết định ở trong tay những người khác, khi mà muốn lái nó đi theo hướng này hay hướng khác không phụ thuộc vào chúng ta, thì chỉ còn cách chờ đợi mà thôi. Họ không phải chờ đợi lâu, điện thoại reo vang khi Marta bắt đầu dọn bàn. Cipriano Algor chạy vội đến, tay run run cầm ống nghe, Tôi là Cipriano Algor đây, đầu dây đang kia ai đó, thư ký khác nhân viên tổng đài, hỏi, Ông Cipriano Algor phải không ạ, Chính tôi đây, Xin ông chờ cho một phút để tôi chuyển máy cho ông trưởng phòng, trong suốt thời gian một phút trôi qua như rùa bò ông thợ gốm nghe thấy tiếng nhạc violin réo rất lấp đầy sự chờ đợi, ông nhìn con gái mà dường như không thấy cô ấy, nhìn con rể, nhưng dường như anh ta không có mặt ở đó, âm nhạc bỗng ngừng bật, thông tin đã được lặp lại, Xin chào ông Algor, ông trưởng phòng nói, Xin chào ông, tôi cũng vừa mới nói với con gái, và với con rể, hôm nay là ngày nghỉ của nó, rằng ông đã hứa nên hôm nay chắc chắn ông sẽ gọi điện thoại về đây, Nên nói nhiều đến những lời hứa đã được thực hiện để quên bớt đi những lời hứa không được thực hiện khác, Vâng, thưa ông, Tôi đã nghiên cứu đề nghị của ông, sẽ xem xét các yếu tố, tích cực cũng như tiêu cực, Xin lỗi phải ngắt lời, hình như tôi nghe ông nói về các yếu tố tiêu cực phải không ạ, Không phải là tiêu cực theo ý nghĩa khắt khe của từ này, đúng hơn, tôi nói là các yếu tố mà, xét từ các nguyên tắc trung lập, có thể gây ra những ảnh hưởng tiêu cực, Tôi hơi khó hiểu, mong ông thông cảm, Tôi đang nói về chuyện xưởng gốm của ông không có kinh nghiệm gì trong việc làm ra các sản phẩm theo lời chào hàng của ông, Đúng vậy, thưa ông, nhưng con gái tôi và tôi đều biết làm khuôn và tôi có thể nói không chút kiêu ngạo rằng, chúng tôi làm khuôn rất đẹp nữa là đang khác, và đúng là chúng tôi chưa bao giờ sản xuất ở quy mô công nghiệp mặt hàng này, chẳng qua là ngay từ đầu xưởng gốm định hướng

sản xuất đồ dùng bằng gốm mà thôi, Tôi hiểu, nhưng những điều kiện này không dễ bảo vệ được đơn đặt hàng đâu, tức là, nếu ông cho phép đặt câu hỏi và giải thích được thì ta đã bảo vệ được, Tôi đã bảo vệ rồi mà, Đúng, Thế quyết định thì sao, Quyết định mà chúng tôi đưa ra là tích cực trong giai đoạn đầu tiên, À, xin cảm ơn ông rất nhiều, nhưng tôi đành phải đề nghị ông giải thích thêm về cái giai đoạn đầu tiên này là sao ạ, Có nghĩa là chúng tôi sẽ đặt hàng ông làm thí điểm mỗi hình mẫu hai trăm con búp bê và khả năng những đơn đặt hàng tiếp theo đương nhiên sẽ phụ thuộc vào việc khách hàng đón nhận sản phẩm ra sao, Tôi không biết phải cảm ơn ông ra sao đây, Đối với Trung tâm, thưa ông Algor, cách cảm ơn tốt nhất là phải làm vừa lòng khách hàng của chúng tôi, nếu họ hài lòng, tức là họ mua hàng và tiếp tục mua hàng, thì chúng tôi cũng sẽ mua, ông hãy xem chuyện gì đã xảy ra với số hàng gốm trước đây của ông, khách hàng đã không còn quan tâm đến chúng nữa, và, ngược lại những gì đã xảy ra trong các lần khác trước đây, sản phẩm đó không còn xứng đáng với công sức và vốn đầu tư để thuyết phục khách hàng là họ đã sai lầm, thế là chúng tôi quyết định chấm dứt mối quan hệ mua bán, sự việc thật đơn giản, ông thấy chưa, Vâng, thưa ông, thật đơn giản, cầu trời mặt hàng hình người bằng gốm lần này không phải chịu chung số phận như vậy, Số phận như vậy sớm muộn gì thì chúng cũng sẽ gặp phải mà thôi, như quy luật chung của cuộc đời ấy mà, cái gì không còn dùng được nữa thì phải rút đi thôi, Kể cả con người cũng vậy, Chính xác, kể cả con người, khi không còn dùng được nữa thì bản thân tôi cũng sẽ bị người ta rút đi, Ông là sếp cơ mà, Rõ ràng tôi là sếp, nhưng chỉ sếp với những người ở dưới thôi, trên tôi còn có nhiều vị thẩm phán khác nữa, Trung tâm đâu phải là một toà án đâu, Ông nhầm rồi, nó là một toà án đấy, và tôi không biết liệu có toà án nào nghiêm khắc hơn nó nữa hay không, Thưa ông, thực tình tôi không biết tại sao ông lại tốn thời gian quý báu của mình để nói những chuyện này với một người làm gốm vô danh tiểu tốt, Tôi quan sát thấy ông đang nhắc lại những lời mà hôm qua ông nghe tôi nói, Tôi tin rằng mình đã nhớ lại tương đối, Lý do là có những sự việc chỉ có thể được nói cho những người dưới mà thôi, và tôi là người ở dưới, Tôi không phải là người đặt ông ở phía dưới, nhưng ông đang ở đó, Ít nhất tôi vẫn còn có công dụng như vậy, nhưng nếu như ông tiếp tục tiến bộ trong sự nghiệp và chắc sẽ

là như vậy thôi, sẽ còn có nhiều người nữa ở dưới ông đấy, Nếu chuyện đó xảy ra, thưa ông Cipriano Algor, đối với tôi ông sẽ trở nên vô hình đấy, Như ông vừa nói lúc này, cuộc đời là như vậy mà, Cuộc đời là như vậy, nhưng bây giờ tôi vẫn sẽ là người ký hợp đồng đặt hàng của ông đấy, Thưa ông, tôi có một vấn đề cần xin ý kiến của ông, Vấn đề gì vậy, Tôi xin nói về chuyện rút số hàng tồn kho, Chuyện đó đã được quyết định rồi, tôi đã cho ông thời hạn mười lăm ngày, Vấn đề là tôi có một ý tưởng mới, Ý tưởng gì vậy, Vì quyền lợi của chúng tôi và của Trung tâm chúng ta đều thống nhất là đơn đặt hàng mới cần phải được thực hiện càng sớm càng tốt, nên việc thay đổi lịch trình này bằng cách luân phiên sẽ giúp ích nhiều cho mục tiêu đó, Luân phiên ư, Tôi muốn nói rằng, một tuần cho việc mang hàng tồn kho đi khỏi đó, tuần tiếp theo dành cho việc làm các con búp bê, và cứ thay phiên nhau liên tục như thế, Nhưng như thế sẽ làm cho việc dọn kho chậm mất một tháng, thay vì mười lăm ngày, Vâng, bù lại, công việc sẽ tiến triển nhanh hơn, Ông đã nói, một tuần cho việc rút hàng tồn kho, tuần khác cho việc sản xuất hình người, phải không, Đúng thế, thưa ông, Thế thì chúng ta sẽ làm theo cách khác, tuần đầu tiên cho việc sản xuất hình người, tuần sau mới cho việc rút hàng tồn kho, thực chất đây là vấn đề tâm lý học thực hành, xây bao giờ cũng hăng hái hơn là phá, Tôi đã không dám đề xuất với ông nhiều như vậy đâu, ông quá tốt bụng, thưa ông, Tôi không phải là người tốt, mà là người thực dụng, viên trưởng phòng ngắt lời, Có lẽ lòng tốt cũng là một vấn đề thực dụng, Cipriano Algor lẩm bẩm, Xin ông nhắc lại xem nào, tôi không hiểu điều ông vừa nói, Ông đừng để ý làm gì, thưa ông, không quan trọng gì đâu ạ, Dù sao đi nữa thì cũng xin ông nhắc lại xem nào, Tôi đã nói có lẽ lòng tốt cũng là một vấn đề thực dụng, Đó là ý kiến của một người thợ gốm ạ, Vâng thưa ông, nhưng không phải tất cả mọi người thợ gốm đều có ý kiến như vậy đâu ạ, Tất cả thợ gốm đều hư hỏng hết mất rồi, ông Algor ạ, Những ý kiến như thế này cũng thế ạ. Viên trưởng phòng không trả lời ngay, ông còn suy nghĩ xem có đáng tiếp tục đùa giỡn trò mèo vờn chuột này nữa hay không, nhưng vị trí của ông trong bản đồ tổ chức ở Trung tâm nhắc nhở ông rằng vẻ bề trên phải được khẳng định và giữ gìn một cách nghiêm ngặt, đừng bao giờ quên rằng quá suồng sã với cấp dưới có thể làm sút mẻ uy thế và kết cục là sự xem thường, hoặc, muốn dùng những từ ngữ rõ ràng nhất, không

chút úp mở, thì sẽ là, sự bất phục tùng, vô kỷ luật và vô chính phủ. Marta, từ nãy đến giờ vẫn cố gây chú ý của bố mà không được, vì ông còn đang mải mê tranh cãi bằng miệng, liền nảy ra sáng kiến viết thật nhanh và thật to vào một tờ giấy những chữ *Loại nào, Bao nhiêu*, rồi giở vào tận mũi của ông. Khi đọc những chữ đó, Cipriano Algor liền đưa tay còn rỗi gãi lên đầu, sự lơ đãng của ông thật đáng trách, nói năng lung tung, tranh cãi liên tục, nên chỉ nắm được một phần những thứ cần phải biết rõ, và đó chính là điều ông trưởng phòng đã nói là mỗi mẫu làm hai trăm sản phẩm. Im lặng có thể không kéo dài như người ta tưởng, nhưng cũng phải nhớ rằng trong thời khắc im lặng, thậm chí còn ngắn hơn lúc này, cũng có thể xảy ra khôi chuyện, và như trong trường hợp hiện tại, khi cần phải thống kê lại các sự kiện đó, miêu tả và giải thích chúng để hiểu rõ ý nghĩa từng sự việc và ý nghĩa tổng thể của chúng thì ngay lập tức sẽ xuất hiện ai đó rên rỉ rằng không thể làm được, rằng thế giới không thể chui qua một lỗ kim, khi thực ra thì cả một vũ trụ cũng chui qua được, và thậm chí còn lớn hơn, ví dụ, cả hai vũ trụ cũng lọt qua. Nhưng sử dụng giọng điệu dè dặt hơn, để con rồng đang ngủ không tỉnh giấc một cách quá đột ngột, đã đến lúc Cipriano Algor cần phải thì thầm nói, Thưa ông, và cũng đã đến lúc vị trưởng phòng đặt dấu chấm hết và kết thúc cuộc nói chuyện mà có lẽ ngày mai, vì những lý do đã nói ở trên, ông sẽ ân hận và tiếc là nó đã xảy ra, Được rồi, chúng tôi đồng ý, các ông có thể bắt đầu công việc, tờ giấy hợp đồng đặt hàng ngày hôm nay sẽ phát hành. Và vẫn còn thời gian để ông Cipriano Algor nói đến những điều còn chưa được giải quyết cụ thể, Và những chuyện cụ thể là sao, Những loại nào ạ, thưa ông, Loại nào là sao, ông nói những chuyện cụ thể, chứ không đề cập đến mấy loại, Những loại nào trong số sáu mẫu mà chúng tôi đã đưa sẽ được các ông đặt hàng bây giờ ạ, đó chính là điều tôi muốn biết cụ thể, Tất cả, viên trưởng phòng trả lời, Tất cả ư, Cipriano Algor sững sờ nhắc lại, nhưng người kia không nghe thấy vì đã đặt máy điện thoại xuống rồi. Ông thợ gốm ngỡ ngàng nhìn con gái, rồi nhìn con rể, Bố chưa từng dám hy vọng, bố đã nghe điều mà bố đã nghe và đã không tin, ông ấy nói là sẽ đặt hàng mỗi loại mẫu hai trăm sản phẩm, Cả sáu loại à, Marta hỏi, Bố tin là đúng vậy, đó là điều ông ấy nói, tất cả. Marta chạy ào đến và ôm bố với tất cả sức mạnh, không nói một lời nào. Marçal cũng tiến lại chỗ bố vợ, Những chuyện, nhiều

khi bắt đầu rất tệ hại, nhưng sau đó có một ngày chỉ mang đến toàn tin tốt lành. Nếu Cipriano Algor chỉ chú ý hơn một tí đến những gì con rể vừa nói, và nếu ông không quá vui với công việc lúc này đã được bảo đảm, thì chắc chắn đã muốn biết những tin tốt lành khác mà ngày hôm nay mang lại là gì rồi. Mặt khác, thoả thuận giữ im lặng mà chỉ cách đây mấy giờ hai bố mẹ tương lai đã cùng bàn cũng sẽ bị huỷ bỏ ngay ở đó khi Marta mấp máy đôi môi như muốn nói, *Bố ơi, hình như con đã có thai*, tuy nhiên cô đã kịp thời dừng lời lại. Marçal, vốn rất kiên định giữ lời hứa đã không nhận ra chuyện đó, Cipriano Algor cũng chẳng chút nghi ngờ nào. Đúng là để phát hiện ra hành vi đó của Marta, phải là người không chỉ biết đọc ngôn ngữ của đôi môi, một chuyện tương đối bình thường, mà còn phải biết phán đoán những gì đôi môi sẽ phát âm ra khi miệng mới chỉ hé mở ra. Thật lạ lùng là tài năng kỳ diệu này lại được thấy trong những cơ thể bị lớp da bao bọc ở bên ngoài. Nhưng thôi, chúng ta đành từ bỏ ngay đề tài hấp dẫn này có thể đem đến những suy nghĩ thâm sâu bổ ích để tập trung chú ý đến những gì Marta vừa nói, *Bố ơi, hãy làm ngay phép tính, sáu nhân với hai trăm là một ngàn hai trăm*, chúng ta phải trao một ngàn hai trăm hình người, quá nhiều việc cho hai người và cực kỳ ít thời gian để hoàn thành. Số lượng quá sức lớn đã làm lu mờ cái tin tốt lành thứ hai của ngày hôm nay, khả năng sắp có con của Marta và Marçal ngay lập tức đã mất sức mạnh, trở lại chỉ đơn giản một trong những khả năng có thể xảy ra hàng ngày, hậu quả vô tình hay cố ý của mối quan hệ tình dục, theo con đường mà ta gọi là tự nhiên và không có các biện pháp phòng ngừa, giữa một người đàn ông và một người đàn bà. Anh nhân viên bảo vệ nội bộ Marçal Gacho nói nửa đùa nửa thật, *Con cảm thấy từ bây giờ trở đi mình sẽ bị biến mất trong khung cảnh này, con hy vọng tối thiểu mọi người vẫn không quên là con còn tồn tại*. Chưa bao giờ anh tồn tại nhiều như bây giờ, Marta trả lời, và trong giây lát Cipriano Algor đã thôi không nghĩ đến một ngàn hai trăm con búp bê để tự hỏi con gái nói thế nghĩa là sao nhỉ.

Hoá ra những người sống trong Trung tâm cũng bị chết, Cipriano Algor nói lúc vừa bước vào nhà sau khi đã đưa con rể đến nơi làm việc trở về, Con cho rằng từ xưa đến nay chẳng có ai nghĩ điều ngược lại đâu bố ạ, Marta trả lời, tất cả chúng ta biết rằng ngay trong Trung tâm cũng có hẳn một nghĩa trang đấy, Từ ngoài đường phố không thể nhìn thấy cái nghĩa trang này, nhưng khói thì thấy rõ lắm, Khói nào hả bố, Khói của đài hoả thiêu ấy mà, Trong Trung tâm làm gì có đài hoả thiêu, Trước đây thì không, nhưng bây giờ thì có đấy, Ai nói với bố điều đó vậy, Marçal của con chứ ai nữa, khi bố và nó vào đến đại lộ thì thấy khói bay lên từ một mái nhà, Marçal đã nói với bố là ở trong đó bắt đầu thấy chật chội rồi, Điều làm con thấy lạ chính là chuyện khói đấy, con có thể đánh giá rằng kỹ thuật hiện nay đã loại bỏ hết khói rồi, Họ đang làm thí điểm, đốt các thứ khác, có lẽ là những đồ bỏ đi, những thứ đã lỗi mốt, như những chiếc đĩa gốm của chúng ta ấy mà, Thôi bố đừng nghĩ ngợi gì về những chiếc đĩa đó nữa, trước mắt chúng ta còn có rất nhiều việc đang chờ đấy này, Bố phải về gấp đấy, chỉ kịp để Marçal ở cửa là bố phải quay xe về liền, Cipriano Algor trả lời. Ông lờ đi chuyện đã tạt qua trước cửa nhà của Isaura Estudiosa và không ai để ý đến những lời nói của ông mang hơi hướng thanh minh cho tình huống bất ngờ này, hoặc có biết nhưng không thể tránh được. Đúng là ông đã không có đủ can đảm để dừng xe lại và gọi cửa nhà bà goá của ông Joaquim Estudiosa, nhưng đó chưa phải là lý do duy nhất khiến ông trở nên hèn nhát, dùng đúng nghĩa mạnh mẽ nhất của từ này, trước hết cái làm cho ông sợ là mình sẽ trở thành kẻ ngố, nực cười khi đứng trước mặt người phụ nữ mà không biết nói gì và, chỉ còn biết dùng câu hỏi về chiếc bình như là một cứu cánh. Có một điều nghi ngờ nữa mà có lẽ sẽ không bao giờ làm sáng tỏ được là liệu Cipriano Algor trong trường hợp có thể nói chuyện được dù chỉ trong hai phút đồng hồ với Isaura Estudiosa, có vào trong nhà bà để nói về chuyện những người chết, về làn khói và đài hoả thiêu, hay ngược lại chỉ đứng ở ngoài cửa lấy hết tinh thần ra nói chuyện rôm rả về những đề tài bình lặng

hơn như sự trở về của những con chim én hay hoa đã nở rộ trên đồng nội. Marta đặt trên bàn trong bếp sáu bản thiết kế ở giai đoạn chuẩn bị cuối cùng theo thứ tự đã được lựa chọn, anh hề, anh hề xiếc, cô y tá, người Eskimo, ông quan Trung Quốc, người vùng Luồng Hà có bộ râu quai nón, giống với những hình mẫu đã đưa đến phiên xét xử của ông trưởng phòng cung ứng, chỉ một, hai chi tiết khác là hết sức nhỏ nhoi, không đủ để coi là một phiên bản khác so với đơn chào hàng. Marta đẩy chiếc ghế đến cho bố ngồi, nhưng ông vẫn đứng. Chồng hai tay lên mặt bàn, nhìn một lúc từng hình mẫu, cuối cùng ông mới nói, Tiếc là chúng ta không có hình vẽ mặt nhìn nghiêng. Để làm gì hả bố, Nó có thể cho ta một khái niệm cụ thể hơn về cách sản xuất hàng, Bố hãy nhớ ý tưởng của con là làm mẫu tất cả không có trang phục, sau đó mới vẽ quần áo cho chúng, Bố thấy đó không phải là một giải pháp tốt, Tại sao hả bố, Con quên là phải làm đến một ngàn hai trăm sản phẩm ư, Có, con biết điều đó mà, một ngàn hai trăm, Nặng một ngàn hai trăm bức tượng nhỏ trần truồng rồi sau đó mặc quần áo cho chúng từng cái một có nghĩa là làm gấp đôi công việc đây con ạ, Bố có lý, con ngốc nên đã không nghĩ ra. Nói thế thì bố cũng ngốc như con, chúng ta cứ tưởng Trung tâm chỉ chọn ba hoặc bốn hình mẫu là cùng và trong đầu chúng ta không hề thoáng nghĩ đến đơn đặt hàng có thể phình to ra đến như vậy, Vì vậy chúng ta chỉ nghĩ đến một cách duy nhất, Marta nói, Chính xác đấy, Nặng sáu hình mẫu để làm khuôn, nung chúng lên, làm hộp khuôn, quyết định nên dùng chất liệu phụ gia nào để đổ khuôn. Làm bằng barbotina^[8] thì bố tin rằng chúng ta không có đủ kinh nghiệm, chỉ biết lý thuyết thôi thì vẫn chưa đủ, ở đây chúng ta toàn nặn bằng đất sét, Cipriano Algor nói, Thế thì ta nặn bằng tay vậy, Về những cái hòm ta có thể thuê thợ mộc, Phải vẽ mặt nhìn nghiêng, Marta nói, và đương nhiên cả phía sau nữa, Thế thì con phải sáng tác ra thôi, Không phức tạp lắm đâu bố ạ, chỉ cần vài nét phác hoạ đơn giản để định hướng cơ bản cho việc làm hình mẫu. Đó là hai vị tướng hiền hoà đang nghiên cứu bản đồ tác chiến, đề ra chiến lược, và chiến thuật, tính toán giá thành, đánh giá mức độ hy sinh. Kẻ thù cần phải tiến đánh chính là sáu loại búp bê này, nửa nghiêm túc nửa quái dị nực cười, làm bằng giấy vẽ, và phải buộc chúng đầu hàng chỉ với các loại vũ khí là đất sét và nước lã, củi và thạch cao, bột màu và lửa, và bằng cả động tác không biết mệt mỏi của đôi

bàn tay. Cipriano Algor nói, Có một điều chúng ta phải hết sức chú ý là khuôn chỉ làm bằng hai miếng thôi, thêm một miếng nữa sẽ làm cho công việc của chúng ta rắc rối đấy, Con tin là chỉ cần hai miếng là đủ, các hình người này đều đơn giản, cả phía trước và phía sau, và đã chọn xong, nếu chúng ta chọn anh lính cầm kích hoặc thầy giáo dạy đánh kiếm, ông nông phu hay người thổi sáo, hay anh lính cầm giáo đang cưỡi ngựa, hay anh lính ngựa lâm với chiếc mũ có lông chim thì bây giờ khó khăn rắc rối không thể nào tưởng tượng nổi, Marta nói, Hay bộ xương với đôi cánh và lưỡi hái, hay bà thánh Trinitade, Cipriano Algor nói, Cũng có cánh, Thế trong hai hình đó con thích hình nào hơn, Bộ xương, Có đấy, nhưng nhưng không thể hiểu nổi vì lý do quỷ quái gì người ta vẽ nó với đôi cánh và nó ở khắp mọi nơi, kể cả ở Trung tâm mà sáng nay bố đã nhìn thấy, Con đoán rằng vì đó là thời của bố chẳng, Marta chỉ ra, có câu ngạn ngữ rằng ai nói về tàu thủy là người đó muốn đi tàu đấy, Đây không phải là thời của bố, đó là thời của cụ kỵ con, những người chưa bao giờ thấy biển, nếu đứa cháu nói nhiều về con tàu thì chẳng qua là để không quên ước muốn được đi tàu đó mà, Xin ngưng chiến, thưa ông bố, Ta chưa thấy cờ trắng đâu cả, Cờ trắng đây ạ, Marta nói và hôn bố. Cipriano Algor thu dọn lại các bản vẽ, kế hoạch chiến đấu đã soạn thảo xong, chỉ còn việc thổi kèn và phát lệnh tiến công, Tiến lên, bắt tay ngay vào việc nào, nhưng đến giây cuối cùng ông phát hiện ra còn thiếu một chiếc đinh trong móng sắt nơi chân con ngựa của bộ tham mưu, biết đâu có thể xảy ra chuyện số phận của cuộc chiến lại phụ thuộc vào con ngựa này, vào móng sắt và chiếc đinh này cũng nên, vì ai cũng biết con ngựa đi cà nhắc thì không thể mang thông tin liên lạc đi được, hoặc giả có mang đi thì cũng có nguy cơ để rơi vãi dọc đường mất. Vẫn còn một vấn đề khác nữa, và bố hy vọng đây là vấn đề cuối cùng, Cipriano Algor nói, Bố có chuyện gì vậy, những chiếc khuôn, Chúng ta đã nói về những chiếc khuôn rồi cơ mà, Chúng ta đã nói về những khuôn mẹ của những chiếc khuôn, chỉ nói về các khuôn mẹ, và đó là các khuôn phải giữ lại, còn đây là nói về các khuôn dùng hàng ngày, không thể nghĩ rằng chỉ dùng một khuôn cho hai trăm con búp bê, nó không thể kéo dài lâu được, ta bắt đầu đổ khuôn làm anh hề xiếc không có râu và kết thúc là cô y tá râu ria xồm xoàm. Marta nhìn lảng đi chỗ khác khi nghe thấy những lời nói đầu tiên, cô cảm thấy máu đang dồn lên mặt và không thể làm

gi để buộc nó phải trở về với bề dày bảo vệ của hệ thống động tĩnh mạch, ở đó trên nét mặt chính là nơi mà sự xấu hổ và thẹn thùng được che đậy theo vẻ tự nhiên và nhẹ nhàng, lỗi của chuyện này chính là một từ, *mẹ*, và những từ khác sinh ra cũng từ đó, lòng mẹ, của mẹ, thuộc về mẹ, lỗi cũng là vì sự im lặng của cô, Trước mắt chúng ta khoan hãy nói với bố về chuyện này, cô đã từng nói với chồng như vậy, thế mà bây giờ cô không thể im lặng được nữa, đúng là kinh nguyệt bị chậm mất hai ngày, hoặc ba ngày, nếu tính cả ngày hôm nay nữa, thì chẳng là cái gì ghê gớm đối với phần lớn những người phụ nữ, nhưng trong trường hợp cô thì nó luôn chính xác, cứ y như toán học, hết sức điều hoà, một đồng hồ sinh học, như người ta thường nói như vậy, nếu trong lòng còn chút nghi ngờ gì thì cô đã không nói ngay chuyện này với Marçal, thế phải làm gì bây giờ đây, người cha đang chờ câu trả lời, người cha đang nhìn cô con gái tự nhiên mang vẻ lạ lùng, thậm chí không mỉm cười trước câu nói đùa cô y tá râu ria xồm xoàm, đơn giản là cô con gái không nghe thấy hay sao, Tại sao con đỏ mặt thẹn thùng vậy, không thể nào trả lời là bố nói không đúng, rằng con không thẹn thùng gì đâu, tí nữa đúng, mình có thể nói điều đó với bố, bởi vì bỗng nhiên mặt sẽ tái mét đi mất, để chống lại những mạch máu tự khai báo và những cử chỉ tự tố cáo của mình chỉ có cách duy nhất là phải thú nhận hết mà thôi, Bố ơi, con cho rằng mình đang mang thai, cô con gái nói và cúi đầu nhìn xuống dưới. Đôi lông mày của Cipriano Algor đột ngột nhướn lên, biểu hiện của gương mặt thay đổi từ lạ lùng sang lưỡng lự phân vân rồi sững sờ, rồi dường như ông cố tìm những từ ngữ thích hợp nhất với hoàn cảnh này, nhưng chỉ có thể tìm được mấy câu sau, Tại sao bây giờ con mới nói chuyện này với bố, tại sao con nói như vậy, đương nhiên là cô con gái sẽ không trả lời như thế này, Con bỗng chợt nhớ ra, giả vờ thế là đủ rồi, mà cô sẽ nói, Bởi vì bố nhắc đến chữ *mẹ*, Bố nói chữ đó thật à, Vâng ạ, khi bố nói đến những cái khuôn, Đúng thế thật, con có lý đấy. Cuộc nói chuyện nhanh chóng trôi sang khía cạnh vô lý, sang khía cạnh khôi hài, Marta buồn cười đến phát điên, nhưng bỗng nhiên những giọt nước mắt lại trào ra, màu đỏ lại trở lại trên gương mặt, ít khi hai thái cực tình cảm rung động xung khắc đến như vậy lại cùng có cách biểu hiện giống nhau trong một khoảng khắc, Vâng, con tin là đúng, bố ạ, con tin là mình đang có mang, Con vẫn chưa biết chắc chắn à, Có, con biết chắc mà, Thế tại

sao con còn nói là con tin, Làm sao con biết được tại sao bằng, vì trong lòng biến loạn chẳng, vì bối rối chẳng, đây là lần đầu tiên với con mà, Marçal đã biết chuyện này chưa, Con đã nói khi anh ấy vừa về đến nhà rồi bố ạ, Vì thế nên sáng hôm qua hai đứa trông khác hẳn mọi ngày phải không, Làm gì có, đây chỉ là cảm tưởng của bố thôi, lúc đó chúng con vẫn bình thường như mọi ngày thôi mà, Liệu con có cho rằng mẹ và bố của con vẫn bình thường như mọi hôm trong cái ngày đầu tiên của con hay không, Đương nhiên là không, con xin lỗi bố. Câu hỏi mà Marta lo lắng ngay từ đầu cuộc nói chuyện thì cuối cùng cũng đã đến, Thế tại sao con không nói trước chuyện này với bố, Vì lo âu, bố ạ, bố đã có quá nhiều lo lắng rồi còn gì, Thế bây giờ con có thấy mặt bố lo lắng gì hơn không sau khi đã biết chuyện, Cipriano Algor hỏi. Nhưng hình như cũng không vui lắm thì phải, Marta nhận xét, cô cố lái dòng nói chuyện nguy hiểm này sang một hướng khác. Bố vui ở trong lòng, rất vui nữa là đàn ông khác, nhưng đương nhiên con cũng không chờ đợi bố sẽ nhảy múa tung bừng bây giờ chứ gì, đó không phải là tính cách của bố đâu. Con đã làm bố phật lòng, Đúng là con đã làm bố phật lòng, nhưng nếu bố không dùng chữ *mẹ*, thì không biết đến bao giờ bố mới được hay biết là con gái mình đang mang thai, cho đến tận khi nào bố vẫn nhìn thấy con mà không thể biết chuyện đó, Thôi, con xin bố, Có lẽ là đến tận khi bụng con đã lộ lộ ra ngoài, đến khi con bắt đầu buồn nôn, lúc đó bố mới hỏi xem có phải con bị ốm-không-tại-sao-con-đi-đứng-với-cái-bụng-to-ra-thế, và con sẽ trả lời thật-là-vớ-vẫn-bố-oi-con-đang-mang-thai-mà-con-không-nói-trước-với-bố-vì-con-quên-mất, Thôi mà, con xin bố, Marta nhắc lại và đã khóc thổn thức, hôm nay không phải là ngày của nước mắt bố ơi, Con nói đúng, bố thành người ích kỷ mất rồi, Không, không thành phố vậy, Bố đang trở nên ích kỷ, nhưng dù đã cố hết sức nhưng bố cũng không thể nào hiểu nổi tại sao trước đây con đã không nói điều đó với bố, con đã nói về những âu lo, nhưng những lo lắng của bố cũng giống của con, phải lấy số hàng gồm tồn kho ra, làm hình người bằng gốm, rồi còn tương lai, ở đời ai chia sẻ với ta một nỗi lo thì cũng chia sẻ nốt những mối lo khác. Marta giờ những ngón tay lau vội hai má ướt đầm, Đó là một lý do, cô nói, nhưng đây chỉ là chuyện trẻ con của con thôi, tưởng tượng ra những thứ tình cảm mà có thể là không thể có thật và nếu có thật thì con cũng không được can dự vào nếu không được gọi

đến, Chuyện gì mà lạ lùng vậy, con định nói gì thế, Cipriano Algor hỏi, nhưng giọng nói đã thay đổi, việc con gái nói bóng gió đến một thứ tình cảm hư vô nào đó mà nó nghi ngờ không biết có thật hay không hoặc nó có thể tin là có thật đã khiến ông rối trí, Con nói về Isaura Estudiosa, Marta tiến tới cứ như mình tự bị chính mình đẩy đi đến một bồn tắm nước lạnh, Gì cơ, ông bố ngạc nhiên kêu lên, Con nghĩ rằng nếu bố đã quan tâm đến bà ấy, theo như những gì đôi lần con quan sát thấy, thì đến lúc nào đó bố phải nói là mình chuẩn bị có đứa cháu ngoại, thì có thể, con hiểu rằng đây chỉ là một sự e ngại vô lý, nhưng con chẳng thể tránh khỏi, Thì có thể, cái gì cơ, Con giả dụ, như phải làm sao cho bà ấy biết, có lẽ cũng phải làm cách nào cho bà ta nhận thấy, Rằng bố là một kẻ ngớ ngẩn và nực cười chứ gì, Đó là những lời của bố, chứ không phải của con đâu nhé, Nói bằng các ngôn từ khác là, cái ông già goá vợ lần thân đang nghênh ngang đâu đó và dịu dàng nhìn ngó một người phụ nữ cũng goá bụa như ông ta nhưng trẻ hơn nhiều, thì bỗng nhiên xuất hiện cô con gái của lão già lần thân kia để thông báo rằng ông ta sắp thành ông ngoại rồi, đó chẳng khác gì nói thẳng là thôi ông chấm dứt ngay chuyện kia đi, ông hết thời rồi chẳng làm nổi chuyện kia nữa đâu, thôi ông chỉ nên chấp nhận việc đưa cháu ngoại đi dạo và giơ hai tay lên trời vì đã sống quá lâu rồi đấy, Trời ơi sao bố nói vậy, Con khó mà thuyết phục được bố tin rằng không có điều gì đó gần giống với những gì bố vừa nói sau khi con đã từng quyết định giữ im lặng điều mà đáng ra con phải nói ngay với bố, Chí ít thì con cũng không hề có dụng ý xấu, May mà con không hề có ý đó, Con xin lỗi bố, Marta thì thầm nói, và tiếng khóc bật trở lại không thể nào kìm nén được. Người cha lấy hai bàn tay từ từ xoa lên mái tóc của cô, nói, Thôi bỏ qua chuyện đó đi, thời gian luôn luôn là người thầy nghi lễ sẽ đưa ta về đúng vị trí của mình, nào ta cùng tiến lên, dừng lại và lùi bước theo đúng mệnh lệnh của thời gian, sai lầm của chúng ta là cứ tưởng có thể tìm được cách quay ngược lại thời gian. Marta cầm lấy bàn tay đang giơ ra, hôn vào đó, ép thật chặt nó vào đôi môi mình, Xin lỗi bố, con xin lỗi bố, cô nhắc lại, Cipriano Algor muốn an ủi con, nhưng không thốt nên lời, Thôi bỏ qua chuyện đó đi, về bản chất nó chẳng có gì quan trọng đâu, nhưng chắc chắn đó không phải là những lời thích hợp để đạt được mục đích của ông. Ông đi ra ngoài sân, trong lòng rối rắm giữa tình cảm không tránh khỏi là thấy mình

đã tỏ ra bất công với con gái, và còn hơn thế nữa, là tự ý thức được rằng thời đàn ông của mình thế là qua mất rồi, một điều mà bấy lâu nay ông cứ không chịu chấp nhận, và rằng trong những ngày vừa qua, người phụ nữ có tên là Isaura Estudiosa chỉ như là một mơ tưởng hão huyền trong đầu ông mà thôi, một điều lừa dối mà ông đã tình nguyện chấp nhận, sáng tác cuối cùng của tinh thần để an ủi thể xác buồn bã, một tia chớp bất chợt của ánh sáng vàng vọt của buổi chiều tà, một làn gió thoảng qua không để lại dấu vết gì, một giọt nước nhỏ xíu vừa rơi xuống đất đã tan biến đi.

Con chó Achado nhận thấy ông chủ một lần nữa lại tỏ ra chẳng vui vẻ, hôm qua, khi đi theo ông ở lò nung nó đã ngạc nhiên trước biểu hiện trống vắng của người thích nghĩ đến những chuyện thật khó hiểu. Ông giơ tay sờ vào chiếc mũi lạnh giá và ẩm ướt, có ai đó đã dạy cho con vật nguyên thủy này biết nâng hai chân trước lên tự nhiên như những con chó đã được giáo dục kỹ về các quy tắc xã hội, hơn nữa, nó cũng không biết cách nào khác để tránh bàn tay thân yêu của ông chủ đùng một cách thô bạo vào mình, chứng cứ cuối cùng nói lên rằng không phải tất cả mọi vấn đề trong quan hệ giữa con người và con chó đã giải quyết xong, có lẽ độ ẩm ướt và độ lạnh giá kia đã làm bùng tỉnh những nỗi sợ hãi xưa cũ ăn sâu bén rễ vào trong phần cổ xưa nhất của trí nhớ chúng ta, cứ như đùng phải độ kết dính chặt chẽ của con quái vật khổng lồ đầy nước nhầy nhụa, cú bò lướt qua lạnh giá và uốn éo của con rắn, luồng hơi giá buốt của cái hang động do người của thế giới khác đang chiếm giữ. Thế là ông Cipriano Algor vội rút bàn tay lại, mặc dù ngay sau đó ông có xoa đầu con chó Achado, như biểu hiện rõ ràng của lời xin lỗi, và việc này cần được lý giải như một dấu hiệu chứng tỏ một ngày nào đó ông sẽ không còn phản ứng như vậy nữa, đương nhiên phải giả dụ rằng, thời gian sống chung của cả hai còn kéo dài đủ để biến sự ghê sợ theo bản năng hiện nay thành thói quen thường nhật. Con chó Achado không đủ khả năng hiểu được những thứ dịu dàng, ngọt ngào này, việc sử dụng mũi chỉ như một bản năng do thiên nhiên ban tặng, hơn nữa cái đó cũng thật sự vệ sinh hơn cái bắt tay của con người dù chúng ta coi là lịch sự cỡ nào đi chăng nữa. Điều mà con chó Achado muốn biết lúc này là ông chủ định đi đâu khi quyết định thoát ra khỏi cảnh trầm ngâm bất động mà nó thấy. Để làm cho ông hiểu là nó đang chờ một quyết định, con chó lặp lại cử chỉ gi mũi vào ông,

và vì Cipriano Algor sau đó bắt đầu đi về phía lò nung, nên linh hồn thú vật, dù người ta có phản đối đến đâu, thì vẫn là loại linh hồn hợp lý nhất trong số tất cả mọi linh hồn có mặt trên thế gian này, đã làm cho Achado rút ra kết luận rằng trong cuộc đời của con người thì một lần vẫn chưa đủ. Khi Cipriano Algor nặng nề ngồi xuống ghế đá, con chó chăm chú đánh hơi tăng đá nơi xuất hiện con thần lằn ngay ở phía dưới, nhưng đối với tâm hồn nó những lo lắng hiện trên nét mặt của chủ có sức mạnh cuốn hút hơn là sự hấp dẫn của cuộc săn lùng mà kết quả chưa biết ra sao, vì vậy ngay sau đó nó liền đến nằm phủ phục trước mặt chủ, chuẩn bị cho cuộc nói chuyện thích thú. Những lời nói đầu tiên của ông chủ, Thế là hết, vang lên rõ ràng và ngắn gọn như một lời phán quyết mà không cần nêu lý do, hình như không nói trước kết cục sau này sẽ ra sao, tuy nhiên, trong những trường hợp như thế này, cách tốt nhất đối với một con chó là giữ im lặng trong một khoảng thời gian cần thiết cho đến khi sự im lặng của những người chủ trở thành gánh nặng mệt mỏi, những con chó biết rất rõ rằng bản chất con người là hay nói chuyện, câu thả, thọc mạch, không kín đáo, không thể ngậm miệng và giữ kín miệng được. Trong thực tế không bao giờ chúng ta có thể hình dung được mức độ sâu thẳm của sự phán xét nội tâm nơi những con vật như con chó này khi nó nhìn vào chúng ta, chúng ta cứ tưởng nó chỉ đơn giản nhìn chúng ta mà thôi, và chúng ta không nhận ra rằng chỉ là hình như nó nhìn ta, trong khi đúng ra là nó đã nhìn thấy chúng ta và sau khi thấy chúng ta thì nó bỏ đi, để chúng ta đờn hươ tay hươ chân như những kẻ ngu đần trên chính bề mặt của chính mình, điểm xuyết dăm lời giải thích giả dối và vô tích sự về thế giới. Sự im lặng của con chó và cái sự im lặng nổi tiếng của vũ trụ mà có lần được nhắc đến trong thần học nếu được so sánh thì khác nhau về độ lớn mênh mông trên phương diện vật chất và cũng hoàn toàn khác nhau về mục tiêu, nhưng dù sao đi nữa thì cũng giống hệt nhau về tỷ trọng và trọng lượng riêng như hai giọt nước mắt, sự khác biệt nằm trong nỗi đau làm những giọt nước mắt đó rơi ra, trôi và rơi xuống. Thế là hết, ông Cipriano Algor nhắc lại, và Achado không hề chớp mắt, nó thừa biết rằng việc hết kia không phải là chuyện cung cấp đồ gồm cho Trung tâm, việc đó đã trở thành lịch sử rồi, trường hợp bây giờ liên quan đến những chiếc váy, và không thể khác hơn là những chiếc váy của cái bà Isaura Estudiosa kia mà nó đã từng nhìn thấy lúc

ngồi trên xe tải khi ông chủ mang chiếc bình đến cho bà ta, người phụ nữ xinh đẹp từ gương mặt đến vóc dáng, mặc dù cũng phải nói ngay rằng ý kiến này không phải của Achado, vì đối với nó cái chuyện xấu đẹp không hề tồn tại, những chuẩn mực về cái đẹp là ý tưởng của con người, Kể cả ông là người đàn ông xấu nhất đi nữa, con chó Achado có lẽ sẽ nói như vậy với ông chủ, nếu nó biết nói, thì vẻ xấu xí của ông cũng chẳng có ý nghĩa gì với ta, ta chỉ thấy lạ khi ông có mùi khác, hoặc có cách xoa đầu ta khác mà thôi. Cái bất tiện của việc nói vớ vẩn viễn vông là dễ làm người ta lạc đường, dễ làm người ta lãng quên mất mạch chuyện và các sự kiện, như trường hợp vừa xảy ra với Achado, nó chỉ nắm được một phần lời nói của Cipriano Algor khi ông chủ mới nói một nửa, đó chính là lý do, như ta sẽ thấy nó bỏ sót mất phần lớn nhất, Mình sẽ không đi tìm bà ta nữa, ông thợ gốm kết luận, đương nhiên ông không nói về một bà chung chung nào mà đang đề cập đến người phụ nữ có tên là Isaura Estudiosa, chính là người mà từ lúc này trở đi ông sẽ khước từ mọi thứ quan hệ, Thời gian qua mình cứ như một đứa trẻ con ngu dại, từ bây giờ trở đi mình sẽ không đi tìm bà ta nữa, đó chính là toàn bộ câu nói, nhưng con chó Achado, dù không dám nghi ngờ số lời ít ỏi nghe được, vẫn nhận ra vẻ thần thờ buồn bã trên gương mặt của ông chủ ngược hẳn với vẻ kiên quyết trong lời nói, mặc dù ta biết rõ là quyết định của Cipriano Algor là dứt khoát, Cipriano Algor sẽ không đi tìm Isaura Estudiosa nữa, Cipriano Algor biết ơn con gái đã làm cho mình nhận ra ánh sáng của lẽ phải, Cipriano Algor là một con người trưởng thành, chín chắn và chưa bị hư hỏng, chứ không phải là một trong những kẻ trai trẻ điên rồ mà, vì đang trong lứa tuổi nhiệt tình bùng bột, nên suốt ngày chạy theo những mơ tưởng hão huyền, những màn sương mờ và những ảo giác, và không từ bỏ được những thứ đó dù đầu và hồn vía đã đắm vào bức tường của những việc bất khả thi. Cipriano Algor đứng dậy khỏi chiếc ghế đá, hình như ông rất khó nhọc khi nâng tấm thân mình lên khỏi nơi đó thì phải, cũng chẳng có gì là lạ cả, bởi vì sức nặng cơ thể mà một người tự cảm thấy đâu có giống với số cân nặng do máy móc cơ khí đo được, có khi thì nặng hơn, khi khác thì lại nhẹ hơn. Cipriano Algor đi vào nhà, nhưng trái với những ý nghĩ vừa rồi, ông sẽ không vào cảm ơn con gái đã làm cho mình thấy ánh sáng của lẽ phải, không thể đòi hỏi quá nhiều như vậy ở một người vừa từ bỏ giấc mơ, dù nó thật nhỏ

noi, chỉ đơn giản là một goá phụ hàng xóm mà thôi, ông vào để nói, đúng thế, rằng sẽ đi đến chỗ thợ mộc đặt người ta làm ngay các hộp, không phải chuyện này là rất cần kíp phải làm ngay, nhưng dù sao thì cũng tranh thủ thời gian làm trước một bước, vì về mặt chuẩn bị vật tư mà nói thì mấy anh chàng thợ mộc, cũng như những anh thợ may chẳng bao giờ đáng tin cả, ít nhất đó cũng là chuyện thời xưa, còn bây giờ tràn ngập đồ may sẵn và các đồ ăn liền trên thế giới thì mọi việc đã thay đổi rất nhiều. Bố còn giận con nữa không ạ, Marta hỏi, Bố có giận con đâu, bố đã cảm thấy hơi thất vọng một chút thôi mà, nhưng hai bố con mình đừng bao giờ nói chuyện về vấn đề này nữa trong suốt thời gian còn lại của cuộc đời nhé, Marçal và con sắp có một đứa con, còn bố thì sẽ có đứa cháu ngoại, rồi mọi việc đều sẽ tốt đẹp cả thôi, mọi thứ sẽ về đúng chỗ của nó, đã đến lúc phải chấm dứt mọi ảo tưởng, khi bố quay về, chúng ta sẽ ngồi lại lên kế hoạch làm việc, chúng ta phải tranh thủ làm tối đa trong tuần này đây, tuần tới bố bận vận chuyển hàng gồm tồn kho, ít nhất nó cũng sẽ chiếm phần lớn thời gian ban ngày, Bố cứ mang chiếc xe tải nhẹ đi, Marta nói tránh, đừng đi bộ quá sức mà mệt bố nhé, Không cần thiết đâu, xưởng mộc có xa xôi gì lắm đâu. Cipriano Algor gọi con chó, Nào ta đi nào, chú nhóc, và Achado đi theo sau ông. Có thể ông sẽ gặp bà ta, nó nghĩ. Loài chó là như vậy, khi được biết chuyện là chúng liền nghĩ theo ý định của chủ.

Lời ca thán của Cipriano Algor đối với chính sách thương mại tàn nhẫn của Trung tâm có những lý do khá mỉa mai và được trình bày dài dòng trong chuyện này là xuất phát từ quan điểm đồng cảm của người cùng giai cấp, tuy nhiên, việc trình bày này hoàn toàn không xa rời nguyên tắc tuyệt đối công minh trong mọi nhận xét, chúng tôi tin là như vậy, mặc dù có nguy cơ khơi dậy không đúng lúc đồng lửa xung đột lịch sử giữa tư bản và lao động, nó cũng không thể làm quên đi, như chúng tôi đã nói, rằng bản thân Cipriano Algor cũng có một vài lỗi lầm trong chuyện này, trước hết là lỗi ngây thơ, chất phác, thế nhưng, tính ngây thơ và tính chất phác vốn dĩ là cố hữu, là gốc rễ của những lỗi lầm khác, đó chính là việc chỉ nghĩ đến một vài sở thích và nhu cầu từ thời ông cố nội sáng lập ra nghề gốm ở làng, và cứ thế duy trì bất di bất dịch qua thiên niên vạn đại, hoặc ít ra là suốt đời mình, từ bao đời nay công việc vẫn chỉ như thế. Rõ ràng là ở đây cách xử lý đất sét thuộc loại thủ công nhất trong các phương pháp, lò nung cũng là loại thô sơ và gần như nguyên thủy, nhìn bề ngoài lò nung cứ như một thứ đồ cổ không thể chấp nhận được trong thời hiện đại, cái thời được đặc trưng bởi những nhược điểm đầy tai tiếng và đầy lòng đố kỵ, cố chấp nhưng cho đến hiện nay vẫn rộng lượng chấp nhận sự tồn tại của một xưởng gốm nhỏ nhoi như xưởng ở đây trong lúc đã có một Trung tâm như cái kia. Cipriano Algor than vãn, thở than, nhưng hình như ông không hiểu được những tảng đất sét được nhào nặn không còn được người ta chất đống như vậy nữa rồi, rằng nền công nghiệp gốm sứ ngày nay sắp biến thành những phòng thí nghiệm với các nhân viên mặc áo blu trắng chuyên làm việc ghi chép còn những người máy sạch sẽ sẽ làm công việc sản xuất. Ở đây chuyện la hét chẳng cần thiết nữa, ví dụ, máy âm kế sẽ đo độ ẩm môi trường và các thiết bị điện tử phù hợp sẽ giữ nguyên độ ẩm thích hợp, tự điều chỉnh khi nó vượt quá giới hạn hoặc nó giảm bớt, người ta không làm việc bằng mắt hay bằng tay sờ, bằng xúc giác hoặc khứu giác, như quy trình công nghệ lạc hậu của Cipriano Algor, chính ông, với vẻ tự nhiên nhất thế giới, vừa báo cho con gái, Đất được nhào tốt rồi

đấy con ạ, ẩm và dẻo, đúng độ rồi, dễ để làm việc, nhưng bây giờ chúng ta phải hỏi, làm sao ông ấy có thể khẳng định được điều vừa nói nếu ông chỉ đặt bàn tay lên trên khối đất vừa nhào, nếu như ông chỉ mới véo một tí đất đưa lên giữa ngón tay cái, ngón tay trỏ và ngón giữa, cứ như nhắm mắt lại, toàn bộ tập trung vào việc dò hỏi của cơ quan xúc giác, ông cũng đã có thể đánh giá được không chỉ thứ hỗn hợp giữa đất sét đỏ, cao lanh, silic dioxit và nước, mà còn có thể phán đoán được thực trạng các sợi dọc và sợi ngang của tấm lụa nữa. Có lẽ chính những ngón tay chứ không phải là ông đã biết được điều này. Dù sao đi nữa, thì kết luận của Cipriano Algor đã phù hợp với thực tế cơ lý của đất sét, bởi vì Marta, vốn trẻ hơn rất nhiều, hiện đại hơn rất nhiều, hợp thời hơn nhiều, và như chúng ta đã biết cũng chẳng hiện lành gì trong nghệ thuật này thế mà không hề có ý kiến phản đối, chỉ hỏi ông, Bố thấy số lượng như thế này đã đủ làm một ngàn hai trăm hình người chưa ạ, Bố chắc là đủ đấy, nhưng bố sẽ cố thêm nữa. Hai cha con đi sang khu vực khác trong xưởng gồm nơi cất giữ chất oxit và các chất phụ gia để kiểm tra số lượng tồn kho, xác định số còn thiếu. Chúng ta cần có thêm màu so với số hiện còn, Marta nói, các con búp bê nhìn phải thật hấp dẫn, Và cần thêm thạch cao để làm khuôn, xà phòng gồm, và dầu pha màu nữa, Cipriano Algor bổ sung, phải bổ sung ngay một lần tất cả những thứ còn thiếu, để không làm gián đoạn công việc, khởi chạy tất bật đi mua thêm nhiều lần. Một lần nữa Marta lại tỏ vẻ dăm chiêu, Con làm sao thế, người cha hỏi, Chúng ta còn một vấn đề rất nghiêm trọng, Vấn đề gì vậy, Chúng ta đã quyết định dùng phương pháp đổ khuôn bằng tay, Đúng vậy, Nhưng chúng ta đã không nói thẳng vào việc sản xuất các hình người, không thể làm một ngàn hai trăm con búp bê bằng tay và những cái khuôn cũng không thể chịu đựng nổi, và công việc cũng không thể có hiệu quả, chẳng khác gì tát nước biển bằng xô nước, Con nói có lý đấy, Điều đó có nghĩa là chúng ta buộc phải dùng cách đổ khuôn bằng barbotina, Chúng ta không có nhiều kinh nghiệm trong chuyện này, nhưng vẫn còn trẻ để học hỏi, Vấn đề tệ hại không phải là chuyện đó, bố ạ, Thế thì sao, Con nhớ đã đọc đâu đó, chúng ta có quyển sách này thì phải, rằng để làm được hỗn hợp barbotina làm khuôn thì không được dùng loại hỗn hợp đất sét đỏ có chứa cao lanh, mà đất của chúng ta thì lại có chất đó mới chết chứ, và tối thiểu nó cũng chiếm đến ba mươi phần trăm,

Cái đầu này thật vô dụng, làm sao mà trước đây bố không nghĩ đến chuyện này chứ, Bố đừng tự trách mình nữa, chúng ta không hay làm việc với barbotina mà, Đã đành là như vậy, nhưng đây là những kiến thức sơ đẳng nhất của nghề gốm, abc của nghề mà. Hai người ngơ ngác nhìn nhau, không phải là người cha cũng chẳng phải là con gái, không phải ông ngoại tương lai cũng chẳng phải người mẹ sắp tới, chỉ là hai thợ gốm đang gặp khó khăn trước công việc tách cao lanh ra khỏi đất sét sẽ được nào, và kỹ rồi sau đó giảm bớt tỷ lệ tạp chất để biến thành đất sét nguyên chất đưa vào nung đỏ. Nhất là công việc này giống như việc làm của nhà giả kim, coi như không thể thực hiện được. Chúng ta làm sao đây, Marta hỏi, có lẽ ta nên tham khảo trong sách, Không cần đâu, không thể tách cao lanh ra khỏi đất sét cũng không thể cô lập được nó, điều bố đang nói chẳng có ý nghĩa gì cả, làm sao có thể tách được hay cô lập được cao lanh, Giải pháp duy nhất là pha chế đất sét khác với các thành phần chính xác, Chúng ta đâu còn thời gian bố à, Đúng thế, con nói có lý đấy, chúng ta không có thời gian. Hai cha con đi ra khỏi xưởng gốm, hai bóng hình thất thểu khiến cho Achado cũng không dám đến gần, rồi bây giờ họ đang ngồi trong bếp, nhìn các bản vẽ hình người mà hình như cũng đang nhìn lại hai cha con, và không tìm được cách giải quyết điều cốt tuỷ của vấn đề, theo kinh nghiệm của bản thân thì họ biết rằng đất sét mạnh (cứng, tạp) thì dễ co lại quá nhiều, bị lõm chỗ, biến dạng, quá dẻo, mềm, dễ tạo khuôn, nhưng họ không biết sẽ đem lại kết quả ra sao trong đồ khuôn với barbotina và nhất là có hậu quả xấu như thế nào trong thành phẩm. Marta tìm thấy cuốn sách ở trong đó nói rằng để chuẩn bị barbotina không chỉ cần ngâm đất sét cho tan trong nước, còn phải dùng các chất giúp chóng chảy (chất trợ dung), như silicat natri hoặc cacbonat natri, hoặc silicat cali, cũng có thể dùng thuốc làm rộp da loại nhẹ nếu nó không quá nguy hiểm cho công việc, thực ra nghề làm gốm là một nghệ thuật trong đó không thể tách hoá học ra khỏi các hiệu quả vật lý và động lực học, nhưng quyển sách không thông báo về chuyện gì sẽ xảy ra với những con búp bê của ta nếu ta sản xuất ra chúng với loại đất sét duy nhất mà hiện ta đang có, vấn đề là số lượng, nếu là ít thôi thì ta có thể xử lý khuôn bằng tay, nhưng những một ngàn hai trăm sản phẩm cơ, thánh thần ơi. Nếu bố hiểu đúng, Cipriano Algor nói, những yêu cầu chủ yếu mà barbotina đổ vào khuôn phải đạt chính

là tỷ trọng và độ lỏng, Đó là điều được giải thích trong sách này, Marta nói, Thế thì con đọc đi nào, Về tỷ trọng, tỷ trọng lý tưởng là một chám bảy, tức là một lít chất hồ loãng barbotina cần cân nặng một ngàn bảy trăm gram, nếu không có máy đo tỷ trọng phù hợp mà muốn biết tỷ trọng của barbotina thì dùng một ống nghiệm và một cái cân bàn, đương nhiên phải trừ đi trọng lượng của ống nghiệm, Thế về độ lỏng thì sao, Muốn đo độ lỏng thì dùng nhót kế, có mấy loại cơ đáy, mỗi loại cho những số liệu về thang bậc cơ bản theo các quan điểm khác nhau, Quyền sách này chẳng giúp được gì nhiều, Có giúp ích được chứ, bố chú ý nghe này, Bố đang chú ý đây, Một trong những loại được dùng thường xuyên nhất là loại nhót kế xoắn cho số liệu theo độ Gallenkamp, Cái ông này là ai vậy, Trong này không thấy nói đến, Đọc tiếp đi, Theo thang độ này, độ lỏng lý tưởng trong khoảng hai trăm sáu mươi đến ba trăm sáu mươi độ, Trong sách đó có điều gì mà bố có thể hiểu được không đấy, Cipriano Algor hỏi, Sắp có đây này, Marta nói, và đọc tiếp, Trong trường hợp của chúng ta, sẽ dùng phương pháp thủ công, thực dụng và không thật chính xác, nhưng vẫn có khả năng, qua thực hành, đem lại số liệu gần đúng, Đó là phương pháp nào vậy, Thọc tay thật sâu vào chất hồ loãng barbotina rồi rút tay ra, mở rộng bàn tay để cho chất barbotina chảy xuống, độ lỏng được coi là tốt khi chất này chảy xuống vẫn để lại một màng mỏng ở giữa các đốt ngón tay, giống như các màng ở chân con vịt, Giống như cái màng ở chân loài vịt u, Vâng, như màng chân vịt ấy, Marta để quyển sách sang một bên và nói, Chúng ta chưa tiến triển được bao nhiêu, Chúng ta đã tiến triển được một ít rồi đấy chứ, đã biết rằng không thể làm được việc nếu không dùng các chất giúp nóng chảy và trong khi chưa đạt được màng chân vịt thì chúng ta vẫn chưa tạo được chất hồ loãng barbotina đủ độ khả dĩ rót vào các khuôn, Cũng may là bố đã tỏ ra có tâm trạng vui vẻ rồi, Tâm trạng con người giống như thủy triều ấy mà, lúc lên, lúc xuống, tâm trạng của bố lúc này đang lên, để xem nó kéo dài được bao lâu, Cần phải kéo dài thật lâu, nhà này ở trong tay bố mà, Nhà thì đúng là như vậy, nhưng cuộc sống thì không đâu con ạ, Thủy triều xuống nhanh quá vậy, Marta hỏi, Vào lúc này nó đang nghi ngờ, chần chừ, không biết rõ là nên nâng nước lên hay rút nước xuống, Thế thì bố hãy ở lại với con, con thấy mình đang nổi lên bệnh đây này, cứ như không biết chắc mình có phải là người như mình tưởng

không, Thịnh thoảng bố nghĩ rằng có lẽ cũng không nên biết mình là ai, thế mà lại hay đấy, Cipriano Algor nói, Như con chó Achado chứ gì, Ủ, đúng vậy, bố hình dung là con chó tự biết về nó ít hơn là biết về chủ đấy, thậm chí nó còn không nhận ra chính mình ở trong gương nữa, Có lẽ trong gương chó tưởng mình là chủ, có lẽ vì thế nó sẽ nhận ra mình cũng nên, Marta gợi ý, Đó là ý tưởng hay đấy, Bố thấy chưa, có khi ý tưởng sai lầm lại là ý tưởng hay nữa cơ đấy, Chúng ta sẽ làm nghề nuôi chó nếu việc bán đồ gốm thất bại, Ở Trung tâm không có chó đâu, Thật tội nghiệp cho Trung tâm, đến loài chó cũng không ưa gì cái Trung tâm này, Chính Trung tâm không ưa chó thì có, Vấn đề này chỉ quan hệ đến những người sống ở đó mà thôi, Cipriano Algor nhăn nhó ngắt lời. Marta không đáp lại nữa, cô hiểu rằng nói thêm lời nào cũng có thể khơi mào cho một cuộc tranh luận mới. Cô dự định thu dọn lại một lần nữa các bản vẽ thiết kế đã được dùng đến mòn mỏi rồi. Nếu ngày mai Marçal về nhà và nói là đã được vào biên chế chính thức làm bảo vệ nội bộ, và rằng ta phải dọn nhà lên Trung tâm, thì những gì ta đã và đang làm ở đây đều trở nên vô nghĩa, dù bố có đi cùng hay không thì cũng thế mà thôi, dù gì đi nữa thì đến lúc đó xưởng gốm cũng đã bị tuyên án khai tử mất thôi, kể cả việc ông cứ dút khoát ở lại, thì ông cũng chẳng thể làm một mình được, bố biết rõ điều đó mà. Thế trong lúc này ý nghĩ của Cipriano Algor là sao nhỉ, người ta không biết được và cũng không nên bịa ra cho ông những ý nghĩ mà có thể chẳng trùng hợp với thực tế và không đúng, mặc dù, cứ cho rằng ông không bao giờ dùng lời nói để che đậy điều mình đang nghĩ, thì ta cũng hãy tạm cho là chính đáng những gì mà ông thợ gốm, sau mấy phút im lặng, đã nói ra như sau, Điều tệ hại không phải là có ảo tưởng, điều tệ hại là tự huyễn hoặc mình, là tự lừa dối mình, có lẽ ông cũng đã nghĩ như cô con gái và kết luận mà người này tự rút ra đương nhiên cũng giống như kết luận của người kia. Dù sao đi nữa, Cipriano Algor nói thêm mà không nhận ra hoặc có lẽ chính lúc vừa nói xong ông liền nhận ra rằng những câu đó hơi khó hiểu nên mới nói thêm, dù sao đi nữa thì con tàu đứng một chỗ là con tàu không thực hiện được cuộc hành trình, bất chấp ngày mai có chuyện gì xảy ra thì hôm nay cứ phải làm việc cái đã, ai trồng cây cũng đâu có thể ngờ có ngày mình treo cổ trên cây đó, Với thủy triều đen tối như vậy thì làm sao tàu của ta có thể ra khơi được hả bố, Marta nói, nhưng bố đã có lý, ở đây

thời gian không ngồi chờ đợi, chúng ta phải bắt tay vào việc ngay, trước mắt nhiệm vụ của con là vẽ phía bên hông và phần trên của các hình người rồi tô màu, con sẽ cố làm xong trước khi trời tối nếu không bị ai quấy rầy, Chắc chẳng có ai đến thăm đâu, Cipriano Algor nói, bố sẽ lo chuẩn bị bữa ăn trưa nay, Chỉ cần hâm lại, và làm thêm món rau sống thôi bố ạ, Marta nói. Cô đi tìm giấy vẽ, màu nước, bình thuỷ tinh để pha màu và cây cọ vẽ, một giẻ lau cũ, rồi để thứ tự trên bàn, ngồi xuống ghế và chọn mẫu người vùng Lưỡng Hà. Con sẽ bắt đầu từ mẫu này, cô nói, Con cố làm thật đơn giản nhé để khỏi gây rắc rối khi làm khuôn đất, mỗi khuôn chỉ hai mang là đủ, thêm mang thứ ba là vượt ngoài khả năng của chúng ta đấy, Con sẽ không quên đâu bố ạ. Cipriano Algor đứng nhìn con gái vẽ mấy phút, rồi đi ra xưởng gốm. Ông sẽ thử sức mình với đám đất sét, nâng lên như cử tạ, áp dụng bài học mới để luyện bàn tay bấy lâu nay bị thô cứng mất phần nào, thử nặn thí nghiệm một số hình người không nhất thiết phải giống anh hề cũng chẳng cần giống anh hề xiếc, chẳng cần là người Eskimo hay cô y tá, hay người vùng Lưỡng Hà, hoặc ông quan Trung Quốc, chỉ cần là hình người bình thường nào đó, một người bất kỳ, đàn ông hoặc đàn bà, trẻ hoặc già, chỉ cần nhìn thôi cũng đã có thể nói, Chà nó giống mình. Có lẽ một trong những người này, đàn bà hay đàn ông, già hoặc trẻ, vì thích thú hay vì hư danh muốn mang về nhà để khoe là nó giống mình, sẽ tìm đến xưởng gốm và hỏi Cipriano Algor bức tượng này giá bao nhiêu và Cipriano Algor sẽ nói là cái này không bán, và người đó sẽ hỏi tại sao thế, và ông sẽ trả lời, Bởi vì nó là tôi mà. Buổi chiều lúc hoàng hôn nhanh chóng ập xuống cũng là lúc Marta xuất hiện ở xưởng gốm và nói, Con đã làm xong, con đã vẽ xong và để trên bàn trong bếp cho chúng tự khô. Sau khi nhìn kỹ thành quả công việc của cha, hai bức tượng chưa hoàn thiện cao gần bằng hai gang tay, đứng thẳng, một người đàn ông và một người đàn bà, cả hai đều trần truồng, từ vai nhô ra một mũi dây thép, Marta liền nhận xét, Trông không đến nỗi nào đâu, bố ạ, được đấy, nhưng những con búp bê của chúng ta không cần cao to như vậy, bố hãy nhớ là chúng ta chỉ định làm chúng cỡ một gang tay của bố thôi, Có lẽ cũng nên làm to hơn một chút, chúng sẽ dễ nhìn thấy hơn khi để trong tủ kính của Trung tâm, và cũng còn phải trừ hao vì chúng co lại khi bị nung trong lò do mất nốt độ ẩm cuối cùng, trước mắt đây cũng chỉ là làm thí nghiệm thôi mà,

Kể cả như vậy, con vẫn thích chúng, rất thích, và chúng chẳng giống bất cứ một thứ gì mà ta đã từng thấy, mặc dù tượng người đàn bà làm con nhớ đến ai đó, Thế là thế nào đây, Cipriano Algor hỏi, con nói rằng chúng chẳng giống bất cứ một thứ gì mà mình đã từng thấy rồi nói thêm là tượng người đàn bà gợi cho con nhớ đến ai đó, vậy là sao, Đó là ấn tượng hai trong một, vừa lạ vừa quen, Có lẽ bố không phải làm nghề nuôi chó nữa, có lẽ bố sẽ chuyên về nghề điêu khắc cũng nên đây, nó là một trong những ngành nghệ thuật mang lại lợi nhuận cao nhất, theo như bố nghe nói đây, Một gia đình nghệ sĩ mẫu mực, Marta nhận xét với một nụ cười pha chút chua chát. May cho Marçal là không bị mấy trắng, Cipriano Algor trả lời, nhưng không cười.

Đó là ngày sáng tác đầu tiên. Trong ngày thứ hai, ông thợ gốm phải vào thành phố mua thạch cao làm khuôn, mua thêm cacbonat natri, sơn, một số xô nhựa, thìa mới bằng gỗ và dây thép. Sơn là một vấn đề được bàn cãi sôi nổi trong và sau bữa ăn tối ở ngày sáng tác đầu tiên, và điểm tranh luận chính là liệu sản phẩm có cần phải trông sáng bóng hay không và, vì vậy, cần phải đưa vào lò sau khi đã sơn sẵn, hay ngược lại, sẽ được vẽ màu lạnh sau khi đã được nấu chín và không đưa trở lại lò nữa. Mỗi trường hợp lại có loại sơn riêng, và quyết định phải được đưa ra ngay tức thì, không thể trì hoãn đến phút cuối cùng với cây cọ vẽ trên tay, Đó là vấn đề thẩm mỹ, Marta bảo vệ ý kiến, Đó là vấn đề thời gian, Cipriano Algor phản đối, và cả chuyện an toàn nữa, Sơn màu rồi làm bóng trong lò sẽ cho chất lượng cao hơn và bóng hơn, cô con gái nhấn mạnh, Nhưng nếu ta sơn sau sẽ tránh được những bất trắc bất ngờ, nước sơn mà ta dùng tồn tại mãi, không lệ thuộc vào tác động của nhiệt độ đối với sắc màu, nhất là khi lò trở chứng. Ý kiến của Cipriano Algor đã thắng thế, loại sơn phải mua ngoài thị trường có tên chuyên môn là men sứ, dễ thao tác và mau khô, Khi sơn màu chúng ta cần phải tô làm sao cho nó hoà lẫn với đất sét trước khi nó kịp khô, Còn một vấn đề quan trọng nữa bố ạ, Vấn đề gì, Khi nấu sơn và vẽ lên tượng chúng ra cần phải tìm một nơi thoáng đãng, khô ráo, Sao lại phải thế, Là để phòng bệnh, chúng ta sẽ phải hít thở giữa đám mây này đây, Cái khó ló cái khôn, bố tìm ra cách rồi, Cách nào ạ, Bố sẽ làm phần việc này ở ngoài trời, thời tiết vẫn ổn định mà, Tại sao bố lại nói bố sẽ làm, phải nói là chúng ta sẽ làm chứ, Marta hỏi, Con đang có mang, bố thì không, con phải biết rõ điều đó chứ. Tâm

trạng vui vẻ đã trở lại với bố rồi đấy, thưa ông bố ạ, Bố làm tất cả những gì có thể, bố hiểu rằng có những cái đang tuột khỏi tay mình và những cái khác cũng có nguy cơ như vậy nữa, vấn đề của bố là phải biết phân biệt những cái cần phải tranh đấu để giữ lại với những cái mà có thể bỏ đi không thương tiếc, Hoặc phải vất bỏ trong nỗi thương tiếc nữa chứ, Niềm thương tiếc tệ hại nhất, con gái ạ, không phải là niềm tiếc nuôi bây giờ mà sẽ là niềm tiếc nuôi mãi sau này ta mới cảm thấy, khi mà ta đã không còn phương cách nào khác nữa, Người ta nói thời gian sẽ chữa lành vết thương, Ta đâu có thể sống đủ thời gian để chiêm nghiệm được chuyện này, Cipriano Algor nói, đúng vào lúc ông bỗng nhận ra mình đang làm việc trên chính chiếc bàn xoay mà trước đây vợ ông đã chết gục xuống do cơn đau tim. Thế là, theo lẽ thường của đạo lý, ông buộc phải tự hỏi liệu trong những niềm tiếc nuôi chung kia có bao gồm cả cái chết này không, hoặc liệu có đúng là trong trường hợp cụ thể này, thời gian đã làm xong công việc chữa bệnh cao cả của mình rồi không, hay vẫn chưa làm được, liệu niềm thương tiếc mà ông gọi ra không phải chỉ là cái chết mà là cuộc sống, mà là các cuộc đời, của anh, của tôi, của chúng ta, ở đây cụ thể là của ai. Cipriano Algor nặn hình cô y tá, Marta bận rộn với hình anh hề xiếc, nhưng chẳng ai trong hai người hài lòng với công việc, vì thực ra, nặn theo hình mẫu bao giờ cũng khó hơn là sáng tạo tự do, tối thiểu thì Cipriano Algor cũng có thể nói một cách hăng hái như vậy vì mới đây thôi ông đã thoải mái nặn ra hai hình người đàn ông và đàn bà còn đứng kia trong lớp hồ ướt để khỏi khô cứng, giữ cho chúng được đứng thẳng, nguyên vẹn và sống động. Nhiệt tình cố gắng của Marta và Cipriano Algor không hề cạn một cách nhanh chóng và làm sút mẻ tinh thần. Một phần đất sét mà họ đang chế tác khuôn hình người bây giờ phải lấy từ đất của những hình người khác, rồi phải đi tìm, dẫm đạp, nhào nặn, làm đi làm lại, giống như mọi vật khác trên thế gian này, như ngôn từ chẳng hạn, dù ngôn từ không phải là một vật nhưng vẫn được dùng đi dùng lại nhiều, có khi hàng triệu lần. Anh hề xiếc mà Marta đang nặn có lẽ sẽ được dùng, anh hề thì tương đối giống với những anh hề trong đời thực, nhưng cô y tá, tưởng là đơn giản, chặt chẽ, đúng nguyên tắc, thế mà cứ nhất quyết chống cự lại không chịu xuất hiện với khối lượng bộ ngực đất sét, cứ như cô ta chỉ muốn khoác vào mình tấm khăn mỏng lộ ra hai chấm nhọn mà thôi. Khi tuần lễ

sáng tạo đầu tiên sắp hết, khi Cipriano Algor đã bắt đầu thực hiện tuần lễ phá hoại đầu tiên để giải phóng cho kho của Trung tâm những thứ rác không dùng nữa, thì những ngón tay của hai người thợ gôm, vốn vừa tự do vừa phải tuân thủ kỷ luật nghiêm ngặt, bắt đầu thấy được thoải mái sáng tạo và vạch ra con đường thẳng dẫn đến hình khối phù hợp, đường nét đúng đắn, mọi nét đều hết sức hoà hợp. Thời khắc không bao giờ đến muộn hay đến sớm mà đến đúng lúc, không phải là giờ của chúng ta, chúng ta không cần phải hàm ơn sự trùng hợp đó, tức là giờ giấc mà người ta đặt ra trùng khớp với giờ giấc mà ta cần. Trong nửa ngày khi người cha đang đi chở những thứ vô tích sự, thì Marta một mình ở xưởng gôm với nửa tá con búp bê gần như đã làm xong, bây giờ cô đang phải chỉnh sửa lại đôi góc hơi lệch và uốn lại vài đường cong cho tròn trịa hơn, cân lại độ cao cho thống nhất, gia cố thêm phần đế, tính toán tỉ mỉ cho từng bức tượng, đường chia tốt nhất để phù hợp với hai mang của từng cái khuôn. Các hộp gỗ chưa được thợ mộc bàn giao, thạch cao thì đang chờ trong các túi bằng giấy dày không thấm nước, nhưng thời khắc đồ khuôn để nhân số sản phẩm lên gấp bội cũng sắp tới.

Trong ngày đầu tiên của tuần lễ phá hoại, khi Cipriano Algor về đến nhà lòng đầy bức dọc, không phải vì mệt nhọc mà là vì bị ngược đãi, đã kể cho con gái nghe những cuộc phiêu lưu hết sức nực cười của một người chạy đôn chạy đáo trên đồng tìm nơi hoang vắng để đổ tổng đổ tháo mớ đồ gôm vô tích sự cứ như tổng tháo những cục phân của mình đi, Hai lần, bố cảm thấy cứ như đang cầm quần chuẩn bị tụt xuống, ông nói, thì có người bỗng hỏi xem mình đang làm gì ở trên ruộng riêng tư của họ với cả chiếc xe chở đầy đồ gôm như thế, bố đành bịa ra một lý do hết sức vớ vẩn là đang cần tìm con đường tắt để ra xa lộ, rồi đành phải nói lời xin lỗi và mời họ nếu thích bất cứ thứ gì có trên xe thì cứ lấy, bố rất hân hạnh tặng luôn, một trong hai người lắc đầu không nhận gì cả lại còn trả lời là ở nhà ông ta đến chó cũng chẳng thèm dùng các thứ này, nhưng người kia thì tỏ ra thích thú chiếc liễn đựng xúp và cầm lấy ngay. Thế cuối cùng bố đã đổ số hàng đó ở đâu, Gần con sông, Ở đâu cơ, Lúc đầu bố nghĩ đổ xuống một chiếc hang tự nhiên nào đó là thích hợp nhất, nhưng có điều bất tiện là ở những chỗ đó thường trồng trái, trơ ra trước mặt bàn dân thiên hạ khiến người ta xác định được ngay loại sản phẩm và nhà sản xuất, thế thì buồn và nhục nhã lắm, Riêng cá nhân con

chẳng thấy có gì là buồn phiền và nhục nhã cả, Nếu ngay từ đầu mà con ở vào cương vị của bố thì có lẽ con mới cảm thấy như vậy, Có thể thế thật, thế cuối cùng bố tìm được chỗ nào vậy, Chính xác là một chiếc hang lý tưởng, Liệu có chiếc hang lý tưởng thật ư, Marta hỏi, Hoàn toàn phụ thuộc vào thứ đồ mà người ta muốn tống vào trong đó, con cứ thử hình dung ra trường hợp này, đó là một lỗ nẻ lớn, hình dáng hơi tròn, sâu khoảng ba mét và đường xuống lại thoải thoải rất dễ đi, trong miệng hang còn có cây cối nên nhìn ở ngoài cứ như một hòn đảo xanh giữa cánh đồng, trong mùa đông nó ngập đầy nước, lúc này còn đọng lại một ít ở dưới đáy. Cách bờ sông độ một trăm mét phải không ạ, Thế con cũng biết nó à, người cha hỏi, Con biết chỗ đó rồi, con phát hiện ra nó từ hồi mới lên mười tuổi, đúng là một cái hang lý tưởng đấy, mỗi lần vào đó con lại cảm thấy như đang đi qua cánh cửa vào thế giới khác, Bố cũng từng ở đó hồi bằng tuổi của con đấy, Và cũng như ông nội hồi ở tuổi đó, Và ở tuổi của bố, Cuối cùng thì tất cả đều mất đi, bố nhỉ, trong suốt bao nhiêu năm qua cái hang đó chỉ là hang, cũng là một cánh cửa kỳ diệu đối với bao nhiêu đứa trẻ mơ mộng, và bây giờ, chất đầy mảnh gốm vỡ, nó không còn là hang mà cũng chẳng thể là cửa diệu kỳ nữa rồi, Đống mảnh gốm vỡ này không nhiều lắm đâu, con gái ạ, chẳng bao lâu sau cây dâu dại sẽ phủ kín, không ai nhận ra chúng nữa đâu, Thế bố để ở đó tất cả à, Ừ tất cả, Ít nhất nó cũng ở gần làng, hôm nào đó một trong những đứa trẻ ở làng nếu vẫn còn có thói quen tìm đến hang lý tưởng kia, trở về nhà với chiếc đĩa rạn vỡ, người ta sẽ hỏi nó lấy ở đâu rồi tất cả mọi người sẽ nhào ra chỗ đó kiểm thử mà hiện nay họ chẳng hề muốn có, Chúng ta sinh ra đều như thế cả thôi, bố chẳng lấy gì làm lạ chuyện này đâu. Cipriano Algor uống xong ly cà phê mà con gái đã đặt trước mặt khi ông vừa về đến nhà và hỏi, Tay thợ mộc đã có dấu hiệu của sự sống chưa hả con, Chưa, Thế thì bố phải đi giục hấn ta đây, Con nghĩ là bố nên đi, đó là cách tốt nhất đây. Người thợ gốm đứng dậy, Bố đi rửa ráy tí đã, ông nói và bước lên hai bước rồi dừng lại. Cái gì kia, ông hỏi, Bố hỏi cái nào, Cái kia kia, ông chỉ chiếc đĩa phủ khăn thêu ren, Đĩa bánh đây, Con làm bánh à, Không phải con làm, người ta mang đến đây, là món quà mà, Của ai thế, Bố thử đoán xem nào, Bố chẳng còn bụng dạ nào để đoán mò đâu, Nhưng trường hợp này rất dễ mà. Cipriano Algor nhún vai như chẳng hề quan tâm đến chuyện này nữa, rồi nói là sẽ đi

rửa ráy, nhưng vẫn không rời bước ra khỏi bếp, trong đầu ông đang có hai ông thợ gốm tranh luận với nhau, một ông đưa ra lý do là ta phải hành xử một cách tự nhiên trong mọi hoàn cảnh ở đời, vì thế nếu có ai đó đã có nhã ý hết sức dễ thương mang đĩa bánh có phủ khăn thêu đến tận nhà, thì đương nhiên và hết sức hợp lý là ta cần phải hỏi xem người hào phóng đó là ai chứ, và nếu câu trả lời ỡm ờ bảo ta phải đoán thì thay vì tỏ ra nghi ngờ ta nên giả vờ không nghe thấy, những trò đùa thân mật trong gia đình và trong xã hội kiểu này chẳng có gì quan trọng cả, chẳng ai kết luận vội vàng là ta đúng hay sai, nhất là những người có đủ lý do để vui vẻ mang bánh đến cho ta không bao giờ là số đông đâu, thường chỉ là một người mà thôi, đó chính là những điều mà một trong hai người thợ gốm nói, nhưng người kia thì trả lời là không sẵn sàng đóng vai tòng phạm với kẻ đưa ra những lời phỏng đoán giả vờ theo kiểu làm xiếc, trong khi biết thừa tên người đưa bánh đến mà chẳng thềm nói ra, và ít nhất trong một số trường hợp, điều tệ hại của các kết luận không phải là đã đưa ra vội vàng mà chính là nội dung lời kết luận đó. Thế bố không muốn đoán à, Marta cười, nhắc nhở, Cipriano Algor, hơi bực mình với con gái và tức tối nhiều hơn với bản thân mình, nhưng cũng biết rõ cách duy nhất có thể rút chân ra khỏi kẽ nứt mà chính mình đã dút vào là phải thừa nhận thất bại và lùi bước, ông đành bất ngờ nói ra một cái tên, Chắc là bà goá, người cùng làng, Isaura Estudiosa để tạ ơn vì chiếc bình chứ gì. Marta chậm rãi lắc đầu phủ nhận, Đâu có phải tên là Isaura Estudiosa, cô sửa lại, đúng tên bà ấy là Isaura Madruga cơ mà, À đúng thôi, Cipriano Algor nói, và nghĩ là chẳng cần phải hỏi cô con gái đang tỏ ra hết sức quan tâm đến chuyện này. Thế tên thời son trẻ chưa chồng của bà ta là gì nhỉ, nhưng ngay lập tức trong thâm tâm ông nhớ ngay đến lúc mình ngồi trên tảng đá bên cạnh lò nung và có con chó Achado chứng giám, bản thân đã quyết định chấm dứt vĩnh viễn mọi lời nói và việc làm có liên quan giữa ông và bà goá Estudiosa rồi, chúng ta chắc cũng chưa quên những lời nói chính xác của ông, Thế là hết, không thể đột ngột kết thúc chuyện tình cảm trong vòng có hai ngày bằng cách cho rằng những lời kia chưa hề được nói ra công khai. Tác dụng tức thì của những suy ngẫm này đã dẫn dắt Cipriano Algor làm ra vẻ tỉnh bơ và kẻ cả, tiến lại giở tấm khăn lên, Trông có vẻ đẹp đấy, ông nói. Vào lúc này Marta hiểu rằng nên nói thêm câu này, Tựa như là kỷ vật của

cuộc chia tay vậy. Bàn tay từ từ hạ xuống, để rơi chiếc khăn lên trên đĩa bánh thành vòng cung, Chia tay ư, Marta nghe rõ câu hỏi và trả lời, Vâng ạ, trong trường hợp bà ấy không kiếm được việc làm ở đây, Việc làm ư, Bố đang nhắc lại những lời của con đây bố ạ, Bố đâu có phải là tiếng vọng đâu, bố đâu có nhắc lại những lời của con đâu nào, Con và bà ấy cùng ngồi uống cà phê, con đã muốn cắt bánh ra, nhưng bà ấy không cho phép, bà ấy ở đây hơn một giờ đồng hồ cơ đấy, chúng con nói chuyện với nhau, bà kể sơ sơ về cuộc đời mình, chuyện đám cưới của bà ấy, và không kịp biết xem mình có hạnh phúc hay không, đó là những lời của bà ấy chứ không phải của con đâu nhé, cuối cùng thì bà ấy nói nếu không tìm được việc ở đây sẽ phải về quê hương bản quán nơi gia đình bà ấy đang sinh sống, Ở đây làm gì có việc cho bất cứ ai, Cipriano Algor nói cộc lốc, Đó cũng chính là điều bà ấy nghĩ, vì vậy đĩa bánh này là phần nửa đầu của cuộc chia tay đấy, Bố hy vọng mình sẽ không có mặt ở nhà vào lúc diễn ra phần thứ hai, Tại sao thế, Marta hỏi. Cipriano Algor không trả lời. Ông đi ra khỏi bếp về phòng ngủ, nhanh chóng cởi hết quần áo, nhìn nghiêng vào chiếc gương đang hiện lên hình ảnh thân thể của mình rồi bước vào phòng tắm. Ông mở vòi nước. Một chút nước mằn mặn đã hoà vào dòng nước ngọt đang tuôn ra từ vòi hoa sen.

Với sự nhất trí đáng kể và đáng khích lệ về ý nghĩa của từ ngữ, các cuốn từ điển định nghĩa sự nực cười là tất cả những gì đáng cười và đáng đùa giỡn, mọi chuyện vớ vẩn, lẩn thẩn, mọi thứ có thể gây cười, tất tật mọi chuyện buồn cười. Đối với các cuốn từ điển thì hoàn cảnh hình như không tồn tại, mặc dù bắt buộc phải giải thích nguyên nhân của sự việc ở chỗ nào, các cuốn từ điển gọi đó là trạng thái hoặc đặc tính đi cùng với một sự việc, xin mở ngoặc đơn điều đó rõ ràng khuyên chúng ta không nên tách rời các sự việc với hoàn cảnh của chúng và không được xem xét sự việc này mà lại lơ sự việc kia. Thế thì cách hành xử của cái ông Cipriano Algor này có lẽ cũng đáng nực cười thật, ông đã vất kiệt sức vì cẩn thận bê trên tay từng lô đồ gốm đã trở nên vô dụng chậm chậm dò dẫm đi xuống dốc để bỏ vào trong hang mà đáng ra chỉ cần đứng từ trên miệng hang lần lượt quẳng tất cả chúng xuống dưới đáy, biến chúng thành đồng mảnh gốm vỡ, như cách gọi mĩa mai của cô con gái, là xong việc. Tuy nhiên, làm gì có giới hạn cho cảnh nực cười. Nếu ngày nào đó, như Marta dự đoán, một chú bé trong làng cứu lô hàng gốm này ra khỏi cảnh âm thầm vô danh và đưa về nhà một chiếc đĩa đã bị rạn nứt, thì chúng ta có thể tin chắc chắn rằng cái vết nứt đó là có từ trong kho, hoặc do những va chạm không thể tránh khỏi giữa các đồ gốm trong quá trình vận chuyển từ Trung tâm về đến hang trên những đoạn đường mấp mô đầy ổ gà. Chỉ cần thấy thái độ quá ư thận trọng của Cipriano Algor trong khi bê lô hàng này xuống tận hang sâu rồi cẩn thận đặt chúng xuống đất, cái nọ sát bên cái kia, thành từng khối thẳng hàng thẳng góc nhất có thể được, chỉ cần nhìn cảnh tượng buồn cười đang diễn ra trước mắt này chúng ta cũng có thể khẳng định chắc chắn rằng ông không hề để xảy ra bất cứ sự rạn nứt hay sút mẻ nào, chẳng thể có một chiếc đĩa nào bị vỡ, chẳng thể có một chiếc ly nào mất quai, không thể có chiếc ấm nào sút vòi, lô hàng gốm được xếp ngay ngắn vào một góc trên khu đất đã được lựa chọn kỹ càng và được vây kín xung quanh bằng những thân cây nổi lên giữa đám cây thấp, giống như các tác giả vĩ đại đã từng viết trong sách rằng chỉ nhờ có cách này

mà chúng có thể vượt được thời gian rồi chờ đến lúc các di chỉ hồi sinh trở lại. Người ta có thể nói rằng cách hành xử của Cipriano Algor thật nực cười, nhưng cả trong trường hợp cụ thể này chúng ta cũng chớ quên thái độ của Marçal Gacho. Trong những ngày nghỉ về thăm nhà, và thực hiện bình thường cái nghĩa vụ cơ bản là giữ mối đoàn kết gia đình, anh không những đã giúp đỡ bố vợ khuân vác lô hàng lên xe mà còn không hề tỏ ra kinh ngạc hay phân vân nghi ngại, không hề hỏi trực tiếp hay hỏi bóng gió, chẳng hề có cái nhìn giễu cợt hoặc thương hại, bình thản làm theo gương bố vợ, đến mức, chủ động uốn lại đường xuống dốc hang cho bớt ngoằn ngoèo, bặt bặt đất cho đỡ dốc thẳng đứng. Chính vì vậy, khi Marta nhắc lại những lời bạc bẽo và giễu cợt vô lối kia trong cuộc nói chuyện với cha thì đương nhiên chồng của cô, với uy quyền không thể bàn cãi của người đã chính mắt mình chứng kiến công việc nọ, liền chân chính ngay thái độ của vợ. Đó không phải là đồng mảnh gốm vỡ đâu. Và nếu cô ấy, vốn là một người luôn đòi được giải thích rõ mọi chuyện, có nhất quyết khẳng định lại rằng, đúng thừa quý ông, đó là một đồng mảnh gốm vỡ, nó cũng là tên mà người ta thường gọi một loại xà bần phế thải để quẳng xuống các hố cho đến khi lấp đầy, trừ các phế thải của con người có tên khác, thì chắc chắn Marçal Gacho sẽ cất giọng nghiêm túc nói với cô ấy, Không phải là đồng mảnh gốm vỡ đâu, anh đã ở đó mà. Cũng chẳng có gì nực cười lắm đâu, anh sẽ nói bổ sung thêm, nếu vấn đề được nêu ra.

Khi họ bước vào trong nhà đã thấy có hai túi đồ mới, mỗi túi đựng một thứ. Cuối cùng thì người thợ mộc cũng đã trao các hộp gỗ, và Marta đọc trong sách nói rằng, trong trường hợp dùng chất hồ loãng để đổ vào khuôn, thì mỗi khuôn chỉ nên dùng đúc không quá bốn mươi mẫu là tốt nhất. Thế có nghĩa là, Cipriano Algor nói, chúng ta phải cần tối thiểu là ba mươi khuôn, năm khuôn cho mỗi lô hàng hai trăm con búp bê, sẽ rất nhiều việc trước và sau đây và bố không tin là với tình cảnh thiếu kinh nghiệm như chúng ta hiện nay, tất cả các khuôn đều hoàn thiện cả đâu, Thế bố tính bao giờ thì làm xong việc chuyển hết số hàng gốm tồn kho ra khỏi Trung tâm, Marta hỏi, Bố chắc là không phải cần hết toàn bộ tuần thứ hai đâu, có lẽ chỉ hai hoặc ba ngày là đủ, Tuần thứ hai chính là tuần này cơ mà, Marçal chữa lại, Ừ, tuần thứ hai trong số bốn tuần, nhưng là tuần đầu tiên vận chuyển hàng tồn kho,

tuần thứ ba sẽ là tuần thứ hai cho việc sản xuất, Marta giải thích, Với cách tính tuần lễ hỗn độn như vậy, anh không hề ngạc nhiên thấy em và bố cứ rối tinh cả lên là phải rồi, Mỗi người có lý do riêng, ví dụ, như em chẳng hạn, em đang có mang và em vẫn chưa quen với ý nghĩ này, Thế bố thì sao, Bố sẽ tự nói ra, nếu muốn, Bố không thấy rối rắm gì hơn ngoài chuyện phải sản xuất một ngàn hai trăm con búp bê bằng gốm và chẳng biết liệu mình có làm được không, Cipriano Algor nói. Ở trên bàn trong xưởng gốm đang được xếp thành hàng sáu hình mẫu, sáu đồ vật vô nghĩa, có những cái trông kỳ dị hơn những cái khác do nghề nghiệp của loài người mà chúng đại diện, nhưng tất cả đều giống nhau ở nỗi ám ảnh vô tích sự. Để cho chồng có thể nhìn rõ, Marta đã cất những chiếc khăn ướt vốn phủ lên các bức tượng nhỏ đó, nhưng ngay lập tức cô đã cảm thấy hối hận vì trót làm việc đó, cứ như những con rối nặn sù sì thô ráp kia không xứng với công sức của cô đã phải bỏ ra, cái việc làm xong rồi làm lại, cái chuyện muốn mà không được đó, rồi việc thí nghiệm và sửa chữa kia nữa chứ, đúng là không chỉ có các tác phẩm nghệ thuật vĩ đại mới làm cho tâm hồn các nghệ sĩ quặn quại trong đau đớn và ngờ vực, mà cả những thân hình đơn giản và thậm chí một chi tiết nhỏ như một bộ phận bằng đất sét cũng không chịu nghe theo những ngón tay của người đang nặn ra chúng nữa, không thêm để ý đến những cặp mắt đang nhìn chúng dò hỏi, đi ngược lại nguyện vọng ý chí của những người yêu cầu chúng phải theo. Trong những dịp khác, có lẽ anh đã xin nghỉ phép để giúp em chút đỉnh rồi đấy, Marçal nói. Dù câu nói đã rõ ràng là trọn ý, nhưng vẫn như là sự kéo dài cái vấn đề mà không cần nêu ra nhưng Cipriano Algor cũng đã tự nhận thức được. Điều mà Marçal muốn nói, mà không cần nói ra lời thì cũng đã được ẩn ý nói ra cho mọi người hiểu chính là trong lúc chờ đợi được vào biên chế bảo vệ chính thức, thì những vị cấp trên của anh chẳng thể hài lòng nếu anh vắng mặt ở những thời điểm quan trọng như lúc này, cứ như tin tức công khai về việc thăng cấp trong sự nghiệp của anh không phải là chuyện tào lao hàng ngày, mà là một sự kiện quan trọng vậy. Tuy nhiên, ẩn ý trong câu nói là khá rõ ràng và cũng không đến nỗi gay gắt như những lần khác. Vấn đề chủ yếu, vô tình ẩn trong lời nói của Marçal vẫn là nỗi lo lắng cho tương lai của xưởng gốm, cho công việc và những người đang làm việc này, và những người cho đến hiện nay vẫn sống tốt hay khổ

ái, vì chính cái nghề đó. Sáu con búp bê như sáu điếm cật vắn một cách nực cười và lì lợm, mỗi điếm lại muốn Cipriano Algor cho biết xem ông có thật sự tin tưởng và trong thời gian bao nhiêu lâu, ông già thân yêu ơi, rằng ông có đủ lực lượng cần thiết để cai quản xưởng gôm nữa hay không khi mà cô con gái và anh con rể sẽ chuyển đến sống ở Trung tâm, rằng ông có ngây thơ đến mức tự mình có thể chăm sóc việc thực hiện một cách bình thường các đơn đặt hàng tiếp theo, trong trường hợp may mắn được chấp thuận, và cuối cùng thì từ nay trở đi các mối quan hệ giữa ông với Trung tâm và với viên trưởng phòng cung ứng, trên lĩnh vực thương mại cũng như trên phương diện cá nhân sẽ mãi mãi toàn màu hồng, hay chỉ là áp lực khó chịu thường xuyên và đầy bi quan cay đắng như tượng người Eskimo hỏi, Liệu ông có tin rằng người ta sẽ yêu mến tôi mãi không nào. Vào lúc này khi mà ký ức về Isaura Madruga đang vụt qua đầu óc thì Cipriano Algor liền nghĩ ngay đến chuyện cô ấy sẽ giúp mình như một nhân viên trong công việc làm gôm, ngồi ghé bên cạnh trên xe đi cùng mình lên Trung tâm, nghĩ đến cô ấy trong vô số chuyện khác nữa và trong những tình huống mỗi lúc lại càng thêm thân mật và thêm êm đềm, ăn trưa với nhau trên cùng bàn, tâm sự với nhau trên cùng chiếc ghế đá, cùng cho con Achado ăn, cùng thu hoạch dâu, cùng thấp ngọn đèn bão để treo trước cửa, vuốt thẳng các nếp nhăn trên chiếc khăn trải giường, rõ ràng là biết bao nhiêu ý nghĩ trong đầu và hơi quá mức mạo hiểm nữa đối với một người mà thậm chí chưa dám đụng đến món bánh được tặng kia. Đương nhiên những lời nói của Marçal chẳng đáng để đáp lại, chỉ là khẳng định lại một chuyện mà ai cũng đã biết, cũng giống như đơn giản chỉ cần nói, con cũng muốn giúp hai người nhưng không thể được, tuy nhiên Cipriano Algor vẫn tin rằng cần phải giải thích một phần những ý nghĩ của mình trong khoảng khắc giữ im lặng dẫu khi Marçal nói, không phải là những ý nghĩ thân mật thâm kín vẫn được cất giấu cẩn thận trong tủ sắt của niềm tự trọng của người già, mà chính là ý nghĩ chung của những người sống ở trong căn nhà này, dù họ có nói ra hay không, và có thể được tóm tắt chỉ trong hơn nửa tá từ ngữ mà thôi, điều gì sẽ đến với chúng ta ngày mai đây, Ông nói, Cứ giống hệt như chúng ta đang đi trong bóng tối, bước tiếp theo có thể làm cho ta tiến lên cũng có thể làm ta ngã gục, chúng ta chỉ bắt đầu biết được chuyện gì sẽ chờ đợi mình sau khi lô hàng đầu tiên đã được bày

bán, từ lúc đó chúng ta mới có thể tính toán được thời gian mà mình cần, nhiều hay ít, hay là không cần nữa, sẽ như bói rút cánh hoa để cuối cùng tìm ra câu trả lời ấy, Cuộc sống không khác thế bao nhiêu đâu bố ạ, Marta nhận xét, Không phải vậy đâu con ạ, những điều mà chúng ta vật lộn trong suốt bao nhiêu năm qua thì nay lại đang dồn lại trong mấy tuần lễ hoặc trong có mấy ngày, bỗng nhiên tương lai như bị co lại, và nếu bố không làm thì bố vừa nói điều gì tương tự như vậy thì phải. Cipriano Algor ngừng lại một tí, rồi nhún vai nói tiếp, Sự thật sẽ minh chứng cho chuyện này, Ở đây chỉ có hai con đường, Marta nói, hoặc là làm việc như chúng ta đã làm cho đến lúc này, chỉ nghĩ đến những gì cần thiết để hoàn thành tốt tác phẩm, hoặc đình lại tất cả, thông báo cho Trung tâm biết rằng chúng ta huỷ bỏ đơn đặt hàng của họ và ngồi chờ đợi, Chờ đợi cái gì, Marçal hỏi, Chờ anh được lên chức, vào biên chế chính thức, rồi chúng ta chuyển đến sống ở Trung tâm, chờ cho bố quyết định lần cuối cùng xem muốn ở lại hay đi cùng chúng ta, điều mà chúng ta không được làm là tiếp tục cái trạng thái lập lờ có như không đã kéo dài mấy tuần nay rồi, Nói cách khác, Cipriano Algor ngắt lời, là hoặc bố chết hoặc chúng ta cùng húp canh suông, Con xin lỗi bố vì những gì vừa nói bởi vì con biết rõ những gì bố đang nghĩ trong đầu, Xin bố và em đừng cẩu gắt với nhau, Marçal năn nỉ, con đã khổ tâm lắm rồi vì phải chịu đựng những gì xảy ra ở nhà rồi, Yên tâm đi, đừng lo lắng gì con ạ, Cipriano Algor nói, mặc dù trước mắt người khác có thể khác nhưng thực ra giữa vợ con và bố không bao giờ có chuyện giận hờn nhau thực sự đâu, Đúng là không bao giờ có chuyện đó thật, nhưng cũng có lúc con muốn đánh bố đấy, Marta vừa mỉm cười vừa đe dọa, và hai người nhìn này, từ nay trở đi tình hình càng trở nên tồi tệ hơn nữa đấy, hai người phải hết sức cẩn thận với con, theo như mọi người nói với con, những người phụ nữ mang thai thường có những thay đổi đột ngột về tâm trạng đấy nhé, hay trở tính trở nết, gàn gàn dở dở, thích được chiều chuộng vuốt ve, hay khóc, hay nhõng nhẽo, hay bực bội thất thường, bố và anh phải chuẩn bị sẵn để đối phó đấy nhé, Anh đã quen chịu đựng rồi, Marçal nói, và quay sang phía Cipriano Algor, Thế còn bố thì sao ạ, Bố đã quen chịu đựng từ bao năm nay rồi, từ khi nó ra đời cơ mà, Tóm lại, hãy run và hãy sợ đi nào, Marta nói to. Lần này thì ông thợ gốm không hưởng ứng với giọng vui vẻ của cô con gái, mới đây thôi ông đã nói rất

ngghiêm túc và tỉnh táo cứ như từng lời nói đều được suy đi tính lại cẩn thận, chứ không phải là được nhạt nhẽo đâu đó, Công việc sẽ được tiến hành bình thường, ông nói, bố sẽ thực hiện tốt nhất trong khả năng có thể tất cả những cam kết của chúng ta, thôi đừng than thở và phản đối gì nữa nhé và khi Marçal được lên chức, vào biên chế chính thức thì bố sẽ xem xét cân nhắc tình hình xem sao, Bố tự xem xét tình hình ư, Marçal hỏi lại, cái đó có nghĩa là sao hả bố, Vì không có khả năng duy trì hoạt động của xưởng gốm, bố sẽ đóng cửa nó và bố sẽ không còn là người cung ứng hàng cho Trung tâm nữa, Tốt quá rồi, sau đó bố sẽ sống bằng gì, ở đâu, như thế nào, với ai, Marta hỏi dồn dập, Bố sẽ đi cùng con gái và con rể đến sống ở Trung tâm nếu hai đứa đó còn mong muốn như vậy. Lời tuyên bố bất ngờ và dứt khoát của Cipriano Algor có hiệu ứng khác nhau đối với cô con gái và chàng rể. Marçal kêu to, Hay quá, và ôm chặt lấy bố vợ, Bố không thể hình dung nỗi niềm vui mà bố vừa đem đến cho con lớn đến mức nào đâu, anh nói, cứ như vừa gỡ được một cái gai ra khỏi lòng mình đấy bố ạ. Marta nhìn bố, đầu tiên với vẻ bi quan nghi ngờ, như vẫn chưa tin hẳn điều mình vừa nghe thấy là đúng, nhưng dần dần vẻ mặt của cô ngời sáng lên niềm thông cảm, đó là nhờ ký ức vụt đến gợi nhớ những câu tục ngữ dân gian thông thường, những câu nói được nhớ lại qua việc đọc các tác phẩm cổ điển, nhớ lại những hình ảnh ở địa phương, đúng là cô không kịp nhớ lại được tất cả những gì cần phải nhớ, ví dụ như câu tục ngữ, đốt thuyền, cắt cầu, cắt quyền, cắt dây trói, cắt đến tận rễ, thất bại mười cũng như thất bại cả trăm, người thất bại thì cần gì lời khuyên nữa, từ bỏ cuộc chơi trước khi về đến đích, quả còn xanh thì chẳng dùng làm gì, một con chim trong tay còn hơn trăm con đang bay, nhiều và nhiều câu châm ngôn khác nữa và tất cả chỉ để nói lên một điều duy nhất, Cái mà ta không muốn chính là cái mà ta không thể có, cái mà ta không thể chính là cái mà ta không muốn. Marta đến gần cha, đưa tay âu yếm vuốt nhẹ lên mặt ông, một cử chỉ gần như của người mẹ, Tốt quá rồi, nếu bố thực sự mong muốn như vậy, cô nói thì thầm, không tỏ ra hài lòng hơn ngoài mấy lời nghèo nàn đó, mấy từ thật rắn như sỏi đá, những từ ngữ hầu như không thông tin được điều gì, nhưng cô vẫn tin là bố hiểu là cô không lạnh nhạt trước sự kiện này, mà ngược lại rất tôn trọng quyết định của ông, Cipriano Algor để tay lên vai con gái, kéo cô về phía mình, hôn lên trán cô và, hạ thấp

giọng, ông nói mấy từ ngắn gọn mà con gái muốn nghe và đã đọc qua ánh mắt của cha, Cảm ơn. Marçal không hỏi, Tại sao lại cảm ơn ạ, từ lâu anh đã hiểu rằng lãnh địa của người cha và cô con gái này không chỉ có tình thân thiết gia đình mà trên một phương diện nào đó còn là thiêng liêng và khép kín không để ai thâm nhập được vào. Anh không hề có lòng ghen ghét về việc đó mà chỉ cảm thấy nỗi ưu tư của kẻ biết mình mãi mãi bị bỏ ra ngoài lãnh địa này, vĩnh viễn không thể thuộc về lãnh địa đó được, mà chỉ có thể thuộc về một lãnh địa khác trong đó cũng có cả hai cha con họ hoặc một dịp nào đó anh có thể cùng ở đó với họ thì có lẽ anh sẽ gặp và thừa nhận như cha và mẹ của chính mình. Anh tự nghĩ vì bố vợ đã quyết định đến sinh sống ở Trung tâm, nên ý tưởng của cha mẹ mình định bán nhà rồi chuyển đến sống cùng hai vợ chồng anh là không thể thực hiện được nữa rồi, dù song thân anh có đau khổ và phản ứng quyết liệt đến đâu cũng đành chịu thôi, trước hết vì nguyên tắc bất di bất dịch của Trung tâm, do cấu trúc bên trong nhà ở, là không thể chấp nhận đón tiếp những gia đình đông đảo thành viên, thứ đến là vì giữa hai gia đình này chưa bao giờ có mối quan hệ thông cảm với nhau, thế cho nên cũng dễ hình dung ra viễn cảnh địa ngục nếu họ cùng sống trong một không gian quá chật hẹp. Trong một vài hoàn cảnh và đôi lúc bực bội người ta có thể có ý kiến khác về anh, nhưng Marçal không đáng được coi là đứa con bất hiếu, tình cảm xa lánh, lối sống không hoà hợp trong gia đình không phải là lỗi của riêng anh, và điều đó một lần nữa đã chứng tỏ tâm hồn con người giống như chiếc giềng nhiễm đầy mâu thuẫn, anh vui vì không phải sống dưới một mái nhà với những người đã sinh thành ra mình. Bây giờ khi mà Marta đang mang thai, anh chỉ biết cầu trời không để số phận bất nghĩa ứng vào cuộc đời cô và không ứng với câu nói khắc nghiệt, cha nào con nấy, gieo gió gặt bão. Đúng là, bằng cách này hay cách khác, theo một định hướng tự nhiên những người con đi tìm những người cha mẹ thay thế nếu vì lý do chính đáng hay không chính đáng, vì động cơ tốt hay xấu mà những người con không thể, không muốn hoặc không biết thừa nhận những bậc sinh thành của chính mình. Cũng đúng là, mặc dù có rất nhiều thiếu sót nhưng cuộc sống luôn yêu mến sự cân bằng, nếu cuộc đời đòi hỏi thì màu vàng sẽ luôn luôn ở trên màu xanh, nếu cuộc sống yêu cầu thì tất cả chỗ lõm sẽ phải cong lên, nếu không đến thì làm gì có chia tay, các suy tưởng này cứ

luân quản trong đầu, Marçal Gacho lại làm nảy sinh một ý tưởng mà anh vội trình bày với bố vợ với niềm vui khôn tả của đứa con, Có thể lấy hết số hàng gồm tồn kho còn lại chỉ trong một lần duy nhất nữa thôi, bố ạ, anh nói đồng thanh, Thậm chí bố còn chưa biết rõ nó còn lại bao nhiêu nữa, bố nghĩ chắc cần phải vài chuyến xe nữa đây, Cipriano Algor phản bác lại, Con không nói đến chiếc xe hòm của bố, con muốn nói là số hàng tồn kho có thể chứa trên một chuyến xe tải bình thường được mà, Thế chúng ta lấy đâu ra chiếc xe tải quý báu đó, Marta hỏi, Chúng ta sẽ đi thuê, Đất lắm đây, bố chẳng có đủ tiền đâu, ông thợ gốm nói, nhưng niềm hy vọng đã làm cho giọng nói của ông hơi run run, Chỉ một ngày là xong việc thôi mà, nếu ta hùn tiền lại, tiền của hai chúng con và tiền của bố, thì con chắc chắn là chúng ta sẽ giải quyết được chuyện này, và ngoài ra, là bảo vệ nội bộ, có lẽ con cũng có thể được ứng trước tiền lương, ta chả mất gì nếu thử làm xem sao, Một mình bốc lên rồi xếp xuống, bố không biết có làm nổi hay không, tay chân bố không chịu nổi mất rồi, Bố đâu có phải làm một mình, con sẽ đi cùng với bố, Marçal nói, Không được, người ta có thể nhận ra con, chuyện đó chẳng tốt đẹp gì cho con đâu, Con thấy chẳng có gì nguy hiểm cả, con chỉ mới đến phòng cung ứng có một lần duy nhất, nếu bây giờ con đến đó với đôi kính râm và chiếc mũ sùm sụp trên đầu thì chẳng khác gì một người lạ bất kỳ nào khác mà thôi, Ý tưởng hay đấy, rất tốt, Marta nói, chúng ta có thể bắt đầu lao vào việc sản xuất các con búp bê gốm được rồi, Đó chính là điều anh đang nghĩ đến đây, Marçal nói, Bố cũng vậy, Cipriano Algor thừa nhận. Họ nhìn nhau, im lặng, cười tươi, cho đến khi ông thợ gốm hỏi, Bao giờ, Ngay ngày mai, Marçal trả lời, chúng ta sẽ tận dụng những ngày nghỉ của con, sẽ không có dịp khác trong suốt mười ngày sắp tới nữa đâu, và lần khác thì đâu cần thiết nữa, Ngay ngày mai, Cipriano Algor nhắc lại, thế có nghĩa là chúng ta đã có thể bắt đầu làm việc cật lực rồi, Đúng thế ạ, Marçal nói, và tranh thủ hoàn thành sớm trước được hai tuần, Con đã truyền cho bố một khí thế mới đây, ông thợ gốm nói, rồi hỏi tiếp, Chúng ta sẽ làm sao đây, bố thấy ở thị trấn này chẳng có xe tải để thuê đâu, Chúng ta sẽ thuê ở trên thành phố, ta sẽ ra đi vào buổi sớm để có đủ thời gian chọn lựa giá cả thuê phù hợp nhất, Dù biết như thế là hợp lý, Marta nói, nhưng em thấy anh nên ăn trưa với bố mẹ anh đã nhé, lần trước anh đã không ăn trưa với hai ông bà rồi, chắc là các cụ giận lắm đây.

Marçal nhăn mặt. Anh không thèm, và hơn nữa, anh quay sang bố vợ, Thế bố phải có mặt ở kho hàng vào lúc mấy giờ, Lúc bốn giờ, Thấy chưa, ăn trưa với bố mẹ anh, sau đó mới đi lên thành phố, thời gian đi đường, tìm thuê xe tải và phải có mặt vào lúc bốn giờ để bốc hàng, không thể kịp được đâu, Anh nói với bố mẹ là cần phải ăn sớm hơn, Kể cả như vậy vẫn không thể kịp được, và hơn nữa anh cũng chẳng thích thú gì chuyện ăn uống cả, lần nghỉ tới anh sẽ đi thăm và ăn trưa với bố mẹ là được, Thì điều ra anh cũng phải gọi điện cho mẹ chứ, Anh sẽ gọi điện cho mẹ, nhưng em đừng ngạc nhiên nếu thấy ông bà lại hỏi bao giờ chúng ta chuyển nhà đây nhé. Cipriano Algor để cho con gái và con rể bàn cãi với nhau về vấn đề khá nghiêm trọng xung quanh chuyện bữa ăn trưa của gia đình nhà Gacho còn ông thì đến bên bàn nơi đang đặt sáu hình mẫu các con búp bê gốm.

Ông thận trọng nhắc tấm khăn ướt đang phủ sáu hình mẫu lên, chăm chú quan sát từng cái một, chỉ cần chỉnh sửa lại chút ít ở đầu và ở mặt một phần trên thân hình, vốn nhỏ chỉ cao hơn một gang tay nên khó tránh khỏi bị ảnh hưởng do sức ép của chiếc khăn ướt. Marta sẽ chịu trách nhiệm sửa lại như mới sau khi đã bỏ khăn ra cho chúng ở ngoài không khí thoáng để hong khô trước khi cho vào lò nung. Thân thể đau nhức, Cipriano Algor chột rung lên sung sướng ngất ngây, ông cảm thấy như đang được bắt đầu một công việc khó khăn và tinh tế bậc nhất của cuộc đời người thợ gốm, được tiến hành mẽ nung đầy mạo hiểm của một sản phẩm có giá trị thẩm mỹ rất cao do nhà nghệ sĩ vĩ đại nặn ra. Người nghệ sĩ đó đã chịu hạ cố đưa tài năng của mình đến một nơi tầm thường với những điều kiện hết sức nghèo nàn này bất chấp những hậu quả có thể xảy ra do thay đổi về nhiệt độ quá mức hay những thiếu sót khác. Về công việc thực tế ở đây, chẳng có gì vĩ đại cũng chẳng có gì bi đát, chẳng qua là chỉ đưa vào lò và nấu chín nửa tá hình người nhỏ nhoi để sản sinh ra, mỗi hình người kia, hai trăm bản sao nhỏ nhoi khác, sẽ có người nói rằng tất cả chúng ta sinh ra theo một số phận đã được vạch sẵn, nhưng rõ ràng là chỉ có một số ít người sinh ra trên thế gian này để làm công việc biến đất sét thành những ông Adam và những bà Eva hoặc nhôn lên gấp nhiều lần bánh mì và những con cá. Marta và Marçal đã ra khỏi xưởng gốm, cô thì đi chuẩn bị bữa tối, còn anh thì đi củng cố thêm quan hệ thân mật với Achado, con chó tuy vẫn chưa hoàn toàn chấp nhận sự có mặt của người mặc

đồng phục ở trong gia đình, nhưng hình như đã chọn lập trường chiến thuật nể nang với điều kiện là người mặc đồng phục kia khi về đến nhà phải thay ngay trang phục bằng bất cứ loại quần áo dân sự nào khác, hiện đại hay cổ đại, mới hay cũ, sạch sẽ hay bẩn thỉu gì gì cũng được. Còn lại Cipriano Algor một mình trong xưởng gỗ, ông thử độ chắc chắn của những chiếc hộp gỗ, chuyển đi chỗ khác, dù chẳng cần thiết phải làm, một bao thạch cao, và, dường như chính sự ngẫu hứng chứ không phải là ý chí nguyện vọng, đang dẫn dắt bước đi của ông đến trước các hình người đàn ông, đàn bà, được chính cha con ông nặn ra. Trong mấy giây đồng hồ, người đàn ông đã biến thành một khối đất sét có hình thù. Có lẽ người đàn bà đã có thể sống sót nếu trong tai của Cipriano Algor không văng vẳng câu hỏi sáng nay của Marta, Tại sao, tại sao là đàn ông mà không phải là đàn bà, tại sao chỉ là một mà không phải là cả hai người. Năm đất của người đàn bà đã được nhào vào năm đất sét của người đàn ông, một lần nữa chỉ duy nhất một thứ đất sét.

Màn một của cuộc biểu diễn đã kết thúc, đạo cụ trên sân khấu đã được dọn đi, các diễn viên nghỉ ngơi sau những nỗ lực đến tột bậc. Trong các kho của Trung tâm không còn một sản phẩm gôm nào nữa của xưởng gôm nhà Algor, có lẽ chỉ còn một ít bụi dò vương vãi đâu đó trên các kệ kê hàng, phải nhớ vật chất dính ở đó sẽ không phải là vĩnh viễn, nếu như với những ngón tay vô hình của thời gian và đá hoa cương, thì mấy vết đất sét có cấu tạo yếu ớt được nung có lẽ không làm sao tồn tại lâu được. Ở phòng cung ứng chẳng có ai nhận ra Marçal Gacho, chắc là vì anh đội mũ và đeo kính râm, nhất là lại để bộ râu rậm mấy ngày không cạo làm đổi diện mạo thay cho hoá trang, bởi vì một trong những yêu cầu của nhân viên bảo vệ nội bộ trong Trung tâm là phải cạo râu nhẵn nhụi. Dù sao đi nữa thì viên phó phòng cũng thấy lạ trước sự cải thiện bất ngờ của phương tiện vận chuyển, bởi vì trước đây ông ta thường dè bủ cười chế nhạo cái xe hòm cổ lỗ, nhưng điều làm ông ta kinh ngạc hơn, thể hiện qua thái độ bực bội cố kìm nén nhưng hiển hiện qua ánh mắt và cử chỉ, khi Cipriano Algor thông báo là sẵn sàng mang đi hết số hàng tồn kho còn lại. Tất cả ư, ông ta hỏi, Tất cả, ông thợ gôm trả lời, hôm nay tôi đem đến một chiếc xe tải và một người giúp việc. Nếu cái ông phó phòng mặt mày luôn cau có khó chịu này dành nhiều thời gian hơn trong câu chuyện mà chúng ta đang kể đây, thì chắc chắn một ngày nào đó chúng ta phải bắt ông ta bộc lộ ra phần thâm kín nhất trong tình cảm hôm đó, tức là lý do sâu kín nhất của thái độ khó chịu của ông ta, mà rõ ràng là ông không thèm che giấu hoặc không che giấu nổi. Có thể ông ta sẽ nói dối chúng ta bằng những lời, đại loại như sau, rằng mình đã quen những cuộc viếng thăm hàng ngày của Cipriano Algor và rằng, mặc dù không thể coi là bạn bè, nhưng ông ta vẫn có chút thiện cảm đối với ông thợ gôm, nhất là trong hoàn cảnh khó khăn về nghề nghiệp không ai cứu mang hiện nay của người kia. Đúng là sự dối trá trắng trợn, bởi vì, nếu ta đào sâu hơn vào trong tâm trạng của ông ta, thì ngay lập tức sẽ nhận ra là sự nổi giận của tay phó phòng này chẳng qua là nổi thất vọng vì đã để tuột mất niềm hân hoan

ác độc của những kẻ chuyên thích thú trước sự thật thất bại của người khác mà trong trường hợp này ông ta lại không kiểm soát gì được qua hoàn cảnh khó khăn của người thợ gốm. Lý do là công việc của ông thợ gốm kéo dài sẽ gây khó khăn trở ngại cho việc đổ hàng của những người cung ứng khác, tên đàn ông xấu bụng kia còn định ngăn cản việc bốc hàng lên xe tải, nhưng Cipriano Algor đã đẩy ông ta vào chân tường với câu hỏi ai sẽ phải chịu trách nhiệm trả tiền thuê xe nếu công việc hôm nay không xong, ông yêu cầu đưa ngay cuốn sổ khiếu nại đến, và như cú đấm bất ngờ cuối cùng, ông tuyên bố sẽ không rời khỏi nơi này nếu không được nói chuyện với viên trưởng phòng. Trong các sách nhập môn về tâm lý học ứng dụng, phân ứng xử, có nói rõ những kẻ xấu tính thường là hèn nhát, vì vậy chúng ta cũng đừng lấy làm lạ là viên phó phòng đành chuyển thái độ vì sợ bị cấp trên dằn mặt trước đám đông, ông ta phun ra một lô câu nói ngạo mạn hết sức khiếm nhã rồi đi vào phía trong của kho hàng, mãi đến khi chiếc xe tải chất đầy hàng bắt đầu rời khỏi tầng hầm ông ta mới trở ra lần nữa. Cipriano Algor và Marçal Gacho chẳng dám vui với chiến thắng này, họ đã quá mệt mỏi nên chẳng muốn phí phạm chút hơi sức còn lại để cất giọng ngợi ca, chỉ có ông già nói, Đời chúng ta sẽ còn gặp chuyện đắng cay nữa khi chúng ta mang lô hàng mới đến đây, hẳn sẽ dùng kính lúp để soi từng ly từng tí các bức tượng gốm và sẽ loại ra hàng tá cho mà xem, và anh bạn trẻ liền đáp lại rằng có thể như vậy, nhưng cũng chưa chắc, rằng ông trưởng phòng mới là người giải quyết vấn đề, rằng, Lô hàng tồn kho này đã giải quyết xong, bố ạ, còn lô mới thì chờ xem sao, cuộc sống phải như thế thôi, khi một người mất tinh thần thì người khác phải bạo gan lên để làm cho trái tim cứng rắn trở lại. Trước đó họ đã để chiếc xe hòm đậu ở một góc phố gần đó cho đến khi chuyển hết số đồ gốm xuống hang sâu gần bờ sông, sau đó đưa xe tải về gara và khi chiều đã sập xuống họ mới về đến nhà, hoàn toàn kiệt sức, chín phần chết một phần sống, một người thì vốn đã tiêu hao biết bao sức lực trên các hành lang ở Trung tâm, còn người kia thì đương nhiên là vì tuổi tác. Con Achado xuống đường nhảy tâng tâng đón họ, còn Marta thì đứng chờ ở cửa. Cô ấy sẽ hỏi, Mọi việc giải quyết xong cả rồi chứ ạ, và hai người sẽ trả lời rằng, Ừ, đã giải quyết xong tất cả rồi, và sau đó cả ba người có lẽ sẽ nghĩ ngợi, hoặc có thể tự cảm thấy nếu giữa nghĩ ngợi và cảm thấy có sự khác biệt và mâu

thuần, rằng phần việc vừa xong cũng chính là phần mà họ đang sốt ruột chuẩn bị bắt đầu, rằng màn một, màn hai và màn ba cũng đều là các màn của một buổi biểu diễn trong tất cả các màn của cuộc đời, tất cả luôn luôn chỉ là một vở kịch mà thôi. Đúng là một số đạo cụ đã được đưa ra khỏi sân khấu, nhưng đất sét để làm vật trang trí mới thì vẫn là số đất của ngày hôm qua và những diễn viên, ngày mai, khi tỉnh dậy sau giấc mơ quay cuồng, sẽ đặt chân phải lên trước chỗ dấu chân trái của hôm trước, sau đó sẽ bước tiếp chân trái lên trước chân phải, và làm gì thì làm nhưng sẽ không đi chệch đường. Mặc dù người chồng rất mệt, Marta và Marçal vẫn lặp lại, vẫn cứ như đây là lần đầu tiên các hành vi các cử động, những tiếng rên và thở dài của tình yêu. Và những lời nói. Cipriano Algor ngủ không mộng mị trên giường của mình. Sáng sớm ngày mai, như thường lệ, ông sẽ đưa con rê đến nơi làm việc. Có lẽ, trên đường quay về ông sẽ nảy ra ý định tạt ngang qua chiếc hang ở gần bờ sông, chẳng vì lý do đặc biệt nào cả, cũng chẳng phải vì tò mò, ông biết quá rõ ở dưới đó mình đã để lại thứ gì nhưng dù sao có lẽ ông vẫn đến bên cửa hang, và nếu làm như vậy thì ông sẽ nhìn xuống phía dưới, rồi sẽ tự hỏi thậm liệu có nên chặt một số cành cây nữa để che kín hơn lô đồ gốm đó không, vì ông không muốn cho ai nữa biết về những gì có ở dưới đó, ông cũng muốn lô hàng này cứ ở đấy, kín đáo, giấu mình chờ đợi đến một ngày nào đó người ta lại cần đến chúng, chà, thật khó mà ta có thể chia xa được với những gì mà ta đã làm, dù là một thứ đồ vật hay một giấc mơ, thậm chí cả khi chính tay ta phải phá huỷ nó.

Bố đi dọn sạch lò nung đây, Cipriano Algor nói khi vừa về đến nhà. Những kinh nghiệm trước đây gợi ý cho con Achado nghĩ rằng ông chủ sẽ lại đến ngồi trên ghế đá mà suy tư, ông già đáng thương này vẫn còn luẩn quẩn trong đầu bao xung đột, cuộc đời cứ như đi ngược chiều với mình, và những lúc như thế này thì những con chó trở nên thật cần thiết, chúng sẽ đến trước mặt ta với câu hỏi hiện rõ trong đôi mắt, Ông cần sự giúp đỡ ư, và đúng là, mới nhìn qua thì dường như những con vật này không thể đem lại những biện pháp cứu chữa cho bao nỗi thống khổ, đờn đau và dằn vặt trong lòng con người, có lẽ nguyên nhân chính là vì chúng ta không thể hiểu được gì hơn những thứ loanh quanh luẩn quẩn bên cạnh nhân loại, cứ như những nỗi đau khác trên thế gian chỉ có thể dễ hiểu được nếu chúng ta đo chúng

bằng những khuôn mẫu của chính mình, hoặc, dùng từ đơn giản hơn, cứ như chỉ có những thứ thuộc con người mới tồn tại mà thôi. Cipriano Algor không ngồi trên ghế đá, ông đi ngang qua cái ghế, sau khi lần lượt mở từng chiếc khóa sắt móc ở các độ cao khác nhau, trên cao, ở giữa và ở dưới, ông mở chiếc cửa lò nung kêu rít lên. Sau mấy ngày thăm dò đầu tiên để thoả mãn trí tò mò tức thời của kẻ mới đến một nơi mới, thì chiếc lò nung đã không còn làm cho con chó Achado chú ý nữa. Đó là một công trình cũ kỹ và bằng gạch thô với chiếc cửa cao và hẹp, không biết để làm gì và không có người ở, phía trên có ba cái cột trông giống như ống khói, nhưng chắc là không phải bởi vì từ đây chẳng bao giờ toả ra mùi thơm ngào ngạt của thức ăn. Và bây giờ nó lại càng lúng túng hơn khi thấy cửa được mở ra và ông chủ bước vào với đầy đủ khí thế cứ như đi vào nhà của ông, giống như đi vào căn nhà ở dưới kia vậy. Theo bản tính cảnh giác và về nguyên tắc, mỗi khi thấy chuyện lạ trong đời sống thì loài chó phải sửa vang lên vì chúng đâu biết trước được liệu sự việc tốt đẹp có thể biến chuyển thành xấu xa hay việc có thể là xấu xa lại không phải là như vậy nữa, chính vì thế mà Achado đã sửa inh ỏi, liên tục, lúc đầu là do nghi ngại khi bóng ông chủ khuất trong khoảng tối trong lò nung, sau đó là vì vui sướng khi thấy ông xuất hiện trở lại một cách an toàn và với thái độ đã thay đổi, đó là những điều kỳ diệu nho nhỏ của tình thương, yêu quý những gì mình đã làm cũng xứng đáng với cái từ tình thương này đây. Khi Cipriano Algor cầm chổi quay vào lò nung, Achado không còn lo lắng gì nữa, một người chủ, khi được nhìn nhận cho đúng, sẽ giống như mặt trời và mặt trăng, ta phải biết kiên nhẫn khi người chủ biến mất, chờ cho thời gian qua đi, lâu hay chậm loài chó đâu có thể nói lên được, chúng đâu biết phân biệt độ dài ngắn của một giờ với một tuần lễ, giữa tháng với năm, đối với con thú thì khoảng thời gian đó chỉ là sự có mặt và vắng mặt mà thôi. Trong khi ông chủ quét dọn lò nung, Achado không có ý định đi vào trong, mà tránh ra một bên để cơn mưa bụi và mảnh gốm đã chín bị chổi quét hất ra ngoài khỏi rơi xuống đầu, và nó nằm dài xuống đất, đầu tựa trên hai chân trước. Nó tỏ ra dửng dưng, gần như ngủ, nhưng kể cả những ai đều hiểu biết nhất về mưu mẹo của loài chó cũng hiểu được rằng đó chỉ là động tác giả vờ, thỉnh thoảng nó vẫn hé mắt ra nhìn, thực ra lúc này Achado đang chờ đợi. Quét dọn xong, Cipriano Algor ra khỏi lò nung, đi về xưởng gốm. Trong khi

ông chủ vẫn trong tâm nhìn, con chó không xê dịch đi đâu, sau đó nó từ từ đứng dậy, ngẩng cổ tiến về phía cửa lò nung và nhìn vào. Đó là một căn nhà kỳ lạ và trống trải, trần có hình vòm, chẳng hề có đồ đạc và vật trang trí nào cả, bao bọc chung quanh là khối hình hộp màu trắng ngà, nhưng ấn tượng mạnh nhất đối với lỗ mũi của con chó Achado chính là bầu không khí ở bên trong khô tuyệt đối và tỏa ra thứ mùi vị duy nhất gây ngứa ngáy ở mũi, luồng hơi than cháy lần cuối cùng như còn vảng vất, đó có lẽ là cảm giác của con chó khi lần đầu tiên bước vào trong lò nung gốm đang bỏ trống. Ngược với thói quen tự nhiên thông thường, Achado không đánh dấu lãnh địa mới của mình bằng một bãi nước tiểu. Đúng là nó đã bắt đầu nghe theo những gì bản năng sai bảo, đúng là nó đã giơ một chân lên sẵn sàng, nhưng rồi nó chấp nhận thua, phải dừng lại vào giây phút cuối cùng, nào ai biết được lý do là vì nó sợ hãi trước sự im lặng lạnh lùng đang bao quanh, vì sự thô kệch của công trình xây dựng, vì màu trắng xoá ma quỷ ở dưới nền và xung quanh tường, hay đơn giản chỉ là lo sợ ông chủ sẽ dùng bạo lực để trừng phạt nếu nó và bãi nước tiểu làm ô uế cả một vương triều, ngai vàng và lọng che của ngọn lửa, của lò nung nơi đất sét mơ thành kim cương. Với làn da ngực đầy lông dựng lên, đuôi quặp giữa hai chân sau như bị đá hất ra xa, con chó Achado đi ra khỏi lò nung. Nó không nhìn thấy ai trong số những người chủ, căn nhà và khoảng đất trống trơn như bị bỏ hoang, và cây dâu, nơi thường đánh dấu sự vận động của mặt trời, lúc này hình như hất xuống chiếc bóng kỳ dị trên mặt đất, trông như của một loại cây khác. Trái ngược với những gì mà nhiều người vẫn nghĩ, loài chó, dù được chăm sóc và cưng chiều đến thế nào đi nữa thì cũng có cuộc sống không mấy dễ dàng, trước hết là vì cho đến nay chúng vẫn chưa làm sao hiểu được cái thế giới mà chúng được sinh ra, thứ hai là vì nỗi khó khăn này ngày càng trở nên trầm trọng hơn do những mâu thuẫn và sự thất thường trong thái độ hành xử của con người mà chúng phải tiếp xúc hàng ngày, chưa kể đến căn nhà, thức ăn và đôi khi cả chiếc giường. Ông chủ đã biến đi đâu mất, cô chủ cũng chẳng thấy xuất hiện, con chó Achado ngập chìm trong nỗi buồn và cố tìm bóng đá trước chiếc ghế đá vốn chỉ là nơi ngồi suy tưởng. Vừa lúc đó Cipriano Algor và Marta đi ra khỏi xưởng gốm. Achado chạy vội về phía họ, ở những thời khắc như thế này, vâng, đúng là nó có cảm tưởng là cuối cùng thì cũng đã hiểu hết về họ,

nhưng cảm tưởng này kéo dài không lâu, hầu như chẳng bao giờ kéo dài, ông chủ bỗng quát to với nó, Cút ra khỏi đây mau, cô chủ cảnh giác hét lên, Đứng im ngay, ai mà có thể hiểu nổi những con người này được đây, con chó Achado nhận ngay ra là những người chủ đang cẩn thận bung những hình người bằng gốm trên các khay gỗ nhỏ, ba cái trên một khay và mỗi người một khay, hãy hình dung thảm họa sẽ lớn thế nào nếu không ngăn chặn kịp thời việc va vào nhau. Hai nghệ sĩ xiếc thăng bằng đang bê khay đến những chiếc bàn dài dùng để hong khô mà bấy lâu nay không thấy để đĩa, chén, ấm trà, hũ, bình, lọ, chậu và các vật dụng trong nhà cũng như ngoài vườn. Sáu con búp bê này sẽ được hong khô ngoài trời, dưới bóng râm của cây dâu, nhưng thỉnh thoảng cũng được ánh nắng mặt trời xuyên qua kẽ lá chiếu rọi xuống, chúng cũng chính là đội quân tiên phong của một công việc mới, công việc làm ra hàng trăm hình người tương tự như vậy sẽ được tập hợp thành các tiểu đoàn chiếm giữ toàn bộ những chiếc bàn gỗ rộng rãi này, một ngàn hai trăm hình người, sáu nhân với hai trăm, theo cách tính toán, nhưng tính toán cũng có khi nhầm, niềm vui chiến thắng không phải lúc nào cũng là người cố vấn tốt, những người thợ gốm này, dù có kinh nghiệm tích lũy qua ba thế hệ, mà hình như vẫn quên mất rằng luôn luôn phải có dự trữ, bởi vì ngay đến cái kéo có khi còn ăn cả vải chứ không phải chỉ biết cắt đâu, phải có cái dôi ra dự trữ cho những cái hư hỏng mất đi, đó là bộ phận bị rơi ra, bị biến dạng, bị co lại bất thường, là phần mà ngọn lửa làm nổ tung do sản phẩm được làm không đúng cách, đó là phần chín không đều do luồng hơi nóng bị trục trặc, và tất cả những lý do đó đều liên quan đến những bất trắc vật chất khách quan của một công việc trong đó có quá nhiều yếu tố của nghệ thuật giả kim, mà, như chúng ta đều biết, không phải là một ngành khoa học chính xác, hơn nữa chúng ta phải nói thêm là theo thói thường, Trung tâm sẽ soi rọi rất kỹ càng từng sản phẩm một, tệ hại hơn nữa là hình như tay phó phòng kia còn có lời nguyện về chuyện này. Khi dọn lò nung, trong đầu Cipriano Algor chỉ luẩn quẩn hai mối đe dọa này, mối đe dọa chắc chắn và mối đe dọa tiềm tàng, có điều tốt là các ý nghĩ cứ gắn với nhau, ý nghĩ này kéo theo ý nghĩ khác, thành chuỗi thành hàng, cái khéo là làm sao đừng để đứt mất sợi chỉ trong cả cuộn, cái khôn khéo là phải hiểu rằng đồng mảnh gốm vỡ ở dưới đất không chỉ là mảnh gốm vỡ của hiện tại

mà cũng là của quá khứ khi chúng chưa bị vỡ vụn ra, và cũng là của tương lai nếu không biết rõ nó sẽ ra sao.

Người ta kể rằng thời xưa Chúa Trời đã quyết định dùng đất sét do mình tạo ra trước đây để nặn ra một con người, và sau đó, để người kia có thể thở được và có cuộc sống, ngài đã thổi hơi vào mũi của hắn ta. Một vài linh hồn ngoan cố và xấu xa đã thận trọng giảng giải, dù không dám tuyên bố công khai một cách om sòm rằng, sau hành động khai sáng tối thượng kia, vị Chúa Trời nọ đã không bao giờ quay lại với nghệ thuật gốm nữa, một cách lên án Ngài đã từ bỏ việc làm này. Vì tầm quan trọng của nó, vấn đề kia đã trở nên quá nghiêm túc để chúng ta có thể bàn bạc một cách đơn giản, cần phải cân nhắc, hết sức vô tư, với tinh thần thật sự khách quan. Theo tư liệu lịch sử thì công việc làm khuôn, từ cái ngày đáng nhớ đó, đã không còn là thuộc tính độc nhất của Chúa Trời sáng tạo nữa mà chuyển thành năng lực mới của chính những sinh vật do Chúa Trời sáng tạo ra, nhưng cũng cần nói thêm là những sinh vật này lại không có đủ hơi để thổi vào những thứ mình làm ra. Kết quả là người ta đành giao cho ngọn lửa trách nhiệm làm tất cả những thao tác phụ khả dĩ có thể cho màu sắc, cũng như độ bóng, và thậm chí cả âm thanh, những nét giống như một vật thể sống khi các sản phẩm này ra khỏi lò nung. Đó là nhìn về bề ngoài. Ngọn lửa còn làm được nhiều hơn thế, đó là điều không ai có thể phủ nhận, nhưng không thể làm tất cả được, nó có một số hạn chế, thậm chí có những khiếm khuyết, ví dụ như, nổi thềm khát vô độ khiến nó có thể nuốt và biến thành tro bụi tất cả những gì gặp ở phía trước.

Trở lại vấn đề mà chúng ta đang bàn bạc, nghề gốm và công dụng của nó, chúng ta đều biết rằng đất sét còn ẩm mà đưa vào lò nung sẽ rất dễ bị nổ tung. Điều kiện đầu tiên và dứt khoát theo yêu cầu của ngọn lửa, nếu ta muốn nó làm đúng theo cái mà ta mong đợi, là đất sét phải khô và thật khô khi đưa vào lò. Và ở đây chúng ta, những kẻ hèn mọn quay lại bàn về cú thổi hơi vào mũi, ta đành phải thừa nhận mình quá bất công và chẳng khôn ngoan khi phụ họa với ý nghĩ vô luân cho rằng Chúa Trời kia đã quay lưng và dừng dừng với tác phẩm của chính mình. Vâng, đúng là sau công trình đó không ai còn nhìn thấy Ngài nữa, nhưng Ngài đã để lại cho chúng ta thứ có lẽ là tốt nhất của Ngài, luồng hơi, không khí, gió, làn gió nhẹ, cơn gió thoảng, tất cả

những thứ đó đang nhẹ nhàng chui vào những lỗ mũi của sáu con búp bê gốm mà Cipriano Algor và cô con gái vừa cẩn thận đặt lên một trong những chiếc bàn hong khô. Ngoài thợ gốm, còn là nhà văn, chính vị Chúa Trời kia, vì ông đã biết viết ra thẩm quyền, qua những dòng chữ kín đáo, để khi Ngài không có mặt ở đây mà trực tiếp thổi hơi, thì vẫn cứ ai đó nhân danh Ngài làm việc này, và tất cả những việc khác để cho cuộc sống còn mỏng manh của những đồ vật bằng đất sét kia ngày mai không chết yếu dưới cánh tay mù quáng và tàn ác của ngọn lửa. Ngày mai cũng chỉ là một cách nói mà thôi, bởi vì đúng là thuở ban đầu chỉ cần duy nhất một lần thổi hơi thôi đã đủ cho con người đất sét biết thở và có cuộc sống, bây giờ lại phải cần rất nhiều hơi thổi để cho những anh hề, những anh hề xiếc, những người xứ Luỡng Hà râu quai nón, những ông quan người Trung Quốc, những người Eskimo và những cô y tá, những người hiện đang đứng đây và những người sắp tới sẽ đến đây xếp hàng thành khối trên những chiếc bàn này, có thể từ từ bốc hơi hết nước nhưng vẫn giữ nguyên hình dạng để an toàn bước vào lò nung rồi trở thành đúng thứ đồ vật mà người ta mong muốn làm ra. Con chó Achado đứng trên hai chân sau, dựa hai chân trước lên mép bàn để nhìn cho thật rõ sáu con búp bê đứng xếp hàng trước mặt nó. Nó đánh hơi một lần, hai lần và sau đó chẳng còn hứng thú gì với những con búp bê đó nữa, nhưng nó đã không kịp tránh cú tát mạnh và đau vào đầu của ông chủ và vẫn phải nghe lại những lời cứng rắn lúc này, Cút ra khỏi đây mau, làm sao nó có thể giải thích được rằng mình không làm điều gì xấu với những con búp bê, rằng mình chỉ muốn được nhìn rõ hơn và ngửi một tí mà thôi, rằng mình đâu đáng bị đánh vì mấy chuyện vặt vãnh đó, hình như ông không biết rằng loài chó không chỉ dùng mắt trên mặt để quan sát thế giới bên ngoài, cái mũi cũng là con mắt phụ đấy ông ạ, con mắt ấy nhìn thấy thứ mà nó ngửi được, cũng còn may là lần này cô chủ không quát, Đứng yên nào, thật là hạnh phúc khi gặp được người hiểu được lý do của người khác, kể cả nguyên do của những kẻ do cấu tạo tự nhiên mà không thể nói được nên lời, hoặc không đủ từ ngữ, không biết hoặc nắm được ngôn ngữ để giải thích, Không cần phải đánh nó làm gì đâu bố ạ, nó chỉ tò mò tí chút thôi mà, Marta nói. Chắc chắn là bản thân Cipriano Algor cũng không định làm thương tổn đến con chó, hành động của ông là bột phát theo bản năng, và, trái ngược với suy nghĩ của

nhieu người, cái bản năng này vẫn chưa mất đi cũng chưa thể mất đi một sớm một chiều trong mỗi con người chúng ta. Bản năng này sống liền vách tường với trí thông minh, nhưng nó luôn luôn nhanh nhạy hơn nhiều so với trí thông minh của con người, chính vì vậy mà cái trí thông minh đáng thương đó nhiều lần đã trở thành trò cười và trong biết bao trường hợp còn rơi vào cảnh khiếm nhã nữa, đó chính là chuyện vừa xảy ra tức thì, ông thợ gốm đã phản ứng trước nỗi sợ hãi khi thấy bao nhiêu công sức của mình có thể bị phá huỷ, một phản ứng tức thì giống như con sư tử cái trước nguy cơ của đàn con. Không phải tất cả các nghệ sĩ sáng tạo đều hồ hững với những đứa con của mình, dù đó là những đứa nhỏ hay là những con búp bê bằng gốm, không phải tất cả đều bỏ đi mặc kệ cơn gió thoảng đôi lúc vẫn thổi đến, hồ hững cứ như chẳng màng đến nhu cầu lớn lên của bản thân, chẳng cần phải đi đến lò nung, chẳng cần biết ta là ai. Cipriano Algor gọi con chó, Đến đây nào, Achado, lại đây đi, đúng là không ai hiểu nổi những người này, đánh đập rồi ngay lập tức vuốt ve kẻ mình vừa đánh, bị đánh xong lại hôn bàn tay vừa đánh mình, có thể tất cả mọi chuyện này chỉ là hậu quả của những vấn đề mà bấy lâu nay chúng ta thường gặp, từ thời thượng cổ, để chúng ta hiểu lẫn nhau, chúng ta, những con chó, chúng ta, những con người. Achado đã quên cú tát vừa nhận, nhưng ông chủ thì không, ông có trí nhớ, có thể ngày mai hoặc trong một giờ nữa ông sẽ quên chuyện này, nhưng ngay lúc này thì chưa thể quên được, trong trường hợp như vậy trí nhớ giống như tia nắng chiếu thẳng vào vũng mực để lại một vết bóng trên bề mặt, hết sức nhẹ, không hề quan trọng, nhưng gây khó chịu trong khi nó vẫn tồn tại, tốt nhất là gọi con chó lại, nói với nó, Achado, lại đây, và con chó sẽ đến, nó luôn luôn đến, nếu nó liếm bàn tay đang vuốt ve nó thì đó chính là cách hôn của loài chó, trong một thời gian ngắn vết bóng sẽ biến mất, mắt sẽ lại nhìn bình thường và sẽ như chẳng có chuyện gì đã xảy ra cả.

Cipriano Algor tính toán lại số củi và thấy là còn ít. Trong mấy năm qua ông cứ nghĩ rằng đã đến lúc chiếc lò nung cũ bằng củi phải bị đập bỏ đi để xây một chiếc lò mới, hiện đại hơn, đốt bằng khí ga, có thể cho nhiệt độ rất cao, nhanh chóng đốt nóng và đem lại kết quả tuyệt vời trong khâu nung chín sản phẩm. Tuy nhiên, trong thâm tâm, ông vẫn muốn chuyện đó đừng bao giờ xảy ra, trước hết, công trình này cần rất nhiều tiền bạc vượt quá tầm

của ông, nhưng cũng vì những lý do ít vật chất hơn, như biết trước là mình sẽ hết sức đau khổ khi phải phá huỷ công trình mà ông nội đã xây nên rồi bố mình đã hoàn thiện thêm và nếu phải làm điều đau đớn đó thì chẳng khác nào vĩnh viễn xoá sạch công trình này khỏi mặt đất, bởi vì chiếc lò nung đang đứng sừng sững trên mặt đất mà. Ông còn một lý do khác, khó nói hơn, được tóm lại trong mấy chữ. Ta đã quá già để có thể làm được việc đó, đó là chưa kể về khách quan ông sẽ còn phải học cách dùng hoả kế, các ống dẫn khí, các van an toàn, các dụng cụ môi lửa, tức là những kỹ thuật khác và các biện pháp giữ gìn khác. Vì vậy không có cách nào khác là phải tiếp tục duy trì chiếc lò nung cũ đun theo kiểu cũ là bằng củi, củi và củi, có lẽ đó là khâu tốn kém và vất vả nhất trong nghề gốm. Cũng giống như người đốt lò ở các đầu máy xe lửa chạy bằng hơi nước ngày xưa phải thường xuyên đưa than vào miệng lò, người thợ gốm, ít nhất cũng là ông Cipriano Algor đây vốn không đủ tiền để thuê người giúp việc, cũng phải vất vả suốt bao nhiêu giờ liền giữ cho được ngọn lửa cháy thường xuyên trong lò, phải tiếp liên tục canh cây cho ngọn lửa ôm lấy và nuốt ngay tức thì, những khúc gỗ mà ngọn lửa liếm láp và gặm nhấm từ từ cho đến khi làm chúng vỡ ra từng mảnh và biến thành lõi lửa thật nóng, tốt nhất là ta chiều chuộng ngọn lửa bằng quả thông và mùn cưa, là những thứ cháy lâu lại cho nhiều nhiệt lượng hơn. Cipriano Algor đặt mua nhiên liệu quanh vùng, nhờ những người tiểu phu và nông phu cung cấp củi, mua mùn cưa của các thợ xẻ gỗ và thợ mộc ở Vành đai công nghiệp, nhất là mùn cưa của các loại gỗ cứng như gỗ sồi, gỗ hồ đào và cây hạt dẻ, và những việc đó ông đều một thân một mình làm lấy, đương nhiên là trong đầu ông không hề vương vấn ý nghĩ bảo con gái ra giúp, bê lên bốc xuống xe các bao mùn cưa hay củi, nhất là lúc này cô ấy đang mang thai, ông chỉ đưa Achado đi theo để làm lành với nó, điều đó chứng tỏ vết bỏng trong trí nhớ của Cipriano Algor vẫn chưa khỏi. Số củi để dưới mái che vẫn còn đủ cho việc nung sáu hình người sẽ dùng làm khuôn. Nhưng Cipriano Algor nghi ngờ, thấy quá vô lý và vớ vẩn, nếu nung nửa tá búp bê này với số nhiên liệu đủ dùng để nung số sản phẩm chất đầy lò thì là một phí phạm không thể tha thứ được. Ông nói điều đó với Marta và cô cũng thấy có lý và nửa giờ sau cô đã tìm ra giải pháp, Cuốn sách giải thích cách giải quyết vấn đề này như thế nào, thậm chí còn có bức vẽ minh hoạ để hiểu rõ hơn nữa

đây bố ạ. Có thể thời ông cố của Marta, trong buổi đầu làm nghề gốm, đã từng đôi lần thử vận dụng phương pháp cổ xưa nung bằng hố đào dưới đất, nhưng từ khi làm xong lò nung đầu tiên người ta đã không cần phương pháp cổ hủ này nữa, rồi quên bẵng đi mất không truyền lại cho cha của ông Cipriano Algor. May mà còn các cuốn sách. Chúng ta có thể bỏ quên chúng trong những giá sách hoặc trong một chiếc hòm, để chúng làm mồi cho bụi bặm hoặc các con mối, bỏ rơi chúng trong bóng tối của hầm nhà, chúng ta có thể chẳng để mắt đến hay sờ đến chúng trong suốt bao nhiêu năm ròng, nhưng những cuốn sách vẫn chẳng quan ngại gì, chúng vẫn âm thầm chờ đợi, khép chặt mình lại để những thứ chứa trong lòng chúng không bị mất đi tí nào, cơ hội rồi sẽ đến, đó chính là cái ngày mà chúng ta tự hỏi, Cái quyển sách dạy nung chín đất sét ở đâu rồi nhỉ, và quyển sách, sau khi được nhắc đến, đã xuất hiện, đang ở trên tay của Marta trong khi người cha đang đào bên cạnh lò nung một chiếc hố nhỏ sâu khoảng nửa mét và rộng cũng tương tự như vậy, như vậy cũng vừa khéo so với kích thước của các hình người bằng gốm, phía dưới đáy hố, ông lót một số lớp cành cây nhỏ rồi châm lửa, ngọn lửa bùng lên cao, mon man vách hố, làm giảm độ ẩm bề mặt, sau đó đồng lửa sẽ yếu và tắt dần, chỉ còn lớp tro nóng và một số than hồng nhỏ, và chính trên đó nơi mà Marta, lúc này đã đưa quyển sách đang mở ra ở trang vừa đọc, tự nghiền ngẫm mày mò. Khi đã hoàn thành các công đoạn, Cipriano Algor từ từ và hết sức thận trọng đưa xuống đặt từng con búp bê làm thử, ông quan người Trung Quốc, người Eskimo, người xứ Lương Hà râu quai nón, anh hề xiếc, anh hề, cô y tá, bầu không khí nóng trong hố vẫn đang run lên, trùn lên làn da ngoài đang ngả sang màu xám và cả phía trong rắn đặc của cơ thể, trước đó nước đã bốc hơi gần hết khi những con búp bê được hong gió, và bây giờ, trên miệng của hố, do không có lưới thép phù hợp nên Cipriano Algor đành xếp các que sắt nhỏ cái nọ cách cái kia không quá xa nhưng cũng không thật gần, đúng như hướng dẫn của quyển sách, để cho những cục than hồng đang cháy còn lại rơi xuống đó khi ông thợ gốm bắt đầu khều đồng lửa cho cháy to hơn. Quá hạnh phúc vì tìm được quyển sách cứu nguy, hai cha con mới chột nhớ là vì công việc này bắt đầu lúc chập tối nên còn phải tiếp tục tiếp củi cho đồng lửa cháy suốt đêm, cho đến khi than hồng lấp đầy hố và công việc nung chín mới kết thúc. Cipriano

Algor nói với con gái, Con đi ngủ đi, bố sẽ ở lại trông đồng lửa này cho, và cô con gái trả lời, Dù được cho tất cả vàng trên thế gian này con cũng chẳng thèm từ bỏ công việc hôm nay. Hai bố con ngồi trên ghế đá nhìn ngọn lửa, thỉnh thoảng Cipriano Algor đứng dậy cho thêm củi, những cành cây không được quá to để những cục than hồng có thể rơi xuống qua các khe hở giữa các thanh sắt. Đến giờ ăn tối, Marta về nhà chuẩn bị bữa ăn nhẹ, hai cha con ngồi ăn trong ánh lửa bập bùng chiếu hắt lên tường lò nung giống như trong lòng lò cũng đang cháy lửa vậy. Con chó Achado cũng ăn những thứ đang có, rồi nằm phủ phục bên hai chân của Marta, nhìn chăm chăm vào ngọn lửa, trong đời mình, con chó cũng đã từng nằm gần nhiều đồng lửa khác nhưng chưa bao giờ giống như lúc này, có lẽ nó muốn nói chuyện khác cơ, các đồng lửa, to hay nhỏ thì cũng giống như nhau thôi, cũng là củi cháy, bắn ra tia lửa, những mẩu củi cháy dở, than tro, điều mà Achado nghĩ là nó chưa bao giờ ở trong tình trạng như lúc này, nằm bên chân hai người mà nó đã hiến dâng mãi mãi trái tim chó của mình, ngay bên cạnh chiếc ghế đá rất phù hợp cho việc ngồi suy tư nghiêm túc, như chính nó hôm nay và theo kinh nghiệm bản thân, nó đã chiêm nghiệm thấy. Lấp đầy nửa mét khối than hồng tất nhiên phải khá lâu, nhất là không phải tất cả số củi đều khô hết, cứ nhìn đầu củi vừa cháy vừa rỉ nước sôi ra thì biết. Sẽ rất thú vị, nhìn vào tận bên trong, nếu có thể được, để xem than hồng đã lấp kín được đến ngang hông của các con búp bê hay chưa, nhưng cũng có thể hình dung ra cảnh tượng bên trong hồ như thế nào lúc này chắc là đang bập bùng ngọn lửa cháy vội vàng của những mẩu củi trên đà rơi xuống. Trời đã bắt đầu lạnh lạnh nên Marta về nhà lấy tấm vải dày trùm lên vai để hai cha con cùng giữ ấm. Phía trước thì không cần, bây giờ cũng như thời xưa chúng ta đều ngồi ngay cạnh lò sưởi để qua những đêm đông giá lạnh, lưng thì run lên vì rét nhưng mặt tay và chân thì được sưởi ấm hơn. Nhất là đôi chân vì ở gần ngọn lửa hơn. Ngày mai sẽ bắt đầu công việc vất vả đấy, Cipriano Algor nói. Con sẽ phụ giúp bố, Marta nói, đương nhiên con sẽ giúp bố, không có cách nào khác, dù bố rất đau khổ về việc này, Thì con xưa nay vẫn giúp bố mà, Nhưng bây giờ con đang mang thai, Trong khoảng một tháng hoặc hơn thì vẫn chưa thể nhận ra đâu bố ạ, con thấy rất khoẻ mạnh mà, Bố e rằng chúng ta không thể kéo dài như vậy đến tận cuối cùng đâu, Chúng ta sẽ cố mà, Giá mà tôi thiếu

chúng ta kiếm được ai đó hỗ trợ cho thì tốt quá, Bố đã từng nói là chẳng có ai chịu làm nghề gốm rồi mà, hơn thế, chúng ta sẽ còn phải dành hết thời gian để hướng dẫn chỉ bảo cho người mới đến đó nữa chứ và kết quả sẽ không bù đắp nổi đâu bố ạ, Rồi rồi, Cipriano Algor nói, rồi bỗng nhiên ông trở nên lơ đãng. Ông chợt nhớ là Isaura Estudiosa hay Isaura Madruga mà bà ta mới lấy lại tên cũ ngày xưa để gọi, đang đi tìm việc, và nếu không tìm được việc làm bà ấy sẽ rời khỏi thị trấn này, nhưng ý nghĩ này không làm ông băn khoăn lắm, trên thực tế ông không thể và cũng không muốn hình dung ra việc bà Madruga kia sẽ làm nghề gốm, lặn ngụp trong đất sét, những tia sáng duy nhất mà bà ta có về nghề này chính là cách thức ôm chiếc bình áp vào ngực, nhưng cái đó chẳng thể dùng vào công việc sản xuất hình người và đưa nôi. Để đưa nôi người thật thì bà ấy làm được đấy, ông nghĩ thầm, nhưng không biết đó có thật như thế không. Marta nói, Chúng ta có thể gọi ai đó đến giúp việc nhà, để cho con thanh thoi làm ở xưởng gốm, Chúng ta làm gì có đủ tiền thuê người giúp việc nhà, hay một người phụ nữ làm theo giờ, Cipriano Algor cắt ngang đột ngột, Một người cần công việc và không câu nệ lắm về tiền công ít ỏi trong một khoảng thời gian nào đó, Marta nhấn mạnh. Sốt ruột, người cha rũ tấm vải ra khỏi vai như thấy bức bối trong người, Nếu điều con đang nghĩ giống như điều bố hình dung, thì bố thấy tốt nhất là chấm dứt câu chuyện ở đây, Còn xem bố có hình dung điều mà con đã nghĩ hay không, Marta nói, hay bố đã nghĩ ra điều đó trước khi con hình dung ra, Thôi xin con đừng chơi chữ nữa, con khéo làm chuyện đó lắm, còn bố thì không, năng khiếu này con không thừa hưởng từ bố đâu, Một số thứ dứt khoát phải thu hoạch được từ mùa màng của chính chúng ta, vì thế cái mà bố gọi là chơi chữ kia thực ra là cách làm cho những thu hoạch của chúng ta hiện rõ ra mà thôi bố ạ, Nhưng những thứ đó cũng có thể được che đậy lại đấy, bố không thích thú gì chuyện này đâu. Marta khoác lại tấm vải vào vị trí cũ, trùm lên hai vai của cha, Đã được che kín rồi, cô nói, nếu ngày nào đó có ai đưa chúng ra công khai một lần nữa thì chắc người đó không phải là con đâu nhé. Cipriano Algor hất tấm vải ra, Bố không lạnh, ông nói rồi đi cho thêm củi vào đồng lửa. Marta rất xúc động thấy bố cẩn thận xếp những khúc củi mới lên giàn lửa đang cháy rùng rùng, ông luôn là người tỉ mỉ, chần chu trong công việc, cố loại bỏ mọi ý nghĩ khó chịu ra khỏi đầu óc

đề tập trung chú ý vào từng chi tiết nhỏ nhất. Thôi đừng quay lại vấn đề này nữa, cô tự nhủ thầm, nhất là vào lúc này, khi mà bố đã nói sẽ đi cùng ta đến sinh sống ở Trung tâm, ngoài ra cứ cho là hai ông bà đã hiểu nhau đến mức muốn cùng chung sống, thì ta còn vấp phải một vấn đề rất khó hoặc thậm chí không có cách nào giải quyết được, trường hợp thứ nhất là đi một mình đến sinh sống ở Trung tâm cùng con gái và con rể, trường hợp khác là mang theo vợ của mình, lúc này không còn là một mà là hai gia đình mất rồi, ta tin chắc rằng Trung tâm sẽ không chấp nhận, Marçal đã từng nói với ta rằng các căn hộ đều rất hẹp, thế là hai ông bà phải ở lại làng và họ sẽ sống bằng gì đây, hai người vừa mới quen biết nhau, liệu sự cảm thông giữa họ sẽ kéo dài được bao lâu, hơn cả chuyện chơi chữ, mình đã chơi đùa với tình cảm của những người khác mất rồi, đùa với tình cảm của chính cha mình, mình có quyền gì chứ, Marta à, mi có quyền gì đây, mi thử đặt mình vào vị trí của bố xem nào, đương nhiên là mi không thể làm được, nếu thế thì mi hãy im đi, người ta nói mỗi người là một hòn đảo, chẳng đúng đâu, mỗi người là một khối im lặng, đúng thế, một khối im lặng, mỗi người với sự lặng im của mình, mỗi người với sự im lặng đúng nghĩa. Cipriano Algor trở lại chiếc ghế đá, rồi tự kéo tấm vải lên che hai vai của mình, mặc dù trên áo quần vẫn còn mang hơi nóng của đồng lửa. Marta tiến gần lại, Bố ơi bố, cô nói, Bố muốn gì nào, Không muốn gì đâu, đừng lo cho bố. Một giờ đêm thì chiếc hồ đã được lấp đầy than hồng. Chúng ta không cần ở đây nữa rồi, Cipriano Algor nói, ngày mai, khi đã nguội, chúng ta sẽ lấy các sản phẩm kia lên, để xem chúng sẽ ra sao. Con chó Achado đi cùng với hai bố con đến tận cửa nhà. Sau đó nó quay lại đồng lửa và nằm xuống. Dưới lớp tro mỏng, vẫn ánh lên tia sáng mờ mờ, lớp than cháy đỏ vẫn còn nổ tí tách. Chỉ khi những cục than tắt lịm hết, Achado mới nhắm mắt để ngủ.

Cipriano Algor nằm mơ thấy mình đang ở trong chiếc lò nung mới. Ông cảm thấy hạnh phúc vì đã thuyết phục được con gái và con rể hiểu rằng bước phát triển đột biến của các hoạt động ở xưởng gốm đòi hỏi những thay đổi triệt để trong quá trình chế tác và hiện đại hoá thật nhanh các phương tiện và cấu trúc phục vụ cho sản xuất, bắt đầu bằng việc thay ngay chiếc lò nung cũ, tàn dư cổ lỗ của cuộc sống thủ công nghiệp thậm chí không đáng được giữ lại như một di tích bảo tàng ngoài trời nữa rồi. Chúng ta phải gạt sang một bên những luyến tiếc có hại và lạc hậu, Cipriano Algor nói một cách hăng hái, sự tiến bộ đang có những bước phát triển mạnh mẽ không gì ngăn cản được, chúng ta phải đi theo nó thôi, á chà, những kẻ chỉ biết sợ hãi trước những đau khổ có thể đến trong tương lai thì hãy ngồi im bên lề đường mà than khóc cho quá khứ vốn chẳng tốt đẹp gì hơn hiện tại. Câu nói tròn trịa, hoàn mỹ và quyết liệt kia đã đánh gục hai người trẻ tuổi cứng đầu. Dù sao cũng phải công nhận rằng sự chênh lệch về công nghệ giữa lò mới và lò cũ chẳng có gì ghê gớm lắm đâu, cái gọi là cũ kỹ và cái được coi là hiện đại thì cả hai chiếc lò đó đều có như nhau, sự cải tiến duy nhất hiển hiện nhãn tiền chính là quy mô của công trình, với sức chứa tăng gấp đôi, cũng đúng là, mặc dù không dễ nhận ra bằng mắt, sự khác nhau và gần như là quá bất bình thường giữa hai chiếc lò về tỷ lệ so sánh nội tại giữa chiều cao, chiều sâu và chiều rộng của mỗi chiếc. Bởi vì đây là một giấc mơ, nên ta cũng đừng ngạc nhiên về điểm cuối cùng này. Nó quá lạ lùng ư, đúng vậy, vì người đang mơ được quyền tự do tưởng tượng ra nhiều điều phi thường mà logic chiêm bao cho phép, đó chính là sự hiện diện của chiếc ghé đá ở trong lòng lò nung, một chiếc ghé đá giống hệt chiếc ghé đá của các suy tưởng nhưng Cipriano Algor chỉ nhìn thấy phía sau lưng của chiếc ghé đá này, bởi vì, nó được đặt hết sức kỳ quặc là hướng thẳng vào vách sâu bên trong của chiếc lò, và chỉ cách vách này có năm gang tay. Có lẽ những người thợ nề đặt nó ở đó để nghỉ ngơi vào giờ ăn trưa, sau đó họ lại quên mang nó đi, ông Cipriano Algor tự nghĩ như vậy, nhưng rồi ông cũng biết là điều này không đúng, vì

theo cứ liệu lịch sử hết sức xác thực, từ xưa đến nay những người thợ nề bao giờ cũng thích ăn uống ngoài trời, kể cả khi phải làm việc trên sa mạc, thế thì ở một nơi dân dã hết sức dễ chịu như ở đây, bên những chiếc bàn hong đất sét, dưới tán cây dâu với làn gió mát luôn luôn thổi vào buổi trưa, thì việc ăn ngoài trời của họ là đương nhiên rồi. Bất kỳ từ đâu đến thì mày cũng phải đi ra ngoài ở bên cạnh chiếc ghế đá kia ngay, Cipriano Algor nói, việc vác mày đưa ra ngoài là quá nặng đối với hai cánh tay của tao và nếu kéo lê mày thì lại làm nát vụn lớp gạch lát nền lò, tao không hiểu kẻ nào đã có ý tưởng đưa mày vào trong lò này và để mày ở tư thế kỳ quặc khiến ai ngồi cũng phải dán mũi vào vách tường ngăn trong cùng. Để chứng tỏ là mình có lý, ông Cipriano Algor phải nhẹ nhàng len qua khe hở giữa một đầu ghế với vách tường bên cạnh của chiếc lò, rồi ngồi xuống. Ông phải chấp nhận rằng, thực ra thì mũi của ông cũng không đến nỗi có nguy cơ sây sát vì bức tường gạch chặn lửa, và hai đầu gối dù được đưa thẳng ra phía trước cũng không đến mức phải quá gò bó. Đúng là bàn tay được thoải mái chạm đến bức tường. Thế mà, khi những ngón tay sắp chạm đến bức tường thì Cipriano Algor bỗng nghe thấy tiếng nói từ ngoài vọng vào, Mày không đáng được nổi lửa cho lò. Mệnh lệnh bất ngờ này là của Marçal, là người thứ hai hất bóng lên trong một giây đồng hồ trên bức tường trong cùng của chiếc lò rồi sau đó biến mất. Cipriano Algor thấy thái độ hành xử của con rết như vậy là quá trớn và bất kính. Ông định ngoảnh đầu lại hỏi anh ta xem vì nguyên nhân nào mà không đáng được nổi lửa cho lò và các cơ làm sao hấn lại mày tao chi tở với mình, nhưng ông không thể quay đầu lại được, trong các giấc mơ những chuyện như thế này thường xảy ra nhiều lần, chúng ta muốn bỏ chạy nhưng lại thấy đôi chân không chịu nghe theo, nhưng nói chung thường là đôi chân, lần này thì lại là cái cổ không chịu quay. Bóng người không còn trên vách nữa, mà cũng không thể hỏi chiếc bóng người, làm sao có thể đặt ra giả thiết vô lý và vô ích rằng những chiếc bóng người cũng có thể nói ra được những câu trả lời, nhưng những tiếng vọng của lời nói của Marçal vẫn âm vang giữa mái vòm và nền lò, giữa các bức tường. Trước khi sóng âm tắt hẳn và những vật chất im lặng hồi phục trở lại, Cipriano Algor muốn biết những lý do bí ẩn của việc không đáng được nổi lửa cho lò, nếu đó đúng là điều con rết nói ra, lúc này ông thấy hình như đó là những lời nói khác, còn bí hiểm hơn,

Không đáng để ông hy sinh đâu, cứ như Marçal tin rằng bố vợ, mà anh vốn không bao giờ dám xung hô mà mày tao chi tứ với ông, đã quyết định lấy thân mình để thử xem quyền năng của lửa, trước khi bàn giao công trình cho đôi tay của chính ông, Đúng là đồ điên, ông thợ gốm tự nhủ, thằng con rể của mình có điên khùng mới hình dung ra những chuyện như vậy, ta vào trong lò là bởi vì, câu nói phải ngưng lại, thực ra Cipriano Algor cũng chẳng biết tại sao mình lại ở trong lò, cũng chẳng lấy gì làm lạ khi chuyện đó vẫn xảy ra biết bao nhiêu lần khi ta đang thức nửa cơ mà, không biết tại sao ta đang làm hay đã làm chuyện này, chuyện nọ, thế thì có gì đáng ngạc nhiên đâu khi ta đang ngủ, đang nằm mơ. Cipriano Algor nghĩ tốt nhất, dễ nhất là đứng dậy khỏi chiếc ghế đá, đi ra ngoài và hỏi con rể tại sao lại nói những lời tối nghĩa quỷ quái kia, nhưng ông cảm thấy toàn thân trở nên nặng nề như đeo chì, hoặc cũng chẳng phải là như vậy vì chưa bao giờ ông thấy khối lượng chì nặng đến mức không thể cố sức nâng lên nổi, mà thực ra là ông đang bị trói chặt lưng vào chiếc ghế đá, bị trói không phải bằng dây dợ hay xích xiềng gì, mà vẫn thấy như bị trói chặt. Ông định cố ngoảnh đầu lại một lần nữa, nhưng chiếc cổ vẫn không chịu nghe theo. Ta như một bức tượng đá đang ngồi trên ghế đá nhìn một bức tượng đá, ông nghĩ, mặc dù không thật đúng như vậy, ít nhất là bức tượng như đôi mắt thông thạo đánh giá mọi thứ vật liệu khoáng chất của ông đã nhìn rõ, không phải được xây dựng bằng đá mà bằng gạch chịu lửa. Vừa đúng lúc đó chiếc bóng của Marçal lại hiện lên trên bức tường. Con mang đến cho bố tin vui mà bấy lâu nay chúng ta vẫn chờ đợi đây này, tiếng nói cất lên, cuối cùng thì con cũng đã được nâng ngạch vào biên chế bảo vệ nội bộ chính thức, thế cho nên không cần tiếp tục sản xuất gốm nữa, ta sẽ giải thích cho Trung tâm là đã đóng cửa giải thích gốm và họ sẽ thông cảm thôi, chuyện đó sớm muộn gì cũng xảy ra, nên xin mời bố ra khỏi đây, chiếc xe hòm đã ở trước cửa nhà để chờ đồ đạc, thật tiếc là bao tiền của đổ vào việc xây dựng chiếc lò này. Cipriano Algor mở miệng để trả lời, nhưng chiếc bóng đã biến mất, điều mà ông thợ gốm muốn nói là sự khác nhau giữa lời nói của người thợ thủ công và mệnh lệnh thần thánh chính là mệnh lệnh đó phải được mang đến bằng văn bản, và kể cả có văn bản như vậy đi chăng nữa thì kết quả đáng tiếc người ta vẫn biết được và ngoài ra nếu thấy vội thì có thể bắt đầu đi đi, câu nói này có lẽ hơi thô lỗ và

ngược lại lời tuyên bố long trọng mà cách đây mấy ngày của ông khi hứa với con gái và con rể là sẽ đi cùng với họ đến sinh sống ở Trung tâm khi Marçal được vào biên chế chính thức, nếu việc chuyển nhà của hai đứa vào Trung tâm khiến xưởng gốm không thể hoạt động được nữa. Khi Cipriano Algor đang tự trách mình đã hứa làm một việc mà lòng tự trọng sẽ không bao giờ cho phép ông thực hiện, thì một bóng người mới lại xuất hiện trên bức tường cuối lò nung. Trong ánh sáng yếu ớt lọt qua được cánh cửa hẹp của chiếc lò to lớn như thế này, hai cái bóng người rất dễ lẫn lộn với nhau, nhưng ông thợ gốm vẫn nhận biết đó là ai, chiếc bóng thẫm hơn và tiếng nói đục hơn chắc chắn không phải là của con rể, Ông Cipriano Algor này, tôi đến đây chỉ để báo cho ông biết rằng đơn hàng mà chúng tôi đặt ông làm các hình người bằng gốm vừa mới bị huỷ bỏ, viên trưởng phòng cung ứng nói, tôi không biết và cũng chẳng muốn biết tại sao ông lại chui vào đó, phải chăng là để chúng tôi tỏ mình là một anh hùng lãng mạn đang chờ bức tường nói ra các bí quyết về chuyện sống ư, đơn giản tôi thấy đó là một chuyện nực cười, nhưng nếu ý định của ông còn muốn đi xa hơn, nếu ông muốn tự thiêu, giả dụ vậy, thì ngay lúc này ông phải biết rằng Trung tâm sẽ không chịu bất cứ một trách nhiệm nào về cái chết này, đó là chuyện hoàn toàn vô lý đối với chúng tôi, đừng có ai đổ lỗi cho chúng tôi về những cuộc tự sát của những kẻ sắp phá sản vì không thể hiểu nổi các quy tắc của cơ chế thị trường. Cipriano Algor không quay đầu nhìn ra cửa, mặc dù tin chắc là lúc này mình đã có thể làm được việc này, ông đã biết là giấc mơ đã chấm hết, rằng không có gì ngăn ông đứng dậy khỏi chiếc ghế đá khi ông muốn, ông chỉ băn khoăn một điều, đúng là cái điều vô lý, ngu ngốc nữa, tuy nhiên lại dễ hiểu nếu ta chú ý đến tình trạng phân vân khó xử diễn ra trong giấc mơ là phải ra đi sinh sống ở chính ngay trong cái Trung tâm vừa khước từ công việc của ông, và ta sẽ đề cập đến cái điều băn khoăn kia, ta không quên nó đâu, vì nó liên quan đến chiếc ghế đá. Cipriano Algor tự hỏi liệu có phải mình đã mang một chiếc ghế đá lên giường hay mình đã tỉnh dậy toàn thân phủ đầy sương trên một chiếc ghế đá khác, chiếc ghế đá của những suy tưởng, những giấc mơ của con người là như vậy, nhiều khi chọn những việc thật rồi biến thành ảo giác, nhiều khi khác lại chọn những cơn mê sáng cho chúng chơi trò trốn tìm với những việc thật, vì vậy chúng ta luôn cảm thấy phân vân lưỡng lự, giấc mơ

bắn về một bên, thực tế lại đẩy sang phía khác, thật đúng là đường thẳng chỉ có trong hình học, và cũng chỉ là một khái niệm trừu tượng. Cipriano Algor mở mắt ra. Mình đang ở trên giường, ông vui vẻ nghĩ, và cũng lúc này ông nhận thấy ký ức về giấc mơ đang lặn trôi, ông chỉ kịp giữ lại được một vài phân đoạn, và không biết có nên vui với số ít ỏi này hay nên buồn vì chúng quá nhiều, đó cũng là chuyện thường hay xảy ra sau khi nằm mơ. Trời vẫn còn tối, nhưng đã qua nửa đêm về sáng rồi. Cipriano Algor không thể ngủ lại được nữa. Ông suy nghĩ về nhiều chuyện, ông nghĩ rằng công việc của mình đã vĩnh viễn trở nên vô ích, rằng sự tồn tại của bản thân ông cũng chẳng còn có ý nghĩa gì nữa, Mình đã trở thành gánh nặng đối với chúng mất rồi, ông nói thì thầm, trong cơn ngái ngủ ông bỗng thấy rõ ràng hình ảnh của viên trưởng phòng cung ứng đang nói với mình, Nếu ý định của ông là tự thiêu trong lửa, thì xin mời quý ông cứ việc, tuy nhiên, tôi chỉ xin báo cho ông biết rằng việc này không làm cho Trung tâm kinh ngạc gì đâu, có chăng chúng tôi sẽ cử đại diện và đưa vòng hoa đến viếng như đối với những người đã từng cung ứng hàng cho mình mà thôi. Cipriano Algor lại rơi vào giấc ngủ trong giây lát, nhân đây, để khỏi rơi vào mâu thuẫn ta cũng cần phân biệt rõ, rơi vào giấc ngủ trong giây lát không phải là đã ngủ, ông thợ gốm chỉ chợt mơ thấy điều đã mơ trước đó, và về thứ hai của câu nói của viên trưởng phòng cung ứng không phát ra giống hệt từ đầu thì chỉ vì lý do rất đơn giản là ngay cả trong khi ta tỉnh táo thì lời nói còn phụ thuộc vào trạng thái tâm lý lúc đó nữa. Câu nói vô duyên và không hợp cảnh về giả thiết của một cuộc tự thiêu, tuy vậy, lại có tác dụng tốt là đánh lạc hướng suy nghĩ của Cipriano Algor về phía những mẫu hình thể con người bằng gốm được nung trong hồ, và sau đó, cũng trên con đường bị chệch lối này, trí não của ông, mà lúc này chúng ta khó miêu tả một cách chính xác được, chợt nhận ra ưu thế hơn hẳn của các con búp bê rỗng ruột so với các con đặc ruột, cả về mặt thời gian chế tác và cả về số lượng đất sét sử dụng. Ý chí nhẫn nại thường trực ở trong bất cứ hoàn cảnh nào của ông đáng được các học giả mà hiện nay có khá nhiều ở mọi nơi tập trung phân tích sâu hơn xem phía bên trong sâu thẳm của tâm hồn có yếu tố hoá học và vật lý nào chi phối hay không, liệu sự kiên trì đó có dẫn đến sự phủ nhận độc địa và sự ngu muội, một xu hướng chệch sang số không, một giấc mơ ám ảnh về sự hư vô. Dù sao đi nữa thì Cipriano Algor

đang hài lòng với chính mình. Chỉ mấy phút trước đây ông còn tự coi mình là một gánh nặng cho con gái và con rể, một cản trở, một kẻ vô dụng, từ này đã nói lên tất cả, thế mà giờ đây ông đã có thể đưa ra một ý tưởng mà tầm sâu sắc của nó thì đã rõ vì rất nhiều người đi trước đã từng thực hiện. Không phải bao giờ cũng có được một ý tưởng độc đáo, nhất là nó lại khả thi nữa. Cipriano Algor muốn kéo dài thêm thời gian ở trên giường, tận hưởng giấc ngủ rón buối sáng sớm, mà, có lẽ vì chúng ta đã biết ông đang có một ý niệm mơ hồ về điều gì đó, trong các giấc ngủ thì đó là giấc ngon nhất, nhưng ý tưởng trên đang ám ảnh trong đầu rồi chợt nhớ đến các mẫu vật hình người dưới lớp tro mà chắc chắn vẫn còn nóng, và còn điều này nữa, việc gì mà không nói ra đây nhỉ, là phải thông báo gấp ý tưởng của mình nữa chứ, tất cả những chuyện đó khiến ông không thể nào chợp mắt lại được nữa, ông vội hắt tung chăn ra và nhảy nhanh xuống đất, khoẻ mạnh và nhanh nhẹn như thỏ thanh xuân ngày nào. Ông mặc quần áo vào, cố không gây ra tiếng động, cầm giày ủng trên tay đi ra khỏi phòng ngủ, rón rén tiến về bếp. Ông không muốn đánh thức con gái dậy, nhưng cô đã trở dậy rồi, hay cô vẫn thức từ trước, cố ép mình ngủ mà không được hoặc vì quá lo lắng về công việc và cô mù quáng mà cuộc đời đang từng giây từng giây một được chế tác trong tử cung của cô. Tiếng nói khê khàng và rành mạch vang lên trong sự im ắng của căn nhà, Bố ơi, bố đi đâu sớm thế, Bố không ngủ được, bố ra xem xem mẻ nung kết quả ra sao, nhưng con cứ nằm đi, đừng dậy làm gì. Marta trả lời, Vâng ạ, vì quá hiểu về ông nên chẳng có gì khó đối với cô khi nghĩ rằng bố muốn được một mình làm công việc quan trọng là bốc hết tro than ra và lấy các mẫu vật lên khỏi hố, cũng giống như những đứa trẻ con, trong đêm khuya, run bắn người lên vì sợ hãi và háo hức, mò mẫm đi trong hành lang tối để đến xem có những đồ chơi và những món quà mà mình mơ ước đang được để trong các đôi giày ra sao. Cipriano Algor đi ủng vào chân, mở cửa nhà bếp và đi ra ngoài. Quàng tán rậm rạp của cây dâu đang cố kéo néo bóng đêm ở lại, không muốn nó ra đi quá sớm, tia nắng đầu tiên của bình minh phải sớm nhất cũng nửa giờ nữa mới hiện ra. Ông nhìn ngôi nhà, sau đó lướt nhìn ra xung quanh, ngạc nhiên không thấy con chó xuất hiện. Ông huýt gió thật nhẹ nhàng nhưng Achado không đáp lại. Từ chỗ ngạc nhiên, ông thợ gốm chuyển sang lo lắng thực sự, Mình không tin là nó đã bỏ đi, mình không

thể tin được điều này, ông thì thầm. Ông có thể gọi to tên con chó, nhưng không làm vì sợ con gái hốt hoảng. Có lẽ nó đang đi đâu đó, đi lang thang dò tìm những con thú trong đêm, ông nói thầm để tự trấn an mình, nhưng đúng là, trong khi đi qua khu đất trống hướng về phía lò nung, ông nghĩ nhiều về con chó Achado hơn là về những mẫu vật bằng gốm. Khi chỉ còn cách chiếc hồ vài bước chân thì ông thấy con chó từ trong gầm ghế đá đi ra, Mày đã làm tao lo sốt vó rồi đấy, đồ láu cá ạ, tại sao mày không đến khi tao gọi, ông trách con chó, nhưng Achado không trả lời, nó đang mãi đuổi thẳng người, để cơ bắp về đúng vị trí của chúng, đầu tiên, vươn mạnh hai chân trước, cúi đầu và sống lưng, sau đó nó thực hiện một động tác mà người ta vẫn hình dung là điều chỉnh và bù trừ, toàn thân nó hạ thấp xuống và kéo dài ra đến mức phần sau của thân hình như sắp tách ra khỏi hai chân sau của nó. Người ta thường nói từ xa xưa các loài muông thú đã thôi không nói được, nhưng chưa có ai chứng minh được rằng chúng vẫn không từ bỏ được ý nghĩ. Hãy xem trường hợp cụ thể của con Achado đây, dưới ánh sáng còn lơ mờ của buổi ban mai vẫn có thể đọc được ý nghĩ của nó hiện trên nét mặt. Lời nói dờ dẩn thì những cái tai phải điếc, nó muốn nói theo cách của nó rằng ông Cipriano Algor, vốn có kinh nghiệm sống lâu năm, mặc dù cuộc đời ít thay đổi, nhưng cũng chẳng cần phải giải thích cho nó về những nghĩa vụ của con chó là những gì, ai cũng biết quá rõ rằng những người canh gác thì phải có lệnh cụ thể thì họ mới làm việc này một cách nghiêm túc, còn những con chó, trong trường hợp cụ thể này, chúng chẳng cần chờ nghe nói, Mày ở đây trông chừng lửa nhé, thì chúng ta cũng biết chắc chắn rằng khi mà những cục than hồng chưa cháy hết thì chúng vẫn mở mắt trừng trừng. Dù sao cũng phải thấy rằng dù chậm chạp nhưng ý nghĩ của con người không phải không có thể rút ra được những kết luận đúng đắn, như ngay lúc này trong đầu của Cipriano Algor vừa diễn ra chuyện này, ánh sáng vụt hiện ra và nhờ vậy ông đọc được và phát âm lên thành tiếng những lời cảm ơn mà con Achado đáng được hưởng, Trong khi tao ngủ ấm trong chăn đệm thì mày canh gác cảnh giới ở đây, dù việc canh giữ của mày thật ra không cần thiết lắm đối với việc nung mẫu vật, nhưng phải ghi nhận việc làm của mày. Khi Cipriano Algor vừa nói xong mấy lời khen ngợi, thì Achado chạy đi giơ một chân sau lên và làm nhẹ bụng, sau đó vẫy đuôi quay lại và nằm xuống gầm chiếc hồ,

sẵn sàng tham gia vào chiến dịch bốc mấy con búp bê lên. Vào lúc này ánh đèn ở phòng bếp đã bật sáng. Marta đã trở dậy. Ông thợ gốm quay đầu lại, trong tâm tưởng của mình ông không nhìn rõ ý nghĩ có muốn ở ngoài này một mình hay muốn con gái ra đây cùng làm, nhưng ông sẽ biết rõ việc này đúng một phút sau đó khi nhận ra cô con gái đã quyết định để ông thực hiện vai trò chủ yếu cho đến phút cuối cùng. Vòm trời ngập tràn ánh sáng đang dần dần bóng đêm, đường biên của ban mai đang từ từ tiến về phía tây. Con gió biển thổi là là mặt đất cuốn theo lớp tro trên mặt hồ bay cuộn lên như con gió lốc đầy bụi bặm. Cipriano Algor quỳ xuống, để các thanh sắt sang một bên, và dùng một chiếc cuốc nhỏ mở dần hố đất, bốc những đám tro còn lẫn với than củi chưa cháy hết. Những hạt trắng bám đầy các ngón tay của ông, một số mỏng manh hơn còn theo nhịp thở vào tận trong mũi buộc ông phải hít xì hơi cho chúng bay ra, con Achado thỉnh thoảng cũng phải làm như vậy. Lưỡi cuốc tiến dần đến đáy hố, tro than càng nóng, nhưng chưa đến mức đốt cháy tay, chỉ âm ẩm như làn da người, và cũng mịn màng và trắng như làn da vậy. Cipriano Algor để chiếc cuốc sang một bên và thọc cả hai bàn tay vào trong lớp tro. Ông chạm được lớp ngoài nham nhám mỏng tang và không lẫn vào đâu được của những mẫu vật đã được nung chín. Lúc đó, giống hệt như công việc hỗ trợ cho việc sinh nở, ông dùng ngón tay cái, ngón trỏ và bằng cả trái tim túm lấy chiếc đầu còn giấu kín dưới lớp tro của một con búp bê rồi kéo lên. Đó là cô y tá. Ông rũ hết lớp tro bám trên người, thổi mạnh hơi vào mặt, giống như tiếp sức sống bằng cách truyền cho cô y tá toàn bộ hơi sức từ lồng ngực của mình, cả nhịp đập của con tim mình. Sau đó, từng con búp bê một, người vùng Lưỡng Hà có bộ râu quai nón, ông quan người Trung Quốc, anh hề, anh hề xiếc, người Eskimo lần lượt được đưa lên khỏi hố đất và được đặt bên cạnh cô y tá, gần như đã sạch bụi tro trên người, nhưng chưa được tận hưởng thêm hơi thở của sự sống. Không có ai ở đó để hỏi ông thợ gốm tại sao lại có sự phân biệt đối xử như vậy, điều quyết định thấy rõ nhất chính là sự khác nhau về giới tính, ngoài chuyện can thiệp của tạo hoá ra, thì cô ấy cũng là hình người đầu tiên được đưa lên khỏi hố đất, và từ xưa đến nay, đối với mọi người sáng tạo đó chẳng phải là điều quan trọng hay sao. Cũng cần nhớ đến sự vất vả mà Cipriano Algor đã phải trải qua trong công đoạn chế tác bộ ngực cho cô y tá, cho nên cũng không

quá e ngại khi suy đoán về nguyên nhân cuối cùng của việc truyền hơi thở sự sống, đất sét vốn quá mong manh dễ hỏng nên đã có thể hứa hẹn chấp nhận hoặc từ chối phần ngực thêm vào này. Ai mà biết được. Cipriano Algor lấy đất lấp lại chiếc hố mà theo lẽ tự nhiên nó có quyền được hưởng số đất đó, ông nén thật chặt không để nắm đất nào còn ở ngoài hố, và, mỗi tay cầm ba con búp bê, ông đi về nhà. Đầu ngẩng cao, hết sức tò mò, Achado chạy tung tung bên ông chủ. Bóng cây dâu đã chia tay với bóng đêm, bầu trời rộng mở cho màu xanh đầu tiên của buổi sớm mai, mặt trời sắp nhú lên ở đường chân trời. Mẫu vật ra sao hả bố, Marta hỏi khi người cha vừa vào đến trong nhà, Hình như là tốt, nhưng phải rửa sạch tro bám vào chúng đã. Marta đổ nước vào một chiếc chậu sành nhỏ, Bố rửa chúng ở đây này, cô nói. Chiếc đầu tiên được nhúng vào nước và cũng đầu tiên sạch tro, ngẫu nhiên hay trùng hợp đây, chính là cô y tá, sau này cô ta có thể có lý do này lý do nọ để mà than phiền nhưng chắc là không phải lý do không được quan tâm. Con búp bê này ra sao hả bố, Marta hỏi, cô hoàn toàn không biết gì về cuộc tranh luận về giới tính mà chúng ta đề cập tới ở trên đây, Tốt thôi, người cha trả lời ngắn gọn. Quả đúng như vậy, độ nung rất đều, có màu đỏ đẹp, không hề bị nứt rạn tí nào cả, và các mẫu khác cũng trong tình trạng hoàn hảo như vậy, trừ người xứ Lương Hà có râu rậm bị một vết đen ở lưng, rất may là vết nhỏ, có lẽ mới là khởi đầu của một quá trình do luồng khí nhỏ vô tình lọt vào gây nên. Không có gì đáng kể đâu bố ạ, nó sẽ không bị hỏng vì lỗi nhỏ này đâu, Marta nói, còn bây giờ thì bố ngồi xuống nghỉ một lát đi đã, con sẽ chuẩn bị bữa điểm tâm cho bố ngay, bố dậy sớm quá mà. Bố đã thức dậy và không thể nào ngủ lại được nữa, Những con búp bê có thể chờ đến trời sáng mới lấy lên cũng được cơ mà, Nhưng bố thì không, Như câu ngôn ngữ xưa chứ gì, *ai vương vấn trong lòng thì đừng hòng mà ngủ được*, Hoặc ngủ để mộng mị với những lo lắng trong lòng, Để khỏi mộng mị nên bố đã dậy thật sớm phải không nào, Marta hỏi, Có những giấc mơ mà tốt hơn hết là ta phải cố thoát ra thật nhanh, người cha trả lời, Ừ, trường hợp tối qua đấy, Bố có muốn kể cho con nghe không, Không đáng kể lại đâu, Trong nhà này mọi lo lắng của một người bao giờ cũng là lo lắng của tất cả, Nhưng những giấc mơ thì không đâu nhé, Trừ trường hợp những giấc mơ chứa đầy lo lắng, Chẳng ai cãi nổi con cả, Nếu thế thì bố đừng mất thêm thời gian nữa, bố kể ngay cho

con nghe đi nào, Bố mơ thấy Marçal được thăng cấp và người ta huỷ bỏ đơn đặt hàng, Điều có khả năng xảy ra nhiều nhất chắc không phải là việc huỷ bỏ đơn đặt hàng, Bố tin là như vậy, nhưng những lo âu cứ móc lại với nhau, như những quả anh đào ấy mà, quả này quần vào quả kia, cho đến khi đầy sọt, về việc thăng cấp của Marçal thì chúng ta đều biết là trước sau gì cũng sẽ đến, Đúng như vậy đấy, Giấc mơ là một lời cảnh báo chúng ta phải làm thật khẩn trương hơn, Những giấc mơ không báo trước gì đâu, Trừ trường hợp người nằm mơ cảm thấy mình được báo trước điều gì đó, Bắt đầu lạm dụng châm ngôn rồi đấy, bố thân yêu ạ, Mỗi độ tuổi lại có thiếu sót của mình, và ở lứa tuổi này, trong thời gian gần đây thiếu sót của bố càng nặng hơn đấy, Được cái là con cũng thích các câu châm ngôn răn dạy của bố, nhờ chúng mà con học được nhiều điều, Thậm chí ngay cả khi chỉ là cách chơi chữ đơn thuần thôi ư, Cipriano Algor hỏi, Con nghĩ rằng các từ ngữ sinh ra chỉ để chơi chữ này với chữ kia, chứ chúng chẳng biết làm việc gì khác hơn nữa đâu, và trái ngược với những gì người ta nói, không có từ ngữ nào trống rỗng cả đâu, Con lại dùng châm ngôn rao giảng rồi, Đó là căn bệnh của gia đình mà bố. Marta đặt các món điểm tâm lên bàn, cà phê, sữa, trứng tráng, bánh mì nướng và bơ, một ít trái cây. Cô ngồi đối diện để ngắm nhìn bố ăn sáng. Thế con không ăn à, Cipriano Algor hỏi, Con không muốn ăn, cô con gái trả lời, Dấu hiệu xấu, trong tình trạng hiện nay của con đấy, Người ta nói ngán ăn uống là chuyện tương đối bình thường của những người phụ nữ mang thai mà bố, Nhưng con cần phải bồi bổ cho tốt, về lý mà nói, con phải ăn cho hai người đấy, Hoặc cho ba, nếu là sinh đôi, Bố đang nói nghiêm túc, Bố đừng lo, con chưa thấy buồn nôn và chưa có những bất tiện gì khác mà. Im lặng. Con chó nằm cuộn tròn dưới bàn, giả vờ không để ý đến mùi thức ăn, nhưng thực ra nó đang phải nén chịu, nó biết phải mấy giờ nữa mới đến phiên nó được ăn. Bố bắt đầu làm ngay chứ ạ, Marta hỏi, Ngay sau khi ăn xong, Cipriano Algor trả lời. Lại lắm nữa. Bố này, Marta nói, bố thử tưởng tượng hôm nay anh Marçal gọi điện về báo là đã được thăng cấp xem sao, Chắc con có lý do nào đó để nghĩ rằng chuyện đó sẽ xảy ra phải không, Chẳng có lý do nào đâu ạ, đó chỉ là một giả thiết thôi mà, Tốt thôi, chúng ta thử hình dung là lúc này tiếng Marçal báo là đã được thăng cấp làm bảo vệ nội bộ chính thức, Thế bố sẽ làm gì trong trường hợp này nào, Bố sẽ ăn nốt bữa

điểm tâm, mang các vật mẫu này ra xưởng gôm và bắt đầu làm các khuôn, Cứ như không có chuyện gì xảy ra ư, Cứ như chẳng có chuyện gì xảy ra cả, Bố có tin đó là một quyết định khôn ngoan không, chẳng lẽ bố không thấy việc từ bỏ công việc sản xuất này sẽ là hợp lý hơn hay sao, thôi ta lật sang trang khác đi, Này con gái yêu ạ, rất có thể đối với những người trẻ tuổi thì sự gàn dở và không hợp lý là một nghĩa vụ, nhưng đối với những người già cả thì đó là một quyền lợi hiểu phải được tôn trọng đấy, Con xin ghi lại phần liên quan đến mình, Mặc dù con và Marçal phải đi đến sinh sống ở Trung tâm trước, bố vẫn sẽ tiếp tục ở đây cho đến khi kết thúc công việc mà người ta đã hợp đồng với bố, sau đó bố sẽ đi cùng các con, như bố đã hứa, Đó là một sự điên rồ, bố ạ, Điên rồ, gàn dở, không hợp lý, ý kiến của con về bố quá yếu ớt đấy, Điên rồ nếu bố định làm công việc này một mình, bố thử hình dung con sẽ cảm thấy như thế nào khi biết chuyện gì đang xảy ra ở đây, Thế con hình dung bố sẽ cảm thấy như thế nào khi bỏ giữa chừng công việc này, con không thể hiểu được ở độ tuổi hiện nay bố chẳng có gì nhiều để níu kéo đâu, Thì bố có con gái để níu kéo đây, rồi bố sẽ còn có cháu ngoại nữa mà, Xin lỗi nhé, thế vẫn chưa đủ đâu, Bố sẽ phải thấy đó là đủ khi đến sống với chúng con, Giả sử đúng như vậy thì bố cũng phải kết thúc công việc cuối cùng của mình chứ, Xin bố đừng thấy thê thảm như vậy, ai mà biết được khi nào mới là công việc cuối cùng của bố. Cipriano Algor đứng dậy. Bỗng nhiên bố thấy ăn không ngon nữa ư, Marta hỏi khi thấy thức ăn còn thừa trên đĩa, Bố nuốt không vào, bị tắc nghẹn ở cổ họng, Vì thiếu bình tĩnh đây mà, Có lẽ là như vậy, thiếu bình tĩnh. Con chó cũng đứng dậy, sẵn sàng đi theo chủ, À, Cipriano Algor nói, bố suýt quên nói với con là con chó Achado đã nằm dưới ghế đá suốt đêm để canh chừng ngọn lửa lò nung đấy nhé, Hóa ra với loài chó ta cũng có thể học được khối điều đấy nhỉ, Ủ, đúng thế, trước hết người ta có thể học được việc không nên cãi vã với nhau về những gì mình cần phải làm, riêng bản năng cũng có lợi thế của nó đấy, Bố định nói chính bản năng cũng thúc giục bố phải hoàn thành công việc phải không, hình như trong một số người tồn tại yếu tố hành xử giống như bản năng phải không ạ, Marta hỏi, Bố chỉ biết một điều là chính lý trí đã cho bố một lời khuyên, Lời khuyên nào ạ, Rằng đừng có mà ngu dại, rằng thế giới cũng chẳng mất đi chỉ vì không kết liễu được mấy cái hình người nhỏ bé kia, Trên

thực tế mấy con búp bê bằng đất sét kia thì có quan trọng gì đâu với thế giới, Bố đánh cược là con sẽ cảm thấy bớt dửng dưng hơn nếu thay vì nói những con búp bê gốm bố nói về bản giao hưởng thứ tám hoặc thứ chín nào đó, thật bất hạnh con gái ạ, bố lại không sinh ra để làm âm nhạc, Nếu thực sự bố tin là con đang tỏ ra dửng dưng thì con rất buồn đấy, Đương nhiên là bố không tin như vậy, bố xin lỗi nhé. Cipriano Algor định đi ra, nhưng vẫn dừng lại một lúc trước ngưỡng cửa, Dù sao thì cũng phải thừa nhận rằng lý trí cũng có khả năng sinh ra những ý tưởng khả dĩ có thể dùng được, tối qua, khi tỉnh dậy, bố bỗng nhận thấy có thể tiết kiệm được nhiều thời gian và một số vật tư nếu chúng ta làm các bức tượng nhỏ rỗng ruột, hong khô và nung chín nhanh hơn và chúng ta còn tiết kiệm được đất sét nữa, Lý trí muôn năm, Mà này, loài chim cũng làm tổ rỗng ruột và chúng đâu có tự phụ gì nào.

Từ ngày hôm đó, Cipriano Algor chỉ ngừng công việc ở xưởng gốm để ăn và ngủ. Do thiếu kinh nghiệm kỹ thuật nên ông không nắm chắc tỉ lệ giữa thạch cao và nước để sản xuất ra chất bột taceos, tệ hơn nữa là ông nhầm lẫn số lượng đất sét, nước và chất trợ dung cần thiết để làm ra hỗn hợp barbotina đổ vào khuôn, rồi khi đổ lại quá nhanh tạo ra những bong bóng khí trong khuôn. Ba ngày đầu ông liên tục làm rồi phá, thất vọng vì lỗi, tự chửi mắng sự vụng về của mình, ngây ngất vì sung sướng khi thực hiện được một công đoạn tinh vi. Marta tình nguyện giúp, nhưng ông cứ một mực bảo con gái để ông được yên, mà nào có yên được trong căn nhà xưởng cũ kỹ này, nào là thạch cao thì cứng quá nhanh, nước thì đến không đúng lúc, chất bột thì chưa thật khô và các hỗn hợp thì quá đặc không thể lọc được nên đáng ra ông phải nói, Để cho bố yên trong cuộc chiến của mình. Trong buổi sáng ngày thứ tư, dường như những con yêu tinh xấu xa và khinh khi, tức là những chất liệu khác nhau kia, đã cảm thấy hối hận về cách đối xử quá tàn ác với người mới chập chững bước vào kỹ thuật mới này, Cipriano Algor bắt đầu tìm thấy nét mềm mại nơi trước đó chỉ có nét thô ráp, sự thuận phục làm lòng ông tràn ngập sự biết ơn, những bí quyết đã được hé mở. Ông đã có quyền cảm nang hướng dẫn kỹ thuật để trên bàn, đã bị ẩm và đầy vết dơ vì những ngón tay lấm đất bụi thường xuyên mở, sờ đến, cứ năm phút một ông lại nhờ nó cho lời khuyên, có nhiều khi hiểu sai lệch những điều vừa đọc, nhiều khi linh cảm bất thường làm ông sáng tỏ toàn bộ cả trang sách, không phải quá đáng nếu khẳng định rằng Cipriano Algor đang dao động giữa nỗi bất hạnh tan nát nhất và niềm hạnh phúc lớn nhất. Ông ra khỏi giường với những tia nắng đầu tiên của bình minh, ngoạm hai miếng bữa điểm tâm rồi chui vào xưởng gốm cho đến giờ ăn trưa, sau đó làm việc suốt buổi chiều cho đến tận khuya, chỉ nghỉ giữa buổi một lát để ăn bữa tối hết sức thanh đạm, không có bồi bổ gì thêm. Cô con gái hết sức phản đối, Bố sẽ ốm mất thôi, làm quần quật thế mà ăn có tí chút, Bố vẫn khoẻ mà, ông trả lời, trong cuộc đời mình từ trước đến nay bố chưa bao giờ cảm thấy khoẻ mạnh như

bây giờ. Đúng mà cũng chẳng đúng. Đêm khuya, khi rũ khỏi mình mọi hương vị của sự nỗ lực và mọi dơ bẩn của công việc, ông mới cảm thấy các xương khớp của mình kêu răng rắc, toàn thân đau ê ẩm. Mình không cố được nữa mất, ông tự nhủ, nhưng, trong sâu thẳm của ý thức, một tiếng nói của chính ông lại nói điều ngược lại. Trước đây mi chưa bao giờ làm được nhiều như vậy, Cipriano ạ, chưa bao giờ mi cố gắng đến được như vậy mà. Ông ngủ như người ta nghĩ là tảng đá phải ngủ như vậy, không hề mộng mị, không hề cử động, dường như chẳng thở nữa, toàn bộ mọi mệt nhọc vô biên đang được nghỉ ngơi. Có lần, như người mẹ luôn băn khoăn, tuy không có chủ định, nhưng để tránh trước những lo lắng trong tương lai, Marta trở dậy vào lúc nửa đêm đi xem bố mình có khoẻ không. Cô lặng lẽ đi vào trong phòng ngủ, từ từ tiến gần đến bên chiếc giường hơi cúi mình xuống nghe ngóng, sau đó cũng thận trọng như vậy, cô đi ra khỏi phòng. Người đàn ông to lớn kia, tóc bạc và gương mặt nhăn nheo, bố của cô, cũng giống như một đứa con, ai không chịu hiểu chuyện này thì coi như nó chẳng biết gì về cuộc đời, những mối quan hệ giằng dặt giữa những con người, nói chung, và những người họ hàng với nhau, nói riêng, nhất là những người họ hàng gần gũi, là phức tạp hơn nhiều so với những gì ta thấy bên ngoài, chúng ta nói, những người bố, chúng ta nói, những người con, chúng ta tin chắc mình đang nói về cái gì, và ta không tự hỏi thêm về nguyên nhân sâu xa của tình thương yêu ở trong đó, hoặc sự lạnh nhạt, hay lòng thù oán. Marta ra khỏi phòng, vừa đi vừa ngẫm nghĩ, Bố cứ ngủ đi nhé, một câu nói mà bề ngoài chỉ diễn tả một hành động, với năm từ mà có thể diễn giải tất cả tình thương yêu chứa đựng trong trái tim người con vào lúc này. Cũng cần nói thêm, để minh họa cho những ai còn thơ ngây biết rằng, trong lĩnh vực tình cảm, những từ ngữ càng hùng hồn bóng bẩy bao nhiêu thì lại càng ít chân thật bấy nhiêu.

Ngày thứ tư chính là ngày phải đi đón Marçal ở Trung tâm về nghỉ. Theo lẽ tự nhiên là hàng tuần, chứ không phải là mười ngày một. Marta nói với cha rằng mình sẽ đi để ông khỏi đình trệ công việc, nhưng Cipriano Algor trả lời là không thể được, rằng ông chưa hề nghĩ đến chuyện đó. Đúng là những vụ cướp trên xa lộ đã có phần giảm bớt, nhưng nguy cơ đó vẫn còn đầy con gái ạ, Nếu nguy cơ rình rập con thì nó cũng chẳng tha gì bố đâu, Trước hết,

bố là đàn ông, thứ hai, bố không mang thai, Những lý do đáng nể đấy, Còn có lý do thứ ba nữa cũng rất quan trọng, Bố nói xem nào, Bố không thể nào làm việc được khi con chưa trở về, vì lý do đó dù bố có đi đón Marçal thì công việc cũng sẽ không bị ảnh hưởng gì nhiều, ngoài ra chuyến đi còn giúp bố thanh thoi đầu óc, vốn rất cần vào lúc này đấy, bố chỉ còn nghĩ đến khuôn, đến các chất phụ gia và các hợp chất, Chuyến đi cũng sẽ giúp con thanh thản đầu óc nữa chứ, thế thì cả bố và con cùng đi đến Marçal vậy nhé, và Achado sẽ ở lại canh gác lâu đài, Nếu con muốn như vậy thì ta đi, Thôi quên chuyện đó đi, bố ạ, con nói đùa ấy mà, bố thường đi đón Marçal, con thường ở nhà, thói quen muôn năm, Nghiêm túc nhé, chúng ta đi nào, Nghiêm túc nhé, bố đi đi. Cả hai cùng cười và cuộc bàn luận về vấn đề trọng tâm, tức là, những lý do khách quan và chủ quan của thói quen, đã được hoãn lại. Buổi chiều, không cần thay quần áo lao động để khỏi mất thời gian, Cipriano Algor lên đường, khi sắp ra khỏi thị trấn ông mới nhận ra mình đã không quay đầu khi đi qua dãy phố nơi Isaura Madruga sinh sống, và khi ở đây nói quay đầu, thì cần hiểu là quay sang phía này cũng như sang phía khác, bởi vì Cipriano Algor, trong những ngày vừa qua, nhiều lúc nhìn để xem mình có thấy gì không, nhiều lúc lại nhìn vào nơi biết chắc sẽ không thấy gì. Trong đầu ông chợt loé lên ý nghĩ phải tự hỏi xem phải giải thích như thế nào về sự lơ đãng khó hiểu này, nhưng một viên đá ở giữa đường đã khiến ông bận tâm, và thế là thời cơ qua mất. Chuyến đi thành phố diễn ra suôn sẻ, chỉ bị chậm một chút vì cảnh sát chặn đường kiểm tra giấy tờ của các tài xế. Trong khi chờ họ trả lại giấy tờ cho mình, Cipriano Algor có đủ thời gian quan sát thấy đường ranh giới của khu nhà ổ chuột hình như được để gần hơn về phía xa lộ. Một ngày nào đó người ta lại sẽ đẩy khu ổ chuột ra xa hơn, ông tự nhủ.

Marçal đã đứng chờ sẵn. Xin lỗi bố đến hơi muộn, ông bố vợ nói, đáng lý bố phải đi sớm hơn, rồi sau đó cảnh sát lại muôn gi mũi vào đám giấy tờ của tài xế, Thế Marta có khoẻ không ạ, Marçal hỏi, hôm qua con không gọi điện được về nhà, Bố tin là nó vẫn khoẻ, nhưng dù sao thì con cũng nên nói chuyện với nó, nó ăn ít quá, ăn không thấy ngon, nó nói là đối với những người phụ nữ đang mang thai chuyện đó là bình thường thôi, có lẽ là đúng như vậy, bố chẳng hiểu gì những chuyện đó đâu, đừng quá tin vào lời bố nói,

Con sẽ nói với Marta, bố cứ an tâm, có lẽ đúng là thế đấy ạ bởi vì đây mới là thời kỳ đầu của việc mang thai mà, Chúng ta chẳng biết gì cả, trước những chuyện như thế này chúng ta đều giống như những đứa bé đang đi lạc, con phải đưa nó đi khám nhé. Marçal không trả lời. Ông bố vợ im lặng. Chắc cả hai cùng có chung một ý nghĩ rằng ở bệnh viện của Trung tâm cô ấy sẽ được khám tốt hơn so với bất cứ một bệnh viện nào khác, ít nhất thì đó cũng là lời đồn đại của mọi người, và hơn nữa, cô ấy lại là vợ của một nhân viên, mặc dù không cư trú ở đó để được hưởng chế độ chăm sóc toàn phần. Một phút sau, Cipriano Algor nói, Khi nào con muốn, bố sẽ đưa Marta đến. Họ đã ra khỏi thành phố và có thể chạy nhanh hơn. Marçal hỏi, Công việc ra sao rồi ạ, Mới chỉ bắt đầu, đã nung xong những hình mẫu, bây giờ bố đang làm khuôn, Và vẫn thuận lợi chứ ạ, Bố bị nhầm, bố cứ nghĩ đất sét nào cũng đều là đất sét cả, rằng làm được cái này thì cũng có thể làm được cái khác, rồi sau đó mới phát hiện ra rằng không phải như vậy, rằng ta phải học lại từ đầu. Ông ngừng lại trong giây lát rồi nói tiếp, Nhưng bố thấy vui lòng, gần giống như được sinh ra một lần nữa, xin lỗi vì nói hơi quá lời, Ngày mai con sẽ giúp bố một tay, Marçal nói, con hiểu biết về nghề này còn nông cạn lắm, nhưng dù sao vẫn có thể làm được gì đó cho bố, Không, con phải chăm sóc vợ con đã, hãy đưa vợ con đi chơi đâu đó một vòng đã nhé, Đi chơi một vòng ư, không đâu bố ạ, nhưng ngày mai chúng con phải về ăn trưa với bố mẹ con, hai ông bà chưa được biết Marta đang có mang, một ngày nào đó mọi người sẽ nhận ra, bố hãy tưởng tượng lúc đó bố mẹ con mới nghe nói đến chuyện này thì tình hình sẽ ra sao nào, Và đương nhiên họ có lý khi phản ứng về chuyện đó, phải công minh chính đại con ạ, Cipriano Algor nói. Thêm một chút im lặng nữa. Thời tiết hôm nay thật đẹp, Marçal nhận xét, Cầu mong trời cứ đẹp như vậy trong hai hoặc ba tuần nữa, ông bố vợ nói, những con búp bê cần phải được hong thật khô trước khi đưa vào lò nung. Thêm một khoảng lặng nữa, kéo dài hơn. Cảnh sát đã bỏ rào chắn đường, đi lại trên xa lộ đã hoàn toàn tự do. Hai lần Cipriano Algor định nói, cuối cùng đến lần thứ ba mới cất nổi giọng, Có gì mới trong việc thăng cấp của con không, ông hỏi, Trước mắt thì chưa có gì mới, Marçal trả lời, Con có tin là người ta dối ý không, Không đâu ạ, chỉ đơn thuần là vấn đề thủ tục mà thôi, bộ máy quan liêu của Trung tâm cũng cổ lỗ như thế giới bên ngoài ấy mà, Với những đội tuần tra của

cảnh sát đi kiểm tra bằng lái, thẻ bảo hiểm và phiếu sức khỏe, Đại loại giống vậy, bố ạ, Hình như chúng ta chưa biết sống theo cách khác, Có lẽ cũng chẳng có cách khác đâu, Hoặc có lẽ quá muộn để có cách khác chẳng. Họ không nói gì nữa cho đến khi vào đến đầu thị trấn. Marçal xin bố vợ dừng lại trước cửa nhà bố mẹ mình, Chỉ một lát để báo cho hai ông bà biết ngày mai chúng con đến cùng ăn trưa thôi. Đúng là ông bố vợ không phải chờ lâu, nhưng, một lần nữa, Marçal lại tỏ ra không hài lòng khi bước vào trong xe. Chuyện gì vừa xảy ra vậy con, Cipriano Algor hỏi, Chuyện của con với bố mẹ cứ luôn luôn trục trặc, Đừng nói quá lời vậy, ông kểnh ạ, cuộc sống gia đình không bao giờ là biển hoa hồng như người ta vẫn nói đâu, có những thời khắc chúng ta sống thật vui vẻ, cũng có lúc ta sống hết sức khó chịu, và rất may là cuộc sống cứ thế, cứ thế trôi đi, Con vào nhà, chỉ có mẹ con, bố con đi đâu đó vẫn chưa về, con giải thích cho mẹ con ý định của chúng con và, để cho cuộc nói chuyện được vui vẻ, con dùng giọng điệu thật nghiêm trang và vui vẻ, báo trước với mẹ là ngày mai bố mẹ sẽ có một bất ngờ lớn, Rồi sao, Bố có đoán được câu trả lời của mẹ con là gì không nào, Kho tàng những lời phỏng đoán của bố không có câu nào liên quan đến chuyện này đâu, Mẹ con hỏi có phải điều bất ngờ chính là bố mẹ được sống với con ở Trung tâm hay không, Thế con đã trả lời thế nào, Rằng không phải đâu, và thế là không đành giữ sự bất ngờ cho ngày mai được nữa, con nói, bố mẹ biết không, Marta đang có mang đấy, chúng con sắp có con rồi, Bà ấy rất vui, đương nhiên rồi, phải không, Tất nhiên, bà liền ôm chầm lấy con và hôn liên tục, Thế thì con còn than phiền gì nữa, Tại bố mẹ con luôn luôn phải có một đám mây đen trên bầu trời cơ, bây giờ là nỗi ám ảnh phải được sống ở Trung tâm, Con đã biết là bố sẵn sàng nhường vị trí của mình rồi đấy, Đừng nghĩ đến chuyện đó nữa đi bố, nó nằm ngoài vấn đề này, và không phải là con đòi bố mẹ để lấy bố vợ đâu nhé, mà là vì bố mẹ con còn sống cùng nhau, người này giúp người khác, trong khi bố chỉ có một mình, Bố không phải là người duy nhất ở trên thế giới này sống một mình đâu nhé, Đối với Marta thì đúng là như vậy đó, con bảo đảm với bố là cô ấy nghĩ như vậy, Con làm cho bố không còn biết trả lời ra sao được nữa, Có những chuyện tự bản thân chúng đã rõ ràng như vậy, chẳng cần phải giải thích gì thêm nữa. Trước lời khẳng định uyên thâm đến vậy, lần thứ hai ông thợ gốm lại không

tìm được câu đối đáp. Một lý do đột xuất khác khiến ông im lặng nữa là vừa đúng lúc đó họ đang đi qua trước phố nơi Isaura Madruga đang sinh sống, hoàn cảnh này làm cho tâm trí của Cipriano Algor, khác với khi đi lên thành phố, không thể dừng dưng được nữa. Khi về đến xưởng gôm, Marçal có niềm vui bất ngờ là được Achado đón tiếp cứ như bộ đồng phục bảo vệ của Trung tâm mà anh đang mặc cũng giống như các bộ quần áo hiền hoà và thôn dã khác. Trong trái tim nhạy cảm của chàng trai, vẫn còn nhói đau sau cuộc nói chuyện không hề vui vẻ với mẹ ruột, thái độ cuồng nhiệt của con vật khi ôm lấy anh như người thân yêu nhất đã đem lại bao nhiêu an ủi. Đó là những thời khắc đặc biệt chẳng cần thiết nhắc lại rằng người mà Marçal yêu thương nhất trên đời chính là vợ mình, vốn đang đứng chờ, với nụ cười dịu dàng trên môi, để được ôm hôn, nhưng có những lúc chỉ cần một bàn tay đặt lên vai cũng làm ta rơm rớm nước mắt, và cũng như vậy niềm vui hết sức vô tư của một chú chó cũng làm lòng ta nguội bết trong giây lát ngăn ngui bao nỗi đau khổ, thất vọng và dằn vặt mà thế giới xung quanh đã gây ra cho mình. Vì Achado không biết nhiều về tình cảm của con người, cả mặt tích cực lẫn mặt tiêu cực, nhưng nó cũng tỏ ra hài lòng về chuyện này, còn Marçal thì lại càng biết điều hơn về tình cảm của loài chó, thế thì một ngày nào đó phải có ai giải thích cho chúng ta hiểu tại vì lý do quý quái gì mà lúc này hai kẻ đó đang ôm chặt lấy nhau mặc dù hiểu khác nòi giống.

Vì công việc làm khuôn là hết sức mới mẻ trong xưởng gôm nên Cipriano Algor không thể không chỉ cho con rể biết những việc mình đã làm trong mấy ngày vừa qua, nhưng tính tự ái, vốn đã buộc ông từ chối sự giúp đỡ của cô con gái, bây giờ có thể sẽ bị tổn thương với ý nghĩ rằng có khi mình cũng đã phạm sai lầm nào đó, rằng sự vụng về kém cỏi của mình vẫn chưa được khắc phục, về vô số những dấu hiệu dễ nhận ra trong nỗi khắc khoải nội tâm diễn ra trong những ngày qua trong bốn bức tường đầy gôm. Mặc dù Marçal quá bận rộn với việc chăm sóc Marta không còn để ý nhiều đến chuyện đất sét, đến skicate natri, đến thạch cao, đến hộp gỗ, đến khuôn, nhưng ông thợ gôm vẫn quyết định sau bữa ăn tối hôm nay sẽ không làm việc nữa mà tiếp tục ngồi bên bàn ăn nói chuyện phiếm với hai con, điều chắc chắn sẽ mở ra một cuộc tranh luận với lý thuyết khá chính xác về một lĩnh vực mà hơn ai hết ông biết rất rõ từng điếm và từng hậu quả tai hại do những sai sót trong

vận dụng thực tế. Marçal báo cho Marta biết ngày hôm sau cả hai sẽ về ăn cơm trưa với bố mẹ đẻ, nhưng không hề đề cập đến cuộc nói chuyện khó chịu và bà mẹ, điều đó khiến ông bố vợ nghĩ rằng việc này là chuyện riêng của hai người, một vấn đề cần được bàn bạc riêng trong phòng ngủ, chứ không nên nhắc lại tỉ mỉ trong cuộc nói chuyện giữa ba người, cũng có thể Marçal đã hết sức khôn ngoan tránh việc lại rơi vào cuộc bàn cãi xung quanh vấn đề hết sức khó xử là chuyện chuyển nhà lên sinh sống ở Trung tâm, cuộc tranh luận mà chúng ta thừa biết nó bắt đầu ra sao và sẽ kết thúc như thế nào.

Sáng hôm sau, khi Cipriano Algor đã bắt đầu làm việc thì Marçal đi vào xưởng gôm. Con chào bố, anh nói, người học việc xin có mặt. Marta cùng vào với anh, nhưng không có ý định làm việc, dù biết chắc lần này ông sẽ không đuổi cô ra. Xưởng gôm trông như một bãi chiến trường nơi trong bốn ngày qua chỉ duy nhất một người đang chống lại mình và chống lại tất cả những gì có xung quanh, Mọi thứ ở đây hơi lộn xộn một chút, Cipriano Algor thanh minh, không được như trước khi chúng ta làm các hàng gôm thì đã có đầy đủ mọi quy phạm, quy tắc thông thường được thiết lập sẵn, Đây chỉ là vấn đề thời gian thôi, Marta nói, thời gian trôi qua thì bàn tay và mọi chuyện cũng sẽ quen dần với nhau rồi vào nền nếp, và từ ngay đó thì mọi chuyện không còn rối rắm nữa và hai tay cũng chẳng lúng túng nữa đâu, Buổi tối bố mệt mỏi đến mức chỉ mới nghĩ đến phải sắp xếp lại đống lộn xộn này cũng đã tưởng như rụng mất cả hai cánh tay. Con sẽ rất thích thú làm việc này nếu bố không ngăn cấm con vào trong, Marta nói, Bố có cấm con đâu, Bố không cấm theo đúng nghĩa như câu vừa nói, nhưng thực ra thì có đấy, Bởi vì bố không muốn con mệt, đến lúc bắt đầu vẽ thì lại khác, lúc đó con có thể ngồi để làm việc được, không cần phải gắng sức gì lắm, Để xem đến lúc đó liệu bố có nói là vì mùi sơn ảnh hưởng đến đứa bé hay không, Rõ ràng là với bà phụ nữ này chẳng ai có thể nói chuyện được, Cipriano Algor nói với Marçal theo kiểu đang muốn cầu cứu sự giúp đỡ, Bố biết cô ta trước con, bố cứ nhẫn nại tiếp đi, nhưng rõ ràng ở đây cần phải làm vệ sinh một cách có tổ chức thì làm việc sẽ hiệu quả hơn, Con có thể đưa ra một ý tưởng được không ạ, Marta hỏi, các ngài có thể cho phép con đề xuất sáng kiến không, con đã có ý tưởng rồi, nếu không tổng nó ra ngoài thì nó sẽ nổ tung lên đấy, người cha càu nhàu. Ý tưởng ra sao nào, Marçal hỏi, Sáng nay chắt

hồ phải nghỉ, nên chúng ta có thể sắp xếp mọi thứ này cho thật ngăn nắp cái đã, và vì ông bố thân yêu không muốn cho con gái mệt nhọc nên con sẽ làm nhiệm vụ ra lệnh. Cipriano Algor và Marçal nhìn nhau, xem ai sẽ nói trước, và vì không có ai quyết định cất lời, cuối cùng cả hai đành đồng thanh đáp, Đồng ý. Trước giờ Marçal và Marta phải đi ăn bữa trưa, xưởng gốm và mọi thứ ở trong đó đều sạch sẽ và được thu dọn gọn gàng với mức độ có thể chấp nhận được ở một nơi phải làm việc với nguyên liệu là bùn để sản xuất ra sản phẩm. Đúng là nếu ta phối hợp và trộn lẫn nước với đất sét, hoặc nước với thạch cao, hoặc nước với xi măng thì dù ta có cố vò nát óc để sáng tạo ra một từ bớt thô thiển hơn, bớt tầm thường hơn, bớt đơn điệu hơn, thì trước sau, sớm muộn gì cũng phải tìm đến từ xác đáng, từ ngữ nói lên điều cần phải nói, đó chính là bùn. Rất nhiều vị thần thánh, trong số những vị quen thuộc nhất, không muốn nguyên liệu gì khác hơn là bùn để làm công việc sáng tạo của mình, nhưng người ta lại băn khoăn không biết sự ưu ái đó của các vị thần thánh liệu giờ đây có phải là điểm mạnh hay là điểm yếu đây.

Marta đã chuẩn bị sẵn bữa ăn trưa cho bố. Chỉ cần hâm lại thôi, bố ạ, cô nói khi đi ra cùng với Marçal. Tiếng động cơ xe nhỏ dần rồi nhanh chóng mất hẳn, bầu không khí im lặng bao trùm căn nhà và xưởng gốm, trong gần một tiếng đồng hồ Cipriano Algor sẽ còn lại một mình. Khi áp lực thần kinh trong mấy ngày qua đã được giảm bớt, ông nhanh chóng nhận ra dấu hiệu dạ dày không được thoải mái. Trước hết ông đưa thức ăn ra cho Achado, sau đó đi vào bếp, mở nắp nồi và ngửi, Thơm thật và vẫn còn nóng đây. Không có lý do gì phải chờ đợi thêm nữa. Sau khi ăn xong, ngồi nghỉ trên ghế bập bênh, ông cảm thấy thật thanh thản. Người ta quá biết rằng niềm vui tinh thần không nhất thiết bao giờ cũng phụ thuộc hoàn toàn vào sự cung cấp đầy đủ thức ăn cho cơ thể, tuy nhiên, nếu như lúc này Cipriano Algor cảm thấy thanh thản, nếu như ông thấy như có gì đang vận chuyển rần rần vui vẻ trong toàn thân mình, thì chắc chắn không chỉ là nhờ số thức ăn đã ăn. Theo thứ tự đóng góp vào trạng thái tinh thần sáng khoái này còn có việc ông đã tiến bộ rất nhiều trong nắm vững kỹ thuật làm khuôn, rồi là niềm hy vọng từ nay trở đi sẽ chấm dứt mọi vấn đề khó khăn hoặc sẽ bớt rắc rối, còn là sự thông cảm tuyệt đối của Marta và Marçal, mà, như người ta thường nói mới nhìn qua cũng biết, và, cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng, xưởng gốm đã

được dọn sạch sẽ và ngăn nắp. Hai hàng mi của Cipriano Algor từ từ sụp xuống, giương lên trở lại một lần, sau đó phải nỗ lực lắm mới nhướng lên nổi, còn lần thứ ba chỉ dừng lại ở mức ý định mà hoàn toàn không có chút niềm tin nào là mình có thể làm nổi nữa. Với tâm hồn và dạ dày trong trạng thái no đủ, Cipriano Algor để mặc giấc ngủ cuốn đi. Ở ngoài kia, dưới bóng mát của cây dâu, Achado cũng đang ngủ, ông chủ và con chó kẹ ở nhà đã có thể bình yên ngủ như vậy cho đến khi Marta và Marçal về, nhưng bỗng nhiên con chó cất tiếng sủa. Giọng điệu của tiếng sủa này không có chút gì dọa nạt hay vì bất ngờ, cũng chỉ là sự cảnh báo thông thường mà thôi, đại loại như một câu hỏi, ai đấy, do trách nhiệm phải làm, Mặc dù biết rõ người vừa đến là ai, ta vẫn phải sủa bởi vì đó chính là điều mà họ muốn ta phải làm. Không phải tiếng Achado sủa âm ỉ đã đánh thức Cipriano Algor dậy, mà là tiếng nói, đúng, tiếng nói của một người phụ nữ từ bên ngoài gọi vọng vào, Marta ơi, và sau đó hỏi, Marta ơi, cháu có nhà không đấy. Ông thợ gốm không đứng dậy khỏi ghế, chỉ ngồi thẳng lên như sắp bỏ trốn. Con chó không sủa nữa, cửa nhà bếp vẫn mở, người phụ nữ đi về phía đó, mỗi lúc một gần hơn, bà tự xuất hiện ngay, dường như cuộc gặp gỡ mới này không phải là chuyện may rủi, hay đơn giản và hoàn toàn là một sự trùng hợp ngẫu nhiên, mà dường như đã được dự kiến trước, và đã được đăng ký trong quyển sách của các số phận, mà thậm chí dù có động đất cũng không thể cản đường được. Achado vẫy đuôi rồi rít, là kẻ đầu tiên đi vào nhà, sau đó mới đến Isaura Madruga, A, bà ngạc nhiên kêu lên. Thật không dễ để Cipriano Algor có thể đứng dậy được, chiếc ghế bập bênh thì thấp tè và đôi chân thì bỗng nhiên trở nên yếu ớt, đó chính là những thủ phạm gây nên hình ảnh đáng buồn của một người biết việc mình cần làm mà làm không được. Ông nói, Xin chào bà một buổi chiều tốt lành, Xin chào ông buổi chiều tốt lành, à, một buổi sáng tốt lành, tôi không biết lúc này là mấy giờ. Ông nói, đã qua buổi trưa rồi. Bà nói, Tôi cứ tưởng còn sớm cơ đấy, ông nói, Marta không có nhà, nhưng xin mời bà vào nhà. Bà nói, Tôi không dám làm phiền ông đâu, tôi chỉ ghé qua đây một tí thôi, chuyện của tôi không có gì gấp cả đâu. Ông nói, Nó đi cùng Marçal về dùng bữa trưa với bố mẹ chồng, sắp về rồi. Bà nói, Tôi chỉ đến đây để báo với Marta là tôi đã tìm được việc làm rồi. Ông nói, Tìm được việc làm rồi ư, ở đâu vậy. Bà nói, Ở ngay đây, ngay thị trấn

này, thật là may. Ông nói, Bà sẽ làm việc gì thế. Bà nói, Ở trong một cửa hàng, phụ trách quầy bán hàng, có thể sẽ tệ hơn trước. Ông nói, Bà có thích công việc ấy không. Bà nói, Trong đời không phải lúc nào chúng ta cũng được làm công việc mà mình thích, đối với tôi, điều cơ bản là được ở lại trong thị trấn, về việc này Cipriano Algor không nói lại được nữa, ông im lặng, lún quẩn trong đầu những câu hỏi, gần như chưa suy nghĩ kỹ, đã bật ra ngoài miệng, mọi người thừa hiểu rằng nếu ai đó đặt ra câu hỏi là vì muốn biết điều gì đó, và nếu muốn biết bởi vì có lý do nhất định, bây giờ về nguyên tắc Cipriano Algor thành phố tìm trong mớ tình cảm lộn xộn của mình cái lý do cho những câu hỏi mà trước hết phải chứng tỏ được sự quan tâm đến cuộc sống và tương lai của người phụ nữ này, người không chỉ đơn thuần là một hàng xóm láng giềng tốt nữa, một sự quan tâm mà, ở một khía cạnh khác chúng ta thừa biết, vốn mâu thuẫn sâu sắc và không khoan nhượng với những quyết định do chính Cipriano Algor đưa ra trong mối quan hệ với Isaura, lúc đầu còn mang họ Estudiosa và hiện nay đã trở lại họ Madruga. Vấn đề khá nghiêm túc đòi hỏi phải được suy xét lâu dài và kỹ càng, nhưng logic thông thường và do đặc điểm của câu chuyện này không cho phép ta để cho Isaura Madruga và Cipriano Algor có nhiều thời gian hơn nữa mà im lặng người này nhìn người kia trong một tình trạng khốn khổ như thế này, trong lúc con chó thì nhìn họ và không hiểu chuyện gì đang xảy ra, rồi chiếc đồng hồ treo tường thì qua tiếng tích tắc, tích tắc như đang muốn hỏi hai người này còn muốn gì ở thời gian nữa mà không biết tận dụng nó ngay đi. Vì vậy, cần phải làm một việc gì đó ngay. Đúng làm ngay bất cứ việc gì đó. Chúng ta có thể và cần phải phớt lờ cái logic thông thường và cái kỷ luật cụ thể của thể loại truyện này, nhưng đừng bao giờ coi thường cá tính độc nhất và cơ bản của con người, tức là, tính cách của người đó, cách sống, sự hiện diện riêng không lẫn vào đâu được của người đó. Trong một nhân vật, có thể chấp nhận được sự rời rạc thiếu nhất quán, và chúng ta cần nhấn mạnh điểm này bởi vì trái với điều được ghi trong cuốn tự điển là mâu thuẫn và sự thiếu nhất quán là những từ đồng nghĩa. Ngay trong nội hàm của từ gắn kết chặt chẽ kia một người hay một nhân vật cũng có thể nói ngược lại, trong khi đó trong từ rời rạc, lại có nghĩa rộng hơn từ mâu thuẫn, tự bản thân từ rời rạc đã lùi xa khỏi từ mâu thuẫn, không cần chung sống với từ đó. Từ

quan điểm này, mặc dù có nguy cơ rơi vào vòng nghịch thuyết, nghịch nghĩa của từ ngữ, nhưng cũng không thể loại trừ giả thuyết cho rằng mâu thuẫn chính là khái niệm gắn bó nhất trong số những khái niệm đối nghịch với sự rời rạc. Thật tội nợ cho chúng ta, những khảo cứu này, dù có lẽ cũng chưa làm thoả mãn những người quan tâm đến ý nghĩa của các khái niệm, nhưng đã làm cho chúng ta đi quá xa tình hình khó xử mà ta đã để cho Cipriano Algor và Isaura Madruga phải đối đầu, và lúc này chỉ còn có hai người vì Achado hiểu rằng mình không hề bị trói buộc và cũng chẳng được hoan nghênh ở trong này nên đã vui vẻ đi ra ngoài, về chỗ bóng mát của cây dâu tiếp tục giấc ngủ đã bị ngắt quãng. Vì thế cũng đã đến lúc phải tìm một giải pháp cho tình trạng không thể chấp nhận được này rồi, giả dụ như, làm cho Isaura Madruga, vốn là người phụ nữ, trở nên cương quyết hơn, sẽ dùng những từ ngữ này, Thôi nhé, tôi đi đây, nhiều khi chẳng cần gì hơn là phá bỏ sự im lặng chỉ bằng động tác nhẹ nhàng lắc mình một cái như đang đi ra khỏi, ít nhất thì trong trường hợp này đó cũng là một phương thức tốt, mặc dù thật đáng tiếc là ông thợ gốm Cipriano Algor không nghĩ được ra cách nào tốt hơn là đặt một câu hỏi mà chỉ thời gian ngắn sau đó đã khiến ông phải tự đâm vào đầu mình, Thế bà nói gì về chiếc bình của chúng ta nào, ông hỏi, vẫn tỏ ra hết sức nhã nhặn trong vai trò người làm dịch vụ tận tụy. Cipriano Algor tự đâm vào đầu mình để trừng phạt cái mà ông cho là một sự ngu ngốc không thể tha thứ được, nhưng chúng ta hy vọng là mãi sau đó, khi đã qua đi sự tức giận và tự trừng phạt bản thân, ông sẽ nhớ lại rằng Isaura Madruga không bật ra tiếng cười sỉ nhục, cũng chẳng mỉm cười nhỏ nhen, thậm chí cũng không nhếch môi cười chế nhạo mà trong những trường hợp tương tự thường hay xảy ra, mà ngược lại, bà tỏ ra hết sức nghiêm túc, khoanh hai cánh tay trước ngực cứ như còn ôm lấy chiếc bình, điều mà có lẽ sau đó trong đêm khi giấc ngủ sắp đến Cipriano Algor sẽ tự vấn mình về ý định thực sự khi nói với bà ấy chiếc bình của chúng ta bởi vì đã có từ hôm bàn tay này trao sang cho bàn tay kia và bởi vì lúc đó là ông nói về mình, hoặc về chúng ta, chúng ta không chút rào đón, chỉ chúng ta mà thôi, chúng ta bao gồm cả hai, chúng ta và chấm hết. Cipriano Algor sẽ không trả lời, chỉ lẩm bẩm như nhiều lần khác, Sao ngu thế, nhưng ông làm một cách tự phát, bằng giọng nói hơi mạnh mẽ, chắc chắn, nhưng không thật tự tin. Bây giờ

khi mà Isaura Madruga đã đi khỏi, sau khi nói thì thầm, Hẹn gặp lại ông hôm sau, bây giờ khi bà ấy đã đi ra khỏi cánh cửa kia như một chiếc bóng bé bỏng, bây giờ khi mà Achado sau khi đã đi cùng bà ấy đến đầu dốc đổ xuống xa lộ, vừa quay lại trong bếp cúi đầu, vẫy đuôi và vênh hai tai tỏ thái độ dò hỏi chính là lúc Cipriano Algor nhận ra rằng không có lời nào đáp lại câu hỏi của ông, không vâng cũng chẳng không, chỉ có cử chỉ khoanh tay ôm ngực của bà ấy, có lẽ để tự tìm mình trong đó, hoặc để bảo vệ chiếc bình hoặc tự vệ trước ông, Cipriano Algor kinh ngạc nhìn xung quanh, như đang bị lạc ở đâu đó, hai bàn tay ướt đẫm mồ hôi, tim đập thành thịch ở trong ngực, cảm giác lo lắng bồn chồn của người vừa thoát hiểm mà mức độ nguy hiểm bản thân cũng chưa lường hết được một cách rõ ràng. Và lúc đó ông đã tự giáng quả đấm đầu tiên vào đầu mình.

Khi Marta và Marçal đi ăn trưa trở về đã thấy ông đang đổ chất hồ vào khuôn ở trong xưởng gốm, Khi chúng con vắng nhà bố sống ra sao, Marta hỏi, Bố chưa chết vì nhớ nhung đâu, Điều đó là ý con muốn hỏi, Bố cho chó ăn, bố ăn trưa, nghỉ ngơi một chút, và bố lại có mặt ở đây, thế ở nhà kia, mọi việc ra sao nào, Không có gì đặc biệt, Marçal nói, vì con đã báo trước chuyện của Marta, nên không có lễ hội gì lớn, chỉ những nụ hôn và những vòng tay ôm hôn theo thông lệ như trong những trường hợp tương tự mà thôi, sau đó không nói gì nữa, Như thế mà lại tốt hơn đấy, Cipriano Algor nói, và tiếp tục đổ hỗn hợp thạch cao vào trong khuôn. Hai tay ông hơi run run. Con sẽ đến giúp bố ngay bây giờ, để con đi thay quần áo tí đã, Marçal nói. Marta không đi theo chồng. Một phút sau, Cipriano Algor, không nhìn con gái, hỏi cô, Con muốn gì nào, Không, con không muốn gì cả, con chỉ nhìn bố làm việc thôi mà. Thêm một phút nữa, đến lượt Marta hỏi, Bố không được khỏe à, Đương nhiên là bố vẫn khỏe mạnh, Con thấy bố rất lạ, khác trước, Đó là mắt con nhìn thôi, Nói chung mắt con luôn đồng ý với con, Con thế mà may đấy, bố không bao giờ biết mình đồng ý với ai, người cha trả lời khô khan. Marçal có lẽ sẽ không đi lâu gì lắm, Marta lại hỏi, Có chuyện gì xảy ra khi chúng con vắng nhà phải không. Ông bố đặt chiếc xô xuống đất, dùng chiếc giẻ lau hai tay, rồi nhìn thẳng vào con gái, trả lời, Xuất hiện ở đây cái bà Isaura, họ Estudiosa hay Madruga gì đó, bà ta đến để nói chuyện với con, Isaura đến ư, Không nhiều lời nữa, bố chẳng đã nói là nói với con

hay sao, Không phải ai trong chúng ta cũng đều có năng lực phân tích, và bà ấy muốn gì, nếu con có thể được biết, Báo tin là đã tìm được việc làm, Ở đây, Ở đây, Con vui, con rất vui, con sẽ sang nhà bà ấy. Cipriano Algor đã quay ra làm chiếc khuôn khác, Bố ơi, Marta bắt đầu nói, nhưng ông đã ngắt lời, Nếu về chuyện này, thì bố đề nghị con không nói tiếp nữa nhé, bà ấy đề nghị bố báo lại cho con và thế là con đã biết rồi, không cần nói thêm lời nào nữa, Phải có đầu có đuôi chứ, con xin lỗi bố nếu đó cũng chính là vấn đề này. Cipriano Algor không trả lời. Trong khoảng thời gian giữa lúc con gái đi ra và con rề đi vào ông lại đắm vào đầu một cú nữa.

Truyện này đã từng đề cập đến một trong rất nhiều huyền thoại về nguồn gốc con người được sáng tạo ra từ đất sét, hơn nữa việc này cũng đã ở trong tầm hiểu biết của bất cứ ai từng đọc những cuốn lịch-tôi-biết-cả và những bách khoa toàn thư gần-như-đủ-tuốt. Nói chung, các tín đồ tôn giáo khác nhau, không nhất thiết đều phải biết nguồn gốc con người qua việc đọc sách báo, mà còn tiếp nhận những thông tin đại loại như thế này thông qua hệ thống tổ chức của nhà thờ. Tuy nhiên, cũng có một trường hợp, chí ít thì cũng có một trường hợp, trong đó kể lại rằng đất sét phải được đưa vào lò nung thì tác phẩm cuối cùng mới được coi là hoàn thành. Hơn nữa việc này lại phải trải qua vài lần làm thử mới xong. Đáng sáng tạo độc đáo này, mà chúng tôi quên mất tên, thì có lẽ cũng đã không biết, hoặc đã chẳng có đủ niềm tin vào phép thần thông thổi một luồng hơi vào mũi sản phẩm lại có thể đem đến hiệu quả mong muốn như đáng sáng tạo khác đã làm trước đây hoặc sau này, như thời hiện nay Cipriano Algor đã làm, mặc dù chỉ với ý định hết sức khiêm nhường là thổi bụi tro trên mặt cô y tá mà thôi. Quay lại với trường hợp đáng sáng tạo thấy cần phải đưa con người vào lò nung mà ta đang nói đây, đã mấy lần làm thử đều thất bại chỉ vì không biết đầy đủ về tác dụng của nhiệt độ nung. Đầu tiên đáng sáng tạo này lấy đất sét nặn thành một hình người, đàn ông hay đàn bà thì chẳng quan trọng gì mấy, rồi đưa vào trong lò và đốt lửa cho đủ. Sau một khoảng thời gian mà ông cho là hợp lý, ông rút hình người ra khỏi lò, và trời ơi, tâm hồn ông rụng ngay xuống đất. Hình người trở nên đen kịt, chẳng giống tí nào hình hài con người theo ý tưởng ban đầu của chính ông, tuy nhiên, có lẽ đây chỉ mới là khởi đầu công việc, ông đã không đủ can đảm phá bỏ sản phẩm mang đầy lỗi do thiếu kinh nghiệm của mình. Ông đã cho nó sự sống, mà người ta cho là bằng cách cốc một cái vào đầu nó, rồi thả ra cho nó tự sinh sống đâu đó. Ông lại nặn một hình người khác, cho nó vào lò, nhưng lần này ông chăm chú đến ngọn lửa hơn. Ông đã đạt được mục đích, đúng vậy, nhưng hơi non quá, bởi vì hình người trắng bong như vật thể trắng nhất trong những thứ trắng trên trần gian.

Vẫn chưa đúng như điều ông mong muốn. Dù bị thất bại một lần nữa, nhưng ông vẫn không mất đi lòng kiên nhẫn, có lẽ ông đã rộng lòng nghĩ nên tha cho nó, Thật tội nghiệp, con đâu có lỗi gì, nên cuối cùng ông vẫn cho nó sự sống và thả cho nó đi. Như vậy trên thế giới đã có một người da đen và một người da trắng, nhưng đáng sáng tạo vô duyên này vẫn chưa làm ra được con người mà mình mơ ước. Ông lại bắt tay vào công việc một lần nữa, một hình người mới lại được đưa vào lò, vấn đề là thời đó chưa có hoá kế để điều hoà công việc cho dễ dàng hơn, bí quyết là không được cho lò nung quá nóng, cũng không để thiếu lửa, không nhiều cũng chẳng ít, và, theo quy tắc là ở mức thứ ba, thì sẽ tốt. Thế mà cũng không xong. Đúng là hình người này không đen, cũng không trắng, nhưng, trời ơi, nó lại có màu vàng. Nếu là ai khác thì chắc đã bỏ cuộc rồi, đã vội vã gây ra một cuộc đại hồng thủy để tiêu diệt người da đen và người da trắng rồi vắn cổ người da vàng, điều mà ta có thể coi là kết luận hợp lý cho tư tưởng đang luẩn quẩn trong đầu ông dưới hình thức câu hỏi sau, Nếu bản thân ta còn không biết làm ra một con người đúng nghĩa thì sau này làm sao ta có thể bắt lỗi chúng được đây. Trong suốt mấy ngày liền, người thợ gốm ngẫu hứng này không còn có đủ can đảm bước vào xưởng gốm nữa, nhưng sau đó, như người ta thường nói, ý muốn sáng tạo lại sống dậy và sau mấy tiếng đồng hồ hình người thứ tư đã được nặn xong và sẵn sàng vào lò nung. Có lẽ trên đáng sáng tạo này còn một đáng khác cao hơn, vì vậy, có thể đáng sáng tạo thấp hơn đã khẩn cầu, đã cầu nguyện, đã xin đại loại như vậy đáng bề trên, Cầu xin ngài đừng để con làm hỏng một lần nữa. Cuối cùng thì với đôi bàn tay đầy ham muốn ông cũng đã đưa hình người mới vào lò, sau khi lựa chọn tỉ mỉ và cân đủ số củi mà ông cho là hợp lý nhất, bỏ những cành củi tươi và những cành quá khô, rút những thanh củi cháy không tốt và không đủ độ duyên dáng ra khỏi lò, cho những thanh củi tạo ra được ngọn lửa vui vẻ, tính toán gần đúng nhất có thể thời gian cần nung và cường độ của nhiệt lượng, và, nhắc lại lời nguyện cầu, Cầu xin ngài đừng để con làm hỏng một lần nữa, đưa một que lửa vào đóng nhiên liệu. Chúng ta, con người hiện nay vốn đã trải qua biết bao nỗi khát khao mong ước, như muốn vượt qua một cuộc thi khắc nghiệt, tìm được một người yêu đúng lúc, có một đứa con đúng nguyện vọng, tìm được một công việc mà trước đó người ta đã từ chối ta, chúng ta hiểu có thể hình dung

được nổi khắc khoải mà đáng sáng tạo kia phải chịu đựng trong suốt thời gian chờ đợi kết quả của lần thứ tư, những giọt mồ hôi mà có lẽ vì ở gần lò nung nên không trở nên lạnh giá, những móng tay mòn vẹt, mỗi phút trôi qua đã mang theo mất mười năm sinh tồn của chính ông, lần đầu tiên trong lịch sử các cuộc khai sáng thế giới vũ trụ, một đáng sáng tạo đã tự biết được những nỗi đau đón quặn quai sẽ chờ đợi chúng ta trong cuộc sống vĩnh hằng, vì tính vĩnh hằng chứ không vì cuộc sống. Nhưng đó là một việc cần thiết. Khi mở cửa lò nung và nhìn thấy sản phẩm ở bên trong, đáng sáng tạo của chúng ta đã quỳ mọp xuống sững sờ. Con người này không đen, không trắng cũng chẳng vàng mà đỏ, vâng, đúng là đỏ, đỏ như màu đỏ của buổi bình minh và buổi chiều tà, đỏ như dòng nham thạch của những ngọn núi lửa, đỏ như ngọn lửa làm cho nó có màu đỏ đó, đỏ như chính dòng máu đang chảy trong huyết quản, bởi vì hình người này đúng như điều mong ước, nên đáng sáng tạo không cần cộc vào đầu nó, mà chỉ cần nói với nó, Đến đây nào, là tự nó đi trên đôi chân của mình ra khỏi lò nung. Người không biết được những gì sẽ xảy ra trong những thời đại tiếp theo thì sẽ nói rằng nhờ tích lũy được kinh nghiệm qua bao sai sót và khát vọng, hoặc nhờ được huấn luyện và giáo dục qua thực nghiệm, mà nhờ thế, lịch sử đã có một kết thúc có hậu. Cũng như mọi chuyện xảy ra ở trên thế giới này, và chắc chắn cũng như vậy ở các thế giới khác, lời đánh giá phụ thuộc vào quan điểm của người quan sát. Những con người mà đáng sáng tạo từ chối, những người mà, dù vẫn phải cảm ơn ông, thì cũng đã xuất phát từ ông mà đi, dù đó là những người với đôi bàn chân da đen, da trắng và da vàng thì đều sinh con đẻ cái, phát triển về số lượng rất nhanh theo cấp số nhân, chiếm giữ, có thể nói như vậy, gần như tất cả trái đất này trong khi những người da đỏ vốn được đáng sáng tạo tốn bao công sức, trải qua cả một biển lo lắng và đau khổ mới làm ra được, thì, hiện nay, chỉ là một bằng chứng rõ ràng rằng một thắng lợi có thể, qua dòng chảy của thời gian, biến thành bước đầu cho một thất bại. Lần thử nghiệm thứ tư và cuối cùng của đáng sáng tạo đầu tiên đưa hình người vào lò nung, tưởng như là một thắng lợi vĩnh viễn, thì cuối cùng lại là một thảm bại vĩnh viễn. Cipriano Algor, vốn là một người đọc cần mẫn của các cuốn lịch tôi-biết-cả và các quyển bách khoa toàn thư gần-như-đủ-tuốt, cũng đã từng đọc câu chuyện này từ hồi bé và cũng đã quên nó như bao chuyện khác trong

đời, rồi các bạn sẽ biết vì sao. Đó là một huyền thoại của người thổ dân Châu Mỹ, nói chính xác hơn là của những người được gọi là da đỏ, mà thời xa xưa những người sáng tác ra chỉ muốn chứng tỏ tính siêu đẳng của nòi giống mình so với các giống người khác, thậm chí cả những giống người mà thời đó họ còn chưa biết có tồn tại trên đời hay không. Về điểm cuối cùng này, có thể có những lập luận khác bắt bẻ lại, thì cũng vô ích như luận điểm sau đây, vì họ không biết sự tồn tại của các giống người khác nên cũng không thể hình dung ra người da trắng, da đen hay da vàng hoặc óng ánh nhiều màu. Chỉ là lời nói dối không hơn không kém. Kể theo luận điểm như vậy chỉ chứng tỏ không biết gì về một dân tộc thạo làm gốm, và cũng thạo nghề săn bắn, đối với những người này, công việc nặng nhọc biến đất sét thành bình gốm hoặc thành hình hài một vị thần đã dạy cho họ biết rằng trong một chiếc lò nung có thể xảy ra đủ mọi chuyện, từ thảm họa đến vinh quang, từ hoàn mỹ đến nhỏ mọn, từ tuyệt đỉnh đến thô thiển. Biết bao nhiêu và bao nhiêu thế hệ, rồi biết bao nhiêu thế hệ nữa đã phải đưa ra khỏi lò nung những sản phẩm cong vẹo, nứt nẻ, cháy thành than, non lửa hoặc chưa chín hẳn, tất cả đều trở thành đồ bỏ đi. Trên thực tế những gì xảy ra trong lò nung gốm và trong lò bánh mì chẳng có gì khác nhau lắm. Bột làm bánh mì chỉ là một loại đất sét khác, làm bằng bột mì, bột nở và nước, cũng giống như sản phẩm kia, khi ra khỏi lò cũng có thể là đủ chín, còn sống, hoặc cháy xém. Bên trong có lẽ là không có gì khác nhau. Cipriano Algor vui vẻ tự nhủ, nhưng, ở ngoài này, lúc ta bảo đảm làm hết mình để trở thành như người thợ bánh mì.

Ngày và đêm cứ thế tuần tự trôi qua, sáng và chiều cũng thế. Trong sách vở cũng như ngoài đời đều ghi nhận rằng công việc của con người bao giờ cũng kéo dài và vất vả hơn công việc của các vị thần thánh, cứ nhìn trường hợp đáng sáng tạo ra người da đỏ thì rõ, dù sao ông cũng chỉ làm có bốn hình người, và nhờ công việc ít ỏi này, dù không được quần chúng quan tâm gì nhiều, ông vẫn đi vào lịch sử của các cuốn lịch, trong khi đó Cipriano Algor, vốn chẳng hy vọng gì được ghi chép lại bằng con chữ in tiểu sử và lý lịch, đã phải đào sâu đất sét, dù đó mới chỉ là giai đoạn một đến gấp một trăm năm mươi lần, tức là, sáu trăm con búp bê gốc, với tính cách và hoàn cảnh xã hội rất khác nhau, trong đó, anh hề, anh hề xiếc, và cô y tá đều có

hoạt động dễ nhận biết nhất, khác hẳn với ông quan người Trung Quốc, và người xứ Luống hà có râu quai nón, dù có khá nhiều thông tin trong cuốn bách khoa toàn thư, nhưng cũng rất khó xác minh được trong đời thật của họ. Về người Eskimo thì người ta cho rằng họ vẫn còn tiếp tục công việc săn bắn và đánh cá. Đứng ra thì Cipriano Algor coi mọi thứ đó như nhau cả thôi. Khi các hình người bắt đầu ra khỏi khuôn, giống hệt nhau về kích cỡ, tương tự như nhau về màu sắc, chỉ khác nhau về kiểu trang phục, ông đã phải hết sức chú ý để nhận ra và không để lẫn lộn chúng với nhau. Quá chăm chú vào công việc, đôi lần ông quên mất rằng khuôn thạch cao chỉ có giới hạn sử dụng nhất định, khoảng bốn mươi lần mà thôi, từ sau giới hạn đó, các chi tiết bên ngoài của khuôn mẫu sẽ kém sắc nét dần đi, cứ như hình người mệt mỏi dần dần không muốn tồn tại nữa, cứ như chúng đang bị lột trần vất bỏ không chỉ cái lột người mà còn như sắp trở ra nguyên gốc đất sét trước khi được nắn vuốt theo một ý tưởng cụ thể. Để khỏi mất thời gian, ông bắt đầu xếp các hình người bị hỏng không dùng được nữa vào một góc, nhưng sau đó, có lẽ vì lòng trắc ẩn vừa thương hại vừa cảm thấy mình có lỗi, ông đã tìm lại chúng, mà phần nhiều đã bị méo mó vì rơi vãi và va đập, và cẩn thận sắp xếp lại chúng trên một chiếc giá trong xưởng gốm. Ông đã có thể nắn và vuốt lại để cho chúng cuộc đời thứ hai, cũng có thể đập bẹp chúng ra một cách không thương xót như đã đối xử với hình người đàn ông và đàn bà mà ông làm thử đầu tiên, biến chúng thành một cục đất sét thô, nứt nẻ ở kia, tuy nhiên ông lại gom tất cả những đứa con bị dị dạng lại, bảo vệ chúng, che chở chúng cứ như thích những sản phẩm khiếm khuyết trong tránh được hơn là những chính phẩm vậy. Ông không đưa chúng vào lò để khỏi tổn củi, nhưng sẽ để chúng ở đó cho đến khi đất sét rạn ra, khô hết nước, biến thành từng mảnh rơi xuống, và, nếu thời gian còn đủ, thì những hạt bụi của chúng có thể lại biến thành đất sét tái sinh một lần nữa. Marta có thể sẽ hỏi, Những vật phẩm hư kia còn ở đó làm gì nhỉ, ông có thể sẽ trả lời, Bố thích mấy thằng đó, ông sẽ không nói, Bố thích mấy con đó, nếu nói như vậy thì ông sẽ có thể vĩnh viễn đuổi chúng ra khỏi cái thế giới mà chúng đã được sinh ra, sẽ không còn thừa nhận chúng như tác phẩm của chính mình để chúng mãi mãi là những trẻ mồ côi. Tác phẩm của ông, tác phẩm tốn công tốn sức của ông, cũng là hàng chục con búp bê hoàn thiện hàng ngày được đưa ra để trên các chiếc

bàn hong gió cho khô dưới bóng mát của cây dâu, nhưng những hình người này, vì nhiều và khó phân biệt được giữa chúng với nhau, nên không yêu cầu gì hơn là sự chú ý chăm sóc cần thiết để khỏi hư hỏng vào giờ chót. Không có cách nào khác hơn là phải buộc con Achado lại để nó khỏi trèo lên bàn gây ra một sự đổ vỡ chưa từng có trong lịch sử lộn xộn của nghề gốm, như mọi người đều biết, vốn đầy những cú cốc vào đầu và những sự kết hợp không mong đợi. Chúng ta hãy nhớ lại hồi mới có sáu con búp bê đầu tiên, những con mẫu, được đưa ra bày ở đây để hong cho khô, và Achado đã muốn kiểm tra, bằng tiếp xúc trực tiếp, chuyện gì đã xảy ra lúc đó, tiếng thét và cái tát ngay tức thì của Cipriano Algor cũng đủ làm cho bản năng săn mồi của loài chó được những đồ vật đứng bất động một cách láo xược kích thích thêm, co ngay lại mà chưa kịp gây ra tác hại gì, nhưng chúng ta cũng phải thừa nhận rằng lúc này không thể vô lý mà chờ đợi một con vật như con chó kia chịu đứng im trước sự khiêu khích của một bày người nào là những anh hề xiếc và các ông quan Trung Quốc, nào là những anh hề và các cô y tá, nào là những người Eskimo và các cư dân vùng Luỡng Hà râu ria rậm rạp, tất cả bọn họ lại đang đội lột người da đỏ một cách vụng về. Hình phạt tước quyền tự do kéo dài trong suốt một giờ liền. Xúc động trước biểu hiện buồn thảm, thậm chí hơi chút ẻo lả mà con Achado đang phải chịu hình phạt, Marta nói với bố là dù sao cũng nên vận dụng các biện pháp giáo dục, kể cả đối với loài chó, Vấn đề là làm cho nó thích nghi với các biện pháp này, cô tuyên bố, Thế làm bằng cách nào đây, Đầu tiên phải thả nó ra đã, Rồi sau đó sẽ làm gì, Nếu nó định trèo lên bàn, thì cột nó lại một lần nữa, Rồi sau đó thì sao, Lại thả nó ra và buộc nó lại bao nhiêu lần tùy theo nhu cầu cần phải làm, cho đến khi nó học được bài học này, Mới xem qua thì thấy biện pháp này có vẻ đem lại kết quả đấy, nhưng dù sao đi nữa thì con cũng chớ để bị nó lừa nếu con tưởng rằng nó đã hiểu được bài học, tất nhiên là khi con còn ở đây thì nó chẳng dám trèo lên bàn đâu, nhưng khi nó còn lại một mình, không bị ai canh chừng thì bố sợ rằng những biện pháp giáo dục của con chưa đủ mạnh để không chế được bản năng mà đầu óc Achado tiếp thu được từ ông nội chó săn của nó đâu, Ông nội chó săn của Achado chắc chẳng thèm mất công đánh hơi những con búp bê này đâu, nó sẽ lảng ra xa và tiếp tục con đường tìm kiếm thứ gì đó ăn được, Thôi, bố chỉ yêu cầu con nghĩ về chuyện gì sẽ

xảy ra nếu con chó trèo lên bàn, về khối lượng công việc mà chúng ta sẽ bị mất, Sẽ rất nhiều đấy, hay sẽ chỉ ít thôi, chúng ta sẽ xem xét sau, nhưng, nếu chuyện đó xảy ra, con sẽ làm lại những hình người bị bóp cổ, có lẽ đó cũng là cách để thuyết phục bố cho con được giúp đỡ bố đấy, Về chuyện đó ta không nói vào lúc này nữa, thôi con đi mà thực hiện cái kinh nghiệm sư phạm của mình nhé. Marta ra khỏi xưởng gốm và, không nói thêm một lời nào nữa, cô tháo xích buộc ở cổ con chó ra. Sau đó đi mấy bước về nhà, rồi như vô tình dừng lại. Con chó nhìn cô rồi nằm xuống. Marta đi thêm mấy bước nữa rồi dừng lại một lần nữa, và sau đó, kiên quyết đi vào trong bếp, để cửa mở. Con chó không động đậy. Marta đóng cửa lại. Con chó chờ một lát, sau đó đứng dậy và từ từ đi gần đến những chiếc bàn. Marta không mở cửa. Con chó nhìn về phía nhà, lưỡng lự, rồi lại nhìn, sau đó đặt hai chân lên mép bàn nơi để những búp bê cư dân vùng Lưỡng Hà râu quai nón hong cho khô. Marta mở cửa đi ra. Con chó thu nhanh hai chân trước về và đứng ngay tại chỗ, chờ đợi. Chẳng có lý do gì để trốn chạy cả, không ai trách cứ được nó vì đã làm điều gì xấu. Marta túm lấy vòng xích ở cổ nó và, không nói một lời nào, một lần nữa buộc nó lại. Sau đó cô vào bếp và đóng cửa lại. Ý định của cô là làm cho con chó suy nghĩ về chuyện vừa xảy ra, suy nghĩ, hoặc nhớ lại những việc nó thường làm trong hoàn cảnh như thế này. Hai phút sau, cô lại thả nó ra, thời gian vừa đủ để nó khỏi quên, mối quan hệ giữa nguyên nhân và hậu quả được ghi vào trong bộ nhớ của nó. Con chó mất nhiều thời gian hơn để chuẩn bị đặt hai chân lên mép bàn, nhưng cuối cùng thì nó cũng đã quyết định, người ta có thể nói lần này không dứt khoát bằng lần trước. Ngay lập tức nó bị buộc lại. Từ lần thứ tư trở đi nó bắt đầu tỏ ra hiểu điều mà người chủ muốn nó phải làm, nhưng vẫn tiếp tục đưa hai chân lên mép bàn, như để tin chắc rằng mình không nên làm như vậy. Trong suốt quá trình buộc rồi thả ấy, Marta không muốn nói một lời nào, chỉ ra và vào bếp, đóng và mở cửa, tùy theo hành động của con chó, chu trình này cứ lặp đi lặp lại cho đến khi một trong hai kẻ này thay đổi thái độ. Lần thứ tám, ngay sau khi Marta đóng cửa bếp, Achado lại tiến về phía những chiếc bàn, nhưng khi đến nơi, nó không nhấc hai chân trước lên giả vờ muốn đụng đến những người cư dân vùng Lưỡng Hà râu quai nón nữa, mà nhìn về phía nhà, đứng im, chờ đợi, như muốn thách thức cô chủ xem có dám tiếp tục cuộc đấu nữa không,

như muốn hỏi cô chủ, Bây giờ bà sẽ đáp lại nước cờ thiên tài của tôi ra sao nào, bà chấp nhận tôi thắng hay để tôi đánh bại bà đây. Marta hài lòng nói thì thầm với bản thân, Ta đã thắng rồi, ta vốn tin là mình sẽ thắng mà. Cô đi đến chỗ con chó, vuốt ve đầu nó, nhã nhặn nói, Achado đẹp lắm, Achado dễ thương lắm, người cha ló đầu ra khỏi cửa xưởng gốm để chứng kiến cái kết thúc có hậu đó, Tốt lắm, chỉ còn chờ xem đó có phải là kết quả cuối cùng hay không, Con sẵn sàng cho tay vào lửa để cược rằng nó sẽ không bao giờ trèo lên bàn đầu, Marta nói. Có rất ít từ ngữ của con người mà loài chó có thể đưa vào số vốn từ ngữ riêng của chúng, giải quyết gặm gù và sữa, và vì không hiểu được những câu nói trên nên con chó Achado không phản đối lại sự hài lòng vô trách nhiệm của những người chủ kia, bởi vì bất cứ ai hiểu biết về vấn đề này và có thể đánh giá một cách khách quan những gì vừa xảy ra cũng có thể nói ngay rằng người thắng trong cuộc đấu vừa qua không phải là Marta, cô chủ, dù cô rất tin như vậy, mà là con chó, mặc dù chúng ta cũng cần công nhận rằng cũng sẽ có những người nói ngược lại vì họ chỉ quen nhận xét về bề ngoài. Mỗi người đánh giá thắng lợi theo cách suy đoán của mình, thậm chí các cư dân vùng Luống Hà râu quai nón và các đồng nghiệp của họ, lúc này đã tự thấy hạnh phúc vì thoát khỏi nguy cơ bị xâm lược. Về phần Achado, chúng ta không nỡ để nó mang tiếng là kẻ thất bại. Chứng cứ thuyết phục về thắng lợi của nó chính là việc từ hôm đó nó đã trở thành kẻ bảo vệ cẩn mật nhất cho những hình người bằng gốm. Phải được nghe tiếng sữa gập gáp của nó gọi chủ khi cơn gió mạnh bất thường làm đổ nửa tá các cô y tá mới thấy được sự nhiệt tình làm việc của nó.

Mẻ nung đầu tiên gồm ba trăm hình người, hay nói chính xác hơn là ba trăm năm mươi, kể cả số dự kiến khả năng bị hư hỏng. Lò nung không chứa thêm được nữa. Đó là ngày nghỉ của Marçal, và cũng là ngày lao động cật lực của anh. Nhẫn nại, chăm chỉ, anh giúp bố vợ đưa các con búp bê đặt trên các giá trong lò, bảo đảm nhiên liệu cho lò, một công việc dành cho những người khoẻ mạnh, không những vì nó hao tổn sức lực cơ thể để vận chuyển và đưa củi vào hầm lò trong suốt thời gian trước và trong quá trình nung gốm, bởi vì loại lò nung cũ kỹ, thô sơ như thế này so với các lò có công nghệ hiện đại, cần rất nhiều thời gian để có thể đạt được điểm nung cần thiết, và khi đã đạt rồi lại phải hết sức vất vả để giữ cho bằng được độ ổn định cao

nhất có thể. Marçal làm việc cho đến tận khuya, đến khi bố vợ, sau khi đã hoàn thành công việc ở giải thích gôm, đến thay thế cho anh. Marta mang bữa ăn đêm ra cho bố, sau đó cho Marçal và hai người ngồi trên ghế vôn được dùng để suy tư, cùng ăn với chồng. Không ai trong hai người ăn ngon miệng, mỗi người có lý do riêng. Em thấy anh hầu như không ăn gì cả, chắc là anh mệt lắm phải không, người vợ hỏi, Tương đối, anh đã mất thói quen làm việc nặng nhọc, vì vậy lại càng mệt mỏi hơn, người chồng nói, Ý tưởng sản xuất những hình người bằng gôm này là của em đấy, Anh biết rồi, Là của em, nhưng những ngày gần đây trong lòng em dần vật nổi ân hận, lúc nào em cũng tự hỏi liệu chúng ta có đáng phải cắm đầu cắm cổ vào việc làm các con búp bê này không, liệu tất cả những việc này có đáng coi là vô ích hay không, Vào lúc này điều quan trọng nhất đối với bố em chính là có việc để làm, chứ không phải là việc đó có ích hay không có ích, nếu em không cho ông làm việc, dù bất kỳ việc gì, thì chẳng khác nào em đã tước mất lẽ sống của ông, và nếu em có nói với bố là việc ông đang làm chẳng có tích sự gì, thì dù sự thật hiển nhiên ngay trước mắt, ông vẫn không tin điều đó, đơn giản là ông không thể tin như vậy được, Trung tâm đã từ bỏ không mua đồ gôm của chúng ta và ông đã kìm nén được cú sốc này, Bởi vì ngay lập tức em đã có ý tưởng sản xuất các loại hình người bằng gôm, Em linh cảm thấy sắp có những ngày xấu, còn tệ hại hơn những ngày qua nữa đấy, Việc thăng cấp của anh chẳng bao lâu nữa sẽ trở thành hiện thực, nhưng đó sẽ là ngày xấu đối với bố em đấy, Bố đã nói là cùng đi với chúng ta đến sống ở Trung tâm cơ mà, Đúng thế, nhưng ông nói đúng như cách ta thường nói là đến một ngày nào đó mình sẽ chết, trong tâm trí của chúng ta luôn có một phần không chịu chấp nhận điều mà nó biết là số phận của mọi sinh linh, nó cứ làm ngơ đi, bố em là như vậy đó, ông nói là sẽ cùng đi với chúng ta, nhưng trong thâm tâm dường như ông không hề tin vào điều đó, Dường như ông đang chờ sự xuất hiện vào phút chót của một con đường khác thì phải, Ông cần phải biết là chỉ có một con đường đi đến Trung tâm, chính là cái con đường từ Trung tâm đến Trung tâm, làm việc ở đó nếu anh biết rõ điều mình nói, Có người nói là vào bất cứ giờ nào cuộc sống ở Trung tâm luôn luôn là điều kỳ diệu đúng không anh. Marçal chưa trả lời ngay. Anh cho con chó một miếng thịt vì biết từ đầu nó đã kiên nhẫn chờ đợi thức ăn thừa, rồi anh

mới trả lời, Ủ, cũng như con Achado chắc đang cho rằng vào giờ khuya khoắt này mà còn kiếm được miếng thịt thì quả là điều kỳ diệu. Anh xoa lưng con vật, hai lần, ba lần, lần đầu chỉ là cử chỉ thân mật thông thường, những lần sau lại vì nỗi buồn khắc khoải, dường như anh muốn tranh thủ an ủi nó, nhưng thực ra anh mới chính là người phải được trấn an tinh thần, vì anh bỗng chợt nhớ ra một điều đã được giấu kín trong trí nhớ của mình bấy lâu nay, Ở Trung tâm người ta không cho nuôi chó. Đúng thế, ở Trung tâm người ta không cho phép nuôi chó và mèo, chỉ được nuôi chim nhốt trong lồng hoặc cá trong bể cá, và thậm chí những con vật này ngày càng ít thấy kể từ khi người ta chế tạo ra những bể cá ảo mà trong đó chẳng hề có những con cá sống hoặc nước cần phải thay hàng ngày nữa. Ở trong đó tung tăng bơi lội hàng chục con cá thuộc mười loại khác nhau, mà để chúng khỏi chết, người ta cũng phải chăm sóc, cho ăn như cá sống thật, phải chú ý cả chất lượng của thứ nước không có thật kia nữa, phải điều chỉnh nhiệt độ, và ngoài ra, ở sâu phía sau tùy người chủ có thể lựa chọn trang trí phong cảnh là những tảng đá hoặc các loại rong, và người chủ may mắn của tác phẩm kỳ diệu này còn được trang bị hệ thống âm thanh để vừa ngắm đàn cá không ruột, không xương bơi lội vừa được nghe mọi loại tiếng động của bãi biển vùng Caribe, của vùng rừng rậm nhiệt đới hay tiếng gầm rú của cơn bão biển. Ở Trung tâm người ta không muốn có chó, Marçal lại tự nhủ, rồi anh lại chợt nhận thấy, trước mắt, nỗi băn khoăn này buộc phải che giấu tiếp một nỗi lo lắng khác, Liệu mình có nên nói, hay không nói chuyện đó với Marta nhỉ, anh bắt đầu nghiêng về ý nên nói, nhưng sau khi nghĩ lại thì anh thấy tốt hơn hết nên để vấn đề này lại sau, cho đến khi phù hợp, cho đến khi không còn cách nào khác là phải nói ra. Thế là anh quyết định im lặng, nhưng cũng giống như trong bể cá ảo, ý chí của ta cũng trôi nổi dập dềnh hư hư thật thật trong đầu, nên chỉ một phút sau anh đã nói với Marta, Anh vừa chợt nhớ ra rằng chúng ta không thể mang Achado theo về sống ở Trung tâm được, ở đó họ không cho phép nuôi chó, quả là một vấn đề nghiêm túc đấy, con vật đáng thương quá, ta phải để nó lại mất thôi, Có lẽ sẽ tìm được một giải pháp nào chẳng, Marta nói, Hoá ra em cũng đã nghĩ đến chuyện này rồi ư, Marçal kinh ngạc hỏi, Vâng, em đã nghĩ đến, từ lâu rồi cơ, Thế giải pháp này là gì vậy, Em nghĩ là Isaura sẽ không từ chối chăm sóc Achado, thậm chí em cho

rằng bà ấy còn vui vẻ nữa là đằng khác, hơn nữa họ đã quen biết nhau rồi mà, Isaura ư, Vâng, Isaura, chính là bà được tặng chiếc bình ấy, anh nhớ chưa, cũng là người cho chúng ta bánh, là người đến tận đây tìm em để nói chuyện đúng hôm anh và em đi ăn cơm trưa với bố mẹ anh ấy, Anh thấy ý tưởng này tốt đấy, Đó là phương án tốt nhất đối với Achado, Chỉ còn xem bố em có đồng ý hay không, Ta đã biết là một nửa ông ấy sẽ phản đối, ông sẽ nói, ẽ không được đâu, rằng một người phụ nữ độc thân mà sống chung với chó là chẳng phù hợp tí nào hết, em hình dung là ông có thể sẽ bịa ra vô số lý lẽ khác ngoài ý kia nữa đấy, nào là sẽ có nhiều người khác không chịu nhận con chó đâu, nhưng chúng ta cũng biết là nửa khác ông sẽ mong muốn hết sức thật lòng phương án ấy, và mong một nửa đầu tiên không thắng, Mọi tình giữa hai người tiến triển ra sao rồi, Marçal hỏi, Isaura thật đáng thương, bố thật đáng thương, Tại sao em lại nói Isaura thật đáng thương, bố thật đáng thương, Tại vì đúng là Isaura yêu ông, nhưng lại không thể vượt qua được hàng rào do ông dựng lên, Thế bố thì sao, Bố ư, ông lại đang rơi vào đúng câu chuyện hai nửa người kia, một nửa thì có lẽ không nghĩ gì hơn là tình thương yêu đó, Thế còn nửa kia thì sao, Nửa kia đã sáu mươi bốn tuổi rồi, nửa kia lo sợ, Đúng là người ta thật phức tạp, Đúng thế, nhưng nếu đơn giản thì chúng ta đã chẳng phải là con người. Achado không còn ở đó nữa, nó nhớ là không còn ai ở cùng với ông chủ già trong xưởng gốm để làm tiếp lô thứ hai gồm ba trăm con búp bê trong lô hàng đầu tiên sáu trăm con, nhưng con chó nhìn thấy mọi chuyện này và hết sức bối rối, nó nhận ra nhưng không thể nào hiểu nổi, làm quần quật, cố hết sức đổ bao mồ hôi và bây giờ ta không đề cập đến bao nhiêu tiền thu được qua phi vụ này, sẽ ít chẳng, sẽ khoảng thế này thôi ư, chắc sẽ không nhiều đâu, sao mà lại nói như Marta lúc này là liệu tất cả chuyện nay đều sẽ trở nên vô ích hay không. Như ta đã thấy trước đây cũng như bây giờ, nhờ có cuộc nói chuyện sâu sắc giữa Marta và Marçal mà chúng ta có thể khẳng định lại một lần nữa là chiếc ghế đá kia đúng như tên gọi là chiếc ghế của những suy tư, nhưng đã đến lúc phải chăm sóc lò nung rồi, phải đưa thêm củi vào miệng lò lửa, thật cẩn thận, Marçal ạ, anh đừng quên rằng một mối có thể cản trở việc thực hiện các biện pháp phòng vệ đấy, anh phải tăng thêm thời gian cho việc giữ mình, đừng để lại xảy ra tai nạn như cái ngày phải gió trước đây, khi lưỡi lửa như con rắn độc

đã đóp vào bàn tay trái của anh. Đại khái, đó cũng là điều mà Marta nói, Em đi rửa bát đĩa và đi ngủ đây, anh phải cẩn thận đấy nhé, Marçal à.

Sáng sớm hôm sau, như thường lệ, Cipriano Algor lại lái xe chở Marçal đến Trung tâm. Khi ra khỏi nhà, ông đã nói với con rể, Bố không biết phải cảm ơn sự giúp đỡ của con ra sao đây, và Marçal trả lời, Con đã làm tất cả những gì có thể được, cầu trời là mọi thứ sẽ tốt đẹp cả, Bố tin chắc rằng những hình người bằng gốm sắp tới sẽ bớt phức tạp hơn nhiều, bố đã tìm ra khối mọo vật để đơn giản hoá công việc, đó chính là ưu thế của việc tích lũy kinh nghiệm đấy, bố tin rằng tuần tới ba trăm con búp bê khác sẽ được hoàn thành và đưa ra hong trên bàn đấy, Nếu mười ngày tới, trong kỳ nghỉ mới, nếu tất cả chúng đã đủ điều kiện đưa vào lò, thì con sẽ lại giúp bố một tay, Cảm ơn con, con có muốn bố nói điều này không, nếu không có chuyện khủng hoảng đáng kiếp về bán hàng gốm vừa qua, thì bố và con đã có thể làm thành một đôi thợ gốm giỏi giang rồi, con phải có thể từ bỏ công việc bảo vệ ở Trung tâm và tập trung công sức cho nghề gốm rồi đấy, Có thể như thế, nhưng đã quá muộn để nghĩ đến chuyện đó rồi bố ơi, hơn nữa, nếu chúng ta làm như vậy thì bây giờ cả hai đều đã thất nghiệp mất rồi, Bố vẫn còn việc làm đấy chứ, Đúng thế. Sau đó, khi đã đi trên xa lộ vào phía Trung tâm, sau một khoảng thời gian im lặng khá dài, Cipriano Algor mới nói, Bố có ý tưởng này và muốn biết con sẽ nghĩ nó ra sao, Bố nói xem nào, Mang đến Trung tâm ngay sau khi sơn đã khô, ba trăm con búp bê đầu tiên, để cho Trung tâm thấy chúng ta đang làm một cách nghiêm túc và có thể bắt đầu bán trước thời hạn dự kiến, đó sẽ là việc tốt cho họ và tốt hơn cho chúng ta, giảm bớt thời gian chờ đợi kết quả, và nếu tất cả diễn ra như mong ước, thì chúng ta có thể cảm thấy yên tâm hơn cho việc sản xuất trong tương lai, không cần phải vội vã gì lắm, như lần này, con thấy ý tưởng đó ra sao, Con tin là đúng, con tin đó là ý tưởng tốt ạ, Marçal nói, và đúng lúc này anh chợt nhớ tới ý tưởng tốt đẹp là trao con chó cho bà hàng xóm được tặng chiếc bình, Sau khi đưa con đến chỗ làm bố sẽ đi nói chuyện với ông trưởng phòng cung ứng, bố tin chắc rằng ông ta sẽ đồng ý, Cipriano Algor nói, Cầu trời được như vậy, Marçal đáp lại và chợt nhớ là mình vừa nhắc lại đúng mấy từ mới nói vừa rồi, đó là điều thường xảy ra với chúng ta khi nói chuyện, ta thường lặp lại những từ ngữ, nhưng trong một số trường hợp, ta không biết

vì sao, không nhận ra điều này. Khi xe vào đến phải Marçal hỏi, Bây giờ ai sẽ vẽ các con búp bê ạ, Marta cứ đòi được vẽ, viện cớ là bố không thể vừa đi lễ nhà thờ vừa đi cuốc đất, không nói đúng mấy từ ngữ đó, nhưng ý tứ thì như vậy đấy, Bố ơi, sơn là độc hại lắm đấy, Ủ, đúng là rất độc, Và trong tình trạng hiện nay của Marta không nên để nó làm việc này, Bố sẽ làm đầu tiên, bố có thể dùng máy phun, đúng là sẽ tung hơi sơn vào trong không khí, nhưng sẽ nhanh hơn, Rồi sau đó thì sao ạ, Sau đó sẽ dùng cây cọ vẽ, đỡ hại hơn, Đáng ra tối thiểu cũng phải mua một chiếc mặt nạ, Đất lắm, Cipriano Algor lắm bầm, như cảm thấy xấu hổ với những lời nói của mình, Nếu chúng ta đã tìm được tiền thuê xe tải chở hết số hàng gồm tồn kho ra khỏi Trung tâm thì cũng có thể tìm đủ tiền mua chiếc mặt nạ chứ ạ, Chúng ta đã không nghĩ đến chuyện đó, Cipriano Algor nói, sau đó hồi hận, chữa lại, Bố đã không nghĩ đến chuyện đó. Hai người đang đi trên đại lộ thẳng đến Trung tâm, dù ở xa nhưng đã có thể đọc được những chữ trong bảng quảng cáo khổng lồ treo ở đó, *QUÝ VỊ LÀ KHÁCH HÀNG TỐT NHẤT CỦA CHÚNG TÔI, NHƯNG, XIN QUÝ VỊ ĐỪNG NÓI ĐIỀU ĐÓ VỚI HÀNG XÓM CỦA MÌNH.* Cipriano Algor không bình luận gì, còn Marçal thì tỏ ra kinh ngạc khi nghĩ rằng, Người ta đùa giỡn trên lưng chúng ta. Khi xe đỗ lại ở cửa của khu vực an ninh, Marçal nói, Nói chuyện xong với ông trưởng phòng cung ứng bố nhớ ghé qua đây nhé, con sẽ kiếm cho bố một chiếc mặt nạ, Với bố thì không cần đâu, còn Marta chỉ cần dùng cọ để phết sơn thôi mà, Bố cũng hiểu cô ấy như con, hể bố nhăng ra một tí là cô ấy sẽ chiếm ngay chỗ của bố đấy và khi bố nhận thấy chuyện gì đã xảy ra thì quá muộn mất rồi, Bố không biết mình sẽ ở phòng cung ứng mất bao nhiêu thời gian, bố sẽ hỏi về con ở đây hay vào trong đó tìm con, Bố đừng vào làm gì, không cần thiết đâu, con sẽ để chiếc mặt nạ ở chỗ bạn đồng nghiệp ngay cổng này đây, Tuy con thôi, Hẹn mười ngày nữa gặp lại bố nhé, Mười ngày nữa gặp lại nhé, Bố ơi, nhớ chăm sóc Marta giúp con nhé, Ủ, bố sẽ chăm sóc nó, con cứ an tâm đi, con không yêu thương nó hơn bố được đâu, Con không biết liệu có thương cô ấy nhiều hay ít hơn bố hay không nhưng chắc là con thương yêu cô ấy theo cách khác, Marçal này, Bố nói đi, Con hãy ôm hôn bố đi. Khi ra khỏi xe, hai mắt của Marçal rơm rớm nước mắt. Cipriano Algor không dám lên đầu mình, chỉ nhủ thầm trong bụng cùng với nụ cười mỉm buồn bã. Hoá ra một

người đàn ông đã đến mức cầu xin một vòng tay ôm hôn, chẳng khác gì một đứa trẻ con thiếu tình thương yêu rồi u. Ông nổ máy khởi động chiếc xe, cua một vòng quanh khu nhà, bây giờ đã rộng lớn hơn trước do sự bành trướng của Trung tâm, Không bao lâu nữa chắc hẳn chẳng ai còn nhớ xem khu đất này trước đây là gì, ông nghĩ. Mười lăm phút sau, ông đưa xe xuống tầng hầm, trong lòng cảm thấy ngỡ ngàng như người vừa đi đâu lâu ngày nay mới quay lại nơi này, dù thấy không có gì thay đổi mấy. Sau khi báo cho nhân viên bảo vệ ở cửa biết mình đến hỏi công việc chứ không phải đến để dỡ hàng, ông đỗ xe ở mép đường. Đã có một dãy dài xe tải đang chờ, một số xe trông rất lớn, mặc dù phải còn đến hai tiếng nữa bộ phận tiếp nhận hàng hoá mới mở cửa làm việc. Cipriano Algor ngồi ngay ngắn lại và cố ngủ. Trước khi đến Trung tâm, ông nhìn lần cuối qua lỗ quan sát vào bên trong lò nung và thấy mẻ nung đã chín, bây giờ chỉ chờ cho lò tự nguội đi từ từ, tránh vội vàng giống như người tự đi trên chính đôi chân của mình. Để ngủ được ông bắt đầu nhắm đếm số lượng búp bê như người ta thường đếm cừu, bắt đầu bằng số búp bê anh hề và ông đã đếm hết, sau đó chuyển sang đếm các anh hề xiếc và đếm được toàn bộ, năm mươi búp bê loại này và năm mươi loại kia, số thừa ra dự phòng bù cho số bị hư hỏng thì ông không quan tâm đến, sau đó ông định quay sang đếm búp bê hình người Eskimo, nhưng không hiểu sao lại đếm các cô y tá trước, và trong cuộc chiến để đếm cho hết số lượng các cô y tá, ông đã ngủ thiếp đi lúc nào không biết. Không phải lần đầu tiên ông ngủ thiếp đi trong buổi sáng ở dưới đường xuống tầng hầm của Trung tâm, cũng không phải lần đầu tiên ông bừng tỉnh vì tiếng âm vang của động cơ xe tải. Ông xuống xe và đi về quầy đón khách, nói mình là ai, nói rằng mình đến để làm sáng tỏ một vấn đề, rằng mình muốn được nói chuyện với ông trưởng phòng cung ứng, nếu được. Đó là một vấn đề quan trọng, ông nói thêm. Người nhân viên nhìn ông với vẻ nghi ngờ, rõ ràng là cả vấn đề và cả con người vừa đi ra khỏi chiếc xe tải nhỏ cà tàng tự giới thiệu là thợ gốm kia chắc hẳn có gì quan trọng đâu, nên người nhân viên đã trả lời ngay là ông trưởng phòng rất bận rộn. Đang họp, anh ta nói cụ thể hơn, và còn bận suốt buổi sáng nữa, nên yêu cầu ông nói rõ đến đây để làm gì đi nào. Ông thợ gốm giải thích vấn đề cần nói, cũng không quên bịa ra chuyện đã nói chuyện qua điện thoại với ông trưởng phòng để gây ấn tượng mạnh hơn với

người nhân viên, và cuối cùng ông cũng nghe thấy anh chàng kia nói, Tôi sẽ đi hỏi ông phó phòng. Cipriano Algor sợ rằng người đi ra đây sẽ là tay phó phòng xấu bụng đã làm cuộc đời ông cay đắng, nhưng viên phó phòng xuất hiện lần này lại là một người có giáo dục và lịch duyệt, chú ý lắng nghe và khen đó là một ý tưởng tuyệt vời. Thật là một cuộc gặp gỡ tốt đẹp, vâng thưa ông, rất tốt cho cả ông và còn tốt hơn đối với chúng tôi, trong khi các ông sản xuất lô thứ hai ba trăm sản phẩm và chuẩn bị cho việc sản xuất tiếp số sáu trăm còn lại, làm hai đợt, như trong trường hợp hiện nay, hoặc chỉ một đợt duy nhất, trong khi đó chúng tôi khảo sát mức độ tiếp nhận của công chúng khách hàng, những phản ứng đối với sản phẩm mới, những bàn tán công khai hoặc âm thầm, thậm chí chúng tôi còn có thời gian để tổ chức những cuộc thăm dò theo các hướng, thứ nhất, tình hình trước khi mua, tức là sự quan tâm, sự khao khát, nguyện vọng bột phát hay có định hướng của khách hàng, bước thứ hai, tình hình kết quả của việc sử dụng, tức là, sự thích thú khi sử dụng, ích lợi được thừa nhận, sự hài lòng, từ quan điểm cá nhân cũng như từ quan điểm một nhóm người, là của gia đình, một giới nghề nghiệp, hoặc bất cứ nhóm người nào khác, vấn đề, đối với chúng tôi hết sức cơ bản, chính là đánh giá xem nó có giá trị sử dụng hay không bằng, yếu tố biến động ra sao, yếu tố ổn định đến mức nào, yếu tố chủ quan, nó ở mức quá thấp hoặc quá cao so với giá trị trao đổi, Và khi chuyện đó xảy ra thì các ông sẽ làm gì, Cipriano Algor hỏi chỉ để mà hỏi, nên viên phó phòng trả lời với giọng pha chút mỉa mai, Thưa ông, tôi đồ rằng ông sẽ không khoanh tay ngồi chờ cho đến khi ở đây người ta phát hiện ra bí quyết của mật ong chứ, Tôi thường nghe nói là bí quyết của mật ong là không tồn tại trong thực tế, chẳng qua là người ta thần thánh hoá nó lên, một quan niệm sai lầm, một huyền thoại được thổi phồng lên, một câu chuyện tưởng là thật mà không phải là thật, Ông có lý đấy, bí quyết của mật ong là không có thật, nhưng chúng tôi biết nó. Cipriano Algor rút lui cứ như mình là nạn nhân của một cuộc tấn công bất ngờ. Viên phó phòng hài lòng nhấn mạnh rằng ý tưởng là tốt, rất tốt, rằng ông ta sẽ chờ lô hàng đầu tiên rồi sau đó sẽ thông báo cho ông thợ gồm các tin tức tiếp theo. Buồn bã, đầy cảm giác bị đe dọa, Cipriano Algor bước vào trong xe và đi ra khỏi tầng hầm. Câu nói cuối cùng của viên phó phòng cứ nhảy múa trong đầu ông, Bí quyết của mật ong không có thật,

nhưng chúng tôi biết nó, không có thật, nhưng chúng tôi biết nó, chúng tôi biết nó, chúng tôi biết nó. Ông đã nhìn thấy một chiếc mặt nạ rơi xuống và nhận thấy đằng sau lại có một chiếc khác giống y như vậy, ông đã hiểu rằng những chiếc mặt nạ tiếp theo cũng giống hệt như những chiếc đã rơi xuống, đúng là bí quyết mặt ong không có, nhưng bọn họ biết nó. Ông không thể nói nổi bản khoăn lo lắng của mình cho Marta và Marçal được bởi vì chúng sẽ không thể hiểu, và chúng sẽ không thể hiểu được vì chúng không ở đó cùng với ông, ở phía bên ngoài quầy tiếp khách, nghe viên phó phòng giải thích thế nào là giá trị trao đổi và giá trị sử dụng, có lẽ bí quyết mặt ong chính là tạo ra và phát triển những biện pháp khuyến khích và gợi ý trong khách hàng đủ để những giá trị sử dụng dần dần nâng cao về mặt danh tiếng, bước kế tiếp ngay sau đó là sẽ là nâng cao những giá trị trao đổi, được nhà sản xuất áp đặt một cách tinh tế cho người tiêu thụ khiến họ mất dần thói quen tự vệ trong người, tức là mất đi ý thức về bản thân mình vốn đã từng cho họ, dù ở mức độ thấp, chút ít khả năng để chống trả và giữ quyền tự chủ. Sở dĩ phải giải thích tỉ mỉ và rối rắm bởi vì là vì Cipriano Algor vốn chỉ là một người thợ gốm đơn thuần, chẳng có nổi bất cứ một bằng cấp xã hội học nào và chưa bao giờ được học về kinh tế, thế mà ông ta đã dám với cái đầu nhà quê của mình, chạy theo một ý tưởng để cuối cùng phải tự thừa nhận, do thiếu ngôn từ thích hợp và do tính mù mờ lấp lửng trong những khái niệm mà người kia đã dùng, không thể chuyển nổi sang thứ ngôn ngữ đủ khoa học khả dĩ khiến ta dễ hiểu hơn, tóm lại, ông chỉ hiểu theo cách của mình những điều người kia nói theo cách của ông ta. Lúc này Cipriano Algor chỉ còn nhớ đến sự rối rắm của cuộc đời và sự rối rắm trong việc hiểu đời sống, khi đến phòng cung ứng của Trung tâm để đặt ra câu đơn giản nhất trong các câu hỏi và ra khỏi đó với câu phức tạp và tối tăm nhất trong số các câu trả lời, thế cho nên việc ông bị lạc trong cái mê hồn trận của chính đầu óc mình là một lẽ đương nhiên thôi. Nhưng ít nhất thì cũng cứu vớt được ý định ban đầu. Để tự bào chữa, Cipriano Algor có thể sẽ viện cớ rằng mình đã làm hết sức trên cương vị một người thợ gốm để cố giải mã ý nghĩa được che giấu dưới những câu chữ bí hiểm của viên phó phòng luôn tươi cười kia, và thậm chí ông cũng tự thấy rõ ràng là mình chẳng hiểu được điều gì cả, rằng con đường mà mình đi có lẽ chẳng đưa đến đâu. Những chuyện này chẳng biết để cho ai

đây, Cipriano Algor tự nghĩ, không thể nào để im được những bản thảo ở trong lòng. Dù sao thì chúng ta cũng có thể nói, những kẻ khác làm ít hơn mà lại tự phụ hơn.

Cái hộp mà Marçal gửi lại người gác cổng đựng hai chiếc mặt nạ, chứ không phải là một, để đề phòng hệ thống lọc khí của một trong hai chiếc bị hỏng, thư gửi kèm nói vậy. Và một lần nữa lời đề nghị Bồ nhớ chăm sóc Marta hộ con nhé. Gần như đã đến giờ ăn trưa, thế là mất cả buổi sáng, Cipriano Algor nghĩ, và nhớ ngay đến công việc làm khuôn, đến việc nhào đất sét đang đợi mình, đến chiếc lò nung đã dần dần nguội, đến những con búp bê xếp dãy trong lò. Sau đó, khi đã đi được đến nửa đại lộ, quay lưng với bức tường của Trung tâm có hàng chữ, *QUÝ VỊ LÀ KHÁCH HÀNG TỐT NHẤT CỦA CHÚNG TÔI, NHƯNG, XIN QUÝ VỊ ĐỪNG NÓI ĐIỀU NÀY VỚI HÀNG XÓM CỦA MÌNH* được viết một cách ngạo mạn đến nực cười, nói lên tỷ lệ hợp lý giữa tông phạm vô ý thức của thành phố với sự lừa dối có ý thức đang điều hành và nuốt chửng tất cả, thì cũng là lúc Cipriano Algor nảy ra ý nghĩ trong đầu hoá ra không chỉ mất cả buổi sáng nay, mà những câu nói châm chọc của viên phó phòng cũng làm biến mất, tất cả những gì thực sự còn lại trên thế gian mà ông đã học được và đã quen sống, thế là từ hôm nay mọi thứ chỉ là bề ngoài, ảo tưởng, vô nghĩa, những câu hỏi không có trả lời. Thật muốn đâm sầm chiếc xe vào một bức tường nào đó, ông nghĩ. Ông tự hỏi tại sao trước đây mình chưa làm điều này và có thể là không bao giờ mình sẽ làm, sau đó ông tự điếm lại các lý do. Mặc dù đây mới còn nằm trong phạm vi phân tích, ít nhất cũng là về nguyên tắc, thì những người tự tử trước hết phải là những người không muốn sống, lý do đầu tiên trong số các lý do mạnh mẽ nhất khiến Cipriano Algor không tự tử chính là việc ông còn đang muốn sống, và tiếp ngay sau đó xuất hiện Marta, con gái ông, luôn gắn liền với cuộc sống của cha, nên cũng có thể coi hai lý do đó là một, sau đó là xưởng gốm, lò nung, và còn cả anh con rể Marçal nữa, đương nhiên rồi, anh ta đẹp trai và rất yêu thương Marta và Achado, mặc dù nhiều người thấy đưa chó vào diện này là chuyện vớ vẩn vì về khách quan họ không thể nào giải thích được rằng ngay một con chó cũng có khi đủ sức giữ một người ở lại với cuộc đời, và còn nữa, và còn nữa, và còn gì nữa nào, Cipriano Algor không thể tìm thêm được các lý do khác, tuy nhiên ông có cảm tưởng vẫn

còn thiếu một nguyên nhân nữa, gì nhỉ, gì không phải nhỉ, bỗng nhiên, không hề báo trước hồi ức của ông bỗng tung ra trước mặt cái tên và gương mặt của người phụ nữ đã mất, tên và gương mặt của Justa Isasca, tại sao thế, Cipriano Algor đang tìm những nguyên nhân khiến mình không lái xe đâm vào tường cơ mà, và ông đã điếm được lượng và chất đủ rồi, này nhé, bản thân ông, Marta, giải thích gôm, lò nung, Marçal, con chó Achado và ngoài ra còn có cây dâu ông quên chưa nhắc đến, thế thì sẽ hết sức vô lý và lý do cuối cùng, cái lý do bất ngờ mà sự tồn tại chẳng khác gì chỉ là một chiếc bóng hay một sự khiêu khích, lại chính là người đã không còn thuộc thế giới này nữa rồi, đúng là không phải là một ai khác, mà chính là người phụ nữ mà ông đã từng cưới làm vợ, người đã từng làm việc cùng với ông, người mẹ của con gái ông, nhưng, dù là thế, dù có năng lực biện chứng tài tình đến đâu thì cũng khó mà biện bạch được rằng hồi ức về một người đã chết lại có thể là lý do khiến một người sống muốn tiếp tục sống. Một người yêu thành ngữ, tục ngữ, châm ngôn và các cách nói dân dã khác có thể nói rằng ở đây có con mèo bị nhốt nhưng đuôi vẫn thò ra ngoài. Xin lỗi về sự so sánh khập khiễng và bất kính này, chúng tôi muốn nói là cái đuôi của con mèo, trong trường hợp đang xem xét đây, chính là bà Justa, và để gặp được cái còn thiếu của con mèo thì chỉ cần vòng qua góc tường kia thôi. Cipriano Algor sẽ không làm điều này. Tuy nhiên, khi về đến thị trấn, ông sẽ để xe lại trước cửa nghĩa trang nơi ông chưa hề quay lại lần nào kể từ hôm đó, và ông sẽ đi đến mộ của vợ. Ông sẽ ở đó một lúc để suy nghĩ, có lẽ để cảm ơn, có lẽ để hỏi, Tại sao em lại xuất hiện, có lẽ nghe hỏi, Tại sao ông lại xuất hiện, sau đó sẽ ngẩng đầu và sẽ nhìn xung quanh như tìm ai đó. Dưới ánh nắng này, vào giờ ăn trưa, thì chắc sẽ không thể thấy ai.

Năm mươi hình người bằng gốm đầu tiên ra khỏi lò là những người Eskimo, vì đứng ngay tầm tay, gần cửa lò. Vừa may Marta kịp đưa ra ý kiến nhận xét, Để huấn luyện tay nghề thì không có bước khởi đầu nào tốt hơn thế này nữa, rất dễ vẽ, dễ hơn những con này thì chắc chỉ còn những cô y tá, vì tất cả đều vận trang phục màu trắng. Khi đã nguội hết, những bức tượng nhỏ được đưa đến các bàn hong khô, nơi Cipriano Algor dùng súng phun sơn và đeo mặt nạ sẽ phun lớp sơn lót màu trắng cho tất cả. Trong thâm tâm ông thấy chẳng cần phải che miệng che mũi làm gì. Chỉ cần mình đứng xuôi gió, và sơn sẽ bay đi xa, chẳng đụng đến mình đâu, nhưng sau đó ông lại nghĩ làm thế thì vô ơn với con rể và cũng chưa chắc đã đúng vì thời gian này cũng có những ngày không hề có cơn gió nào thổi cả. Kết thúc phần công việc của mình, Cipriano Algor giúp con gái chuẩn bị sơn, dầu hoả, cây cọ vẽ, những bức tranh màu dùng làm mẫu, đưa chiếc ghế cô ấy phải ngồi đến, và ngay sau những nét sơn đầu tiên, ông đã nhận xét, Thế này không được, cách xếp các con búp bê thành hàng thế này sẽ khiến chúng ta phải đi đi lại lại thường xuyên hết sức vất vả, không đúng như lời của Marçal, Thế Marçal nói thế nào ạ, Marta hỏi, Rằng con phải chú ý giữ gìn sức khoẻ, không được làm gì mệt nhọc, Cái làm cho con mệt mỏi chính là phải nghe đi nghe lại những lời khuyên như vậy, Chỉ là vì hạnh phúc cho con thôi, Bố xem này, nếu để trước mặt con một tá con búp bê, bố thấy chưa, tất cả đều ở trong tầm tay của con và con chỉ phải kéo ghế đi bốn lần, hơn nữa con cũng nên vận động một chút, nó có lợi cho sức khoẻ, và bây giờ con đã giải thích xong cho bố hoạt động của dây chuyền này rồi nhé, con cũng xin nhắc bố nhớ rằng không có gì ảnh hưởng đến người đang làm việc bằng sự hiện diện của những kẻ không làm gì cả, như trong trường hợp này con thấy hình như là bố đấy, Bố không thể quên được điều mà bố đã nói với con khi ta đang làm việc, Bố đã làm điều đó, tức là, có tệ hơn nữa, bố đã đuổi con ra, Bố đi đây, không thể nói chuyện với con được, có hai việc cần làm sáng tỏ trước khi bố đi, thứ nhất nếu có ai mà người ta có thể nói chuyện được thì người

đó chính là con, Thế việc thứ hai, Bố hãy hôn con đi. Mới hôm qua Cipriano Algor đòi con rể ôm hôn mình, bây giờ lại đến Marta đòi bố hôn, có chuyện gì đó đang xảy ra trong gia đình này, chỉ còn thiếu trên trời bỗng xuất hiện sao chổi, hào quang Bắc Cực và những thầy phù thủy cưới chổi phi nước đại, thiếu chuyện Achado sửa trắng, kể cả lúc không có trắng, thiếu chuyện bỗng nhiên cây dâu không còn ra quả. Trừ tất cả những chuyện kia đều chỉ là hậu quả của sự nhạy cảm quá mức, còn chuyện của Marta là do cô ấy đang mang thai, chuyện của Marçal là vì Marta đang mang thai, chuyện của viếng thăm nghĩa trang thì vì những lý do mà ai cũng đã biết và vì những lý do khác mà chỉ có một mình ông hiểu rõ. Tóm lại, bố hôn con gái, con gái hôn bố, con Achado được mọi người quan tâm hơn so với điều nó mong đợi, nên không còn có thể than thở gì được nữa. Như người ta thường nói, ở đây không có chuyện gì xảy ra cả. Cipriano Algor vào trong xưởng gôm để bắt đầu đúc khuôn ba trăm con búp bê mẹ thứ hai, và, dưới bóng cây dâu, trước ánh mắt nhìn có ý thức của Achado vừa trở lại với trách nhiệm canh gác của mình, Marta chuẩn bị vẽ những người Eskimo. Hai cha con đã quên mất một chuyện đầu tiên phải mài nhẵn các con búp bê đã, phải cạo sạch các rìa xòm, những hạt lồi trên bề mặt, những lỗi sản xuất, sau đó còn phải lau sạch bụi bặm, và thường một nỗi bất hạnh không bao giờ đến một mình và một lần quên thường gọi thế những lần quên mới, cô cũng không thể sơn chúng ngay như dự định, lần lượt đi từ màu sơn này qua màu sơn khác theo thứ tự không dứt quãng, cho đến nét sơn cuối cùng. Cô bỗng nhớ đến cuốn sách hướng dẫn ở trang giải thích rõ ràng rằng chỉ khi nào một màu thật khô mới có thể sơn màu khác được. Bây giờ, đúng là mình phải sắp xếp lại dây chuyền một cách nghiêm túc, cô nói, những con búp bê sẽ qua trước mặt của mình từng con một để nhận màu xanh dương, lần sau là màu vàng, sau đó màu tím, sau đó màu đen, và màu đỏ, và màu xanh lá cây, và màu trắng và chúc phúc cuối cùng, chính là các màu có trong cầu vồng. Cầu Chúa cho mi đức hạnh, về phía ta, ta đã làm tất cả những gì có thể, và không thể thêm gì hơn ngoài đức hạnh mà Chúa đã ban cho mi, cũng như mọi người bình thường khác, ta cũng có khi quên và hành xử bất thường, chỉ có ý thức nhỏ nhoi rằng nếu chúng ta không làm được tốt hơn chỉ đơn giản là vì chúng ta không đủ khả năng. Tranh luận về mình phải là người như thế nào cũng chỉ mất thời giờ

mà thôi, đó chỉ là những cuộc tranh cãi tào lao. Để Achado canh giữ các con búp bê và, không bàn cãi gì thêm về những điều không thể tránh khỏi, Marta đi về bếp lấy tờ giấy ráp mỏng duy nhất còn lại trong nhà. Thứ này mòn nhanh lắm đây, cô nghĩ, mình phải mua thêm nữa mới được. Nếu rình ở cửa xưởng gỗ thì cô sẽ thấy mọi chuyện ở đó cũng không khá gì hơn, Cipriano Algor khoe với Marçal là mình đã nghĩ ra một số mẹo để công việc nhẹ nhàng hơn, điều này, theo quan điểm tổng thể thì là đúng nhưng nhanh chóng không hẳn đi liền với hoàn hảo, vì thế kết quả lại là số sản phẩm hư hỏng nhiều hơn so với lô thứ nhất. Khi Marta quay lại bàn làm việc thì những sản phẩm hư hỏng đã được xếp gọn lại trên giá, nhưng Cipriano Algor, nhằm tính giữa thời gian tiết kiệm được so với số sản phẩm bị mất, đã quyết định không từ bỏ cách làm này dù ông không bao giờ lường hết trước và giải thích về những mưu mẹo của mình. Và ngày nọ nối tiếp ngày kia qua đi. Sau những người Eskimo là đến các anh hề xiếc, sau đó đến các cô y tá, rồi nhanh chóng đến phiên các vị quan Trung Quốc và những cư dân vùng Lưỡng Hà râu quai nón và cuối cùng là các anh hề, chính là những người ở gần tường cuối xưởng. Ngày thứ hai Marta xuống thị trấn để mua một tá giấy ráp. Cửa hàng này chính là nơi Isaura bắt đầu làm việc như Marta đã biết khi đi thăm bà ta sau buổi nói chuyện xúc động mà cô được biết thêm là bà đã từng gặp bố khi mình đi vắng. Hai người phụ nữ này ít khi gặp nhau, nhưng có thừa lý do để trở thành những người bạn lớn của nhau. Một cách kín đáo cho lời nói không đến tai người chủ cửa hàng. Marta hỏi nhỏ Isaura xem có thích công việc ở đây không, bà ấy trả lời là có, rằng thích, Sẽ quen ngay thôi mà, bà nói, bà ấy nói không được vui vẻ gì lắm, nhưng có vẻ cương quyết, như để chứng tỏ việc thích hay không chẳng thành vấn đề, chủ yếu là ý chí, và chính bà là người duy nhất quyết định chấp nhận công việc này. Marta nhớ lại câu nói trước đây của bà ấy, Bất cứ công việc gì miễn là được ở lại thị trấn này. Vừa cuộn lại các tờ giấy ráp cho khỏi hư, Isaura vừa đặt câu hỏi, mà Marta vẫn còn nhận ra của những lời nói trên đây, Thế ở nhà cháu thì sao, mọi người khoẻ cả chứ, Mệt mỏi lắm, hết sức bận rộn, nhưng nói chung đều khoẻ cả, Marçal thật tội nghiệp phải làm việc trong lò suốt một ngày vốn là ngày nghỉ của anh ấy, cháu chắc là anh ấy vẫn còn đau ê ẩm đấy. Các tờ giấy ráp đã được cuộn lại. Sau khi nhận tiền và thối lại tiền dư,

Isaura, không ngẩng đầu lên, hỏi, Thế bố cháu thì sao. Marta chỉ trả lời được rằng bố mình vẫn khoẻ mạnh, một ý nghĩ buồn đau chọt loé lên trong đầu cô, Người phụ nữ này sẽ sống ra sao khi bố con ông sẽ chuyển nhà đi. Isaura chia tay vì phải tiếp khách hàng khác, Nhớ chuyển lời hỏi thăm ông ấy hộ nhé, bà nói, nếu lúc đó mà Marta hỏi, Cuộc sống của bà sẽ ra sao khi chúng cháu dọn nhà đi, thì có lẽ bà ấy sẽ trả lời bình thản như lúc này. Sẽ quen thôi mà. Đúng, chúng ta đã từng nghe nhiều lần, hoặc chính chúng ta cũng đã từng nói, Rồi cũng sẽ quen thôi, người ta nói như vậy, hoặc chính chúng ta nói như vậy với vẻ bình thản dường như thật, bởi vì trên thực tế làm gì bình thản được thế đâu hoặc là người ta chưa tìm ra được cách nói khác diễn tả đúng sự cam chịu của chúng ta cũng nên, có điều là chẳng ai hỏi người ta sẽ quen với cái gì. Marta đi ra khỏi cửa hàng hai mắt gần như ứa lệ. Lòng cô khắc khoải nỗi ân hận bất ngờ cứ như tự nguyện rửa mình đã lừa dối Isaura, cô nghĩ, Nhưng bà ấy không biết gì cả, thậm chí còn chưa biết là chúng ta sắp đi khỏi đây rồi.

Con chó bị bỏ đói hai lần rồi. Vì nhớ lại thời kỳ thiếu thốn, khi niềm hy vọng vào ngày mai là món ăn duy nhất cho chiếc bụng lép kẹp suốt mấy giờ liền, Achado đã không phản ứng hay đòi hỏi gì, nó lơ là nghĩa vụ canh gác của mình, nằm bẹp bên hông cái chuồng của nó, theo đúng châm ngôn cổ xưa nói rằng *nằm im sẽ chịu đói được lâu hơn*, rồi kiên trì chờ đợi, cho đến khi một trong hai người chủ xoa lên đầu nó và kêu lên, Quỷ thần ơi, chúng mình đã quên mất con chó. Không là chuyện lạ, trong những ngày này, chính hai người chủ cũng quên cả bản thân mình nữa. Nhưng nhờ toàn tâm toàn ý vào công việc của mỗi người, quên cả ngủ, mặc dù Cipriano Algor không khi nào quên được việc nhắc nhở Marta, Con phải nghỉ đi, con phải nghỉ ngay đi, nhưng nhờ sự nỗ lực của cả hai người, ba trăm con búp bê hôm trước vừa ra khỏi lò đã được bào nhẵn, đánh bóng, sơn xong và đã khô, tất cả đã xong đúng ngày Cipriano Algor đi đón con rê ở Trung tâm, và ba trăm con khác, khô và được rập khuôn bằng đất thô, không hề có một lỗi nào lộ ra, cũng nhờ sức nóng và gió, đã rũ hết độ ẩm và đã sẵn sàng vào lò nung. Xưởng gốm hình như đang được nghỉ ngơi sau những ngày làm việc mệt nhọc, sự im lặng đang chìm trong giấc ngủ. Dưới bóng mát của cây dâu, cha và con gái, đang nhìn ra ba trăm con búp bê xếp hàng ngay ngắn trên bàn và

cả hai thấy mình đã làm được một tác phẩm hoành tráng, Cipriano Algor nói, Ngày mai bố sẽ không làm việc ở lò gốm, Marçal sẽ không phải làm việc một mình ở lò nung nữa, và Marta nói, Con cho rằng chúng ta nên nghỉ ngơi dăm ngày trước khi lao vào thực hiện phần thứ hai của đơn đặt hàng, và Cipriano Algor hỏi, Ba ngày được không, và Marta trả lời, Thế là tốt hơn cả đấy ạ, rồi Cipriano Algor lại hỏi, Con cảm thấy trong người ra sao, và Marta trả lời, Mệt mỏi nhưng khoẻ ạ, và Cipriano Algor nói, Còn bố thì thấy khoẻ hơn bao giờ hết, và Marta nói, Có lẽ đó là điều mà ta thường gọi sự hài lòng vì đã hoàn thành nhiệm vụ. Trái với thường lệ, trong những lời này không hề có sự mỉa mai nào, chỉ biểu hiện sự mệt mỏi quá mức vượt xa ý nghĩa của từ này. Tuy nhiên không phải chỉ cơ thể mới làm cho Marta mệt mỏi, còn hơn thế nữa chính là việc cảm thấy mình bất lực, không có cách nào an ủi được nỗi đau cay đắng và nỗi buồn mà người cha cố che giấu, không thể giúp giảm bớt tính khí thay đổi thất thường của ông, cái thái độ giả vờ đến tội nghiệp cố làm ra vẻ mình luôn tự tin và quyết đoán, luôn khẳng định dứt khoát và ám ảnh về các nghi ngờ của chính ông, dường như ông tin rằng bằng cách đó mình có thể rũ bỏ được mọi nghi ngờ ra khỏi đầu óc. Và còn người phụ nữ này, Isaura, Isaura Madruga, người cùng làng ôm chiếc bình trước ngực, là người mà hôm trước cô chỉ trả lời được rằng khoẻ ạ, đối với câu bà ta lí nhí hỏi với cặp mắt cúi gầm xuống để đếm tiền, Thế bố của cháu thì sao, đáng ra việc cô phải làm là nắm cánh tay bà ta đưa đến xưởng gốm rồi cùng với bà ta đi vào tận nơi người cha đang làm việc và nói, Ông ấy đây này, rồi sau đó đóng cửa lại và để cho hai người ở trong đó cho đến khi những lời nói được họ dùng vào một việc gì đó, bởi vì sự im lặng, thật tội nghiệp cho hai người, chính là nỗi khổ của họ, im lặng, ai chẳng biết rằng nhiều khi, ngay cả những người hoạt ngôn nhất cũng gây nên những hậu quả nghiêm trọng, lắm lúc hết sức tai hại, gây nên những sự hiểu lầm. Chúng ta quá sợ sệt, quá hèn nhát không dám mạo hiểm làm những việc như thế, Marta nghĩ và nhìn cha dường như đã ngủ say, chúng ta đã trở thành những tù nhân trong mạng lưới của cái gọi là quan niệm xã hội, trong cái mớ bong bong những điều thích hợp và không thích hợp, nếu như người ta biết ta đã làm một điều như vậy thì ngay lập tức họ sẽ nói ta đã đẩy người phụ nữ đó vào vòng tay của một người đàn ông, câu nói sẽ đúng như thế, đó là một biểu

hiện hoàn toàn thiếu tôn trọng nhân cách của người ở, và hết sức vô trách nhiệm, bởi vì ai mà biết được chuyện gì sẽ xảy ra với họ trong tương lai, hạnh phúc của con người không phải là thứ mà hôm nay được sản xuất ra và ngày mai chúng ta có thể tin chắc là nó vẫn còn kéo dài, một ngày nào đó chúng ta gặp ở đâu đấy một sự tan vỡ của một cặp mà trước đó ta đã cố ghép họ lại với nhau và chắc là người ta sẽ nói với chúng ta Lỗi là của các vị đấy. Marta không muốn đầu hàng trước bài diễn văn có ý nghĩa chung chung, thành quả nhất quán và đầy hoài nghi của cuộc chiến gian khó trong đời sống, Thật là ngu si nếu để mất hiện tại chỉ vì sợ không giành được tương lai, cô tự nhủ thầm, rồi nói thêm, Hơn nữa, không nhất thiết mọi thứ đều phải xảy ra vào ngày mai, có những chuyện sẽ đến vào ngày kia, Con nói gì đấy, người cha hỏi nhanh, Có nói gì đâu ạ, cô trả lời, con vẫn ngồi nguyên và im lặng để không làm bố tỉnh giấc, Bố có ngủ đâu, Con thấy hình như bố ngủ mà, Con đã nói là có những chuyện sẽ đến vào ngày kia, Lạ nhỉ, con đã nói thế thật ư, Marta hỏi, Bố có mộng mị ra chuyện đó đâu, Thế thì con đã mơ màng chuyện đó rồi, có lẽ con chợt ngủ rồi tỉnh dậy ngay tức thì cũng nên, những giấc mơ thường là như vậy, không đầu không đuôi, hoặc có khi có đầu và có đuôi, nhưng thường thì đuôi đi một đàng đầu lại đi một nẻo, chính vì vậy mà những giấc mơ rất khó diễn giải ra được. Cipriano Algor đứng dậy, Sắp đến giờ đi đón Marçal rồi, nhưng bố đang định đi sớm một chút và rẽ qua phòng cung ứng báo cho họ biết là ba trăm sản phẩm đầu tiên đã xong rồi và hợp đồng với họ ngày giao hàng, Đó là ý định tốt bố ạ, Marta nói. Cipriano Algor đi thay quần áo, mặc chiếc áo sơ mi sạch sẽ, thay đôi giày, và không đầy mười phút sau ông đã lên xe, Tạm biệt con gái nhé, ông nói, Tạm biệt bố, nhớ đi cẩn thận đấy nhé, Và khi quay về càng phải cẩn thận hơn nữa, con định nói thế chứ gì, Vâng, càng phải cẩn thận hơn nữa, bởi vì có hai người, Chính vì thế mà nhưng luôn luôn nói và sẽ còn phải nói đi nói lại dài dài nữa, rằng không thể nào tranh luận, đấu lý được với con, con luôn luôn tìm thấy câu trả lời cho mọi chuyện. Achado đến hỏi chủ liệu lần này có có thể được cùng đi với ông hay không, nhưng Cipriano Algor trả lời nó là không thể được, rằng nó phải kiên nhẫn chờ đợi, Trung tâm chẳng phải là nơi tốt đẹp gì với loài chó đâu.

Thêm một chuyện nữa sau biết bao chuyện đi về, chuyện này cũng sẽ

chẳng thành chuyện nếu trong lòng ông thợ gốm không lo lắng vì linh cảm có điều gì xấu sắp xảy ra. Ngẫu nhiên ông chợt nhớ đến những gì con gái nói, có những chuyện sẽ đến vào ngày kia, mấy từ ngữ rời rạc, bề ngoài dường như không có căn nguyên và ý nghĩa gì, có lẽ nó đã không biết hoặc không muốn giải thích, Ta nghi là lúc đó mình đang ngủ cũng nên, nhưng ta chẳng hiểu tại sao nó lại tự gợi ý là nó đã mơ, ông nghĩ thầm, và ngay lập tức, như tiếp theo câu nói vừa chợt nhớ ra, ông lại để cho đầu óc mình tiếp tục trôi theo con đường đó và trong đầu ông lao xao những lời kể lể đầy ám ảnh, Có những chuyện chỉ đã xảy ra hôm nay, có những chuyện chỉ có vào ngày mai, có những chuyện sẽ chỉ diễn ra vào ngày kia, và biết bao nhiêu lần cứ lặp đi lặp lại đến mức mất hết cả âm thanh và ý nghĩa, và nghĩa ngày mai và ngày kia chỉ còn lưu lại trong đầu như một luồng sáng báo động nhấp nha nhấp nháy, Đã có ở hôm nay, đã có ở hôm nay, đã có ở hôm nay, hôm nay, hôm nay, hôm nay. Hôm nay, gì cơ, ông tự hỏi một cách mạnh mẽ, cố phản ứng lại sự mất tinh thần hết sức phi lý đang làm cho hai tay ông run run trên tay lái, ta đang đi vào thành phố đón Marçal, ta sẽ rẽ vào phòng cung ứng để thông báo lô hàng đầu tiên đã sẵn sàng để giao cho họ, tất cả những gì ta đang làm đều bình thường như mọi khi, rất bình thường mà, rất hợp lý, ta chẳng có lý do gì để mà lo lắng cả, và ta đang lái xe thận trọng, lưu lượng xe đi lại vẫn thông suốt, tệ nạn cướp trên xa lộ đã hết rồi, tối thiểu bấy lâu nay không còn nghe nói đến chuyện đó nữa, sẽ chẳng có chuyện gì xảy ra với ta đâu, ngoài sự đơn điệu đến nhàm chán từ bao nhiêu năm nay, vẫn những bước đó, vẫn những lời nói đó, những cử chỉ như vậy, quầy nhận hàng, viên phó phòng tươi cười hoặc viên phó phòng vô giáo dục, hoặc viên trưởng phòng nếu không phải dự họp và nổi hứng lên tiếp đón ta, sau đó cánh cửa xe mở ra, Marçal bước vào xe, Chào bố ạ, Chào Marçal, công việc tuần này của con ra sao, bố không biết liệu mười ngày vẫn có thể được gọi là một tuần hay không, nhưng bố không biết cách nói khác, Như mọi khi thôi bố ạ, anh ta sẽ nói như vậy, Chúng ta đã làm xong lô búp bê đầu tiên, bố đã bàn bạc xong về vấn đề giao hàng với phòng cung ứng rồi, ta sẽ nói với con rề như vậy, Marta có khoẻ không ạ, anh ta sẽ hỏi, Mệt mỏi, nhưng vẫn khoẻ, ta sẽ trả lời, và chúng ta cũng đã từng lặp đi lặp lại những lời nói đó thường xuyên, ta cũng sẽ chẳng cảm thấy ngạc nhiên khi đi từ chỗ này sang chỗ

khác dưới vòm trời của thế giới này ta còn đủ sức mạnh để trả lời cho ai đó đưa ra câu hỏi vớ vẩn là chúng ta có khoẻ không, Đang chết dần đây, nhưng khoẻ, đó sẽ là câu trả lời của ta. Để tránh những ý nghĩ mù quáng cứ luẩn quẩn trong đầu gây bất an cho mình, Cipriano Algor dành thời gian đến phong cảnh trên đường đi, mong đó là cứu cánh cuối cùng bởi dù ông cũng biết rõ là lòng mình chẳng thể nào thanh thản được trước màn trình diễn buồn chán của những khu nhà kính bằng nhựa đang kéo dài hun hút quá cả tầm mắt nhìn, ở cả hai bên đường xa lộ, đến tận đường chân trời, đó cũng là quang cảnh nhìn thấy rõ nhất từ trên đỉnh đồi, nơi chiếc xe của ông đang từ từ bò lên. Và khu này được gọi là Vành Đai Xanh cơ đấy, ông nghĩ, ấy là cái tên cho cả khu vực hoang vắng này, cả cái thứ trại trên hành tinh Sao Thổ, cả một lũ các khối băng bản thủ đang tan theo những giọt mồ hôi của những người đang làm việc bên trong, đối với nhiều người, những khu nhà kính này chỉ là các cỗ máy, những cỗ máy làm ra rau quả, mà trên thực tế chẳng khó khăn gì, cứ như theo một thực đơn có sẵn, trộn các thành phần phù hợp lại với nhau, điều chỉnh bộ ổn nhiệt và máy đo độ ẩm không khí, ấn nút và sau đó hàng loạt rau sống sẽ ra lò. Đương nhiên dù khó chịu nhưng Cipriano Algor cũng phải thừa nhận nhờ có những nhà kính mà mình có rau ăn quanh năm, điều mà ông không thể chịu nổi là chuyện người ta gọi khu vực này với cái tên Vành Đai Xanh, nơi mà sắc màu này chẳng thấy đâu, trừ một ít cỏ dại mọc bên bờ các nhà kính. Giá mà các mảng nhựa kia có màu xanh thì trông còn dễ chịu hơn phải không, ý nghĩ đang nung nấu trong đầu bỗng đặt câu hỏi đó với ông, cái ý nghĩ bản khoán kiểu này không bao giờ tỏ ra thoả mãn với những gì đã nghĩ và đã quyết định trong đầu, nên Cipriano Algor đã không trả lời cho câu hỏi vô cùng chính đáng này, ông giả tảng như không nghe thấy, có lẽ vì cái giọng điệu không phù hợp cho một câu hỏi phù hợp chẳng. Vành đai Công nghiệp cũng tương tự, kiểu xây dựng hình ống ngày càng mở rộng ra hơn, những khung nhà bằng ống được thiết kế và thi công trong cơn ảo giác đã không cải thiện được bố cục của chúng, mặc dù có còn hơn không, từ xấu đã trở nên đỡ xấu hơn, rồi linh cảm lo lắng và bất ổn của ông đành chuyển sang trạng thái ca thán âm thầm mà thôi. Ông nhận ra rằng đường biên của khu ổ chuột đang tiến đến sát xa lộ, cứ như tổ kiến dồn đến bờ cao sau cơn mưa, ông nhún vai, nghĩ rồi những cuộc cướp các xe tải lại

sắp bắt đầu trở lại mất thôi, và cuối cùng, ông phải hết sức cố gắng để tách ra khỏi cái bóng ngòi sát bên mình, hoà vào dòng xe cộ tấp nập đi lại trong thành phố. Chưa đến giờ đón Marçal, còn đủ thời gian đến phòng cung ứng. Ông không yêu cầu được gặp trưởng phòng vì biết rõ vấn đề ông muốn trình bày chỉ là cái cớ để họ chú ý đến mình, một lời nhắn nhủ để họ đừng quên ông đang tồn tại trên đời, rằng chỉ cách nơi này ba chục cây số đang có một chiếc lò đang chăm chỉ nung gốm, và một người phụ nữ đang vẽ, người cha của cô ấy thì đang đúc khuôn, tất cả đôi mắt về Trung tâm, và đừng ai nói với tôi rằng những chiếc lò chẳng hề có mắt, chúng có đầy chứ, thưa ông, nếu không có thì làm sao chúng biết được những gì mình đang làm, đó chính là những con mắt đầy, chỉ có điều chúng không giống với những con mắt của chúng ta mà thôi. Tiếp ông vẫn là viên phó phòng hôm trước, vẫn cái ông dễ thương và luôn tươi cười, Xem hôm nay ông mang gì đến đây nào, ông ta hỏi, Ba trăm hình người gốm đã làm xong, tôi đến đây để hỏi khi nào các ông muốn tôi chở đến, Bất cứ khi nào ông muốn, ngay ngày mai cũng được, Ngày mai thì không biết liệu mình có thể mang đến được hay không, con rể tôi được nghỉ một ngày ở nhà, nó muốn tận dụng cơ hội giúp đỡ tôi nung ba trăm sản phẩm tiếp theo, Thế thì ngày kia, càng nhanh càng tốt, tôi đã nảy ra một ý tưởng mới và muốn được đưa vào thực tế thật nhanh, Ông đề cập đến những con búp bê của tôi ư, Chính xác, ông vẫn nhớ là ta đã từng nói về một cuộc thăm dò rồi chứ gì, Vâng, thưa ông tôi nhớ, đó là cuộc thăm dò sơ bộ trước khi mua và tình hình kết quả sử dụng, Xin chúc mừng, ông có trí nhớ rất tốt, Ở lứa tuổi của tôi thì điều đó cũng không đến nỗi tồi, Ý tưởng này, đúng là đã từng được áp dụng trong các trường hợp khác và đem lại kết quả tốt, bao gồm việc phân phối trong một số giới tiêu thụ có tiềm năng, tùy theo không gian xã hội và văn hoá đã được xác định, một số lượng nào đó về những hình người bằng gốm kia, rồi khảo sát xem họ có ý kiến như thế nào về sản phẩm, tôi nói như vậy để đơn giản hoá, chứ thực ra cái mẫu các câu hỏi của chúng tôi phức tạp hơn, đương nhiên rồi, phải không ông, Tôi không hề có kinh nghiệm, thưa ông phó phòng, tôi chưa bao giờ phỏng vấn ai và cũng chẳng được ai phỏng vấn, Tôi dự định dùng ba trăm sản phẩm đầu tiên này trong đợt thăm dò, ta sẽ chọn ra năm mươi khách hàng, trao cho họ miễn phí một bộ sưu tập gồm đủ sáu con búp bê và trong thời gian ngắn sẽ biết

được ý kiến của họ về sản phẩm này, Cho miễn phí ư, Cipriano Algor hỏi, tức là các ông sẽ không trả tiền cho tôi số sản phẩm này à, Hoàn toàn không phải như vậy, cuộc thí nghiệm này thuộc trách nhiệm của chúng tôi, vì vậy chúng tôi sẽ chịu mọi phí tổn, chúng tôi không làm phung phí đến ông đâu. Niềm an ủi này khiến Cipriano Algor bớt lo lắng nhưng, Chuyện gì sẽ xảy ra nếu kết quả cuộc thăm dò trái với mong ước của tôi, nếu phần lớn các khách hàng được hỏi, hoặc tất cả bọn họ, đều có một câu trả lời duy nhất và cuối cùng, Chuyện đó không đáng quan tâm. Dường như ông đang tự nghe tiếng nói của chính lòng mình, Cảm ơn, không chỉ vì sự dạy bảo, mà cả vì sự công minh chính đại, bởi vì không phải ngày nào ta cũng được gặp những người biết an ủi ta bằng thông tin đầy thiện ý là không muốn làm hại đến ta. Sự lo lắng đã làm bụng ông thắt lại, nhưng chính ông bây giờ lại không để câu hỏi thoát ra được bằng miệng, dường như ông sẽ đi khỏi đó với một bức thư có đóng dấu và sẽ được mở ở ngoài khơi xa, trong thư đó số phận của ông đã được ghi rõ, đã được vạch sẵn, viết ra sẵn, ngày hôm nay, ngày mai, ngày kia. Ông phó phòng đã hỏi, Xem hôm nay ông mang gì đến nào, sau đó ông ấy nói, Ngay ngày mai, sau đó ông ấy kết luận, Thế thì ngày kia, đúng là ngôn từ như vậy, đi và quay lại, và đi, và quay lại, và quay lại, và đi, nhưng tại sao những từ ngữ này lại chờ đợi tôi ở đây nhỉ, tại sao nó đã cùng tôi đi ra khỏi nhà và không rời khỏi tôi trong suốt quãng đường đi, không phải ngày mai, không phải ngày kia, mà hôm nay, ngay bây giờ. Đột nhiên Cipriano Algor thấy ghét người đàn ông đang đứng trước mặt mình, người phó phòng dễ thương và thân mật, gần như thân thương, chính người này hôm trước ông cũng đã từng trò chuyện sòng phẳng, bằng vai phải lứa, đương nhiên đã vượt qua những sự cách biệt rõ ràng về tuổi tác và địa vị xã hội, và không có gì, theo như cảm tưởng của ông lúc đó, có thể cản trở mối quan hệ dựa trên sự tôn trọng lẫn nhau. Nhưng nếu ai đó gí dao vào bụng mi, thì kẻ đó cũng cần có thứ đạo đức tối thiểu là biểu lộ một gương mặt phù hợp với tên sát nhân, một bộ mặt đầy vẻ hận thù và gian ác, một bộ mặt điên loạn, kể cả vẻ lạnh lùng bất nhân, nhưng, vì tình yêu Đức Chúa, kẻ đó đừng cười với mi trong khi rạch bụng mi, đừng coi khinh mi đến mức này, đừng để cho mi hy vọng hảo huyền, khi nói giả dụ như thế này, Xin ông đừng lo, chuyện này chẳng có ý nghĩa gì đâu, chỉ cần nửa tá điếm thì sẽ như trước đây thôi, hoặc, Tôi

chân thành mong muốn rằng kết quả cuộc thăm dò sẽ thuận lợi, rất ít chuyện khiến tôi hài lòng đến như vậy đây, hãy tin tôi đi. Cipriano Algor gật đầu một cách mơ hồ, với một cử chỉ mà người ta có thể hiểu là đúng như vậy thưa ông, cũng có thể là chẳng có ý nghĩa gì cả, sau đó ông nói, Tôi phải đi đón con rể đây. Ông ra khỏi tầng hầm, đi một vòng quanh Trung tâm và dừng xe ở cửa dành cho lực lượng an ninh. Marçal ra muôn hơn thông thường, có vẻ bối rối khi chui vào xe, Xin chào bố, anh nói, và Cipriano Algor nói, Chào con, công việc vừa qua thế nào, Như mọi khi thôi bố ạ, Marçal trả lời và Cipriano Algor nói, Chúng ta đã làm xong loạt búp bê gốm đầu tiên, bố đã thoả thuận việc giao hàng với phòng cung ứng rồi, Marta có khoẻ không ạ, Một mỗi nhưng vẫn khoẻ. Hai người không nói gì thêm cho đến khi ra khỏi thành phố. Cho đến khi đi đến khu ổ chuột thì Marçal nói, Bố ơi họ vừa thông báo con đã được thăng cấp bảo vệ nội bộ trong Trung tâm bắt đầu từ ngày hôm nay. Cipriano Algor quay đầu nhìn con rể, cứ như Marçal nhìn thấy anh ta lần đầu tiên, ngày hôm nay, không phải ngày kia, không phải ngày mai, ngày hôm nay, linh cảm của mình đã đúng. Ngày hôm nay, sao cơ, ông tự hỏi, những mối đe dọa được che giấu trong những câu hỏi trong cuộc thăm dò dư luận, hoặc chuyện lúc này đây, cái chuyện cuối cùng cũng đã đến sau bao nhiêu lần được hứa hẹn đợi chờ. Như ta đã thấy, đúng là so với các quyển sách kể chuyện, trong đời thật ít khi xảy ra hiện tượng một điều bất ngờ đột xuất bỗng làm người ta bị bất ngờ mất tiếng nói trong giây lát, nhưng một nửa điều bất ngờ thì lại giữ im lặng, có lẽ là giả vờ chẳng, có lẽ là còn muốn chờ có toàn bộ sự bất ngờ cũng nên, về nguyên tắc, chớ nên coi trọng chuyện này làm gì. Chú ý là, chỉ trên nguyên tắc thôi nhé. Từ lâu chúng ta đã biết người đàn ông đang lái chiếc xe tải nhẹ này không hề nghi ngờ gì chuyện cái tin đáng sợ kia trước sau gì cũng sẽ đến trong một ngày nào đó, nhưng cũng dễ hiểu là ngày hôm nay, ông như đang bị đặt giữa hai luồng lửa, chẳng còn sức lực nào để quyết định xử lý luồng lửa nào trước luồng nào sau. Mặc dù có thể làm thay đổi trình tự bình thường của các sự kiện, chúng ta đành phải nói ngay rằng, trong những ngày sắp tới, Cipriano Algor sẽ không thông báo cho con rể, cũng chẳng báo cho con gái, một từ nào về cuộc nói chuyện đáng ngại với viên phó phòng cung ứng vừa qua. Rồi ông sẽ nói, nhưng mãi về sau, khi mọi việc đã bị thất bại. Còn ngay lúc

này ông chỉ nói với con rể, Chúc mừng con nhé, bố đoán là con sẽ hài lòng, những lời nói thật tâm thương và gần như hờ hững mà thực ra chẳng cần mất nhiều thời gian để suy ngẫm trước khi được nói ra, và Marçal sẽ chẳng nói lời cảm ơn, cũng không khẳng định xem mình có hài lòng không như bố vợ dự đoán, hoặc có thể đại loại điều anh sẽ nói cũng hết sức nghiêm túc, như bàn tay được giơ ra, Đối với bố, con biết là tin này không phải là tốt lành gì. Cipriano Algor hiểu được mục đích, liếc nhìn con rể cùng với một nụ cười gần như muốn chế giễu sự nhẫn nhục của chính mình, và nói, Không phải mọi tin tức tốt lành đều tốt cả cho tất cả mọi người đâu con ạ, Bố sẽ thấy rồi mọi chuyện đều được giải quyết một cách tốt đẹp cả thôi, Marçal nói, Con đừng lo, mọi chuyện đã được giải quyết ngay từ cái ngày bố nói là sẽ đi cùng các con đến sinh sống ở Trung tâm rồi mà, lời nói như đinh đóng cột, đã nói ra rồi làm sao có thể quay lại được nữa, Sống ở Trung tâm không phải như sống ở trên sa mạc đâu ạ, Marçal nói, Bố chẳng biết sẽ sống ở Trung tâm ra sao, bố sẽ biết điều này khi đến sinh sống ở đó, nhưng con, đúng, chính con đã biết rõ điều này, và từ miệng của con chưa bao giờ bố được nghe một lời giải thích, một câu chuyện, một lời mô tả khiến bố hiểu được, điều mà thực sự người ta gọi là hiểu ấy, về chuyện, mà con hết sức tin tưởng khi khẳng định rằng không giống như ở sa mạc, Bố cũng đã từng đến Trung tâm rồi mà, Chỉ dăm lần thôi, và luôn luôn chỉ là ghé qua mà thôi, chẳng khác gì những khách hàng vào mua thứ mình muốn rồi đi ra, Con nghĩ là cách giải thích tốt nhất về Trung tâm là coi nó như một thành phố trong một thành phố khác, Bố không biết đó có phải là cách giải thích tốt nhất hay không, dù sao thì nó vẫn chưa đủ để cho bố có được một ý niệm về những gì có ở Trung tâm, Ở đó có tất cả những gì có trong các thành phố, cửa hàng, cửa hiệu, người đi, kẻ lại, người đi mua đi bán, nói chuyện với nhau, ăn uống, vui chơi, giải trí, làm việc, Tức là, giống hệt như ở cái thị trấn lạc hậu nơi ta đang sống ư, Đại khái là như vậy ạ, thực chất chỉ là tầm vóc mà thôi, Đúng ra là không thể đơn giản như vậy được đâu, Con cho rằng có một số chân lý hết sức đơn giản, Có thể, nhưng bố không tin là chúng ta có thể tìm thấy những chân lý như vậy trong Trung tâm. Im lặng, sau đó Cipriano Algor nói, Nhân việc chúng ta đang nói đến tầm vóc, có điều rất lạ là mỗi khi nhìn Trung tâm từ bên ngoài bố lại có cảm tưởng là nó to lớn hơn nhiều so với

chính ngay thành phố này, tức là, Trung tâm ở trong lòng thành phố, nhưng lại to lớn hơn cả thành phố, một bộ phận lại to lớn hơn cả tổng thể, có thể là vì những toà nhà bao quanh Trung tâm trông cao to hơn hẳn bất cứ toà nhà nào của thành phố chẳng, cũng có lẽ là vì ngay từ đầu nó đã nuốt chửng cả đường phố, quảng trường, toàn bộ bao nhiêu khu phố. Marçal không trả lời ngay, bố vợ vừa đưa ra lời giải thích gần như từ cách nhìn bề ngoài cho cảm giác lẫn lộn mà chính anh cũng có mỗi khi đi nghỉ trở về lại Trung tâm, nhất là trong những chuyến đi tuần tra ban đêm dưới ánh sáng có phần hạn chế, lướt qua những cửa hàng vắng vẻ, lên xuống trong các thang máy, cứ như canh chừng cái hư vô để nó tiếp tục là hư vô. Trong một nhà thờ lớn trông vắng, nếu ta giương mắt nhìn lên vòm cong của mái nhà, về những tác phẩm trên cao, ta sẽ có cảm tưởng chiều cao của nhà thờ còn lớn hơn cả chiều cao vòm trời ở ngoài sân rộng mở. Sau một lúc im lặng, Marçal nói, Con tin là đã hiểu được ý của bố, và anh dừng lại ở đó, có lẽ không muốn nuôi trong tâm hồn của bố vợ một luồng tư tưởng có thể đưa ông đến chỗ tự giam mình lại trước một chiến tuyến mới bất ngờ. Nhưng những lo lắng của Cipriano Algor lại đi theo hướng khác, Bao giờ thì các con chuyển nhà, Càng sớm càng tốt ạ, con đã đến xem căn hộ được chia, nhỏ hẹp hơn căn nhà của mình, nhưng đó là đương nhiên thôi, dù Trung tâm lớn tới đâu, thì không gian cũng không thể là vô cùng tận được, cần phải được sử dụng một cách hợp lý, Con có tin là nó đủ cho tất cả chúng ta cùng chui vào đó không, ông thợ gốm hỏi nhưng muốn con rề không nhận ra giọng nói mĩa mai buồn bã mà trong giây phút cuối cùng bỗng xen vào trong câu nói của

ông, Đủ ạ, bố cứ an tâm, với một gia đình như gia đình chúng ta thì chỉ cần một căn hộ là đủ và còn rộng nữa là đằng khác, Marçal trả lời, chúng ta sẽ chẳng cần phải ngủ chung với nhau đâu bố ạ. Cipriano Algor nghĩ, Mình đã làm phiền nó rồi, đáng ra không nên hỏi nó như vậy làm gì. Hai người không nói gì thêm cho đến khi về đến nhà. Marta đón nhận tin này mà không biểu lộ tình cảm gì cả. Điều mình biết chắc là sẽ xảy ra thì như là nó đã xảy ra rồi, những sự kỳ vọng gần như dập tắt mọi sự ngạc nhiên, làm suy yếu mọi cảm xúc, làm cho cảm xúc trở nên tầm thường, tất tạt mọi thứ ta mong muốn hay sợ hãi thì ta đã trải qua trong suốt thời gian chờ đợi đó rồi, ta đã từng mong mỏi đủ rồi, đã từng sợ hãi rồi. Trong bữa ăn tối, Marçal đưa ra

một thông báo quan trọng mà trước đó anh đã quên nói, và thông tin này thật sự làm cho Marta không thích thú gì mấy, Anh nói là chúng ta không cần phải mang đồ đạc của nhà mình đi cùng ư, Một số thứ thì mang theo được, ví dụ như đồ trang trí trong nhà, còn các đồ đạc khác thì không cần mang theo đâu phải để lại thôi, toàn bộ đồ ly đĩa, đồ thủy tinh, thìa nĩa, khăn trải bàn, rèm che cửa, khăn trải giường, căn hộ đã trang bị đủ tới những thứ cần thiết này rồi, Tức là dọn nhà, dọn nhà, cái mà ta gọi là dọn nhà ấy sẽ không phải làm nữa ư, Cipriano Algor nói, Chỉ có người dọn đi thôi, đó gọi là chuyển nhà, Chúng ta sẽ để lại mọi thứ ở trong nhà này, Marta nói, Em thấy rồi đó, không có cách nào khác cả. Marta suy nghĩ một lúc, sau đó đành phải chấp nhận điều không thể tránh khỏi, Thịnh thoảng con sẽ về đây để mở cửa sổ ra, cho không khí lưu thông trong các phòng, một căn nhà cửa đóng then cài thì chẳng khác gì một cái cây bị quên tưới nước, sẽ bị khô héo. Khi ăn xong, và trước khi Marta đứng dậy thu dọn bát đĩa, Cipriano Algor nói, Bố vừa nghĩ, Con gái và con rể nhìn nhau như đang muốn trao nhau những lời báo động, Không bao giờ biết được suy nghĩ của bố sẽ đi đến đâu, Ý tưởng đầu tiên, ông thợ gốm nói tiếp, là đề nghị Marçal ngày mai tiếp tục giúp bố một tay trong công việc ở lò nung, Con xin phép được nhắc bố là chúng ta có ba ngày nghỉ, Marta nói, Những ngày nghỉ của con bắt đầu từ ngày mai, Thế những ngày nghỉ của bố, những ngày nghỉ của bố cũng không chậm hơn đâu, chỉ phải chờ một chút thôi, Được rồi, đấy là ý tưởng thứ nhất, còn ý tưởng thứ hai, là gì nào, hoặc ý tưởng thứ ba nữa, Marta hỏi, Ngày mai trong lò chúng ta đã có những con búp bê sẵn sàng cho việc nung, nhưng ta chưa đốt lò vội, sau đó bố sẽ làm việc này, tiếp theo các con sẽ giúp bố chuyển các hình người bằng gốm đã làm xong lên xe tải, và trong khi bố chở chúng ra Trung tâm và quay về, hai con sẽ được yên tĩnh ở đây, không có bố đẻ và bố vợ chúi mũi vào chỗ không được gọi, Đó là thoả thuận của bố với phòng cung ứng, giao hàng vào ngày mai à, Marta hỏi, đó đâu phải là cảm tưởng mà con đã có đâu, con cứ nghĩ là mình sẽ giao hàng chậm hơn cơ, khi mà cả ba chúng ta cùng đi lên đó luôn, Như thế thì tốt hơn, Cipriano Algor trả lời, tranh thủ được thời gian, Tranh thủ được thời gian ở việc này nhưng lại mất thời gian ở việc kia, những hình người bằng gốm khác sẽ bị chậm mát, Không chậm bao nhiêu đâu, bố sẽ đốt lửa lò khi từ Trung tâm quay về nhà,

ai mà biết được liệu đây có phải là lần cuối cùng hay không, Sao bố lại nghĩ như vậy, chúng ta còn phải sản xuất sáu trăm con búp bê nữa kia mà, Marta nói, Bố không thật sự tin chắc về chuyện đó, Tại sao vậy, Trước hết, là chuyện chuyển nhà, Trung tâm không phải là người sẽ chịu chờ đợi cho ông bố vợ của anh chàng bảo vệ nội bộ Marçal Gacho thực hiện xong hợp đồng bán hàng, mặc dù có thể nói rằng, bố có thể từ từ một mình làm xong, và thứ hai, Thứ hai là sao, Marçal hỏi, Trong cuộc sống luôn có đôi ba chuyện xuất hiện sau chuyện thứ nhất, thỉnh thoảng ta có cảm tưởng là đã biết đó là chuyện gì, nhưng ta cứ muốn lờ nó đi, khi khác ta không thể hình dung ra đó sẽ là chuyện gì, nhưng ta biết nó đang ở đó, Thôi xin bố đừng nói vòng vo nữa đi, Marta ngắt lời, Rất tốt, sẽ ngừng ngay việc nói vòng vo, chúng ta quay lại với chuyện đầu tiên, điều bố định nói là nếu việc chuyển nhà phải làm ngay thì sẽ không còn thời gian giải quyết vấn đề sản xuất sáu trăm con búp bê còn lại, Đó sẽ là vấn đề phải nói lại với Trung tâm, Marta nói, và nhìn về phía chồng, ba hay bốn tuần sau chắc cũng chẳng là gì đối với họ đâu, anh hãy nói và bảo họ xem, nếu trước đây việc thăng cấp của anh đã quyết định chậm bao nhiêu lâu rồi thì bây giờ họ cũng có thể giúp chúng ta trong chuyện này được chứ, hơn nữa họ cũng có lợi mà bởi vì họ sẽ có lô hàng được hoàn thành xong toàn bộ, Anh không nói đâu, chẳng nên nói làm gì, Marçal nói, chúng ta có đúng mười ngày để dọn nhà, không thêm một giờ nào nữa, đó là quy định, ngày nghỉ sắp tới anh phải nghỉ ngay tại căn hộ mới rồi, Con cũng có thể về đây nghỉ cơ mà, Cipriano Algor nói, cứ xem đây như là nhà nghỉ ngoại ô của con vậy, Sẽ không hay gì khi vừa được thăng bậc vào ngạch bảo vệ nội bộ mà con lại không có mặt ở Trung tâm vào đúng ngày ngày nghỉ đầu tiên, Mười ngày là quá ngắn, Marta nói, Có lẽ là ngắn ngủi nếu như chúng ta phải mang theo mọi đồ đạc, nhưng những thứ mà thật sự chúng ta phải mang đi chính là thân thể mình cùng với quần áo, và những thứ này đưa vào căn hộ chỉ mất không quá một tiếng đồng hồ, Nếu như vậy, thì chúng ta sẽ làm gì với phần còn lại của bản hợp đồng giao hàng đây, Marta hỏi, Trung tâm đã biết chuyện này, Trung tâm sẽ báo vào thời điểm họ cho là thuận lợi, ông thợ gốm nói. Được chồng giúp đỡ, Marta thu dọn bàn ăn, sau đó ra cửa để rũ chiếc khăn bàn, đứng im nhìn ra ngoài một lúc, và khi quay vào, nói, Còn một vấn đề phải giải quyết nữa và không thể để vào giờ

chót được, Vấn đề gì vậy, Marçal hỏi, Con chó, Marta trả lời, Achado, Cipriano Algor chữa lại, và Marta tiếp tục nói, Vì chúng ta không phải là những kẻ sẵn sàng giết nó hoặc bỏ rơi nó, phải cho nó sống đàng hoàng, phải trao nó cho một người tin tưởng được, Vấn đề là ở Trung tâm người ta không cho bất cứ ai được nuôi súc vật, Marçal giải thích chủ yếu cho bố vợ, Thậm chí đến một con thỏ nhà, một con chim hoang yển, thậm chí một con chim cu hiên lành ư, Cipriano Algor muốn biết, Hình như bỗng nhiên bố không còn quan tâm đến số phận con chó nữa thì phải, Marta nói, Về số phận con Achado chứ, Về con chó, về Achado, thì cũng như nhau cả thôi, điều quan trọng là chúng ta sẽ làm gì với nó đây, về phần mình, con đã có một ý tưởng, Bố cũng vậy, Cipriano Algor ngắt lời và ngay sau đó ông đứng dậy và đi về phòng ngủ của mình. Mấy phút sau ông xuất hiện, đi qua bếp mà không nói lời nào rồi đi ra khỏi nhà. Ông gọi con chó, Đến đây nào, chúng ta cùng đi dạo một vòng nhé, ông nói. Ông cùng con chó đi xuống dốc, khi xuống đến quốc lộ liền quặt sang tay trái, ngược với hướng thị trấn, và đi sâu vào cánh đồng. Con Achado không rời xa mắt cá chân của chủ, có lẽ nó đang nhớ lại những ngày phải đi lang thang bất hạnh khi bị đuổi một cách tàn bạo ra khỏi vườn và thậm chí đến một hóp nước họ cũng không cho. Mặc dù nó không phải là một con chó hay sợ sệt, dù nó chẳng hề giật mình trước bóng đêm, nhưng lúc này nó vẫn thích được nằm trong chuồng hơn, hoặc, còn hay hơn nữa, là được cuộn tròn trong bếp, dưới chân một trong những người đó, không nói một trong những người đó một cách hờ hững đâu, không phải giống nhau cả đâu, bởi vì hai người kia dù nó vẫn để mắt đến và vẫn gửi thấy, vì có lẽ họ sẽ chuyển nơi ở lúc nào họ muốn mà không đưa nó đi theo cùng.

Sáng hôm sau như đã quyết định từ hôm trước, Cipriano Algor đưa những hình người bằng gốm đã làm xong đến Trung tâm. Những hình người khác cũng đã được xếp vào trong lò, chờ đến phiên được nung. Cipriano Algor dậy từ sáng tinh mơ khi con gái và con rể còn đang ngủ, và cuối cùng lúc Marta và Marçal còn ngái ngủ, xuất hiện ở cửa bếp thì một nửa công việc đã xong. Ba bố con cùng dùng bữa điểm tâm, trao đổi những câu nói thường ngày, bố dùng cà phê nữa không ạ, cô đưa cho bố bánh mì, Mút còn này, sau đó Marçal giúp bố vợ làm nốt công việc, tiếp theo anh sẽ phải hết sức cẩn thận xếp ba trăm con búp bê gốm đã thành phẩm vào trong các thùng gỗ mà trước đây đã từng chở số đồ gốm tồn kho về cất ở trong hang. Marta nói với bố là sẽ cùng đi với Marçal đến nhà bố mẹ chồng, cũng cần phải thông báo với ông bà biết về chuyện chuyển nhà sắp tới, chúng con sẽ xem xem hai ông bà tiếp nhận tin này ra sao, dù sao đi nữa thì hai người cũng sẽ không ăn cơm trưa ở đó, Có thể chúng con sẽ có mặt ở nhà khi bố từ Trung tâm trở về đây, cô kết luận. Cipriano Algor nói sẽ đưa Achado đi cùng, và Marta hỏi liệu có phải bố đã nghĩ đến ai đó ở thành phố khi tới qua nói là mình cũng có ý tưởng giải quyết vấn đề con chó hay không, và ông đã trả lời là không, nhưng vấn đề này có thể nghiên cứu, bằng cách này Achado có thể ở gần mọi người, và có thể gặp nó bất cứ lúc nào muốn. Marta nhận xét rằng theo hiểu biết của cô thì bố không có bạn bè nào ở thành phố, những người xứng đáng với sự tin tưởng, cô nói một cách có dụng ý từ xứng đáng, để được gửi gắm nuôi một con vật mà cả nhà đều coi trọng như một con người. Cipriano Algor trả lời rằng mình không nhớ đã bao giờ nói là có bạn bè gần gũi ở thành phố hay chưa, và lần này mang con chó cùng đi chỉ để gạt những ý nghĩ mà mình chẳng hề muốn có mà thôi. Marta nói nếu bố có ý nghĩ đại loại như vậy về chuyện này thì cũng nên chia sẻ cùng con gái, về đề nghị đó, Cipriano Algor trả lời ngay rằng nói về những ý nghĩ này thì quả là thừa, bởi vì con gái biết chúng rất rõ hoặc có khi còn hiểu chúng hơn cả bản thân bố nữa là đằng khác, không phải từng từ, từng câu đơn thuần, đương

nhiên là như vậy, như một chiếc máy ghi âm, mà là nội dung, là những ý tứ sâu sắc và cơ bản nhất, ngay lúc đó cô con gái nói rằng, theo ý kiến khiêm tốn của cô, thực tế hoàn toàn ngược hẳn lại, rằng cô chẳng hề biết ý tứ cơ bản và sâu sắc nào hết và rằng rất nhiều từ ngữ mà cô đã nghe chỉ là tấm màn khói mà thôi, hoàn cảnh này cũng chẳng có gì là lạ lùng cả bởi vì những từ ngữ, nhiều khi, chỉ được dùng với mục đích đó, nhưng có điều còn tệ hại hơn, tức là khi người ta im lặng hoàn toàn và biến mình thành bức tường lặng im đặc quánh, đứng trước bức tường này ta không biết phải làm gì, Tối hôm qua con ngồi ở đây chờ bố, sau một giờ thì Marçal đi lên giường ngủ còn con tiếp tục chờ, chờ đợi, trong khi ông bố của con thì đi dạo cùng với con chó ở đâu đó mà con không hề được biết. Ở đó, ở ngoài đồng ấy mà, Rồi rồi, ở ngoài đồng, thực ra không có gì thú vị hơn là đi ra đồng vào ban đêm, không cần nhìn xem mình đặt chân xuống đâu, Đáng lý con phải ngủ mới đúng, Đó chính là điều cuối cùng con đã phải làm, đương nhiên thôi, để khỏi biến thành bức tượng bằng muối, Thế thì mọi việc ổn thoả cả rồi, thôi đừng nói đến vấn đề này nữa, Không ổn thoả cả đâu, thưa ông bố ạ, Tại sao, Bởi vì bố đã lấy mất của con điều mà con đã ước mơ tha thiết nhất lúc đó, Đó là cái gì vậy, Được thấy bố quay về, chỉ thế thôi, thấy bố quay về, Một ngày nào đó con sẽ hiểu, Con hy vọng như vậy, nhưng không phải bằng lời nói, xin bố nhớ cho, con đã chán ngấy những lời nói rồi. Hai mắt của Marta ánh lên những giọt nước long lanh, Bố đừng để ý đến con, cô nói, hình như chúng con, những người phụ nữ vốn mềm yếu, chúng con không biết hành xử theo cách khác khi chúng con đang mang thai thì phải, chúng con có thái độ sống hơi thái quá. Từ ngoài bãi trồng, Marçal hét to bảo rằng hàng đã xếp xong, rằng bố đã có thể lên đường khi nào muốn được rồi. Cipriano Algor đi ra khỏi nhà, lên xe và gọi Achado. Con chó, cho đến lúc này không hề nghĩ trong đầu khả năng có được vận may tương tự, đã nhảy như một tia chớp lên bên cạnh ông chủ và ngồi ngay ở đó, tươi tỉnh, với chiếc mõm há to và lưỡi thè ra ngoài, hạnh phúc với chuyến đi sắp sửa bắt đầu, trong đó, cũng như bao nhiêu việc khác, những con người cũng giống như những con chó đều đặt tất cả mọi hy vọng vào điều sẽ đến sau khi rẽ qua góc phố, và sau đó nói chúng ta sẽ chờ xem tiếp. Khi chiếc xe tải chạy khuất sau những căn nhà đầu tiên của thị trấn, Marçal hỏi, Em vừa bàn bạc với bố à, Vẫn là vấn đề thường

xuân, nếu không nói thì cả bố và em đều cảm thấy mình trở nên bất hạnh, và nếu nói thì hai bố con lại bất đồng với nhau, Phải kiên nhẫn em ạ, chẳng cần phải có cái nhìn sắc sảo đặc biệt cũng nhận ra rằng bố em đang sống co mình lại như trong một hòn đảo ngày càng bé đi, mỗi ngày bớt đi một mẫu, ngày khác một mẫu khác, và em cũng phải biết rằng ông vừa đưa những con búp bê gốm lên Trung tâm, sau đó còn phải quay về đốt lò, nhưng ông làm những việc này trong mỗi nghi ngờ về lý do tại sao mình lại làm những việc đó, dường như ông muốn một lúc nào đó xuất hiện một trở lực không thể vượt qua để có thể nói là cuối cùng thì cũng chấm dứt, Em tin là anh có lý, anh chẳng biết liệu mình có lý hay không, nhưng anh cố đặt mình vào hoàn cảnh của bố, trong vòng một tuần nữa tất cả những gì chúng ta thấy ở đây sẽ mất đi phần lớn ý nghĩa vốn có của chúng, căn nhà vẫn là của chúng ta, nhưng chúng ta sẽ không sống ở trong đó nữa, chiếc lò không còn tên là lò nữa nếu không có ai chăm sóc nó hằng ngày, cây dâu vẫn ra quả, nhưng chẳng có ai đến thu hoạch, nếu ngay như anh, vốn không sinh ra và được nuôi dưỡng trưởng thành dưới mái nhà này, anh còn cảm thấy hết sức khó khăn phải rời xa nó, thế thì bố em còn đau đớn đến đâu nữa, Chúng mình sẽ về đây nhiều lần cơ mà, Đúng, về với căn nhà nghỉ ở nông thôn, như bố gọi chứ gì, Liệu có giải pháp khác không nhỉ, Marta hỏi, anh sẽ từ bỏ chức vụ bảo vệ nội bộ và sẽ về đây làm nghề gốm với bố con em, để làm ra thứ đồ gốm mà chẳng có ai muốn mua nữa, hoặc những con búp bê gốm mà có lẽ cũng chẳng có ai muốn dùng lâu dài làm gì, Như mọi chuyện đang diễn ra cho đến hiện nay, anh chỉ có một sự lựa chọn duy nhất, tiếp tục làm công việc bảo vệ nội bộ của Trung tâm, Anh đã nghĩ đó chính là điều mình mong muốn, Thế bây giờ thì sao, Trong thời gian gần đây anh đã học được ở bố em điều mà mình chưa được biết, có lẽ em vẫn chưa nhận ra đâu, nhưng anh phải có nghĩa vụ báo cho em biết rằng người đàn ông mà em lấy làm chồng đã già dặn hơn nhiều so với sự tưởng tượng của em rồi đấy, Điều anh nói chẳng có gì mới mẻ đối với em đâu, em đã có được đặc quyền tham gia vào quá trình già hoá cô quạnh mà, Marta cười nói, Nhưng ngay sau đó gương mặt của cô nghiêm nghị trở lại, Đúng là trái tim chúng mình ghen lại khi nghĩ đến việc cần phải từ bỏ tất cả những thứ này, cô nói. Hai người đang ngồi bên nhau, dưới bóng cây dâu, trên một trong những chiếc bàn dùng để

hong khô sản phẩm gồm mộc, cùng nhìn ngôi nhà ở phía trước, giải thích gồm ở ngay bên cạnh, nếu quay đầu lại một chút họ sẽ thấy qua các kẽ lá cây dâu cánh cửa của lò nung đang rộng mở, buổi sáng thật đẹp, đẹp trời, nắng nhưng mát mẻ, có lẽ thời tiết sẽ thay đổi. Hai người thấy khoẻ khoắn mặc dù buồn bã nhưng vẫn cảm thấy hạnh phúc gần như trọn vẹn, một thứ hạnh phúc hơi buồn buồn, mà đôi lúc như muốn bộc lộ hẳn ra ngoài, nhưng Marçal bỗng đứng dậy và nói to, Anh đã quên mất bố mẹ, chúng mình phải đến nói chuyện với bố mẹ của anh ngay, anh cựa gập đôi thể nào các cụ cũng nhắc lại ý tưởng chính họ mới là người cần phải được sống ở Trung tâm chứ không phải bố em, Có mặt em ở đó, có lẽ hai cụ sẽ không đề cập đến chuyện này đâu, chuyện tế nhị mà, phải tỏ ra lịch duyệt chứ, Anh hy vọng sẽ như thế, mong rằng em có lý. Cô ấy đã không có lý. Khi Cipriano Algor trở về sau chuyến chở các con búp bê bằng gôm cho Trung tâm và đang đi trên đường băng qua thị trấn về nhà mình thì thấy con gái và con rể đi phía trước. Con rể khoác tay lên vai vợ và hình như đang cố an ủi cô. Cipriano Algor dừng xe lại, Lên xe đi hai con, ông nói, không ra hiệu cho con Achado phải xuống băng ghế sau bởi vì biết rằng hai con muốn ngồi bên nhau. Marta định lau nước mắt trong khi Marçal tiếp tục nói, Em đừng buồn nữa, em đã biết các cụ như thế nào rồi mà, nếu đoán trước được chuyện sẽ xảy ra như vậy thì anh đã không đưa em đi theo làm gì, Chuyện gì vậy, Cipriano Algor hỏi, Vẫn là chuyện hôm trước ấy mà, bố mẹ con muốn được sinh sống ở Trung tâm, và cho rằng hai ông bà xứng đáng được như vậy hơn những người khác, và rằng đã đến lúc ông bà được hưởng vui thú cuộc đời, ông bà chẳng thèm để ý đến sự có mặt của Marta ở đó, đúng là cảnh đáng buồn, con rất tiếc. Lần nay, Cipriano Algor không nhắc lại chuyện mình sẵn sàng đổi cho hai ông bà ấy, đó chẳng khác gì bồi thêm nỗi đau mới vào vết thương cũ, ông chỉ hỏi, Thế cuộc thảo luận kết thúc ra sao, Con có nói với hai ông bà là căn hộ mà con được phân chia, cơ bản chỉ để dành cho một cặp vợ chồng và một đứa con mà thôi, và người ta chỉ có thể chấp nhận cùng lắm là thêm một người nữa trong gia đình, trong trường hợp đó buộc phải dùng đến phòng xép nhỏ nhỏ, chứ thêm hai người thì không thể được, vì sẽ không đủ chỗ, Thế hai ông bà nói sao, Hai người lại muốn biết chuyện gì sẽ xảy ra khi chúng con có thêm con, và con đã trả lời sự thật là trong trường hợp này

Trung tâm sẽ chuyển chúng con sang một căn hộ lớn hơn, và hai ông bà lại hỏi tại sao không làm ngay chuyện đó ngay lúc này nếu bố mẹ của nhân viên bảo vệ nội bộ cũng có ý định sống cùng với anh ta, Thế con nói sao, Con nói với hai ông bà rằng ý định đó chưa thể trình bày ra được vì nó chưa đúng lúc, rằng trong Trung tâm có quy định, có thời hạn, nội quy mà ai cũng tuân theo, nhưng có lẽ sau này có thể nghiên cứu lại vấn đề này, Thế con có thuyết phục được hai ông bà không, Con không tin là mình đã làm được chuyện đó, nhưng dù sao với ý nghĩ sau này vẫn còn khả năng được chuyển đến sống ở Trung tâm cũng làm cho tâm trạng của hai ông bà dịu đi, Cho đến dịp gặp sắp tới chứ gì, Vâng, bằng chứng là hai người cứ lặp đi lặp lại rằng lỗi của chuyện không được đề cập kịp thời không phải là của ông bà, Bố mẹ của con không dốt tí nào đâu, Nhất là mẹ con, nguồn gốc của cuộc chiến tranh này là chủ yếu từ bà chứ không phải là từ ông, bà luôn luôn là cái xương khó gặm. Marta đã thôi khóc, Thế con, con cảm thấy thế nào, câu hỏi là của Cipriano Algor, Bị sỉ nhục và xấu hổ, đầu tiên là nổi nhục nhã vì bị tham gia vào một cuộc cãi vã trực tiếp chống lại con, mà con lại không thể can thiệp vào được, còn bây giờ con cảm thấy xấu hổ, Con giải thích xem nào, Dù chúng con muốn hay không, thì ông bà cũng có quyền như chúng con, chính chúng con là người đang bẻ ngoặt mọi chuyện để ông bà không thể đến sinh sống ở Trung tâm, Chúng con ư, Không phải đâu, chỉ con thôi, Marçal ngắt lời, chính con là người không muốn sống cùng bố mẹ mình, còn em và bố em không liên quan gì đến chuyện này cả, Nhưng bố và em lại là tòng phạm trong chuyện bất công này, Anh biết thái độ của anh là đáng phê phán nếu nhìn từ bề ngoài, nhưng anh hoàn toàn tự do và có đầy đủ ý thức trong việc lựa chọn thái độ này, chẳng qua là để tránh những rắc rối mới lớn hơn mà thôi, nếu bản thân anh không thể sống nổi với bố mẹ mình, thì anh lại càng không muốn vợ và con anh phải chịu khổ sở vì chuyện này, tình yêu nối kết người ta lại với nhau, nhưng không phải với tất cả mọi người, thậm chí có thể lý do kết nối những người này lại là lý do làm tan rã những người khác, Và làm sao con có thể tin rằng những lý do của chúng ta nghiêng về phía đoàn kết lại với nhau, Cipriano Algor hỏi, Chỉ có một lý do duy nhất khiến con cảm thấy hạnh phúc là con không phải con trai của bố, Marçal trả lời, để bố đoán thử xem nào nhé, Không khó đâu ạ, Bởi vì nếu là con trai của

bố thì con đâu có thể lấy Marta làm vợ được, Chính xác, bố đã đoán đúng. Hai người cùng cười. Và Marta nói, Con hy vọng rằng đến lúc này đứa con của con đã có được một quyết định thông thái là phải trở thành con gái khi ra đời, Tại sao vậy hả, Marçal hỏi, Bởi vì người mẹ đáng thương không đủ sức chịu đựng một mình và bỏ rơi sự quan tâm chăm sóc đến bố và ông ngoại. Tiếng cười lại vang lên thật hạnh phúc, vì bố mẹ của Marçal không đi qua đó, bởi nếu có mặt họ sẽ nghĩ rằng, gia đình nhà Algor đang cười giấu mình chẳng và họ sẽ rầy la đứa con trai đã dám chế giễu đến cả những bậc sinh thành của nó. Những căn nhà cuối cùng của thị trấn đã thụt lùi về phía sau. Achado sửa vang lên vui vẻ khi nhìn thấy xa xa phía đầu dốc đã hiện lên mái nhà xưởng gốm, cây dâu, phía trên của bức tường bên chiếc lò nung. Các nhà thông thái nói rằng các chuyến du hành là hết sức quan trọng cho việc hình thành tâm hồn, tuy nhiên chẳng nhất thiết phải là người đầu óc sáng chói gì nhiều cũng hiểu rằng các tâm hồn, dù lãng du cỡ nào đi nữa, thì thỉnh thoảng cũng cần phải về nhà bởi vì chỉ ở nhà mới duy trì được và duy trì được một cách hoàn mỹ ý niệm về bản thân mình. Marta nói, Chúng ta đang trò chuyện về sự xung khắc trong gia đình, về sự xấu hổ, về nỗi tủi nhục, về sự tự phụ, về sự nhàm chán và những tham vọng tầm thường, và chúng ta đã không suy nghĩ gì về con vật đáng thương này, nó đâu có hình dung được rằng trong mười ngày nữa nó sẽ không còn được ở với chúng ta. Anh thì có đấy, Marçal nói. Cipriano Algor không nói gì. Ông bỏ tay phải ra khỏi bánh tay lái và, làm như với một đứa trẻ con, ông xoa đầu con chó. Khi chiếc xe dừng lại bên kho củi, Marta là người đầu tiên xuống xe, Con đi nấu bữa trưa đây, cô nói. Achado không chờ mở cửa xe, leo qua ghế, chui qua hai chân Marçal và lao về phía lò nung, với chiếc bông đá căng cứng đòi được thoả mãn ngay tức thì. Marçal nói, Bây giờ chỉ còn hai bố con mình ở đây, bố hãy kể con nghe xem việc giao hàng ra sao nào, Không có gì mới, như mọi khi thôi, bố trao các phiếu giao hàng, bốc các thùng hàng xuống, đếm số lượng, nhân viên tiếp nhận xem xét từng con búp bê một và không thấy sai sót gì, không có con nào bị vỡ, và nước sơn không hề bị trầy xước, con đã xếp hàng rất tuyệt vời, Không có gì khác nữa ư, Tại sao con lại hỏi thế, Từ hôm qua con đã có cảm tưởng là bố đang giấu trong lòng chuyện gì đó, Bố đã kể cho con nghe mọi chuyện xảy ra rồi còn gì nữa, có giấu giếm gì đâu, Lúc này con

không nói đến chuyện giao hàng, trong đầu con cứ bần khoăn mãi ý đó kể từ khi bố đón con ở Trung tâm, Thế con định nói về chuyện gì nào, Con không biết, con đang chờ bố giải thích đây này, ví dụ, những câu nói bóng gió của bố trong buổi trò chuyện tối hôm qua, trong bữa ăn tối ấy. Cipriano Algor im lặng, những ngón tay run run trên vành tay lái xe, như đang cân nhắc một quyết định gì đó, theo kiểu chần hay lẽ sau một loạt số đếm, xem câu trả lời sẽ ra sao. Cuối cùng ông nói, Con đi theo bố nào. Ông ra khỏi xe và, Marçal theo sau, ông đi tiếp đến chỗ lò nung. Tay đã để lên một trong những chốt cửa, nhưng rồi ngừng lại trong giây lát và đề nghị, Con đừng nói với Marta lời nào về những điều mà con sắp được nghe đây, Con xin hứa với bố, Không được hở ra lời nào hết, Con đã hứa với bố rồi mà. Cipriano Algor mở cửa lò. Ánh sáng ban ngày làm xuất hiện đột ngột những hình người được sắp xếp ngay ngắn và thẳng hàng, trước đây thì mù loà vì bóng tối, bây giờ thì loá mắt vì ánh sáng. Cipriano Algor nói, Có thể, và thậm chí rất có thể ba trăm con búp bê gốm này sẽ không ra khỏi đây nữa, Chuyện này là sao vậy bố, Marçal hỏi, Phòng cung ứng quyết định tiến hành một cuộc thăm dò thị trường để đánh giá mức độ quan tâm của khách hàng, những con búp bê mà bố trao cho họ hôm nay sẽ được dùng vào việc này, Một cuộc thăm dò khách hàng về mặt số hình người bằng gốm ư, Marçal hỏi, Một trong những vị phó phòng đã giải thích với bố như thế, Là cái ông đã làm cho bố tức giận phải không, Không, cái ông khác, ông này có vẻ dễ thương, luôn tươi cười, loại người mà khi nói chuyện với ta cứ như muốn xoáy vào tận tim gan ta ấy. Marçal suy nghĩ một chút rồi nói, Thực tình, ông ta là người dửng dưng, nhưng thôi chẳng liên quan gì đến chúng ta, dù sao thì trong vòng mười ngày nữa chúng ta cũng sẽ đến sống ở Trung tâm, Thực sự, con tin rằng ông ta là người dửng dưng không liên quan gì đến chúng ta ư, ông bố vợ hỏi, Bố này, nếu kết quả cuộc thăm dò là tích cực thì vẫn có đủ thời gian để làm xong các hình người bằng gốm này và trao cho họ, nhưng những phần còn lại của bản hợp đồng, đương nhiên là sẽ tự động bị huỷ bỏ vì một lý do bất khả kháng

là xưởng gốm không còn sản xuất nữa, Thế nếu kết quả là tiêu cực thì sao, Thế thì chúng ta lại càng vui vẻ nói rằng tốt quá, thật tuyệt vời hơn nữa, bố và Marta sẽ tránh được một công việc nặng nhọc là nung rồi vẽ những con búp bê gốm. Cipriano Algor từ từ đóng cửa lò nung lại và nói, Con đã

quên mất một vài khía cạnh của vấn đề đúng là nhỏ nhặt, chẳng có ý nghĩa gì mấy, Những khía cạnh nào vậy, Con quên mất cú tát khi họ từ chối thành quả lao động của chúng ta, con đã quên mất rằng nếu những sự kiện đen tối này không trùng hợp ngẫu nhiên với việc dọn nhà đến Trung tâm thì chúng ta đã có thể ở trong tình trạng hôm trước bị từ chối mua tiếp các mặt hàng gồm, và giờ đây lại còn tệ hơn là không còn cái niềm hy vọng vợ vẫn là những con búp bê gồm có thể cứu sống được chúng ta nữa rồi, Chúng ta phải sống với những gì ta đang có, chứ không phải với những thứ mà chúng ta có thể có hoặc đáng lẽ chúng ta đã có, Triết lý của con đáng khâm phục và rất hoà bình, Con xin lỗi vì không thể tiến xa hơn được, Bố cũng không thể tiến được xa, nhưng bố đã sinh ra với cái đầu mắc chứng nan y là chuyên lo lắng về những gì có thể đến hoặc những gì đáng lý đã phải có rồi, Thế những lo lắng này đã đem lại được gì cho bố chưa nào, Marçal hỏi, Con có lý đấy, chúng chẳng mang lại điều gì như con đã nhắc bố, rất đúng, chúng ta phải sống với những gì ta đang có, chứ không phải sống với cái ảo tưởng về những gì ta đã có thể có, nếu được. Thoả mãn xong nhu cầu sinh lý và căng chân đã bớt tê cóng sau những bước chạy khẩn cấp, Achado vẫy đuôi tiến lại, một biểu hiện của niềm vui và sự thân mật, nhưng lần này do sắp đến giờ ăn trưa, nên cử chỉ đó cũng có nghĩa là nhu cầu cấp bách của cơ thể nữa. Cipriano Algor xoa đầu nó, nhẹ nhàng bẻ tai nó, Chúng ta phải đợi Marta gọi đã, chú nhóc ạ, làm gì có chuyện con chó ở trong nhà lại ăn trước chủ, phải biết tôn trọng thứ bậc chứ, ông nói. Sau đó, ông nói với Marçal, cứ như ý tưởng này vừa đến với ông tức thì, Bố sẽ đốt lò bây giờ, Bố đã nói là mai mới đốt lò, sau khi từ Trung tâm về cơ mà, Bố đã nghĩ lại rồi, đó là cách tốt nhất để bố làm việc trong khi hai con có thể được nghỉ ngơi, hoặc, nếu muốn, hai con có thể lấy xe đi chơi đâu đó, có thể là, sau khi dọn nhà, trước mắt các con sẽ không thích ra khỏi nhà mới, càng không muốn về đây, Có về đây chơi hay không, và khi nào, đó là vấn đề mà chúng ta sẽ xem xét sau, điều mà con muốn bố nói ngay bây giờ là liệu bố có cho rằng con là một kẻ sẵn sàng đi chơi với Marta và để bố một mình đốt lò hay không, Bố có thể làm việc này một mình mà không cần ai giúp đỡ, Đương nhiên là bố có thể, nhưng, dù bố không quan tâm, nhưng bản thân con cũng muốn được tham gia vào việc đốt lò mẻ cuối cùng này, nếu thực sự đây là lần cuối, Chúng ta

sẽ bắt đầu sau khi ăn trưa xong, nếu con muốn làm việc này, Con đồng ý, Con hãy nhớ, không một lời nào về cuộc thăm dò dư luận nhé, Bố cứ an tâm. Với con chó đi phía sau, hai bố con cùng về nhà, và khi chỉ còn cách vài mét thì Marta xuất hiện trước cửa bếp, Con vừa định đi ra gọi mọi người, cô nói, bữa ăn trưa đã chuẩn bị xong rồi, Trước hết bố phải cho con chó ăn đã, chuyên đi làm nó đói ngấu nghiêng rồi, ông nói, Thức ăn của nó ở kia kia, Marta chỉ. Cipriano Algor cầm cái xoong và nói, Đến đây nào, Achado, cũng may mà không phải là con người, chứ không thì mày đã có thể bắt đầu nghi ngờ sự chăm sóc thái quá gần đây của chúng tao với mày rồi. Chiếc chậu sành của Achado luôn ở bên cạnh chuồng của nó, nên Cipriano Algor liền đi đến đó. Ông đổ thức ăn vào chậu sành và đứng nhìn con chó ăn một lúc. Trong bếp, Marçal nói, Bố và anh sẽ đốt lò sau khi ăn trưa xong, Hôm nay ư, Marta ngạc nhiên, Bố em không muốn để công việc sang ngày mai, Có gì gấp gáp đâu, chúng ta có ba ngày nghỉ cơ mà, Ông biết lý do tại sao, Và như mọi khi, mọi lý do chỉ có ông biết mà thôi. Marçal thấy tốt hơn hết là không đối đáp lại làm gì, cái miệng là một cơ quan chỉ đáng tin cậy khi nó giữ im lặng. Một lúc sau Cipriano Algor bước vào trong bếp. Thức ăn đã đặt trên bàn, Marta bắt đầu phục vụ mọi người. Một lúc sau ông bố nói, Chúng ta sẽ đốt lò hôm nay, và Marta trả lời, Con biết rồi, Marçal vừa nói với con.

Với những lời này và những lời khác, ở đây cần nhắc lại rằng tất cả những ngày đã qua đều là ngày hôm trước và tất cả những ngày trong tương lai cũng là như vậy trong tương lai. Trở lại ngày hôm trước, dù chỉ trong một giờ, là một ước nguyện không thể được về một ngày hôm qua đã qua rồi và mỗi ngày hôm nay cũng đang trôi qua đi. Không có ngày nào có thể là ngày hôm trước trong suốt thời gian mà ta đang nằm mơ. Mới hôm qua Cipriano Algor và Marçal Gacho còn đang cho củi vào lò lửa, ai đó đi ngang qua khu vực đó và không hiểu rõ thực tế những việc đang xảy ra, còn tin rằng, À thế là họ đã quay về đây, chắc là họ sẽ sống suốt đời vì công việc này, thế mà bây giờ hai người đàn ông kia đã ngồi trong chiếc xe tải nhẹ mà bên hông còn mang tấm biển đề chữ *Đồ Góm*, trên đường lên thành phố và lên Trung tâm và cùng đi với họ có Marta, ngồi bên tài xế, nhưng lần này lại chính chồng của cô. Cipriano Algor ngồi một mình ở băng sau, Achado không đi cùng, nó phải ở lại canh nhà. Lúc này là vào buổi sáng, còn rất sớm, mặt trời

chưa mọc ra, Vành Đai Xanh không lâu nữa sẽ xuất hiện, sau đó sẽ là Vành Đai Công Nghiệp, rồi đến các khu nhà ổ chuột, rồi đến khu đất hoang, sau đó là những căn nhà đang xây dựng ở vùng ngoại vi thành phố, rồi đến thành phố, đại lộ lớn, cuối cùng là Trung tâm. Mọi con đường đều dẫn đến Trung tâm. Không có người nào ngồi trên xe mở miệng trong suốt chặng đường đi. Những người vốn mau mồm mau miệng như mấy cha con kia thế mà giờ đây dường như chẳng có chuyện gì để nói với nhau nữa. Thực ra họ đều thấy là chẳng có gì đáng nói, mất thời gian và tốn nước bọt để uốn lưỡi thả ra những bài diễn văn, những câu nói, những từ ngữ và những âm tiết khi mà những điều người này đang nghĩ cũng chính là những suy nghĩ của những người kia. Nếu Marçal, giả dụ vậy, nói, Chúng ta đi Trung tâm xem nhà mà mình sẽ sống, Marta sẽ nói, Thật là một sự trùng hợp kỳ lạ, em cũng nghĩ như vậy, và mặc dù Cipriano Algor có thể chối, Bố thì không, điều bố nghĩ là mình sẽ không bước vào nhà, mà sẽ chờ ở ngoài, dù thấy giọng nói của ông có vẻ rất kiên quyết thì ta cũng chẳng nên để ý làm gì, Cipriano Algor đã sáu mươi bốn tuổi và đã qua cái thời giận hờn vô lối của trẻ con nhưng cũng còn lâu mới đến thời giận hờn kiểu người già. Đúng là Cipriano Algor đang nghĩ chẳng có cách nào khác là phải đi cùng với con gái và con rể, phải tỏ ra hết sức vui vẻ trước những lời bình phẩm của chúng, phải đưa ra ý kiến khi chúng đề nghị, tóm lại, phải làm như trong các cuốn tiểu thuyết xưa, uống cạn ly rượu đắng. Nhờ đến vào buổi sáng sớm nên Marçal tìm được chỗ đậu xe chỉ cách Trung tâm không đầy hai trăm mét, sau này khi họ đã vào ở trong Trung tâm việc đậu xe còn hay hơn nhiều, vì mỗi người bảo vệ nội bộ còn được phân hẳn một lô sáu mét vuông cho đậu xe. Chúng ta đến nơi rồi, Marçal nói điều ai cũng biết, ngay sau khi cài thắng tay. Ở chỗ này chưa nhìn thấy Trung tâm, nhưng khi rẽ qua đầu phố là nó đã hiện ra ngay trước mặt mọi người. Và ngẫu nhiên đó cũng chính là bên, là phần, là bộ mặt, là góc, là điểm của Trung tâm nơi cư ngụ của những người trong biên chế. Đối với cả ba người cái nhìn bề ngoài này cũng chưa thấy được điều gì mới mẻ, nhưng thật sự khác nhau giữa việc nhìn chỉ để mà nhìn và nhìn kèm theo lời giới thiệu, Căn hộ có hai cửa sổ chính là của chúng ta đấy, Chỉ có hai cửa sổ thôi ư, Marta hỏi, Thế là quá tốt đấy, ta không thể than vãn được đâu, nhiều căn hộ chỉ có một cửa sổ thôi, Marçal nói, đó là chưa nói đến những căn hộ

mà cửa sổ lại hướng vào phía bên trong, Phía bên trong nào vậy, Phía bên trong của Trung tâm, đương nhiên rồi, Ý anh định nói là có những căn hộ mà cửa sổ lại quay vào ngay bên trong của Trung tâm ư, Em phải biết rằng nhiều người lại thích như vậy đấy, họ tin rằng cái không gian nhìn qua cửa sổ này sẽ vô cùng dễ chịu, phong phú và vui vẻ, trong khi đó cửa sổ ở phía bên kia chỉ nhìn thấy mấy cái mái nhà và chỉ một khung trời nhỏ nhoi, Dù sao đi nữa thì những người sống ở các căn hộ này cũng chỉ nhìn thấy được tầng lầu của Trung tâm ở ngang tầm cao nơi mình đang sống mà thôi, Cipriano Algor nhận xét, tuy ông không tỏ ra thật sự quan tâm nhưng cũng không muốn tránh xa cuộc đàm thoại, Các toà nhà thương mại là rất cao, khoảng trống rộng rãi và thoải mái, con còn nghe người ta nói rằng người ta thường ngắm nhìn không biết chán, nhất là những người có tuổi, Chưa bao giờ em nhận ra sự tồn tại của những chiếc cửa sổ này, Marta vội nói xen ngang để tránh những nhận xét của bố về những thú vui giải trí phù hợp nhất với người già, Những chiếc cửa sổ đó được nguy trang khéo léo bằng sơn, Marçal nói. Ba người đi dọc theo bức tường mặt tiền nơi có cửa dành riêng cho lực lượng an ninh, Cipriano Algor kiên trì đi phía sau cách hai bước chân, cứ như được một sợi chỉ vô hình kéo đi. Em ngại quá, Marta nói khẽ để bố không nghe thấy, Em sẽ thấy khi đã ở đây rồi thì mọi chuyện sẽ trở nên dễ dàng hơn, Chỉ là vấn đề thích nghi thôi mà, Marçal cũng nói thảm. Đi thêm mấy bước, đã tự nhiên hơn, Marta hỏi, Thế căn hộ ở tầng mấy hả anh, Ở tầng ba mươi tư, Cao thế cơ à, Trên tầng chúng ta còn đến mười bốn tầng nữa đấy, Một con chim ở trong lồng treo ở cửa sổ vẫn cứ tưởng là mình được tự do, Những cửa sổ này không bao giờ được mở ra đâu, Tại sao vậy, Vì máy điều hoà, Tất nhiên rồi. Họ đã đến cửa. Marçal đi vào trước, chào những người canh gác khu chung cư, rồi nhân tiện nói luôn, Đây là vợ và bố vợ của tôi, rồi mở lớp cửa phụ để vào bên trong. Họ bước vào thang máy, Chúng ta đi lấy chìa khoá đã, Marçal nói. Họ vào tầng hai, đi dọc một hành lang dài và hẹp, tường màu xám với những chiếc cửa rộng rãi ở về cả hai bên. Marçal mở một trong những cánh cửa đó. Đây là tổ của con, anh nói. Anh chào những bạn đồng nghiệp, rồi lại giới thiệu, Đây là vợ và bố vợ của tôi, sau đó còn nói thêm, Chúng tôi đến xem căn hộ. Anh đi đến chiếc tủ có ghi tên mình và mở ra, cầm chùm chìa khoá rồi nói với Marta, Chìa khoá đây. Họ vào một

cầu thang máy. Có hai loại tốc độ khác nhau, Marçal giải thích, chúng ta sẽ bắt đầu bằng tốc độ chậm. Anh ấn nút thích hợp, sau đó ấn tiếp nút có số hai mươi, Trước hết chúng ta lên tầng hai mươi xem còn kịp tham quan không đã. Phần thang máy hướng vào phía trong được lắp lỉnh, chiếc thang máy chạy lướt qua các tầng, lần lượt xuất hiện các tầng nhà, các phòng trưng bày, các cửa hàng, các cầu thang lớn, các cầu thang cuốn, các điểm gặp gỡ, các quán cà phê, các quán ăn, các sân ngoài trời với bàn, ghế, các phòng chiếu phim và rạp hát, các vũ trường, mấy màn hình vô tuyến khổng lồ, vô vàn vật trang trí, các đồ dùng điện tử, các quả bóng lớn, các đài phun nước, các giàn và vườn treo, các tranh quảng cáo, cờ phướn, các bảng quảng cáo điện tử, các manequin, các phòng thử quần áo, mặt tiền của một ngôi nhà thờ, cửa ra vào một bãi biển nhân tạo, một phòng chơi bingo, một sòng bài casino, một sân tennis, một khu tập thể dục, một khu tàu lượn, một vườn thú, một đường đua xe điện, một màn vây, một thác nước, tất cả như đang chờ đợi, tất cả đều im ắng, và rồi lại thấy thêm các cửa hàng, và các phòng trưng bày, và thêm các manequin, và thêm các vườn treo, và nhiều thứ mà có thể chẳng ai biết tên gọi là gì, cứ như đi lên thiên đường. Thế đi với tốc độ này để làm gì, để nhìn rõ hơn à, Cipriano Algor hỏi, Ở tốc độ này, thang máy được dùng như một phương tiện phụ trợ cho việc canh gác, Marçal nói, Để canh gác đã có các nhân viên bảo vệ, các máy báo động, các máy ghi hình tự động, và bao nhiêu thứ đồ lè do thám, thế mà vẫn chưa đủ hay sao, Cipriano Algor hỏi, Hằng ngày có hàng vạn người đi qua đây, nên cần phải bảo đảm an toàn chứ ạ, Marçal trả lời, gương mặt căng thẳng và giọng nói có phần khó chịu hơi chê trách, Bố ơi, xin bố đừng gây chuyện nữa được không, Marta nói, Em đừng lo, Marçal nói, hai bố con anh luôn luôn thông cảm với nhau mà, kể cả lúc tưởng như không phải như vậy đấy. Chiếc thang máy tiếp tục từ từ đi lên. Ánh đèn ở các tầng vẫn giữ ở mức thấp nhất, hãy còn rất ít người đi lại, chỉ vài nhân viên dậy sớm vì công việc hoặc vì sở thích cá nhân, phải một giờ nữa các cửa mới mở toang cho công chúng. Những cư dân làm việc ở Trung tâm thì cũng chưa cần phải vội vàng làm gì, những người phải ra ngoài chẳng cần phải đi qua các khu thương mại và giải trí khá rộng lớn, mà đi thang máy từ khu căn hộ của mình xuống thẳng bãi đậu xe ở dưới tầng hầm. Khi thang máy dừng lại, Marçal bấm vào nút tốc độ nhanh, chỉ mấy phút sau

họ đã ở trên tầng ba mươi tư. Trong khi đi dọc hành lang đến khu chung cư, Marçal giải thích rằng có những thang máy dành riêng cho khách thuê nhà, còn vừa qua phải dùng thang máy này là vì phải ghé vào tầng hai lấy chìa khoá. Từ bây giờ trở đi, chòm chìa khoá này đã thuộc về chúng ta, là của chúng ta rồi, anh nói. Trái ngược với ý nghĩ của Marta và bố, ở đây không chỉ có một hành lang chia đôi khối căn hộ, một số quay ra ngoài phố, và số khác quay vào bên trong. Đúng, có đến hai hành lang, và giữa hai hành lang này còn có một khối căn hộ nữa, nhưng những căn hộ này lại có chiều dài gấp đôi những căn hộ bình thường khác, và kể dài dòng một chút, thì điều đó có nghĩa rằng, phần xây dựng dành cho người sinh sống ở Trung tâm gồm bốn khối chung cư xây thẳng từ trên xuống dưới song song và bằng nhau, như kiểu người ta xếp pin hay theo cấu trúc tổ ong, những căn hộ ở giữa sẽ được bố trí lưng dựa vào nhau, còn các căn hộ ở ngoài được ngăn cách với hai hàng căn hộ ở giữa bằng hai hàng lang. Marta nói, Những người này khi về đến nhà là không còn nhìn thấy ánh nắng mặt trời nữa, Những người sống trong các căn hộ quay vào phía trong của Trung tâm cũng vậy, Marçal trả lời, Nhưng những người kia, như anh đã nói, còn may mắn được thưởng ngoạn cảnh vật, bầu không khí người đi kẻ lại, trong khi những người ở khu giữa này sống như ở trong tu viện, chắc sống trong căn hộ kiểu này chẳng dễ dàng gì đâu, không có ánh mặt trời, suốt ngày hít thở bầu không khí bị đóng hộp. Nhưng cũng không ít người lại thích như vậy, họ thấy hết sức dễ chịu, được trang bị nhiều tiện nghi hơn, ví dụ, tất cả các căn hộ kiểu này đều được trang bị máy phát tia cực tím và máy tạo bầu không khí, và máy điều chỉnh nhiệt độ và độ ẩm theo một quy trình hết sức chặt chẽ để ở trong nhà luôn luôn có nhiệt độ và độ ẩm không thay đổi, ngày cũng như đêm, ở bất cứ mùa nào trong năm, Cũng còn may là chúng ta không được chia một căn hộ kiểu này, em không hiểu liệu mình sẽ sống được bao lâu trong đó, Marta nói, Những nhân viên bảo vệ nội bộ phải bằng lòng với một căn hộ bình thường, loại có cửa sổ, Bố chưa bao giờ tưởng tượng là bố vợ một nhân viên bảo vệ nội bộ của Trung tâm lại được may mắn và được nhiều đặc quyền đặc lợi đến như vậy, Cipriano Algor nói. Các căn hộ được đánh dấu như các phòng trong khách sạn, chỉ có khác là thêm một con số chỉ tầng và một con số chỉ cửa. Marçal dứt chìa khoá, mở cửa và đứng sang một bên, Mời bố và em

vào, chúng ta đã đến nhà rồi, anh nói to, cố làm ra vẻ nhiệt tình mà thực ra thì không có bao nhiêu. Họ không vui và chẳng phấn khích trước hoàn cảnh mới này. Marta dừng lại ở ngưỡng cửa, sau đó ngập ngừng đi ba bước, nhìn ra xung quanh. Marçal và ông bố vẫn ở phía sau. Sau một lúc lưỡng lự, tuồng như muốn nghĩ xem mình nên làm gì, cô liền một mình đi về phía cửa gần nhất, nhìn vào bên trong và đi tiếp. Cuộc tiếp xúc đầu tiên của cô với căn nhà là như vậy, từ phòng ngủ cô đi nhanh sang phòng bếp, từ phòng bếp qua phòng tắm, từ phòng khách và cũng là phòng ăn sang một căn phòng bé dành cho bố, Không có chỗ cho đứa bé, cô nghĩ, và tiếp tục, Khi còn bé nó sẽ ngủ với mình, lớn hơn thì sẽ tính sau, có thể họ sẽ được cấp cho căn nhà mới cũng nên. Cô quay ra cửa ra vào, nơi Marçal và Cipriano Algor vẫn đứng chờ, Em đã xem xong nhà chưa, người chồng hỏi, Rồi, Em thấy thế nào, Em thấy rất tốt, Em đã nhận thấy là đồ đạc đều mới cả chứ, như anh đã nói đúng không, Còn bố, bố thấy thế nào, Bố chưa thể cho ý kiến về cái mà bố chưa biết, Thế thì bố vào đi, con sẽ là người dẫn đường cho bố nhé. Cô tỏ ra căng thẳng, mặt bình tĩnh, khác hẳn với trạng thái tinh thần thường ngày khi nói tên các phòng như những lời ca tụng, Đây là phòng ngủ của đôi vợ chồng, đây là phòng bếp, đây là phòng tắm, đây là phòng khách và cũng là phòng ăn, đây là khoảng không gian rộng rãi và thoải mái dành cho bố thân yêu của con ngủ và tận hưởng những phút giây nghỉ ngơi xứng đáng, không có nơi cho đứa bé gái khi lớn lên, nhưng trong quá trình nó sinh ra và lớn lên ta vẫn có đủ thời gian để tìm ra giải pháp. Em không thích căn nhà à, Marçal hỏi, Đây là căn nhà mà chúng ta có, chẳng ích lợi gì khi bàn cãi trước xem ta có thích nhiều, hay ít, hay không thích tí gì, như kiểu bó hoa, ngắt từng cánh hoa cúc ấy. Marçal quay sang bố vợ nhờ ông giúp đỡ, tuy không nói gì nhưng lời thỉnh cầu của anh hiện rõ trên đôi mắt, Phải thừa nhận rằng căn nhà không tồi, Cipriano Algor nói, trông như mới, đồ dùng toàn bằng gỗ tốt, rõ ràng là khác hẳn những thứ của ta, bây giờ người ta làm hết sức tinh tế như vậy, theo một tông rõ ràng, chứ không như những đồ của chúng ta cứ thô kệch như vừa trong lò ra, còn những chuyện khác thì ta sẽ quen thôi, ta luôn luôn quen dần với hoàn cảnh mà. Marta nhú lông mày khi nghe bài diễn thuyết của bố, nhếch mép mỉm cười và đi lại một vòng nữa quanh nhà, lần này thì mở từng học tủ, ngẩn ngơ xem trong đó có gì, Marçal làm cử chỉ

cảm ơn bố vợ, sau đó nhìn đồng hồ và thông báo, Gần đến giờ đi làm rồi. Từ bên trong, Marta nói vọng ra, Em ra ngay bây giờ đây, đó chính là ưu thế của những căn hộ nhỏ, một tiếng thở dài, dù đã hết sức cẩn thận khi ra ngoài thế mà ở đầu bên kia căn nhà vẫn có người nhận ra ngay, Em vừa thở dài à, đừng có mà chối nhé. Thế mà vẫn có người than thở về những nhân viên bảo vệ, về các máy ghi hình tự động, những máy phát hiện các vi phạm và các máy móc khác. Chuyên đi thăm căn nhà đã xong, và dù tâm trạng lúc đến và lúc về có khác nhau nhưng họ cũng không có ý định để lộ những bí ẩn trong trái tim mình. Họ đi thẳng từ tầng ba mươi tư xuống đến mặt đất bởi vì Marta và bố vẫn chưa có thể cư trú ở đây, Marçal phải đi với họ ra tận cửa. Mới đi được mấy bước sau khi cửa thang máy đóng lại, Cipriano Algor đã nói, Cảm giác thật là lạ, bố cảm thấy như mặt đất dưới chân đang rung lên. Ông dừng lại, ngoáy ngoáy lỗ tai và nói thêm, Và bố có cảm tưởng như đang nghe thấy tiếng máy đào đất thì phải, Đúng là các máy đào đất đấy ạ, Marçal nói và rảo bước nhanh, chúng làm ca liên tục trong sáu tiếng đồng hồ, không nghỉ, ở dưới sâu cách mặt đất độ mấy mét, Một công trình mới à, Cipriano Algor hỏi, Vâng, người ta nói là sắp tới sẽ lấp thêm những kho lạnh mới và một vài thứ tương tự gì đó, cũng có thể là những bãi đậu xe mới cũng nên, ở đây các công trình chẳng mấy khi hết, Trung tâm phát triển hàng ngày, thậm chí cả khi không ai nhận ra, nếu không phát triển về bề ngang thì cũng chiều cao, nếu không lên cao thì cũng xuống thấp, Em đoán rằng khi mà tất cả đã đi vào hoạt động thì sẽ không còn nghe thấy tiếng ồn của máy đào đất nữa, Marta nói, Với tiếng âm nhạc, tiếng quảng cáo loa phóng thanh, tiếng nói chuyện của mọi người, tiếng thang máy chạy lên chạy xuống liên tục, thì cũng coi như không có tiếng ồn của máy đào đất. Họ đã ra đến cửa, Marçal nói sẽ gọi điện thoại về nhà nếu có gì mới, nhưng trong khi đó thì cũng nên khẩn trương chuẩn bị cho việc chuyển nhà, chỉ chọn mang đi những gì thật cần thiết mà thôi, Bây giờ mọi người đã biết rõ khoảng không gian mà chúng ta có, nên chắc cũng hình dung ra cần mang gì đừng mang thừa cái nhé. Đã đứng trên hè phố, sắp chia tay, nhưng Marta vẫn nói, Thực ra cũng chẳng thể coi là chuyển nhà, nhà ở xưởng gốm vẫn là nhà của chúng ta, những thứ mà chúng ta sẽ mang đến đây chẳng đáng là bao, điều đang diễn ra chẳng khác gì ta cởi bộ quần áo này để mặc bộ khác mà thôi, một kiểu lễ hội hoá trang

ấy mà, Đúng, người bố nhận xét, dường như là vậy, mặc dù, ngược với điều người ta thường nghĩ, thói quen làm nên thầy tu, người ta cũng do quần áo tạo ra đấy, cũng có thể trước mắt chưa nhận ra, nhưng chỉ là vấn đề thời gian mà thôi. Xin chào, xin chào, Marçal nói, và hôn vợ để chia tay, hai người còn cả quãng đường dài để triết lý với nhau, cố mà tận dụng nhé. Marta và bố đi về chỗ đậu xe. Trên vách tường mặt tiền của Trung tâm, phía trên đầu của hai cha con, có một tấm biển quảng cáo mới, khổng lồ, với lời tuyên bố, *CHÚNG TÔI BÁN NHỮNG THỨ QUÝ VỊ CÂN CHỨ KHÔNG PHẢI LÀ CÁC VỊ CÂN NHỮNG THỨ CHÚNG TÔI BÁN.*

Trên đường về nhà, hoặc, như Marta nói để phân biệt với căn nhà kia, về nhà ở xưởng gốm, bất chấp lời khích bác nửa trêu ghẹo nửa thân mật của Marçal lúc chia tay, cha và con gái đã nói rất ít, rất ít là đằng khác, mặc dù chắc chắn là suy nghĩ thì rất nhiều. Ta không nên mạo muội phỏng đoán xem họ nghĩ gì, nhất là đụng chạm đến điều bí ẩn của trái tim của họ, dù trước sau gì thì những ý nghĩ này cũng sẽ được biểu lộ ra bằng hành động hoặc lời nói. Hành động thì không phải chờ lâu, hai cha con đã ăn trưa trong im lặng, điều đó có nghĩa là những ý nghĩ mới lại quyện chặt với những ý nghĩ cũ trên đường đi, và bỗng nhiên cô con gái quyết định phá vỡ bầu không khí im lìm, Ý định dành ba ngày cho nghỉ ngơi của bố thật là tuyệt vời, nhưng việc thăng cấp của Marçal đã đảo lộn hoàn toàn tình hình, bố cần biết rằng chúng ta chỉ có một tuần để tổ chức việc chuyển nhà và vẽ ba trăm hình người đã được nung xong đang ở trong lò, mà tối thiểu chúng ta có nghĩa vụ phải bàn giao cho họ, Bố cũng có chút lo lắng về lũ búp bê này, nhưng lại kết luận khác con đây, Con không hiểu, Trung tâm đã có ba trăm con mà ta đưa trước, vào lúc này thế cũng là đủ rồi, mấy hình người bằng gốm của chúng ta chẳng thể bằng những bộ máy tính điện tử hay những chiếc đồng hồ đeo tay điện tử, người ta chẳng xô đẩy nhau, hò hét đòi Bán cho tôi một người Eskimo, Bán cho tôi một người xứ Lưỡng Hà râu rậm, Bán cho tôi cô y tá, Được rồi, con không cho rằng khách hàng của Trung tâm đánh lộn với nhau chỉ để mua ông quan người Trung Quốc, hoặc anh hề, nhưng điều đó không có nghĩa là chúng ta không phải làm cho bằng xong công việc của mình, Đương nhiên rồi, nhưng bố thấy chẳng cần phải vội vàng làm gì, Con phải nhắc lại với bố là chúng ta chỉ có đúng một tuần lễ cho tất cả mọi việc đây nhé, Bố có quên chuyện đó đâu, Thế thì sao, Thế thì, như chính con đã nói ở cổng của Trung tâm, thực chất không có chuyện chuyển nhà, nhà ở xưởng gốm, đúng như con gọi, vẫn ở đây, và nhà còn đây đương nhiên xưởng gốm còn đây, Con biết là bố rất mê những điều bí ẩn, Bố có mê những điều bí ẩn đâu, bố thích mọi chuyện phải rõ ràng rành mạch, Cũng thế mà thôi, bố

không mê những chuyện bí ẩn, nhưng bố lại là con người bí ẩn, bố sẽ dễ hiểu hơn nếu giải thích cho con rõ bố định đến đâu nào, Bố muốn đến chính nơi chúng ta đang đứng lúc này đây, nơi chúng ta sẽ đến trong vòng một tuần lễ nữa và bố hy vọng sẽ ở đó trong nhiều tuần lễ nữa, Xin bố đừng làm con mất kiên nhẫn nữa đi nào, Chính bố phải xin con mới đúng, chuyện thật đơn giản như hai nhân hai là bốn, Trong đầu của bố, hai hai luôn luôn là năm, hoặc là ba, hoặc là bất kỳ một số nào đó trừ số bốn, Con sẽ ân hận đấy, Con nghi ngờ chuyện đó, Con hãy hình dung là chúng ta không vẽ các hình người kia, rằng chúng ta sẽ chuyển nhà đến Trung tâm và sẽ để nguyên lũ búp bê đó ở trong lò, Con đã hình dung ra, Sống ở Trung tâm, như Marçal đã giải thích rõ ràng, đâu là một cuộc lưu đày, con người đâu phải bị giam cầm ở đó đâu, mọi người được tự do ra ngoài khi mình muốn, làm gì đó suốt ngày ở ngoài phải hay miền quê và trở về vào buổi tối. Cipriano Algor ngừng nói và tò mò nhìn con gái, biết là cô đang dần dần hiểu ra. Đúng như vậy, Marta mỉm cười, Con đáng bị phạt, trong đầu của bố hai nhân hai có thể là bốn, Bố đã nói với con là chuyện này thật đơn giản mà, Chúng ta sẽ quay về đây làm nốt công việc khi cần thiết và bằng cách này chúng ta đâu cần phải huỷ bỏ đơn hàng sáu trăm con búp bê còn thiếu, chỉ là vấn đề hợp đồng lại với Trung tâm thời điểm giao hàng thích hợp cho cả hai bên mà thôi, Chính xác là như vậy đó. Cô con gái hoan hô cha, người cha cảm ơn sự hoan hô này. Thậm chí Marta bỗng háng hái hẳn lên trước rất nhiều khả năng những điều tốt lành đang mở ra trước mắt, nói, Giả sử Trung tâm tiếp tục quan tâm đến những con búp bê gốm, thì chúng ta sẽ lại làm thế, mà không phải đóng cửa xưởng gốm, Chính xác đấy, Mà nói đến búp bê gốm thì cũng có thể nói đến những ý tưởng khác mà chúng ta nghĩ ra và thuyết phục được họ, hoặc là làm thêm sáu mẫu búp bê khác chẳng hạn, Đúng như vậy. Trong lúc hai cha con đang say sưa thưởng thức vị ngọt của những triển vọng để chứng tỏ với chúng ta là không phải lúc nào quỷ dữ cũng đứng ngay sau cánh cửa, thì chúng ta có thể tận dụng lúc tạm ngưng ngày để xem xét lại giá trị và ý nghĩa thật sự của những suy nghĩ trong mỗi người xem sao, trong số hai luồng ý nghĩ mà phải một thời gian dài im lặng cuối cùng mới được bộc lộ ra ngoài kia. Tuy nhiên, ngay từ bây giờ chúng tôi phải nói trước rằng không thể đưa ra một kết luận ngay, dù là tạm thời, nếu chúng ta không thừa nhận một tiền đề đầu tiên mà

chắc chắn sẽ gây sốc cho những tâm hồn ngay thẳng, nhưng đáng tiếc đó là sự thật, tiền đề đó là, trong nhiều trường hợp, một ý nghĩ được nói ra trước hết là do sự thúc đẩy của một ý nghĩ khác mà lúc đó chưa tiện bộc lộ ra. Về Cipriano Algor, chẳng có gì khó hiểu rằng nhiều suy nghĩ kỳ lạ của ông bắt nguồn từ những lo lắng về kết quả sắp tới của cuộc thăm dò dư luận, cho nên, ông mới nói với con gái là trong trường hợp sống ở Trung tâm họ vẫn có thể về làm nghề gốm được, việc cố thuyết phục con gái chưa vội vẽ vào các hình người bằng gốm, một phần cũng là sợ rằng mai hoặc ngày kia bỗng nhận được lệnh của viên phó phòng tươi cười kia hoặc của một vị chỉ huy cao nhất là đình chỉ ngay việc giao hàng thì đỡ cho cô con gái khỏi bỏ dở công việc hoặc làm xong rồi mà phải bỏ đi. Đáng ngạc nhiên hơn vẫn là thái độ của Marta, người rất hăng hái, về mặt nào đó cũng là người vừa vui vừa lo lắng trước giả thiết xưởng gốm vẫn được duy trì hoạt động, liệu có ai biết được hay không mối quan hệ giữa thái độ này với cái ý nghĩ đã là nguồn gốc của thái độ kia, đó là một ý nghĩ đã dai dẳng bám theo cô kể từ khi bước vào căn hộ của Trung tâm và cô cũng đã tự hứa với mình là sẽ không thổ lộ với ai, không nói với bố dù ông ở ngay bên cạnh, và cũng không nói ngay cả với người chồng mà cô yêu tha thiết. Điều đã vụt đến trong đầu của Marta và rồi bén rễ sâu sắc vào đó ngay khi cô vượt qua ngưỡng cửa của căn nhà mới ở tí trên tầng ba mươi tư nơi có những đèn dùng sáng bóng và hai chiếc cửa sổ nhìn qua đã chói cả mặt nên cô không dám đến gần, chính là ý nghĩ mình không thể sống nổi phần đời còn lại ở đây được dù là vợ của nhân viên bảo vệ nội bộ Marçal Gacho, dù là vì đứa con gái mình đang mang trong bụng. Hoặc là đứa con trai. Ý nghĩ đó cứ theo đuổi cô suốt quãng đường trở về nhà ở xưởng gốm, suốt thời gian nấu bữa ăn trưa, vẫn tiếp tục khi cô uể oải không muốn ăn cứ gạt thức ăn từ chỗ này qua chỗ khác trên đĩa, rồi vẫn tiếp tục khi cô nói với bố là trước khi chuyển nhà phải làm bằng xong công việc đối với những hình người bằng gốm ở trong lò. Xong việc ở đây chính là vẽ, chính là công việc của cô, tối thiểu cũng cho phép cô trong ba hoặc bốn ngày được ngồi dưới bóng cây dâu, với con Achado nằm dưới chân, cười thoải mái với chiếc mõm há to và chiếc lưỡi thè ra ngoài. Cứ như đó là ước nguyện cuối cùng và tuyệt vọng của kẻ tử tù vậy, và rồi bỗng nhiên, với những từ ngữ đơn giản, ông bố đã mở toang cánh cửa tự do ra cho cô, hoá ra

cô vẫn có thể từ Trung tâm trở về đây mỗi khi mình muốn, mở cửa căn nhà với chính chìa khoá của mình, gập lại những đồ vật mà mình vẫn để ở đây, vào trong xưởng gốm để kiểm tra xem đất sét có giữ được độ ẩm phù hợp hay không, sau đó ngồi bên lò, sờ tay vào mẫu vật còn tươi mát, chỉ đến lúc này mới hiểu mình yêu nơi này như cái cây yêu chum rễ đã hút chất bổ cho mình và giúp mình vươn cao lên trời. Cipriano Algor nhìn con gái, đọc trên gương mặt của cô như những trang sách đang rộng mở và trái tim ông đau nhói trước khả năng mà ông vẫn che giấu cô là cuộc thăm dò có kết quả tiêu cực, khiến phòng cung ứng của Trung tâm phải từ chối vĩnh viễn những con búp bê gốm. Marta đứng dậy, đến hôn và ôm bố, Không biết chuyện gì sẽ xảy ra trong vài ngày tới đây, Cipriano Algor nghĩ, và đáp lại sự âu yếm của con gái, mặc dù những lời nói khác với ý nghĩ trên, chúng vẫn là những lời nói như mọi ngày, Như ông bà chúng ta đã tin tưởng, còn cuộc sống là còn hy vọng. Giọng nói có phần nhấn nhạ kia đáng lý ra đã làm cho Marta ngạc nhiên nếu như cô không chìm đắm trong những kỳ vọng hạnh phúc của mình. Thế là chúng ta sẽ được hưởng ba ngày nghỉ ngơi trọn vẹn trong bình yên, Cipriano Algor nói, thực sự chúng ta xứng đáng được như vậy, chúng ta chẳng ăn cắp những ngày nghỉ đó của ai, sau đó ta sẽ tổ chức chuyện chuyển nhà, Bố phải làm gương ngay bây giờ, bố đi ngủ trưa đi nhé, Marta nói, hôm qua bố đã làm quần quật như ông thánh suốt ngày trong lò rồi, hôm nay bố lại dậy sớm, một người như bố của con thậm chí cũng có sức chịu đựng giới hạn thôi chứ, và chuyện chuyển nhà thì bố cứ an tâm, đó là việc của người nội trợ. Cipriano Algor đi về phòng ngủ, từ từ cởi bỏ bộ quần áo với vẻ mệt nhọc không chỉ của cơ thể, nằm vật xuống giường sau cú thờ dài thật sâu. Ông không nằm như vậy được lâu. Ông dựa đầu lên gối và nhìn xung quanh như đây là lần đầu tiên bước vào căn phòng này và phải cố nhớ lại vì một lý do còn bị che khuất nào đó, cũng giống như lần cuối cùng vào đây và cố nhớ lại xem vết bẩn trên tường kia là do đâu, và tia sáng đang chập chờn trên sàn nhà kia là từ đâu đến, bức ảnh người phụ nữ để trên tủ kia là của ai. Ở bên ngoài con Achado đang sửa đường như nó nghe thấy tiếng người lạ đang leo dốc đi lên, nhưng sau đó nó cũng im luôn, có lẽ nó chỉ vô tình trả lời lại tiếng sửa xa xa của một con chó khác, hay đơn giản nó chỉ muốn nhắc mọi người nhớ đến sự hiện diện của mình, phải chăng nó đã linh cảm thấy điều gì đó

đang lơ lửng trên trời mà không thể hiểu nổi. Cipriano Algor nhắm mắt lại để dụ giấc ngủ đến, nhưng đôi mắt lại muốn làm việc khác. Không có gì buồn bã bằng, còn buồn một cách thảm hại hơn nữa, là cảnh một ông già đang khóc.

Cái tin đó đến vào ngày thứ tư. Thời tiết đã thay đổi, thỉnh thoảng trời đổ cơn mưa lớn, chỉ trong một phút đã làm ngập nước khu đất trống và rơi lộp độp trên những lá cây dâu chẳng khác gì hàng vạn tiếng trống. Marta đang lên danh sách những thứ cần phải mang đến chung cư, nhưng với ý thức hết sức nhanh nhạy ở mọi nơi mọi lúc cô hiểu ngay những động cơ đầy mâu thuẫn đang giằng xé trong lòng mình, điều thứ nhất, mà hiển nhiên là sự thật, chính là việc chuyển nhà hoàn toàn không đúng là chuyển nhà vì chẳng có gì phải di chuyển cả, và điều khác lại khuyên cô cứ để nguyên mọi thứ ở nguyên chỗ cũ. Mi cần nhớ rằng mi còn quay về đây nhiều lần nữa đấy, về để làm việc và để đổi gió tận hưởng bầu không khí miền quê nữa chứ. Về phía Cipriano Algor, để quét sạch tám màng nhện đầy lo âu trong đầu khiến suốt ngày phải liên tục nhìn đồng hồ, ông đã cặm cụi quét và lau sạch mọi góc ngách của xưởng gốm, lại phải từ chối sự giúp đỡ của Marta, Nếu không bố lại phải trực chờ điện thoại của Marçal ư, ông nói. Trước đó một lúc con Achado đã bị đuổi ra chuồng nằm để nó không làm bẩn sàn bếp vì những vết bùn do chân nó tha vào sau cơn mưa. Nước không bao giờ ngập đến chuồng chó, nhưng để đề phòng, ông chủ vẫn lấy bốn viên gạch kê cao lên. Ông đang làm việc đó thì bỗng tiếng chuông điện thoại reo vang. Marta nhắc máy, lúc đầu khi nghe tiếng nói, Trung tâm đây, cô nghĩ ngay đến Marçal, và chắc là người ta sẽ chuyển máy cho anh, nhưng những lời tiếp theo không phải như cô nghĩ, Ông trưởng phòng cung ứng muốn được nói chuyện với ông Cipriano Algor. Nói chung một cô thư ký thường biết rõ vấn đề khi người chủ yêu cầu được nói chuyện điện thoại với ai đó, nhưng một nhân viên tổng đài điện thoại thì hoàn toàn không biết tí gì nên giọng nói của cô ta hết sức lãnh đạm, chung chung. Marta bắt đầu nghĩ rằng viên trưởng phòng cung ứng sẽ cần nhẫn vì việc giao hàng chậm trễ ba trăm hình người bằng gốm còn lại, làm sao ông ta có thể biết được rằng thậm chí sáu trăm con búp bê còn chưa bắt đầu làm, và ngay sau khi nói với cô điện thoại viên, Xin chờ cho một lát, Marta liền chạy ra xưởng gốm gọi bố, mang theo ý định

nói thật nhanh câu trách cứ sai lầm của bố là đã trì hoãn việc hoàn thành nốt lô hàng đã sẵn sàng kia. Tuy nhiên, lời mắng mỏ đã bị tắc nghẹn lúc cô nhìn thấy gương mặt của bố biến sắc ngay khi nghe thấy thông báo, Ông trưởng phòng cung ứng muốn nói chuyện với bố. Cipriano Algor thấy lúc này không cần thiết phải chạy, mà chậm rãi đi từng bước vững chắc như đang đi đến trước phiên tòa sẽ đọc bản án đối với ông. Ông cầm ống nghe mà cô con gái để sẵn trên bàn, Tôi là Cipriano Algor đây ạ, cô nhân viên điện thoại nói, Rất tốt, tôi sẽ chuyển cuộc gọi, im lặng một lúc, tiếng u u nho nhỏ, tiếng click, và tiếng nói của trưởng phòng cung ứng, vang vang, đầy đặn ngập trong máy, Xin chào ông Cipriano Algor, Xin chào ông, Chắc là ông đã hình dung ra lý do hôm nay tôi gọi điện thoại cho ông rồi chứ, Tôi hình dung rõ rồi thưa ông, xin ông giải thích ngay cho ạ, Tôi đang có trước mặt những kết quả và những kết luận của cuộc thăm dò về sản phẩm của ông, mà ông phó phòng, được sự đồng ý của tôi, đã tổ chức thực hiện trong thời gian qua. Và những kết quả đó là sao ạ, thưa ông, Cipriano Algor hỏi, Rất tiếc phải thông báo cho ông biết chúng không được tốt như mong đợi của chúng ta, Nếu như vậy thì không ai tiếc bằng tôi đâu ạ, Tôi e rằng sự tham gia của ông vào đời sống của Trung tâm chúng tôi đã chấm dứt, Ngày nào cũng có việc mới bắt đầu, nhưng sớm muộn gì thì chúng cũng sẽ kết thúc thôi, Ông có muốn nghe các kết quả không, Tôi quan tâm hơn hết các kết luận, dù đã đoán ra, Trung tâm sẽ không mua các hình người bằng gốm của chúng tôi nữa. Marta, vốn đang sốt ruột lắng nghe những lời nói của bố, liền giơ hai bàn tay lên bịt miệng như muốn chặn lại một tiếng kêu. Cipriano Algor ra hiệu cho cô hãy bình tĩnh, đồng thời trả lời tiếp câu hỏi của viên trưởng phòng cung ứng, Tôi hiểu nguyện vọng của ông là muốn mọi chuyện rõ ràng, không còn bất cứ một nghi ngờ nào nữa, tôi đồng ý với những điều ông vừa nói, nếu đưa ra kết luận mà không giải thích rõ những lý do có thể làm người ta hiểu đó là một cách làm không bình thường nhằm che giấu một quyết định độc đoán, đó rõ ràng không phải là trường hợp của Trung tâm, Rất may là ông đã đồng ý với tôi, Khó mà không đồng ý được với ông, Thế thì ông hãy chuẩn bị ghi lại những kết quả, Mời ông cứ nói, Để lựa chọn khách hàng tham gia cuộc thăm dò, ngay từ đầu chúng tôi đã loại ngay những người mà do lứa tuổi, địa vị xã hội, trình độ học vấn và văn hoá và do thói quen tiêu thụ chắc chắn sẽ không

chịu mua các sản phẩm loại này ra ngoài danh sách, thưa ông Algor, ông cũng nên biết rằng quyết định này của chúng tôi là để không ảnh hưởng xấu đến đầu vào của ông đấy, Rất cảm ơn ông, Tôi xin đưa ra một ví dụ, nếu chúng tôi chọn năm mươi thanh niên theo lối sống hiện đại, năm mươi cậu con trai và năm mươi cô gái, thì thưa ông Algor, ông đã biết chắc chắn rằng không một cô cậu nào chịu mang về nhà một trong những con búp bê gôm này, hoạ chăng có mang về cũng chỉ đại loại để làm mục tiêu bắn súng mà thôi, Tôi hiểu, Chúng tôi đã chọn hai mươi lăm người theo từng giới tính, theo nghề nghiệp và thu nhập trung bình, những người có nguồn gốc khiêm nhường, vẫn còn giữ được sở thích truyền thống, và ở trong căn nhà của họ nét thô sơ của sản phẩm không phá huỷ quá đáng không gian trang trí nội thất, Và thậm chí như vậy, Đúng vậy, thưa ông Algor, thậm chí như vậy mà kết quả cũng rất xấu, Chúng ta biết làm gì được nữa, thưa ông, Hai mươi người đàn ông và mười người phụ nữ trả lời là họ không thích những con búp bê bằng gôm, bốn người phụ nữ trả lời là có lẽ họ sẽ mua nếu những con búp bê này to hơn một chút, ba người khác có thể mua nếu chúng bé hơn nữa, trong số năm người đàn ông còn lại, thì bốn người nói họ không còn ở lứa tuổi để chơi búp bê, và người kia phản đối vì ba trong số những hình người là người nước ngoài, và kinh ngạc hơn cả, là trong tám người phụ nữ còn lại, hai người nói họ bị dị ứng khi tiếp xúc với đồ làm bằng đất, bốn người có những kỷ niệm xấu về loại hàng này, và chỉ có hai người cuối cùng cảm ơn vì đã cho không mất tiền những con búp bê rất đáng yêu này để họ trang trí trong nhà, và xin nói thêm đó là hai bà già sống cô độc, Tôi rất muốn được biết tên và địa chỉ của hai người này để tỏ lời cảm ơn đối với họ, Cipriano Algor nói, Tôi rất tiếc, nhưng tôi không được phép tiết lộ những thông tin cá nhân của những người tham gia thăm dò, điều kiện bắt buộc nghiêm ngặt của bất cứ cuộc thăm dò nào thuộc loại này là phải giữ bí mật tên của những người được hỏi, Dù gì đi nữa thì có lẽ ông cũng có thể nói cho tôi biết phải chăng những người này sống ở Trung tâm, Ông định hỏi về tất cả những người đã trả lời câu hỏi trong cuộc thăm dò ư, viên trưởng phòng cung ứng hỏi, Không thưa ông, tôi chỉ hỏi hai người có lòng tốt thấy những con búp bê kia là đáng yêu, Cipriano Algor nói, Đây là một tư liệu không cơ bản gì lắm nên tôi cho rằng mình sẽ không phản bội lại quy chế hành nghề

thăm dò dư luận nếu tôi nói với ông rằng hai người đàn bà này sinh sống ngoài Trung tâm, trong thành phố, Xin cảm ơn ông rất nhiều vì những thông tin này, Liệu tôi đã giúp được ông điều gì đó chăng, Rất tiếc là không, thưa ông trưởng phòng, Thế tại sao ông lại muốn biết điều đó, Bởi vì biết đâu tôi có dịp gặp các bà này và trực tiếp cảm ơn họ, nhưng nếu họ sống ở thành phố thì gần như là không thể có thể làm được việc đó, Và nếu họ sống ở đây, thì sao, Lúc bắt đầu cuộc nói chuyện, khi ông nói là sự tham gia của tôi vào cuộc sống ở Trung tâm đã kết thúc, tôi đã định ngắt lời ông rồi, Tại sao, Tại vì, ngược với điều ông đang nghĩ, và mặc dù các ông không còn muốn nhìn thấy các sản phẩm gốm cũng như những con búp bê gốm của người thợ gốm này nữa, cuộc sống của tôi vẫn tiếp tục gắn liền với Trung tâm, Tôi không hiểu, xin làm ơn giải thích kỹ hơn cho tôi hiểu, Năm hoặc sáu ngày nữa tôi sẽ đến sống ở đó, con rể tôi đã được thăng cấp bảo vệ nội bộ và tôi đến đó sống với con gái và con rể, Tôi rất mừng trước tin này và xin chúc mừng ông, cuối cùng thì ông vẫn là một người may mắn, ông không phải than thở gì nữa rồi nhé, ông vừa giành được tất cả khi đã tưởng mình mất hết, Tôi không than phiền gì đâu, thưa ông, Đây là lúc để tuyên bố rằng Trung tâm viết thẳng nhưng những hàng chữ thì xoắn lại không thẳng, nếu một lúc nào đó buộc phải lấy đi bằng một tay, thì ngay sau đó sẽ dùng tay khác đền bù lại liền, Nếu tôi nhớ không lầm thì cái chuyện hàng chữ xoắn không thẳng và viết thẳng đó là câu nói của Chúa trời chứ ạ, Cipriano Algor nhận xét, Trong thời đại ngày nay thì đó chỉ là một mà thôi, tôi không hề phóng đại chút nào nếu khẳng định rằng Trung tâm, một tổ chức chuyên phân phối của cải vật chất và tinh thần, hoàn toàn do nhu cầu tự thân, đang tự mình và trong bản thân mình sinh ra một thứ gì đó mà có thể tham gia một cách tự nhiên với thánh thần, mặc dù nó có thể đụng chạm đến quan điểm chính thống nhạy cảm, Ở Trung tâm người ta cũng phân phối của cải tinh thần ư, thưa ông, Vâng, và người ta không thể hình dung được những kẻ xuyên tạc chống đối Trung tâm, cũng may là ngày càng ít đi và càng bớt hung hăng hơn, đang tỏ ra mù quáng đến cỡ nào trước ý nghĩa tinh thần của các hoạt động của chúng tôi, thực ra chính nhờ những hoạt động này mà cuộc sống có một ý nghĩa mới đối với hàng triệu và hàng triệu người hiện còn trong tình trạng bất hạnh, bị bỏ rơi không nơi nương tựa, tức là, dù muốn hay không, và xin ông

tin tôi đi, đây không phải là một công trình vật chất tầm thường mà là công trình mang tinh thần thần thánh, Vâng, thưa ông, Tôi rất vui được nói với ông, thưa ông Algor, rằng tôi đã gặp ở ông người mà trong tình huống khó khăn như lúc này ta vẫn thấy rất hài lòng được trò chuyện về vấn đề này và những vấn đề nghiêm túc khác, đó cũng chính là những vấn đề trọng đại mà tôi thường xuyên phải đối phó trong công việc của mình, tôi hy vọng rằng sau khi ông chuyển nhà chúng ta lại có dịp gặp lại nhau và tiếp tục trao đổi ý kiến, Tôi cũng hy vọng như vậy, thưa ông, Xin chào ông, Xin chào. Cipriano Algor để máy điện thoại xuống và nhìn con gái. Marta đang ngồi, hai tay đặt trong lòng như bỗng cảm thấy cần phải bảo vệ trước hết cái bụng đang tròn dần lên. Họ không mua nữa, phải không ạ, cô hỏi, Ừ, họ đã làm một cuộc thăm dò trong khách hàng và kết quả là tiêu cực, Thậm chí họ cũng không mua ba trăm con búp bê đang ở trong lò nữa ư, Không. Marta đứng dậy, đi đến tận cửa phòng bếp, nhìn trời vẫn mưa tầm tã, và từ đó, nghiêng đầu quay lại, hỏi, Thế bố không còn gì để nói với con nữa à, Có chứ, người cha trả lời, Thế bố nói đi, con đang lắng nghe đây này. Cipriano Algor dựa người vào then cửa ra vào, thở thật sâu, sau đó mới bắt đầu, Bố không bị bất ngờ, đã biết là chuyện này có thể xảy ra, một trong những ông phó phòng đã từng nói với bố rằng họ sẽ tiến hành một cuộc thăm dò để đánh giá mức độ chấp thuận của khách hàng đối với những hình người bằng gốm, có lẽ ý tưởng này xuất phát chính từ vị trưởng phòng, Sau đó là con bị đánh lừa trong suốt ba ngày qua chứ gì, bị chính bố của con đánh lừa, nên con cứ mơ tưởng thấy giải thích gốm vẫn hoạt động, tưởng tượng chúng ta rời Trung tâm thật sớm để về đây và xắn quần xắn áo lên, hít mùi đất sét, làm việc bên bố, có Marçal bên con trong những ngày nghỉ của anh ấy, Lúc đó bố không muốn con buồn khổ, Bây giờ con buồn khổ gấp hai lần, dụng ý tốt của bố chẳng giúp con tiết kiệm được nỗi khổ thêm tí nào cả, Bố xin lỗi con, Và, xin bố đừng mất thời gian xin lỗi con làm gì, bố biết quá rõ là dù bố làm bất cứ chuyện gì, con luôn luôn tha lỗi cho bố mà, Nếu quyết định ngược lại, nếu Trung tâm quyết định mua những con búp bê gốm, thì có lẽ không bao giờ chúng ta biết được những bất trắc, hiểm nguy mà chúng ta đã có thể phải trải qua, Bây giờ thì chẳng còn hiểm nguy nào nữa rồi, bây giờ nó đã là thực tế, Chúng ta đã có căn nhà, mà khi nào muốn ta vẫn có thể quay về, Đúng, chúng ta có một căn

nhà, căn nhà quay mặt về nghĩa trang, Nghĩa trang nào vậy, Xưởng gốm, lò nung, các bàn hong khô sản phẩm, những đồng củi, những thứ từng đã là như vậy và bây giờ không còn là thế nữa, có nghĩa địa nào lớn hơn cái nghĩa địa này nào, Marta hỏi, sắp bật khóc. Người cha đặt tay lên vai cô, Thôi con đừng khóc, bố thừa nhận đã sai lầm khi không nói với con chuyện gì đã xảy ra. Marta không trả lời, tự nhủ rằng mình chẳng có quyền trách móc bố, bản thân cô cũng giấu chồng một bí mật mà sẽ không bao giờ kể ra với anh ấy, Làm sao mi có thể sống được trong căn hộ ấy, khi đã mất niềm hy vọng, cô thầm hỏi trong lòng.

Con Achado đã đi ra khỏi chuồng, những giọt nước to chảy từ trên lá cây dâu rơi xuống người nó, nhưng nó không định đi khỏi. Chân nó rất bẩn, lông ướt nhèm và chắc chắn là không được đón tiếp ở trong nhà. Nhưng lúc này người ta đang nói về chính nó ngay ở cửa nhà bếp. Khi thấy nó xuất hiện và đứng nhìn, Marta hỏi, Chúng ta sẽ làm gì với con chó này hả bố. Bình thản như đang nghe một vấn đề đã từng được bàn cãi cả ngàn lần và bây giờ cũng chẳng đáng quan tâm đến nữa, người cha thủng thủng trả lời, Bố sẽ hỏi xem cô hàng xóm Isaura Madruga có muốn nhận nó không, Con không biết liệu mình đã nghe rõ chưa, xin bố nhắc lại nào, có đúng là bố đã nói sẽ hỏi cô hàng xóm Isaura Madruga xem có muốn nhận con Achado hay không, Con đã nghe chính xác rồi đó, đấy chính là điều bố vừa nói, Hỏi Isaura Madruga ư, Nếu con cứ tiếp tục vắn vẹo như vậy, thì bố vẫn cứ trả lời là sẽ hỏi Isaura Madruga, rồi con lại hỏi bố với Isaura Madruga à, và cứ thế chúng ta sẽ hỏi đáp mỗi chuyện này suốt cả buổi chiều hôm nay mất, Đó là một điều ngạc nhiên vô cùng to lớn đấy, Cái điều ngạc nhiên này chẳng có gì là lớn cả, đó chính là người mà con cũng đã dự định để lại con chó chứ gì nữa, Điều ngạc nhiên không phải là con người kia, đối với con, điều ngạc nhiên chính là bố lại là người có ý tưởng này, Không có ai ở trong thị trấn này và có lẽ là ở trên thế gian này, đáng được nhận Achado hơn cô ấy, nếu không có cô ấy thì thà giết quách nó đi còn hơn. Tràn đầy hy vọng, chậm chậm vẫy đuôi, từ xa con vật này vẫn tiếp tục đứng nhìn. Cipriano Algor cúi xuống và gọi nó, Achado đến đây nào. Toàn thân ướt đẫm, con chó bắt đầu lắc mình rũ nước ra, dường như nó cũng hiểu là phải sạch sẽ và khô ráo mới được phép đến gần ông chủ, sau khi chạy thật nhanh đến nơi gặp gỡ, và liền ngay đó nó đã

dúi đầu vào ngực Cipriano Algor mạnh đến mức như muốn chui hẳn vào trong đó. Lúc đó Marta mới hỏi bố, Để mọi chuyện trở thành tuyệt hảo, ngoài việc để con Achado trong vòng tay tin cậy, bố hãy nói cho con biết xem trước đây bố có nói chuyện về cuộc thăm dò dư luận kia với Marçal hay không, Có chứ, Anh ấy chẳng nói gì với con cả, Thì cũng vì cái lý do mà bố đã không nói với con ấy mà. Cuộc đối thoại đã đến điểm này, có lẽ chỉ còn chờ Marta đáp lại, Bố ạ, thật không thể hiểu nổi, bố nói chuyện đó với anh ấy, mà lại để cho con mù tịt, con người ta nói chung sẽ phản ứng như vậy, chẳng có ai thích mình bị gạt ra rìa, bị lờ đi quyền biết thông tin và quyền được hiểu biết, mặc dù đôi khi cũng có ngoại lệ, đó là những người được gọi là các nhà bác học theo thuyết Orficos, theo thuyết Pithagore, thuyết khắc kỷ, thuyết Platon mới. Marta đã không phản đối gì nữa, không muốn dựng lên một pha diễn mới, nên chỉ nói, Nếu bố đã không nói với Marçal thì con sẽ giận lắm đấy. Cipriano Algor gỡ con chó ra và bảo nó chạy về chuồng, rồi nói, Đôi khi bố cũng biết hành động đúng chứ. Hai bố con nhìn trời tiếp tục mưa, lắng nghe tiếng mưa rơi đều đều trên tán lá cây dâu, rồi Marta lại hỏi, Chúng ta sẽ làm gì với những con búp bê còn đang ở trong lò, và người cha trả lời, Chẳng làm gì cả. Câu trả lời khô khốc, sắc lẹm, không để lại một nghi ngờ gì nữa, Cipriano Algor không muốn nói nhiều, thay vào đó, chỉ là một câu ngắn ngủi, cụt lủn thông thường để từ chối một việc gì đó, ông không muốn dùng câu phủ định hai lần, đại loại như, Chúng ta không thể làm được gì cả, một câu phủ định nhưng vẫn còn bóng gió nói là có thể làm được điều gì đó nữa.

Marçal gọi điện về sau bữa ăn tối, Anh gọi cho em từ nhà mình, anh nói, hôm nay anh không ngủ ở phòng tập thể của nhân viên an ninh nữa và tối nay anh sẽ ngủ trên giường của chúng mình, Thế vẫn tốt hơn, chắc là anh hài lòng lắm nhỉ, Ừ, và anh cũng có tin cho em đây, Bố và em cũng thế, Marta nói, Thế chúng ta sẽ bắt đầu từ đâu nào, từ tin của anh hay từ tin của bố và em đây, anh hỏi, Tốt nhất là bắt đầu từ tin tức xấu trước đã, và để tin tốt lành, nếu có, sau cùng, Tin của anh không xấu cũng chẳng tốt, chỉ đơn giản là tin tức thôi, Thế thì em bắt đầu bằng tin ở đây, chiều nay, từ Trung tâm người ta thông báo sẽ không mua các hình người bằng gốm, họ đã làm một cuộc thăm dò dư luận và kết quả là tiêu cực. Im lặng trong giây lát giữa cả

hai đầu dây. Marta chờ đợi. Sau đó Marçal nói, Anh cũng đã biết về cuộc thăm dò này, Em biết điều anh đã từng biết, bố vừa nói cho em rõ, Anh cũng đã sợ là kết quả sẽ như vậy, Nỗi sợ hãi của anh đã được khẳng định là đúng, Em có giận vì anh đã không nói chuyện đó không, Không giận anh cũng chẳng giận bố, mọi chuyện là như vậy, phải cố mà hiểu và đành phải chấp nhận thôi, điều làm em buồn là mất đi cái ảo tưởng rằng chúng ta vừa sống ở Trung tâm lại vẫn có thể tiếp tục làm việc ở xưởng gốm, Anh chưa khi nào nghĩ đến khả năng này cả, Đó không phải là một ý tưởng sinh ra từ đầu của em, nó nảy ra từ một cuộc trò chuyện với bố đấy, Nhưng bố không thể tin tưởng rằng những con búp bê gốm sẽ được chấp nhận, Bố không muốn làm cho em lo lắng, cũng như anh, kết quả của việc lừa dối này là em đã được sống hạnh phúc, như một con chim nhỏ, suốt trong ba ngày, em muốn nói, thế cũng tốt rồi, cuối cùng thì ta cũng chẳng nên khóc lóc vì những giọt sữa đã rơi xuống đất, thế gian này đã chảy bao nước mắt rồi, thế bây giờ anh hãy kể cho em nghe về tin của anh đi nào, Người ta cho anh ba ngày để chuyển nhà, bao gồm cả ngày nghỉ, mà lần này rơi vào thứ Hai, vì thế thứ Sáu này anh sẽ về bằng xe taxi, bố không cần phải đón anh đâu, chúng mình sẽ soạn sửa cả ngày thứ Bảy và sáng Chủ nhật sẽ giương buồm lên, Những thứ cần mang đã được sắp xếp cả rồi, Marta nói với giọng lơ đãng. Lại thêm một lúc im lặng. Thế em không vui à, Marçal hỏi, Vui, em vui mà, Marta trả lời. Sau đó cô nhắc lại, Vui, em vui mà. Ở ngoài kia, con Achado sửa vang, có chiếc bóng đèn nào đó trong đêm đang cử động.

Chiếc xe đã chất đầy hàng, các cửa sổ và cửa ra vào của xưởng gôm và của căn nhà đã được đóng chặt, chỉ còn thiếu việc, như Marçal nói mấy ngày trước đây, căng buồm lên. Với bộ mặt nhăn nhó, đầy vẻ căng thẳng, trông già hẳn đi, Cipriano Algor gọi con chó. Tiếng gọi của ông chủ, dù đượm buồn, vẫn làm thay đổi tâm trạng của Achado. Nó đang lượn quẩn ở đó, phân vân, lo lắng, chạy từ chỗ này qua chỗ khác đánh hơi các vali và các túi từ trong nhà đưa ra, sửa thật to để gây sự chú ý của mọi người, và hình như các linh cảm của nó đã đúng, có điều gì bất thường người ta đã chuẩn bị bấy lâu nay, và bây giờ đã đến lúc vận may, hoặc số phận, hoặc sự ngẫu nhiên hoặc sự thất thường trong tính khí và nguyện vọng của con người sắp quyết định sự tồn tại của nó. Nó nằm phủ phục bên cạnh chuồng, đầu dựa trên hai chân trước, chờ đợi. Khi ông chủ nói, Achado, đến đây nào, nó cứ tưởng được gọi đến để lên xe như những lần khác, dấu hiệu chứng tỏ vẫn chưa có gì thay đổi trong cuộc đời của nó, chứng tỏ ngày hôm nay sẽ giống như ngày hôm qua, như giấc mơ vĩnh hằng của những con chó. Nó ngạc nhiên thấy chủ đeo dây xích vào cổ mình, một chuyện chẳng bình thường tí nào trong các chuyến đi, nhưng nó còn kinh ngạc hơn, bối rối hơn nữa khi cô chủ và ông chủ trẻ xoa đầu nó vừa nói những câu thật khó hiểu mà nó chỉ thấy cái tên Achado của nó được nhắc đến với vẻ rất lo lắng, dù không có vẻ gì là xấu xa, Một ngày nào đó, chúng tao sẽ về thăm mày nhé. Khi bị kéo mạnh, nó hiểu là phải đi theo ông chủ, tình hình thế là rõ, chiếc xe là để cho những ông bà chủ khác, còn nó sẽ đi bộ dạo chơi với ông chủ này. Dù thế nó vẫn ngạc nhiên với chiếc dây xích, nhưng đó chỉ là một chi tiết không quan trọng, khi ra đến khu đất trống ông chủ liền thả cho nó chạy đuổi theo bất cứ một con bọ nào xuất hiện ở phía trước, mặc dù chỉ là con thằn lằn. Buổi sớm mai thật mát mẻ, trời đầy mây, nhưng chưa tạo thành cơn mưa. Khi đã đi trên quốc lộ, thay vì quay sang bên trái, ra cánh đồng, như nó trông đợi, thì ông chủ lại quặt sang bên, và như vậy là sẽ đi về hướng thị trấn. Đã ba lần, trên đường đi Achado phải dừng đột ngột. Cipriano Algor đi như bình

thường chúng ta vẫn đi trong những hoàn cảnh tương tự như thế này, khi chúng ta bắt đầu tranh cãi, tò mò, với chính bản thân mình, liệu mình thích hay không thích, đương nhiên là chúng ta thích, bắt đầu một câu và cứ thế bỏ lửng, ta bỗng dừng lại, rồi chạy cứ như để cứu cha khỏi cột treo cổ, ta dừng lại một lần nữa, con chó kiên trì nhất và tinh tế nhất trong tất cả các con chó sẽ tự hỏi liệu ta có hợp với một người chủ khác quyết tâm hơn không. Nó đã không đoán nổi giải pháp mà ông chủ đã quyết định trước rồi. Cipriano Algor đã ở trước cửa nhà của Isaura Madruga, giơ tay ra gọi cửa, ngần ngừ, rồi lại tiến lên, vừa lúc đó cánh cửa bỗng mở ra như nó đã chờ ông từ trước, nhưng thật ra không đúng như vậy, Isaura Madruga nghe thấy tiếng chuông và đi ra xem là ai gọi cửa. Xin chào bà Isaura, ông thợ gốm nói, Xin chào ông Algor, Xin lỗi vì đã đến quấy rầy ở nhà bà, nhưng tôi có một chuyện muốn thưa với bà, xin bà ra tay làm ơn, Mời ông vào nhà đã, Chúng ta có thể nói chuyện ngay ở ngoài này cũng được mà, không cần vào nhà đâu, Xin mời vào, đừng khách khí quá, Con chó có vào được không ạ, Cipriano Algor hỏi, chân nó bần quá, Achado cũng giống như người nhà của tôi mà, chúng tôi đã quen biết nhau rồi. Cánh cửa được đóng lại, bóng tối chập choạng của căn phòng nhỏ bao trùm lên mọi người, Isaura ra hiệu chỉ chiếc ghế bành, và bà cũng ngồi xuống. Tôi có cảm tưởng là bà đã biết tôi đến đây để làm gì rồi, ông thợ gốm nói và ra hiệu cho con chó nằm xuống bên cạnh mình, Có thể, Có lẽ con gái tôi đã nói chuyện với bà, Về vấn đề gì ạ, Về con Achado, Không, chúng tôi chưa bao giờ nói chuyện về con Achado như ý ông nói, Ý sao cơ, Ý là chúng tôi đã có cuộc nói chuyện, đương nhiên chúng tôi cũng đã từng đôi lần nói về con Achado, nhưng chúng tôi chưa thật sự có một cuộc nói chuyện về nó bao giờ. Cipriano Algor cúi mặt nhìn xuống, Điều tôi đến đề nghị chính là nhờ bà nhận giữ hộ con Achado trong thời gian tôi đi vắng, Ông đi khỏi thị trấn à, Isaura hỏi, Ngay bây giờ, có lẽ bà cũng đoán được là chúng tôi không thể mang con chó đi theo cùng, ở Trung tâm người ta không cho phép nuôi súc vật trong nhà, Tôi sẽ nhận nó cho, Tôi biết là bà sẽ chăm sóc nó như nó là của chính bà, Tôi sẽ chăm sóc nó chu đáo còn hơn là của mình nữa, bởi vì nó là của ông. Không nghĩ ra phải cần làm gì, có lẽ để giảm bớt căng thẳng trong đầu, Cipriano Algor tháo dây xích ra cho con chó. Tôi cho rằng mình phải xin lỗi bà, ông nói. Tại sao vậy, Bởi vì không phải lúc

nào tôi cũng tỏ ra là người có giáo dục trong cách đối xử với bà, Trí nhớ lại gọi tôi nhớ lại những chuyện khác cơ, nhớ buổi chiều tôi gặp ông ở nghĩa trang, chúng ta nói về cái quái của chiếc bình bị hỏng, nhớ chuyến ghé thăm của ông đến nhà tôi để mang đến cho tôi chiếc bình mới, Vâng, nhưng sau đó tôi đã hành động không đúng, thô lỗ, và tôi không đến thêm một lần nào nữa, Việc đó có quan trọng gì đâu, Có quan trọng chứ ạ, Không, nó không hề quan trọng, bằng chứng là bây giờ chúng ta đang ở đây, Nhưng suýt nữa thì tôi đã không ở đây, Vâng, chỉ suýt nữa ông đã không đến đây. Có lẽ những đám mây đen đang che kín bầu trời, bóng tối chập choạng trong phòng càng tối hơn, đáng lý ra lúc này Isaura sẽ đứng dậy đi bật đèn lên. Nhưng cô ấy đã không làm như vậy, không phải vì tính lơ đãng hoặc vì một thứ lý do kín đáo nào khác, đơn giản vì cô vẫn chưa nhận ra là đã tối đến mức không còn phân biệt rõ sắc mặt của Cipriano Algor, đang ngồi ngay trước mặt cô, gần sát cánh tay mà cô chỉ nghiêng người ra phía trước một chút đã có thể với tới, Chiếc bình vẫn tốt, vẫn giữ được nước mát chứ ạ, Cipriano Algor hỏi, Như ngày đầu tiên, và ngay lúc này cô đã nhận ra căn phòng quá tối, Có lẽ mình phải bật đèn lên thôi, cô tự nhủ, nhưng vẫn chưa đứng dậy. Chưa bao giờ cô được nghe nói là nhiều người đã từng thay đổi hẳn số phận nhờ vào việc bật hoặc tắt đèn, dù đó là đèn cổ lỗ thời xưa, hoặc là một ngọn nến, hoặc là một chiếc đèn dầu, hoặc một ngọn đèn điện hiện đại, đúng là cô tự nhủ phải đứng dậy, đó là việc làm thích hợp, nhưng cơ thể lại từ chối, không chịu cử động, khước từ làm theo mệnh lệnh của đầu óc. Cảnh tranh tối tranh sáng này là thứ cản để Cipriano Algor có thể tỏ tình ở phút cuối cùng, Anh yêu em, Isaura ạ, và cô sẽ trả lời bằng giọng nói đau xót, Và ngay trong cái ngày mà anh ra đi anh mới nói với em điều đó ư, Nếu có nói trước thì cũng vô ích mà thôi, nếu nói trước hay nói bây giờ thì cũng thế thôi, Tuy nhiên anh lại nói với em điều đó, Đây là dịp cuối cùng, em hãy coi như đó là một cuộc chia tay, Tại sao thế, Anh không có gì để dâng hiến cho em, anh như một loài đang trong quá trình bị tuyệt chủng, anh không có tương lai cũng chẳng có hiện tại, Hiện tại thì anh đang có đấy thôi, giờ này, phòng này, con gái và con rể anh đang đợi đưa anh đi cùng, con chó này đang nằm ngay dưới chân anh, Nhưng không phải người phụ nữ này, Ông chưa hỏi em mà, Anh cũng không muốn hỏi, Vì sao vậy, Anh xin nhắc lại, bởi vì anh chẳng có gì dâng

hiện cho em cả, Nếu điều anh vừa nói lúc này đã được anh cảm thấy và đã suy nghĩ kỹ, thì anh đang có tình yêu đấy, Tình yêu không phải là căn nhà, không phải là quần áo, không phải là thức ăn, Nhưng thức ăn, quần áo và nhà, tự chúng không phải là tình yêu, Thôi chúng mình đừng chơi chữ nữa, một người đàn ông không bao giờ cầu hôn một người phụ nữ nếu bản thân không có đủ phương tiện để kiếm sống, Đó là trường hợp của anh ư, Isaura hỏi, Em biết rõ đúng là trường hợp của anh mà, xưởng gốm đã bị đóng cửa, và anh không biết làm nghề gì khác, Nhưng anh sẽ sống nhờ vào con rể, Anh không có cách nào khác cả, Anh cũng có thể sống nhờ vào những gì vợ mình thu nhập được, Trong trường hợp này tình yêu sẽ kéo dài được bao nhiêu lâu, Cipriano Algor hỏi, Em đã không làm việc sau khi xây dựng gia đình, em đã sống nhờ vào những gì chồng em kiếm được, Chẳng ai thấy chuyện đó là xấu cả, đó vốn là phong tục mà, nhưng thử để một người đàn ông vào hoàn cảnh đó và em hãy thử nói cho anh nghe chuyện gì sẽ xảy ra sau đó xem nào, Thế tình yêu của anh sẽ buộc phải chết vì nguyên nhân này ư, Isaura hỏi, vì một lý do đơn giản như vậy mà tình yêu kết thúc được ư, Anh không ở trong hoàn cảnh này để trả lời em, anh còn thiếu kinh nghiệm, Achado kín đáo đứng dậy, theo ý kiến của nó, cuộc viếng thăm xã giao đã quá dài rồi, bây giờ nó muốn về chuồng, bên cây dâu, bên chiếc ghế của những suy tư, Cipriano Algor nói, Anh phải đi đây, các con đang chờ anh, Chúng ta chia tay nhau thế này ư, Isaura hỏi, Thỉnh thoảng anh và các con sẽ trở về để biết con Achado ra sao, để xem căn nhà còn nguyên hay không, đây không phải là lời chào vĩnh biệt, Ông lại buộc dây xích vào cổ và đưa đầu dây vào tay của Isaura, Đây, anh xin để lại, chỉ là một con chó, mặc dù. Không bao giờ chúng ta biết được sau liên từ, mặc dù, bị bỏ lửng kia, Cipriano Algor đã định nói câu gì tiếp theo, bởi vì bàn tay phải của ông, cái bàn tay cầm đầu dây xích kia, đã mất đi đâu rồi, hoặc đã nằm trong bàn tay của Isaura Madruga, người phụ nữ mà ông đã không muốn đưa vào hiện tại của mình, tuy vậy bây giờ người ấy lại nói với ông, Em yêu anh, anh Cipriano ạ, anh biết là em yêu anh mà. Chiếc dây xích tuột ra rơi xuống đất, được tự do để con Achado bỏ đi ngửi các chân tường, một lát sau, khi nó quay đầu lại liền hiểu ngay rằng chuyến thăm xã giao đã đi chệch hiểu, không còn ý nghĩa xã giao khi hai người ôm nhau, hôn nhau, thở hắt hắt và

những lời nói, mà lúc này có lý do rất khác, cũng bắt đầu nhưng không thể kết thúc được. Cipriano Algor và Isaura đã đứng dậy, cô khóc vì vui và đau khổ, còn ông thì nói ấp úng, Anh sẽ về, anh sẽ về, thật tiếc là cửa ra phố lại đóng kín, không mở toang để những người hàng xóm có thể chứng kiến và truyền nhau câu chuyện về bà goá Estudiosa và ông già ở xưởng gổm đã yêu nhau với mối tình thật sự và mãi cuối cùng mới dám thổ lộ. Với giọng nói đã gần bình thường trở lại, Cipriano Algor nhắc lại, Anh sẽ về, anh sẽ về, phải có một giải pháp cho chúng ta chứ, Giải pháp duy nhất là anh ở lại đây, Isaura nói, Em biết rõ là anh không thể, Chúng em, Achado và em, sẽ ở đây chờ đợi anh. Con chó không hiểu vì sao người phụ nữ lại cầm đầu dây xích, khi cả ba cùng đi ra phía cửa, dấu hiệu rõ ràng là ông chủ và nó sẽ ra về, không hiểu tại sao sợi dây xích vẫn chưa quay lại tay người, theo thẩm quyền, đã buộc vào cổ nó. Nỗi sợ hãi từ trong bụng trào lên cổ họng nó, nhưng đồng thời, bốn cẳng chân đang run lên vì kế hoạch đầy hứng khởi do bản năng của nó vừa phác họa ra, giựt thật mạnh sợi dây để bỏ chạy khi cửa vừa hé mở ra và, sau đó, vui vẻ vì chiến thắng, nó sẽ đứng chờ ông chủ ra gặp lại nó ở phía ngoài đường. Cửa chỉ được mở ra sau mấy lần ôm nhau và hôn nhau nữa, và cả sau những lời nói thầm thì, nhưng người phụ nữ đã khẳng định một cách mạnh mẽ rằng, Anh phải ở lại, anh phải ở lại, nhưng đó chỉ là nói để mà nói, những từ ngữ đó không thể giữ chân Cipriano Algor được, nhưng ông thì bây giờ lại đủ khả năng không để Achado bỏ chạy. Cửa đã được đóng lại, chia cắt con vật với người chủ, nhưng đó chỉ là chuyện tình cảm, nỗi buồn đau vì bị bỏ rơi của kẻ này không thể, ít nhất vào lúc này, chờ đợi có ngay được sự cảm tình và tình cảm tương ứng của người khác đang buồn vì niềm hạnh phúc cũng bị thương tổn. Nhưng cũng chẳng còn lâu nữa đến ngày mà chúng ta sẽ được biết cuộc sống của Achado trong ngôi nhà mới sẽ ra sao, và biết nó đã quen với người chủ mới một cách dễ dàng hay khổ sở, và biết được liệu cách đối xử tốt và tình thương yêu vô hạn của người chủ mới này có đủ để nó quên đi nỗi buồn phiền vì bị bỏ rơi một cách bất công hay không. Lúc này người mà chúng ta cần tiếp tục theo dõi chính là Cipriano Algor, chỉ theo dõi ông thôi, tức là đi theo từng bước chân của ông, cùng đi theo những bước chân như mộng du của người đàn ông này. Còn việc tưởng tượng xem làm sao có thể kết hợp được cùng lúc trong một

con người những tình cảm hoàn toàn trái ngược nhau, niềm vui sâu sắc nhất trong mọi niềm vui và nỗi buồn bực nhức nhối nhất để sau đó phát hiện ra hoặc sáng tạo nên một tên duy nhất của thứ tình cảm riêng, kết hợp của hai thứ tình cảm kia, đó thật là một công việc mà trước đây người ta đã cố làm rồi đành chịu, chẳng khác gì một đường chân trời cứ mãi mãi ta không thể nào đến được. Cipriano Algor đi đến cuối phố, rẽ vào con đường quốc lộ chia thị trấn làm hai, và, chẳng đi, chẳng bò, chẳng chạy, chẳng bay, giống như đang mơ thấy muốn tự giải thoát khỏi bản thân mà vẫn cứ tiếp tục va chạm với cơ thể mình, ông lên đến đầu dốc nơi chiếc xe tải cùng con gái và con rể đang chờ sẵn. Bầu trời, lúc trước chỉ đe dọa mưa, thế mà bây giờ, bắt đầu rơi những hạt mưa do dự, vô cảm, có lẽ sẽ không kéo dài nhưng cũng đủ làm cho nỗi buồn thương của những người sắp phải xa nơi thân yêu thêm sâu lắng, ngay như Marçal cũng còn cảm thấy đau thắt lòng. Cipriano Algor vào xe, ngồi ghế bên cạnh tài xế, nơi hai con đã dành sẵn cho ông, rồi nói, Chúng ta đi nào. Ông không nói thêm lời nào nữa cho đến khi đến Trung tâm, cho đến khi vào ngồi trong chiếc thang máy dành cho việc chở hàng cùng với những chiếc vali và túi xách lên tận tầng ba mươi tư, đến tận cửa căn hộ, cho đến khi Marçal hô to, Chúng ta đến đây rồi, cho đến tận lúc đó ông mới mở miệng phát ra mấy âm tiết có tổ chức, mặc dù không phải là vụ thu hoạch của ông, mà chỉ là việc nhắc lại, có thêm một ý nhỏ nhỏ, câu nói của con rể, Đúng, e đã đến đây rồi. Về phần mình, Marta và Marçal cũng nói rất ít trong suốt chuyến đi. Những từ ngữ đáng được ghi lại vào câu chuyện này cũng chỉ là mấy câu nhắc về những người ít được nói đến, đó là những lời trao đổi qua lại giữa hai người khi xe chạy qua trước cửa nhà bố mẹ của Marçal. Anh đã báo cho ông bà biết là hôm nay chúng mình ra đi chưa, Marta hỏi, Rồi, hôm kia, khi anh từ Trung tâm về, anh có quá ít thời gian, vì xe taxi đứng chờ ở bên ngoài, Anh không muốn dừng lại một chút à, cô lại hỏi, Anh chán chuyện cãi cọ lắm rồi, ngán đến tận cổ, Dù thế thì cũng nên ghé lại một chút, Thế em không nhớ ông bà đã xử sự ra sao khi hai chúng ta về nhà à, anh chắc là em cũng chẳng muốn cảnh đó tái diễn, phải không, Marçal nói, Thật đáng tiếc, dù bố mẹ anh thế nào, thì đó cũng là chuyện đáng tiếc, Lời nói này hơi lạ đấy nhỉ, Lời nào, Dù thế nào, Người ta vẫn nói như vậy mà, Đúng thế, đó là những từ ngữ mà mới nghe cứ nghĩ chỉ là một thứ trang hoàng cho câu

nói thêm nghĩa mà thôi, nhưng khi ta nghĩ kỹ về chúng và hiểu chúng sẽ đi về đâu thì mới thấy sợ, Dù thế nào là một cách nói khác của câu Còn cách nào nữa đâu, ta làm được gì nữa đâu, phải như thế thôi, hoặc đơn giản là một sự cam chịu, dù từ này hơi mạnh, Marta nói, Cuối cùng, chúng ta luôn luôn phải sống với bố mẹ, Marçal nói, Chúng ta cũng đừng quên rằng trong tương lai có ai đó sẽ phải sống với bố mẹ sẽ là chính chúng ta đấy nhé, Marta kết luận. Lúc này Marçal nhìn sang bên phải và cười nói, Đương nhiên cuộc nói chuyện về mối quan hệ bất hạnh giữa bố mẹ và con cái vừa qua chẳng có gì liên quan đến bố đâu nhé, nhưng Cipriano Algor không trả lời, chỉ lơ đãng gật đầu. Ngồi sau chồng Marta chỉ nhìn nghiêng được gương mặt bố. Không biết ông phải làm gì với Isaura nhỉ, cô thầm nghĩ, chắc chắn là không chỉ đến, để con Achado lại rồi quay về, ông đã ở đó thời gian lâu đến thế cơ mà, đâu chỉ nói với nhau dăm câu rồi thôi, mình sẽ có thể làm mọi chuyện để biết tại sao ông dăm chiêu thế kia, gương mặt thì có vẻ tỉnh táo, nhưng đồng thời cũng là vẻ mặt của một người không còn tự chủ được nữa, là gương mặt của một người vừa thoát ra khỏi nguy hiểm và đang ngạc nhiên là mình vẫn còn sống. Cô sẽ còn biết được nhiều hơn nếu có thể được nhìn ông chính diện, có lẽ lúc đó cô sẽ nói, Con biết những giọt nước mắt đã không chảy ra mà tự đọng lại trong mắt, con biết nỗi đau hạnh phúc kia, một kiểu hạnh phúc đau đớn, việc tồn tại và không tồn tại, có và không có, yêu và không thể. Nhưng vẫn còn quá sớm để Cipriano Algor đáp lại. Họ đã đi ra khỏi thị trấn, đã để lại phía sau ba căn nhà đang dần đổ nát, bây giờ đang vượt qua chiếc cầu bắc qua con suối nước đen ngòm và nặng mùi. Phía trước, giữa cánh đồng nơi nổi lên những cái cây chụm lại bên nhau, ẩn dưới những bụi cây mâm xôi, có một kho báu các hiện vật khảo cổ của xưởng gốm của Cipriano Algor. Bất cứ ai cũng có thể nói đã hàng ngàn năm trôi qua kể từ ngày người ta đổ xuống đó những đồ thừa cuối cùng của một nền văn minh cổ.

Vào buổi sáng sớm sau ngày của mình Marçal từ tầng ba mươi tư xuống trình diện ở cơ quan làm nhiệm vụ bảo vệ tất cả mọi hoạt động ở Trung tâm, trong khi đó thì căn hộ đã được dọn dẹp sạch sẽ, ngăn nắp, với tất cả những đồ đạc được mang đến từ căn nhà khác và bày biện đúng chỗ thích hợp, thế là căn hộ đã sẵn sàng cho những cư dân mới bắt đầu trấn giữ, mà không chống cự lại, những vị trí được định sẵn của mình. Việc này cũng chẳng dễ

dàng gì, khác với đồ vật được để ở chỗ nào thì nằm nguyên chỗ đó, con người thì di động, suy nghĩ, hỏi han, nghi ngờ, nghiên cứu, muốn biết, và bắt buộc phải theo thói quen phục tùng, sớm hay muộn thì cuối cùng dường như cũng đành khuất phục, nhưng đừng tin rằng sự khuất phục này là vĩnh viễn. Vấn đề đầu tiên mà những cư dân mới này phải giải quyết, trừ Marçal Gacho sẽ tiếp tục công việc thường ngày lo bảo vệ cho người và tài sản trong biên chế hoặc vắng lai có liên quan đến Trung tâm, vấn đề đầu tiên, như chúng ta vừa nói, là phải tìm được câu trả lời thoả mãn cho câu hỏi, Và bây giờ mình sẽ làm gì đây. Marta phải gánh vác công việc quản lý của căn nhà, và sẽ đến lúc còn có con phải nuôi dưỡng, thế là sẽ đủ việc để làm trong nhiều giờ ban ngày và một số giờ vào ban đêm. Tuy nhiên, là một con người, như chúng ta vừa nói ở trên, ngoài chuyện phải làm việc, còn có chuyện phải suy nghĩ, thế nên ta cũng đừng lấy làm ngạc nhiên nếu cô ấy cũng sẽ tự hỏi, giữa bừa bộn công việc hết giờ này qua giờ khác, Và bây giờ mình sẽ làm gì đây nhỉ. Chính Cipriano Algor mới là người phải ở trong hoàn cảnh tệ hại nhất, phải nhìn vào hai bàn tay mình và phải biết là nó không còn dùng làm gì được nữa, phải nhìn vào đồng hồ và phải biết rằng giờ sắp tới cũng sẽ giống như giờ này, phải nghĩ đến ngày mai và phải biết rằng nó cũng trống rỗng như ngày hôm nay. Cipriano Algor không còn là một cậu bé nữa, không thể nằm dài trên giường suốt cả ngày trong căn phòng nhỏ xíu của mình, nghĩ về Isaura Madruga, nhắc lại những câu mà hai người đã nói với nhau, sống lại hồi ức, những nụ hôn và những vòng tay mà hai người đã trao cho nhau. Sẽ có người nghĩ ngay là phương thuốc tốt nhất để chữa bệnh cho Cipriano Algor là bây giờ xuống ngay bãi đậu xe, chui vào xe tải và về thăm Isaura Madruga, người mà ở tận nơi xa ấy, chắc cũng đang trải qua những khát khao về thể xác và tinh thần tương tự, và người ta cũng cho rằng đối với một người đàn ông trong hoàn cảnh chẳng được cuộc đời dành cho những thắng lợi về công nghiệp và nghệ thuật hạng nhất hoặc hạng hai, thì có được một người phụ nữ để mà yêu thương và để được yêu lại cũng đã là một đặc ân và may mắn quá lớn rồi. Nghĩ như vậy là chưa hiểu gì về Cipriano Algor. Ông đã từng nói một người đàn ông không thể cầu hôn một người phụ nữ mà không có nổi một phương tiện tối thiểu để bảo đảm cuộc sống của cô ấy, và bây giờ ông sẽ nói với chúng ta rằng mình sinh ra không phải để lợi dụng

những hoàn cảnh có lợi và hành xử như một kẻ vênh váo rằng mình có quyền được lợi dụng như vậy, vì ngoài phẩm chất mà hắn tự tô vẽ, còn là một người đàn ông và đã dành sự chú ý của một tên đàn ông và những thèm muốn cho một phụ nữ. Nói cách khác, thẳng thắn và trực tiếp hơn, Cipriano Algor không sẵn sàng, dù với bất cứ giá nào và dù còn ở trong nỗi đắng cay của kẻ cô đơn, đóng vai trò của một kẻ thỉnh thoảng đến thăm người tình rồi trở về mà không chút hồi ức tình cảm về những buổi chiều hoặc những buổi tối đã từng vật lộn thân thể và khuấy động mọi giác quan, rồi khi đi ra chỉ để lại một nụ hôn hờ hững trên gương mặt đã mất hết trang điểm, và trong trường hợp cụ thể này, chỉ xoa nhẹ lên đầu con chó, Chào, hẹn lần sau gặp lại, Achado. Dù sao đi nữa, thì Cipriano Algor cũng còn hai biện pháp để trốn ra khỏi cái nhà tù mà bỗng nhiên ông thấy biến thành căn hộ, ngoại trừ một phương thuốc giảm đau ngăn ngủi và đơn giản là đến bên cửa kính nhìn trời. Biện pháp đầu tiên là thành phố, Cipriano Algor vốn sinh sống ở một thị trấn nhỏ nhoi và chỉ biết thành phố dọc theo hành trình những chuyến đi, nhưng bây giờ ông đã có thể giết thời gian bằng cách đi dạo lang thang, cho không khí vào lồng chim, đó là một cách nói bóng gió và tếu táo có lẽ từ ngàn xưa, khi các vị quý tộc và trong hoàng tộc còn dùng mũ cài lông chim và thường đội mũ này đi dạo, hít thở không khí. Cipriano Algor còn có thể đi ra công viên thành phố nơi hội tụ của những người có tuổi vào buổi chiều, những người luôn mang bộ mặt và có cử chỉ đặc trưng của những người hưu trí và những người vô gia cư, hai cách nói khác nhau để chỉ cùng một đối tượng. Ông có thể ngồi cùng và làm bạn với họ, và nhiệt tình chơi bài cho đến chiều tối, khi đôi mắt cận thị không phân biệt được màu sắc của quân bài nữa. Nếu thua, ông có thể xin một trận phục thù và sẽ được mọi người cho phép, nếu thắng, những quy định ở công viên rất đơn giản và có thể học rất nhanh. Biện pháp thứ hai, xin lỗi phải nói ra, chính là cái Trung tâm nơi ông đang sống, Rõ ràng là ông đã biết nó từ trước, nhưng không kỹ bằng thành phố, bởi vì trong ký ức của ông hầu như không ghi lại được gì về số lần ít ỏi mà ông đã vào trong Trung tâm, chủ yếu là cùng con gái mua sắm gì đó. Và bây giờ, có thể nói Trung tâm đã là của ông, họ đã để ông trên một chiếc đĩa đầy âm thanh và ánh sáng, ông muốn đi lang thang ở Trung tâm bao nhiêu lần tùy thích, tha hồ thưởng thức âm nhạc dễ dàng và những lời mời mọc.

Khi ba cha con đến đây lần đầu để xem căn hộ, nếu họ dùng chiếc thang máy ở phía đối diện, trong chuyến đi lên không định rõ kia, họ đã có thể, ngoài những cửa hàng, cửa hiệu, thang cuốn, nơi gặp gỡ, quán cà phê và quán ăn, nhìn thấy và đánh giá được những cơ sở kinh doanh, những thiết bị mà so với những cơ sở trên kia thì chẳng hề thua kém về sự phong phú và mức độ hấp dẫn, ví dụ như một chiếc xe ngựa kéo, một chiếc xe được đẩy bằng tên lửa không gian, một trung tâm cho trẻ em, một trung tâm cho những người thuộc lứa tuổi thứ ba, một đường hầm tình yêu, một chiếc cầu treo, một chiếc tàu hoả, một phòng tư vấn chiêm tinh học, một văn phòng cá cược, một trường bắn, một sân golf, một bệnh viện hạng sang, một viện điều dưỡng sang trọng hơn, một sàn chơi bowling, một khu chơi billiard, khu bàn chơi bóng đá bằng tay, một tấm bản đồ khổng lồ, một tấm cửa bí mật, một cánh cửa khác có ghi những chữ hãy thử nghiệm những ấn tượng mạnh về tự nhiên, mưa, gió và tuyết, một loạt những hình mẫu như Vạn Lý Trường Thành ở Trung Hoa, ngôi đền Taj Mahal, một Kim tự tháp Ai cập, một ngôi đền Karnak, một kênh dẫn nước chảy tự do suốt hai mươi bốn giờ trong ngày, một tu viện, một toà tháp của tầng lớp tăng lữ, một vịnh hẹp, một khoảng trời mùa hạ có mây trắng bay, một hồ nước, một vườn cây cọ thật, một bộ xương khủng long, một con khủng long khác giống như thế, một mô hình dãy Himalaya với đỉnh Everest, một khúc sông Amazon với những người thổ dân Indian, một chiếc bè đá, tượng Chúa vắc thánh giá, con ngựa thành Troy, một ghê điện, một trung đội hành quyết, một vị thánh thổi kèn trompet, một vệ tinh liên lạc, một ngôi sao chổi, một dải Ngân hà, một người lùn lớn, một người khổng lồ nhỏ, nói tóm lại là một bản danh sách bất tận những điều phi thường mà dù có dùng đến tám mươi năm cuộc đời rảnh rỗi cũng không đủ để thưởng thức hết, kể cả những ai sinh ra ở Trung tâm và không bao giờ đi ra thế giới bên ngoài.

Không muốn ngắm thành phố và những mái nhà lô nhô của nó qua cửa sổ của căn hộ, bỏ cả khả năng đi công viên vì tâm trạng của Cipriano Algor chưa đến mức bị coi là tuyệt vọng hoặc hoàn toàn buồn nản, và vì những lý do mạnh mẽ đã nói ở phần trên, cũng gác sang một bên cuộc viếng thăm Isaura Madruga đầy cảm dỗ nhưng cũng rắc rối và mệt mỏi về thể xác và tinh thần, thế thì việc còn lại đối với người cha của Marta, nếu không muốn

suốt đời ngáp vặt và đập đầu, là nói bóng gió vậy, vào bốn bức tường của nhà giam này, chính là lao ra ngoài đi nghiên cứu một cách có khuôn phép hòn đảo kỳ diệu mà ông đã được đưa đến sau vụ đắm tàu. Sáng nào cũng thế, sau bữa điểm tâm, Cipriano Algor chỉ kịp phóng về phía con gái một câu, Chào con nhé, hết sức vội vàng, và như một người vội đi làm, ông đi ra khỏi nhà, có hôm thì lên tận tầng thượng, hôm khác thì xuống đến tận tầng trệt, dùng thang máy tùy theo nhu cầu của việc quan sát, lúc thì với tốc độ nhanh nhất, lúc khác với tốc độ chậm nhất, đi dọc theo các hành lang và theo băng chuyền, vượt qua các phòng lớn, đi lang thang giữa những hàng tủ kính vừa to lớn vừa phức tạp, những quầy trưng bày hàng hoá, những tủ đựng hàng thức ăn, nghĩa là tất cả những nơi mua bán mọi thứ để ăn và để uống, để mặc và để đi, dùng cho mái tóc và làn da, cho móng tay móng chân và cho lông, cả ở trên cũng như ở dưới, để đeo vào cổ, để móc vào tai, để đeo vào ngón tay, để trang trí cho búp bê, để lắp vào để gỡ ra, để khâu vào và để tháo ra, để tô son phấn và để chùi son phấn, để tăng lên và để giảm bớt đi, để béo lên và để gầy bớt đi, để mở rộng và để co lại, để làm đầy và để tháo ra bớt, và nói như vậy cũng giống như chẳng nói điều gì, bởi vì dù có sống tám mươi năm cuộc đời nhàn hạ cũng không đủ thời gian để đọc hết và phân tích năm mươi lăm tập sách với một ngàn năm trăm trang giấy khổ A4 mỗi tập gồm các catalog thương mại của Trung tâm. Rõ ràng những mặt hàng được trưng bày không phải là thứ cuốn hút Cipriano Algor, hơn nữa chuyện mua hàng không phải trách nhiệm và nghĩa vụ của ông, để làm việc này đã có người làm ra tiền đó chính là con rể và người sau đó sẽ quản lý, điều hành và sử dụng số tiền đó, tức là cô con gái. Ông chính là người hai tay đứt túi quần, đi lại, lúc dừng chỗ này, lúc lại dừng chỗ khác, hỏi đường những người bảo vệ, mặc dù có giáp mặt thì ông cũng không bao giờ hỏi Marçal, để khỏi lộ dây mơ rễ má gia đình, tận dụng ưu thế đặc quyền đáng thèm muốn của cư dân sống trong Trung tâm được hưởng không phải trả với giá thấp mọi thú vui giải trí cho khách hàng. Chúng ta đã biết hai thú vui, một là ngắm cảnh khi đi thang máy ở phía bên này, và thú vui khác là khi đi thang máy phía bên kia, tuy nhiên, cũng cần nhớ là đây cũng mới chỉ kể đến tầng thứ ba mươi tư. Trên đó hãy còn đến một thế giới khác gồm mười bốn tầng nữa. Và với một người hay tò mò như Cipriano Algor, thì không phải nói ta cũng biết rằng

bước đầu tiên nghiên cứu sẽ hướng đến chiếc cửa bí mật đầy bí hiểm kia, và sẽ vẫn tiếp tục bí hiểm, bởi vì, dù đã kiên trì bấm chuông, và vài lần gõ cửa bằng cùi chỏ, nhưng không thấy ai xuất hiện từ bên trong để hỏi xem ông muốn tìm gì. Nhưng chính ông lại phải giải thích ngay đây đủ lý do với một người nhân viên bảo vệ vội đi đến, có thể vì nghe thấy tiếng gõ cửa ồn ào, hoặc, qua hệ thống cảnh giới bằng video, và hỏi tới tấp ông là ai và làm gì ở chỗ này. Cipriano Algor giải thích rằng mình sống ở đây trên tầng ba mươi tư và khi đi qua đây, ông cảm thấy hết sức chú ý với dòng chữ ghi trên cửa, Chỉ là tò mò, thưa quý vị, chỉ là sự tò mò của những ai không có việc gì khác để làm. Nhân viên bảo vệ yêu cầu ông trình thẻ căn cước, thẻ cư dân thường trú ở Trung tâm, so sánh gương mặt ông với ảnh trong từng tấm thẻ, dùng kính lúp soi dấu vân tay trong các tấm thẻ, và để kết thúc, lấy vân chính ngón tay mà Cipriano Algor đã ấn vào tấm thẻ đọc của chiếc máy vi tính xách tay được anh bảo vệ lấy ra từ chiếc túi đeo ở trên vai, rồi nói với ông, Ông đừng lo, chỉ là thủ tục thôi mà, dù sao thì mong ông chấp nhận một lời khuyên, đừng bao giờ xuất hiện ở chỗ này nữa, có thể làm cuộc sống của ông trở nên rắc rối đấy, tò mò một lần thế là đủ rồi, hơn nữa cũng chẳng đáng để ý đến đây làm gì, chẳng có gì bí mật sau cánh cửa này đâu, trước đây, đúng là có đấy, nhưng bây giờ thì không còn nữa. Nếu đúng như ông nói, thì tại sao không gỡ chiếc bảng chữ này đi, Cipriano Algor hỏi, Dùng làm mồi nhử để chúng tôi biết ai là những người tò mò đang sống ở Trung tâm. Người bảo vệ chờ cho Cipriano Algor đi xa mấy chục mét, rồi mới đi theo sau ông cho đến khi gặp được một đồng nghiệp khác và bàn giao lại nhiệm vụ theo dõi để tránh bị nhận mặt. Ông ta đã làm gì thế, nhân viên bảo vệ Marçal Gacho hỏi, cố che giấu nỗi lo lắng của mình, Ông ta gọi chiếc cửa bí mật, Không có gì nghiêm trọng, chuyện này ngày nào cũng xảy ra vài lần, Marçal nói, và cảm thấy bớt lo lắng hẳn, Đúng, nhưng mọi người phải học thói quen không được tò mò, và lâu dài là không được dí mũi vào nơi không được gọi đến, là vấn đề của thời gian và sự khôn khéo, Hoặc vấn đề của bạo lực, Marçal nói, Bạo lực, chỉ trừ trong những trường hợp cực đoan, nhưng đã không cần thiết nữa, đương nhiên là lúc này tôi đã có thể bắt giữ ông ta để thẩm vấn, nhưng tôi chỉ khuyên ông ta mấy lời nhả nhặn, dùng tâm lý học thôi mà, Tôi phải đi theo ngay không ông ta trốn mất, Marçal nói, Nếu anh thấy có điều gì khả

nghi, phải báo ngay cho tôi để bổ sung vào hồ sơ theo dõi nhé, cả hai ta sẽ cùng ký tên vào đó. Viên bảo vệ kia đi khỏi, và Marçal, sau khi đi theo với khoảng cách hơi xa với những bước mộng du của bố vợ lên thêm hai tầng nữa ở trên, mới để ông đi một mình. Anh tự hỏi mình phải làm gì cho hợp lẽ bây giờ đây, nói chuyện với bố vợ và khuyên nhủ ông phải hết sức cẩn thận trong khi đi thơ thẩn các nơi trong Trung tâm, hay giả vờ không biết gì về vụ rắc rối nhỏ kia và cầu mong không xảy ra những vụ nghiêm trọng hơn nữa. Anh quyết định làm theo cách thứ hai này, nhưng trong bữa ăn tối, Cipriano Algor vừa cười vừa kể lại chuyện đã xảy ra, nên buộc anh không còn cách nào khác là phải thực hiện trách nhiệm người đỡ đầu của hai cha con ông trong Trung tâm và đề nghị bố vợ cần hành động hết sức thận trọng để khỏi gây ra sự chú ý của bất kỳ ai, nhân viên bảo vệ hoặc không phải là bảo vệ, Đó chính là cách duy nhất đúng trong việc hành xử của bất cứ ai sống ở đây bố ạ. Lúc này Cipriano Algor rút từ trong túi ra một tờ giấy, Bố đã chép lại những câu này trong số các biển quảng cáo được đăng khắp nơi ở đây, ông nói, bố hy vọng là không gây chú ý của bất cứ một anh mật vụ hay một người quan sát theo dõi nào cả, Con cũng hy vọng như vậy, Marçal khó chịu nói, Thế việc chép lại các câu được viết công khai cho khách hàng đọc liệu có bị nghi ngờ không nhỉ, Cipriano Algor hỏi, Đọc chúng là một chuyện bình thường, chép lại thì không bình thường nữa đâu ạ, và tất cả những gì không bình thường thì tôi thiếu cũng là điều đáng ngờ bất bình thường đấy. Marta, cho đến lúc đó vẫn chưa tham gia vào cuộc nói chuyện, liền đề nghị bố, Bố đọc những câu ấy xem nào. Cipriano Algor vuốt lại tờ giấy ở trên bàn và bắt đầu đọc, *Hãy bạo dạn lên nào, hãy mơ tưởng đi, Ông nhìn con gái và con rể, và thấy họ không có ý định bình phẩm gì nên ông đọc tiếp, Hoan hô sự mạnh bạo ước mơ, đây là phương án thứ nhất, và bây giờ đến các phương án khác, một, hãy đoạt lấy cách thao tác hiệu quả, hai, không đi ra khỏi nhà mà vùng biển phương nam vẫn ở trong tầm tay của quý vị, ba, đây không phải là cơ hội cuối cùng của quý vị nhưng là dịp tốt nhất, bốn, chúng tôi luôn luôn nghĩ đến quý vị đã đến lúc quý vị hãy nghĩ đến chúng tôi, năm, hãy đưa bạn bè của quý vị đến nếu họ muốn mua, sáu, với chúng tôi quý vị không bao giờ muốn gì thêm nữa, bảy, quý vị là khách hàng tốt nhất của chúng tôi, nhưng xin đừng nói điều đó với hàng xóm của mình nhé,* Câu này ở bên

ngoài, trên tường phía mặt tiền, Marçal nói, Bây giờ là những câu ở bên trong, chắc là khách hàng thích thú đây, ông bố vợ trả lời, Thế trong cuộc phiêu lưu trinh sát bố còn tìm được gì nữa nào, Marta hỏi, Con sẽ ngủ mất nếu bố bắt đầu kể, Thế thì bố hãy ru con ngủ đi nào, Điều làm bố khoái nhất là trò những cảm xúc thiên nhiên, Cái đó là sao vậy bố, Con phải sử dụng trí tưởng tượng mới được, Được thôi bố ạ, Bước vào phòng chờ, mua vé cho mình, riêng bố người ta chỉ lấy có mười phần trăm tiền vé thôi, họ trừ bốn mươi lăm phần trăm tiền vé vì bố là cư dân thường trú ở đây, rồi trừ tiếp số tương tự vì đã trên sáu mươi tuổi, Hình như trên sáu mươi tuổi được nhiều ưu đãi tuyệt vời lắm, Marta nói, Chính xác, càng già thì bố lại thu được càng nhiều, khi chết bố sẽ trở nên giàu có, Thế chuyện gì xảy ra sau đó, Marçal sốt ruột hỏi, Thế con chưa bao giờ vào đó à, ông bố vợ hỏi, Con có biết sự tồn tại của nó, nhưng chưa bao giờ vào, con không có tiếng, Thế là con không hề có ý niệm là mình đã mất bao nhiêu thứ đâu nhỉ, Nếu bố không kể nữa thì con lên giường đi ngủ đây, Marta dọa, Nào thì tiếp tục, sau khi trả tiền xong và người ta đưa cho bố một chiếc áo mưa, một chiếc mũ, đôi giày ủng cao su, và chiếc dù, đủ màu sắc, bố cũng có thể dùng toàn đồ đen, nhưng phải trả thêm tiền, bố qua phòng thay quần áo nơi có tiếng loa yêu cầu bố đi ủng, mặc áo mưa và đội mũ vào, sau đó bố sẽ đi vào một chỗ gần giống như hành lang nơi mọi người đứng thành bốn hàng dọc, nhưng người này cách khá xa người kia để cử động cho thoải mái, bọn bố có ba mươi người, một số mới tham gia lần đầu, như bố, số khác, theo quan sát của bố thì đã thỉnh thoảng vẫn vào đây, có khoảng năm người đã từng tham gia trước đây rồi, bố nghe một người nói, Trò này như một thứ ma túy ấy mà, lúc đầu chỉ chơi cho biết, thế là thành nghiện ngay. Sau rồi sao nữa bố, Marta hỏi, Sau đó bắt đầu mưa, lúc đầu chỉ là những giọt nho nhỏ, sau đó mưa to dần, tất cả bắt đầu giương dù lên, và tiếng loa bắt đầu ra lệnh cho mọi người tiến lên, không thể tả được, phải trải qua mới biết, mưa bắt đầu rơi nặng hạt, bỗng nổi gió, những cơn gió ào ào thổi tới, những chiếc dù bị lộn ngược trở lại, mũ thì bay ra khỏi đầu, những người phụ nữ la hét thật to để khỏi cười, những người đàn ông thì cười thật to để khỏi hét, và gió mạnh thêm, đó là cơn bão, mọi người gập mình xuống, ngã dúm dúm, đứng lên rồi lại ngã xuống, còn mưa biến thành trận đại hồng thủy, bọn bố phải đi khoảng mười phút mà tính ra

chỉ tiến được hai mươi lăm hoặc ba mươi mét, Rồi sau thì sao, Marta hỏi và ngáp, Sau đó bọn bố đi trở lại và ngay lập tức tuyết rơi xuống, lúc đầu chỉ là những bông tuyết nhỏ nhỏ như vụn bông, sau đó tuyết rơi càng dày hơn, rơi trước mắt như một tấm màn che khiến mọi người khó nhìn thấy nhau, một số tiếp tục mở dù, chỉ càng làm cho khó đi hơn mà thôi, cuối cùng bọn bố cũng vào được phòng thay quần áo và ở đó rục rĩ ánh mặt trời, Ánh nắng mặt trời trong phòng thay quần áo ư, Marçal nghi ngờ hỏi, Lúc này không còn là phòng thay quần áo nữa mà như một cánh đồng, Và đó chính là những cảm xúc thiên nhiên ư, Marta hỏi, Ừ, Chẳng có gì lạ đâu, vẫn là những chuyện xảy ra hàng ngày ở ngoài đời thôi mà, Đó chính là lời bình phẩm mà bố định nói khi trả lại các vật dụng đã mượn, nhưng lại thấy tốt hơn hết là không nói nữa, Tại sao vậy bố, Một trong những người đã tham gia nhiều lần khinh khỉnh nhìn bố và nói, Tôi thấy thật thương hại, trông có vẻ không bao giờ hiểu nổi trò chơi này thì phải. Được chồng giúp đỡ, Marta bắt đầu thu dọn bàn ăn. Mai hoặc ngày kia bố sẽ đi bãi biển, Cipriano Algor thông báo, Con đã đi đến đó một lần rồi, Thế nó ra sao, Vùng biển loại khí hậu nhiệt đới, rất nóng và nước ấm, Và có cát chứ, Không có cát, chỉ là những hạt cát bằng nhựa, nhưng từ xa trông như thật, Sóng biển chắc là không có, đương nhiên là vậy, phải không, Bố nhầm rồi, người ta có máy tạo sóng giống hệt như ở biển ấy, Thật thế à, Đúng như con nói mà, Thật kỳ lạ những thứ do con người có thể tạo ra, Vâng, Marçal nói, hơi buồn một chút thôi. Cipriano Algor đứng dậy, đi hai vòng bảo con gái đưa sách cho mình và khi sắp bước vào phòng ngủ của mình còn nói với theo, Bố đã ở dưới đó, mặt đất không thấy còn rung rung nữa, và không nghe thấy tiếng ồn ào của máy đào đất, và Marçal trả lời, Chắc là công việc ấy xong rồi.

Marta đã từng đề nghị chồng dành ngày nghỉ đầu tiên kể từ khi họ đến Trung tâm để về nhà xưởng gốm lấy nốt một số thứ, mà theo cô, là mình rất nhớ, Khi chuyển nhà người ta thường mang đi hết tất cả những gì mình có, nhưng đó không phải là trường hợp của chúng ta, hơn nữa, em tin rằng chúng mình còn phải về đây nhiều lần, thậm chí còn thú vị nữa là đằng khác, chúng mình có thể qua đêm trên chiếc giường của mình rồi sáng hôm sau mình lại về đây, như anh vẫn làm trước đây ấy mà. Marçal trả lời là anh thấy như vậy thì không tốt lắm, nó sẽ gây ra tình trạng chẳng biết mình sẽ thực sự sống ở đâu, Bố em đang cố gieo cho chúng mình ấn tượng là ở đây rất vui vẻ, luôn tìm ra được những bí mật của Trung tâm, nhưng anh biết bố quá rõ, phía sau gương mặt kia là cái đầu vẫn tiếp tục làm việc đấy, Bố không nói cho em biết một tí gì về những chuyện đã diễn ra ở nhà Isaura, bố sống hoàn toàn khép kín, và đó không phải là thói quen của bố, bằng cách này hay cách khác, kể cả khi tức giận, thì cuối cùng bao giờ bố cũng cởi mở với em, em nghĩ rằng nếu chúng ta đi về nhà có lẽ sẽ giúp đỡ bố giải tỏa được cũng nên, chắc là bố cũng muốn biết con Achado đang sống ra sao, rồi lại được nói chuyện với cô ấy, Rất tốt, nếu đó là ý định của em, thì chúng ta sẽ đi, nhưng em phải nhớ điều anh vừa nói với em, hoặc là chúng ta sống ở đây, hoặc là sống ở nhà xưởng gốm, muốn sống theo kiểu hai nơi như một là chẳng khác gì không sống ở đâu cả đấy nhé, Có lẽ đối với chúng ta đành phải như vậy mất, Như vậy là sao, Sống không ở một nơi nào cả, Mọi người đều cần có một căn nhà, và chúng ta không phải là ngoại lệ, Người ta đã trước mất ngôi nhà mà chúng ta đã có, Nó vẫn là của chúng ta cơ mà, Nhưng không được như trước nữa rồi, Bây giờ nhà chúng ta chính là ở đây. Marta nhìn xung quanh và nói, Em không tin là đến một lúc nào đó nó sẽ mãi mãi là của chúng mình. Marçal nhún vai, nghĩ thầm bố con nhà ông Algor này thật khó hiểu, nhưng dù vậy anh cũng sẽ không bao giờ đòi họ lấy bất cứ thứ gì trên thế gian này. Mình sẽ nói chuyện này với bố chứ, anh hỏi, Chỉ đến phút cuối thôi, để bố khỏi hồi hộp pháp phồng mà đầu độc huyết quản của

mình.

Cipriano Algor không hề biết con gái và con rể đã có sẵn kế hoạch dành cho mình. Ngày nghỉ của Marçal Gacho bị huỷ bỏ, tương tự như những đồng nghiệp khác trong ca đó. Trong vòng hoàn toàn bí mật, những nhân viên bảo vệ nội bộ, và chỉ họ mà thôi, vì họ là những người đáng tin cậy nhất, đã được thông báo rằng các công trình xây dựng những khu kho đông lạnh mới ở tầng 05 đã để lộ ra những điều cần được nghiên cứu thận trọng và lâu dài. Hiện tại việc ra vào khu vực này bị nghiêm cấm, viên chỉ huy các nhân viên bảo vệ nói, vài ngày tới đây sẽ có một đoàn chuyên gia hỗn hợp sẽ đến đó làm việc, họ gồm các nhà địa chất học, khảo cổ học, xã hội học, nhân chủng học, bác sĩ, luật gia, kỹ thuật viên quảng cáo, thậm chí tôi còn được nghe là có cả một tổ gồm hai vị triết gia, đừng ai hỏi tôi vì sao đấy nhé. Ông ta ngừng lại, nhìn một lượt hai mươi người đang xếp hàng trước mặt, và nói tiếp, Cấm tuyệt đối không được nói với bất cứ ai về những điều tôi vừa thông báo với các anh hoặc những điều mà sau này các anh còn được biết, và khi tôi nói bất cứ ai là nói với bất cứ người nào, dù đó là vợ, con cái, bố mẹ phải giữ bí mật hoàn toàn và tuyệt đối, đó là yêu cầu của tôi, hiểu chưa, Thưa ông, rồi ạ, tất cả đám người đồng thanh đáp, Rất tốt, cửa ra vào hang, tôi quên không nói rõ đây là một cái hang, cửa ra vào ở tầng 05 sẽ được bảo vệ chặt chẽ suốt ngày đêm, không gián đoạn bất cứ lúc nào, theo từng phiên bốn giờ một, trên bảng này có ghi thứ tự trực canh gác, bây giờ là năm giờ chiều, sáu giờ chúng ta sẽ bắt đầu. Một người trong đám bảo vệ giơ tay, muốn biết nếu có thể được, hang được phát hiện ra khi nào và ai đã từng canh gác từ đó đến nay, Chúng ta chỉ có trách nhiệm về mặt an ninh, anh ta nói, bắt đầu từ sáu giờ, vì vậy không thể đổ trách nhiệm cho chúng ta những gì không đúng đắn xảy ra trước đó, Cửa hang được phát hiện sáng nay khi người ta dùng tay cào đất ra, công việc bị ngừng ngay lập tức và ban quản trị đã được thông báo, và từ lúc đó có ba kỹ sư của ban lãnh đạo công trình ở đó suốt thời gian qua, Có đồ vật gì ở trong hang không ạ, một người bảo vệ khác muốn biết, Có, viên chỉ huy trả lời, các anh sẽ có dịp được thấy tận mắt, Thật nguy hiểm, chúng tôi nên được trang bị vũ khí, phải không ạ, chính anh bảo vệ này hỏi tiếp, Theo như người ta biết thì không có gì nguy hiểm cả, tuy nhiên, để đề phòng bất trắc, các anh không ai được sờ mó và cũng không được đến

quá gần, chúng ta chưa lường hết được hậu quả có thể có nếu tiếp xúc với nó, Hậu quả đối với chúng ta hay đối với những thứ có ở đó, Marçal quyết định hỏi, Đối với chúng ta và đối với những thứ đó nữa, Có hơn một người ở hang đó chứ ạ, Ủ, viên chỉ huy trả lời, và gương mặt của ông ta không biểu lộ tình cảm gì. Sau đó, dường như đã phải cố hết sức chịu đựng, ông nói tiếp, Và bây giờ, nếu không có vấn đề gì để nói nữa thì các anh ghi nhớ ngay những điểm sau đây, thứ nhất, về thắc mắc có được trang bị vũ khí hay không, tôi cho rằng chỉ cần mang theo dùi cui là đủ, không phải lý do là phải dùng đến nó, mà để các anh cảm thấy đầy đủ hơn và thích thú hơn với công việc, dùi cui như một phần cơ bản trong trang phục, thiếu nó người cảnh vệ bận đồng phục mà vẫn cảm thấy mình loã thể, thứ hai, ai không làm nhiệm vụ canh gác thì phải mặc thường phục đi loanh quanh ở các tầng nghe ngóng các cuộc nói chuyện xem có ý gì liên quan đến chiếc hang này hay không, nếu phát hiện được chuyện gì, dù thực ra là không thể có được đâu, thì cũng phải báo ngay, cơ quan an ninh Trung tâm cần biết ngay để có biện pháp xử lý cần thiết. Viên chỉ huy dừng lại và kết luận, Đó là tất cả những gì các anh cần biết và, một lần nữa, hãy chú ý đến khẩu hiệu, bí mật tuyệt đối, sự nghiệp của các anh đang được thử thách đấy nhé. Các nhân viên bảo vệ xúm đến bảng để xem lịch phân công các phiên trực canh gác, Marçal thấy phiên gác của mình là thứ chín, sẽ rơi vào thời gian từ hai giờ đến sáu giờ sáng thứ Hai sau ngày hôm nay. Ở đấy đó, sâu độ ba mươi hoặc bốn mươi mét, người ta sẽ không phân biệt được ngày và đêm, chỉ có một lớp sương mờ lấp lánh những vệt ánh sáng của máy chiếu sáng và những ánh đèn mắc tại chỗ. Trong khi thang máy đang đi lên tầng ba mươi tư, anh suy nghĩ cách nói sao với Marta mà không vi phạm quá những cam kết bí mật, anh thấy việc cảm đoán kia là vô lý, trên cả quyền lợi, mỗi người còn phải có trách nhiệm tin tưởng ở gia đình của mình nữa, tuy nhiên, đó chỉ là lý thuyết, sau bao băn khoăn rối rắm trong đầu, cuối cùng thì anh cũng đành phải chấp nhận không có cách nào hơn là tuân theo mệnh lệnh, lệnh dù gì thì vẫn là lệnh. Bố vợ không có nhà, chắc là đang đi trình thám đâu đó để thoả mãn trí tò mò trẻ con của mình, đi tìm bằng được ý nghĩa của từng sự việc và ông có đủ mẹo để tìm ra dù chúng được che giấu kỹ thế nào đi nữa. Anh nói với Marta là vừa tạm thời thay đổi công việc, bây giờ sẽ mặc thường phục và thay đổi này

sẽ không phải là vĩnh viễn, chỉ trong mấy ngày thôi. Marta hỏi tại sao và anh trả lời rằng mình không được phép nói, vì đó là chuyện bí mật, Anh đã hứa danh dự không được nói, anh biện bạch với vợ, nhưng thật ra không đúng như vậy, viên chỉ huy không yêu cầu anh phải hứa danh dự, đó là thể thức hành xử của thời đại khác và phong tục khác mà thỉnh thoảng vô tình chúng ta vẫn quen dùng cũng giống như trí nhớ luôn luôn cho ta nhiều hơn cái ít ỏi mà ta yêu cầu. Marta không trả lời, mở tủ lấy ra bộ vét của chồng, Em thấy bộ này anh dùng được đấy, cô nói, Anh dùng tốt, Marçal nói, hài lòng vì đã đạt được sự nhất trí ở một điểm quan trọng. Anh nghĩ rằng có lẽ tốt hơn hết là nói luôn phần còn lại với vợ, giải quyết gọn vấn đề này, giá mà lúc này mình là anh bạn đồng nghiệp sắp làm nhiệm vụ canh gác thì sẽ nói với Marta, Anh có phiên gác từ lúc sáu giờ đến mười giờ, em đừng hỏi anh gì nhé, chuyện bí mật đấy, nhưng câu nói này cũng có thể sử dụng ngay lúc này chỉ thay đổi ngày và giờ, Anh có phiên gác vào ngày kia, từ hai giờ đến sáu giờ sáng, em đừng hỏi anh gì nhé, chuyện bí mật đấy. Marta tò mò nhìn anh, Vào giờ đó Trung tâm đã đóng cửa rồi cơ mà, Đúng là vậy, nhưng không phải là ở Trung tâm đâu, Thế là gác ở ngoài à, Ở trong, nhưng không phải ở Trung tâm, Em chẳng hiểu gì cả, Tốt hơn hết là em đừng hỏi gì nữa, Em chỉ nói là mình chẳng hiểu làm sao lại có thể xảy ra chuyện này, vừa ở trong vừa ở ngoài cùng một lúc, Ấy là dưới hầm đào đất để xây dựng những kho lạnh mới, nhưng anh sẽ không nói gì với em nữa đâu đấy, Thế người ta tìm thấy dầu hoả, một mỏ kim cương hay một phiến đá chỉ rõ đó là rốn của thế giới vậy hả anh, Marta hỏi, Anh không biết là họ đã tìm thấy cái gì ở đó, Thế bao giờ thì anh biết, Khi đến phiên anh gác, Hoặc khi anh hỏi các bạn đồng nghiệp đã gác trước chú gì, Người ta cấm bọn anh không được nói chuyện với nhau về vấn đề này. Marçal nói, nhìn đi chỗ khác bởi vì đó không phải là những lời nói xứng đáng được gọi là thật, nhưng là cách giải thích hợp với mệnh lệnh và lời khuyên nhủ của viên chỉ huy, cách diễn giải tự do hợp với những khó khăn tức thời, Rõ ràng là một bí ẩn lớn, Marta nói, Hình như là vậy, Marçal nói để lấy lòng vợ, trong khi cố xua đuổi nỗi lo lắng thái quá bằng cách nắm chặt cái cúc và đút vào khuyết tay áo vét. Với bộ vét thường dân này trông anh già hơn tuổi. Anh có về ăn cơm tối không đấy, Marta hỏi, Anh không có lệnh gì ngược lại chuyện này cả, nhưng nếu không về được thì

anh sẽ điện thoại báo cho em biết. Anh ra khỏi nhà trước khi vợ anh kịp hỏi các câu khác, trong lòng thấy nhẹ nhõm hẳn vì đã trốn được sự tò mò dai dẳng của vợ, nhưng vẫn cảm thấy khó chịu bởi vì cuộc nói chuyện vừa qua, về phía mình, đã không trở thành hình mẫu của lòng trung thành với lời cam kết, Thưa ông, tôi vẫn trung thành đấy chứ, anh tự biện bạch với chính mình, ngay từ đầu mình đã cảnh báo cô ấy rằng đó là một điều bí mật rồi mà. Dù hăng hái tự biện bạch bằng đủ thứ lý do, Marçal cũng không thể tự thuyết phục được chính mình. Một giờ sau, khi vừa hồi phục sau nỗi sợ hãi trong trò chơi con tàu ma, Cipriano Algor về nhà, Marta hỏi, Bố có gặp con rết của bố không, Không, bố không thấy nó, Có thể là như vậy, mặc dù có nhìn thấy chưa chắc bố đã nhận ra anh ấy, Tại sao, anh ấy về đây thay quần áo, bây giờ anh ấy lại mặc thường phục đi canh gác, Thế là sao, Đó là mệnh lệnh bắt buộc anh ấy phải làm, Mặc thường phục để canh gác à, đó không còn là canh gác nữa, mà là làm gián điệp đấy, người cha phán xét. Marta kể lại những gì mình biết, quá ít ỏi, chẳng có bao nhiêu, nhưng cũng đủ để Cipriano Algor cảm thấy tiêu tan niềm thích thú khám phá sông Amazon cùng những người thổ dân Indian mà ông dự định đi xem vào ngày hôm sau. Lạ thật, ngay từ đầu bố đã có linh cảm về một điều gì đó đang được chuẩn bị ở đây, Ý bố là gì khi nói, ngay từ đầu, Marta hỏi, Nền đất mà bố cảm thấy đang rung lên bần bật, tiếng máy đào đất gầm gừ, khi chúng ta đến xem căn hộ này ấy, con nhớ ra chưa, Chúng ta đã có linh cảm rằng cứ mỗi lần nghe thấy tiếng máy đào đất đang làm việc là mình sẽ rơi vào tình cảnh hết sức tệ hại, giống như cái lần chúng ta tưởng là nghe thấy tiếng máy khâu ở trong tường phòng bếp và mẹ nói đó là dấu hiệu buộc tội một cô thợ may, thật tội nghiệp, vì đã làm việc vào ngày chủ nhật, Nhưng lần này bố đã hoàn toàn đúng, Hình như vậy, Marta nói, nhắc lại những lời nói của chồng, Chúng ta sẽ được nghe nó kể khi nó đi làm về, Cipriano Algor nói. Nhưng hai cha con cũng chẳng biết được gì hơn. Marçal chỉ khoanh lại trong những câu trả lời trước đây, nhắc lại đôi ba lần nữa, và cuối cùng anh quyết định chấm dứt vấn đề này, Nếu bố và em cứ thúc ép thì con sẽ là người đầu tiên thừa nhận cái mệnh lệnh này là một thứ vớ vẩn, nhưng đó là mệnh lệnh mà con nhận được, và không còn gì để nói về chuyện này nữa đâu. Thì ít nhất con cũng phải nói xem tại sao con bỗng nhiên lại phải mặc thường phục khi đi tuần tra, ông bố vợ đề nghị,

Chúng con không đi tuần tra, mà là canh giữ an ninh của Trung tâm, không có gì khác nữa đâu, Rất tốt, nếu đúng là như vậy, Con không có gì để nói nữa, xin đừng ép buộc con phải nói thêm, Marçal bực bội cắt đứt cuộc nói chuyện. Anh nhìn vợ như muốn hỏi vì lý do gì mà em im lặng, tại sao không bảo vệ anh, và cô đã nói, Marçal có lý đấy, bố ạ, thôi đừng thúc ép anh ấy nói nữa, và đi về phía chồng, hôn lên trán anh và nói, Xin lỗi anh nhé, bố con em hai người mang dòng họ Algor, đều hơi thô lỗ. Sau bữa ăn tối, ba cha con ngồi xem chương trình tivi phát nội bộ dành riêng cho cư dân sống trong Trung tâm, sau đó ai về phòng ngủ của người đó. Khi đèn đã tắt, Marta lại xin lỗi chồng, Marçal hôn cô, và không dám hôn tiếp cái thứ hai và cái thứ ba nữa vì kịp nhận ra, theo đà này, cuối cùng sẽ kể hết mọi chuyện cho vợ mất. Ngồi trên giường, vẫn để nguyên ánh đèn sáng, Cipriano Algor suy nghĩ đi, suy nghĩ lại rồi cuối cùng kết luận là phải phát hiện bằng được cái gì có ở dưới lòng đất Trung tâm, rằng, nếu có một cánh cửa bí mật khác, thì tối thiểu lần này họ cũng không thể nói với mình rằng phía sau chẳng có gì. Không nên tấn công truy ép Marçal nữa, đó là cách đối xử không công bằng với chàng trai đáng thương đó, nếu có lệnh không được nói thì nó bắt buộc phải thi hành, đáng ra mình phải chúc mừng nó mới phải chứ, ai lại đi dùng áp lực tình cảm gia đình để buộc nó phải nói, theo kiểu đe dọa bất chính, ta là bố vợ đây, anh là con rể của ta, anh phải kể hết cho ta nghe, Marta nói có lý, ông ngẫm nghĩ, những người mang họ Algor chúng ta hơi thô lỗ. Thôi ngày mai mình để yên dòng sông Amazon và những người thổ dân Indian và sẽ đi loanh quanh trong Trung tâm chú ý lắng nghe mọi người nói chuyện với nhau. Về cơ bản, một điều bí mật, đại khái cũng giống như mã số của kết sắt, dù ta không biết cái mã số đó nhưng cũng hiểu là nó phải gồm có sáu chữ số, và có thể trong đó có một chữ số hoặc vài chữ số sẽ lặp lại, và dù phương án phối hợp của nó có phức tạp đến đâu, thì cũng không thể là vô định. Vì khám phá bí ẩn của mọi chuyện trên đời này chỉ là vấn đề thời gian và lòng kiên nhẫn, một lời nói ở đây, một lời nói ở kia, một câu nói bóng gió, một ánh mắt trao nhau, một sự im lặng đột ngột, những khe hở nho nhỏ mở ra trên bức tường, nghệ thuật nghiên cứu biết cách tiếp cận với thực tiễn, biết cách loại bỏ góc cạnh chia cắt các sự kiện với nhau, luôn luôn đưa ta đến lúc tự hỏi liệu ước mơ tham vọng, niềm hy vọng thầm kín về các bí mật cuối

cùng có phải là một khả năng, dù là xa vời, về bí mật không còn là bí ẩn nữa hay không. Cipriano Algor cởi quần áo, tắt đèn, cứ nghĩ rằng mình sẽ có một đêm mất ngủ, ai dè chỉ năm phút sau đã chìm trong giấc ngủ đặc quánh, âu sâu đến mức Isaura Madruga cũng khó có thể len vào được sau cánh cửa cuối cùng đã khép lại.

Khi Cipriano Algor ra khỏi phòng, muộn hơn bình thường một chút thì con rể đã đi làm. Tuy còn ngái ngủ, ông chào con gái, ngồi xuống bàn dùng điểm tâm, và vừa lúc đó thì có tiếng điện thoại reo vang. Marta đến nghe và quay lại ngay, Cửa bố đây. Tim Cipriano Algor đập thành thịch, Cửa bố ư, ai lại muốn nói chuyện với bố thế nhỉ, ông hỏi, vẫn tin chắc rằng con gái sẽ trả lời, Bà Isaura đây, nhưng Marta lại nói, Đó là phòng cung ứng, một ông phó phòng nào đó. Ông hơi thất vọng vì cú điện thoại không đến từ người mình thích nhưng lại thấy thanh thản vì không phải giải thích cho con gái về lý do tại sao có sự thân mật như thế này với người hàng xóm, mặc dù cũng có thể chỉ là chuyện liên quan đến con Achado, nỗi buồn vì xa vắng, giả dụ vậy, Cipriano Algor đi đến chỗ điện thoại, cầm ống nghe lên và nói mình là ai và ngay sau đó phía bên kia đầu dây đã có ông phó phòng đáng yêu, Tôi rất ngạc nhiên khi biết ông đã đến sống ở Trung tâm, ông thấy chưa, không phải lúc nào quỷ dữ cũng đứng sau cánh cửa đâu, đó là một câu nói của người xưa, nhưng vẫn đúng hơn nhiều so với người ta tưởng tượng đấy, Sự thực là như vậy, thưa ông, Cipriano Algor nói, Lý do cuộc gọi này là mời ông chiều nay đến đây lấy tiền cho những hình người gôm, Những hình người nào cơ ạ, Ba trăm mẫu mà ông đã trao cho chúng tôi ấy, Nhưng những con búp bê gôm đó có được bán đâu, nên làm sao lấy tiền được, Thưa quý ông thân mến, viên phó phòng nói với giọng nghiêm túc đến bất ngờ, xin ông cho phép chúng tôi được là những người đưa ra phán xét về vấn đề này, như ông đã biết, mặc dù việc thanh toán này là thiệt hại trên một trăm phần trăm, nhưng bao giờ Trung tâm cũng quyết toán như mọi trường hợp tương tự, đó là vấn đề đạo lý, giờ đây khi chung sống với chúng tôi ông có thể bắt đầu hiểu rõ hơn, Tôi đồng ý, nhưng không hiểu tại sao thiệt hại này lại trên một trăm phần trăm, Vì không tính đến chuyện này thì kinh tế các gia đình sẽ lụn bại, Tiếc là tôi đã không được biết trước, Xin ông ghi lại nhé, trước hết chúng tôi sẽ thanh toán các hình người gôm đúng theo giá mà ông đã báo, không bớt

một xu nào, Đến đây thì tôi đã hiểu, Thứ đến, rõ ràng là chúng tôi còn phải chi tiền cho cuộc thăm dò, tức là, những thứ vật chất được sử dụng, những người làm việc phân tích các số liệu về kết quả, thời gian dùng cho mọi việc này, ông hãy suy nghĩ mà xem, vật chất, con người và thời gian đã mất đi kia đáng lý chúng tôi có thể dùng vào những việc mang lại hiệu quả hơn, có lẽ cũng chẳng cần thông minh gì lắm người ta cũng có thể rút ra được kết luận đó là thiệt hại trên một trăm phần trăm, xem xét những gì chúng tôi không bán và những tổn phí đã bỏ ra để kết luận rằng đúng là chúng tôi không nên bán lô hàng này, Tôi rất tiếc đã gây bao thiệt hại cho Trung tâm, Đó là khoản tiền phải trả vì công việc, lúc mất, lúc được mà, nhưng dù sao đây cũng không phải là một mất mát trầm trọng, chỉ là một phi vụ nhỏ nhoi thôi, Đáng lý ra, Cipriano Algor nói, tôi cũng nên tuân thủ nguyên tắc luân lý của mình để từ chối nhận khoản tiền trả cho một công việc mà mọi người đã không mua, nhưng số tiền này hiện nay tôi lại đang rất cần, Đó là lý do hay nhất đấy, Chiều nay tôi sẽ qua đó, Ông không cần hỏi tôi nữa, cứ đến thẳng quầy thanh toán, đây là thương vụ cuối cùng mà chúng tôi tiến hành với doanh nghiệp đã ngưng hoạt động của ông, chúng tôi muốn ông vẫn giữ được những kỷ niệm tốt đẹp, Rất cảm ơn ông, Và bây giờ chúc ông được hưởng thụ thật tốt phần đời còn lại của mình, ông đang ở một nơi lý tưởng cho việc đó đấy nhé, Vâng thưa ông, tôi thấy hình như đúng như vậy, Chúc ông hãy tận dụng loạt vận may này nhé, Đó chính là điều mà tôi đang làm. Cipriano Algor đặt điện thoại xuống. Họ trả tiền những hình người gốm cho chúng ta đấy, ông nói, ta không đến nỗi mất hết. Marta làm một động tác bằng đầu mà có thể hiểu thế nào cũng được, nhất trí, không đồng ý, lãnh đạm, và đi vào bếp. Con không được khoẻ à, người cha hỏi cô, lúc ghé đầu qua cửa, Chỉ hơi mệt một chút thôi ạ, có lẽ là vì mang thai, Bố thấy con ngán ăn, hờ hững, con nên tìm cách khuây khoả chút đi, đi chơi đâu đó chẳng hạn, Như bố chứ gì, Ừ, như bố ấy, Bố có thích những thứ ở bên ngoài không, Marta hỏi, hãy suy nghĩ kỹ trước khi trả lời con đấy nhé, Đủ để bố suy nghĩ, bố chẳng thích gì cả, bố chỉ giả vờ thôi, là trước bản thân bố, Con đã tương đối lớn để biết rằng không có cách nào khác, mặc dù có vẻ vô lý, nhưng chúng ta không giả vờ trước người khác mà lại giả vờ trước chính mình, Con rất vui vì được nghe thấy bố nói tới điều này, Vì sao vậy, Bởi vì điều đó khẳng định điều con nghĩ

về bố trong quan hệ với Isaura Madruga, Tình hình đã thay đổi rồi, Thế lại càng làm cho con vui hơn nữa, Lúc nào có dịp bố sẽ nói, bây giờ bố cũng giống như Marçal, miệng câm như hến.

Cuộc thám hiểm bằng thính giác của Cipriano Algor không thu được kết quả nào cả, sau đó, vào lúc ăn trưa, theo một kiểu thoả thuận ngầm, không có ai trong ba người đả động gì đến vấn đề tế nhị về những cuộc khai quật và về những gì người ta đã tìm thấy ở đó. Bố vợ và con rể đi ra khỏi nhà cùng một lúc, Marçal thì tiếp tục công việc nghe ngóng và gián điệp, mà hình như chẳng đem lại kết quả gì cho bất cứ nhân viên bảo vệ nào, trong suốt buổi sáng hôm đó, còn Cipriano Algor thì đi hỏi lần đầu tiên xem bằng con đường nào trong nội bộ Trung tâm có thể đến được phòng cung ứng. Ông nhận ra rằng cái thẻ cư trú trong Trung tâm, với ảnh và dấu vân tay đã cho mình khá nhiều thuận lợi trong việc đi lại, khi được ông hỏi anh nhân viên bảo vệ nhiệt tình chỉ đường như một việc làm tự nhiên nhất trên đời, Mời ông đi theo hành lang này, cứ đi thẳng một lèo nhé, bao giờ đến cuối đường thì chỉ cần nhìn bảng hướng dẫn mà đi, không sợ lạc đâu, anh ta nói. Ở tầng dưới, trong quá trình đi, ông sẽ phải tìm cách xuống tầng hầm nơi, vào thời kỳ hạnh phúc nhất, ý kiến nhận xét này chắc ông phó phòng đáng yêu sẽ không đồng ý đâu, ông đã từng đến giao những chiếc đĩa và tách bằng gốm. Một mũi tên chỉ, một hình chiếc thang máy sẽ chỉ cho ông đi. Mình đang xuống, ông nghĩ. Mình đang xuống, mình đang xuống, ông nhắc lại, và sau đó, Sao mà ngu thế, rõ ràng là mình đang xuống mà lại, thang máy không đi lên thì tức là đi xuống chứ còn gì nữa, trong một chiếc thang máy, cái gì không xuống thì là đang lên, cái gì không lên thì là đang xuống. Hình như ông vừa rút ra một kết luận không thể bác bỏ được, bỗng bất ngờ nhanh như chớp, một ý nghĩ khác loé lên trong đầu ông, Đi xuống, đi xuống tận đó. Đúng, đi xuống tận đó. Cipriano Algor vừa quyết định là tối hôm nay phải cố xuống bằng được tận chỗ Marçal sẽ đứng canh gác trong khoảng thời gian từ hai giờ đến sáu giờ sáng, chúng ta đừng quên điều này nhé. Người ta có thể hỏi liệu ông ta có hình dung nổi bằng cách nào đến được một nơi bí mật như vậy mà không hề biết đường đi lối lại, nhưng ông đã từng trả lời rằng phương án phối hợp mã số là rất nhiều và ngẫu nhiên, nhưng không phải là vô định, và rằng thà ta mạo hiểm trèo lên cây sung hái quả còn hơn nằm ngửa mặt dưới

bóng nó chờ sung rụng vào miệng mình. Cipriano Algor đến được quây thanh toán sau khi bị lạc hai lần, dù đã được sự hỗ trợ của các mũi tên và các bảng hướng dẫn, dường như ông không giống như con người mà ta đã quen biết. Hai bàn tay ông cứ run lên bần bật, chắc không phải vì niềm vui tầm thường là được nhận tiền nhờ một công việc đáng ra không được nhận mà có lẽ là vì những mệnh lệnh và hướng dẫn từ bộ não của ông hiện đang bận rộn với những vấn đề hết sức trọng đại, nên những mệnh lệnh của nó đến tứ chi rất lộn xộn, đầy mâu thuẫn. Khi về đến khu vực thương mại của Trung tâm ông cảm thấy bình tâm hơn một chút, sự bồn chồn đã lấn vào bên trong người ông. Không còn lo lắng về đôi tay, trí não của ông bắt đầu liên tục nghĩ ra mưu mẹo, thủ đoạn, mưu kế, ngón nghề, cạm bẫy, mưu lược, hành động tinh vi, đến mức chấp nhận cả khả năng dùng đến thuật ngoại cảm để trong giây lát chuyển cái thể xác nóng mà ông khó tự quản được này từ tầng ba mươi tư đến khu khai quật bí hiểm kia. Vì còn phải đợi nhiều giờ nữa, Cipriano Algor quyết định trở về nhà. Ông muốn đưa con gái số tiền vừa nhận, nhưng cô nói, Bố cứ giữ lấy nó mà dùng, con không cần đến đâu, rồi hỏi, Bố dùng tách cà phê nhé, Ủ, ý tưởng hay đấy. Cà phê đã pha xong, rót vào tách, được uống xong, tất cả những việc đó chứng tỏ lúc này giữa hai người không cần nói lời nào nữa, như Cipriano Algor đã từng nghĩ đôi lần rằng căn nhà mà họ đang sống đây có khả năng tai hại là làm cho mọi người im lặng. Tuy nhiên, đầu óc của Cipriano Algor, lúc này đang để sang một bên, vẫn chưa được huấn luyện đầy đủ về thuật ngoại cảm, nên cần phải nhận được một số thông tin nhất định nếu không kế hoạch thâm nhập tới nay sẽ hỏng bét. Vì vậy ông phóng ngay câu hỏi, trong khi vẫn giả vờ như lo lắng khuấy chút ít cà phê còn lại trong tách. Con có biết cái hố khai quật kia sâu bao nhiêu không, Tại sao bố muốn biết, Chỉ vì tò mò thôi mà, chẳng vì mục đích gì khác đâu, Marçal chưa nói gì về chuyện đó. Cipriano Algor cố che giấu bằng được sự khó chịu của mình và nói sẽ đi ngủ trưa. Suốt buổi chiều ông ở lì trong phòng, chỉ ra khỏi phòng khi con gái gọi dùng bữa tối, lúc này Marçal đã ngồi vào bàn. Cho đến khi xong bữa tối, cũng như bữa trưa, họ không nói gì đến cuộc khai quật, mãi cho đến khi Marta đề nghị chồng, Anh nên ngủ một giấc cho đến khi phải đi xuống đó, vì sau đó anh sẽ phải thức trắng luôn đấy, và anh chồng trả lời, Còn sớm quá, anh không

buồn ngủ, chính lúc này Cipriano Algor tận dụng thời gian rồi bất ngờ đề nhắc lại câu hỏi hồi trưa, Cái hố khai quật đó sâu bao nhiêu nhỉ, Tại sao bố muốn biết, Để có một ý niệm thôi mà, chỉ vì tò mò thôi. Marçal hơi nghi ngại trước khi trả lời, nhưng lại cho rằng thông tin này không nằm trong nhóm các thông tin tuyệt mật, Cửa ra vào nằm ở tầng 05, cuối cùng thì anh cũng nói, Bố cứ nghĩ là những máy đào đất làm việc ở độ sâu hơn cơ đấy, Nói chung là khoảng từ mười lăm hoặc hai mươi mét sâu dưới lòng đất, Marçal nói. Con có lý, cũng tương đối sâu đấy chứ. Họ không nói thêm về vấn đề này nữa. Marçal không tỏ ra khó chịu vì cuộc trò chuyện ngắn ngủi này, ngược lại anh còn thấy dễ chịu vì đã có thể nói về một vấn đề đang lo lắng mà không đi sâu vào những khía cạnh nguy hiểm và cần phải giữ kín. Marçal không phải là kẻ nhát gan hơn những người bình thường khác, nhưng anh chẳng thích thú gì chuyện phải trải qua bốn tiếng đồng hồ trong cái hố đó, trong sự im lặng tuyệt đối, lại còn biết rõ cái gì có ở phía sau. Bọn mình chưa được huấn luyện để đương đầu với tình huống như thế này, một trong những đồng nghiệp nói với anh, cầu trời cho mấy tay chuyên gia mà ông chỉ huy nói có mặt ở đây thật sớm để bọn mình khỏi phải làm việc canh phòng này nữa. Cậu sợ à, Marçal hỏi lại, Cái gọi là sợ thì có lẽ là không, nhưng tớ xin báo cho cậu biết là sẽ cảm thấy, trong bất cứ lúc nào, cũng có ai đó ở ngay phía sau mình rồi bỗng đặt tay lên vai cậu, Đó có lẽ cũng chưa phải là điều tệ hại nhất có thể xảy ra đâu nhỉ, Còn phụ thuộc vào bàn tay nào nữa, nếu cậu muốn mình nói thẳng thắn, thì đó là bốn giờ đồng hồ phải đấu tranh với cái ước muốn điên rồ là chạy trốn, lẩn trốn đi, biến khỏi đó ngay, Người đã phòng bị thì mạnh bằng hai, Thế là mình đã biết điều gì đang chờ đợi mình rồi, Cậu chưa biết điều đó đâu, cậu chỉ tưởng tượng ra thôi, và còn chưa đúng nữa là đang khác, anh bạn đồng nghiệp sửa lại. Bây giờ đã là một giờ rưỡi sáng, Marçal đang chia tay với Marta bằng một nụ hôn, và cô đề nghị, Khi hết phiên trực, anh đừng đi đâu nữa nhé, Anh sẽ chạy về ngay, mai anh sẽ kể cho em nghe hết mọi chuyện, anh hứa là như vậy. Marta đi với anh đến tận cửa, họ hôn nhau một lần nữa, sau đó cô quay vào trong, sắp xếp lại một vài thứ rồi sau đó đi nằm. Cô không buồn ngủ. Cô tự nhủ chẳng có gì phải lo lắng cả, đã có những người gác trước rồi và có xảy ra chuyện gì đâu, biết bao nhiêu lần người ta đã từng đồn đại ầm ĩ về những chuyện ly kỳ rùng

ron, cuối cùng cũng chỉ là chuyện tầm phào. Giây phút cứ trôi qua, mà giấc ngủ thì vẫn còn ở xa lắm, Marta vừa tự nhủ phải bật đèn lên để đọc sách thì bỗng như nghe thấy tiếng mở cửa ở phòng ngủ của bố. Biết bố không có thói quen dậy vào ban đêm, Marta càng lắng tai nghe, có lẽ bố đi vào phòng vệ sinh chẳng, nhưng những bước chân, dần dần, bắt đầu nhẹ nhàng đi về phía khoang nhỏ ở cửa ra vào. Có lẽ bố đi vào bếp uống nước cũng nên, cô nghĩ. Tiếng mở khoá không lẫn vào đâu được khiến cô phải vùng ngay dậy. Cô mặc vội bộ đồ ngủ và đi ra. Ông bố đã đặt tay lên chốt cửa. Bố đi đâu vào giờ này thế, Marta hỏi, Đi ra kia một tí, Cipriano Algor trả lời, Bố có quyền đi bất cứ đâu mà mình muốn, bố đã lớn tuổi và đã được tiêm chủng rồi, nhưng không thể đi mà không nói một lời nào như thế này, cứ như trong nhà không có ai khác nữa ấy, Con đừng làm bố mất thời gian, Tại sao vậy, bố sợ đến sau sáu giờ à, Marta hỏi, Nếu con đã biết bố muốn đi đâu, thì con đâu còn cần lời giải thích làm gì, Ít nhất bố cũng phải nghĩ mình sẽ gây phiền phức cho con rê chứ, Như con vừa nói, bố đã lớn tuổi và đã được tiêm chủng, Marçal không phải chịu trách nhiệm về những hành động của bố nữa đâu, Có lẽ những ông chủ của anh ấy lại có ý kiến khác đấy ạ, Chẳng có ai nhìn thấy bố đâu, và trong trường hợp có ai đó bám theo sau thì bố sẽ nói mình mắc bệnh mộng du, Vào lúc này chuyện khôi hài của bố chẳng đúng chỗ chút nào, Thế thì bố sẽ nói nghiêm túc đấy, Con hy vọng như vậy, Ở dưới kia đang xảy ra nước gì đó mà bố muốn biết, Cái gì cũng không thể giữ bí mật suốt đời được, Marçal nói khi xong phiên trực sẽ kể hết cho chúng ta nghe mà, Rất tốt, nhưng đối với bố chỉ nghe tả thôi vẫn chưa đủ, bố muốn xem tận mắt nữa cơ, Nếu thế bố cứ đi, đi đi, bố đừng làm con khổ sở thêm nữa., Marta nói, và khóc. Người cha tiến gần lại phía con gái, ôm lên vai cô, ôm mạnh vào mình, Thôi con đừng khóc nữa, ông nói, con đã biết rồi, cái dở nhất là, hai cha con mình đâu còn là chính mình như trước đây nữa, kể từ khi dọn nhà về đây. Ông hôn con gái, rồi đi ra và cẩn thận đóng cửa lại. Marta đi tìm một tấm mền và một cuốn sách, cô ngồi vào một trong những chiếc ghế bập bênh trong phòng khách, lấy mền che đến hai đầu gối. Cô không biết còn phải chờ đợi đến bao giờ nữa.

Kế hoạch của Cipriano Algor không thể đơn giản hơn. Ông sẽ đi thang máy dành riêng cho việc chở hàng đến tầng không 05, và từ đấy trở đi là

đành phó mặc cho may rủi và ngẫu nhiên. Ít súng cũng có khi thắng, ông nghĩ. Và nhiều súng cũng có khi thua, ông nghĩ thêm cho có vẻ bớt thiên vị. Ông đã để ý thấy rằng những thang máy dành riêng cho việc chở hàng nên có lẽ không lắp hệ thống video theo dõi, ít nhất là không thấy lộ ra ngoài, những thiết bị được che giấu khéo léo này thường chỉ chú ý đến những cửa ra vào và những tầng thương mại và giải trí. Sự nhầm lẫn này chẳng bao lâu sau ông sẽ nhận biết. Trước hết, các tầng có căn hộ ở phía trên mặt đất hợp thành một khối với mười tầng ngầm, vì vậy nên sử dụng các thang máy chở hàng gần nhất với mặt tiền phía trong để khỏi mất thời gian đi tìm đường giữa hàng ngàn thùng đồ to nhỏ khác nhau được để dưới các tầng hầm, nhất là cái tầng 05 kia. Ông không tỏ ra quá ngạc nhiên khi thấy một khoảng trống rộng, mở, hiểu không có hàng hoá, chắc là để tạo thuận lợi cho việc ra vào khu khai quật. Một vạt tường chính giữa hai cột đã bị phá bỏ, qua chỗ này có thể đi vào trong. Cipriano Algor nhìn đồng hồ, đã hai giờ bốn mươi lăm phút, ánh sáng lờ mờ trong tầng hầm không cho phép ông phân biệt được liệu có nguồn sáng nào ở bên trong khu khai quật đủ để xua tan đi bóng đen dày đặc của chiếc miệng đen ngòm sắp nuốt chửng ông. Đáng lẽ mình phải mang theo chiếc đèn pin mới phải, ông nghĩ. Lúc đó ông chợt nhớ là đã có đọc đâu đó rằng cách tốt nhất để tiến vào một nơi tối đen, nếu muốn nhìn được ngay khi vào đến bên trong, chính là nhắm hai mắt lại trước khi vào và mở ra sau đó. Đúng thế, ông nghĩ, đó chính là điều mình cần phải làm, nhắm mắt lại và rơi xuống dưới kia, chỉ đến tận giữa tầng đất. Nhưng ông đã không rơi xuống. Ông dần dần phát hiện ra, gần như sát mặt đất, ở về phía bên trái của ông, có một nguồn sáng yếu ớt, đó là loạt bóng đèn bố trí dọc theo chiều dài. Những dòng ánh sáng này chiếu rõ một mặt đất dốc đổ xuống phía dưới là một vạt đất bằng rồi sau đó lại một cái dốc nữa. Im lặng đặc quánh đến mức Cipriano Algor có thể nghe được nhịp đập của trái tim mình. Nào ta đi xuống kia, ông nghĩ, Marçal sẽ bị một cú giật mình lớn nhất trong đời đây. Ông bắt đầu đi xuống dốc, đến vạt đất bằng, xuống dốc tiếp, vạt đất bằng nữa, và dừng lại ở đó. Trước mắt ông có hai ngọn đèn ở hai đầu, nên ánh sáng không phủ kín được hết bên trong, làm cho cửa hang có hình thuẫn dài. Ở trên vạt đất bằng phía bên phải có hai chiếc máy xúc. Marçal ngồi trên chiếc ghế, bên cạnh chiếc bàn và trên bàn có chiếc đèn pin. Anh chưa nhìn

thấy bố vợ. Cipriano Algor rời vạt đất bằng tranh sáng tranh tối và nói to, Đừng giật mình, bố đây. Marçal vội vàng đứng bật dậy, muốn nói, nhưng cổ họng tắc nghẹn không cho lời thoát ra được, ít ra thì cũng nên tỏ ra bình thản nhất trần gian và nói, Xin chào, ông ở đây à. Nhưng chờ khi bố vợ đã ở trước mặt anh, Marçal mới cất tiếng, dù hết sức khó khăn, Bố đến đây làm gì, làm sao bố lại nảy ra ý định ngu xuẩn là đến đây cơ chứ, tuy nhiên, ngược hẳn với mọi đòi hỏi của logic thông thường, không có gì giận dữ trong giọng nói, ngoài vẻ thanh thản tự nhiên của người vừa thoát khỏi mối đe dọa, chỉ thấy sự hài lòng, e thẹn, đại loại như một thứ tình cảm xúc động pha lẫn lòng biết ơn mà một lúc nào đó anh sẽ phải nói ra. Bố đến đây làm gì, anh nhắc lại, Bố đến để xem, Cipriano Algor nói, Thế bố không nghĩ đến những vấn đề rắc rối sẽ rơi xuống đầu con nếu người ta biết việc này hay sao, bố không nghĩ rằng vụ này có thể làm con mất việc à, Con sẽ nói rằng ông bố vợ là một thằng ngu bất trị, một kẻ vô trách nhiệm cần phải đưa vào nhà thương điên, quản lý chặt chứ gì, Những lời giải thích đó cũng đủ rồi, khỏi phải nghi ngờ gì nữa, Cipriano Algor lại ngược mắt nhìn về phía khoang tối và hỏi, Thế con đã nhìn thấy những gì có ở trong đó chưa, Con đã nhìn thấy rồi, Marçal trả lời, Đó là gì vậy, Bố hãy tự mình đi xem đi, nếu bố muốn, đèn pin đây này, Con đi với bố nhé, Không, con cũng đã đi một mình rồi mà, Có lối đi sẵn nào không, có khe hở nào để đi xuống không, Không có đâu ạ, bố cứ phải mò mẫm mà đi, luôn luôn về phía bên trái, tay rờ theo vách tường, ở dưới đáy bố sẽ gặp thứ mà mình tìm. Cipriano Algor bật đèn pin và đi vào. Thế là mình lại quên nhắm mắt rồi, ông nghĩ. Ánh sáng gián tiếp từ hai ngọn đèn bên ngoài còn chiếu rọi được ba hoặc bốn mét trên mặt đất, phần còn lại thì tối đen như bên trong cơ thể sinh vật. Đường không dốc lắm, nhưng mấp mô khó đi. Hết sức thận trọng, tay trái luôn rờ rẫm theo vách tường, Cipriano Algor bắt đầu lần xuống. Đến một độ sâu nhất định ông thấy hình như phía bên phải của mình có một cái ụ hoặc một bức tường ngăn. Ông tự nhủ khi quay lại sẽ tìm hiểu kỹ xem nó là cái gì. Có thể là một công trình để ngăn chặn đất lở chằng, và ông tiếp tục đi xuống. Ông có cảm giác là đã đi được khá dài, có lẽ là khoảng ba mươi hay bốn mươi mét gì đó. Ông quay lại nhìn về phía cửa hang phía sau mình. Lấp loáng ánh sáng ngược của hai ngọn đèn, hình như đã hơi xa. Mình đi chưa được bao nhiêu, ông nghĩ, có lẽ tại

mình bị lạc chãng. Ông nhận thấy nỗi sợ hãi đang cọ xát vào hệ thần kinh của mình, phản lại ý muốn của ông, vốn tự coi là dũng cảm, là hơn hẳn Marçal, thế mà bây giờ gần như sắp quay lưng bỏ chạy leo gáp lên dốc trở lại. Ông tựa mình trên một tảng đá, thở thật sâu, Dù phải chết ở đây cũng đành, ông nói, rồi bắt đầu bước tiếp. Bỗng nhiên, giống như tự quay mình theo một góc thẳng, ông thấy một bức tường đột ngột xuất hiện trước mắt mình. Ông đã đến cuối hang. Ông chiếu đèn pin xuống để kiểm tra xem đất cứng hay mềm, đi thêm hai bước và nửa bước thứ ba thì đầu gối đụng ngay vào một vật gì rất cứng khiến ông phải kêu rên lên đau đớn. Cú va này làm cho ánh sáng ngọn đèn pin cũng bị lay động, và trong giây lát, trước mắt ông hiện ra một vật trông giống như một chiếc ghế đá, rồi giây phút tiếp theo, xuất hiện và biến đi chập chà chập chờn những khối to lù lù xếp thành hàng nhưng không thể đoán ngay được đó là gì. Tay chân Cipriano Algor run lên bần bật, lòng quả cảm của ông bị lung lay như chiếc dây căng sắp đứt, nhưng trong lòng ông vẫn văng vẳng tiếng gọi, Hãy nhớ, dù mình có phải chết ở đây cũng đành. Luồng sáng run run của đèn pin chậm chậm quét tảng đá trắng, lướt nhẹ lớp vải đen, chiếu lên cao hơn, thì ra đó là thân thể của một người đang ngồi. Ở bên cạnh, cũng che phủ bằng những lớp vải đen đó, còn có năm thân hình người ngồi tương tự, tất cả đều thẳng như có một que sắt xuyên từ đầu xuống bắt vít chặt vào ghế đá. Bức tường nhẵn thín đằng cuối hang chỉ cách khoảng mười gang tay là đến những hố sâu trong đầu những thân thể này, đó chính là những nhãn cầu mắt đã biến thành những hạt bụi. Gì thế này nhỉ, Cipriano Algor lẩm bẩm, cơn ác mộng gì đây, những người này là ai vậy nhỉ. Ông tiến lại gần hơn, từ từ quét ánh đèn pin lên những mái đầu đen và khô cứng, đây là một người đàn ông, đây là một người đàn bà, một người đàn ông khác, một người đàn bà khác, và thêm một ông, và thêm bà, ba người đàn ông và ba người đàn bà, ông lại nhìn thấy dấu vết của những sợi dây đã được dùng để trói chặt cổ của họ, sau đó ông quét tiếp ánh đèn pin xuống phía dưới, thấy những sợi dây tương tự đã trói chân họ. Thế là, rất chậm, thật chậm, như ánh sáng không muốn vội vàng xuất hiện nhưng rồi sẽ đến để làm sáng tỏ sự thật của mọi chuyện dù đó là những việc tối tăm nhất và được che giấu ở nơi hẻo lánh nhất, một lần nữa Cipriano Algor thấy mình lại vào trong lò nung gốm, lại nhìn thấy chiếc ghế đá mà những người

thợ nề bỏ quên và lại ngồi xuống đó, và một lần nữa lại nghe thấy tiếng gọi của Marçal, lần này thì lời lẽ khác trước, gọi và lại gọi, sốt ruột, lo lắng từ xa, Bố ơi, bố có nghe thấy tiếng con không, hãy trả lời cho con đi nào, tiếng gọi vang vọng trong hang, tiếng gọi dội từ vách tường này qua vách tường khác, cứ nhân lên mãi, nếu Marçal không dừng lại trong một phút thì chúng ta sẽ không thể nghe được tiếng trả lời của Cipriano Algor xa xa, như cũng là tiếng vọng, Bố khoẻ, đừng lo, bố lên bây giờ đây. Nỗi sợ hãi đã tan biến, ánh đèn pin ve vuốt một lần nữa những gương mặt bất hạnh, những bàn tay chỉ còn da bọc xương đang để bất chèo trên hai chân, và, còn hướng dẫn bàn tay của chính Cipriano Algor khi ông thành kính chạm đến vàng trán khô quắt của người đàn bà đầu tiên, một hành vi đã mang tính chất tôn giáo chứ không đơn thuần là con người nữa. Không còn gì giữ ông ở lại đó nữa, Cipriano Algor đã hiểu như vậy. Như con đường khổ nạn vòng tròn, đi đến đâu rồi cũng lại gặp một khổ nạn phía trước, chuyển đi lên thật chậm chạp và đón đau. Marçal đi xuống để gặp ông, giơ tay ra giúp ông leo lên, vừa ra khỏi bóng tối vào trong quần sáng là hai người vội ôm chầm lấy nhau mà không biết là đã từ bao lâu rồi. Kiệt sức, Cipriano Algor ngồi vật xuống ghế, cúi đầu xuống bàn và, không chút ồn ào, chỉ thấy hai vai rung rung lên, ông bắt đầu khóc. Bố cứ khóc đi, bố nhé, đừng nín nhịn làm gì, con cũng đã từng khóc rồi, Marçal nói. Một lúc sau, gần như đã qua cơn xúc động, Cipriano Algor lặng lẽ nhìn con rể, dường như lúc đó không có cách nào tốt hơn để biểu đạt sự coi trọng anh, rồi nói, Con có biết đó là gì không, Có ạ, trước đây con đã đọc chút ít về chuyện này, Marçal trả lời, Và con cũng biết rằng những gì có ở đó đúng là vậy mà không phải vậy, không thể là thực tế, Con biết điều đó mà, Và bố đã sờ tay vào trán một trong những người phụ nữ, điều đó chứng tỏ đây không phải là một ảo giác, không phải là một giấc mơ, ngay bây giờ mà quay lại bố sẽ vẫn phải gặp ba người đàn ông và ba người đàn bà đó, vẫn những dây trói đó, vẫn chiếc ghế đá đó, vẫn là bức tường chia cắt họ, Nếu không phải là những người khác, bởi vì không tồn tại, thế thì những người này là ai vậy, Marçal hỏi, Bố không biết, nhưng sau khi đã thấy họ rồi thì bố lại nghĩ rằng có lẽ cái thực tế không tồn tại chính là cái mà chúng ta đặt cho nó cái tên là không tồn tại. Cipriano Algor từ từ đứng dậy, hai chân vẫn run run, nhưng, nói chung, sức mạnh cơ thể đã trở lại. Ông nói,

khi xuống, bố có cảm giác đã nhìn thấy một cái gì đó như là một bức tường và một cái ụ, giá mà có thể xoay một trong những máy chiếu kia, ông không cần nói hết câu, Marçal đã đến xoay một bánh xe, kích hoạt một vòng xích, và sau đó ánh sáng đã lan ra mặt đất bên trong cho đến khi chạm đến chân một bức tường chạy băng qua suốt chiều dài của hang, nhưng không chạm vào các thành hang. Không có ụ nào cả, chỉ có một khoảng trống chạy suốt theo chiều dài bức tường. Còn thiếu một cái nữa, Cipriano Algor thì thầm. Ánh sáng rọi thêm mấy bước nữa, và bỗng dừng lại. Nó đây rồi, ông nói. Ở dưới nền đất, có một mảng vệt đen lớn, đất ở chỗ này đã bị đốt cháy xém, dường như ở đây đã từng có một đồng lửa cháy suốt một thời gian rất dài. Không đáng tiếp tục hỏi có tồn tại hay không, Cipriano Algor nói, chúng cứ là đây, mỗi người sẽ rút ra những kết luận mà mình cho là hợp lý, bố cũng đã có những kết luận của riêng mình. Chiếc đèn lại trở lại vị trí cũ, bóng tối cũng vậy, sau đó Cipriano Algor hỏi, Con có muốn bố ở lại đây cùng với con không, Không ạ, xin cảm ơn bố, Marçal nói, bố về nhà đi, Marta có lẽ đang buồn lắm đây, chắc lúc này đang tưởng tượng đủ mọi chuyện tệ hại, Thế thì chào con nhé, chào bố, anh dừng lại giây lát, và sau đó với nụ cười gượng, như đứa trẻ chưa kịp trốn đi chơi đã phải quay lại, anh nói thêm, Cảm ơn bố đã đến đây.

Cipriano Algor nhìn đồng hồ khi ra đến tầng 05. Đã bốn giờ rưỡi. Chiếc thang máy dành cho việc chở hàng hóa đã đưa ông trở lại tầng ba mươi bốn. Không có ai nhìn thấy ông. Marta lặng lẽ mở cho ông vào rồi cẩn thận đóng lại, anh Marçal khoẻ không ạ, cô hỏi. Nó khoẻ, con đừng lo, con có một người đàn ông tuyệt vời, bố phải nói với con như vậy, Có gì ở dưới đó vậy, Để bố ngồi xuống đã nào, bố như bị ai đánh như cả người đây này, những nỗ lực này không còn hợp với tuổi bố nữa rồi, Có gì ở dưới đó thế, Marta hỏi lại sau khi ngồi xuống, Ở dưới đó có sáu người chết, ba người đàn ông, ba người đàn bà, Con không thấy ngạc nhiên, đúng như con đã nghĩ, đó là những xác người mà, chuyện vẫn thường xảy ra trong các cuộc khai quật, cái mà con không hiểu là tại sao phải úp úp mở mở, ra vẻ bí ẩn, bí mật, rồi bao nhiêu người canh phòng canh gác, hài cốt thì làm sao trốn chạy được cơ chứ, và con cũng cho rằng chẳng đáng làm việc ăn cắp mấy cái xác chết ấy, Giá mà con cũng đi với bố xuống đó thì sẽ hiểu ngay, vẫn còn kịp nữa đây, Bố

cái ý nghĩ ấy đi bỏ ơi, Không dễ từ bỏ ý nghĩ đó sau khi đã nhìn thấy những gì bố đã thấy đâu con ạ, Bố đã thấy cái gì, những người đó là ai vậy, Những người đó chính là chúng ta, Cipriano Algor nói, Thế nghĩa là sao hả bố, Nghĩa là chính chúng ta, bố, con, Marçal, tất cả Trung tâm, có thể là cả thế giới, Xin bố hãy giải thích kỹ xem nào, Con chú ý nghe nhé. Câu chuyện phải kể hết trong nửa tiếng đồng hồ. Marta nghe liền mà không ngắt lời bố một lần nào. Cuối cùng cô nói, Đúng, con tin là bố có lý, đó chính là chúng ta. Hai bố con không nói gì nữa cho đến khi Marçal trở về. Khi anh bước vào nhà, Marta ôm chầm lấy anh thật chặt, Chúng ta sẽ làm gì đây, cô hỏi, nhưng Marçal không kịp trả lời, Cipriano Algor cất giọng mạnh mẽ nói, Các con tự quyết định lấy cuộc sống của mình, bố đi đây.

Đồ đạc của bố ở đây, Marta nói, không nhiều lắm, chứa đủ trong chiếc vali nhỏ nhất, hình như bố đã linh cảm thấy mình chỉ ở đây có ba tuần thôi phải không, Đến một lúc nào đó trong cuộc đời người ta chỉ còn vác trên vai cái thân mình nữa thôi, Cipriano Algor nói, Câu nói hay đấy, Vâng, thưa bố, nhưng con chỉ muốn bố nói xem sẽ sống bằng gì nào, Nhìn ngắm những bông hoa loa kèn, chúng đẹp giản dị, chẳng theo dết rắc rối. Cũng là một câu nói đẹp, chính vì thế thứ hoa đó mãi mãi cũng chỉ là hoa loa kèn, Con là một kẻ hoài nghi điên cuồng, một kẻ vô sỉ khó chịu, Bố ơi, con xin bố, con đang nói chuyện một cách nghiêm túc, Bố xin lỗi con, Con hiểu chuyện vừa rồi là một cú sốc lớn đối với bố, cả đối với con nữa, dù con không xuống dưới đó, con hiểu rằng những người đàn ông và đàn bà kia không chỉ đơn giản là những người đã chết, còn có ý nghĩa lớn hơn nhiều, Thôi con đừng nói nữa, bởi vì họ không chỉ đơn giản là những người đã chết mà còn có ý nghĩa lớn hơn nhiều nên bố không muốn tiếp tục sinh sống ở đây nữa, Thế còn chúng con, còn con thì sao, Marta hỏi, Các con hãy tự quyết định lấy cuộc đời mình, bố đã quyết định đời của bố rồi, bố sẽ không sống nốt những ngày còn lại của mình trong cảnh bị trói chặt vào ghế đá và nhìn vào bức tường. Thế bố sẽ sống ra sao, Bố có tiền mà người ta thanh toán cho những hình người bằng gốm, đủ sống một hoặc hai tháng, sau đó ta sẽ tính tiếp, Con không nói đến chuyện tiền nong, bằng cách này hay cách khác thì bố cũng không thiếu tiền cho những nhu cầu về ăn, mặc, điều con muốn nói là bố sẽ phải sống một mình, Bố đã có con Achado, rồi hai con thỉnh thoảng lại về thăm bố nữa, Bố ơi, Gì cơ, Thế còn Isaura, Isaura thì có liên quan gì đến chuyện này, Bố đã nói với con là tình hình giữa hai người đã có thay đổi, nhưng lại chẳng giải thích rõ nó thay đổi như thế nào và tại sao bằng, Và đúng vậy đấy, Nếu như vậy, Như vậy thì sao nào, Hai người có thể sống chung với nhau, ý con muốn nói như vậy. Cipriano Algor không trả lời. Ông xách vali lên, Bố đi đây, ông nói. Cô con gái ôm chặt lấy bố, Chúng con sẽ về thăm bố trong ngày nghỉ đầu tiên của Marçal, trong tiếng từ giờ đến lúc đó bố phải luôn

thông báo tin tức cho con nhé, khi về đến nơi, bố nhớ gọi điện ngay cho con nói xem căn nhà ra sao, và cả tình hình con Achado nữa, đừng quên con Achado đấy, bố nhé. Với một chân ở ngoài cửa, Cipriano Algor còn nói, Con hãy ôm hôn Marçal thay cho bố nhé, Thì bố đã ôm hôn anh ấy và đã chia tay anh ấy rồi mà, Ủ, nhưng bố cứ nhờ con thêm một lần nữa. Khi đi đến cuối hành lang, ông ngoảnh đầu lại. Con gái vẫn đứng ở giữa cánh cửa mở, dùng một tay ra hiệu tạm biệt bố còn bàn tay kia bịt miệng để khỏi bật khóc. Hẹn gặp con lần tới nhé, ông nói, nhưng con gái đã không nghe thấy. Chiếc thang máy chở hàng đã đưa ông xuống bãi đậu xe, bây giờ phải tìm chiếc xe tải nhẹ đang đậu ở đây và liệu nó có nổ máy hay không sau ba tuần không động đậy gì, thỉnh thoảng bình ắc quy vẫn hay trở chứng. Đó sẽ là điều tệ hại còn thiếu của mình cũng nên, ông băn khoăn nghĩ. Điều ông lo sợ đã không xảy ra, chiếc xe hoàn thành nghĩa vụ của mình. Đúng là lần khởi động đầu tiên và thứ hai đã không nổ máy, nhưng lần thứ ba thì tiếng máy nổ vang xúng đáng là của một cỗ máy mới. Một phút sau Cipriano Algor đã ở ngoài đại lộ, chúng ta sẽ không nói con đường đã rộng mở trước mắt ông, nhưng có thể đã tệ hơn nhiều, với dòng xe đang chậm chạp bò trên đường. Tình hình giao thông lúc này chẳng có gì lạ cả, xe hơi vốn sùng bái những ngày Chủ nhật và những người chủ xe cũng gần như không thể cưỡng lại được cái gọi là áp lực tâm lý, xe chỉ cần có mặt ở đó, không cần nói gì thêm. Cuối cùng thì thành phố cũng đã ở lại phía sau, khu ngoại ô cũng sắp qua, chỉ ít phút nữa sẽ xuất hiện khu nhà ổ chuột, đã ba tuần rồi mới ra đến xa lộ, chưa, còn cách ba trăm mét nữa, và sau đó sẽ là Vành Đai Công Nghiệp, gần như tất cả đều ngưng lại, chỉ có một số nhà máy còn coi sản xuất liên tục như một thứ tôn giáo của mình, và bây giờ là cái Vành Đai Xanh đáng buồn, những nhà kính màu nâu, xám, thâm tím, vì vậy những quả dâu tây cũng mất màu, chẳng bao lâu nữa sẽ trắng toát ở bên ngoài vỏ giống như ruột đã biến thành trắng lâu rồi và sẽ chẳng còn hương vị gì nữa. Bây giờ ta sẽ rẽ sang trái, ở xa xa kia nơi những lùm cây đó, đúng rồi những cây nọ chụm vào nhau như cùng chung một tán cây, dưới đây có một khu mỏ cổ vật rất quan trọng chưa được khảo sát, mình biết rõ điều này do nguồn tin tốt, không phải ngày nào người ta cũng có thể may mắn nhận được thông tin trực tiếp từ miệng của người sản xuất đâu nhé. Cipriano Algor đã từng tự hỏi tại sao mình lại có thể để bị giam kín trong

suốt ba tuần không nhìn thấy mặt trời và những ngôi sao, dù đã cố thò cổ ra, từ trên tầng thứ ba mươi tư với những chiếc cửa sổ không thể mở ra được, trong khi bên ngoài này mình có con sông kia, dù hơi hôi hám và hơi nhỏ, có chiếc cầu đây, đúng là đã quá cũ và không được chăm sóc chu đáo, và những căn nhà đổ nát kia nữa, và cái thị trấn nơi mình đã sinh ra, lớn lên và làm việc, với con đường quốc lộ chạy xuyên qua và với quảng trường ở về một bên đường, hai người đang đi ở kia, người đàn ông và người phụ nữ, chính là bố mẹ của Marçal mà chúng ta chưa trực tiếp gặp gỡ họ dù câu chuyện này đã kéo khá dài rồi, vào lúc này chẳng có ai nói họ xấu tính cả vì không có đủ chứng cứ, về bên ngoài thường có nguy cơ dễ lừa dối người ta, và khi ta bị lừa dối thì còn tệ hại hơn nữa. Cipriano Algor thò tay ra ngoài cửa sổ xe và vẫy chào họ như những người bạn cũ, nhưng đáng lẽ ra ông không nên làm như vậy, vì lúc này có lẽ họ sẽ nghĩ ông đang muốn giễu cợt họ cũng nên, nhưng đâu phải như thế, ý định của ông đâu phải như thế, chẳng qua là Cipriano Algor đang vui, chỉ ba phút nữa ông sẽ gặp Isaura và sẽ ôm Achado trong lòng, nhưng điều đó cũng không chính xác, sẽ ôm Isaura trong lòng và Achado thì nhảy cẫng lên, chờ được ông chú ý đến. Quảng trường đã ở phía sau, bỗng nhiên, không hề được báo trước, trái tim của Cipriano Algor như bị co thắt lại, ông biết rõ cuộc đời, hai người biết rõ rằng không có vị ngọt ngào nào của ngày hôm nay, có thể làm giảm bớt vị cay đắng của ngày mai, rằng dòng nước đang chảy dưới chiếc cầu này không thể giết chết cơn khát ở trên sa mạc kia. Bố đâu có việc làm, bố không có việc làm, ông lẩm bầm, và đây đáng lý phải là câu trả lời mà ta cần phải nói ra, không chút hoa hoè hoa sỏi và mưu mẹo gì khác nữa, khi Marta hỏi ông sẽ sống bằng gì, Bố không có việc làm. Cũng ở chiếc công này, ở chính chỗ này, giống như cái ngày Cipriano Algor từ ở Trung tâm trở về cùng với tin là họ không còn mua hàng gôm nữa, ông lại giảm tốc độ của xe. Ông đã không muốn đến, lại muốn đến, và giữa lúc còn đắn đo như vậy thì xe đã chạy đến góc phố nhà nơi Isaura Madruga sinh sống, căn nhà kia rồi, bỗng nhiên chiếc xe chẳng có gì vội vàng nữa, bỗng nhiên nó phanh lại, bỗng nhiên Cipriano Algor ra khỏi xe, bỗng nhiên ông leo lên những bậc cửa, bỗng nhiên ông bấm chuông. Ông gọi một, hai lần, ba lần. Không có ai ra mở cửa, không có dấu hiệu là có người ở bên trong, Isaura không ra, Achado không sửa, hoàn toàn vắng lặng trong

buổi sáng đã muộn của ngày hôm nay. Đáng ra cả hai phải có ở nhà chứ nhỉ, hôm nay là Chủ nhật, không làm việc cơ mà, ông nghĩ thầm. Ông bối rối quay lại xe, bắt chéo hai cánh tay trên tay lái, bình thường ra thì nên hỏi những người hàng xóm, nhưng ông không bao giờ thích người ta biết về đời tư của mình, thật ra, khi chúng ta hỏi ai đó chính là lúc chúng ta tự nói về mình nhiều hơn là ta tưởng đấy, cũng còn may là phần lớn những người được hỏi, thường không chuẩn bị sẵn đôi tai để hiểu những gì che giấu sau những từ ngữ ngây thơ này, Xin được hỏi ông bà có vô tình nhìn thấy Isaura Madruga ở đâu đó không ạ. Hai phút sau ông thừa nhận rằng, suy cho cùng, đứng chờ ở trước nhà hay đi hỏi người hàng xóm đầu tiên theo kiểu, ông bà vô tình nhìn thấy Isaura, thì cũng đáng ngờ như nhau thôi. Minh tự đi tìm ở đâu đó xem sao, ông nghĩ, biết đâu lại gặp họ cũng nên. Chuyến chạy lòng vòng quanh thị trấn đã trở thành vô ích, Isaura và Achado hình như đã bị xóa sổ khỏi mặt đất. Cipriano Algor đành quyết định về nhà, cuối buổi chiều sẽ lại đi tìm. Họ đi đâu đó thôi mà, ông nghĩ. Chiếc động cơ xe tải nhẹ hát vang bài ca trở về nhà, người lái xe đã nhìn thấy cảnh cao nhất của cây dâu, và bỗng nhiên, như một tia chớp đen, Achado lao từ trên xuống, sủa vang, chạy như điên từ trên dốc tới, trái tim Cipriano Algor dường như sắp tắc nghẽn lại, và không phải do con chó này gây ra, tình thương của nó dù lớn cỡ nào cũng không đến mức gây ra chuyện đó được, mà chính là vì ông nghĩ rằng Achado không ở một mình, và rằng, nếu nó không ở một mình, thì chỉ có một người duy nhất trên thế gian này có thể ở với nó mà thôi. Ông mở cửa xe, con chó nhảy lên một phát và lao vào vòng tay của ông, cuối cùng thì hóa ra con chó lại là kẻ đầu tiên, và nó liếm mặt ông và không để ông nhìn thấy con đường, nơi đó đã xuất hiện Isaura Madruga đang hết sức bàng hoàng kinh ngạc, xin hãy ngưng lại tất cả đi nào, đừng ai nói gì nữa, đừng ai đi lại, đừng ai can thiệp vào, đây đúng là cảnh xúc động nhất, chiếc xe leo dốc đi lên, trên đầu dốc người phụ nữ chỉ đi nổi hai bước và đột nhiên không thể bước đi được nữa, hai tay ôm chặt lấy ngực, Cipriano Algor thì đi ra khỏi xe như bước vào giấc mơ, Achado đi phía sau và cứ quẩn lấy chân ông, nhưng lại chẳng xảy ra chuyện gì xấu, cái điều tệ hại, tức là những nhân vật chính lại ngã gục không chút nghệ thuật nào vào lúc hành động cao trào, cứ ôm nhau này và nụ hôn này, những nụ hôn này và những cú ôm nhau này, đã

bao nhiêu lần phải nhắc bạn rằng chính mỗi tình háo hức đó đang đòi hỏi họ phải tận hưởng nó gấp gấp hơn, say mê đắm đuối hơn, xưa nay đã thế, luôn luôn là thế, nhưng có những dịp ta càng nhận thấy rõ hơn nữa. Trong khoảng thời gian giữa hai nụ hôn Cipriano Algor hỏi, Làm sao em lại ở đây, nhưng Isaura chưa kịp trả lời ngay còn có bao nhiêu nụ hôn phải trao và phải nhận, cũng gấp gấp như nụ hôn đầu tiên, cuối cùng mới đủ hơi sức trả lời, Achado bỏ trốn ngay ngày đầu tiên sau khi anh đi, nó khoét một lỗ nơi hàng rào gần khu vườn và về đây, không có cách nào buộc được nó trở lại nhà em, nó quyết định chờ anh cho đến khi nào em cũng không thể biết được, cách duy nhất là đành để nó ở lại đây, rồi mang thức ăn và nước uống đến cho nó và ở cùng với nó ít lâu, mặc dù em tin là nó cũng chẳng cần. Cipriano Algor tìm trong các túi chiếc chìa khoá nhà, trong khi vừa đi vừa nghĩ và tưởng tượng, Nào chúng mình cùng vào nhà, cả hai cùng vào nhé, và cuối cùng cầm được chìa khoá trong tay thì nhận ra cửa nhà đã mở từ trước, đúng là cửa cần phải được mở toang cho người từ nơi xa về mà không cần phải hỏi tại sao, Isaura bình thản nói với ông, Marta đã đưa cho em một chiếc chìa khoá để thỉnh thoảng đến đây cho căn nhà luôn có hơi người, lau quét bụi bặm, như thế, cộng thêm chuyện Achado, ngày nào em cũng đến đây, buổi sáng trước khi đi ra cửa hàng, và cuối buổi chiều, sau khi xong việc. Có cảm giác là cô còn muốn nói thêm điều gì đó nữa, nhưng hai bờ môi cứ khép chặt như cổ ngăn không cho lời nói thoát ra ngoài, bay không được ra khỏi đây, những bờ môi ra lệnh, nhưng cô vẫn sắp xếp ngôn từ, lấy hết sức lực, và điều lớn nhất mà sự dè dặt bên lề có thể làm được là để Isaura cúi đầu và giảm giọng nói đến mức thì thầm, Một buổi tối em đã ngủ lại trên giường của anh, cô nói. Chúng ta hãy tự hiểu người đàn ông này là thợ gốm, người lao động chân tay, vì vậy không có được nét tao nhã của người được đào tạo về mặt trí thức và nghệ thuật trừ những phẩm chất cần thiết để làm nghề của mình, lại đã cứng tuổi, sinh trưởng trong thời kỳ mà con người, từng người hay nói chung mọi người đều cố kìm nén những biểu hiện tình cảm và những khát khao của cơ thể, và đúng là có ít người trong môi trường xã hội và văn hoá của mình lại có thể thoải mái trong các vấn đề nhạy cảm và thông minh như vậy, nên khi bỗng nghe qua miệng một người phụ nữ mà mình chưa hề sinh hoạt riêng tư rằng cô ta đã ngủ trên giường mình, thì dù đang cương quyết đi về nhà cũng

bắt buộc phải dừng bước, run sợ nhìn người quả cảm kia, và nhân đây chúng ta cũng phải thừa nhận một lần nữa rằng những người đàn ông không bao giờ hiểu nổi những người phụ nữ, nhưng cũng rất may mắn là ông thợ gốm cũng đã tìm ra, tuy không biết bằng cách nào, những từ ngữ chính xác phù hợp với trường hợp này, Em đừng bao giờ ngủ trên giường khác nữa nhé. Đúng là câu nói phải là như vậy, còn nếu ông nói, giống như trường hợp người ta ký một bản hợp đồng cần chung sống, theo kiểu, Tốt thôi, vì em đã ngủ trên giường của anh thì anh sẽ ngủ trên giường của em, nếu nói như vậy thì đã mất hết mọi sự quý mến của cô ấy rồi. Sau khi ông nói xong Isaura và Cipriano Algor lại ôm lấy nhau, chẳng khó khăn gì cũng hình dung được họ làm việc đó nồng nhiệt đến cỡ nào, nhưng ông chợt giật bản mình, một hành động chẳng liên quan gì đến những tình cảm đắm say đang tràn ngập trong lòng hai người. Anh đã quên lấy vali ở trên xe xuống rồi, đó chính là điều mà ông đã nói. Mặc dù chưa lường trước được hậu quả của hành động tầm thường này, với con Achado nhảy tung tăng phía sau, ông mở cửa xe và lấy chiếc vali ra. Ông có linh cảm đầu tiên về chuyện gì sẽ xảy ra khi vào trong phòng bếp, linh cảm thứ hai khi vào trong phòng ngủ, mặc dù chỉ biết chắc chắn điều gì sẽ xảy ra khi Isaura, với giọng nói cố trấn tĩnh, hỏi ông, Anh về là để ở lại luôn phải không. Chiếc vali nằm trên mặt đất chờ ai đó đến mở ra, hành vi này, tuy cũng rất cần thiết nhưng có thể chờ làm sau cũng được. Cipriano Algor đóng cửa lại. Có những khoảng khắc trong đời như thế này, để bầu trời mở ra thì cửa phải đóng lại. Sau nửa tiếng đồng hồ, hoà bình lập lại, như bờ biển khi những đợt thủy triều đã rút đi, Cipriano Algor kể lại những chuyện đã xảy ở Trung tâm, việc phát hiện ra cái hang, lệnh giữ bí mật, việc canh phòng cẩn mật, chuyện ông đi xuống khu vực khai quật, sương mù bên trong, nỗi sợ hãi, những người chết bị trói chặt vào ghế đá, những tro tàn của đồng lửa. Lúc đầu, khi nhìn thấy chiếc xe tải đang leo lên dốc, Isaura nghĩ rằng Cipriano Algor trở về nhà vì đã không tìm được nỗi nhớ mong, không chịu đựng nổi sự chia tay và sự xa vắng, và ý nghĩ này đã làm khơi dậy niềm vui cho trái tim đầy ham muốn của người tình, nhưng bây giờ, gói đầu lên vai của Cipriano Algor, cảm thấy tay của ông ở hông của mình, Isaura thấy cả hai lý do ông trở về đều chính đáng như nhau, nhưng cũng mâu thuẫn với nhau. Isaura Madruga không thấu hiểu lắm về lịch sử cổ

đại và những câu chuyện truyền thuyết nhưng chỉ cần bốn từ đơn giản để hiểu bản chất của vấn đề. Mặc dù chúng ta đã biết bốn từ này nhưng cũng không thừa nếu ta viết lại một lần nữa. *Họ là chúng ta.*

Buổi chiều, như đã hẹn trước, Cipriano Algor gọi điện cho Marta để bảo là mình đã về đến nhà khoẻ mạnh, rằng căn nhà vẫn như cũ chẳng khác gì mọi người mới bỏ đi ngay hôm qua, rằng Achado suýt làm ông phát rồ vì hạnh phúc và rằng Isaura gởi cho cô một vòng tay ôm. Bố đang nói từ đâu đấy, Marta hỏi, đương nhiên là từ nhà, Thế Isaura đâu, Isaura ở đây ngay bên cạnh bố, con muốn nói chuyện với cô ấy không, Có chứ ạ, nhưng trước hết bố phải nói cho con biết chuyện gì đã xảy ra, Con muốn hỏi chuyện gì, Chuyện đó đấy, chuyện Isaura ở đó, Con khó chịu à, Bố đừng nói nhảm nhí và đừng vòng vo nữa, bố hãy trả lời con đi, Isaura sẽ ở với bố, Thế bố sẽ ở với ai, Bố và cô ấy sẽ ở bên nhau, nếu đó là điều con muốn nghe. Phía đầu dây bên kia im lặng, sau đó Marta nói, Bố đã làm cho con rất vui, Qua giọng nói thì chẳng nhận ra điều đó, Giọng nói chẳng liên quan gì đến những từ ngữ kia đâu bố ạ, mà liên quan đến chuyện khác cơ, Chuyện gì, Đến ngày mai, đến tương lai, chúng ta còn thời gian để nghĩ đến tương lai, Bố đừng giả vờ nữa, đừng nhắm mắt trước thực tế, bố biết rất rõ là hiện tại đã chấm hết đối với chúng ta rồi, Các con vẫn sống tốt, còn bố và bạn bố thì sẽ tự sắp xếp lấy, Con chẳng thể sống tốt, mà Marçal cũng thế, Tại sao, Nếu ở đó chúng ta không có tương lai thì ở đây cũng chẳng có đâu bố ạ, Con hãy giải thích kỹ cho bố nghe xem nào, Con đang có một đứa con đang lớn dần trong bụng, nếu một lúc nào đó nó muốn, đương nhiên khi nó đã làm chủ được hành vi của mình, sống ở một nơi như thế này thì nó có thể làm theo ý nguyện của mình, nhưng bây giờ sinh nó ở đây, không thể được, Đáng lý con phải nghĩ đến điều đó từ trước chứ, Không bao giờ muộn để sửa chữa một sai lầm đâu bố ạ, kể cả khi hậu quả đã không còn phương cứu chữa nữa, và hậu quả của sai lầm này hiện chưa đến mức không thể ngăn chặn được, Thế làm cách nào bây giờ, Trước hết chúng con, Marçal và con, phải bàn bạc thật kỹ, sau đó sẽ tính tiếp, Con phải nghĩ cho kỹ nhé, đừng vội vàng, Sai lầm có thể là hậu quả của việc suy nghĩ quá kỹ đấy bố ạ, hơn nữa, theo con biết, không có sách vở nào nói rằng hành động vội vàng chắc chắn sẽ mang lại hậu quả xấu, Bố hy vọng là con không bao giờ nhầm lẫn, Con chẳng có tham vọng đến thế đâu,

lần này con chỉ muốn không nhầm lẫn nữa, và bây giờ, nếu bố không phản đối thì ta đặt dấu chấm hết cho cuộc nói chuyện giữa bố và con gái, bố gọi Isaura cho con nhé, con có rất nhiều điều muốn trò chuyện với cô ấy. Cipriano Algor đưa điện thoại cho Isaura và đi ra ngoài sân. Kia là xưởng gốm nơi những tảng đất sét thừa lẻ loi đang khô cứng dần, kia là lò nung trong đó có ba trăm con búp bê gốm đang hỏi nhau vì lý do quỷ quái nào mà họ đã làm ra chúng ta, kia là đồng củi đang chờ đợi một cách vô ích để được đưa vào hầm lò. Và Marta đã nói, nếu ở đó chúng ta không có tương lai thì ở đây cũng chẳng có. Hôm nay Cipriano Algor đã biết đến hạnh phúc, bầu trời tình yêu đã mở rộng vì nó được thổ lộ cho nhau biết, và bây giờ lại xuất hiện những đám mây dông bão, những bóng đen của nghi ngờ và lo sợ, rõ ràng số tiền mà Trung tâm đã trả cho những con búp bê gốm, dù có kéo dây thắt lưng bụng đến lỗ cuối cùng thì quá lắm cũng chỉ đủ chi tiêu trong hai tháng, và số tiền thu nhập của cô nhân viên bán hàng Isaura Madruga có trừ đi số không của ông thì trên thực tế cũng sẽ bằng không mà thôi. Và sau đó thì sẽ ra sao, ông nhìn cây dâu, và cây dâu trả lời, Sau đó ư, thưa người bạn già, cũng như bao đời nay thôi, sau đó sẽ là tương lai.

Bốn ngày sau Marta gọi điện về, Chiều mai chúng con sẽ có mặt ở nhà đây nhé. Cipriano Algor nhảm tính nhanh, Nhưng ngày nghỉ của Marçal đâu phải bây giờ, Vâng đúng là không phải bây giờ, Thế là sao, Bố cứ giữ nguyên tắc các câu hỏi cho đến khi chúng con về nhé, Thế các con có muốn bố lên đón không, Không cần đâu, chúng con sẽ đón taxi. Cipriano Algor nói với Isaura Madruga rằng mình thấy chuyến viếng thăm này hơi lạ, ông nói thêm, Trừ khi lịch nghỉ đã bị thay đổi do một sự nhầm lẫn của hệ thống quan liêu giấy tờ nào đó sau khi phát hiện ra chiếc hang, nhưng trong trường hợp này thì đương nhiên Marta đã nói ngay chứ không bảo anh phải giữ lại các câu hỏi cho đến khi chúng có mặt ở đây, Một ngày trôi qua nhanh lắm, Isaura nói, ngày mai chúng mình sẽ biết thôi mà. Cuối cùng, thì hoá ra một ngày không trôi qua nhanh như Isaura tưởng. Hai mươi bốn tiếng suy nghĩ rất là nhiều, người ta nói hai mươi bốn tiếng đồng hồ bởi vì giấc ngủ không chiếm hết tất cả, ban đêm, có thể có những luồng suy nghĩ khác chạy trong đầu chúng ta và tiếp tục suy nghĩ mà chẳng ai biết. Cipriano Algor không thể quên được những lời khẳng định chắc như đinh đóng cột của Marta khi nói

về đưa con sắp ra đời. Sinh nó ở đây, không thể được. Một câu nói rõ ràng, không vòng vo, không như những tập hợp các âm thanh đại khái đã được tổ chức lại mà thậm chí khi dùng để khẳng định một việc hình như vẫn ẩn giấu những nghi ngờ trong đó. Vì vậy, chỉ có một kết luận hợp lý duy nhất là, Marta và Marçal sẽ từ bỏ Trung tâm. Nếu chúng làm như vậy thì sẽ là một chuyện ngu xuẩn, Cipriano Algor nói, sau này chúng sẽ sống bằng gì đây. Cũng câu hỏi này người ta có thể đặt ra với chúng mình, Isaura nói, và anh có thấy em lo lắng gì đâu, Em tin là Chúa Trời sẽ chăm sóc cho những người bị rò rỉ chẳng, Không, em tin rằng có những trường hợp trong đời mà ta đành phải để cho dòng thác sự kiện đang diễn ra cuốn đi, cứ như chúng ta không còn sức kháng cự nữa, nhưng rồi chúng ta bỗng hiểu rằng dòng sông này đang làm lợi cho chúng ta, trong khi không có ai khác nhận ra điều này, chỉ có chúng ta biết mà thôi, người ta cứ tưởng chúng ta sắp chết chìm, nhưng thật ra chuyển đi của chúng ta chưa bao giờ chắc chắn đến thế. Cầu trời tình cảnh của chúng ta hiện này là một trong những trường hợp như vậy, Chẳng bao lâu nữa sẽ biết thôi. Marta và Marçal bước ra khỏi xe taxi, lấy từ trong cốp xe ra một số túi, ít hơn so với số túi đã mang lên Trung tâm, và Achado nghệt thở vì xúc động sau hai vòng chạy quanh cây dâu, và khi xe taxi đã xuống khỏi dốc để về thành phố, Marçal mới nói, Con không còn là nhân viên bảo vệ của Trung tâm nữa, con đã xin thôi việc rồi. Cipriano Algor và Isaura thấy không nên tỏ ra ngạc nhiên, vì đó là trò giả dối, nhưng ít nhất có một câu hỏi buộc phải đặt ra, dù đó là một trong những câu hỏi vô tích sự mà thiếu chúng hình như chúng ta không thể sống nổi, Con có tin rằng đó là cách tốt nhất đối với các con hay không, và Marçal trả lời, Con không biết liệu đó có phải là cách tốt nhất hay là cách tệ hại nhất hay không, con đã làm việc cần phải làm, và con không phải là người duy nhất, cũng có hai bạn đồng nghiệp khác chia tay với Trung tâm, một bảo vệ phía ngoài và một bảo vệ phía trong. Và Trung tâm, họ phản ứng ra sao, Ai không tự điều chỉnh được thì không dùng được, và con đã từ bỏ việc tự điều chỉnh, hai câu cuối cùng được nói ra sau bữa ăn tối, Và khi nào thì con cảm thấy mình từ bỏ việc tự điều chỉnh, Cipriano Algor hỏi. Cái hang là giọt nước cuối cùng làm tràn ly, cũng giống như bố vậy, Và các bạn đồng nghiệp khác của con cũng thế à, Vâng, họ cũng thấy thế. Isaura đã đứng dậy và bắt đầu dọn bàn ăn, nhưng

Marta nói, Để đó đã, sau hai chúng ta sẽ cùng dọn, chúng ta phải quyết định mình sẽ làm gì đây, Cipriano Algor nói, Isaura cho rằng chúng ta cứ để cho dòng thác sự kiện cuốn đi, rằng bao giờ cũng sẽ đến một lúc nào đó chúng ta cảm thấy rằng dòng sông này có lợi cho chính mình, Em không nói bao giờ cũng, Isaura chữa lại, em đã nói có nhiều trường hợp, dù sao đi nữa thì mọi người cũng đừng để ý đến tôi làm gì, đó chỉ là một mơ tưởng hảo thoáng hiện trong đầu tôi ấy mà, Con lại thấy nó đúng đấy, Marta tán thành, ít nhất thì nó rất giống với những gì đang xảy ra với chúng ta, Thế chúng ta sẽ làm gì, người cha hỏi, Marçal và con sẽ đi kiếm sống ở nơi rất xa đây, chúng con đã quyết định rồi, Trung tâm đã chấm hết, xưởng gôm thì đã chấm hết từ trước rồi, sắp tới chúng ta sẽ trở nên xa lạ với thế giới này, Thế còn bố và Isaura thì sao, Cipriano Algor hỏi, Đừng hy vọng chính con sẽ khuyên hai người phải làm gì, Liệu bố có hiểu đúng không nếu bố hiểu rằng con đang đề nghị bố và Isaura chia tay nhau, Bố hiểu sai rồi, con chỉ nói rằng lý do của người này không nhất thiết phải là lý do của tất cả mọi người, Tôi có thể đưa ra ý kiến, gợi ý một ý tưởng được không, Isaura hỏi, trên thực tế tôi không biết liệu mình có quyền này hay không, tôi ở trong gia đình này mới chỉ sáu ngày, thậm chí tôi còn cảm thấy như mình đang ở trong giai đoạn thử thách, cứ như mình lên vào lối cửa sau vậy, Cô đã ở đây từ mấy tháng rồi, từ khi có chuyện chiếc bình nổi tiếng kia cơ, Marta nói, về những câu hỏi khác mà cô vừa nói, thì để bố cháu sẽ trả lời cho cô, Trừ việc xin có ý kiến và đề xuất ý tưởng, thì bố chưa nghe thấy nói gì khác cả, cho nên bất cứ một ý kiến nào của bố lúc này đều nằm ngoài cuộc tranh luận, Cipriano Algor nói, Thế ý tưởng của cô là sao ạ, Marta hỏi, Nó liên quan đến cái mơ tưởng hảo về dòng sông cuốn chúng ta đi kia, Isaura nói, Xin cô giải thích kỹ xem nào, Đó là chuyện đơn giản nhất thế giới, Anh biết ý tưởng đó là gì rồi, Cipriano Algor ngắt lời Isaura, Là gì nào, Isaura hỏi, Chúng ta sẽ cùng đi, Chính xác, Marta thở thật sâu, Để nghĩ ra những ý tưởng có lợi, không ai bằng những người phụ nữ, Nên chẳng chúng ta chưa cần vội vàng, Cipriano Algor nói, Ý anh nói là gì vậy, Isaura hỏi, Em có nhà, có công việc ổn định, Rồi sao, Từ bỏ tất cả như vậy, quay lưng lại như vậy liệu có nên không, Trước đây em đã từng muốn từ bỏ hết, trước đây em đã từng quay lưng lại khi em ôm chặt chiếc bình vào ngực mình, chẳng lẽ lúc đó anh không phải đàn ông hay sao mà

không hiểu được rằng em đang ôm chặt anh vào lòng, những lời nói cuối cùng đã tan biến ngay vào tiếng khóc và những giọt lệ. Cipriano Algor thân mật giơ tay ra, chạm vào cánh tay của Isaura, và cô không thể ngăn được tiếng khóc càng to hơn, hoặc là cô cần điều đó xảy ra, nhiều khi những giọt nước mắt mà ta khóc vẫn chưa đủ, chúng ta phải đề nghị chúng tiếp tục chảy thêm nữa đi.

Những việc chuẩn bị cho chuyến đi chiếm hết thời gian của ngày hôm sau. Đầu tiên ở nhà bên này, sau đó ở nhà bên kia, Marta và Isaura thu vén những gì thấy cần thiết cho chuyến đi chưa xác định được đích đến và cũng không biết sẽ bắt đầu ra sao và sẽ kết thúc như thế nào. Chiếc xe tải được hai người đàn ông chất đầy hàng trong tiếng sửa khích lẹ của Achado, nó chẳng lo lắng gì trong chuyện chuyển nhà mới, bởi vì trong đầu loài chó của nó không thể có nổi ý nghĩ rằng lần này những người chủ lại từ bỏ nó lần thứ hai. Buổi sáng hôm ra đi, bầu trời đầy mây xám, tối hôm trước trời đã mưa, ở khắp đó đây trên bãi trồng còn đọng nhiều vũng nước nho nhỏ, và cây dâu vốn suốt đời bám chặt lấy đất, vẫn còn để những giọt nước rơi xuống. Chúng ta đi chưa nào, Marçal hỏi, Ta đi thôi, Marta nói. Mọi người lên xe, hai người đàn ông ngồi ở phía trước, hai người phụ nữ ngồi phía sau, và Achado ở giữa, và khi Marçal chuẩn bị khởi động xe thì Cipriano Algor đột ngột nói, Chờ đã. Ông ra khỏi xe và đi đến lò nung, bỏ đi đâu thế, Marta hỏi, Anh ấy sẽ làm gì đây, Isaura nói nhỏ. Cửa lò nung mở ra, Cipriano Algor chui vào. Sau đó chui ra, chỉ còn mặc sơ mi, vì đã dùng áo khoác ngoài bọc theo khá nhiều con búp bê, không có cách nào khác. Chắc bố muốn mang theo làm kỷ niệm, Marçal nói, nhưng anh đã nhầm. Cipriano Algor đi về phía cửa nhà và bắt đầu đặt các con búp bê xuống đất, đứng, vùi chôn trên nền đất còn ướt, và đặt tất cả xuống, rồi quay lại lò nung, lúc này tất cả những hành khách khác cũng đã xuống xe, không ai hỏi câu nào, từng người một vào trong lò và lấy ra những con búp bê đem ra ngoài trời. Isaura chạy đến chiếc xe tìm cái sọt, cái rổ, cái túi, bất cứ thứ gì, và những con búp bê lần lượt chiếm giữ vị trí trước nhà, và lúc đó Cipriano Algor đi vào xưởng gốm và cẩn thận lấy ra tất cả những con búp bê bị khiếm khuyết đang được để trên giá, rồi đưa chúng ra ở cùng với những anh em được làm ra đúng mẫu và lành lặn, rồi mưa sẽ biến tất cả chúng trở lại thành đất sét, và sau đó ánh nắng mặt trời sẽ

làm đất khô đi và tất cả chúng lại trở thành bụi đất, nhưng đó cũng là số phận của tất cả chúng ta mà, còn bây giờ những con búp bê không chỉ canh gác trước cửa nhà, mà cả ở trước cửa xưởng gốm, cuối cùng thì hơn ba trăm con búp bê đang đứng nhìn về phía trước, những anh hề, những anh hề xiếc, những người Eskimo, những ông quan Trung Quốc, những cô y tá, những cư dân vùng Luống Hà râu quai nón, cho đến lúc này Achado chưa làm đổ con búp bê nào, Achado là một con chó có ý thức, nhạy cảm, gần như con người, nó không cần nghe giải thích chuyện gì đang xảy ra ở đây. Cipriano Algor đóng cửa lò nung, nói, Bây giờ chúng ta có thể đi được rồi. Chiếc xe quay vòng và đi xuống dốc. Khi ra đến quốc lộ, nó rẽ sang trái. Marta khóc với hai con mắt ráo hoảnh, Isaura ôm lấy cô, trong khi Achado thì cuộn tròn ở góc chiếc ghế vì không biết hướng về ai. Đi được mấy cây số, Marçal mới nói, Con sẽ viết thư cho bố mẹ khi chúng ta dừng lại ăn cơm trưa. Và sau đó hướng về Isaura và bố vợ, hỏi, Có một tấm panô loại lớn, treo ở mặt tiền Trung tâm, không biết bố và cô có đoán được ý nó nói gì không, Chúng ta không có ý niệm nào cả, cả hai cùng trả lời, và lúc đó Marçal nói, giống như ngâm vịnh: *SẮP TỚI, CHIẾC HANG CỦA PLATON SẼ MỞ CỬA CHO CÔNG CHÚNG, ĐIỂM THAM QUAN HẤP DẪN ĐỘC ĐÁO, DUY NHẤT TRÊN THẾ GIỚI. XIN MỜI QUÝ VỊ MUA VÉ VÀO NGAY.*

HẾT

• **Chú Thích** •

[1] Tiếng Tây Ban Nha: Bị lạc.

[2] Tiếng Tây Ban Nha: Được tìm thấy.

[3] Venus (thần Vệ Nữ) là nữ thần trong thần thoại La Mã. Venus là vị thần của tình yêu, cái đẹp, tình dục, sinh sản, bảo vệ nữ quyền.

[4] Apollo là thần ánh sáng, chân lý và nghệ thuật trong thần thoại Hy Lạp, thường được thể hiện dưới hình dạng một chàng trai tóc vàng, đeo cung bạc và mang đàn lia.

[5] Eskimo là dân tộc bản địa sống trên vùng băng giá phân bố từ Đông Siberia (Nga), qua Alaska (Hoa Kỳ), Canada, và

Greenland. Hiện nay, người Eskimo có khoảng hai đến ba triệu người.

[6] Lưỡng Hà là tên gọi của một vùng địa lý và của một nền văn minh cổ đại nằm dọc 2 con sông Tigris và Euphrates, bao gồm lãnh thổ Iraq, Kuwait, đông Syria, đông nam Thổ Nhĩ Kỳ, và tây nam Iran hiện nay.

[7] Hãy có ánh sáng.

[8] Một loại nước men sứ được nấu sền sệt, để làm lớp lót cho đồ gốm sứ, vừa che chỗ hở hoặc chỗ nào chưa khít.